Türkiye İMSAD Yapı Sektörü Raporu

20/19

TÜRKİYE İMSAD
İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİCİLERİ DERNEĞİ
ASSOCIATION OF TURKISH CONSTRUCTION MATERIAL PRODUCERS

Türkiye İMSAD Yapı Sektörü Raporu

20/19

TÜRKİYE İMSAD
İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİCİLERİ DERNEĞİ
ASSOCIATION OF TURKISH CONSTRUCTION MATERIAL PRODUCERS

Türkiye İMSAD Yapı Sektörü Raporu 2019

GENEL KOORDİNATÖR

Aygen Erkal

HAZIRLAYAN

Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

EDİTÖR

Esma Kocabaş

Fuçin Ermurat

TASARIM

Canan Demir

Cihan Demir

YAYINCI

Murat Ofset Matbaacılık

ISBN

978-605-81691-4-2

TÜRKİYE İMSAD YAYIN NO.

İMSAD-R/2020-07/389

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Rüzgarlıbahçe Mah. Feragat Sok No:3 Kat:5 Demir Plaza, Kavacık / Beykoz

Tel: +90 216 322 23 00 (pbx) / Fax: +90 216 322 10 68

www.imsad.org / info@imsad.org

Temmuz 2020 İstanbul-Türkiye

Türkiye İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği (Türkiye İMSAD) yayınıdır.

Tüm yayın hakkı Türkiye İMSAD'a aittir.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İzinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

ÖNSÖZ

Kuruluşumuzdan bu yana, sektörümüzün gelişimi için birçok önemli faaliyete imza atmakta ve bugün inşaat malzemesi sanayisini oluşturan 88 sanayici firma, 52 sektör derneği ve 3 üniversite üyemizle aynı çatı altında bir araya gelmekteyiz. Ülkemiz ekonomisinin itici gücünü oluşturan, stratejik öneme sahip inşaat sektörünün önde gelen sivil toplum örgütlerinden biri olarak en temel amacımız, üyelerimizden aldığımız gücümüzü kamu yararına kullanmak ve topluma hizmet etmektir.

Sektörümüzün öncelikli ve sürekli ihtiyaçlarını tespit etmek, ortak akıl ile bilgiye dayalı çözümler üretmek, güvene dayalı işbirlikleri kurarak insanlarımızın ve çevremizin sağlıklı, sürdürülebilir bir ekosistem içinde geleceğini bugünden planlamak ve planlarımızı yaparken de, stratejilerimizi oluştururken kullanmak üzere doğru veri setleri hazırlamak hedeflerimiz arasında yer almaktadır.

Ülkemizin lokomotifi olan inşaat sektörü; müteahhitleri, inşaat malzemesi üreticileri, mühendisleri, teknik elemanları ve ustaları ile içinde bulunduğu coğrafyanın imarında ve modern yapılara ulaşmasında çok önemli roller üstlenmektedir.

Bizler de inşaat malzemesi sanayisinin aktörleri olarak üreticilerimiz, satıcılarımız, projecilerimiz ve uygulamacılarımızla birlikte çok geniş bir sektörel ağın içerisinde yer almaktayız. Bu sektörel ağ içerisinde her geçen gün bilgi, veri ve tecrübenin ne kadar önemli bir kaynak haline geldiğine şahit olmaktayız. Günümüzde sağlıklı kararlar alınmasının ve rekabet gücünün artırılmasının ancak doğru, düzenli, tarafsız bilgi ve verilerle mümkün olacağı kanaatindeyiz. Biliyoruz ki, sektörümüzle ilgili verileri de ancak sektörü temsil eden kuruluşlar sağlıklı bir şekilde aktarabilir.

Bu kapsamda 2018 yılında, içinde bulunduğumuz sektörel ağdan gelen bilgileri rafine hale getirerek ve bilgi kirliliğinden arındırarak önemli bir sorumluluğu daha yerine getirdik. Türk Yapı Sektörü'nün en büyük ihtiyaçlarından biri olan konsolide edilmiş toplu veri kaynağı için harekete geçtik ve Türkiye İMSAD Yapı Sektörü Raporu 2017'yi yayımladık. 2019 yılında yine ülkemizden, dünya ekonomisinden ve inşaat sektöründen güncel temel bilgileri içeren Türkiye İMSAD Yapı Sektörü Raporu 2018'i okuyucularımızla buluşturduk. 2020 yılında da aynı titizlikle ve içerikle çalışarak en güncel verilerle hazırlanan, önemli bir başvuru kaynağı olacağına inandığımız Türkiye İMSAD Yapı Sektörü Raporu 2019'u sizler için tamamladık.

Öncelikle bu raporun yayımlanması için desteklerini esirgemeyen değerli üyelerimize ve paydaşlarımıza; ayrıca doğru, düzenli ve tarafsız veri ve bilgiyi sizlere aktarabilmek adına büyük bir özveri ile çalışan tüm ekibe teşekkür ederiz.

Tayfun KÜÇÜKOĞLU
Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu Başkanı

SUNUŞ

İnşaat sektörü ve buna bağlı olarak inşaat malzemeleri sanayisi, dünyada ekonomik faaliyetler içinde önemli bir yer almaya devam etmektedir. Artan nüfus ve kentleşme, alt yapı ihtiyaçları, iyileştirme ve dönüşüm ihtiyacı inşaat sektöründe sürekli büyüme sağlamaktadır. Ayrıca sürdürülebilirliğe bağlı olarak enerji verimliliği başta olmak üzere daha yüksek standartlara sahip binalara ihtiyaç duyulmaktadır. Son olarak da dijitalleşme sürecinde akıllı binalar, kentler ve sistemler öne çıkmakta, inşaat sektörü ile inşaat malzemeleri sanayisinin teknoloji yoğunluğu yükselmektedir.

İnşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayisi Türkiye'de ise geleneksel öncü rolünü son yıllarda artırarak sürdürmektedir. Yaratılan katma değer, istihdam ve üretim alanlarında önemli paylar alınmaktadır. İhracat ve döviz kazandırıcı hizmetler sektörün en önemli unsurlarından birini oluşturmaktadır. İnşaat malzemeleri ihracatı, yurt dışı müteahhitlik ve müşavirlik hizmetleri, son yıllarda önemi artan yabancılara gayrimenkul satışı döviz kazandırıcı faaliyetlerdir. Kamunun mega projeleri, kentsel dönüşüm, alt yapı yatırımları gibi birçok unsur da inşaat sektörüne ivme kazandırmaya devam etmektedir.

Bu çerçevede gerek dünya gerekse Türkiye'de inşaat sektörü ile inşaat malzemeleri sanayisine ilişkin veriler üretilmesi büyük önem kazanmaktadır. Bilginin ve verinin en önemli meta haline geldiği günümüzde sağlıklı kararlar alınması ve rekabet gücünün artırılması ancak doğru, yeterli ve düzenli bilgi ve verilere sahip olunması ile mümkündür.

Türkiye İMSAD, bu yaklaşımdan hareketle sektörün ihtiyaç duyduğu doğru, yeterli, düzenli bilgi ve veri üretilmesini önemli bir misyon olarak üstlenmiş bulunmaktadır. Bu misyon çerçevesinde bir "Yapı Sektörü Raporu" yayınlanması benimsenmiş ve ilki 2017 yılında yayımlanmıştır. Üçüncü Yapı Sektörü Raporu ise 2019 yılı için hazırlanmıştır. Temel amaç sektörün bilgi ve veri ihtiyacının azami ölçüde karşılanmasıdır.

Hazırlanan rapor beş ana bölümden oluşmaktadır. Dünya ekonomisi ve inşaat sektörü ile Türkiye ekonomisi ve inşaat sektörü ilk iki bölümü oluşturmaktadır. Üçüncü bölümde dünya ve Türkiye'de inşaat malzemeleri sanayisi için genel bir değerlendirme yapılmaktadır. Dördüncü bölümde bir sonraki yıla ilişkin öngörülere yer verilmektedir. Son bölümde ise inşaat malzemeleri sanayisinde 37 alt sanayi/ürün için ayrıntılı bilgi ve veriler sunulmaktadır.

Bu vesile ile Türkiye İMSAD Yapı Sektörü Raporu 2019'un inşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayisi için faydalı olmasını dileriz.

Saygılarımızla,

Dr. Can Fuat GÜRLESEL
Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ 13

I. BÖLÜM DÜNYA EKONOMİSİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ 19

I.1 DÜNYA EKONOMİSİNDE GELİŞMELER 20

II. BÖLÜM TÜRKİYE EKONOMİSİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ 29

II.1 TÜRKİYE EKONOMİSİNDE GELİŞMELER VE İNŞAAT SEKTÖRÜNE ETKİLERİ 30

II.2 İNŞAAT SEKTÖRÜ 40

II.3 KONUT SEKTÖRÜ 46

II.4 KONUT DIŞI BİNALAR SEKTÖRÜ 54

II.5 KAMU ALT YAPI YATIRIMLARI VE İNŞAATLARI 56

II.6 GAYRİMENKUL SEKTÖRÜ VE İNŞAAT SEKTÖRÜNE KATKILARI 59

II.7 YURTDIŞI MÜTEAHHİTLİK VE MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ 61

II.7.1 YURTDIŞI MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ 61

II.7.2 TEKNİK MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ 63

II.8 İNŞAAT SEKTÖRÜ VE FİNANSMAN 65

II.9 İNŞAAT KONUT VE GAYRİMENKUL SEKTÖRÜNDE DİĞER GELİŞMELER 67

II.9.1 KENTSEL DÖNÜŞÜM 67

II.9.2 YABANCILARIN GAYRİMENKUL EDİNİMLERİ 69

II.9.3 İNŞAAT SEKTÖRÜNDE İŞ GÜVENLİĞİ 70

II.9.4 SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE DOSTU BİNALAR 71

II.9.5 İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİ LOJİSTİĞİ 73

II.9.6 KENTSEL VE ENDÜSTRİYEL YENİLEME 73

III. BÖLÜM İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ GENEL DEĞERLENDİRME 75

III.1 DÜNYA İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ 76

III.2 TÜRKİYE İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ 77

IV. BÖLÜM 2020 YILI ÖNGÖRÜLERİ 87

IV.1 COVID-19 SALGINI VE EKONOMİK KRİZİN TANIMI 88

IV.2 COVID-19 SALGINI İLE YENİ NORMALE GEÇİŞ VE DÜNYA EKONOMİSİNDE BEKLENTİLER 88

V. BÖLÜM İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ 91

DEMİR ÇELİK ÜRÜNLERİ 93

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ TEMEL GÖSTERGELERİ 94

DEMİR ÇELİK ÇUBUK PROFİL 95

DEMİR ÇELİK BORU VE BORU BAĞLANTI PARÇALARI 97

DEMİR ÇELİK İNŞAAT AKSAMI 100

DEMİR ÇELİK BAĞLANTI ELEMANLARI 103

DEMİR ÇELİK RADYATÖR 106

DEMİR ÇELİK DİKENLİ TEL VE ÇİTLER 108

DEMİR ÇELİK TEL ÖRGÜ KAFES VE AĞ 111

ÖZEL BÖLÜM: GALVANİZ 113

MİNERAL TAŞ VE TOPRAK ÜRÜNLERİ 115

ÇİMENTO 116

BLOK MERMER 118

İŞLENMİŞ TAŞLAR (MERMER VE GRANİT) 120

ALÇI LEVHA İLE ÇİMENTO VE BETONDAN EŞYA 122

ÖZEL BÖLÜM: HAZIR BETON 125

ÖZEL BÖLÜM: GAZBETON 126

ÖZEL BÖLÜM: BİMS'DEN İNŞAAT MALZEMELERİ 126

TUĞLA VE KİREMİT 126

SERAMİK KAPLAMA 129

SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ 131

İNŞAAT CAMLARI (DÜZ CAM VE YALITIM CAMLARI) 133

ALÇI SIVA 136

KİMYASAL ÜRÜNLER 139

İNŞAAT BOYA VE VERNİKLERİ 140

PLASTİK İNŞAAT MALZEMELERİ 142

YAPI KİMYASALLARI 145

METAL BAZLI ÜRÜNLER 149

ALÜMİNYUM İNŞAAT MALZEMELERİ VE AKSAMLARI 150

ALÜMİNYUM SAĞLIK GEREÇLERİ 152

KİLİTLER VE DONANIM EŞYALARI 155

ARMATÜR MUSLUK VANA VE VALFLER 157

DEMİR ÇELİK SAĞLIK GEREÇLERİ 160

ELEKTRİK MALZEMELERİ VE TEÇHİZATLARI 163

ELEKTRİK MALZEMELERİ 164

YALITIMLI KABLOLAR 166

ISITMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI 169

ASANSÖR YÜRÜYEN MERDİVEN VE KÖRÜKLER 171

GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ 174

SAYAÇLAR 176

AYDINLATMA EKİPMANLARI 178

AĞAÇ VE AHŞAP ÜRÜNLERİ 181

AHŞAP İNŞAAT MALZEMELERİ 182

AHŞAP MUTFAK VE BANYO DOLAPLARI 184

DUVAR KÂĞITLARI 186

PREFABRİK YAPILAR 189

PREFABRİK YAPILAR 190

YALITIM MALZEMELERİ 193

YALITIM MALZEMELERİ 194

TABLOLAR

Tablo.1 Dünya Ekonomisinde İvme Kaybına Yol Açan Unsurlar 20
Tablo.2 Dünya Ekonomisi Büyüme; Yüzde 20
Tablo.3 Dünya Mal Ticareti Göstergeleri 21
Tablo.4 Enflasyon Faiz ve Fiyat Gelişmeleri 21
Tablo.5 Dünya Sabit Sermaye Yatırımları 23
Tablo.6 Seçilmiş Ülkelerde İnşaat Sektörlerinde Büyüme; Yüzde 25
Tablo.7 Alt Yapı Yatırımları (Devam Eden Yatırımların Büyüklüğü) 2019; Milyar Dolar 25
Tablo.8 Gelişmekte Olan Ülkelerde KOİ Projeleri (Finansal Kapanışı Yapılanlar) 26
Tablo.9 250 Büyük Müteahhit Firma İçinde Ülkeler 27
Tablo.10 Ticari Gayrimenkul Satın Alımları 2018-2019 28
Tablo.11 Temel Ekonomik Göstergeler (2017-2019) 30
Tablo.12 Temel İşgücü Göstergeleri 32
Tablo.13 İthalatın Mal Grupları İtibarıyla Dağılımı; Milyar Dolar 34
Tablo.14 Merkezi Yönetim Bütçe Büyüklükleri; Milyar TL 36
Tablo.15 Sabit Sermaye Yatırımlarının Dağılımı Cari Fiyatlarla; Milyar TL 37
Tablo.16 Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektör Dağılımı Cari Fiyatlarla; Yüzde 37
Tablo.17 İnşaat Sektörü Temel Göstergeler*Kaynak: Çalışma Ekibi* 40
Tablo.18 Alınan Yapı Ruhsatlarında Bina İstatistikleri 45
Tablo.19 Alınan Yapı İzinleri Bina İstatistikleri 46
Tablo.20 Yapı Ruhsatlarına Göre Konut İnşaatları (2010-2018) 46
Tablo.21 Yapı Kullanma İzin Belgelerine Göre Konut İnşaatları (2010-2018) 47
Tablo.22 Konut Satışları; Adet Daire 47
Tablo.23 Konut Satışlarının Birinci ve İkinci El Dağılımı 47
Tablo.24 İllere Göre Toplam Konut Satışları (2014-2019) 48
Tablo.25 İllere Göre Birinci El Konut Satışları (2014-2019) 49
Tablo.26 Bölgelere Göre Konut Fiyat Endeksi Değişimleri 50
Tablo.27 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Yapı Ruhsatları; Bina Sayısı 55
Tablo.28 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Yapı Ruhsatları; Alan m² 55
Tablo.29 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Yapı Ruhsatları; İnşaat Değeri Milyon TL 55
Tablo.30 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Kullanım İzinleri; Bina Sayısı 56
Tablo.31 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Kullanım İzinleri; Alan m² 56
Tablo.32 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Kullanım İzinleri; İnşaat Değeri Milyon TL 56
Tablo.33 Merkezi Yönetim Kamu Yatırım Stoku ve Harcamalar 57
Tablo.34 Genel Kamu Sabit Sermaye Yatırım Harcamaları Sektör Dağılımı 2019, Milyon TL 57
Tablo.35 2019 Yılı Yatırım Programı İlk 20 Büyük Kamu Yatırım Projesi 58
Tablo.36 Kamu Özel İşbirliği Yatırım Projeleri 58
Tablo.37 Kamu Özel İşbirliği Yatırım Projeleri, Modeller İtibarıyla 59
Tablo.38 2019 Yılında Devam Eden Seçilmiş KOİ Projeleri 59
Tablo.39 İnşaat ve Gayrimenkul Sektöründe Büyüme; Yüzde 60
Tablo.40 İstanbul Gayrimenkul Pazarı İle İlgili Değerlendirmeler 60
Tablo.41 Avrupa Şehirlerinde Gayrimenkul Sektörü 2020 Yılı Beklentileri 60
Tablo.42 Türkiye'de Gayrimenkul Yatırımlarının Yıllık Ortalama Getirileri (Sermaye + Kira Getirisi) 61
Tablo.43 Üstlenilen Proje Sayıları ve Bedelleri (2002-2019) 62
Tablo.44 Müteahhitlik Firmalarının Üstlendikleri Projelerin Ülkelere Dağılımı 2019 62
Tablo.45 Üstlenilen Müteahhitlik İşlerinin Sektör Dağılımı 2019; Yüzde 63
Tablo.46 Dünyanın En Büyük Müteahhitlik Firmaları Arasında Türk Firmalarının Yeri 63
Tablo.47 Dünyanın En Büyük Müteahhitlik Firmaları Arasında Türk Firmalarının İş Payı 63
Tablo.48 Türk Firmalarının Yurtdışında İş Yaptığı Seçilmiş Ülkeler 2019 65
Tablo.49 İnşaat ve Gayrimenkul İş Geliştirme Sektörlerinin Kullandığı Yurtiçi ve Yurtdışı Krediler 66
Tablo.50 İnşaat Sektöründe Yurtiçi Kredilerde Geri Dönmeyen Krediler 67
Tablo.51 İnşaat Sektörünün Finansal Kiralama Şirketlerinden Kullandıkları Krediler 67
Tablo.52 İnşaat Sektörünün Faktöring Şirketlerinden Kullandıkları Krediler 67
Tablo.53 Riskli Alan Uygulamaları Envanteri 2016-2019 68
Tablo.54 Yabancılara Konut Satışında İller Daire Sayısı 69
Tablo.55 Yabancılara Konut Satışında Ülkeler Daire Sayısı 70
Tablo.56 Yabancı Gerçek Kişilerin Türkiye'de Sahip Olduğu Toplam Taşınmaz Alanlar 71
Tablo.57 İnşaat Sektöründe İş Kazaları 71
Tablo.58 LEED Sertifikası Alınan Büyüklük İtibarıyla Ülkeler 72
Tablo.59 Lojistik Faaliyetlerine Konu Olan İnşaat Malzemesi Büyüklüğü 73
Tablo.60 Türkiye'de İnşaat Malzemeleri Yenileme Pazarı; Milyar TL 74
Tablo.61 Dünya İnşaat Malzemesi İhracatçısı Ülkeleri 2018-2019 77
Tablo.62 Dünya İnşaat Malzemesi İthalatçısı Ülkeleri 2018-2019 77
Tablo.63 Türkiye İnşaat Malzemeleri Sanayi Üretiminde Büyüme; Yüzde 78
Tablo.64 Türkiye İnşaat Malzemeleri İhracatı İlk 30 Pazar; Milyon Dolar 80
Tablo.65 İnşaat Malzemeleri İhracatı; Milyon Dolar 82
Tablo.66 İnşaat Malzemeleri İthalatı; Milyon Dolar 82
Tablo.67 Türkiye İnşaat Malzemeleri İthalatı İlk 30 Ülke; Milyon Dolar 83
Tablo.68 İç Pazarın İthalat İle Karşılanma Oranı 83
Tablo.69 İnşaat Malzemeleri Dış Ticaretinde Miktar ve Birim Fiyat Gelişmeleri 84
Tablo.70 Ülkelere Göre Ortalama İhracat Birim Fiyatları; dolar/kg 85
Tablo.71 Ülkelere Göre Ortalama İthalat Birim Fiyatları; dolar/kg 85
Tablo.72 Dünya İnşaat Malzemeleri Dış Ticareti Sıralamasında Türkiye'nin Yeri 2017-2019 86
Tablo.73 Ham Çelik Üretimi 94
Tablo.74 Ürünlere Göre Ham Çelik Üretimi; Bin Ton 94
Tablo.75 Yöntemlere Göre Ham Çelik Üretimi; Bin Ton 94
Tablo.76 Türkiye'nin Nihai Mamul Üretimi; Bin Ton 94
Tablo.77 Türkiye'nin Nihai Mamul Tüketimi; Bin Ton 95
Tablo.78 Demir Çelik Çubuk Profil Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 95
Tablo.79 Demir Çelik Çubuk Profil İç Pazarı; Ton 95
Tablo.80 Demir Çelik Çubuk Profil İhracat Göstergeleri 95
Tablo.81 Demir Çelik Çubuk Profil İthalat Göstergeleri 95
Tablo.82 Demir Çelik Çubuk Profil İhracat Pazarlarımız 2018-2019 96
Tablo.83 Demir Çelik Çubuk Profil İthalat Yaptığımız Ülkeler 2018-2019 96
Tablo.84 Demir Çelik Çubuk Profil İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 96
Tablo.85 Dünya Demir Çelik Çubuk Profil İhracatında İlk 10 Ülke 2018-2019 97
Tablo.86 Dünya Demir Çelik Çubuk Profil İthalatında İlk 10 Ülke 2018-2019 97
Tablo.87 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları Girişim Sayısı; İstihdam ve Üretim Göstergeleri 97
Tablo.88 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İç Pazarı; Ton 98
Tablo.89 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracat Göstergeleri 98
Tablo.90 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İthalat Göstergeleri 98
Tablo.91 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracat Pazarlarımız 2018-2019 98
Tablo.92 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İthalatı Yaptığımız Ülkeler 2018-2019 99
Tablo.93 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 99
Tablo.94 Dünya Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracatçıları 2018-2019 100
Tablo.95 Dünya Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İthalatçıları 2018-2019 100
Tablo.96 Demir Çelik İnşaat Aksamı Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 100
Tablo.97 Demir Çelik İnşaat Aksamı İç Pazarı; Ton 100
Tablo.98 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracat Göstergeleri 101
Tablo.99 Demir Çelik İnşaat Aksamı İthalat Göstergeleri 101
Tablo.100 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracat Pazarları 2018-2019 101

TABLOLAR

Tablo.101 Demir Çelik İnşaat Aksamı İthalat Yapılan Ülkeler 2018-2019 101
Tablo.102 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 102
Tablo.103 Dünya Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracatçıları 2018-2019 102
Tablo.104 Dünya Demir Çelik İnşaat Aksamı İthalatçıları 2018-2019 102
Tablo.105 İnşaat İskele ve Kalıpları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 103
Tablo.106 Türkiye'nin İnşaat İskele ve Kalıpları İhracatı 2018-2019 103
Tablo.107 Türkiye'nin İnşaat İskele ve Kalıpları İthalatı 2018-2019 103
Tablo.108 Demir Çelik Bağlantı Elemanları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 103
Tablo.109 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İç Pazarı; Ton 104
Tablo.110 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracat Göstergeleri 104
Tablo.111 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İthalat Göstergeleri 104
Tablo.112 Türkiye'nin Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracat Pazarları 2018-2019 104
Tablo.113 Türkiye'nin Demir Çelik Bağlantı Elemanları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 105
Tablo.114 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 105
Tablo.115 Dünya Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracatçıları 2018-2019 105
Tablo.116 Dünya Demir Çelik Bağlantı Elemanları İthalatçıları 2018-2019 106
Tablo.117 Demir Çelik Radyatör Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 106
Tablo. 118 Demir Çelik Radyatör İç Pazarı; Ton 106
Tablo.119 Demir Çelik Radyatör İhracat Göstergeleri 106
Tablo.120 Demir Çelik Radyatör İthalat Göstergeleri 106
Tablo.121 Demir Çelik Radyatör İhracat Pazarları 2018-2019 107
Tablo.122 Türkiye'nin Demir Çelik Radyatör İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 107
Tablo.123 Demir Çelik Radyatör İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 107
Tablo.124 Dünya Demir Çelik Radyatör İhracatçıları 2018-2019 108
Tablo.125 Dünya Demir Çelik Radyatör İthalatçıları 2018-2019 108
Tablo.126 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 108
Tablo.127 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İç Pazarı; Ton 108
Tablo.128 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracat Göstergeleri 109
Tablo.129 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İthalat Göstergeleri 109
Tablo.130 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracat Pazarları 2018-2019 109
Tablo.131 Türkiye'nin Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 109
Tablo.132 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 110
Tablo.133 Dünya Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracatçıları 2018-2019 110
Tablo.134 Dünya Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracatçıları 2018-2019 110
Tablo.135 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 111
Tablo.136 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İç Pazarı; Ton 111
Tablo.137 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracat Göstergeleri 111
Tablo.138 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İthalat Göstergeleri 111
Tablo.139 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracat Pazarları 2018-2019 112
Tablo.140 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 112
Tablo.141 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 112
Tablo.142 Dünya Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracatçıları 2018-2019 113
Tablo.143 Dünya Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İthalatçıları 2018-2019 113
Tablo.144 Çimento Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 116
Tablo.145 Çimento İç Pazarı; Milyon Ton 116
Tablo.146 Çimento (Klinker Dahil) İhracat Göstergeleri 116
Tablo.147 Çimento İthalat Göstergeleri 116
Tablo.148 Türkiye'nin Çimento İhracat Pazarları 2018-2019 117
Tablo.149 Türkiye'nin Çimento İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 117
Tablo.150 Çimento İhracatının Dünya Çimento İhracatı İçinde Payı 117
Tablo.151 Dünya Çimento İhracatçıları 2018-2019 117
Tablo.152 Dünya Çimento İthalatçıları 2018-2019 118
Tablo.153 Blok Mermer Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 118
Tablo.154 Blok Mermer İç Pazarı; Milyon Ton 118
Tablo.155 Blok Mermer İhracat Göstergeleri 118
Tablo.156 Blok Mermer İthalat Göstergeleri 118
Tablo.157 Türkiye'nin Blok Mermer İhracat Pazarları 2018-2019 119
Tablo.158 Türkiye'nin Blok Mermer İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 119
Tablo.159 Blok Mermer İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 119
Tablo.160 Dünya Blok Mermer İhracatçıları 2018-2019 119
Tablo.161 Dünya Blok Mermer İthalatçıları 2018-2019 120
Tablo.162 İşlenmiş Taşlar Girişim Sayıları ve Üretim Göstergeleri 120
Tablo.163 İşlenmiş Taşlar İç Pazarı; Ton 120
Tablo.164 İşlenmiş Taşlar İhracat Göstergeleri 120
Tablo.165 İşlenmiş Taşlar İthalat Göstergeleri 121
Tablo.166 Türkiye'nin İşlenmiş Taşlar İhracat Pazarları 2018-2019 121
Tablo.167 Türkiye'nin İşlenmiş Taşlar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 121
Tablo.168 İşlenmiş Taşlar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 121
Tablo.169 Dünya İşlenmiş Taşlar İhracatçıları 2018-2019 122
Tablo.170 Dünya İşlenmiş Taşlar İthalatçıları 2018-2019 122
Tablo.171 Alçı Levha Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 123
Tablo.172 Çimento ve Betondan Eşya Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 123
Tablo.173 Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracat Göstergeleri 123
Tablo.174 Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İthalat Göstergeleri 123
Tablo.175 Türkiye'nin Alçı Levha ile Çimento Betondan Eşya İhracat Pazarları 2018-2019 124
Tablo.176 Türkiye'nin Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 124
Tablo.177 Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 124
Tablo.178 Dünya Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracatçıları 2018-2019 125
Tablo.179 Dünya Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İthalatçıları 2018-2019 125
Tablo.180 Hazır Beton Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 125
Tablo.181 Gazbeton Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 126
Tablo.182 BİMS'den İnşaat Malzemeleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 126
Tablo.183 BİMS'den İnşaat Malzemeleri İhracatı 2018-2019 126
Tablo.184 Tuğla ve Kiremit Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 127
Tablo.185 Tuğla ve Kiremit Üretim Göstergeleri 127
Tablo.186 Tuğla ve Kiremit İhracat Göstergeleri 127
Tablo.187 Tuğla ve Kiremit İthalat Göstergeleri 127
Tablo.188 Türkiye'nin Tuğla ve Kiremit İhracat Pazarları 2018-2019 128
Tablo.189 Türkiye'nin Tuğla ve Kiremit İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 128
Tablo.190 Tuğla ve Kiremit İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 128
Tablo.191 Dünya Tuğla ve Kiremit İhracatçıları 2018-2019 128
Tablo.192 Dünya Tuğla ve Kiremit İthalatçıları 2018-2019 129
Tablo.193 Seramik Kaplama Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 129
Tablo.194 Seramik Kaplama İç Pazarı; Milyon Metrekare 129
Tablo.195 Seramik Kaplama İhracat Göstergeleri 129
Tablo.196 Seramik Kaplama İthalat Göstergeleri 130
Tablo.197 Türkiye'nin Seramik Kaplama İhracat Pazarları 2018-2019 130
Tablo.198 Türkiye'nin Seramik Kaplama İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 130
Tablo.199 Seramik Kaplama İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 130
Tablo.200 Dünya Seramik Kaplama İhracatçıları 2018-2019 131
Tablo.201 Dünya Seramik Kaplama İthalatçıları 2018-2019 131

TABLOLAR

Tablo.202 Seramik Sağlık Gereçleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 131
Tablo.203 Seramik Sağlık Gereçleri İç Pazarı; Ton 131
Tablo.204 Seramik Sağlık Gereçleri İhracat Göstergeleri 132
Tablo.205 Seramik Sağlık Gereçleri İthalat Göstergeleri 132
Tablo.206 Türkiye'nin Seramik Sağlık Gereçleri İhracat Pazarları 2018 -2019 132
Tablo.207 Türkiye'nin Seramik Sağlık Gereçleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 132
Tablo.208 Seramik Sağlık Gereçleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 133
Tablo.209 Dünya Seramik Sağlık Gereçleri İhracatçıları 2018-2019 133
Tablo.210 Dünya Seramik Sağlık Gereçleri İthalatçıları 2018-2019 133
Tablo.211 İnşaat Camları Girişim Sayıları 134
Tablo.212 İnşaat Camları Üretim 134
Tablo.213 İnşaat Camları İhracat Göstergeleri 134
Tablo.214 İnşaat Camları İthalat Göstergeleri 134
Tablo.215 Türkiye'nin İnşaat Camları İhracat Pazarları 2018-2019 135
Tablo.216 Türkiye'nin İnşaat Camları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 135
Tablo.217 Türkiye'nin İnşaat Camları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 135
Tablo.218 Dünya İnşaat Camları İhracatçıları 2018-2019 136
Tablo.219 Dünya İnşaat Camları İthalatçıları 2018-2019 136
Tablo.220 Alçı Sıva Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 136
Tablo.221 Alçı Sıva İç Pazarı; Ton 136
Tablo.222 Alçı Sıva İhracat Göstergeleri 137
Tablo.223 Alçı Sıva İthalat Göstergeleri 137
Tablo.224 Türkiye'nin Alçı Sıva İhracat Pazarları 2018-2019 137
Tablo.225 Türkiye'nin Alçı Sıva İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018 -2019 137
Tablo.226 Alçı Sıva İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 138
Tablo.227 Dünya Alçı Sıva İhracatçıları 2018-2019 138
Tablo.228 Dünya Alçı Sıva İthalatçıları 2018-2019 138
Tablo.229 İnşaat Boya ve Vernikleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 140
Tablo.230 İnşaat Boya ve Vernikleri İç Pazarı; Ton 140
Tablo.231 İnşaat Boya ve Vernikleri İhracat Göstergeleri 140
Tablo.232 İnşaat Boya ve Vernikleri İthalat Göstergeleri 140
Tablo.233 İnşaat Boya ve Vernikleri İhracat Pazarlarımız 2018-2019 141
Tablo.234 İnşaat Boya ve Vernikleri İthalat Yaptığımız Ülkeler 2018-2019 141
Tablo.235 İnşaat Boya ve Vernikler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 141
Tablo.236 Dünya İnşaat Boya ve Vernikleri İhracatçıları 2018-2019 142
Tablo.237 Dünya İnşaat Boya ve Vernikleri İthalatçıları 2018-2019 142
Tablo.238 Plastik İnşaat Malzemeleri Girişim Sayısı 142
Tablo.239 Plastik İnşaat Malzemeleri Üretim Göstergeleri 143
Tablo.240 Plastik İnşaat Malzemeleri İç Pazarı; Ton 143
Tablo.241 Plastik İnşaat Malzemeleri İhracat Göstergeleri 143
Tablo.242 Plastik İnşaat Malzemeleri İthalat Göstergeleri 144
Tablo.243 Türkiye'nin Plastik İnşaat Malzemeleri İhracat Pazarları 2018-2019 144
Tablo.244 Türkiye'nin Plastik İnşaat Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 144
Tablo.245 Plastik İnşaat Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 144
Tablo.246 Dünya Plastik İnşaat Malzemeleri İhracatçıları 2018-2019 145
Tablo.247 Dünya Plastik İnşaat Malzemeleri İthalatçıları 2018-2019 145
Tablo.248 Yapı Kimyasalları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 146
Tablo.249 Yapı Kimyasalları İç Pazarı Ton 146
Tablo.250 Yapı Kimyasalları İhracat Göstergeleri 146
Tablo.251 Yapı Kimyasalları İthalat Göstergeleri 146
Tablo.252 Yapı Kimyasalları İhracat Pazarlarımız 2018-2019 146
Tablo.253 Yapı Kimyasalları İthalat Yaptığımız Ülkeler 2018-2019 147
Tablo.254 Yapı Kimyasalları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 147
Tablo.255 Dünya Yapı Kimyasalları İhracatçıları 2018-2019 147
Tablo.256 Dünya Yapı Kimyasalları İthalatçıları 2018-2019 147
Tablo.257 Alüminyum Çubuk, Profil, Levha ve Yapı Parçaları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 150
Tablo.258 Alüminyum Kapı Pencereler Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 150
Tablo.259 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İç Pazarı; Ton 150
Tablo.260 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracat Göstergeleri 150
Tablo.261 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İthalat Göstergeleri 151
Tablo.262 Türkiye'nin Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracat Pazarları 2018-2019 151
Tablo.263 Türkiye'nin Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 151
Tablo.264 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 151
Tablo.265 Dünya Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracatçıları 2018-2019 152
Tablo.266 Dünya Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İthalatçıları 2018-2019 152
Tablo.267 Alüminyum Sağlık Gereçleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 152
Tablo.268 Alüminyum Sağlık Gereçleri İç Pazarı; Ton 153
Tablo.269 Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracat Göstergeleri 153
Tablo.270 Alüminyum Sağlık Gereçleri İthalat Göstergeleri 153
Tablo.271 Türkiye'nin Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracat Pazarları 2018-2019 153
Tablo.272 Türkiye'nin Alüminyum Sağlık Gereçleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 153
Tablo.273 Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 154
Tablo.274 Dünya Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracatçıları 2018-2019 154
Tablo.275 Dünya Alüminyum Sağlık Gereçleri İthalatçıları 2018-2019 154
Tablo.276 Kilitler ve Donanım Eşyaları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 155
Tablo.277 Kilitler ve Donamım Eşyaları İç Pazarı; Ton 155
Tablo.278 Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracat Göstergeleri 155
Tablo.279 Kilitler ve Donanım Eşyaları İthalat Göstergeleri 155
Tablo.280 Türkiye'nin Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracat Pazarları 2018-2019 156
Tablo.281 Türkiye'nin Kilitler ve Donanım Eşyaları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 156
Tablo.282 Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 156
Tablo.283 Dünya Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracatçıları 2018-2019 157
Tablo.284 Dünya Kilitler Ve Donanım Eşyaları İthalatçıları 2018-2019 157
Tablo.285 Armatür Musluk Vana ve Valfler Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 157
Tablo.286 Armatür Musluk Vana ve Valfler İç Pazarı; Ton 157
Tablo.287 Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracat Göstergeleri 158
Tablo.288 Armatür Musluk Vanalar ve Valfler İthalat Göstergeleri 158
Tablo.289 Türkiye'nin Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracat Pazarları 2018-2019 158
Tablo.290 Türkiye'nin Armatür Musluk Vana ve Valfler İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 158
Tablo.291 Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 159
Tablo.292 Dünya Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracatçıları 2018-2019 159
Tablo.293 Dünya Armatür Musluk Vana ve Valfler İthalatçıları 2018-2019 159
Tablo.294 Demir Çelik Sağlık Gereçleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 160
Tablo.295 Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracat Göstergeleri 160
Tablo.296 Demir Çelik Sağlık Gereçleri İthalat Göstergeleri 160
Tablo.297 Türkiye'nin Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracat Pazarları 2018-2019 160
Tablo.298 Türkiye'nin Demir Çelik Sağlık Gereçleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 161
Tablo.299 Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 161
Tablo.300 Dünya Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracatçıları 2018-2019 161
Tablo.301 Dünya Demir Çelik Sağlık Gereçleri İthalatçıları 2018-2019 161
Tablo.302 Elektrik Malzemeleri Girişim Sayısı 164

TABLOLAR

Tablo.303 Elektrik Malzemeleri Üretim Göstergeleri; Adet 164
Tablo.304 Elektrik Malzemeleri İhracat Göstergeleri 164
Tablo.305 Elektrik Malzemeleri İthalat Göstergeleri 164
Tablo.306 Türkiye'nin Elektrik Malzemeleri İhracat Pazarları 2018-2019 165
Tablo.307 Türkiye'nin Elektrik Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 165
Tablo.308 Elektrik Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 165
Tablo.309 Dünya Elektrik Malzemeleri İhracatçıları 2018-2019 166
Tablo.310 Dünya Elektrik Malzemeleri İthalatçıları 2018-2019 166
Tablo.311 Yalıtımlı Kablolar Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 166
Tablo.312 Yalıtımlı Kablolar İç Pazarı; Ton 166
Tablo.313 Yalıtımlı Kablolar İhracat Göstergeleri 167
Tablo.314 Yalıtımlı Kablolar İthalat Göstergeleri 167
Tablo.315 Türkiye'nin Yalıtımlı Kablolar İhracat Pazarları 2018-2019 167
Tablo.316 Türkiye'nin Yalıtımlı Kablolar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 167
Tablo.317 Yalıtımlı Kablolar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 168
Tablo.318 Dünya Yalıtımlı Kablo İhracatçıları 2018-2019 168
Tablo.319 Dünya Yalıtımlı Kablo İthalatçıları 2018-2019 168
Tablo.320 Isıtma ve Soğutma Cihazları Girişim Sayısı 169
Tablo.321 Isıtma ve Soğutma Cihazları Üretim Göstergeleri Adet 169
Tablo.322 Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracat Göstergeleri 169
Tablo.323 Isıtma ve Soğutma Cihazları İthalat Göstergeleri 170
Tablo.324 Türkiye'nin Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracat Pazarları 2018-2019 170
Tablo.325 Türkiye'nin Isıtma ve Soğutma Cihazları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 170
Tablo.326 Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 170
Tablo.327 Dünya Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracatçıları 2018-2019 171
Tablo.328 Dünya Isıtma ve Soğutma Cihazları İthalatçıları 2018-2019 171
Tablo.329 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler Girişim Sayısı 171
Tablo.330 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler Üretim Göstergeleri; Adet 172
Tablo.331 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracat Göstergeleri 172
Tablo.332 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İthalat Göstergeleri 172
Tablo.333 Türkiye'nin Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracat Pazarları 2018-2019 172
Tablo.334 Türkiye'nin Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 173
Tablo.335 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 173
Tablo.336 Dünya Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracatçıları 2018-2019 173
Tablo.337 Dünya Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İthalatçıları 2018-2019 173
Tablo.338 Güvenlik ve Alarm Sistemleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 174
Tablo.339 Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracat Göstergeleri 174
Tablo.340 Güvenlik ve Alarm Sistemleri İthalat Göstergeleri 174
Tablo.341 Türkiye'nin Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracat Pazarları 2018-2019 174
Tablo.342 Türkiye'nin Güvenlik ve Alarm Sistemleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 175
Tablo.343 Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 175
Tablo.344 Dünya Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracatçıları 2018-2019 175
Tablo.345 Dünya Güvenlik ve Alarm Sistemleri İthalatçıları 2018-2019 175
Tablo.346 Sayaçlar Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 176
Tablo.347 Sayaçlar İhracat Göstergeleri 176
Tablo.348 Sayaçlar İthalat Göstergeleri 176
Tablo.349 Türkiye'nin Sayaçlar İhracat Pazarları 2018-2019 176
Tablo.350 Türkiye'nin Sayaçlar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 177
Tablo.351 Sayaçlar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 177
Tablo.352 Dünya Sayaç İhracatçıları 2018-2019 177
Tablo.353 Dünya Sayaç İthalatçıları 2018-2019 177
Tablo.354 Aydınlatma Ekipmanları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 178
Tablo.355 Aydınlatma Ekipmanları İhracat Göstergeleri 178
Tablo.356 Aydınlatma Ekipmanları İthalat Göstergeleri 178
Tablo.357 Türkiye'nin Aydınlatma Ekipmanları İhracat Pazarları 2018-2019 178
Tablo.358 Türkiye'nin Aydınlatma Ekipmanları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 179
Tablo.359 Aydınlatma Ekipmanları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 179
Tablo.360 Dünya Aydınlatma Ekipmanları İhracatçıları 2018-2019 179
Tablo.361 Dünya Aydınlatma Ekipmanları İthalatçıları 2018-2019 179
Tablo.362 Ahşap İnşaat Malzemeleri Girişim Sayısı 182
Tablo.363 Ahşap İnşaat Malzemeleri Üretim Göstergeleri 182
Tablo.364 Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracat Göstergeleri 182
Tablo.365 Ahşap İnşaat Malzemeleri İthalat Göstergeleri 182
Tablo.366 Türkiye'nin Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracat Pazarları 2018-2019 183
Tablo.367 Türkiye'nin Ahşap İnşaat Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 183
Tablo.368 Ağaç İnşaat Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 183
Tablo.369 Dünya Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracatçıları 2018-2019 184
Tablo.370 Dünya Ahşap İnşaat Malzemeleri İthalatçıları 2018-2019 184
Tablo.371 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 184
Tablo.372 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracat Göstergeleri 184
Tablo.373 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İthalat Göstergeleri 185
Tablo.374 Türkiye'nin Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracat Pazarları 2018-2019 185
Tablo.375 Türkiye'nin Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 185
Tablo.376 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 185
Tablo.377 Dünya Ahşap Banyo ve Mutfak Dolapları İhracatçıları 2018-2019 186
Tablo.378 Dünya Ahşap Banyo ve Mutfak Dolapları İthalatçıları 2018-2019 186
Tablo.379 Duvar Kâğıtları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri 186
Tablo.380 Duvar Kâğıtları İç Pazarı; Ton 186
Tablo.381 Duvar Kâğıtları İhracat Göstergeleri 187
Tablo.382 Duvar Kâğıtları İthalat Göstergeleri 187
Tablo.383 Türkiye'nin Duvar Kâğıtları İhracat Pazarları 2018-2019 187
Tablo.384 Türkiye'nin Duvar Kâğıtları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 187
Tablo.385 Duvar Kâğıtları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 187
Tablo.386 Dünya Duvar Kâğıtları İhracatçıları 2018-2019 188
Tablo.387 Dünya Duvar Kâğıtları İthalatçıları 2018-2019 188
Tablo.388 Prefabrik Yapılar Girişim Sayısı 190
Tablo.389 Prefabrik Yapılar İhracat Göstergeleri 190
Tablo.390 Prefabrik Yapılar İthalat Göstergeleri 190
Tablo.391 Türkiye'nin Prefabrik Yapılar İhracat Pazarları 2018-2019 190
Tablo.392 Türkiye'nin Prefabrik Yapılar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 191
Tablo.393 Prefabrik Yapılar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 191
Tablo.394 Dünya Prefabrik Yapılar İhracatçıları 2018-2019 191
Tablo.395 Dünya Prefabrik Yapılar İthalatçıları 2018-2019 191
Tablo.396 Yalıtım Malzemeleri Girişim Sayıları 194
Tablo.397 Yalıtım Malzemeleri Üretimi; Ton 194
Tablo.398 Yalıtım Malzemeleri İç Pazarı; Ton 194
Tablo.399 Yalıtım Malzemeleri İhracat Göstergeleri 194
Tablo.400 Yalıtım Malzemeleri İthalat Göstergeleri 195
Tablo.401 Türkiye'nin Yalıtım Malzemeleri İhracat Pazarları 2018-2019 195
Tablo.402 Türkiye'nin Yalıtım Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019 195
Tablo.403 Yalıtım Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı 195
Tablo.404 Dünya Yalıtım Malzemeleri İhracatçıları 2018-2019 196
Tablo.405 Dünya Yalıtım Malzemeleri İthalatçıları 2018-2019 196

GRAFİKLER

Grafik.1 Euro Dolar Paritesi	22
Grafik.2 Petrol Fiyatları Brent Varil/Dolar	22
Grafik.3 Dünya İnşaat Harcamaları ve Büyüme	23
Grafik.4 İnşaat Harcamalarından Bölgesel Büyümeler 2018-2019; Yüzde	24
Grafik.5 2019 Yılı Dünya İnşaat Harcamalarının Bölgesel Dağılımı	24
Grafik.6 En Büyük 250 Müteahhitlik Firmasının Yurtdışı İş Hacmi; Milyar Dolar	26
Grafik.7 En Yüksek İş Hacmine Sahip Ülkeler; Milyar Dolar	27
Grafik.8 Küresel Gayrimenkul Yatırımları (Satın Alma); Milyar Dolar	28
Grafik.9 Türkiye Ekonomisi Yıllık Büyüme; Yüzde	31
Grafik.10 Türkiye GSYH; Milyar Dolar	31
Grafik.11 Türkiye Kişi Başı Milli Gelir; Dolar	32
Grafik.12 Tüketici Fiyat Enflasyonu Yıllık ve Yılsonu; Yüzde	33
Grafik.13 Üretici Fiyat Enflasyonu Yıllık ve Yıl Sonu; Yüzde	33
Grafik.14 İhracat ve İthalat; Milyar Dolar	33
Grafik.15 Dış Ticaret Açığı ve İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	35
Grafik.16 Cari İşlemler Açığı ve Milli Gelire Oranı	35
Grafik.17 Dış Borçlar ve Milli Gelire Oranı	35
Grafik.18 Merkezi Bütçe Açığı ve GSYH Oranı	36
Grafik.19 Sabit Sermaye Yatırımları ve Milli Gelire Oranı	36
Grafik.20 Sanayi Üretimi Büyüme Yıllık; Yüzde	38
Grafik.21 İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı Yüzde Yıllık Ağırlıklı Ortalama; Yüzde	38
Grafik.22 Türk Lirası Faiz Oranları	38
Grafik.23 Türk Lirası Sepet Kur	39
Grafik.24 Ekonomik Güven Endeksi 2010=100	39
Grafik.25 İnşaat Sektörü Büyüme Yıllık; Yüzde	42
Grafik.26 İnşaat Sektörü Büyüme Çeyrek Dönem; Yüzde	42
Grafik.27 İnşaat Harcamaları Yıllık; Milyar TL	42
Grafik.28 İnşaat Harcamaları Çeyrek Dönem; Milyar TL	42
Grafik.29 İnşaat Sektörü ve Ekonomik Büyüme İlişkisi	43
Grafik.30 İnşaat Sektörünün GSYH İçinde Payı; Yüzde	43
Grafik.31 İnşaat Harcamalarının Sabit Sermaye Yatırımları İçinde Payı; Yüzde	43
Grafik.32 Bina İnşaat Maliyet Endeksi 2005=100	44
Grafik.33 İnşaat Sektöründe İstihdam	44
Grafik.34 İnşaat Sektörü Güven Endeksi 2010=100	44
Grafik.35 Konut ve Konut Dışı Bina İnşaat Harcamalarının Dağılımı	46
Grafik.36 Arz Edilen ve Satılan Yeni Konutlar	48
Grafik.37 Mevcut Konut Satış Fiyat Endeksi 2007=100	50
Grafik.38 Konut Kira Endeksi 2007=100	51
Grafik.39 Türkiye Genelinde Mevcut Konut Amortisman Süreleri Yıl 2015-2019	51
Grafik.40 Yeni Konutlar Fiyat Endeksi 2010 Ocak =100	52
Grafik.41 Konut Tiplerine Göre Yeni Konutlarda Fiyat Artışı 2010-2019; Yüzde	52
Grafik.42 Konut İnşaat Maliyetleri ve Yeni Konut Satış Fiyatı Endeksleri	53
Grafik.43 Konut Satın Alma Araçları 2019	53
Grafik.44 Konut Kredileri; Milyar TL	53
Grafik.45 Konut Kredisi Aylık Ortalama Faiz Oranı; Yüzde	54
Grafik.46 Türkiye'de Ticari Gayrimenkul Satın Almaları; Milyon Dolar	61
Grafik.47 Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri İş Bedelleri (2002-2018)	61
Grafik.48 TMMMB Üyelerinin Yurtdışı Hizmet Alanlarının Dağılımı 2019; Yüzde	64
Grafik.49 TMMMB Üyelerinin Uzmanlık Alanlarının Dağılımı 2019; Yüzde	64
Grafik.50 Teknik Müşavirlik Firmalarının Personel Sayısına Göre Dağılımı 2019; Yüzde	65

GRAFİKLER

Grafik.51 Firmaların Uluslararası İş Deneyimi 2019; Yüzde	65
Grafik.52 İnşaat Sektörünün Yurtiçinden Kullandığı Krediler; Milyar TL	66
Grafik.53 Yabancıların Gayrimenkul Alımları; Milyon Dolar	69
Grafik.54 Dünya İnşaat Malzemeleri Pazar Büyüklüğü; Trilyon Dolar	76
Grafik.55 Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatı; Milyar Dolar	76
Grafik.56 İnşaat Malzemeleri Sanayi Üretimi Büyüme; Yüzde	78
Grafik.57 İnşaat Malzemeleri İç Pazar Büyüklüğü; Milyar TL	79
Grafik.58 Türkiye İnşaat Malzemeleri İhracatı; Milyar Dolar	79
Grafik.59 Türkiye'nin Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde	81
Grafik.60 Türkiye İnşaat Malzemeleri İthalatı; Milyar Dolar	81
Grafik.61 İnşaat Malzemeleri Dış Ticaretinde Denge; Milyar Dolar	84
Grafik.62 İnşaat Malzemeleri İhracat ve İthalat Birim Fiyatları	84
Grafik.63 Türkiye'nin Demir Çelik Çubuk Profil İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı	97
Grafik.64 Türkiye'nin Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde	99
Grafik.65 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde	102
Grafik.66 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde	105
Grafik.67 Demir Çelik Radyatör İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde	107
Grafik.68 Türkiye'nin Dünya Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracatı İçinde Payı; Yüzde	110
Grafik.69 Türkiye'nin Dünya Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracatı İçinde Payı; Yüzde	113
Grafik.70 Türkiye'nin Dünya Çimento İhracatında Payı; Yüzde	117
Grafik.71 Türkiye'nin Dünya Blok Mermer İhracatında Payı; Yüzde	119
Grafik.72 Türkiye'nin Dünya İşlenmiş Taşlar İhracatında Payı; Yüzde	122
Grafik.73 Türkiye'nin Dünya Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracatında Payı; Yüzde	124
Grafik.74 Türkiye'nin Dünya Tuğla ve Kiremit İhracatında Payı; Yüzde	128
Grafik.75 Türkiye'nin Dünya Seramik Kaplama İhracatında Payı; Yüzde	130
Grafik.76 Türkiye'nin Dünya Seramik Sağlık Gereçleri İhracatında Payı; Yüzde	133
Grafik.77 Türkiye'nin Dünya İnşaat Camları İhracatında Payı; Yüzde	135
Grafik.78 Türkiye'nin Dünya Alçı Sıva İhracatı İçinde Payı; Yüzde	138
Grafik.79 Türkiye'nin Dünya İnşaat Boya ve Vernikleri İhracatında Payı; Yüzde	141
Grafik.80 Türkiye'nin Dünya Plastik İnşaat Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde	145
Grafik.81 Türkiye'nin Dünya Yapı Kimyasalları İhracatında Payı; Yüzde	147
Grafik.82 Türkiye'nin Dünya Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracatında Payı; Yüzde	152
Grafik.83 Türkiye'nin Dünya Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracatında Payı; Yüzde	154
Grafik.84 Türkiye'nin Dünya Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracatında Payı; Yüzde	156
Grafik.85 Türkiye'nin Dünya Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracatında Payı; Yüzde	159
Grafik.86 Türkiye'nin Dünya Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracatında Payı; Yüzde	161
Grafik.87 Türkiye'nin Dünya Elektrik Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde	165
Grafik.88 Türkiye'nin Dünya Yalıtımlı Kablo İhracatında Payı; Yüzde	168
Grafik.89 Türkiye'nin Dünya Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracatında Payı; Yüzde	171
Grafik.90 Türkiye'nin Dünya Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracatında Payı; Yüzde	173
Grafik.91 Türkiye'nin Dünya Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracatında Payı; Yüzde	175
Grafik.92 Türkiye'nin Dünya Sayaçlar İhracatında Payı; Yüzde	177
Grafik.93 Türkiye'nin Dünya Aydınlatma Ekipmanları İhracatında Payı; Yüzde	179
Grafik.94 Türkiye'nin Dünya Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde	183
Grafik.95 Türkiye'nin Dünya Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracatında Payı; Yüzde	185
Grafik.96 Türkiye'nin Dünya Duvar Kâğıtları İhracatında Payı; Yüzde	188
Grafik.97 Türkiye'nin Dünya Prefabrik Yapılar İhracatında Payı; Yüzde	191
Grafik.98 Türkiye'nin Dünya Yalıtım Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde	196

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2019

YÖNETİCİ ÖZETİ

DÜNYA EKONOMİSİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ

- Dünya ekonomisi 2019 yılında yüzde 2,4 büyümüştür. Ticaret savaşları küresel büyümenin önemli ölçüde ivme kaybetmesine yol açmıştır.
- 2019 yılında gelişmiş ülkeler yüzde 1,7, gelişen ülkeler ise yüzde 3,7 büyüme göstermiştir.
- Dünya mal ticareti 2019 yılında yüzde 3 küçülmüş ve 18,25 trilyon dolara inmiştir. Dünya mal ticareti miktar olarak ise yüzde 0,1 daralmıştır.
- 2019 yılında dünya ekonomisinde yaşanan ivme kaybı sabit sermaye yatırımlarında da yavaşlamaya yol açmıştır.
- Dünya sabit sermaye yatırımlarının 2019 yılında 21,81 trilyon dolar olarak gerçekleştiği öngörülmektedir.
- Dünya ekonomisinde 2019 yılında inşaat sektörü için uygun koşullar azalmaya başlamıştır. İnşaat faaliyetleri de buna bağlı olarak daha yavaş bir büyüme göstermiştir.
- 2019 yılında dünya inşaat harcamalarında büyüme yavaşlamış, yüzde 2,6 büyüme ile toplam harcamalar 9,58 trilyon dolara ulaşmıştır.
- İnşaat harcamaları bölgeler arasında farklı büyüme performansları göstermeye devam etmiştir.
- Asya Pasifik yüzde 4,4 ile inşaat harcamalarının en yüksek büyüdüğü bölge olmuştur.
- Asya Pasifik bölgesinin toplam inşaat harcamaları içindeki payı 2019 yılında yüzde 46,3'e yükselmiştir. İkinci sırada yer alan Batı Avrupa'nın payı yüzde 21,5 olarak gerçekleşmiştir.
- 2019 yılında dünyanın en yüksek alt yapı yatırım harcaması yapan ilk 10 ülkenin göstergeleri alt yapı harcamalarının devam etmekte olduğunu göstermektedir.
- Dünya genelinde KÖİ modeli ile gerçekleştirilen ve 2019 yılında kapanışı yapılan proje sayısı 405'e yükselmiş, yatırım büyüklüğü ise 96,7 milyar dolara yükselmiştir.
- Dünya inşaat harcamalarındaki zayıflamaya bağlı olarak 250 büyük firmanın üstlendiği projeler de azalmış ve 470 milyar dolara gerilmiştir.
- En büyük 250 Müteahhitlik firması içinde 2019 yılı itibarıyla en çok 76 firma sayısı ile Çinli firmalar yer almaktadır. Türkiye 44 firma ile ikinci sırada bulunmaktadır.
- 2019 yılında dünya gayrimenkul sektöründe yaşanan gelişmeler inşaat sektörünü sınırlamıştır.
- 2019 yılında gayrimenkul satın alma yatırımları yüzde 2 küçülmüş ve 1,05 trilyon dolara inmiştir.
- 2019 yılında bölgelerdeki gayrimenkul satın alma yatırımlarında farklı eğilimler ortaya çıkmıştır. En çok satın alım Amerika bölgesinde 569 milyar dolar ile gerçekleşmiştir.
- 2019 yılında gayrimenkul satın alımlarında Batı ve Doğu Avrupa'da yüzde 2,1 gerileme, Asya Pasifik bölgesinde ise yüzde 1,5 düşüş yaşanmıştır.

TÜRKİYE EKONOMİSİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ

- 2019 yılında uygulanan sıkılaştırıcı politikalar ile siyasi, dış politik ve jeopolitik riskler ekonomi ile inşaat ve konut sektörlerini olumsuz etkilemiştir.
- Ekonomide uygulanan sıkı para ve maliye politikaları ile 2019 yılında büyüme yüzde 0,9'a gerilemiştir. Milli gelir ise 789 milyar dolardan 754 milyar dolara inmiştir.
- 2019 yılında 658 bin istihdam kaybı yaşanmıştır. Buna bağlı olarak işsizlik oranı artmış ve yüzde 13,7 olarak gerçekleşmiştir. İşsiz sayısı da 4,5 milyona ulaşmıştır.
- Ekonomide uygulanan sıkı para politikası sonucu tüketici fiyatları yıllık yüzde 11,84'e çekilmiştir. Üretici fiyatlarında ise artış yüzde 7,36 olmuştur.
- 2019 yılında ekonomideki yavaşlama ve döviz kurları artışı ile dış ticaret açığı olumlu etkilenmiş ve açık yüzde 39,7 azalarak 31,23 milyar dolara inmiştir.
- 2019 yılında dış ticaret açığındaki hızlı daralma ve hizmet gelirlerindeki artış sonucu cari işlemler dengesi uzun yıllar sonra 8,9 milyar dolar fazla vermiştir.
- Türkiye'nin brüt dış borç stoku 2019 yılında 7 milyar dolar azalarak 437 milyar dolara gerilemiş, ancak milli gelire oranı ise yüzde 58'e yükselmiştir.
- 2019 yılında bütçe açığı öngörülen seviyenin üzerinde ve 123,7 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bütçe açığının milli gelire oranı ise yüzde 2,89'a yükselmiştir.
- 2019 yılında sabit sermaye yatırımları yüzde 12,4 daralarak 1,12 trilyon TL olarak gerçekleşmiştir.
- Sanayi sektörü 2019 yılında yüzde 0,2 daralmıştır. Sanayi büyümesi iç talepteki sert daralmadan olumsuz etkilenmiştir.
- 2019 yılı ilk yarısında T.C. Merkez Bankası sıkı para politikası izlemiştir. Yılın ikinci yarısında ise hızlı faiz indirimleri gerçekleştirmiştir.

- Türk Lirası 2019 yılının ilk yarısında değer kaybetmeye devam etmiş, yılın ikinci yarısında ise istikrar kazanmıştır.
- İnşaat sektörü 2019 yılında sert bir daralma yaşamıştır. 2019 yılında inşaat sektörünün kendi dinamiklerinden kaynaklanan sorunları ağırlaşarak sürmüştür.
- İnşaat sektöründe üretici firmaların mali yapıları bozulmuş, talep keskin şekilde daralmış, finansman olanakları azalmış, geri ödenemeyen krediler önemli ölçüde artmıştır.
- İnşaat sektörü 2019 yılında bu gelişmeler çerçevesinde yüzde 8,6 küçülmüştür. İnşaat sektörü son yılların en sert daralmasını yaşamıştır.
- 2019 yılında inşaat harcamaları cari fiyatlarla yüzde 9,8 gerileyerek 581,0 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- İnşaat sektörünün milli gelir içindeki payı 2019 yılında 0,7 puan düşerek yüzde 6,5 olmuştur.
- İnşaat maliyetleri 2019 yılında yüzde 11 yükselmiştir. İşgücü maliyetleri yüzde 25,4, malzeme maliyetleri ise sadece yüzde 5 artmıştır.
- İnşaat sektöründe yıllık ortalama istihdam 2019 yılında 253 bin kişi azalarak 1,59 milyon kişiye inmiştir. Sektörde son yılların en düşük istihdam seviyesi yaşanmıştır.
- 2019 yılında alınan yapı ruhsatlarında sert daralma yaşanmıştır. Alınan yapı ruhsatları yüzölçümü olarak yüzde 52,4 küçülmüş ve 70,49 milyon metrekareye inmiştir.
- 2019 yılında alınan yapı izinleri yüzölçümü olarak yüzde 14,5 azalmış ve 149,26 milyon metrekareye inmiştir.
- Konutlar için alınan yapı ruhsatları yüzölçümü olarak yüzde 54 küçülerek 48,16 milyon metrekareye düşmüştür.
- 2019 yılında tamamlanarak yapı izni (oturma izni) alınan daire sayısı 730.585 olarak gerçekleşmiştir.
- 2019 yılında konut satışları yüzde 1,9 düşerek 1.348.729 adet olarak gerçekleşmiştir. Konut satışları iki yıl üst üste düşmüştür.
- 2019 yılında ipotekli satışlar 20,1 artarak 332.508 adet olarak gerçekleşmiştir.
- Birinci el konut satışları 2019 yılında yüzde 21,5 azalarak 511.682 adet olarak gerçekleşmiştir. İkinci el konut satışları ise yüzde 15,6 artmıştır.
- 2019 yılında yeni konut satışları sert düşmüş ve bu nedenle yeni konut satışlarının yeni konut arzına oranı 2018 yılında yüzde 75,2 iken, 2019 yılında yüzde 70'e gerilemiştir.
- 2019 yılında mevcut konut fiyatları yüzde 8,3 artış göstermiştir. Konut kredisi faiz oranlarındaki düşüş ile fiyat artışları yaşanmıştır.
- T.C. Merkez Bankası'nın mevcut konut fiyatları endeksine göre ise Türkiye'de mevcut konut fiyatları 2019 yılında yüzde 9,93 oranında artmıştır.
- 2019 yılında Türkiye genelinde konut kiraları artışı yüzde 9 olarak gerçekleşmiştir. Konut kiralarındaki artış yüzde 5,4 olan 2018 yılının üzerine çıkmıştır.
- Konut satışı fiyatı ile aylık kira arasındaki ilişki ile hesaplanan mevcut konutların yıllık amortisman süreleri 2019 yılında 19,4 yıla inmiştir.
- Yeni konut fiyatlarındaki artış 2018 yılından sonra 2019 yılında da önemli ölçüde yavaşlamış ve yüzde 2,9 olarak gerçekleşmiştir.
- 2019 yılının ilk yarısında konut kredileri stoku gerilemiş ikinci yarısında ise artmıştır. 2018 sonunda 188,0 milyar TL olan konut kredileri 2019 yılı sonunda 199,1 milyar TL'ye çıkmıştır.
- 2019 yılı ilk çeyreğinde konut kredisi faiz oranları yüzde 2,26 olurken yılın son çeyreğinde ise yüzde 1,05'e inmiştir.
- 2018 yılında zayıflayan ticari bina talebi 2019 yılında daralmıştır. Oteller, ofisler ve sanayi-lojistik binalar için alınan yapı ruhsatlarında gerileme yaşanmıştır.
- 2019 yılında konut dışı bina arzlarında gerileme yaşanmıştır. Otel ve konaklama tesisleri, ticaret binaları ve sanayi binaları ile depoların yeni arzlarında önemli düşüşler yaşanmıştır.
- 2019 yılında toplam kamu yatırım harcamaları 134,7 milyar TL olmuştur. Toplam kamu yatırımları içinde ulaştırma yatırımları 54,25 milyar TL ile en yüksek payı almıştır.
- 2019 yılı yatırım programında 2.964 adet projeye 65,4 milyar TL ödenek tahsis edilmiştir.
- Kamunun büyük yatırımları inşaat sektöründe ve inşaat malzemeleri sanayisine ilave destek vermeyi sürdürmektedir. İlk 20 büyük yatırımın 2019 yılı ödeneği 19,15 milyar TL olmuştur.
- 2019 yılsonuna kadar 249 KÖİ projesi için uygulama sözleşmesi imzalanmıştır. Halen yatırımı devam eden ve başlanacak 36 projenin toplam yatırım tutarı 36,6 milyar dolardır.

- Türkiye'de gayrimenkul sektörü 2018 yılında yüzde 2,9 büyüdükten sonra 2019 yılında yüzde 2,5 büyüme göstermiştir.
- 2019 yılında İstanbul 2020 için karşılaştırma yapılan 31 Avrupa şehri arasında genel görünüm ve beklentiler itibarıyla 30. sırada yer almıştır.
- 2019 yılında ticari gayrimenkul yatırımına dönük satın alma işlemi gerçekleşmemiştir.
- Ticari gayrimenkul yatırımlarının getirileri 2019 yılında gerilemiştir. Varlık değeri ve getirilerde düşüş yaşanmıştır.
- Yurtdışı müteahhitlik sektörü 2019 yılında 475 proje üstlenilmiş olup toplam proje tutarları 19,15 milyar dolar olmuştur. Önemli pazarlarda toparlanma başlamıştır.
- 2019 yılında proje sayısı 475'e çıkarken, ortalama proje büyüklüğü 40,33 milyon dolara inmiştir.
- 2019 yılında üstlenilen işlerin yüzde 15,5'ini enerji santralleri ile ulaştırma projeleri oluşturmuştur.
- Dünya'daki en büyük ilk 250 müteahhit firma içinde Türk firmaların sayısı 44 olurken, alınan işlerin payı ise yüzde 4,6'ya inmiştir.
- 2019 yılında inşaat sektörünün yurtiçinden kullandığı nakdi krediler yüzde 6,1 azalmış ve 230,36 milyar TL'ye inmiştir.
- Gayrimenkul iş geliştirme sektörünün kullandığı krediler ise aynı dönemde yıllık olarak yüzde 6,3 artarak 158,2 milyar TL'ye ulaşmıştır.
- 2019 yılında inşaat sektöründe yurtdışından kullanılan krediler ise yüzde 11,1 artarak 17,88 milyar dolara yükselmiştir.
- Gayrimenkul iş geliştirme sektöründe ise yurtdışı krediler aynı dönemde yüzde 4,3 azalarak 5,51 milyar dolara gerilemiştir.
- İnşaat sektöründe geri dönmeyen krediler 2019 yılında yüzde 136,3 artarak 28,75 milyar TL'ye ulaşmıştır. Toplam kredi stokuna oranı ise yüzde 4,97'den yüzde 12,48'e çıkmıştır.
- 2019 yılsonu itibarıyla kentsel dönüşüm kapsamında riskli ilan edilen alan sayısı 53 ilde toplam 240'tır. Bu alanların büyüklüğü 12.818 hektardır. Bu alanlardaki toplam bağımsız birim sayısı 616.720 adede ulaşmıştır.
- Yabancıların Türkiye'den gayrimenkul edinimleri 2019 yılında değer olarak yüzde 18,2 düşmüş ve 4,84 milyar dolara inmiştir.
- 2019 yılında yabancıların konut alımı yüzde 14,7 artmış ve 45.483 daire olarak gerçekleşmiştir. En çok konut satılan illerin başında 20.857 daire ile İstanbul gelmektedir.
- 2018 yılında Türkiye brüt 10,90 milyon metrekare LEED sertifikalı bina alanıyla sekizinci sıradan altıncı sıraya yükselmiştir.
- İnşaat malzemeleri sanayisinin lojistiğe konu olan ürün miktarı 2019 yılında 258,4 milyon ton (yurtiçi üretim miktarı) olmuştur.

İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİ GENEL DEĞERLENDİRME

- 2019 yılında özellikle gelişmiş ülkelerdeki toparlanma ile inşaat malzemeleri pazarının yüzde 2,6 büyüdüğü ve 6,23 trilyon dolara ulaştığı öngörülmektedir.
- 2019 yılında inşaat malzemeleri dünya ihracatı yüzde 1,3 daralmış ve 913,7 milyar dolara inmiştir.
- Dünya inşaat malzemeleri ihracatında Çin en büyük ihracatçı ülke konumunda olmayı sürdürmektedir. Çin'in ihracatı 213,6 milyar dolar olmuştur.
- Türkiye 21,48 milyar dolar ihracatı ile 2019 yılında bir sıra yükselerek dünyanın on birinci ihracatçı ülkesi olmuştur.
- 2019 yılı itibariyla en büyük ithalatçı veya ihracat pazarı 115,3 milyar dolar ile ABD'dir. ABD'nin 2019 yılında ithalatı yüzde 7,3 düşmüştür.
- Türkiye 2019 yılında 6,8 milyar dolar ithalatı ile 37. büyük pazar veya ithalatçı konumundadır ve 2018 yılına göre 4 sıra gerilemiştir.
- 2019 yılında Türkiye inşaat malzemeleri sanayi üretimi 2018 yılına göre yüzde 13 düşmüştür. İç pazardaki sert daralma ile sanayi üretiminde sert gerileme yaşanmıştır.
- İnşaat malzemeleri iç pazarı 2019 yılında cari fiyatlarla yüzde 9,8 daralmış ve 378 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- İnşaat malzemeleri ihracatı 2019 yılında yüzde 0,4 düşmüş ve 21,48 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat yeniden gerilemiştir.
- İsrail 2019 yılında en büyük ihracat pazarımız olmuştur. Irak ve İngiltere onu izlemiştir.
- Türkiye'nin 2019 yılında dünya inşaat malzemeleri ihracatındaki payı yükselmiş ve yüzde 2,35'e çıkmıştır.
- İnşaat malzemeleri dış ticareti 36 alt gruptan oluşmak-

tadır. 2019 yılında 36 alt gruptan 26 alt grubun ihracatı artarken, 9 malzeme alt grubunda ihracat düşmüş, 1'nde değişmemiştir.

- İnşaat malzemeleri ithalatı 2019 yılında yüzde 16,2 gerilemiş ve 6,79 milyar dolara inmiştir.
- 2019 yılında 36 alt gruptan 31'inin ithalatı azalırken, 5 malzeme alt grubunda ithalat artmıştır.
- En çok ithalat yapılan ilk 7 ülkeden yapılan ithalat 2019 yılında önemli ölçüde düşmüştür.
- İç pazarın ithalat ile karşılanma oranı yüzde 10,2'ye çıkmıştır.
- İnşaat malzemeleri net dış ticaret fazlası 2019 yılında 14,69 milyar dolara yükselmiştir.
- İnşaat malzemeleri dış ticaretinde 2019 yılında ihracat miktar olarak yüzde 25,6 artarak 51,6 milyon tona yükselmiş, ithalat ise yüzde 22 gerileyerek 2,53 milyon tona inmiştir.
- İhracat birim fiyatları 2018 yılında 0,52 dolar/kg iken 2019 yılında 0,42 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir. İthalat birim fiyatları ise 2018 yılında 2,50 dolar/kg iken 2019 yılında 2,68 dolar/kg olmuştur.

2020 YILI ÖNGÖRÜLERİ

- Dünya ekonomisi 2020 yılına iyimser beklentiler ile başlamıştır.
- 2019 yılında belirsizlik yaratan ticaret savaşlarında ABD ile Çin ilk faz anlaşmaya varmışlardır. Büyük Britanya'nın AB'den ayrılma süreci gerçekleşmiştir. Merkez bankaları da yıla genişletici politikalar ile başlamıştır.
- 2020 yılının başında Çin'de ortaya çıkan ve oradan dünyaya yayılan Covid-19 salgını tüm beklentileri değiştirmiştir.
- Yılın ilk yarısında hemen hemen tüm ülkeler sert önlemler uygulayarak salgını kontrol altına almaya çalışmaktadırlar. Salgının yaz aylarında kontrol altına alınabileceği öngörülmektedir.
- Salgın ekonomilerde sert bir kriz etkisi yaratmıştır. Bu nedenle hükümetler çok geniş destek paketleri açıklarken, merkez bankaları da genişletici para politikaları uygulamaktadırlar.
- Salgının seyrine ilişkin iyimser beklentiler aşının 2020 sonuna kadar bulunması ve 2021 yılı ilk yarısı sonuna kadar dünya genelinde uygulanması şeklindedir.
- Bu beklentiye bağlı olarak 2020 yılında ekonomide sert bir daralma yaşanması beklenmektedir. 2021 yılı ise bir toparlanma yılı olacaktır. Çeyrek dönemler itibarıyla kademeli bir toparlanma beklenmektedir.
- Salgın kontrol altına alındıkça ülkeler iktisadi faaliyetlere kademeli dönüş yapmaktadırlar. Ancak geri dönüşte kontrollü bir süreç yaşanacaktır. Bu süreç yeni normal olarak adlandırılmaktadır.
- Birçok sayısal öngörü yapılıyor olmasına karşın salgının belirsizliği nedeniyle dünya ekonomisi ve ticareti için sayısal tahminlerde bulunmak çok güç olmaktadır.
- Dünya inşaat sektörü de diğer sektörler gibi salgından olumsuz etkilenmektedir. 2020 yılında muhtemelen dünya inşaat sektörü de daralacaktır.
- Türkiye de diğer ülkeler gibi salgından etkilenmiştir. Ancak Türkiye salgın ile mücadelede başarılı bir performans göstermektedir. Salgının kontrol altına alınması için gerekli önlemler alınmıştır.
- Önlemler kademeli olarak azaltılmaktadır ve Türkiye de yaz aylarında kontrollü ve kademeli olarak iktisadi faaliyetlere dönecektir.
- Ekonomide hükümet ve merkez bankası önemli destek paketlerini uygulamaya almışlardır. Kaynaklar ölçüsünde firmalar ve hane halkları desteklenmektedir.
- Türkiye ekonomisi de 2020 yılında muhtemelen daralacaktır. Enflasyon ve cari işlemler dengesinde hedeflere yaklaşılacaktır. Bütçede ise önemli bir açık olacaktır.
- Türkiye salgına finansal açıdan kırılgan yakalanmıştır. T.C. Merkez Bankası döviz rezervleri en düşük seviyelerine inmiştir. Bu nedenle Türk Lirası üzerinde değer kaybı baskısı sürecektir.
- Döviz ihtiyacının yeni dış kaynaklar ile karşılanamaması halinde yeni finansal şoklar yaşanabilecektir.
- İnşaat sektörü kendi dinamiklerinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle salgına kırılgan yakalanan sektörlerden olmuştur. Muhtemelen 2020 yılında inşaat sektöründe yine yüksek oranda bir küçülme yaşanacaktır.

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2019

I. Bölüm
DÜNYA EKONOMİSİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ

I.1 DÜNYA EKONOMİSİNDE GELİŞMELER

Dünya Ekonomisi Ticari Korumacılık Eğilimi Nedeniyle İvme Kaybetti

Dünya ekonomisi uzun süreli durgunluk ardından 2017 yılında hızlı ve dengeli bir büyüme sürecine girmiş, bu süreç 2018 yılının ilk yarısına da büyük ölçüde hakim olmuştu. Dünya ekonomisindeki büyümenin bu dinamikleri özellikle inşaat sektörü için de olumlu koşullar yaratan nitelikte gelişmişti. Ancak dünya ekonomisi 2018 yılının ikinci yarısında artan ticari korumacılık önlemleri ile ivme kaybetmeye başlamıştı.

2019 yılında ise dünya ekonomisinde ivme kaybına yol açan unsurların etkisi artmış ve dünya ekonomisi önemli ölçüde yavaşlamıştır. Dünya ekonomisinde ivme kaybına yol açan unsurların başında ticaret savaşları gelmektedir. ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşı yıl boyunca artarak devam etmiştir. 2019 yılında karşılıklı yaptırımlar ve jeopolitik istikrarsızlıklar artarak sürmüştür. Brexit sürecindeki belirsizlik de yıl boyunca devam etmiştir. Bu unsurlar 2019 yılında dünya ekonomisinde büyümenin yavaşlamasına neden olmuştur.

2019 yılında en olumsuz etki ABD ile Çin arasındaki ticaret savaşı olmuştur. Ticaret savaşının etkileri; teknoloji, şirket satın almaları, fikri mülkiyet hakları gibi alanlarda da genişlemiştir. ABD ile Çin 2019 yılı boyunca bir yandan ticaret müzakerelerini sürdürmüş, diğer yandan da ithalatta artan sayıda ürüne ilave vergiler getirmiştir. Böylece 2019 yılında dünya mal ticareti yeniden daralmıştır.

Yine ABD'nin girişimleri ile yaptırımlar genişlemiş ve jeopolitik riskler artmıştır. ABD'nin Kuzey Kore ve İran ile yaşadığı gerginliğe Venezuela dahil olmuştur. Suriye ve Libya'daki iç çatışmalar devam etmiştir. İran'a yaptırımlar daha da ağırlaştırılmıştır. Körfez ülkeleri arasında da gerginlikler de yıl boyunca sürmüştür. ABD'nin uyguladığı yaptırım ve ambargolar özellikle ticarette yavaşlamaya yol açmış ve küresel ekonomiyi olumsuz etkilemiştir.

Büyük Britanya'nın Avrupa Birliği'nden ayrılma sürecindeki belirsizlik de yıl boyunca devam etmiştir. Büyük Britanya, AB ile uzlaştığı ayrılma anlaşmasını parlamentodan uzun süre geçirememiş, aralık ayında yapılan erken seçim ile düğüm çözülmüş ve ayrılık anlaşması 2020 yılı ocak ayında onaylanmıştır.Yılın geneline yayılan bu belirsizlik AB ekonomisinde beklentileri olumsuz etkilemiş ve ekonomide zayıflamaya yol açmıştır.

Tablo.1 Dünya Ekonomisinde İvme Kaybına Yol Açan Unsurlar

1	KÜRESEL TİCARETTE ARTAN KORUMACILIK ÖNLEMLERİ
2	EKONOMİK VE SİYASİ YAPTIRIMLAR
3	BÜYÜK BRİTANYA-AB AYRILIĞINDA BELİRSİZLİK
4	JEOPOLİTİK RİSKLER; KUZEY KORE, İRAN, SURİYE, VENEZUELLA, HONG KONG, LİBYA

Kaynak: Çalışma Ekibi

Dünya ekonomisi 2019 yılında yüzde 2,4 büyümüş ve 2018 yılının ardından önemli ölçüde yavaşlamıştır. 2019 yılında gelişmiş ülkeler yüzde 1,7 büyüme göstermiştir. ABD'de büyüme yavaşlarken Euro bölgesinde büyüme 2019 yılında yüzde 1,2'ye inmiştir. Japonya yüzde 0,7 ile yine zayıf bir büyüme göstermiştir. Diğer gelişmiş ülkelerde de büyüme performansı düşmüş ve yüzde 1,7 olmuştur.

Gelişen ülkeler ise 2018 yılındaki yüzde 4,5 büyümenin ardından 2019 yılında yüzde 3,7 büyümüştür. 2019 yılında gelişen ülke bölgelerinde büyüme yavaşlamıştır. Bazı bölge ve ülkelerde küçülmeler de yaşanmıştır. Asya ülkelerinde büyüme ilk kez hissedilir şekilde yavaşlamıştır. Çin ekonomisi yüzde 6,1 büyümüştür. Hindistan'ın büyüme performansı düşmüştür. Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri yüzde 2,1 ile geçmiş yıllara göre sınırlı bir büyüme göstermiştir. Büyüme performansı en çok düşen gelişen ülkeler bölgesi yüzde 0,1 ile Latin Amerika olmuştur. Orta Doğu ve Merkez Asya bölgesinde de büyümeler yavaşlamış ve 2019 yılında yüzde 1,2'ye kadar inmiştir. Sahra Afrika bölgesi ise 2018 yılındaki yüzde 3'lük büyümenin ardından 2019 yılında yüzde 3,1 büyümüştür.

Tablo.2 Dünya Ekonomisi Büyüme; Yüzde

	2017	2018	2019
DÜNYA	**3,2**	**3,1**	**2,4**
GELİŞMİŞ ÜLKELER	**2,4**	**2,2**	**1,7**
ABD	2,2	2,9	2,3
EURO BÖLGESİ	2,4	1,8	1,2
ALMANYA	2,5	1,5	0,6
JAPONYA	1,9	0,8	0,7
BİRLEŞİK KRALLIK	1,8	1,4	1,4
KANADA	3,0	1,8	1,6
DİĞER GELİŞMİŞ ÜLKELER	2,9	2,6	1,7
GELİŞEN ÜLKELER	**4,8**	**4,5**	**3,7**
ASYA ÜLKELERİ	6,6	6,4	5,5
ÇİN	6,8	6,6	6,1
HİNDİSTAN	7,2	7,1	4,2
ORTA VE DOĞU AVRUPA	6,0	3,6	2,1
LATİN AMERİKA	1,2	1,0	0,1
BREZİLYA	1,1	1,1	1,1
MEKSİKA	2,1	2,0	-0,1
ORTA DOĞU VE MERKEZ ASYA	2,2	1,8	1,2
SAHRA AFRİKA	2,9	3,0	3,1

Kaynak: IMF World Economic Outlook, Nisan 2020

Dünya Mal Ticareti 2019 Yılında Yüzde 3 Geriledi

Dünya mal ticareti, 2019 yılında hızla artan korumacılık önlemlerinden olumsuz etkilenmiş ve iki yıl aradan sonra yeniden daralmıştır. Dünya mal ticareti değer olarak 2017 yılında yüzde 7,8, 2018 yılında ise yüzde 10 büyümüştü. Dünya mal ticareti bu her iki yılda miktar olarak da genişlemişti. Ancak 2018 yılının nisan ayından itibaren uygulanmaya başlanan ticari korumacılık önlemleri dünya ticareti üzerindeki esas olumsuz etkisini 2019 yılında göstermiştir.

2019 yılında dünya mal ticareti miktar olarak yüzde 0,1 küçülmüştür. Dünya ticaretindeki korumacılık önlemleri miktar olarak ticarette düşüşe yol açmıştır. Dünya ekonomisindeki yavaşlama ve belirsizlikler ile artan riskler mal talebini sınırlamıştır. Dünya mal ticareti değer olarak ise 2019 yılında yüzde 3 düşmüş ve 18,25 trilyon dolara gerilemiştir. Değer olarak gerileme; başta enerji ve emtia fiyatları olmak üzere ve ticarete konu olan nihai malların fiyatlarındaki düşüşten kaynaklanmıştır. 2019 yılında hemen hemen tüm ihracatçı bölgelerin ve ülkelerin ihracatlarında düşüşler yaşanmıştır. Türkiye ihracat artışı ile olumlu ayrışmıştır.

Tablo.3 Dünya Mal Ticareti Göstergeleri

	2015	2016	2017	2018	2019
MAL TİCARETİ MİLYAR DOLAR	16,482	15.955	17.198	18.920	18.250
MAL TİCARETİ BÜYÜME % DEĞER BAZINDA	-10,9	-3,2	7,8	10,0	-3,0
MAL TİCARETİ BÜYÜME % MİKTAR BAZINDA	2,5	1,8	4,7	3,0	-0,1

Kaynak: Dünya Ticaret Örgütü

Enflasyon Faizler Düşerken, Emtia Fiyatları da Zayıfladı

Yüzde 2 enflasyon hedefine ulaşmaya çalışan gelişmiş ülkelerde tüketici fiyatları 2019 yılında bir önceki yıla göre yavaşlamış ve yüzde 1,4 ile daha da düşmüştür. Gelişen ülkelerde ise tüketici fiyatları artışı yüzde 5 olarak gerçekleşmiştir. Ticari korumacılık önlemleri sonucu talebin azalması nedeniyle petrol fiyatları düşerken diğer emtia fiyatları da 2019 yılında durağanlaşmıştır. Küresel mali piyasalarda 2019 yılının ilk yarısında finansal stres artmıştır. Bu nedenle yılın ikinci yarısına girilirken başta ABD olmak üzere gelişmiş ülke merkez bankaları yeniden genişletici para politikalarına başlamış ve politika faiz oranları indirilmeye başlanmıştır. Buna bağlı olarak para piyasası faiz oranları da düşmüştür.

Tablo.4 Enflasyon Faiz ve Fiyat Gelişmeleri

GÖSTERGELER	2016	2017	2018	2019
TÜKETİCİ FİYATLARI GELİŞMİŞ ÜLKELER %	0,8	1,7	2,0	1,4
TÜKETİCİ FİYATLARI GELİŞEN ÜLKELER %	4,3	4,3	4,8	5,0
LIBOR 6 AYLIK %	1,1	1,5	2,5	2,3
EURO MEVDUAT 3 AYLIK %	-0,3	-0,3	-0,3	-0,4
YEN MEVDUAT 6 AYLIK %	0,0	0,0	0,0	0,0
PETROL FİYATLARI %	-15,7	23,3	29,4	-10,2
PETROL DIŞI EMTİALAR%	-1,5	6,4	1,6	0,8

Kaynak: IMF World Economic Outlook, Nisan 2020

Küresel Para Politikaları Belirleyici Oldu

2019 yılında gelişmiş ülke Merkez Bankalarının ve özellikle ABD Merkez Bankası'nın para politikaları belirleyici olmaya devam etmiştir. 2019 yılına tüm ülkelerin 2018 yılında kalan parasal sıkılaştırma adımları ile girilmiştir. Yılın ilk yarısında parasal sıkılaştırma eğilimi korunmuştur. Ancak dünya ekonomisinde ve ticaretinde görülen yavaşlama merkez bankaları üzerinde gevşeme yönünde baskı yaratmaya başlamıştır.

2019 yılının ikinci yarısının başından itibaren başta ABD Merkez Bankası FED olmak üzere gelişmiş ülke merkez bankaları yeniden genişletici para politikalarına geri dönmüştür. FED yüzde 2,50 olan politika faizini, ilki temmuz ayında olmak üzere 3 kez indirmiş ve aralık ayında yüzde 1,75'e çekmiştir. FED'in faiz indirimlerine rağmen yıl genelinde gerginlik ve belirsizliklerin sürmesi nedeniyle dolar diğer para birimleri karşısında değerlenmiştir.

Avrupa Birliği'nde Avrupa Merkez Bankası uzun yıllar sürdürdüğü parasal genişlemeyi 2018 yılı sonunda bitirmiş ve 2019 yılına sıkılaşma beklentileri ile girmişti. Ancak küresel zayıflama ile Avrupa Merkez Bankası da eylül ayında yeni bir parasal genişleme programı başlatmıştır. Yıl boyunca Euro faizler çok düşük kalmaya devam etmiştir.

Japonya Merkez Bankası da genişletici önlemlerini yıl boyunca sürdürmüştür.İngiltere Merkez Bankası ise Brexit kararı sonrası genişletici para politikasını güçlendirerek uygulamaya devam etmiştir. Sterlin, Brexit belirsizliği nedeniyle yıl genelinde zayıf ve durağan kalmıştır. Gelişen ülkeler de 2019 yılının ikinci yarısında ABD merkez bankası FED'in faiz indirimlerine bağlı olarak daha gevşek para politikalarına geçmişlerdir.Yılın ikinci yarısında gelişen ülke para birimleri üzerindeki baskı azalmıştır

Petrol Fiyatları 2019 Yılında Jeopolitik Riskler Nedeniyle Yukarı Yönlü Gerçekleşti

2019 yılında petrol fiyatlarındaki eğilimlerde iki ana belirleyici etken yer almaktadır. İlk olarak jeopolitik gerginlikler nedeniyle petrol fiyatları yukarı yönlü olmuştur. Diğer yandan ticaretteki korumacılık ile dünya ekonomisinin yavaşlamaya başlaması petrol talebini azaltmaya başlamış bu da fiyatları aşağı yönlü baskılamıştır.

ABD'nin İran'a yaptırımları 2019 yılında artarak devam etmiştir. Körfez ülkeleri arasındaki gerginlikler de 2019 yılı boyunca sürmüştür. Diğer yandan 2019 yılında iki önemli petrol üreticisi ülke Venezüela ve Libya'da da gerginlikler yaşanmıştır. Bunlar da petrol fiyatlarını yukarı yönlü itmiştir.

Dünya ekonomisindeki yavaşlama ve petrol talebinin özellikle yılın ikinci yarısında azalmaya başlaması sonucu petrol fiyatlarında aşağı yönlü gelişmeler oluşmaya başlamıştır. Ancak üretici ülkelerin, üretimi kısma konusundaki anlaşması düşüşü engellemiş tam tersine petrol fiyatları yılı artış ile kapatmıştır.

Petrol fiyatları üzerinde etkili olan ve arzı kontrol eden OPEC'e üye petrol üreticisi ülkeler ile Rusya'nın anlaşması 2019 yılı sonuna kadar uygulanmıştır. ABD'nin üretici ve ih-

Grafik.1 Euro Dolar Paritesi

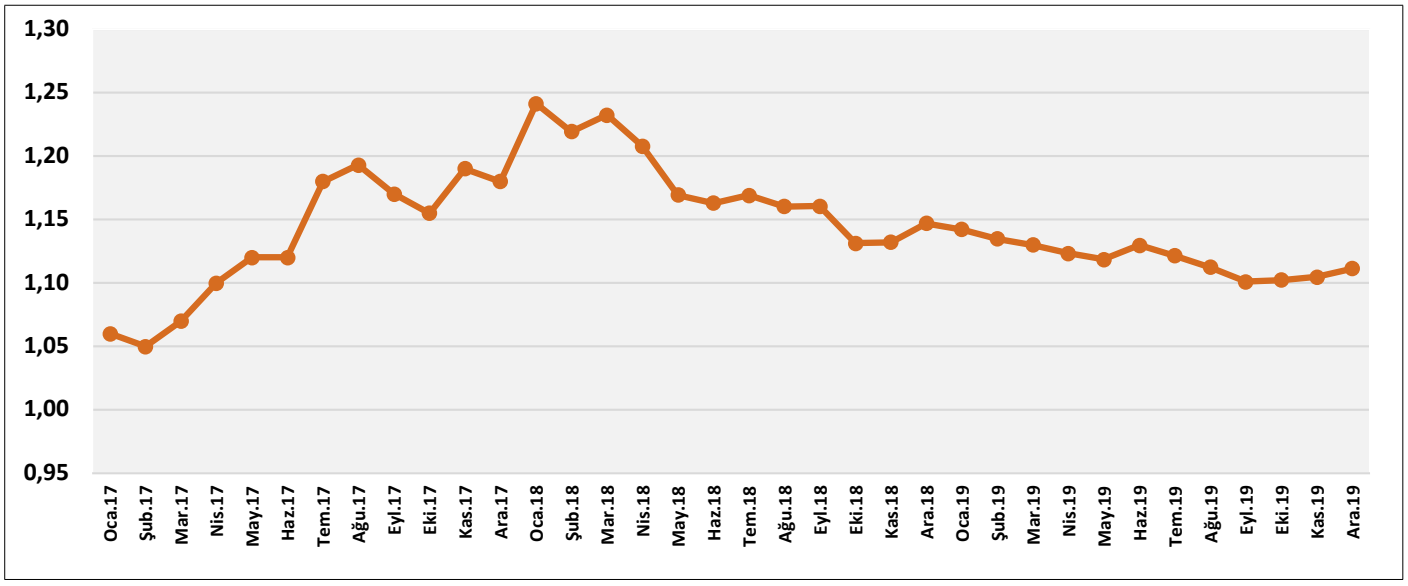

Kaynak: London FX Exchange

racatçı olarak petrol piyasalarına girmesi de petrol fiyatlarında dengeleyici ve etkili olmuştur. ABD petrol fiyatlarında sert dalgalanmalara izin vermemiştir.

Petrol fiyatlarındaki artış başta Rusya ve BDT ülkelerini olumlu etkilemiştir. Aynı etki Orta Doğu ve Körfez ülkelerinde daha sınırlı yaşanmıştır. 2019 yılında Orta Doğu bölgesinde çok farklı boyutlarda siyasi gerginlikler ve karşılıklı yaptırımlar büyümeyi olumsuz etkilemiştir.

Petrol fiyatlarındaki artış ile ihracatçısı ülkelerde duraklayan ve ötelenen alt yapı ve inşaat yatırımları da yeniden gündeme alınmaya başlanmıştır. Ancak diğer olumsuz küresel ekonomik gelişmeler petrol gelirleri artışının inşaat işlerine yansımasına engel olmuştur.

I.2 DÜNYA İNŞAAT SEKTÖRÜ

Dünya Ekonomisinde İvme Kaybı ve Korumacılık İnşaat Sektörü Performansını Sınırladı

2019 yılında dünya ekonomisinde ivme kaybı ve ticarette korumacılık eğilimleri inşaat sektörünün performansını da yavaşlatmıştır. 2017 yılında inşaat sektörü için oluşan uygun koşullar 2018 yılında kısmen, 2019 yılında ise önemli ölçüde zayıflamıştır. Buna bağlı olarak küresel ölçekte inşaat faaliyetlerinde de büyüme 2018 yılının altında kalmıştır.

İnşaat sektörü sabit sermaye yatırımları olup, diğer iktisadi faaliyetlerden oldukça farklı koşullara ihtiyaç duymaktadır.

Grafik.2 Petrol Fiyatları Brent Varil/Dolar

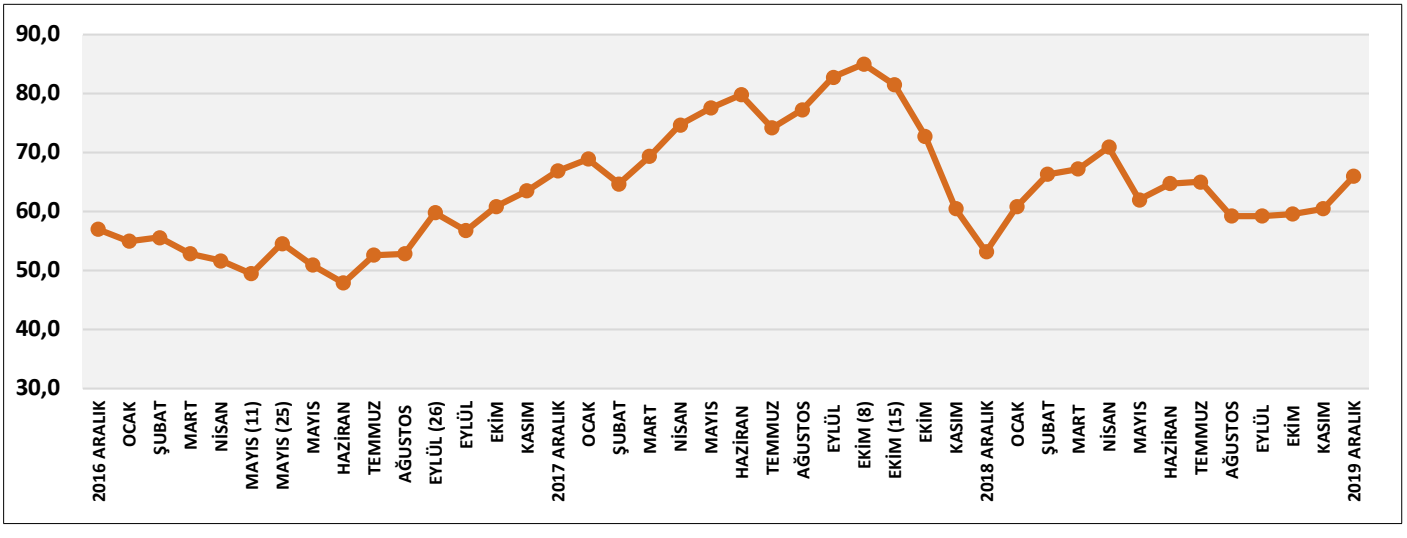

Kaynak: London Commodity Exchange

Sürdürülebilir, dengeli ve kapsayıcı bir ekonomik büyüme bunların başında gelmektedir. Bu çerçevede değerlendirildiğinde 2019 yılında dünya ekonomisindeki koşullar inşaat sektörü için olumsuz olmuştur. İnşaat sektörünün küresel performansı bu koşullar ile sınırlanmıştır.

2019 yılında özellikle küresel ticarette korumacılık önlemleri ve yaptırımlar ile jeopolitik gerginlikler yeni yatırım kararlarını da olumsuz etkilemiştir.Özellikle çoğunluğunu kamunun üstlendiği alt yapı yatırımları bu durumdan olumsuz etkilenmiştir.

Dünya ekonomisinde, 2019 yılında kuvvetlenen bu koşullar içinde, sabit sermaye yatırımlarındaki büyüme de gerileme göstermiştir. Dünya sabit sermaye yatırımlarının 2019 yılında yüzde 2büyüyerek 21,8 trilyon dolar olarak gerçekleştiği öngörülmektedir. Böylece inşaat harcamalarındaki büyüme de yavaşlamıştır.

Tablo.5 Dünya Sabit Sermaye Yatırımları

YILLAR	DÜNYA GELİRİ MİLYAR DOLAR	SABİT SERMAYE YATIRIMLARI MİLYAR DOLAR	SABİT SERMAYE YATIRIMLARI PAY %
2010	66.011	13.598	20,6
2011	73.230	16.623	22,7
2012	74.619	17.312	23,2
2013	76.750	18.957	24,7
2014	78,832	18.920	24,0
2015	74.664	17.731	23,7
2016	75.709	17.781	23,5
2017	80.118	20.039	25,0
2018	84.718	21.378	25,3
2019 GT	87.265	21.805	25,0

Kaynak: UNCTAD

Dünya İnşaat Harcamaları 2019 Yılında Yüzde 2,6 Büyüyerek 9,58 Trilyon Dolara Ulaştı

2017 yılında dünya inşaat harcamalarında büyüme hızlanmış, yüzde 2,8 büyüme ile toplam harcamalar 9,05 trilyon dolara ulaşmıştı. Böylece dünya inşaat harcamalarında büyüme hızlanmıştı. 2018 yılında ise dünya inşaat harcamalarında büyüme hızlanmış ve yüzde 3,2 olarak gerçekleşmişti. Böylece dünya inşaat harcamaları 2018 yılında 9,34 trilyon dolar olarak gerçekleşmişti.

2019 yılında ise dünya inşaat harcamalarında büyüme yavaşlamış ve yüzde 2,6 olmuştur. Dünya inşaat harcamaları büyüklüğü ise 9,58 trilyon dolara ulaşmıştır.

2019 yılında dünya inşaat harcamalarındaki bu yavaşlayan büyümede 3 önemli unsur belirleyici olmuştur. Öncelikle dünya ekonomisinde yavaşlama ile sabit sermaye yatırımlarının talebindeki zayıflama etkili olmuştur. İkinci olarak yaşanan siyasi ve jeopolitik gerginlikler özellikle alt yapı yatırımlarını olumsuz etkilemiştir. Yine dünyada yaşanan korumacılık savaşları beklentileri bozmuş ve inşaat yatırımlarında ötelemeye yol açmıştır. ABD ve AB'de inşaat harcamaları önemli ölçüde zayıflamıştır.

Gelişen ülkelerde Çin'in sürükleyici etkisi azalırken, Hindistan ve diğer gelişen Asya ülkelerinin katkısı da düşmüştür. Rusya ve BDT ülkelerinde inşaat işlerinde kademeli bir toparlanma sürmüştür. Orta Doğu ve Körfez ülkelerinde ise siyasi ve jeopolitik gerginlikler inşaat harcamalarını 2019 yılında da sınırlamıştır.

Asya Pasifik İnşaat Harcamalarındaki Büyümede Liderliği Sürdürüyor

İnşaat harcamaları bölgeler arasında farklı büyüme performansları göstermeye devam etmiştir. Asya Pasifik bölgesi 2019 yılında yüzde 4,4 büyüme ile inşaat harcamalarının en yüksek büyüme gerçekleştiği bölge olmayı sürdürmüştür. An-

Grafik.3 Dünya İnşaat Harcamaları ve Büyüme

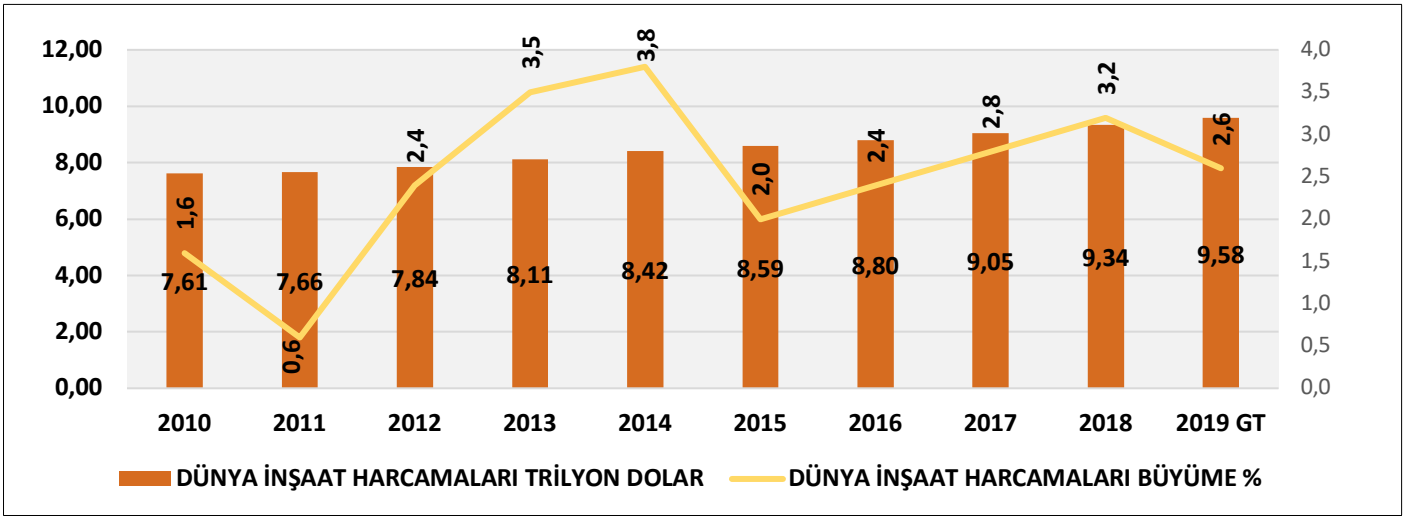

Kaynak: Global Data, TIMETRIC, Construction Intelligence Center, 2020, Global Construction Outlook 2019-2023, Reserach and Markets 2020 Şubat

Grafik.4 İnşaat Harcamalarından Bölgesel Büyümeler 2018-2019; Yüzde

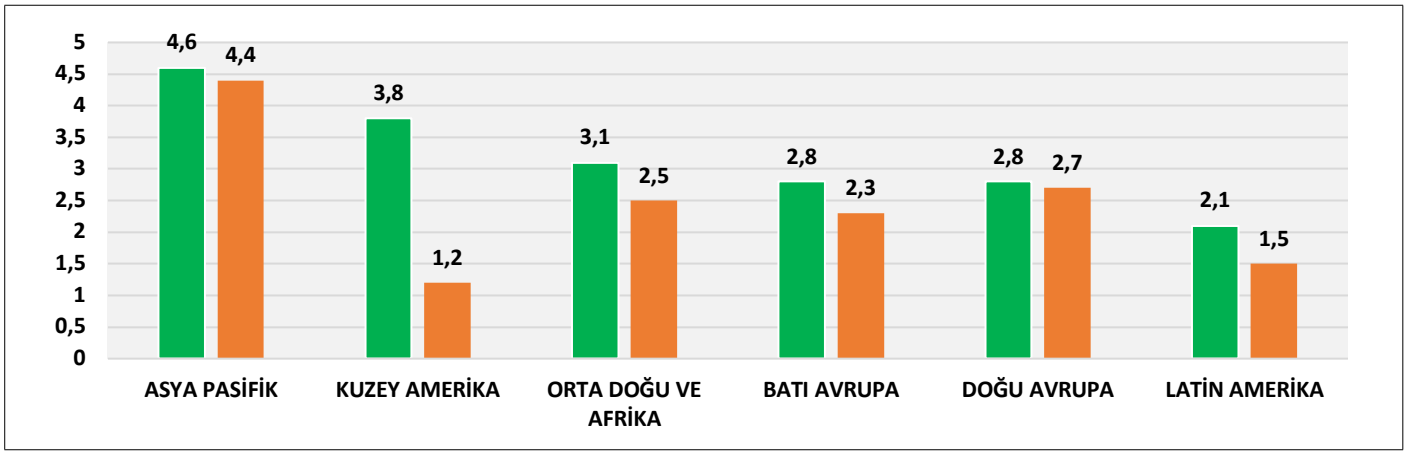

Kaynak: Global Data, TIMETRIC, Construction Intelligence Center, 2020, Global Construction Outlook 2019-2023, Reserach and Markets 2020 Şubat

cak Asya Pasifik bölgesinde inşaat faaliyetleri son yılların en zayıf büyümesini göstermiştir. Özellikle Çin ve Hindistan'daki inşaat harcamalarındaki büyümenin yavaşlaması ile Asya Pasifik bölgesindeki ortalama büyüme hızı da düşmektedir. Asya Pasifik'te Japonya ve Güney Kore gibi gelişmiş ülkelerde inşaat harcamaları daha sınırlı bir büyüme göstermektedir. Endonezya, Malezya, Vietnam, Filipinler bölgeye önemli katkı sağlamayı sürdürmüştür.

Kuzey Amerika bölgesinde inşaat harcamaları 2018 yılında yüzde 3,8 büyümüş iken 2019 yılında önemli ölçüde yavaşlamış ve yüzde 1,2 olarak gerçekleşmiştir. Özellikle ABD'de inşaat sektöründe büyüme sadece yüzde 0,8 olmuştur. ABD'deki inşaat işleri küresel koşullardan olumsuz etkilenmiştir. Kanada ve Meksika'nın da inşaat sektörü performansları zayıflamıştır.

Orta Doğu ve Afrika bölgesinde inşaat harcamaları 2019 yılında yavaşlamış ve yüzde 2,5 büyüme göstermiştir. Bölgede yaşanan jeopolitik gerginlikler inşaat projelerinin ötelenmesine yol açmıştır. Ülkeler arasında da çok farklı büyüme eğilimleri oluşmuştur. İsrail'de inşaat sektörü yüzde 6,4, Mısır'da ise yüzde 9,4 büyümüştür.Suudi Arabistan'da sektör yüzde 4,2 büyürken, Katar'da yüzde 2,8 küçülmüştür. Katar'a yönelik yaptırımlar inşaat sektörünü olumsuz etkilemiştir.

Batı Avrupa küresel kriz sonrası 2018 yılında inşaat harcamalarında yüzde 2,8 ile en yüksek büyümesini göstermişti. Ancak 2019 yılında inşaat harcamalarındaki büyüme yeniden yavaşlamıştır. 2019 yılında büyüme yüzde 2,3 olarak gerçekleşmiştir. Almanya ve İngiltere'de yüksek büyümeler yaşanırken, Güney Avrupa ülkelerinde büyümeler zayıflamıştır.

Doğu Avrupa (Türkiye, Rusya ve Türk Cumhuriyetleri dahil) ülkelerinde ise inşaat harcamaları 2018 yılında yüzde 2,8 büyüdükten sonra 2019 yılında da yüzde 2,7 büyüme göstermiştir. En büyük pazar olan Rusya'da inşaat harcamaları yüzde 2,5 küçülmüştür. Azerbaycan'da küçülme, Kazakistan'da ise büyüme yaşanmıştır.

Latin Amerika ülkelerinde inşaat harcamaları 2018 yılında yeniden yüzde 2,1 büyüdükten sonra 2019 yılında inşaat harcamalarında büyüme yüzde 1,5'te kalmıştır. En büyük pazar olan Brezilya'da inşaat harcamaları 2019 yılında yüzde 1,6 büyümüştür.

İnşaat Harcamalarında Asya Pasifik Bölgesinin Payı Yüzde 46,3'e Yükseldi

Asya Pasifik bölgesinde inşaat harcamaları dünya ortalamasının üzerinde büyümeye devam etmektedir. Buna bağlı olarak Asya Pasifik bölgesinin toplam inşaat harcamaları içindeki payı 2019 yılında yüzde 46,3'e yükselmiştir. İkinci sırada yer alan Batı Avrupa'nın payı yüzde 21,5 olarak gerçekleşmiştir. Kuzey Amerika'nın payı yüzde 15,5 olmuştur. Diğer bölgelerin payları ise daha sınırlı kalmaya devam etmektedir. Son yıllarda payları önemli ölçüde Asya Pasifik lehine azalan Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'nın kayıpları 2019 yılında sınırlı kalmıştır.

Grafik.5 2019 Yılı Dünya İnşaat Harcamalarının Bölgesel Dağılımı

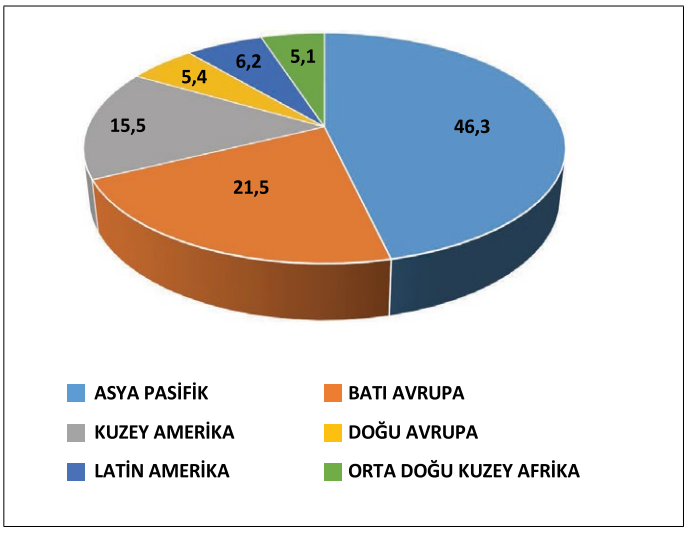

Kaynak: Global Data, TIMETRIC, Construction Intelligence Center, 2019 Global Construction Outlook 2019-2023, Reserach and Markets 2020 Şubat

Tablo.6 Seçilmiş Ülkelerde İnşaat Sektörlerinde Büyüme; Yüzde

ÜLKELER	2015	2016	2017	2018	2019
ALMANYA	-0,3	2,0	-0,6	3,4	3,8
İNGİLTERE	4,0	4,0	6,4	-0,7	2,3
FRANSA	-0,6	-1,0	3,1	0,1	0,7
İSPANYA	5,4	3,9	4,9	5,7	-2,3
POLONYA	6,4	-8,5	6,8	12,2	5,1
ABD	4,7	3,4	2,3	2,2	0,8
KANADA	-1,9	-4,4	4,4	1,1	0,2
BREZİLYA	-9,0	-10,0	2,2	-2,5	1,6
HİNDİSTAN	3,6	6,1	5,6	8,7	3,9
ÇİN	6,8	7,2	3,5	4,5	4,2
JAPONYA	0,9	1,5	4,2	3,9	-0,8
ENDONEZYA	6,4	5,2	6,8	6,1	5,8
MISIR	9,8	11,2	9,5	10,0	9,4
İRAN	-17,0	-13,1	1,2	-7,8	-
IRAK	-35,4	-9,0	-32,1	-24,5	-
NİJERYA	4,4	-5,9	1,0	2,3	-0,2
RUSYA	-0,7	-1,1	0,9	2,2	-2,5
AZERBAYCAN	-13,4	-22,6	-0,2	-9,0	-5,1
KAZAKİSTAN	4,4	7,4	2,8	4,6	4,3
TÜRKMENİSTAN	-0,1	12,5	4,7	5,4	-
SUUDİ ARABİSTAN	4,1	-3,2	-3,3	-3,1	4,2
BAE	3,8	-1,9	0,1	0,5	-
KATAR	20,4	28,5	17,5	4,5	-2,8
İSRAİL	0,9	6,8	6,7	4,9	6,4

Kaynak: Birleşmiş Milletler Ulusal Hesaplar Veri Tabanı,

**2019 yılı verileri Ülke Resmi İstatistik Kurumları*

Alt Yapı Yatırımlarında Büyüme 2019 Yılında Devam Etti

İnşaat harcamaları üç ana alandan oluşmaktadır. Bunlar konut inşaatları, konut dışı bina inşaatları ve alt yapı inşaatlarıdır. Alt yapı inşaatları inşaat sektörü için önemli bir diğer faaliyet alanıdır. Bu alanda özellikle mühendislik anlamında daha yüksek katma değerli projeler yürütülmektedir.

2019 yılında dünyanın en yüksek alt yapı yatırım harcamasını yapan ilk 10 ülkenin göstergeleri alt yapı harcamalarının sınırlı da olsa büyümekte olduğunu göstermektedir. Çin daha planlı ve uluslararası bağlantıların oluşturulmasına önem veren alt yapı yatırımlarına ağırlık vermeye başlamıştır. ABD'de Trump yönetiminin alt yapı yatırımlarına verdiği özel önem ve öncelik ile harcamalar artmaktadır. Hindistan alt yapı yatırımlarında en büyük üçüncü ülke konumundadır. Kanada petrol ve doğalgaz yatırımları, Avustralya ise diğer sivil altyapılar harcamaları ile dördüncü ve beşinci sıradadırlar. Avustralya karşılaştığı yangın felaketi sonrası diğer sivil altyapı harcamalarını önemli ölçüde artırmıştır.

Rusya ve Brezilya enerji ve emtia fiyatlarındaki artışlar ile 2019 yılında alt yapı yatırımlarını canlandırmaya başlamıştır. İngiltere, Brexit etkisini azaltmak için alt yapı yatırımlarına devam etmektedir. Endonezya ve Vietnam da ulaştıkları alt yapı yatırım büyüklükleri ile 2019 yılında ilk 10 içinde yer almışlardır.

2019 yılı alt yapı yatırımlarının sınırlı ancak kademeli ve planlı olarak arttığı bir yıl olmuştur. Ancak 2020 yılı başından itibaren dünya genelinde yaşanan covid-19 salgını nedeniyle ortaya çıkan yeni mali koşullar içinde hükümetlerin alt yapı yatırım harcamaları 2020 yılında muhtemelen daralacaktır.

Tablo.7 Alt Yapı Yatırımları (Devam Eden Yatırımların Büyüklüğü) 2019; Milyar Dolar

SIRA	ÜLKELER	PETROL VE DOĞALGAZ	ENERJİ ÜRETİM İLETİM DAĞITIM	DİĞER SİVİL ALTYAPILAR	TOPLAM ALTYAPI
1	ÇİN	198	702	2.010	2.910
2	ABD	554	444	895	1.893
3	HİNDİSTAN	175	805	825	1.805
4	KANADA	586	118	270	974
5	AVUSTRALYA	241	53	666	960
6	RUSYA	215	124	411	750
7	İNGİLTERE	38	302	335	675
8	BREZİLYA	244	138	201	583
9	ENDONEZYA	171	180	221	572
10	VİETNAM	73	204	216	493

Kaynak: Dünya Bankası, 2020

Gelişen Ülkelerde Kamu Özel Sektör İşbirliği Projeleri Katkısına Devam Ediyor

Artan altyapı ihtiyacını karşılamak ve kalkınmalarını sürdürülebilir kılmak isteyen gelişmekte olan ülkeler, alternatif finansman kaynaklarına erişim amacıyla Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) modelini benimsemektedirler. Gelişmekte olan ülkelerdeki KÖİ projelerine dair en kapsamlı verilerin elde edilebileceği kaynak olan Dünya Bankası tarafından, "enerji, ulaşım, telekomünikasyon ve bilişim altyapısı, su ve atık yönetimi ile temiz teknolojiler" alanlarındaki altyapı projeleri değerlendirmeye alınmakta olup, "eğitim, sağlık" gibi sosyal hizmetlere ilişkin proje uygulamaları, KÖİ kapsamına dahil edilmemektedir.

Bu filtreleme sonucu ortaya konulan verilere göre 1990 ile 2019 döneminde gelişmekte olan ülkelerde toplam 6.786 KÖİ projesi gerçekleştirilmiş olup, bu projelerin yatırım tutarları yaklaşık 1,89 trilyon ABD doları olmuştur.

Özellikle 2000 yılından sonra, dünya genelinde KÖİ modeli ile gerçekleştirilen proje yatırım tutarlarında istikrarlı bir büyüme görülmektedir. Finansal kapanışa ulaşan projelerin yatırım tutarı 2012 yılında tarihin en yüksek noktasına erişerek,

Grafik.6 En Büyük 250 Müteahhitlik Firmasının Yurtdışı İş Hacmi; Milyar Dolar

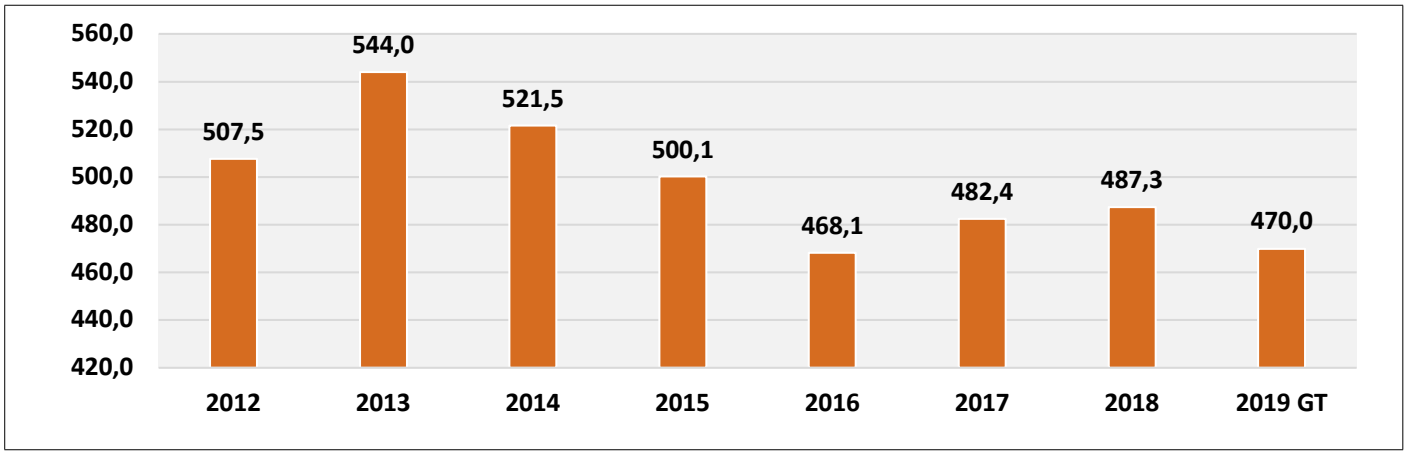

Kaynak: ENR, The Top 250 International Contractors, 2019

projelerin büyüklüğü 158,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılında dünya genelinde finansal kapanışı yapılan KÖİ projelerinin yatırım tutarları önceki yıla göre tutar olarak yüzde 38,4 düşüş göstermiş ve 70,7 milyar dolar olmuştur. 2017 yılında kapanışı yapılan proje sayısı 280'den 309'a yükselmiş, yatırım büyüklüğü ise 70,7 milyar dolardan 93,4 milyar dolara çıkmıştır. 2018 yılında kapanışı yapılan proje sayısı 309'dan 335'e yükselmiş, yatırım büyüklüğü ise 93,4 milyar dolardan 90,0 milyar dolara inmiştir. 2019 yılında kapanışı yapılan proje sayısı 62 ülkede 409'a yükselmiş, yatırım büyüklüğü ise 96,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2019 yılında kamu özel ortaklığı projelerinde en büyük payı ulaştırma yatırımları almıştır.Ulaştırma sektöründe 47,8 milyar dolar tutarında 123 proje yer almıştır. Enerji projeleri sayısı ise 169 ve toplam tutarları 40,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Su ve atık su, doğalgaz ve iletişim projeleri sayısı 64 ve proje tutarı 4,7 milyar dolardır.

Tablo.8 Gelişmekte Olan Ülkelerde KOİ Projeleri (Finansal Kapanışı Yapılanlar)

YILLAR	PROJE SAYISI	YATIRIM BÜYÜKLÜĞÜ MİLYAR DOLAR
2010	396	109,2
2011	540	108,8
2012	614	158,1
2013	410	98,1
2014	338	110,4
2015	341	114,7
2016	280	70,7
2017	309	93,4
2018	335	90,0
2019	409	96,7

Kaynak: Dünya Bankası, PPP DATABASE, 2020

Sınır ötesi Müteahhitlik Hizmetleri 2018 Yılında Yüzde 1 Büyüdü

Sınır ötesi Müteahhitlik faaliyetlerine ve işlerine ilişkin olarak her yıl 250 büyük firmanın verileri ENR Kurumu tarafından konsolide edilmektedir. 2017 yılında ise yurtdışı Müteahhitlik hizmetlerinde yeniden yüzde 3,1 büyüme yaşanmış ve yurtdışı işlerin toplamı 482,4 milyar dolara yükselmiştir. Ancak henüz zirve yaşanan 2013 yılından yine oldukça uzakta kalınmıştır.

2018 yılı verileri, küresel ekonomik belirsizlikten en çok etkilenen sektörlerden olan inşaat sektöründe zayıf performansın devam ettiğini ortaya koymuştur. Uluslararası inşaat pazarında 2017 yılında gözlenen büyüme küresel pazar yönünü yeniden yukarıya çeviriyor beklentileri yaratmıştı. Ancak ENR verilerine göre; 2018 yılında uluslararası inşaat pazarının büyüklüğü sadece yüzde 1'lik artışla 482,4 milyar dolardan 487,3 milyar dolara çıkmıştır. Küresel pazarın büyüklüğü, en canlı yılın yaşandığı 2013'te 544 milyar dolar olarak gerçekleşmişti.

2019 yılı verileri henüz açıklanmamış olmakla birlikte dünya inşaat harcamalarındaki yavaşlamaya ve sınır ötesi iş yapmanın zorlaşmaya başlamasına bağlı olarak 250 büyük firmanın üstlendiği projelerin gerilediği ve 470 milyar dolara indiği öngörülmektedir.

En Büyük Müteahhitlik Firmaları İçinde Çin Liderliği Sürdürmektedir

En büyük 250 Müteahhitlik firması içinde 2018 yılı itibarıyla en çok 76 firma sayısı ile Çinli firmalar yer almaktadır. İlk 250 içinde yer alan Çinli müteahhit firma sayısı 2018 yılında 7 adet artmıştır. Çin'de iç pazardaki yavaşlama firmaları dışarıya daha çok itmektedir. Türkiye 44 firma ile yine ikinci sırada yer almaktadır. ABD ise 37 firma ile üçüncü sırada bulunmaktadır. ABD'nin ilk 250 içindeki firma sayısında 1 adet artış olmuştur. 2018 yılında Japon firmalarının sayısı 3 adet azalmıştır.

İtalyan ve Güney Kore firmalarının sayısında artış yaşanmıştır. Almanya, Hindistan ve Avustralya ilk 10 ülke içinde yer almıştır.

Tablo.9 250 Büyük Müteahhit Firma İçinde Ülkeler

SIRA	ÜLKELER	2014	2015	2016	2017	2018
1	ÇİN	65	65	65	69	76
2	TÜRKİYE	43	40	46	46	44
3	ABD	32	38	43	36	37
4	İTALYA	15	15	14	11	12
5	GÜNEY KORE	12	13	11	11	12
6	JAPONYA	14	14	13	14	11
7	İSPANYA	11	11	11	11	9
8	HİNDİSTAN	5	4	5	6	4
9	ALMANYA	4	4	2	4	4
10	AVUSTRALYA	4	3	4	4	4
	DİĞER	46	44	37	38	37
	TOPLAM	250	250	250	250	250

Kaynak: ENR, The Top 250 International Contractors, 2019

İlk 250 Firma İçinde En Yüksek İş Hacmini Çin Firmaları Gerçekleştirdi

2018 yılında 250 firmanın üstlendikleri toplam iş hacmi bir önceki yıla göre yüzde 1 artmıştır. Buna karşın Müteahhitlik firmalarının ve ülkelerin üstlendikleri iş hacimleri farklı eğilimler göstermiştir.

2018 yılında Çinli firmalar üstlendikleri iş hacmini artırmış ve ilk sıradaki yerini korumuştur. İkinci sırada yer alan İspanya'nın aldığı iş hacmi de artış göstermiştir. Fransa, ABD ve Almanya'nın iş hacimleri de sınırlı ölçüde artmıştır.Güney Kore, Çin ile üstlendiği iş hacmini 2018 yılında en çok artıran ülke olmuştur. Japonya ve İngiltere müteahhitlerinin aldıkları iş hacimleri ise 2017 yılına göre azalmıştır. Türk müteahhitlerinin aldıkları iş hacmi de sınırlı düşüş göstermiştir. Büyüyen pastada rekabet artarken Türk müteahhitlerin iş hacmi sınırlı ölçüde gerilemiştir.

Korumacılık ve Sınır Ötesi Gayrimenkul Satın Almalarında Yavaşlama İnşaat Sektörünü Sınırlamaya Başladı

Dünya gayrimenkul sektöründeki gelişmeler inşaat sektörünü de doğrudan etkilemektedir. Yeni inşaat faaliyetleri ve yeni inşaat başlangıçları gayrimenkul geliştiricilerin yeni projeleri ve talepleri ile şekillenmektedir. Bu çerçevede değerlendirildiğinde 2017 ve 2018 yıllarında dünya gayrimenkul sektöründe yaşanan gelişmeler inşaat sektörünü desteklemişti.

2019 yılında ise koşullar önemli ölçüde değişmiştir. Özellikle korumacılık eğilimleri, karşılıklı yaptırımlar ve artan jeopolitik riskler ve karşıtlıklar sınır ötesi gayrimenkul satın almalarında düşüşe yol açmıştır. Bu da yani gayrimenkul projeleri başlangıçlarını ve inşaatlarını olumsuz etkilemeye başlamıştır.

2019 Yılında Ticari Gayrimenkul Satın Alma Yatırımları Yüzde 2 Küçüldü

Küresel gayrimenkul yatırımları 2010-2015 arasında önemli ölçüde artarak 2015 yılında ilk kez 1 trilyon dolar seviyesini aşmıştı. 2016 yılındaki gerileme ardından 2017 yılında küresel gayrimenkul yatırımları yeniden 1,01 trilyon dolara yükselmişti. 2018 yılında küresel gayrimenkul yatırımları yüzde 6,8 sıçrama göstermiş ve 1,07 trilyon dolar olarak gerçeklemişti.

Grafik.7 En Yüksek İş Hacmine Sahip Ülkeler; Milyar Dolar

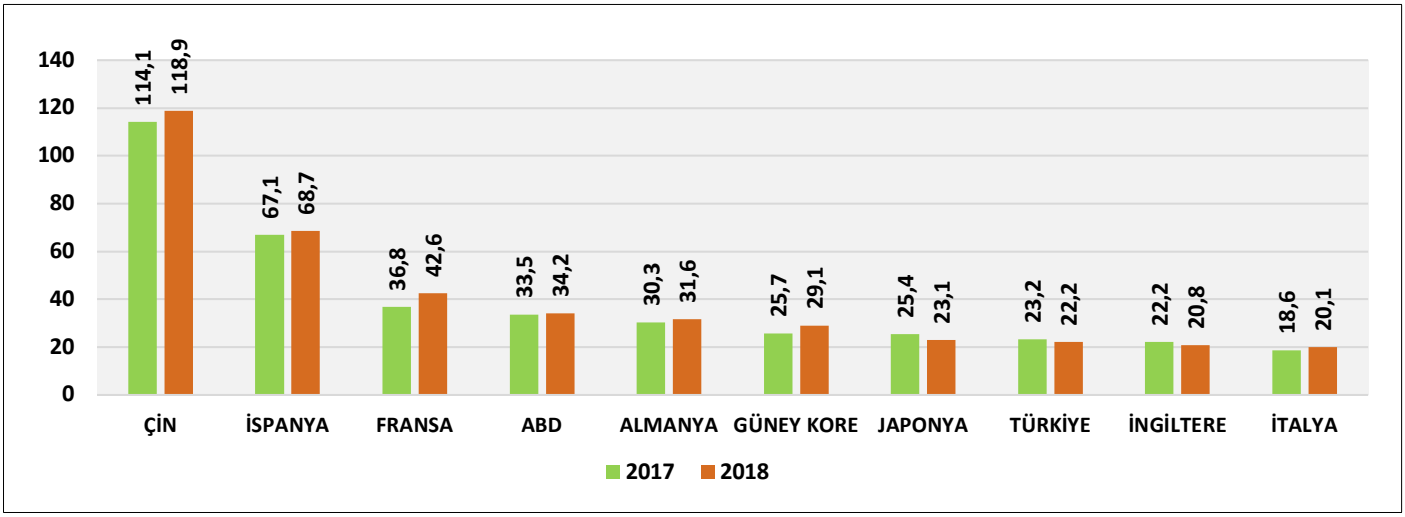

Kaynak: ENR, The Top 250 International Contractors,2019

Grafik.8 Küresel Gayrimenkul Yatırımları (Satın Alma); Milyar Dolar

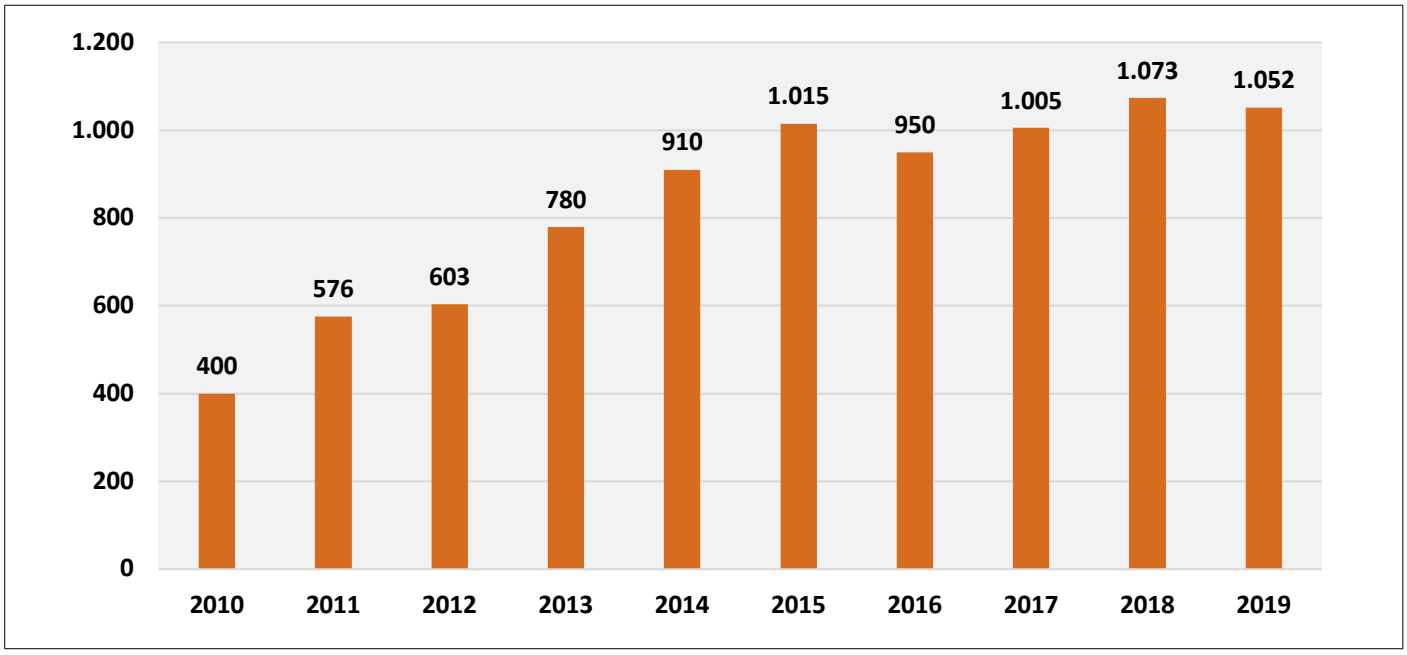

Kaynak: Richard Ellis, Global Real Estate Market Outlook 2019, 2020

2019 yılında ise küresel gayrimenkul yatırımları yüzde 2 daralmış ve 1,05 trilyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılındaki bu küçülmede korumacılık önlemlerinin ve siyasi yaptırımlar ile gerginliklerin etkisi bulunmaktadır. Özellikle Çinli ve Asyalı yatırımcılar sınır ötesi yatırımlarda daha temkinli olaya başlamışlardır. Küresel finansal koşullar ve yılın ikinci yarısında gerileyen faizler satın alma iştahını desteklemiştir. Bankalar da gayrimenkul yatırımlarının finansmanına daha çok katılmayı sürdürmüştür.

Ticari Gayrimenkul Satın Alma İşlemleri Tüm Bölgelerde Geriledi

2019 yılında gayrimenkul satın alımları yüzde 2 düşerek 1,05 trilyon dolara inmiştir. 2019 yılında bölgelerdeki gayrimenkul satın alma yatırımları benzer eğilimler göstermiş ve sınırlı ölçüde daralmıştır. En çok satın alım 569 milyar dolar ile Amerika bölgesinde gerçekleşmiştir.2019 yılında gayrimenkul satın alımları Batı ve Doğu Avrupa'da yüzde 2,1 gerilemiştir. Asya Pasifik bölgesinde ise yüzde 1,5 daralma yaşanmıştır.

Tablo.10 Ticari Gayrimenkul Satın Alımları 2018-2019

	SATIN ALMA MİLYAR DOLAR 2018	SATIN ALMA MİLYAR DOLAR 2019	2018/2019 DEĞİŞİM %	2018 PAY %	2019 PAY %
AMERİKA	581	569	-2,0	54,1	54,0
BATI VE DOĞU AVRUPA	359	352	-2,1	33,5	33,4
ASYA PASİFİK	133	131	-1,5	12,1	12,3
DÜNYA	1.073	1.052	-2,0	100,0	100,0

Kaynak: Richard Ellis, Global Real Estate Market Outlook 2019, 2020

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2019

II. Bölüm
TÜRKİYE EKONOMİSİ VE İNŞAAT SEKTÖRÜ

II.1 TÜRKİYE EKONOMİSİNDE GELİŞMELER VE İNŞAAT SEKTÖRÜNE ETKİLERİ

Türkiye Ekonomisi 2019 Yılında Siyasi, Dış Politik ve Jeopolitik Gelişmelerden Olumsuz Etkilenirken Yılın İkinci Yarısında Toparlanmaya Başladı

Türkiye ekonomisi 2019 yılına, 2018 yılında yaşanan finansal şokun etkileri ve ekonomide alınan önlemlerin etkisi ile girmiştir. 2018 yılında yaşanan finansal şok sonucu Türk Lirası önemli ölçüde değer kaybetmiş, enflasyon ve faiz oranları da sert şekilde yükselmiştir. Bu nedenle ekonomide sıkı bir maliye ve para politikası uygulaması başlamıştır. Sıkılaştırıcı politikaların etkisi 2019 yılında fazlasıyla yaşanmıştır.

2019 yılını etkileyen ekonomi dışı unsurlar ise yılın ilk yarısında belirsizlik yaratan yerel seçimler, dış politik ilişkiler ve Suriye odaklı jeopolitik gelişmeler olmuştur. Bu unsurlar yıl boyunca hem beklentileri olumsuz etkilemiş hem de mali göstergeler üzerinde baskı oluşturmuştur.

2019 yılında ekonomiyi etkileyen bir diğer önemli unsur ise yılın ikinci yarısı başından itibaren, başta ABD olmak üzere gelişmiş ülke merkez bankalarının genişletici para politikalarına geri dönmesi oluşmuştur. Böylece Türk Lirası üzerindeki baskı azalmış ve T.C. Merkez Bankası'nın da faiz indirimleri için destekleyici koşulları oluşmuştur.

2019 yılında Türkiye ekonomisi ekonomideki sıkılaştırıcı politikalara bağlı olarak yüzde 0,9 büyümüştür. Ekonomi yılın ilk iki çeyreğinde küçülmüştür. Yılın ikinci yarısında ise daha uygun koşulların oluşması ile ekonomi yeniden büyüme sürecine girmiştir. Bununla birlikte sanayi gibi bazı iktisadi faaliyetler yılı küçülerek kapatmıştır.

T.C. Merkez Bankası yılın ilk yarısında sıkı para politikasını korumuş ve politika faizi yüzde 24 seviyesinde kalmıştır. Temmuz ayında itibaren ise T.C. Merkez Bankası faiz oranlarını indirmeye başlamıştır. Yıl sonunda politika faizi yüzde 12'ye inmiştir. Buna bağlı olarak diğer faiz oranlarında da düşüş yaşanmıştır. Türkiye'nin kredi takas risk primi de yıl sonunda 240 puana kadar inmiştir.

Türk Lirası 2019'un ilk yarısında değer kaybetmeye devam etmiştir. Yılın ikinci yarısında ise risklerin azalması ve küresel para politikalarında genişlemeci uygulamalara geçilmesi sonucu Türk Lirası istikrar ve değer kazanmıştır.

Ekonomide sıkı para politikaları ve 2018 yılında gelen kur artışlarının etkisi ile 2019 yılında ithalat ve dış ticaret açığı da azalmıştır. Yüksek turizm gelirleri elde edilmiştir. Böylece uzun yıllar sonra 2019 yılında 8,9 milyar dolar cari işlemler fazlası verilmiştir. Cari işlemler fazlası Türk Lirası'nın istikrar kazanmasına katkıda bulunmuştur.

2019 yılında uygulanan sıkılaşma politikaları ile enflasyonda da düşüş yaşanmıştır. Tüketici enflasyonu yıl sonunda yüzde 11,84, üretici enflasyonu ise yüzde 7,36 olarak gerçekleşmiştir. Enflasyondaki gerileme faiz indirimleri için de uygun koşullar yaratmıştır.

Ekonomide Göreceli Toparlanmaya Rağmen İnşaat Sektöründe Küçülme Devam Etti

2019 yılında ekonomide göreceli bir toparlanma yaşanmıştır. Ancak buna rağmen inşaat sektörü 2019 yılında da küçülmüştür. Küçülme inşaat sektöründe yaşanan ve kendi dinamiklerine bağlı sorunlardan kaynaklanmıştır.

Tablo.11 Temel Ekonomik Göstergeler (2017-2019)

	2017	2018	2019
GSYH Milyar TL	3.105	3.724	4.280
GSYH Milyar Dolar	851	789	754
Kişi Başına Milli Gelir Dolar	10.597	9.632	9.127
GSYH Büyüme % Sabit Fiyatlarla	7,5	2,8	0,9
+15 Çalışma Çağı Nüfus Bin Kişi	59.894	60.654	61.469
İşgücüne Katılma Oranı %	52,8	53,2	53,0
İstihdam Düzeyi Bin Kişi	28.189	28.738	28.080
İşsiz Sayısı Bin Kişi	3.454	3.537	4.469
İşsizlik Oranı %	10,9	11,0	13,7
İhracat Milyar Dolar	157,02	167,95	171,47
İthalat Milyar Dolar	233,80	223,05	202,70
Dış Ticaret Dengesi Milyar Dolar	-76,78	-55,10	-31,23
İhracat / İthalat %	67,2	75,3	84,6
Dış Ticaret Hacmi / GSYH %	45,9	49,9	49,6
Cari İşlemler Dengesi Milyar Dolar	-47,1	-27,2	8,69
Cari İşlemler Dengesi / GSYH %	-5,54	-3,47	+1,2
Ham Petrol Fiyatı Brent Dolar/Varil	54,0	66,0	62,0
Enerji İthalatı (27. fasıl) Milyar Dolar	37,2	43,0	41,2
GSYH Deflatörü %	10,95	16,17	14,77
TÜFE Yıl Sonu %	10,25	20,30	11,84
ÜFE Yıl Sonu %	15,47	33,64	7,36
Bütçe Dengesi Milyar TL	-47,4	-72,8	-123,7
Bütçe Dengesi /Milli Gelir %	-1,54	-1,95	-2,89
Dış Borçlar Milyar Dolar	454	444	437
Merkez Bankası Brüt Döviz Rezervleri Milyar Dolar	88,7	74,1	81,3
Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları Milyar Dolar	11,6	13,2	8,4
Sanayi Üretimi Büyüme %	9,2	1,3	-0,2
İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı Yıllık Ortalama %	78,5	76,8	75,9
Sabit Sermaye Yatırımları Milyar TL	935,7	1.114,1	1116,8
Sabit Sermaye Yatırımları Büyüme %	8,2	-0,6	-12,4
Merkez Bankası Ortalama Fonlama Faizi Yıl Sonu %	12,75	25,50	11,47
Sepet Kur Türk Lirası Yıl Sonu	4,16	5,67	6,18
TL Ticari Kredi Faiz Oranı Yıl Sonu %	17,00	27,04	12,02

Kaynak: TÜİK, T.C. Merkez Bankası, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

Grafik.9 Türkiye Ekonomisi Yıllık Büyüme; Yüzde

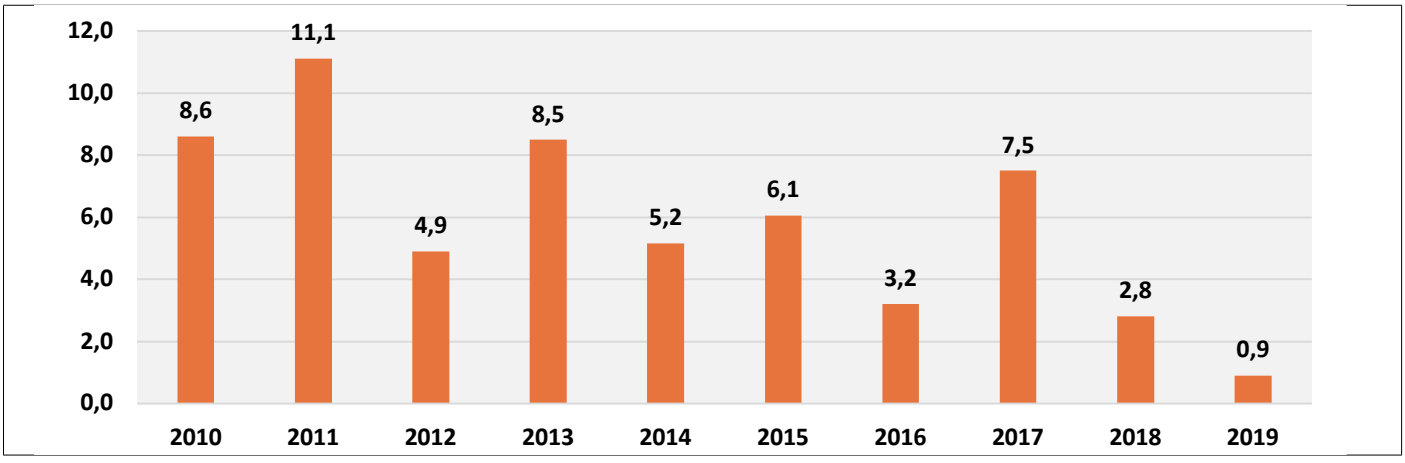

Kaynak: TÜİK

Grafik.10 Türkiye GSYH; Milyar Dolar

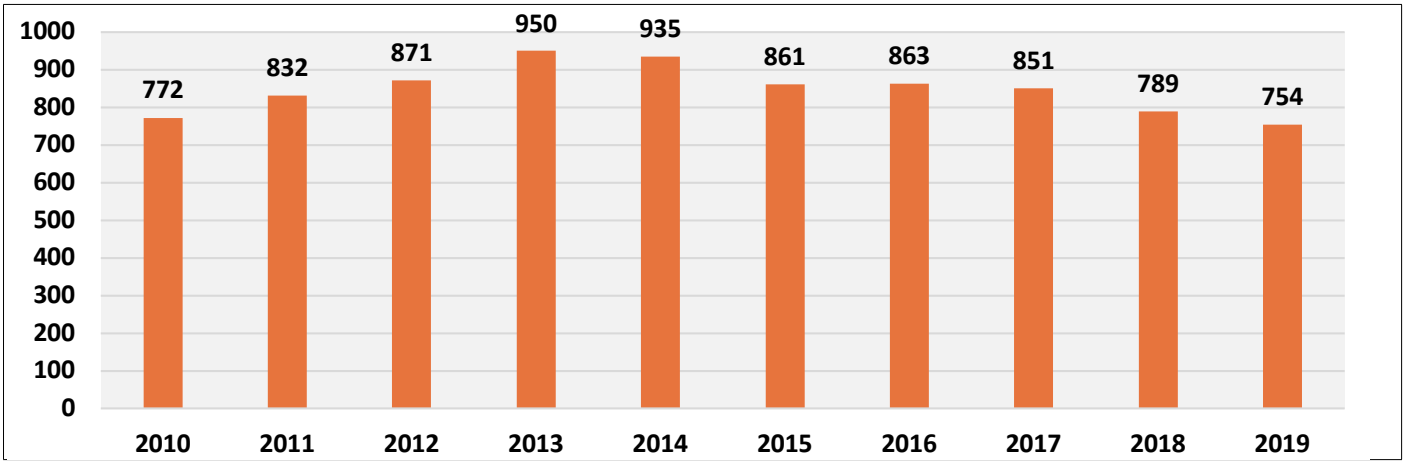

Kaynak: TÜİK

Türkiye Ekonomisi 2019 Yılında Yüzde 0,9 Büyüdü

Türkiye ekonomisi 2019 yılında yüzde 0,9 büyümüştür. 2018 yılında yaşanan finansal şoklar ardından uygulanmaya konulan sıkılaştırıcı politikalar etkili olmuştur. Yılın ilk iki çeyreğinde ekonomi küçülmüştür. Ekonomide toparlanma üçüncü çeyrekten itibaren başlamıştır. Ekonomi üçüncü çeyrekte yüzde 1,0 ve dördüncü çeyrekte ise yüzde 6,0 büyümüştür. Böylece ekonomide büyüme kademeli olarak toparlanmıştır. Ancak ekonomik büyüme yıl geneli için konulan yüzde 2,3 hedefinin altında kalmıştır.

2019 Yılında Milli Gelir 754 Milyar Dolara Geriledi

Ekonomideki yavaşlama ve Türk Lirası'nın değer kaybı ile milli gelir 2019 yılında 789 milyar dolardan 754 milyar dolara gerilemiştir. Türk Lirası'nda yaşanan yüzde 10'a yakın değer kaybı nedeniyle dolar cinsinde hesaplanan milli gelir daralmıştır. Ekonomik büyümenin de sadece yüzde 0,9 olarak gerçekleşmesi dolar cinsinden hesaplanan milli gelirin küçülmesine neden olmuştur.

Kişi Başı Milli Gelir 9.127 Dolara Geriledi

Kişi başı milli gelir 2013 yılından itibaren başladığı gerilemesini 2019 yılında da sürdürmüştür. Yeni milli gelir hesaplaması ile 2013 yılı için 12.480 dolar olarak ölçülen kişi başı milli gelir ardından düşüşe geçmiştir. İzleyen yıllarda sağlanan ekonomik büyümeye rağmen kişi başı gelir dolar cinsinden gerilemektedir. Kişi başı gelirdeki gerilemede ekonomik dalgalanmalar ve Türk Lirasının değer kaybı ana belirleyicidir. 2019 yılında kişi başı gelir 9.127 dolara inmiştir. Böylece kişi başı milli gelir altı yıl üst üste gerilemiştir.

Grafik.11 Türkiye Kişi Başı Milli Gelir; Dolar

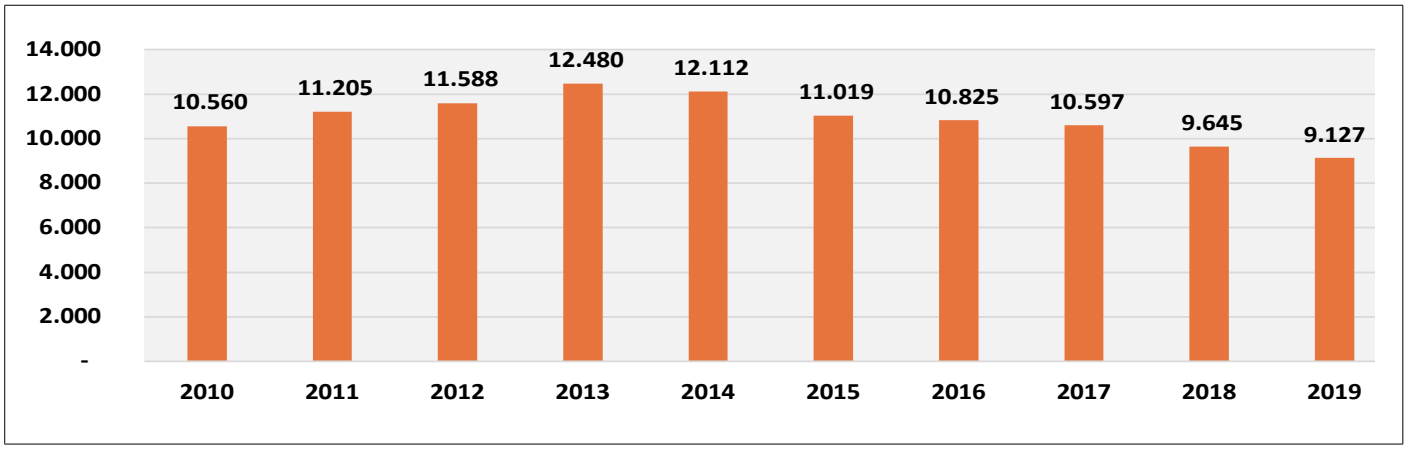

Kaynak: TÜİK

2019 Yılında İşsiz Sayısı 4,5 Milyona Ulaştı

2019 yılında ekonomide yaşanan yüzde 0,9 büyüme ile istihdam yaratma kapasitesi de sınırlanmıştır. 2019 yılında iş gücüne katılma oranı yüzde 53'e inmiştir. İstihdam edilenlerin sayısı ise yaklaşık 700 bin kişi azalarak 28,08 milyona yükselmiştir. İstihdamın azalması sonucu işsizlik oranı da yüzde 13,7'ye yükselmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı ise yüzde 16 olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında ekonomik yavaşlama en çok istihdamı olumsuz etkilemiştir.

Sıkılaştırıcı Politikalar İle Tüketici Enflasyonu Geriledi

2018 yılında Türk Lirası'nda yaşanan hızlı değer kaybı tüketici enflasyonunda sıçramaya yol açmıştı. 2019 yılına enflasyonla mücadele ve yeniden fiyat istikrarı sağlanması amacıyla sıkı maliye ve para politikaları uygulanmıştır. Buna bağlı olarak tüketici enflasyonu özellikle yılın ikinci yarısında gerilemeye başlamıştır. Türk Lirası'nın istikrar kazanması ve emtia fiyatlarındaki düşüş de enflasyonundaki gerilemeyi desteklemiştir. Tüketici enflasyonu yıl sonu hedefinin üzerinde kalmış olmakla birlikte 2018 yıl sonuna göre önemli ölçüde düşmüştür.

Üretici Fiyatlarında Artış Yavaşladı

2018 yılında döviz kurlarında yaşanan yüksek artışlar ile üretici fiyatları 2018 sonunda yüzde 33,64'e yükselmişti. 2019 yılına ise sıkılaştırıcı politikalar ile başlanmıştır. Ayrıca özellikle yılın ikinci yarısında üreticilerin maliyetlerini etkileyen döviz kurlarında ve emtia fiyatlarında istikrar yaşanmıştır. Tüm bunlara bağlı olarak üreticilerin maliyet artışları sınırlanmış ve üretici fiyat enflasyonu yıl sonunda yüzde 7,36'ya inmiştir.

Tablo.12 Temel İşgücü Göstergeleri

Yıllar	15 ve Daha Yukarı Yaştaki Nüfus Bin Kişi	İşgücü Bin Kişi	İstihdam Edilenler Bin Kişi	İşsiz Bin Kişi	İşgücüne Katılma Oranı %	İşsizlik Oranı %	Tarım Dışı İşsizlik Oranı %
2010	52.904	24.594	21.858	2.737	46,5	11,1	13,7
2011	53.985	25.594	23.266	2.328	47,4	9,1	11,3
2012	54.961	26.141	23.937	2.204	47,6	8,4	10,3
2013	55.982	27.046	24.601	2.445	48,3	9,0	10,9
2014	56.986	28.786	25.933	2.853	50,5	9,9	12,0
2015	57.854	29.678	26.621	3.057	51,3	10,3	12,4
2016	58.720	30.535	27.205	3.330	52,0	10,9	13,0
2017	59.894	31.643	28.189	3.454	52,8	10,9	13,0
2018	60.654	32.274	28.738	3.537	53,2	11,0	12,9
2019	61.469	32.549	28.080	4.469	53,0	13,7	16,0

Kaynak: TÜİK

Grafik.12 Tüketici Fiyat Enflasyonu Yıllık ve Yılsonu; Yüzde

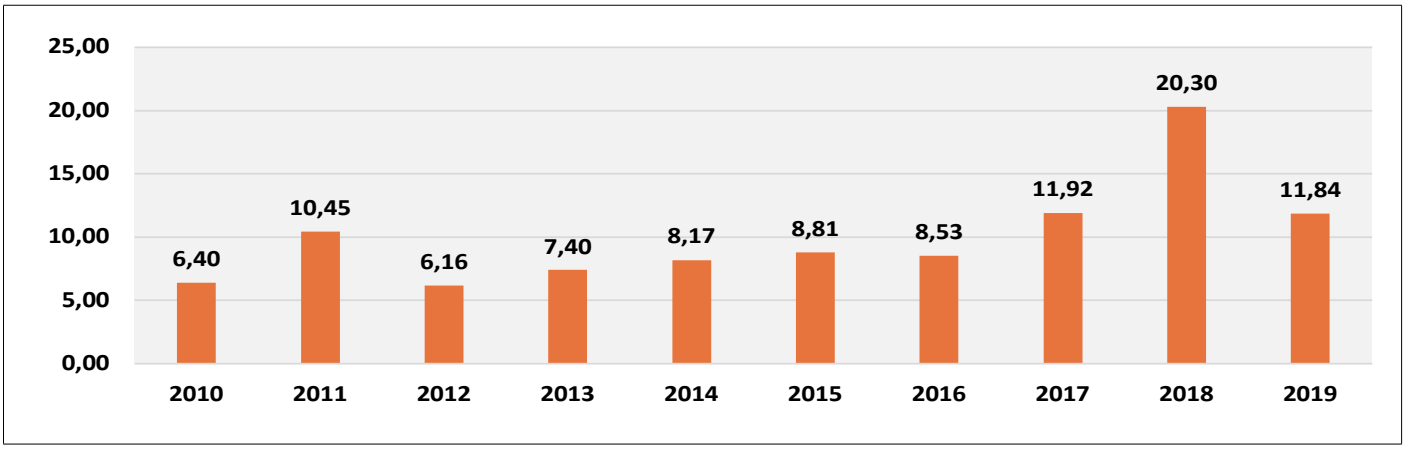

Kaynak: TÜİK

Grafik.13 Üretici Fiyat Enflasyonu Yıllık ve Yıl Sonu; Yüzde

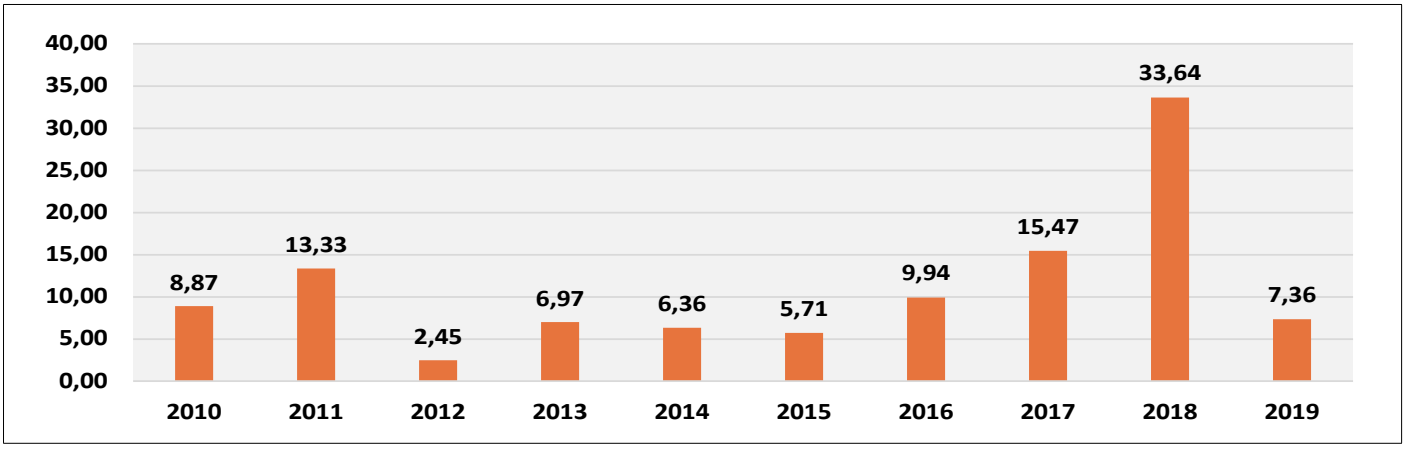

Kaynak: TÜİK

Grafik.14 İhracat ve İthalat; Milyar Dolar

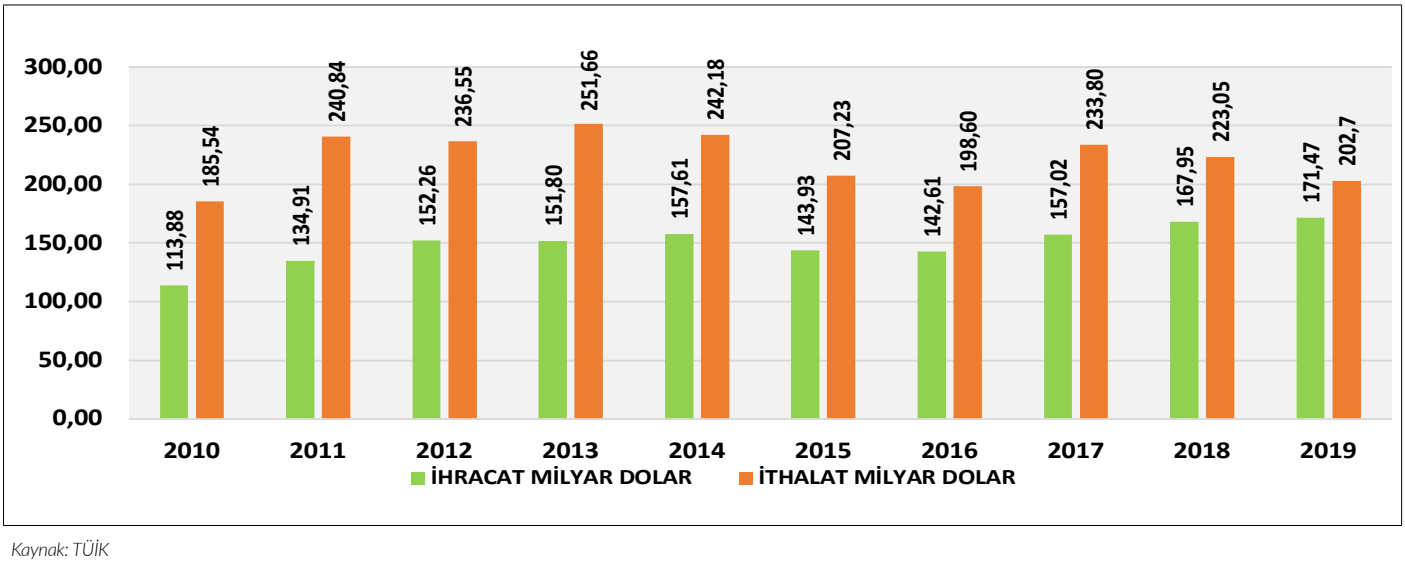

Kaynak: TÜİK

2019 Yılında İthalat Yüzde 9,1 Gerileme Gösterdi

2019 yılında ihracatta artış, ithalatta ise gerileme yaşanmıştır. 2019 yılında ihracat ve ithalatı etkileyen iki önemli unsur olmuştur. İlk olarak uygulanan sıkılaştırıcı ekonomi politikaları nedeniyle iç pazarda talep daralmış ve durağan kalmıştır. Sektörler ihracata ağırlık verirken ithalat talebi azalmıştır. Diğer yandan küresel ticaret, korumacılık önlemleri nedeniyle yüzde 3,0 daralmıştır. Bu da ihracat artışını sınırlamıştır. 2019 yılında ihracat yüzde 2,1 artarak 171,5 milyar dolara yükselmiştir. İthalat ise yüzde 9,1 düşerek 202,7 milyar dolar olmuştur.

Dış Ticaret Açığında Hızlı Daralma

Dış ticaret açığı 2019 yılında önemli ölçüde gerilemiş ve 31,23 milyar dolara inmiştir. 2019 yılında hem ekonomik büyümede yavaşlama hem de enerji ve emtia fiyatlarındaki durağanlaşma ile ithalattaki önemli gerileme dış ticaret açığının düşmesinin ana unsuru olmuştur. Döviz kurlarının mevcut seviyeleri de ithalatı pahalı hale getirmiştir. İhracattaki artış ise dış ticaret açığındaki iyileşmeyi sınırlı ölçüde desteklemiştir. Böylece 2018 yılında ihracatın ithalata oranı da yüzde 75,3 iken 2019 yılında yüzde 84,6'ya yükselmiştir.

Yatırım Malı İthalatında Yüzde 11,7 Gerileme Yaşandı

İthalat ve dış ticaret açığında yaşanan gerilemede enerji hariç tüm mal gruplarında yaşanan düşüş etkili olmuştur. 2019 yılında özellikle iç talepteki daralma ile yatırım iştahı düşmüştür. Buna bağlı olarak yatırım malı ithalatı da 2019 yılında yüzde 11,7 gerilemiştir. Tüketim malı ithalatı 2019 yılında bir önceki yıla göre yüzde 19,2 gerilemiştir. Sanayide kapasite kullanım oranlarının azalması sonucu ara malı ihtiyacı ve ithalatı da azalmıştır. 2019 yılında ara malı ithalatı yüzde 8,1 düşmüştür. Enerji ithalatı da enerji tüketiminin azalması ile düşmüştür.

Cari İşlemler Dengesi Uzun Yıllar Sonra 8,7 Milyar Dolar Fazla Verdi

2019 yılında dış ticaret açığındaki gerileme ve hizmet gelirlerindeki artış sonucu cari işlemler dengesi uzun yıllar sonra fazla vermiştir. Cari işlemler dengesinde 2019 yılında 8,7 milyar dolar fazla gerçekleşmiştir. Cari fazlanın milli gelire oranı ise yüzde 1,2 olmuştur. Cari dengedeki fazla hem iç talebin daralmasından hem de turizm gelirlerindeki önemli artıştan kaynaklanmıştır.

Dış Borçlar 2019 Yılında Geriledi Ancak Milli Gelire Oranı Yükseldi

2019 yılında ekonomide yaşanan yavaşlama ve daralan cari fazla verilmesi sonucu dış borçlanma gereksinimi azalmıştır. Ayrıca 2019 yılında Türk bankaları ve şirketlerinin yurt dışı borçlanması finansal riskler nedeniyle daha pahalı hale gelmiştir. Buna bağlı olarak brüt dış borç stoku 2019 yılında 7 milyar dolar gerileyerek 437 milyar dolara inmiştir. Dış borçlarda yaşanan gerilemeye karşın dış borçların milli gelire oranı ise 2019 yılında yüzde 58'e yükselmiştir. Milli gelirde dolar cinsinden küçülme nedeniyle oran yükselmiştir.

Bütçe Açığı 2019 Yılında Önemli Ölçüde Yükseldi

2019 yılında bütçe açığında önemli bir artış yaşanmıştır. Bütçe açığı 2019 yılında ekonomiye verilen destekler ile önemli ölçüde artmıştır. Ekonomideki yavaşlama ile bütçe gelirleri düşmüş, ayrıca yerel seçimler ve sınır ötesi operasyonlar ile harcamalar yükselmiştir. 2018 yılında faizlerde yaşanan artışların bütçeye olumsuz etkisi ise 2019 yılında yaşanmıştır. 2019 yılında bütçe açığı 123,7 milyar TL'ye yükselmiştir. Bütçe açığının milli gelire oranı ise yüzde 2,9'a ulaşmıştır.

Tablo.13 İthalatın Mal Grupları İtibarıyla Dağılımı; Milyar Dolar

YILLAR	YATIRIM MALLARI	ARA MALLARI ENERJİ HARİÇ	ENERJİ	TÜKETİM MALLARI	TOPLAM
2010	28,8	92,9	38,5	25,7	185,5
2011	37,3	119,0	54,1	29,7	240,8
2012	33,9	114,8	60,1	26,7	236,6
2013	36,8	128,6	55,9	30,4	251,7
2014	36,0	122,3	54,9	29,0	242,2
2015	34,9	105,5	37,8	28,6	207,2
2016	35,9	107,1	27,2	28,4	198,6
2017	33,1	135,0	37,2	28,5	233,8
2018	29,3	127,0	43,0	22,9	223,0
2019	25,8	116,7	41,2	18,5	202,7

Kaynak: TÜİK

Grafik.15 Dış Ticaret Açığı ve İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

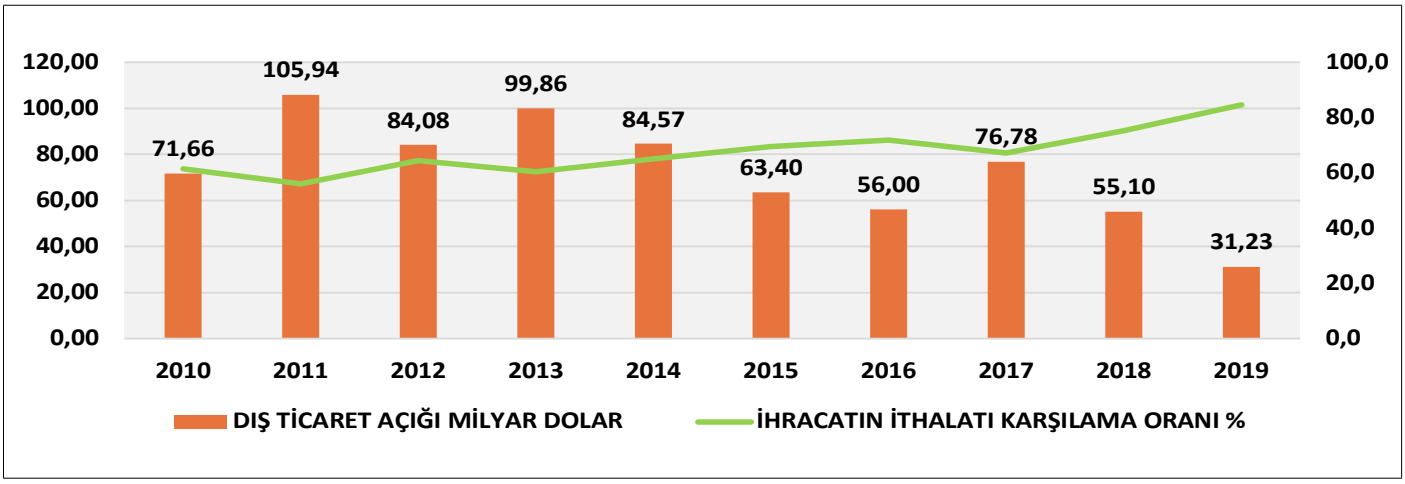

Kaynak: TÜİK

Grafik.16 Cari İşlemler Açığı ve Milli Gelire Oranı

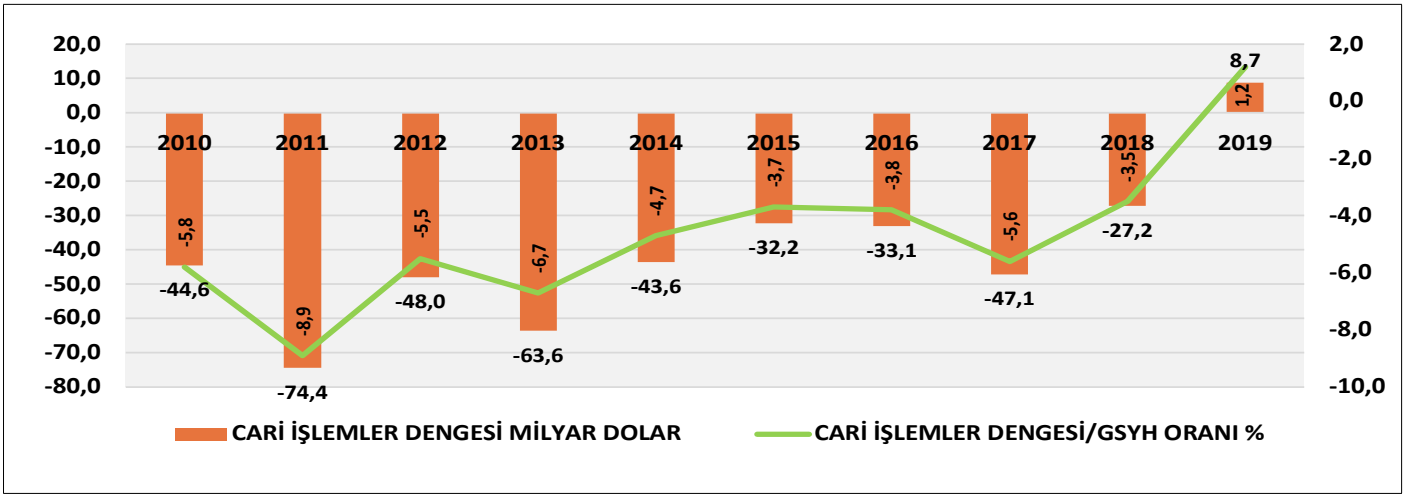

Kaynak: T.C. Merkez Bankası

Grafik.17 Dış Borçlar ve Milli Gelire Oranı

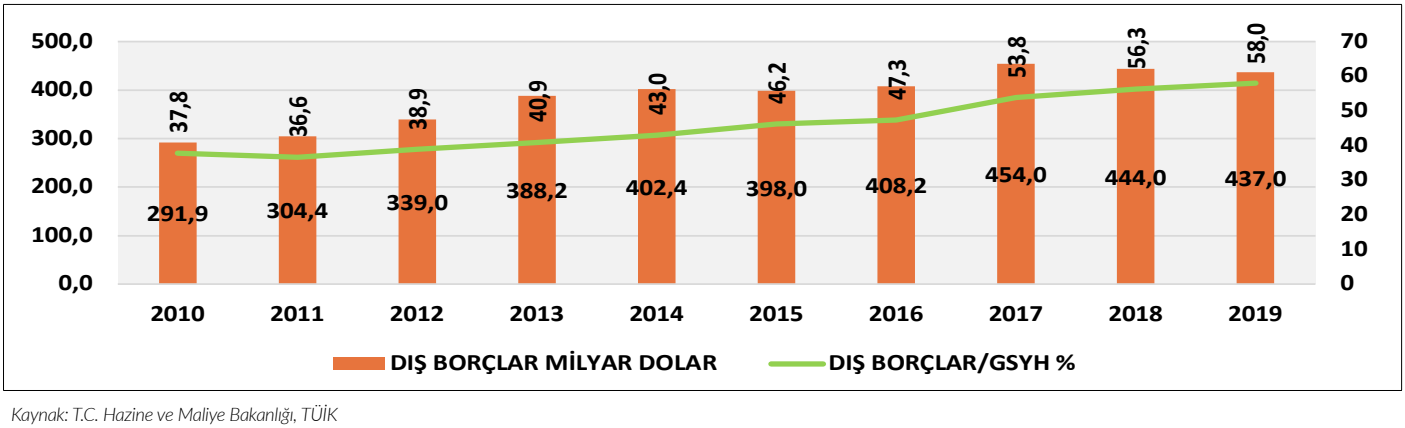

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, TÜİK

Bütçe Açığı Yüzde 70,4 Yükseldi

2019 yılında bütçe açığı yüzde 70,4 artarak 123,7 milyar TL'ye yükselmiştir. Bütçe harcamaları yüzde 20,3 yükselmiştir. Özellikle faiz oranlarındaki artışlar ile faiz harcamaları yüzde 35 genişlemiştir. Ekonomideki yavaşlama nedeniyle vergi gelirlerindeki artış ise yüzde 8,4'te kalmıştır. Faiz dışı fazla ise uzun yıllar sonra ilk kez açık vermiştir. Tüm bu gelişmeler 2019 yılında sıkı maliye politikası uygulanmasını zorlaştırmıştır.

Sabit Sermaye Yatırımları 2019 Yılında Cari Fiyatlarla Sadece Yüzde 0,3 Büyüdü

2019 yılında sabit sermaye yatırımları cari fiyatlarla sadece yüzde 0,3 büyüyerek 1.117 milyar Türk Lirası olarak gerçekleşmiştir. Ancak sabit sermaye yatırımları enflasyondan arındırıldığında yüzde 12,1 daralmıştır. Sabit sermaye yatırımları reel olarak küçülmüştür. Bu küçülmede iki unsur belirleyici olmuştur. İlk olarak inşaat sektöründeki küçülme ile inşaat yatırımları gerilemiştir. İkinci olarak ise yavaşlayan ekonomi ve artan faiz oranları ile makine ve teçhizat yatırımlarındaki büyüme önemli ölçüde yavaşlamıştır. Böylece sabit sermaye yatırımlarında reel olarak daralma yaşanmıştır.

Tablo.14 Merkezi Yönetim Bütçe Büyüklükleri; Milyar TL

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bütçe Giderleri	281,9	307,0	353,6	397,4	434,3	491,9	569,1	678,3	830,8	999,5
Faiz Giderleri	48,3	42,2	48,4	50,0	49,9	53,0	50,2	56,7	74,0	99,9
Bütçe Gelirleri	246,9	288,1	323,2	377,4	411,0	466,7	536,3	630,5	757,8	875,8
Vergi Gelirleri	210,6	253,8	278,8	326,2	352,5	407,8	459,0	536,6	621,3	673,3
Bütçe Dengesi	-41,3	-18,9	-30,4	-19,9	-23,3	-25,2	-32,9	-47,8	-72,6	-123,7
Faiz Dışı Denge	7,0	23,3	18,0	30,0	26,6	27,8	17,4	8,9	1,3	-23,8

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı

Grafik.18 Merkezi Bütçe Açığı ve GSYH Oranı

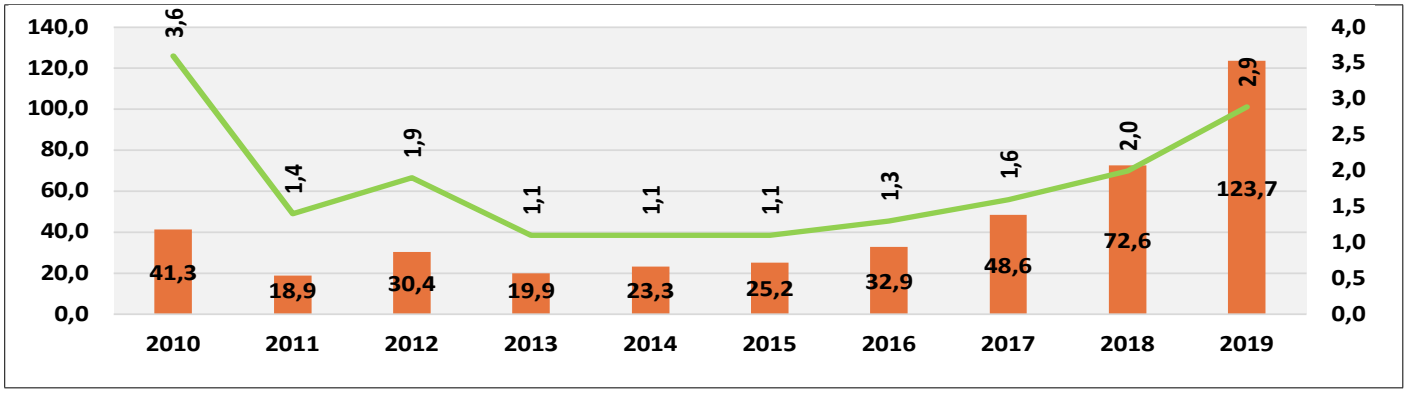

Kaynak: T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, TÜİK

Grafik.19 Sabit Sermaye Yatırımları ve Milli Gelire Oranı

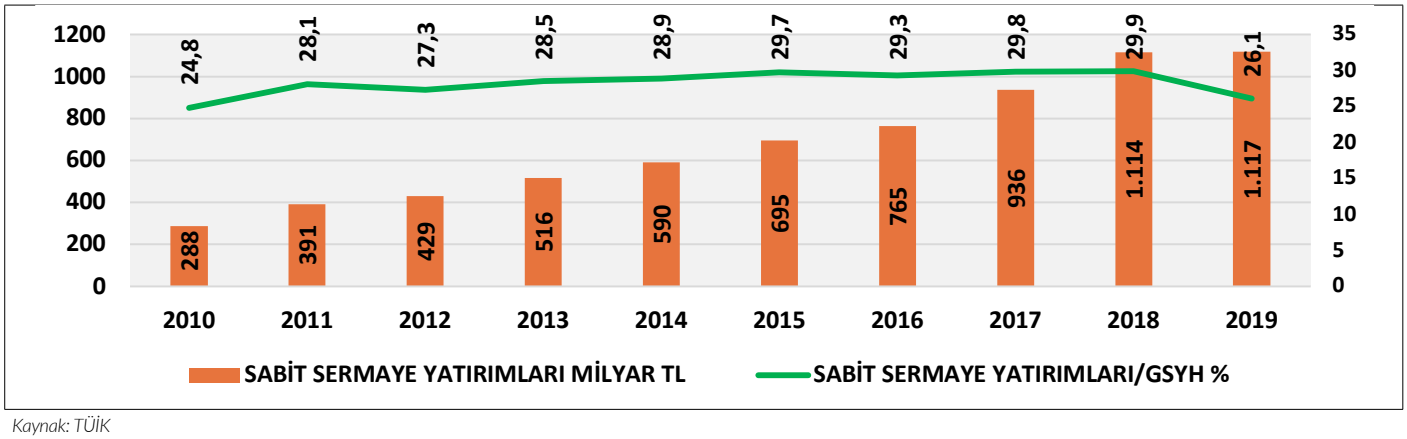

Kaynak: TÜİK

Sabit Sermaye Yatırımları İçinde İnşaat Yatırımları Sert Daraldı

Sabit sermaye yatırımları üç unsurdan oluşmaktadır: İnşaat yatırımları, makine ve teçhizat yatırımları ile diğer aktif yatırımlar. 2019 yılında sabit sermaye yatırımlarında görülen yavaşlamada inşaat yatırımlarındaki küçülme belirleyici olmuştur. 2019 yılında inşaat yatırımları cari fiyatlarla yüzde 9,8 düşerek 580,8 milyar TL'ye inmiştir. Makine ve teçhizat yatırımları ise cari fiyatlarla yüzde 12,8 büyümüş ve 429,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.15 Sabit Sermaye Yatırımlarının Dağılımı Cari Fiyatlarla; Milyar TL

YILLAR	İNŞAAT YATIRIMLARI	MAKİNE VE TEÇHİZAT YATIRIMLARI	DİĞER AKTİF YATIRIMLARI	TOPLAM
2010	145,1	114,8	28,6	288,5
2011	198,5	158,3	34,6	391,4
2012	226,0	162,0	40,8	428,8
2013	291,4	182,3	42,5	516,2
2014	338,4	206,4	45,9	590,7
2015	380,2	263,1	51,6	694,8
2016	424,5	283,9	56,3	764,7
2017	536,2	327,2	72,3	935,7
2018	644,1	381,1	88,9	1.114,1
2019	580,8	429,8	106,3	1.116,8

Kaynak: TÜİK

Sabit Sermaye Yatırımları İçinde En Büyük Payı Konut ve Ulaştırma Yatırımları Aldı

Sabit sermaye yatırımları içinde 2019 yılında en büyük payı yüzde 31,1 ile ulaştırma yatırımları alırken, konut yatırımları yüzde 27,5 payı ile ikinci sırada yer almıştır. Her iki alan da inşaat sektörü için öncelikli alanlardır. Kamu yatırımlarında en yüksek payı yüzde 40,1 ile ulaştırma yatırımları alırken, özel sektörde en yüksek payı yüzde 31,1 ile konut yatırımları almıştır. Özel sektörde ulaştırma yatırımları yüzde 29,9 ve imalat sanayi yatırımları ise yüzde 23,8 pay almıştır.

Sanayi Sektörü Yüzde 0,2 Daraldı

Sanayi sektörü 2019 yılında yüzde 0,2 daralmıştır. 2019 yılında sanayi üretimi özellikle iç talebin oldukça zayıf kalması nedeniyle gerileme göstermiştir. İç talep sanayi üretimine yılın son çeyrek döneminde katkı sağlamaya başlamıştır. 2019 yılında özellikle miktar olarak ihracat artışı sürmüştür. Ancak ihracat artışı iç talepteki kayıpları karşılayamamıştır. Böylece 2010 yılından sonra sanayi sektörü üretimi ilk kez daralmıştır.

İmalat Sanayi Ortalama Kapasite Kullanım Oranı 0,9 Puan Geriledi

2019 yılında sanayi üretiminde yaşanan yavaşlama ile imalat sanayisinde ortalama kapasite kullanım oranı da 0,9 puan düşerek yüzde 76,8'den yüzde 75,9'a inmiştir. Birçok sektörde ise bu oran yüzde 75'lerin de altına inmiştir. Kapasite kullanımının düşüşü yeni kapasite yatırımlarının da ötelenmesine neden olmuştur.

Kredi Faizleri 2019 Yılında Önemli Ölçüde Geriledi

2019 yılında Türk Lirası cinsinden kullanılan ticari kredi faiz oranları yıl genelinde gerileme eğilimi içinde olmuştur. T.C. Merkez Bankası'nın yılın ilk yarısında yüksek politika faizlerini sürdürmesi ticari kredi faiz oranlarındaki düşüşü ilk yarıda sınırlamıştır. Ancak temmuz ayından itibaren T.C. Merkez Bankası politika faizlerindeki düşüş ticari kredi faiz oranlarına da yansımıştır. Yıl sonunda T.C. Merkez Bankası ortalama fonlama faizi yüzde 11,47'ye, ticari kredi faiz oranları ise ortalama yüzde 12,02'ye kadar inmiştir.

Tablo.16 Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektör Dağılımı Cari Fiyatlarla; Yüzde

Sektörler	2017			2018			2019		
	Kamu	Kamu	Kamu	Kamu	Özel	Toplam	Kamu	Özel	Toplam
Tarım	8,9	0,9	2,1	8,6	1,0	2,1	6,0	1,2	1,8
Madencilik	1,0	1,7	1,6	2,6	1,7	1,9	4,2	2,1	2,3
İmalat	0,5	22,6	19,4	0,4	22,9	19,5	0,6	23,8	21,0
Enerji	3,7	1,3	1,6	3,6	1,3	1,7	6,7	1,2	1,9
Ulaştırma	35,9	32,0	32,6	40,7	30,9	32,4	40,1	29,9	31,1
Turizm	0,5	1,8	1,6	0,6	2,2	1,9	0,3	3,2	2,8
Konut	1,3	32,5	28,0	1,0	32,4	27,7	1,1	31,1	27,5
Eğitim	10,8	2,0	3,3	9,6	2,1	3,3	11,1	2,1	3,2
Sağlık	5,3	2,6	3,0	4,4	2,7	3,0	5,6	2,8	3,2
Diğer	32,1	2,6	6,9	28,5	2,7	6,6	24,4	2,6	5,2
TOPLAM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2020 Yılı Programı

Grafik.20 Sanayi Üretimi Büyüme Yıllık; Yüzde

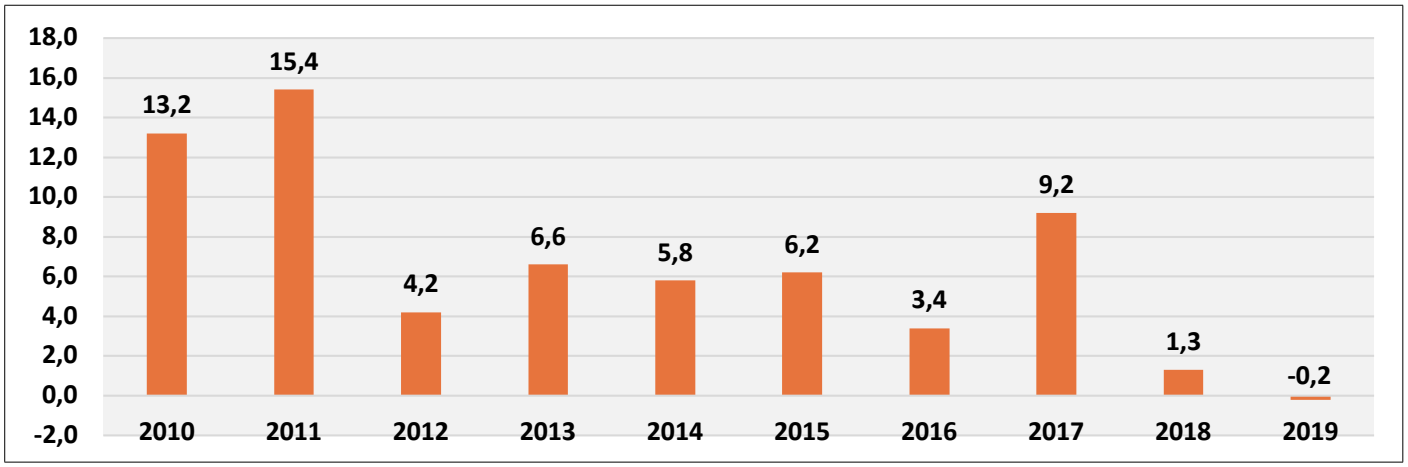

Kaynak: TÜİK

Grafik.21 İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı Yüzde Yıllık Ağırlıklı Ortalama; Yüzde

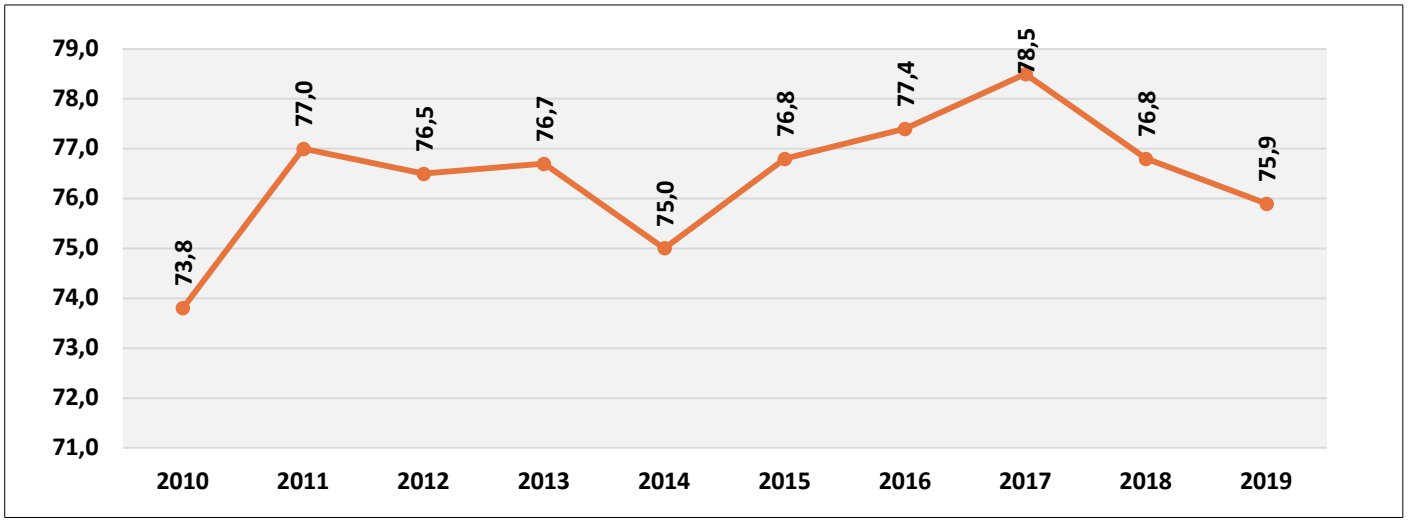

Kaynak: T.C. Merkez Bankası

Grafik.22 Türk Lirası Faiz Oranları

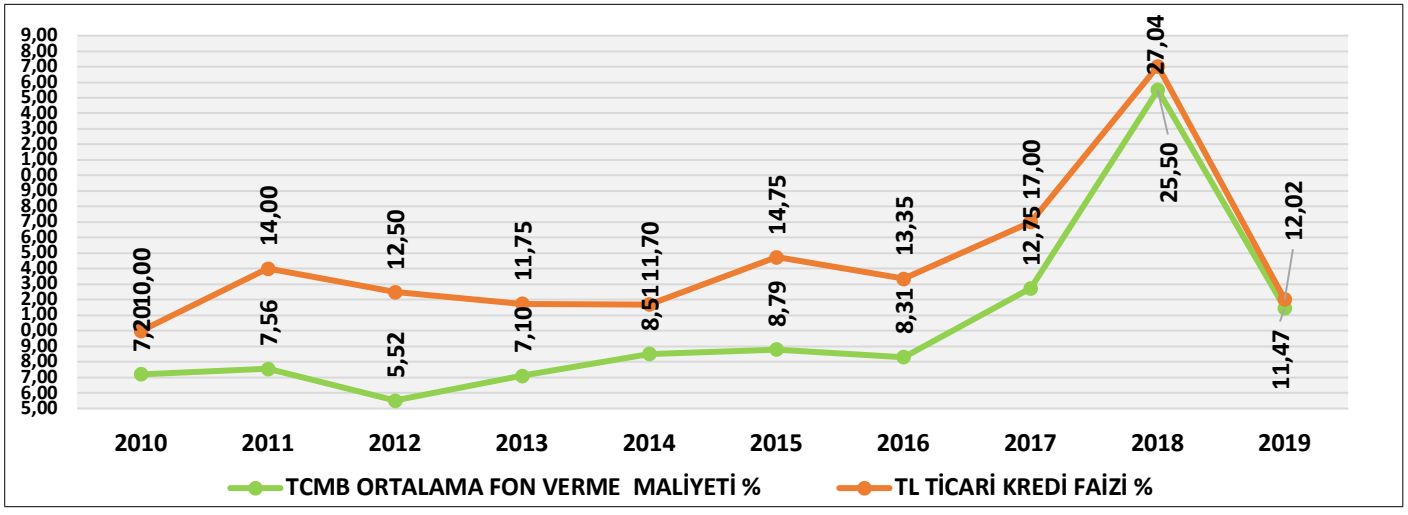

Kaynak: T.C. Merkez Bankası

Türk Lirası 2019 Yılında Yüzde 9 Değer Kaybetti

Türk Lirası 2019 yılına 2018 yılından sarkan yüksek değer kaybı ile başlamıştı. Ekonomi yönetiminin politikaları ise hem fiyat istikrarının yeniden sağlanmasına hem de finansal istikrarın korunarak Türk Lirası'ndaki değer kaybının sınırlanmasını hedeflemişti. Bu çerçevede ekonomide sıkı para ve maliye politikaları uygulanmıştır.

Ekonomide uygulanan politikalar Türk Lirası'nın değer kazanmasına destek vermiştir. Özellikle yılın ikinci yarısında başta ABD olmak üzere gelişmiş ülke merkez bankalarının genişletici para politikalarına geri dönmesi Türk Lirası üzerindeki değer kaybı baskısını azaltmıştır.

Türk Lirası'nın istikrarı için ekonomide daha uygun koşullar oluşmasına karşın 2019 yılında siyasi, dış politik ve jeopolitik riskler Türk Lirası'na ilişkin riskleri ve belirsizlikleri yüksek tutmuştur. Bu çerçevede Türk Lirası 2019 yılında sepet kur olarak yüzde 9 değer kaybetmiş ancak yıl içinde yüksek dalgalanmalar yaşamıştır.

Ekonomik Güven 2019 Yılı Genelinde Toparlandı

Ekonomik güven 2018 yılını, yaşanan finansal şoklar ile dış politik ve jeopolitik riskler nedeniyle 2009 sonrası en düşük seviyesinden kapatmıştı. Ekonomik güven 2019 yıl boyunca ise toparlanma eğilimi içinde olmuştur. Yılın ilk yarısında yerel seçimler ve İstanbul seçimlerinin yenilenmesi sonucu ekonomik güven dalgalanma göstermiştir. Yılın ikinci yarısında ise ekonomik güven istikrarlı bir artış eğilimine girmiştir. İktisadi faaliyetlerde dipten dönüş ve yılın ikinci yarısındaki toparlanma ekonomik güven artışını desteklemiştir. Türk Lirası'nın da göreceli olarak istikrar kazanması ekonomik güveni artırmıştır.

Grafik.23 Türk Lirası Sepet Kur

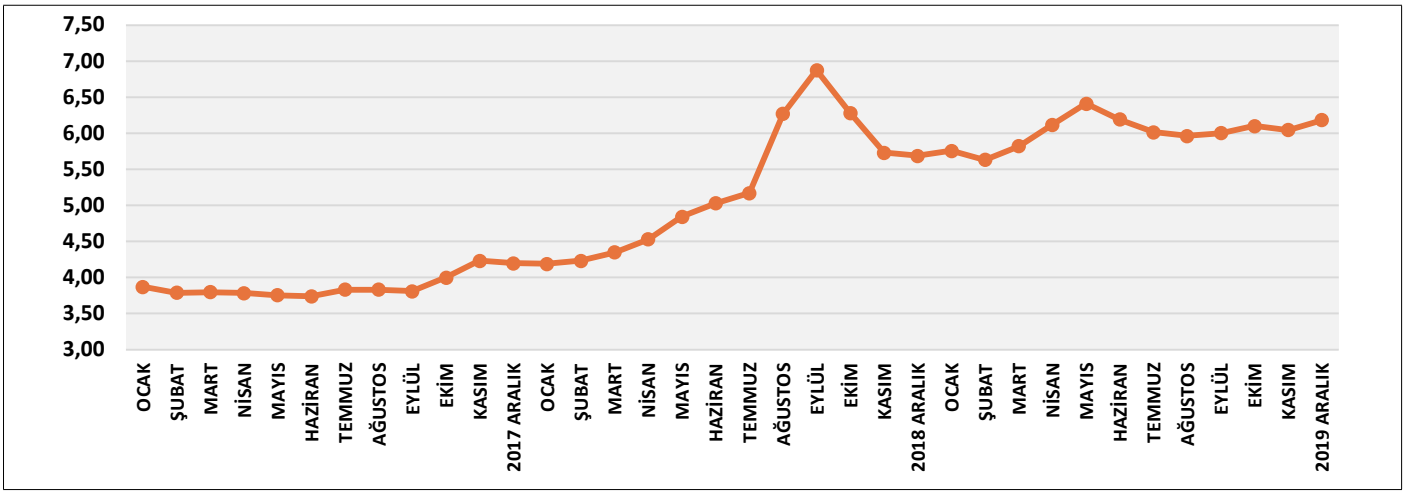

Kaynak: T.C. Merkez Bankası

Grafik.24 Ekonomik Güven Endeksi 2010=100

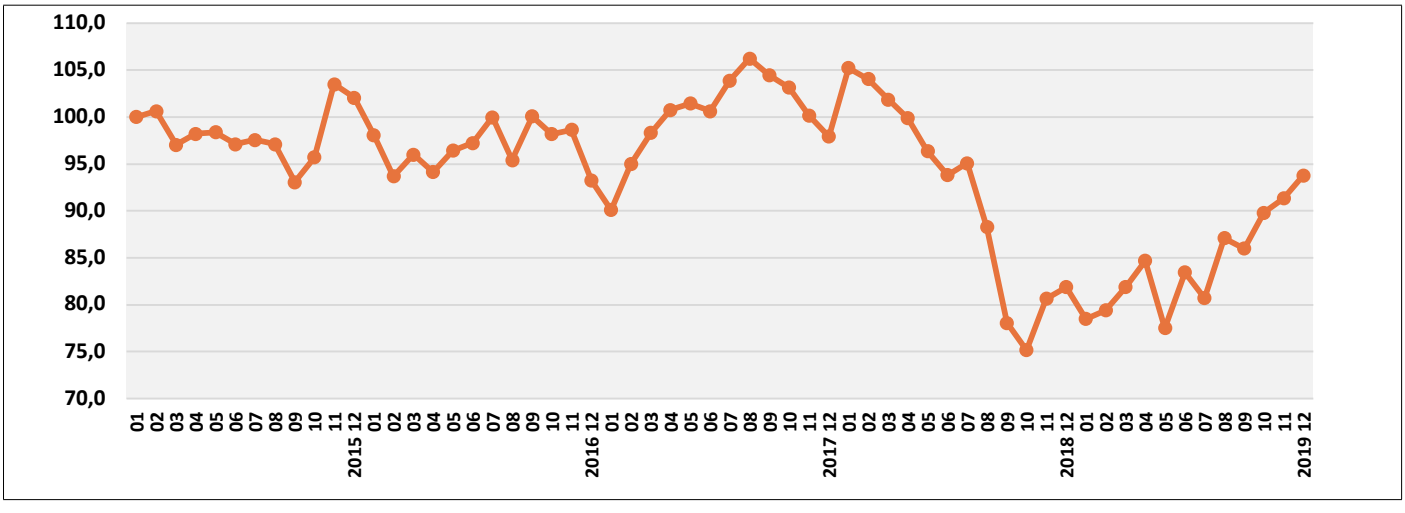

Kaynak: TÜİK

II.2 İNŞAAT SEKTÖRÜ

İnşaat Sektörü 2019 Yılını Sert Küçülme ile Kapattı

İnşaat sektörü 2019 yılına, 2018 yılından kalan küçülme etkisi ve yapısal sorunları ile başlamıştır. İnşaat sektörü 2018 yılında yüzde 2,1 küçülmüştü. Ayrıca inşaat sektöründe birçok alanda yapısal sorunlar ortaya çıkmıştı. Arz, talep ve fiyat dengesi bozulmuş, sektörde aşırı bir kalabalıklaşma oluşmuş, müteahhit firmaların mali yapıları olumsuz etkilenmişti.

Ekonomide 2019 yılında göreceli bir toparlanma yaşanmış olmasına karşın inşaat sektörü kendi yapısal sorunları nedeniyle küçülmeye devam etmiştir. İnşaat sektöründe küçülme hızlanmış ve 2019 yılında yüzde 8,6 olmuştur.

Toplam inşaat harcamaları 2019 yılında 581 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. İnşaat harcamaları 2019 yılında cari fiyatlarla yüzde 9,8 daralmıştır.

2019 yılında alınan toplam yapı ruhsatları alan bazında yüzde 52,4 azalarak 70,49 milyon metrekare olmuştur. 2019 yılında alınan konut yapı ruhsatları alan bazında geçen seneye göre yüzde 54 düşerek 48,16 milyon metrekare olmuştur. Konut dışı bina yapı ruhsatları ise aynı dönemde yüzde 48,7 azalarak 22,33 milyon metrekare olarak gerçekleşmiştir.

2019 yılında alınan toplam yapı izinleri alan bazında yüzde 14,5 azalarak 149,26 milyon metrekare olmuştur. 2019 yılında alınan konut yapı izinleri alan bazında geçen seneye göre yüzde 14,2 düşerek 117,47 milyon metrekare olmuştur. Konut dışı bina yapı izinleri ise 2019 yılında yüzde 15,6 azalarak 31,79 milyon metrekare olarak gerçekleşmiştir.

2019 yılında konut satışları 2018 yılına göre yüzde 1,9 düşmüş ve 1.348.729 adet olmuştur. Yabancılara konut satışı ise yüzde 14,7 artarak 45.483 adet olarak gerçekleşmiştir.

2019 yılında ipotekli konut satışları geçen yıla göre yüzde 20,1 artmış ve 332.508 adet olmuştur. Yeni (birinci el) konut satışı ise yüzde 21,5 düşerek 511.682 adet olarak gerçekleşmiştir.

Yeni konut fiyatları artışı yavaşlamış ve 2019 genelinde yıllık yüzde 2,9'a gerilemiştir. 2018 yılında ise yıllık artış yüzde 3 olarak gerçekleşmişti. Uygulanan konut kampanyaları ve indirimler ile ortalama fiyat artışı inşaat maliyetleri artışına rağmen yavaşlamaya devam etmiştir.

Konut kredileri 2019 yılında bir önceki yıla göre yüzde 5,9 büyümüştür. Konut kredisi aylık ortalama faiz oranı ise 2018 yılında yüzde 1,75 iken 2019 yılında ortalama yüzde 1,05'e inmiştir.

Tablo.17 İnşaat Sektörü Temel Göstergeler

GÖSTERGELER	2018	2019	DEĞİŞİM %
TÜRKİYE EKONOMİSİ BÜYÜME %	2,8	0,9	-
İNŞAAT SEKTÖRÜ İSTİHDAM BİN KİŞİ (Kasım)	1.838	1.585	-13,8
İNŞAAT SEKTÖRÜ BÜYÜME %	-2,1	-8,6	-
GAYRİMENKUL SEKTÖRÜ BÜYÜME %	2,9	2,5	-
TOPLAM İNŞAAT HARCAMALARI MİLYAR TL	644	581	-9,8
ALINAN KONUT YAPI RUHSATI MİLYON m^2	104,62	48,16	-54,0
ALINAN KONUT DIŞI BİNA YAPI RUHSATI MİLYON m^2	43,54	22,33	-48,7
ALINAN TOPLAM YAPI RUHSATI MİLYON m^2	148,16	70,49	-52,4
ALINAN KONUT YAPI İZİNLERİ MİLYON m^2	136,84	117,47	-14,2
ALINAN KONUT DIŞI BİNA YAPI İZİNLERİ MİLYON m^2	37,65	31,79	-15,6
ALINAN TOPLAM YAPI İZİNLERİ MİLYON m^2	174,49	149,26	-14,5
KONUT SATIŞI ADET	1.375.398	1.348.729	-1,9
KONUT SATIŞI ADET İPOTEKLİ	276.820	332.508	20,1
KONUT SATIŞI ADET YENİ KONUT	651.572	511.682	-21,5
YABANCILARA KONUT SATIŞI ADET	39.663	45.483	14,7
YENİ KONUT FİYAT ARTIŞI YILLIK %	3,0	2,9	-
KONUT KREDİLERİ HACMİ MİLYAR TL	188,03	199,09	5,9
KONUT KREDİSİ FAİZ ORANLARI % AYLIK ORTALAMA	1,75	1,05	-
İNŞAAT MALZEMELERİ İHRACATI MİLYAR DOLAR	21,56	21,50	-0,3
İNŞAAT MALZEMELERİ İTHALATI MİLYAR DOLAR	8,10	6,79	-16,2
İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİ ÜRETİMİ BÜYÜME %	-2,0	-13,0	-
İNŞAAT MALZEMELERİ İÇ PAZARI MİLYAR TL	419	378	-9,8
BİNA İNŞAAT MALİYETLERİ YILLIK ARTIŞI %	26,26	11,04	-
BİNA İNŞAAT MALZEME FİYATLARI YILLIK ARTIŞI %	30,21	5,12	-
BİNA İNŞAAT İŞÇİLİK MALİYETİ YILLIK ARTIŞI %	17,43	25,70	-
YABANCILARIN GAYRİMENKUL ALIMI MİLYON DOLAR	5,92	4,84	-18,0
YURT DIŞI MÜTEAHHİTLİK İŞLERİ MİLYAR DOLAR	21,20	18,05	-14,9
YURTDIŞI MÜTEAHHİTLİK İŞLERİ PROJE ADET	323	438	35,6

Kaynak: Çalışma Ekibi

İnşaat Sektörü 2019 Yılında Yüzde 8,6 Küçüldü

İnşaat sektörü 2019 yılında yüzde 8,6 küçülmüştür. Böylece sektörde 2018 yılından sonra 2019 yılında da küçülme yaşanmıştır. Sektör iki yıl üst üste daralmıştır. 2019 yılında uygulanan sıkılaştırma politikaları ile yaşanan riskler sektörü olumsuz etkilemiştir. Ancak inşaat sektöründe yaşanan sert daralma daha çok kendi dinamiklerinden kaynaklanmıştır. İnşaat sektöründe hem müteahhitlik kesiminin mali yapısı hem de piyasalardaki arz/talep ve fiyat dengesindeki bozulmalar 2019 yılı boyunca sürmüştür. Buna bağlı olarak inşaat sektörü sert bir küçülme yaşamıştır.

İnşaat Sektörü Yılın Dört Çeyrek Döneminde de Daraldı

İnşaat sektörü 2018 yılında ikinci çeyrekten itibaren ivme kaybetmeye başlamıştır. 2018 yılının üçüncü ve dördüncü çeyrek dönemlerinde küçülmüştür. 2019 yılında ise dört çeyrek dönemde de küçülme yaşamıştır. Sektörde mali yapıların bozulması ile birinci ve ikinci çeyrekte sert küçülmeler ortaya çıkmıştır. İnşaat sektörü ikinci çeyrekte yüzde 12,7 daralmıştır. Üçüncü ve dördüncü çeyreklerde ise küçülmeler yavaşlamaya başlamıştır. İnşaat sektörü üçüncü çeyrekte yüzde 8,3 ve dördüncü çeyrekte yüzde 3,8 küçülmüştür.

İnşaat Harcamaları 2019 Yılında 580,8 Milyar TL'ye Geriledi

2019 yılında inşaat harcamalarında cari fiyatlarla da önemli bir gerileme yaşanmıştır. 2010 yılında sonra her yıl artan cari fiyatlarla inşaat harcamaları 2019 yılında yüzde 9,8 daralmış ve 580,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. İnşaat harcamaları nominal olarak da önemli bir gerileme göstermiştir. İnşaat harcamaları enflasyondan arındırıldığında reel olarak yüzde 21,7 ile daha sert daralmıştır.

İnşaat Harcamaları Birinci Çeyrek Hariç Yılın Tüm Çeyreklerinde Geriledi

2019 yılında inşaat harcamaları çeyrek dönemler itibarıyla, birinci çeyrek hariç, diğer üç çeyrekte 2018 yılındaki aynı çeyrek dönemlerin altında kalmıştır. Yılın ilk ve özellikle ikinci çeyreğinde inşaat harcamalarında önemli gerilemeler yaşanmıştır. Ancak yılın üçüncü ve dördüncü çeyreklerinde ise inşaat harcamalarında bir toparlanma görülmüştür. Yılın ikinci yarısındaki bu toparlanmaya rağmen yıl genelinde sektördeki yapısal sorunlar ve talepteki daralma etkili olmaya devam etmiştir.

İnşaat Sektörü ile GSYİH Büyümesi 2019 Yılında Ayrıştı

İnşaat sektörü ile GSYİH büyümesi arasında 2019 yılında önemli bir ayrışma yaşanmıştır. İnşaat sektörü 2018 yılında GSYİH büyümesi altında bir performans göstermişti. Ancak 2019 yılında daha kuvvetli bir ayrışma ortaya çıkmıştır. 2019 yılında ekonomide göreceli bir toparlanma olmuş ve ekonomi yüzde 0,9 büyümüştür. İnşaat sektörü ise 2019 yılında yüzde 8,6 küçülmüştür. İnşaat sektörü ile GSYİH büyümesi arasında ortaya çıkan bu sert ayrışma inşaat sektörünün kendi iç sorunlarından kaynaklanmıştır.

İnşaat Sektörünün Milli Gelir İçinde Payı 6,5'e Geriledi

2010 yılından itibaren inşaat sektörünün milli gelir içindeki payı artış göstermişken ilk kez 2018 yılında payda önemli bir düşüş yaşanmıştı. İnşaat sektörünün GSYİH içindeki payı yüzde 7,2'ye inmişti. 2019 yılında da daralma devam etmiş ve inşaat sektörünün payı yüzde 6,5'e inmiştir. Sektörün ekonominin genelinden olumsuz ayrışması ile payında iki yıldır gerileme yaşanmıştır.

İnşaat Harcamalarının Sabit Sermaye Yatırımları İçinde Payı Yüzde 52'ye Geriledi

İnşaat harcamalarının toplam sabit sermaye yatırımları içinden aldığı pay 2019 yılında 6,8 puan azalarak yüzde 52'ye gerilemiştir. İnşaat harcamalarının toplam sabit sermaye yatırımları içindeki payı 2016-2018 döneminde artış göstermişti. 2019 yılında ise inşaat sektörünün payında önemli bir düşüş yaşanmış ve pay 2012 yılı seviyesinin de altına inmiştir. İnşaat harcamalarının 2019 yılı performansı, ortalama sabit sermaye yatırımları harcamalarının çok altında kalmıştır.

İnşaat İşgücü Maliyetleri 2019 Yılında Yüzde 25,4 Arttı

2019 yılında üretici fiyatlarında, döviz kurlarında ve emtia fiyatlarında göreceli istikrar ile inşaat maliyetlerindeki artış da sınırlanmıştır. 2019 yılında inşaat maliyetleri yüzde 11 yükselmiştir. İnşaat maliyetlerini oluşturan işgücü maliyetleri 2019 yılında yüzde 25,4 artış göstermiştir. Asgari ücret ve diğer ücret artışları iş gücü maliyetlerine yansımıştır. İnşaat malzemeleri maliyetleri ise sadece yüzde 5 artmıştır. İnşaat malzemeleri fiyat artışları özellikle emtia fiyatlarındaki durağanlaşma nedeniyle sınırlı kalmıştır.

İnşaat Sektöründe Ortalama İstihdam 2019 Yılında 1,59 Milyona Geriledi

İnşaat sektöründe istihdam 2008 yılından sonra sürekli ve kademeli bir artış göstermiş, 2018 yılında ise ilk kez gerilemişti. İnşaat sektöründe istihdam 2019 yılında ise daha kuvvetli bir gerileme göstermiştir. İnşaat sektöründe ortalama istihdam 2018 yılında 1.838 bin kişi iken 2019 yılında 1.585 kişiye inmiştir. İnşaat sektörünün toplam istihdam içindeki payı da yüzde 6,4'ten yüzde 5,6'ya inmiştir. İstihdam göstergesi inşaat sektöründe 2019 yılında yaşanan sert küçülmeyi de yansıtmaktadır.

Grafik.25 İnşaat Sektörü Büyüme Yıllık; Yüzde

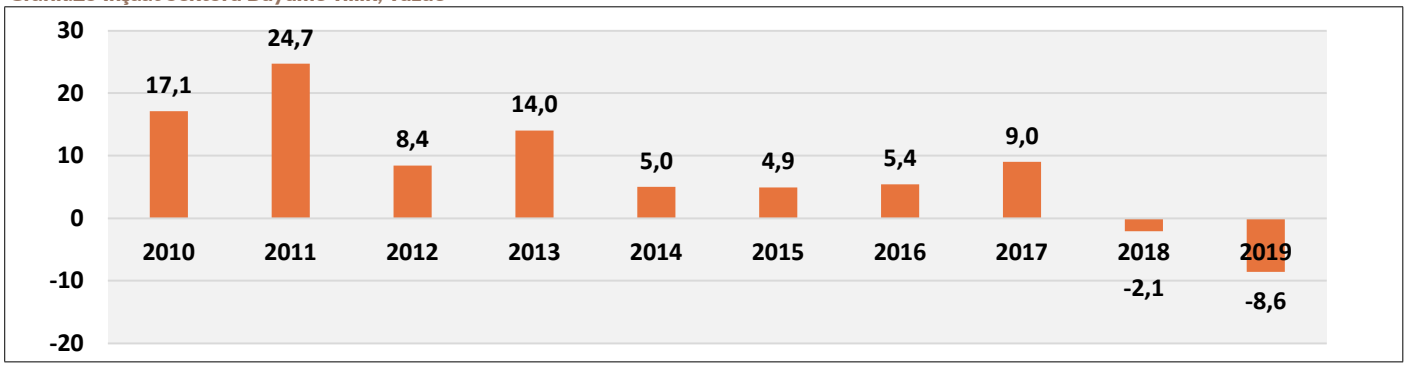

Kaynak: TÜİK

Grafik.26 İnşaat Sektörü Büyüme Çeyrek Dönem; Yüzde

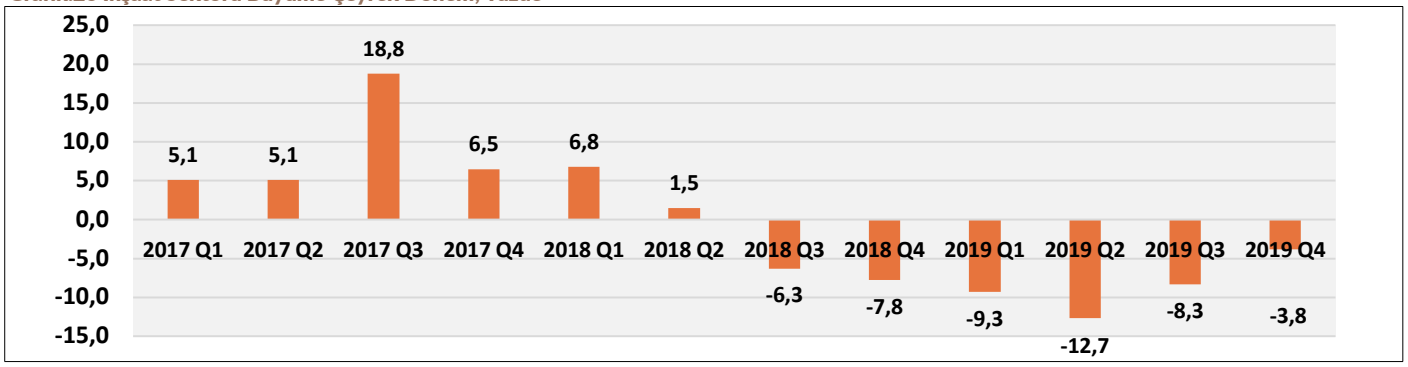

Kaynak: TÜİK

Grafik.27 İnşaat Harcamaları Yıllık; Milyar TL

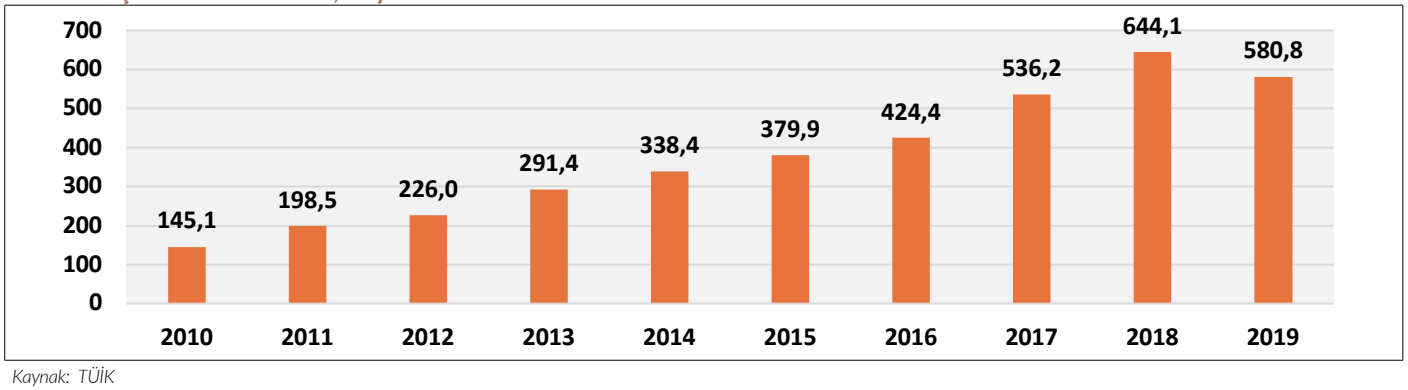

Kaynak: TÜİK

Grafik.28 İnşaat Harcamaları Çeyrek Dönem; Milyar TL

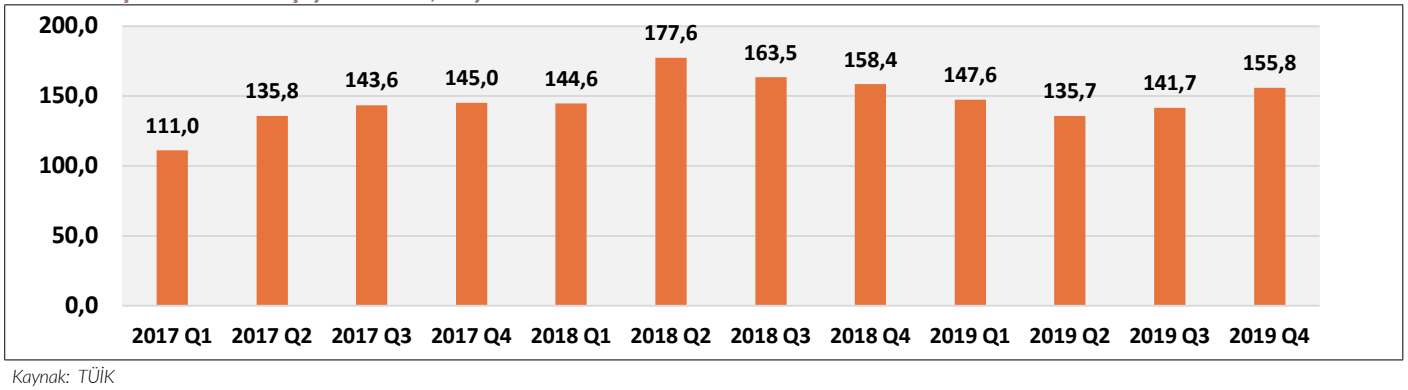

Kaynak: TÜİK

Grafik.29 İnşaat Sektörü ve Ekonomik Büyüme İlişkisi

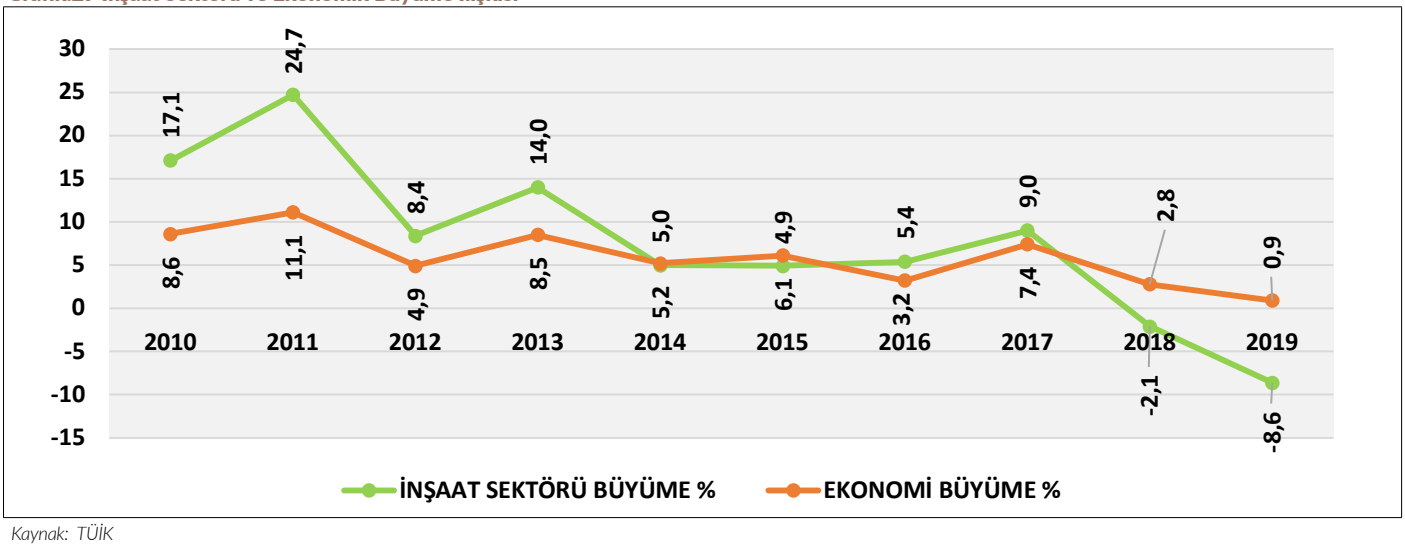

Kaynak: TÜİK

Grafik.30 İnşaat Sektörünün GSYH İçinde Payı; Yüzde

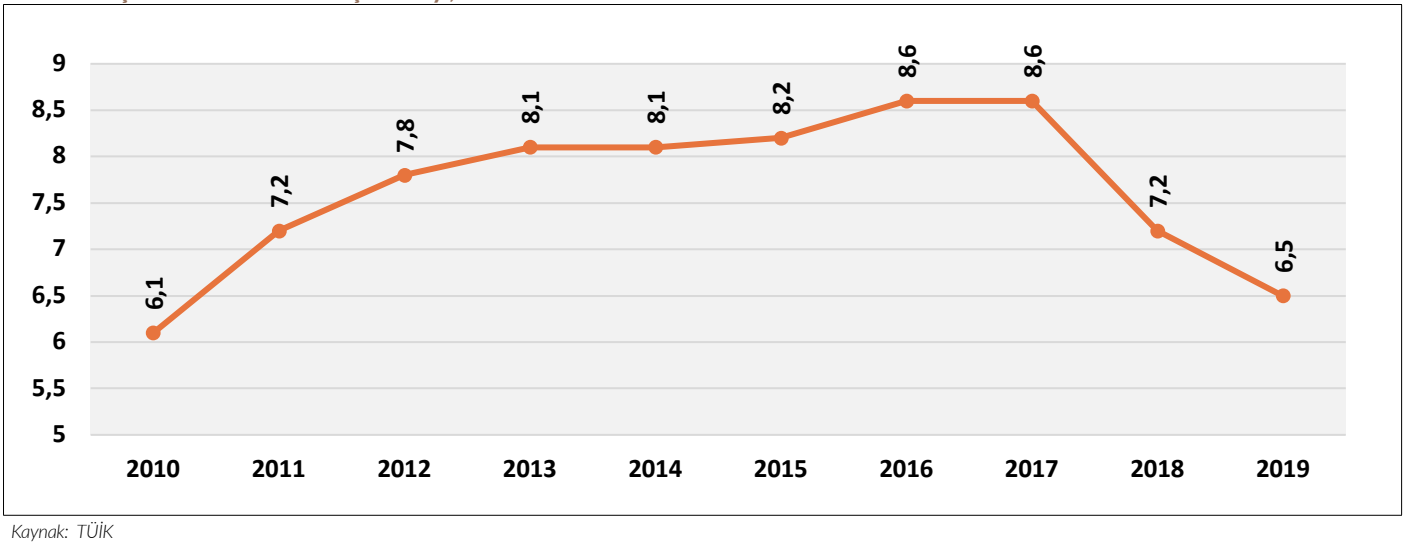

Kaynak: TÜİK

Grafik.31 İnşaat Harcamalarının Sabit Sermaye Yatırımları İçinde Payı; Yüzde

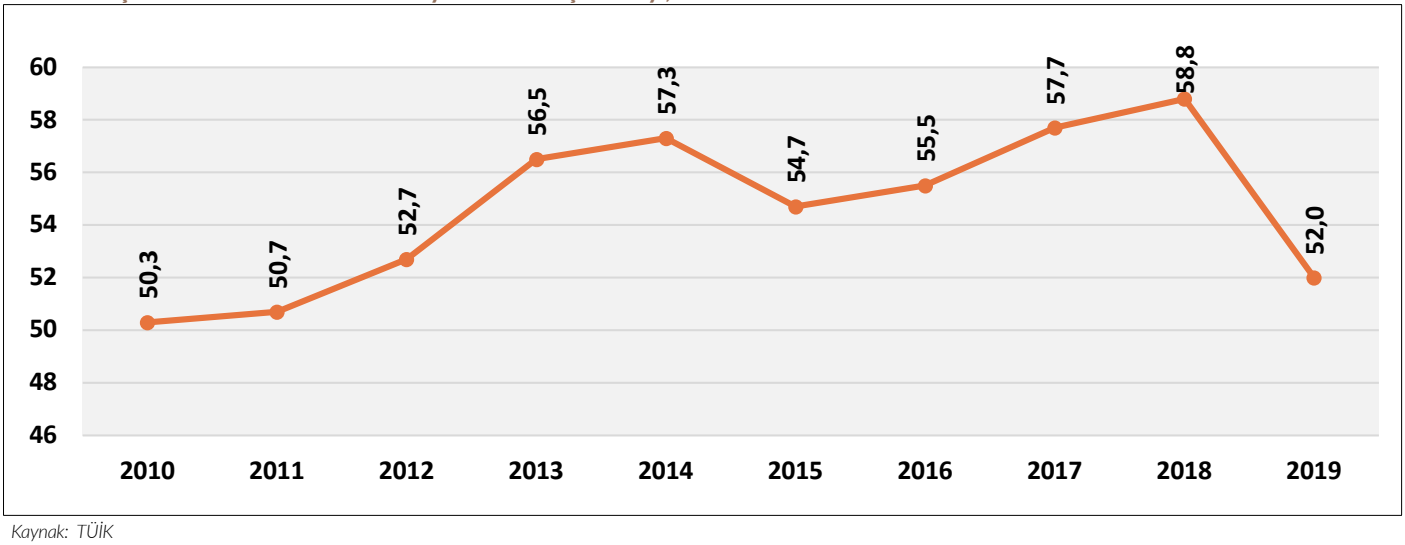

Kaynak: TÜİK

Grafik.32 Bina İnşaat Maliyet Endeksi 2005=100

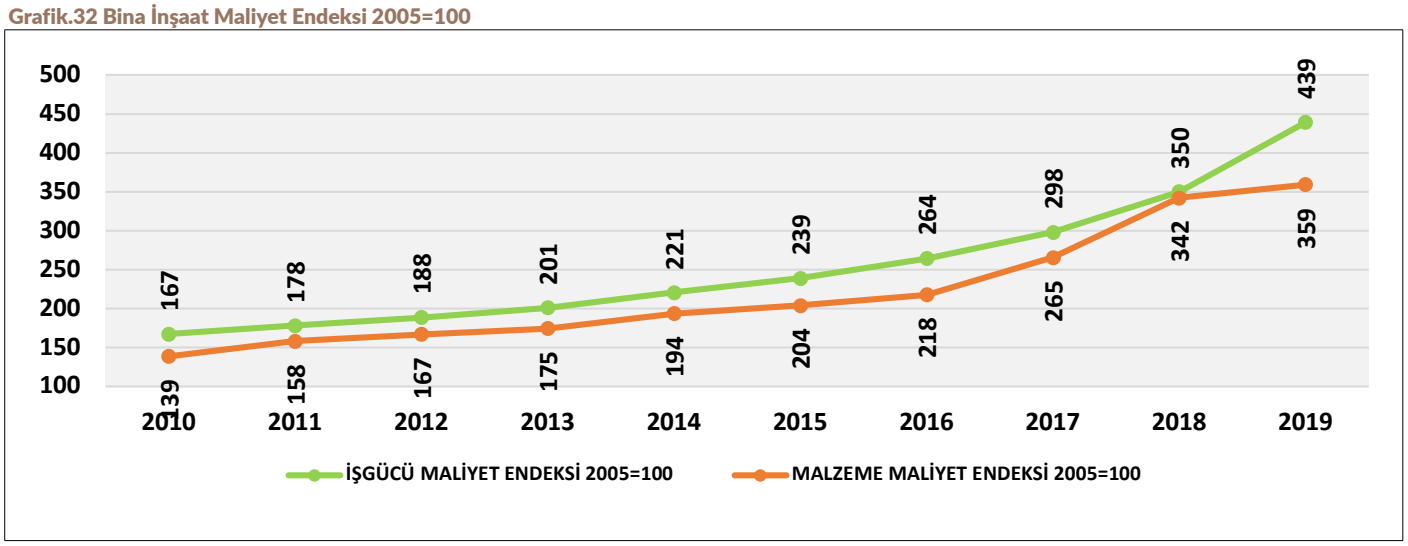

Kaynak: TÜİK

Grafik.33 İnşaat Sektöründe İstihdam

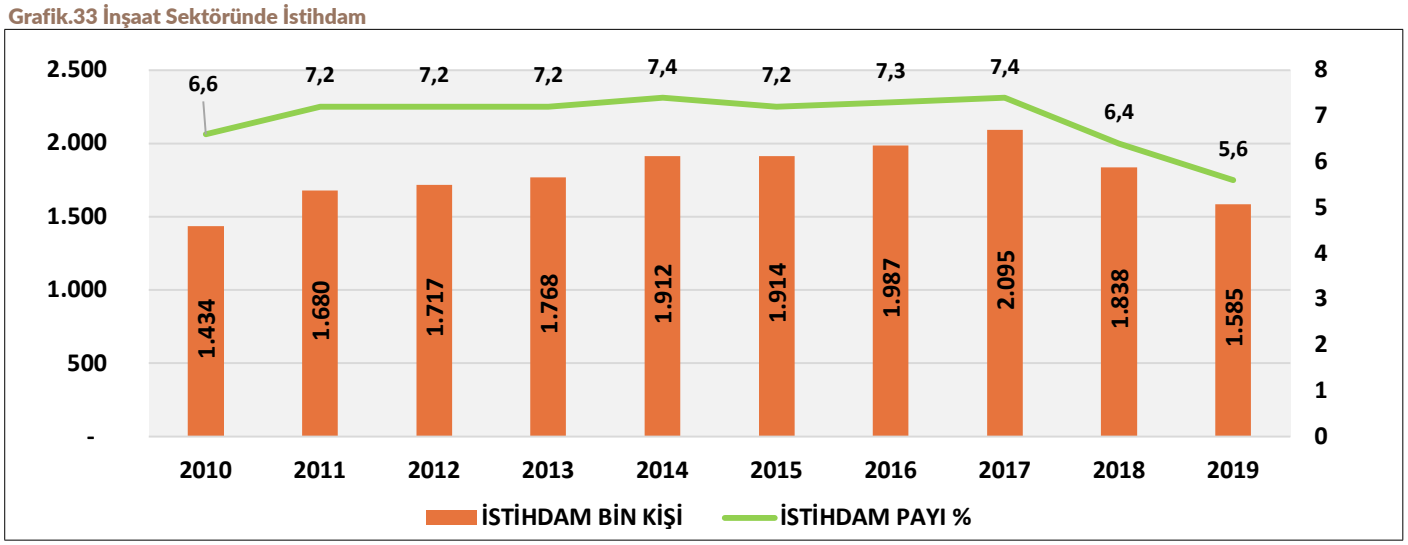

Kaynak: TÜİK

Grafik.34 İnşaat Sektörü Güven Endeksi 2010=100

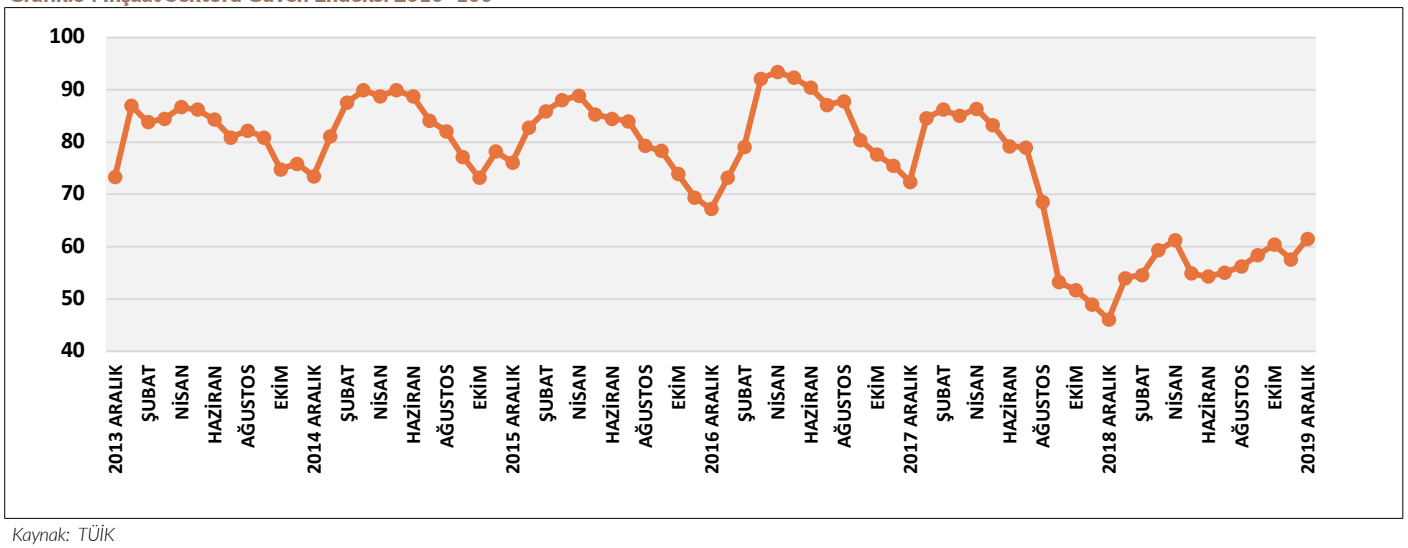

Kaynak: TÜİK

İnşaat Sektöründe Güven 2019 Yılında Sınırlı Bir Toparlanma Gösterdi

İnşaat sektöründe güven endeksi 2018 yıl sonunda TÜİK tarafından ölçülmeye başlanan 2010 yılından bu yana en düşük seviyesine gerilemişti. İnşaat sektörü güveni 2019 yılında ise sınırlı ve kademeli bir toparlanma göstermiştir. İnşaat sektöründeki sert küçülme sektöre güvenin toparlanmasını sınırlamıştır.

Alınan Yapı Ruhsatlarında Sert Düşüş Yaşandı

2019 yılında alınan yapı ruhsatlarında sert bir düşüş yaşanmıştır. Alınan yapı ruhsatları yüzölçümü olarak bir önceki yıla göre yüzde 52,4 azalmış ve 70,45 milyon metrekareye inmiştir. Konutlar için alınan yapı ruhsatlarında küçülme ise yüzölçümü olarak yüzde 54'e çıkmıştır. Sadece 305.938 adet daire için yapı ruhsatı alınmıştır. Konut dışı binalar için alınan yapı ruhsatlarında küçülme ise yüzölçümü olarak yüzde 48,7 olmuştur. Alınan yapı ruhsatlarındaki gerilemede inşaat sektöründeki talep daralması ve sektörün kendi sorunları etkili olmuştur.

Alınan Yapı İzinlerinde de (Yeni Arzlarda) Gerileme Yaşandı

2019 yılında ilk kez yeni arzlarda da yani alınan yapı izinlerinde de önemli bir düşüş yaşanmıştır. Alınan yapı izinleri yüzölçümü olarak bir önceki yıla göre yüzde 14,5 küçülmüş ve 149,26 milyon metrekare olmuştur. Konutlar için alınan yapı izinlerinde daralma yüzölçümü olarak yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. 730.585 adet daire için yapı izni alınmıştır. Konut dışı binalar için alınan yapı izinlerinde ise yüzölçümü olarak yüzde 15,5 düşüş yaşanmıştır. Alınan yapı izinlerindeki gerilemede talep tarafındaki sert daralmalar etkili olmuştur.

Konut İnşaat Harcamalarının Payı 2019 Yılında Yüzde 69,2'ye Geriledi

2013-2017 dönemini kapsayan beş yıl içinde konut inşaat harcamaları ile konut dışı bina inşaat harcamaları arasındaki dağılımda konut harcamalarının payı artmış ve 2017 yılında yüzde 79,6'ya yükselmişti. Ancak 2018 yılında pay yeniden yüzde 71,4'e inmişti.

Konut inşaat harcamalarının payındaki düşüş 2019 yılında da devam etmiştir. Konut inşaatları harcamalarının payı 2019 yılında yüzde 69,2'ye inmiştir. İki yıldır yaşanan bu gerileme konut sektöründeki daralmayı ve sıkıntıları Grafik.35'te yansıtmaktadır. Konut harcamalarının toparlanması için konut sektöründe kalıcı iyileştirmelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Tablo.18 Alınan Yapı Ruhsatlarında Bina İstatistikleri

Kullanım Amacı		Yıllar			Değişim %	
		2017	2018	2019	2017/2018	2018/2019
Toplam Bina	Bina sayısı	161.921	104.143	53.819	-35,7	-48,3
	Yüzölçümü (m²)	287.333.966	148.155.001	70.493.433	-48,4	-52,4
	Değer (Milyon TL)	312.108	202.769	114.052	-35,0	-43,8
	Daire sayısı	1.405.447	663.200	305.938	-52,8	-53,9
Toplam Konut	Bina sayısı	139.555	83.755	43.675	-40,0	-47,9
	Yüzölçümü (m²)	226.997.398	104.623.450	48.156.480	-53,9	-54,0
	Değer (Milyon TL)	248.627	144.696	78.868	-41,8	-45,5
	Daire sayısı	1.397.758	659.986	304.544	-52,8	-53,9
Toplam Konut Dışı Bina	Bina sayısı	22.366	20.388	10.144	-8,8	-50,2
	Yüzölçümü (m²)	60.336.568	43.531.551	22.336.953	-27,9	-48,7
	Değer (Milyon TL)	63.481	58.073	35.184	-8,5	-39,4
	Daire sayısı	7.689	3.214	1.394	-58,2	-56,6

Kaynak: TÜİK

Tablo.19 Alınan Yapı İzinleri Bina İstatistikleri

Kullanım Amacı		Yıllar			Değişim %	
		2017	2018	2019	2017/2018	2018/2019
Toplam Bina	Bina sayısı	118.802	127.044	93.279	6,9	-26,6
	Yüzölçümü (m²)	163.356.035	174.487.850	149.264.217	6,8	-14,5
	Değer (Milyon TL)	178.445	241.941	242.421	35,6	0,2
	Daire sayısı	833.517	893.544	734.373	7,2	-17,8
Toplam Konut	Bina sayısı	104.122	110.105	80.474	5,7	-26,9
	Yüzölçümü (m²)	127.607.634	136.841.428	117.468.014	7,2	-14,2
	Değer (Milyon TL)	140.600	191.103	192.344	35,9	0,6
	Daire sayısı	830.294	889.982	730.585	7,2	-17,9
Toplam Konut Dışı Bina	Bina sayısı	14.680	16.939	12.805	15,4	-24,4
	Yüzölçümü (m²)	35.748.401	37.646.422	31.796.203	5,3	-15,5
	Değer (Milyon TL)	37.845	50.838	50.077	34,3	-1,5
	Daire sayısı	3.223	3.562	3.788	10,5	6,3

Kaynak: TÜİK

Grafik.35 Konut ve Konut Dışı Bina İnşaat Harcamalarının Dağılımı

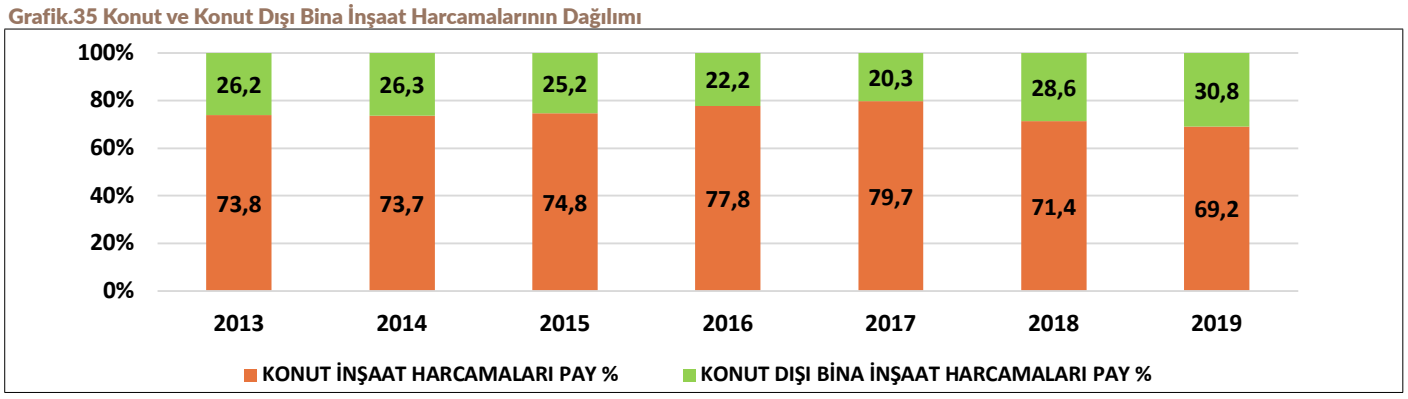

II.3 KONUT SEKTÖRÜ

Konut sektörü inşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayisi için en önemli faaliyet alanı olmayı sürdürmektedir. Bu çerçevede konut sektörüne ilişkin çok yönlü ve ayrıntılı göstergelere ve değerlendirmelere yer verilmektedir. Konut sektörü 2017 yılında her yönü ile inşaat sektöründe sürükleyici olmuşken 2018 yılında küçülme ile karşılaşmış, 2019 yılında ise çok daha sert bir daralma yaşanmıştır.

Konut Yapı Ruhsatlarında Sert Düşüş Yaşandı

2019 yılında alınan konut yapı ruhsatlarında sert düşüş yaşanmıştır. Konutlar için alınan yapı ruhsatları yüzölçümü olarak bir önceki yıla göre yüzde 54 düşerek 48,16 milyon metrekare olarak gerçekleşmiştir. 305.544 adet daire için yapı ruhsatı alınmıştır. Ortalama konut alanı da 158,1 metrekareye inmiştir. İnşaat değeri 78,9 milyar TL olan alınan yapı ruhsatları konut sektöründe yeni başlangıçlar için sınırlayıcı bir beklenti yaratmaktadır. Konut sektöründe alınan yapı ruhsatları verileri bina ve daire sayısı ile yüzölçümü itibarıyla 2003 yılına geri dönmüştür.

Tablo.20 Yapı Ruhsatlarına Göre Konut İnşaatları (2010-2018)

Yıllar	Bina sayısı	Konut Birim Sayısı (Daire)	Yüzölçümü (m²)	Ortalama Konut Birim Alanı (m²)	Değer (milyon TL)
2010	121.038	906.527	140.738.525	155,3	81.883
2011	87.246	647.693	93.459.859	144,3	61.549
2012	89.271	746.586	113.047.329	151,4	78.415
2013	102.251	836.138	129.797.003	155,2	94.627
2014	117.166	1.026.238	163.605.930	159,4	131.934
2015	106.734	897.230	140.335.751	156,4	120.111
2016	113.038	1.002.725	159.071.137	158,6	145.536
2017	139.555	1.397.758	226.997.398	162,4	248.627
2018	83.755	659.986	104.623.450	158,5	144.696
2019	43.675	304.544	48.156.480	158,1	78.868

Kaynak: TÜİK

Konut Arzında Kademeli Artış 2019 Yılında Kesintiye Uğradı

Konut sektöründe yeni arzlar 2010 yılından itibaren artış eğilimi içinde olmuş, 2018 yılında en yüksek seviyesine ulaşmıştı. 2019 yılında ise ilk kez gerileme yaşanmış ve tamamlanarak yapı izni (oturma izni) alınan daire sayısı 730.585 olarak gerçekleşmiştir. Böylece 2018 yılında yaşanan tarihin en yüksek yıllık konut arzı sonrası 2019 yılında bu kez sert bir düşüş ortaya çıkmıştır. 2018 yılında alınan konut yapı ruhsatlarındaki gerileme 2019 yılı arzlarına da olumsuz yansımıştır. 2019 yılında konut satışlarına verilen teşviklere rağmen yeni arzlarda düşüş yaşanmıştır.

Tablo.21 Yapı Kullanma İzin Belgelerine Göre Konut İnşaatları (2010-2018)

Yıllar	Bina sayısı	Konut Birim Sayısı (Daire)	Yüzölçümü (m^2)	Ortalama Konut Birim Alanı (m^2)	Değer (milyon TL)
2010	70.273	427.878	62.898.559	147,0	35.301
2011	85.481	554.459	80.457.217	145,1	51.567
2012	82.325	544.605	78.280.170	143,7	52.743
2013	102.327	723.540	104.384.728	144,3	74.895
2014	103.945	767.740	113.851.670	148,3	89.836
2015	94.536	732.948	109.215.596	149,0	92.207
2016	95.477	750.743	115.040.207	153,4	105.363
2017	104.122	830.294	127.607.634	153,7	140.600
2018	110.105	889.982	136.841.428	153,8	191.103
2019	80.474	730.585	117.468.014	160,8	192.344

Kaynak: TÜİK

Konut Satışları 2019 Yılında Yüzde 1,9 Düştü ve İki Yıl Üst Üste Geriledi

2019 yılında konut satışları bir önceki yıla göre yüzde 1,9 düşerek 1.348.729 adet olarak gerçekleşmiş ve 2018 yılından sonra yine düşüş yaşamıştır. Konut satışları ilk kez iki yıl üst üste daralma göstermiştir. 2019 yılında konut satışlarına verilen teşviklere rağmen özellikle yılın ilk yarısında satışlar gerilemiştir. Yılın ikinci yarısında ve son çeyreğinde ise aylık satışlar yeniden artış göstermeye başlamıştır. Teşviklerin sona erecek olması nedeniyle aralık ayında rekor satış gerçeklemiştir.

2019 yılının ilk yarısında konut kredi faiz oranları yüksek kalmış ve konut kredisi ile konut satış talebi sınırlanmıştır. Ancak 2019 yılının ikinci yarısından itibaren konut kredisi faiz oranları düşmeye başlamıştır. Konut kredi faiz oranlarında yaşanan bu gelişmeye bağlı olarak ipotekli konut satışları 2019 yılında bir önceki yıla göre yüzde 20,1 artmış ve 332.508 adet olmuştur. İpotekli satışların toplam satışlar içindeki payı yüzde 24,7'ye yükselmiştir. Diğer satışlar ise yüzde 7,5 azalarak 1.016.221 seviyesinde kalmıştır.

Tablo.22 Konut Satışları; Adet Daire

YILLAR	İPOTEKLİ SATIŞLAR	DİĞER SATIŞLAR	TOPLAM SATIŞLAR
2013	460.112	697.078	1.157.190
2014	389.689	775.692	1.165.381
2015	434.388	854.932	1.289.320
2016	449.508	891.945	1.341.453
2017	473.099	936.215	1.409.314
2018	276.820	1.098.578	1.375.398
2019	332.508	1.016.221	1.348.729

Kaynak: TÜİK

2019 Yılında Birinci El Konut Satışları Yüzde 21,5 Geriledi

2019 yılında birinci el konut satışları 2018 yılına göre yüzde 21,5 azalarak 511.682 adet olarak gerçeklemiştir. Böylece 2013 yılında bu yana verileri açıklanan konut satışlarında en düşük yıllık birinci el veya yeni konut satışı gerçekleşmiştir. İkinci el konut satışları ise yüzde 15,6 artarak 837.047 adete yükselmiştir. Böylece 2019 yılında ilk el ve ikinci el konut satışları farklı gelişmeler göstermiştir.

Tablo.23 Konut Satışlarının Birinci ve İkinci El Dağılımı

DÖNEM	TOPLAM	BİRİNCİ EL	İKİNCİ EL
2013	1.157.190	529.129	628.061
2014	1.165.381	541.554	623.827
2015	1.289.320	598.667	690.653
2016	1.341.453	631.686	709.767
2017	1.409.314	659.698	749.616
2018	1.375.398	651.572	723.826
2019	1.348.729	511.682	837.047

Kaynak: TÜİK

Yeni Konut Satışlarının Yeni Konut Arzına Oranı Yüzde 70'e Geriledi

2013 yılından bu yana yeni konut arzları yeni konut satışlarının üzerinde gerçekleşmektedir. Yeni konut satışlarının arzlara oranı yıllık olarak yüzde 80 ile 85 arasında değişmektedir. 2018 yılında ise yeni konut arzları (alınan yapı izinleri) artışını sürdürmüş, ancak yeni konut satışları gerileme göstermişti. 2019 yılında ise hem arzlar hem de yeni konut satışları birlikte düşmüştür. Yeni konut satışlarının yeni konut arzına oranı ise 2019 yılında yüzde 70'e inmiştir.

Grafik.36 Arz Edilen ve Satılan Yeni Konutlar

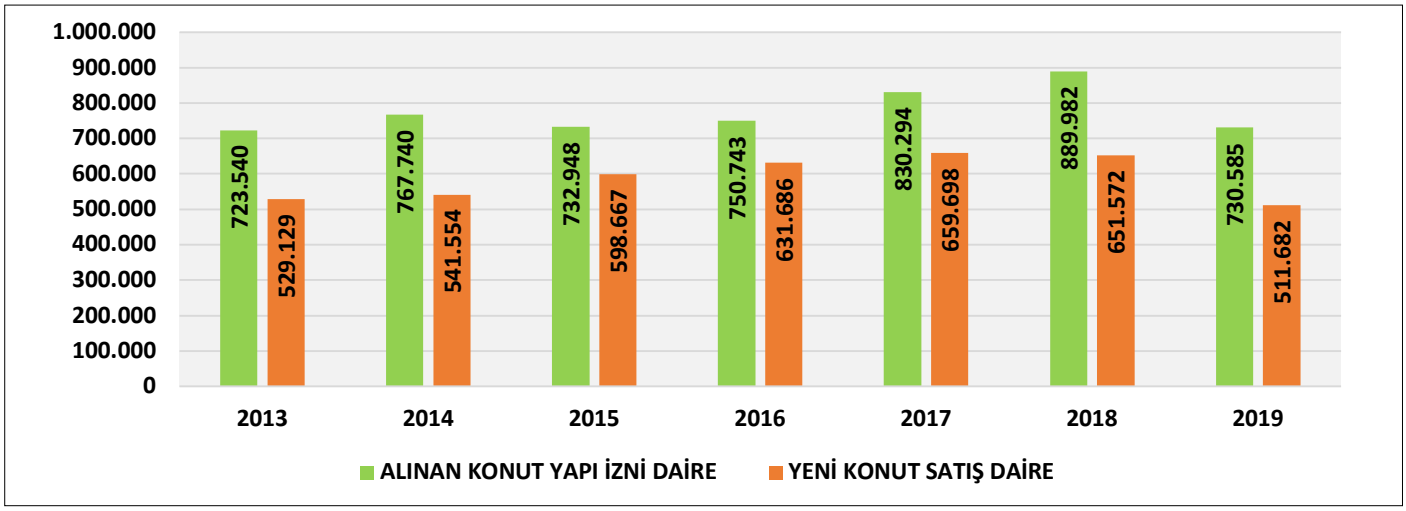

Tablo.24 İllere Göre Toplam Konut Satışları (2014-2019)

İller	2014	2015	2016	2017	2018	2019
İstanbul	225.454	239.767	232.428	238.383	234.055	237.675
Ankara	131.825	146.537	144.570	150.561	131.161	132.486
İzmir	71.779	77.796	81.316	84.184	75.672	79.221
Antalya	62.227	64.396	60.608	60.273	62.940	65.258
Bursa	42.437	50.137	52.436	56.192	51.362	49.936
Mersin	31.204	35.632	34.904	36.540	37.189	35.424
Konya	29.385	30.641	31.822	34.750	37.198	34.614
Gaziantep	22.169	23.986	26.730	29.721	29.240	32.256
Kocaeli	29.720	35.353	35.257	38.898	35.783	31.207
Aydın	25.149	28.722	32.290	35.033	33.463	30.053
Adana	20.897	23.413	27.723	31.351	30.638	29.574
Balıkesir	23.302	26.292	27.666	28.250	28.917	29.069
Tekirdağ	29.239	31.792	34.126	33.144	30.886	27.521
Kayseri	28.375	30.652	30.675	30.315	29.041	26.614
Manisa	16.181	19.628	21.960	25.159	24.946	25.767
Samsun	18.141	19.233	22.225	24.176	25.196	24.562
Şanlıurfa	15.064	17.824	17.849	19.332	20.696	22.700
Hatay	15.820	18.049	20.197	21.996	22.835	22.681
Eskişehir	19.921	22.234	22.951	24.977	22.454	20.426
Diyarbakır	13.836	15.907	17.108	19.404	17.749	19.020
Sakarya	19.441	20.727	23.152	23.457	23.091	18.985
Muğla	16.061	17.016	17.486	18.618	18.633	18.484
Kahramanmaraş	10.637	11.728	14.684	16.231	16.781	16.334
Denizli	13.204	13.812	14.977	18.149	18.107	15.563
Çanakkale	10.363	12.076	13.189	13.059	13.725	12.005
Malatya	11.022	12.029	12.398	11.984	11.324	11.737
Diğer İller	212.878	243.941	270.726	285.177	292.316	279.557
Toplam	**1.165.731**	**1.289.320**	**1.341.453**	**1.409.314**	**1.375.398**	**1.348.729**

Kaynak: TÜİK

Konut Satışlarında İllerde Farklı Gelişmeler Yaşandı

2019 yılında toplam konut satışlarında sınırlı ölçüde gerileme yaşanmıştır. Toplam konut satışlarında illerde farklı gelişmeler yaşandığı görülmektedir. Büyük iller içinde İstanbul, Ankara, İzmir ve Antalya'da konut satışları artmıştır. Buna karşılık Bursa, Mersin, Konya, Kocaeli, Aydın ve Adana'da konut satışları gerilemiştir. Yine 2019 yılında Gaziantep, Manisa, Şanlıurfa ve Balıkesir'de konut satışları yükselirken, Kayseri, Samsun ve Hatay'da konut satışları düşmüştür. İlk 25 ilin dışında kalan diğer illerde de konut satışları 2019 yılında düşüş göstermiştir.

İllerde Yeni Konut Satışları Gerileme Gösterdi

2019 yılında toplam yeni konut satışları yüzde 21,5 gerilemiştir. Hemen hemen tüm illerde yeni konut satışları düşüş göstermiştir. Öncelikle büyük illerde yeni konut satışları azalmıştır. İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Bursa ve Konya'da yeni konut satışları adet olarak göreceli daha yüksek düşüş göstermiştir. Orta ölçekli illerde de yeni konut satışlarında düşüş yaşanmıştır. 2019 yılında Gaziantep, Mersin, Kocaeli, Samsun, Tekirdağ, Adana, Manisa, Şanlıurfa ve Hatay'da yeni konut satışları gerilemiştir. İlk 25 ilin dışında kalan diğer illerde de yeni konut satışları 2019 yılında yüksek düşüş göstermiştir.

Tablo.25 İllere Göre Birinci El Konut Satışları (2014-2019)

İller	2014	2015	2016	2017	2018	2019
İstanbul	102.936	112.491	110.324	114.732	111.230	92.381
Ankara	54.202	61.435	58.765	57.904	47.945	41.107
İzmir	29.357	31.065	32.609	34.661	32.872	28.079
Antalya	26.835	26.546	23.614	23.746	24.226	20.134
Bursa	19.961	22.685	23.805	27.915	25.961	19.394
Konya	15.314	14.393	15.221	16.403	19.473	14.664
Gaziantep	11.897	12.902	13.776	14.058	13.802	13.423
Mersin	11.460	12.874	12.902	14.698	15.780	12.176
Kocaeli	14.753	17.395	16.370	19.300	17.261	11.616
Samsun	9.088	9.230	10.901	12.372	13.663	11.482
Tekirdağ	12.366	12.846	15.351	15.994	15.907	11.089
Adana	8.411	10.169	13.679	15.783	15.201	10.822
Manisa	8.102	9.836	11.211	13.072	13.582	10.582
Şanlıurfa	9.000	10.367	9.890	9.839	10.762	9.859
Hatay	8.022	9.881	11.430	11.251	11.720	9.214
Aydın	10.044	11.278	14.028	15.508	14.619	8.974
Kayseri	11.404	12.613	11.459	10.675	10.823	8.726
Balıkesir	9.755	10.441	9.234	11.654	11.395	8.115
Kahramanmaraş	6.428	7.235	9.687	9.725	9.930	7.600
Diyarbakır	7.133	8.537	10.031	9.703	7.902	7.371
Eskişehir	11.056	11.799	11.960	12.181	10.168	7.314
Sakarya	9.730	10.265	12.596	12.591	11.501	6.751
Ordu	4.337	5.114	5.154	5.270	6.292	5.801
Muğla	5.210	5.193	5.435	6.417	7.152	5.554
Denizli	6.715	7.151	7.826	9.698	9.915	5.505
Malatya	5.519	5.841	5.676	4.983	4.934	4.758
Diğer İller	112.519	129.085	148.752	149.565	157.556	119.191
Toplam	**541.554**	**598.667**	**631.686**	**659.698**	**651.572**	**511.682**

Kaynak: TÜİK

Grafik.37 Mevcut Konut Satış Fiyat Endeksi 2007=100

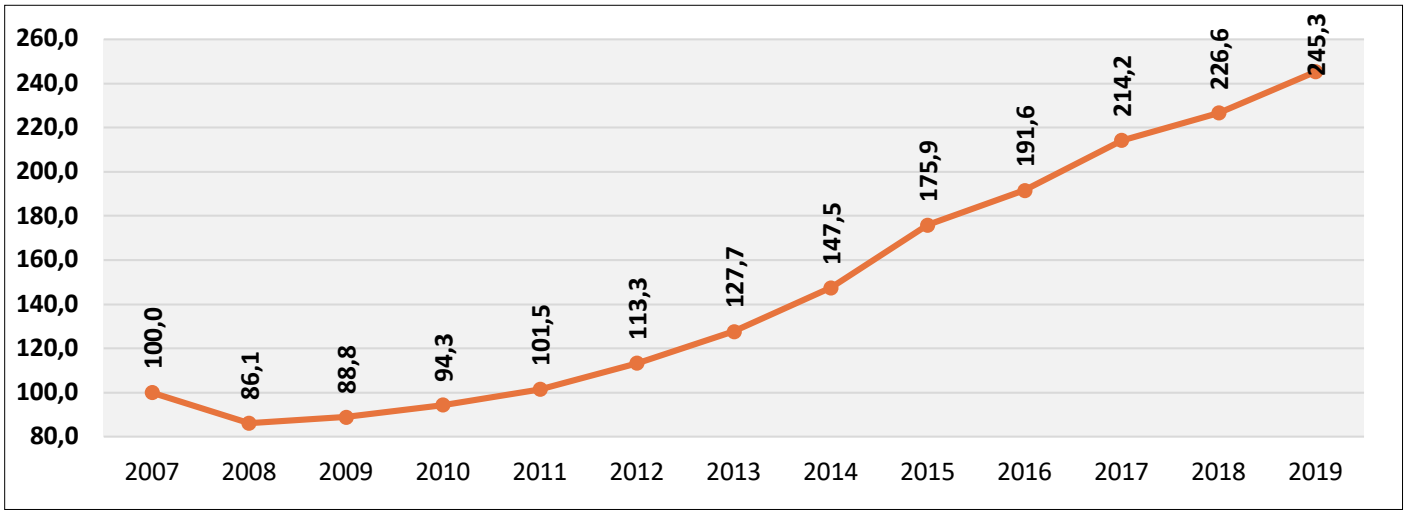

Kaynak: Reidin Emlak Endeks, Aralık 2019

Tablo.26 Bölgelere Göre Konut Fiyat Endeksi Değişimleri

Bölgeler	2019	
	Nominal % Değişim	Reel % Değişim
TR 81 (Zonguldak, Bartın, Karabük)	23,81	10,70
TR 71 (Nevşehir, Niğde, Aksaray, Kırıkkale, Kırşehir)	19,37	6,74
TR A1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	17,70	5,24
TR C3 (Batman, Mardin, Siirt, Şırnak)	17,12	4,72
TR 82 (Çankırı, Kastamonu, Sinop)	16,53	4,20
TR 22 (Balıkesir, Çanakkale)	15,33	3,12
TR B2 (Van, Bitlis, Hakkari, Muş)	14,79	2,64
TR 61 (Antalya, Burdur, Isparta)	14,62	2,49
TR B1 (Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli)	13,49	1,47
TR 21 (Edirne, Kırklareli, Tekirdağ)	13,07	1,10
TR 41 (Bursa, Eskişehir, Bilecik)	12,91	0,96
TR 63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	12,46	0,56
TR 33 (Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa, Uşak)	12,13	0,26
TR 52 (Konya, Karaman)	11,89	0,04
TR 83 (Samsun, Çorum, Amasya, Tokat)	11,83	-0,01
TR C1 (Kilis, Adıyaman, Gaziantep)	11,76	-0,07
TR 32 (Aydın, Denizli, Muğla)	11,17	-0,60
TR 31 (İzmir)	10,29	-1,38
Konut Fiyat Endeksi (KFE)	9,93	-1,71
TR 51 (Ankara)	10,17	-1,49
TR 90 (Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon)	9,87	-1,76
TR 62 (Adana, Mersin)	9,41	-2,17
TR 42 (Bolu, Kocaeli, Sakarya, Yalova, Düzce)	8,76	-2,75
TR C2 (Diyarbakır, Şanlıurfa)	8,75	-2,76
TR A2 (Ağrı, Ardahan, Kars, Iğdır)	7,93	-3,50
TR 72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	3,92	-7,08
TR 10 (İstanbul)	3,61	-7,36

Kaynak: T.C. Merkez Bankası

Mevcut Konut Fiyatları 2019 Yılında Yüzde 8,3 Arttı

2019 yılında konut talebi ve konut satışlarında yaşanan daralmaya rağmen mevcut konut fiyatları artışı yeni konut fiyat artışının üzerinde gerçekleşmiştir. Özellikle 2019 yılının ikinci yarısında düşen konut kredi faiz oranları konut talebini ve satışlarını olumlu etkilemiştir. Buna bağlı olarak mevcut konut fiyatları da yılın son aylarında artış göstermiştir. Mevcut konut fiyatları 2019 yılında enflasyon artışının yine altında gelişme göstermiştir.

2019 yılında mevcut konut fiyatları yüzde 8,3 artış göstermiştir. Artış 2017 yılında yüzde 11,8 ve 2018 yılında yüzde 5,8 olarak gerçekleşmişti.

T.C. Merkez Bankası Endeksine Göre Konut Fiyatları 2019 Yılında Yüzde 9,93 Yükseldi

T.C. Merkez Bankası'nın mevcut konut fiyatları endeksine göre ise Türkiye'de konut fiyatları 2019 yılı aralık ayında bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak yüzde 9,93 oranında artarken, reel olarak yüzde 1,71 oranında azalmıştır. Konut fiyatlarındaki gelişmeler İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması-Düzey 2 bazında değerlendirildiğinde, farklı eğilimler ortaya çıkmıştır. İstanbul, Ankara ve İzmir'de konut satış fiyatları reel olarak düşmüştür. Konut fiyatları bölgelerdeki arz-talep dengesi ve rekabet koşullarına göre önemli farklılıklar göstermektedir. Zonguldak, Bartın, Karabük nominal ve reel olarak konut fiyatlarının en çok arttığı bölge olmuştur.

Konut Kiraları 2019 Yılında Yüzde 9 Arttı

2019 yılında Türkiye genelinde konut kiraları artışı yüzde 9 olarak gerçekleşmiştir. Konut kiralarındaki bu artış, yüzde 5,4 olan 2018 ve yüzde 7,1 olan 2017 yılının üzerinde gerçekleşmiştir. 2019 yılında konut piyasasında yeni arzların önemli ölçüde daralmasıyla kiralama talebinin artması konut kira artışlarını 2019 yılında hızlandırmıştır. 2018 yılında enf-

lasyonun oldukça altında kalan kira artışları 2019 yılında bu açığı da kısmen telafi etmeye çalışmıştır. Ancak 2019 yılında da nominal kira artışları enflasyonun altında kalmıştır. Konut kiraları artışları da iller arasında farklılıklar göstermiştir.

Mevcut Konutların Amortisman Süreleri 2019 Yılında Durağanlaştı

Konut satışı fiyatı ile aylık kira arasındaki ilişki ile hesaplanan mevcut konutların yıllık amortisman süreleri son dört yıldır sürekli artarken 2019 yılında durağanlaşmıştır. Mevcut konutların amortisman süreleri 2019 yılında yüzde 0,5 oranında kısalmıştır. Amortisman süresi 2016 yılında 18,5 yıl, 2017 yılında 19,3 yıl, 2018 yılında 19,5 yıl olduktan sonra 2019 yılında 19,4 yıl olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında Türkiye genelinde konut kiralarındaki artışın mevcut konut fiyat artışı altında kalması amortisman sürelerini kısaltmıştır.

Yeni Konut Fiyatları 2019 Yılında Yüzde 2,9 Arttı

Yeni konut fiyatlarındaki artış 2016-2018 döneminde önemli ölçüde yavaşlamıştı. Yeni konut fiyat artışları 2019 yılında da yüzde 2,9 ile oldukça sınırlı olarak gerçekleşmiştir. 2016 yılının ikinci yarısından itibaren konut fiyatlarında indirimleri içeren kampanyalar yapılmaktadır. O tarihten bu yana mevcut koşullarda yaşanan dalgalanmalar nedeniyle konut satışlarında en önemli araç indirimler ve kampanyalar olmaya devam etmektedir. Talebin sürdürülmesi için uygulanan kampanyalar sonucu yeni konut fiyatları yüzde 2,6 ile 2016 yılında en yavaş artış oranını yaşamıştı. 2017 yılında konut talebindeki göreceli canlanmaya karşın yeni konutlarda fiyat artışları yüzde 4,0 olarak gerçekleşmişti. 2018 yılında talebin yeniden daralması sonucu yeni konutlar fiyat artışı yüzde 3'e inmişti. 2019 yılında ise yıllık fiyat artışı yüzde 2,9'da kalmıştır.

Grafik.38 Konut Kira Endeksi 2007=100

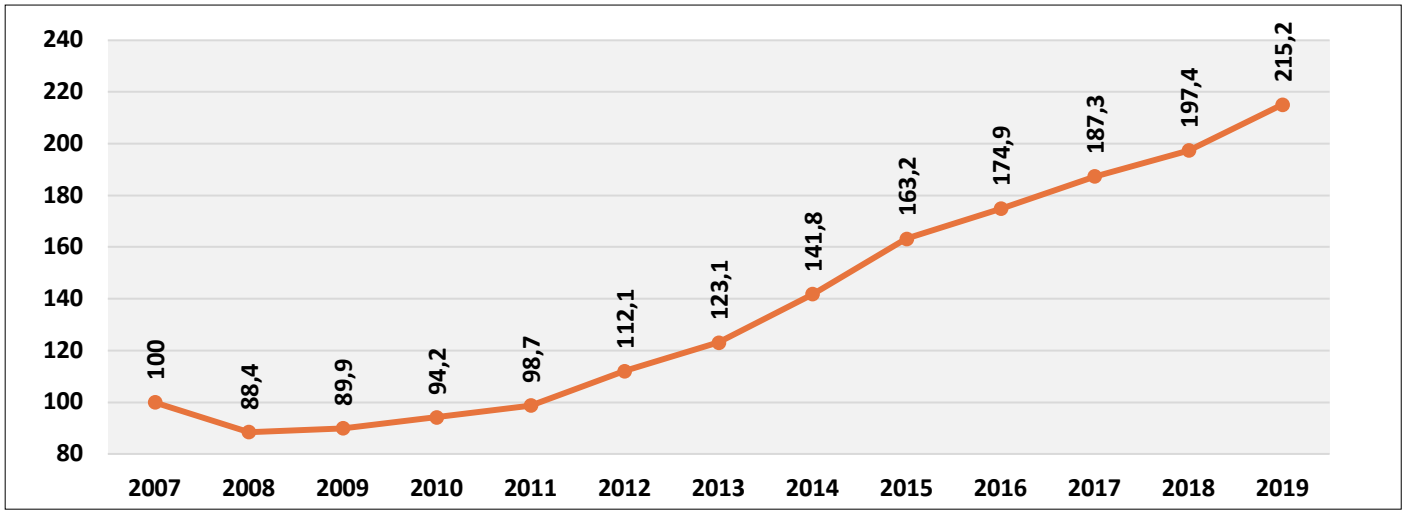

Kaynak: Reidin Emlak Endeks, Aralık 2019

Grafik.39 Türkiye Genelinde Mevcut Konut Amortisman Süreleri Yıl 2015-2019

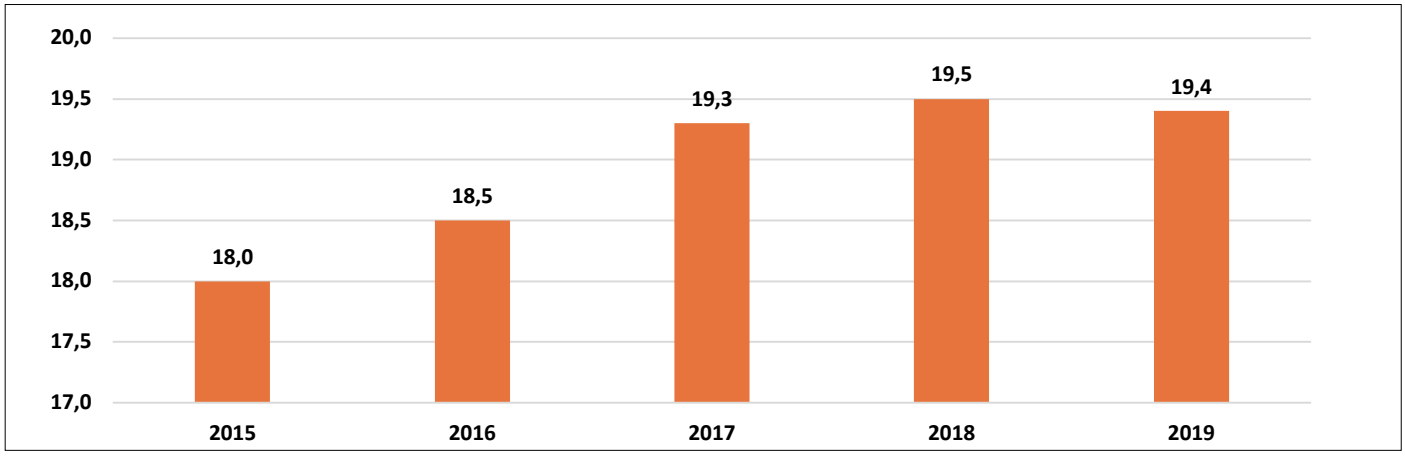

Kaynak: Reidin, Türkiye Gayrimenkul Sektörüne Bakış 2019

Grafik.40 Yeni Konutlar Fiyat Endeksi 2010 Ocak =100

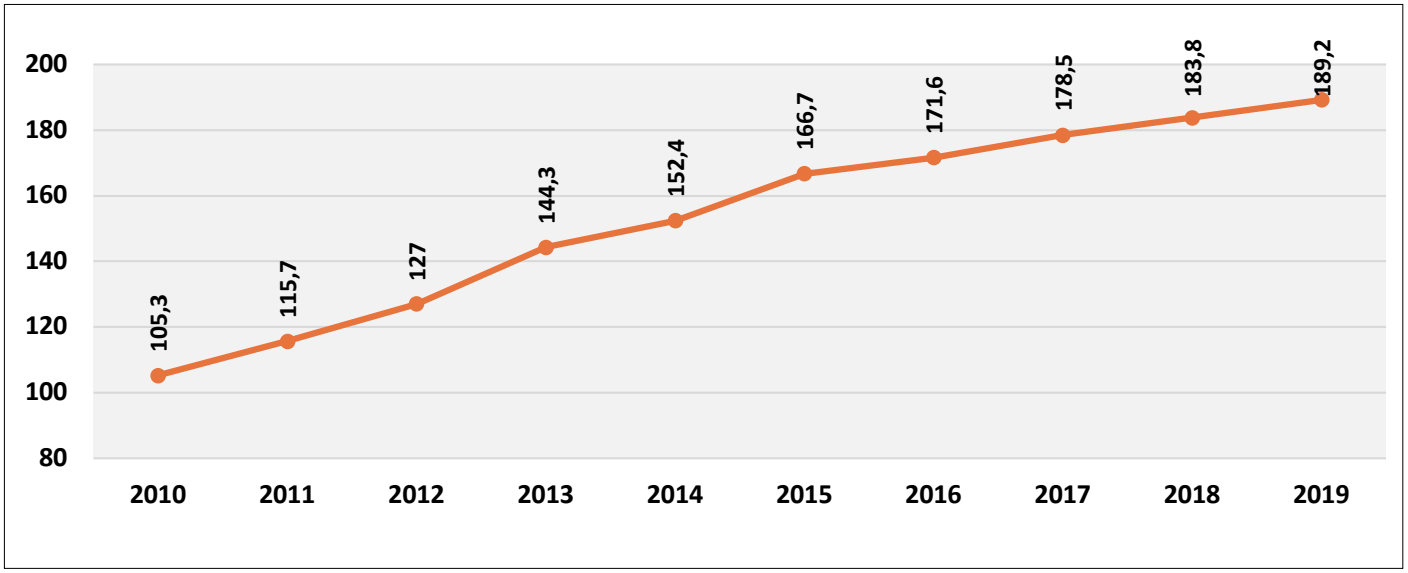

Kaynak: Reidin Yeni Konut Fiyat Endeksi, Aralık 2019

Grafik.41 Konut Tiplerine Göre Yeni Konutlarda Fiyat Artışı 2010-2019; Yüzde

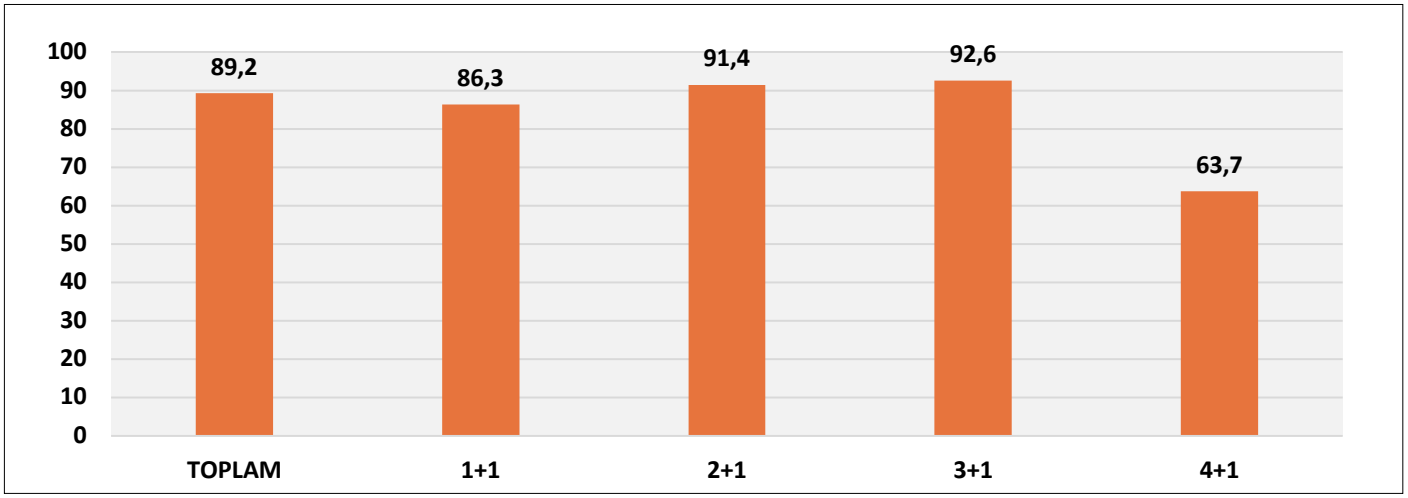

Kaynak: Reidin Yeni Konut Fiyat Endeksi, 2019 Aralık

Yeni Konutlarda En Yüksek Fiyat Artışları 2+1 ve 3+1 Dairelerde Yaşanıyor

2010 yılından bu yana hesaplanan yeni konut fiyat endeksi kapsamında yapılan hesaplamalarda, yeni konutlarda en yüksek fiyat artışı 2+1 ve 3+1 daireli konutlarda yaşanmaktadır. 2019 yılı sonu itibari ile 2+1 daireli yeni konutlarda fiyat artışları 2010 yılında bu yana yüzde 91,4'e ulaşmıştır. 3+1 daireli yeni konut fiyatları artışı da aynı dönemde yüzde 92,6 olarak gerçekleşmiştir. En düşük fiyat artışı ise 4+1 daireli konutlarda yüzde 63,7 olarak yaşanmıştır.

2+1 konutların fiyat artışı ilk kez 3+1 konut fiyatları artışını 2018 yılında geçmiştir. 2019 yılında ise yeniden en yüksek artış sıralamasında ilk sıraya 3+1 konutlar yükselmiştir.

Yeni Konut Fiyatları İle Konut İnşaat Maliyetleri Arasındaki Fark 2019 Yılında Açıldı

Konut inşaat maliyetleri ile yeni konut satış fiyatları arasındaki fark 2019 yılında önemli ölçüde açılmıştır. 2010-2016 arasında ise yeni konut fiyatları artışı ile konut inşaat maliyetleri artışı çok yakın gerçekleşmiştir. Piyasadaki arz-talep koşulları fiyat maliyet dengesini korumuştur. Ancak denge 2017 yılında bozulmuş, 2018 yılında fark açılmıştır. 2019 yılında ise aradaki fark inşaat maliyetleri lehine önemli ölçüde yükselmiştir. Yeni konut fiyatları artışı çok sınırlı kalırken, konut inşaat maliyetleri önemli ölçüde yükselmiştir. 2019 yılında uygulanan kampanyalar fiyat artışlarını sınırlarken, hızla yükselen işçilik maliyetleri inşaat maliyetlerini yukarı yönlü itmiştir.

Grafik.42 Konut İnşaat Maliyetleri ve Yeni Konut Satış Fiyatı Endeksleri

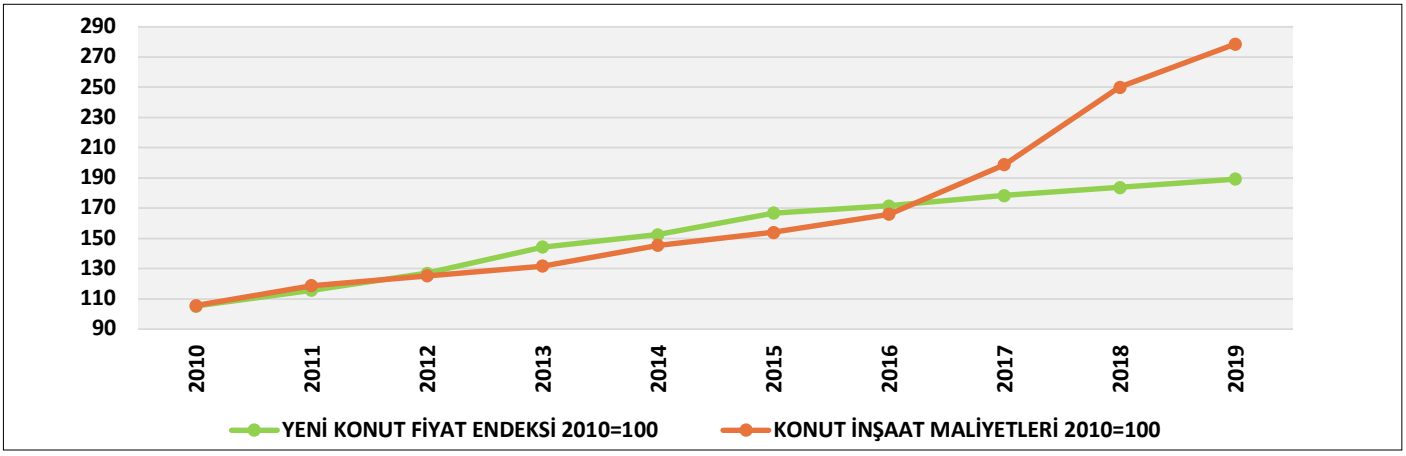

Kaynak: Reidin Yeni Konut Fiyat Endeksi, Aralık 2019, TÜİK

Grafik.43 Konut Satın Alma Araçları 2019

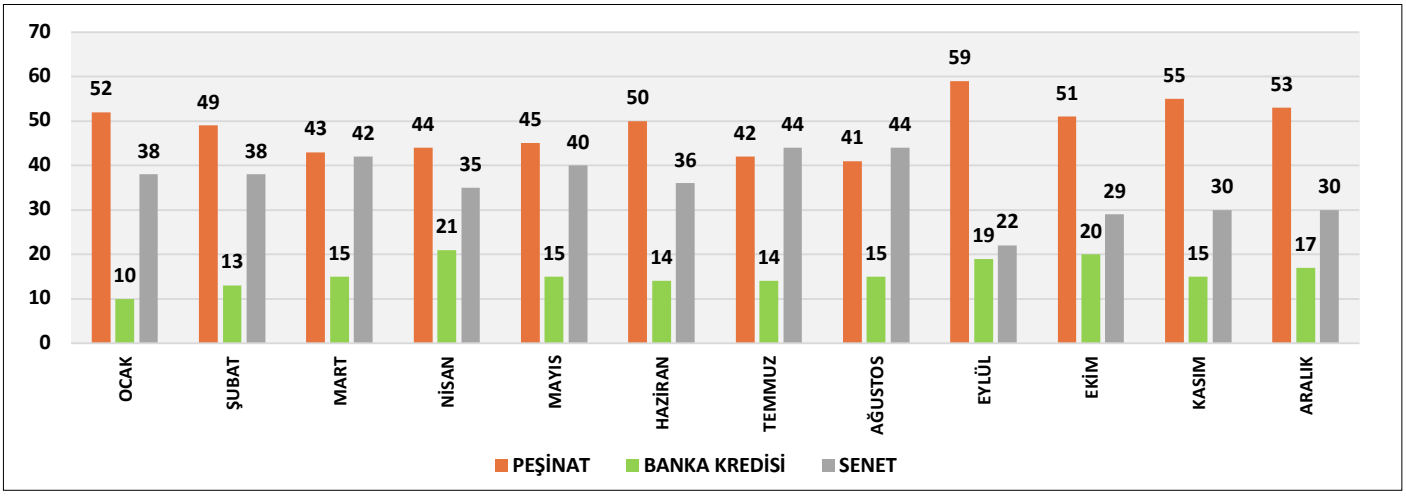

Kaynak: Reidin Yeni Konut Fiyat Endeksi, Ocak 2019, Nisan 2019, Temmuz 2019, Ekim 2019, Aralık 2019

Grafik.44 Konut Kredileri; Milyar TL

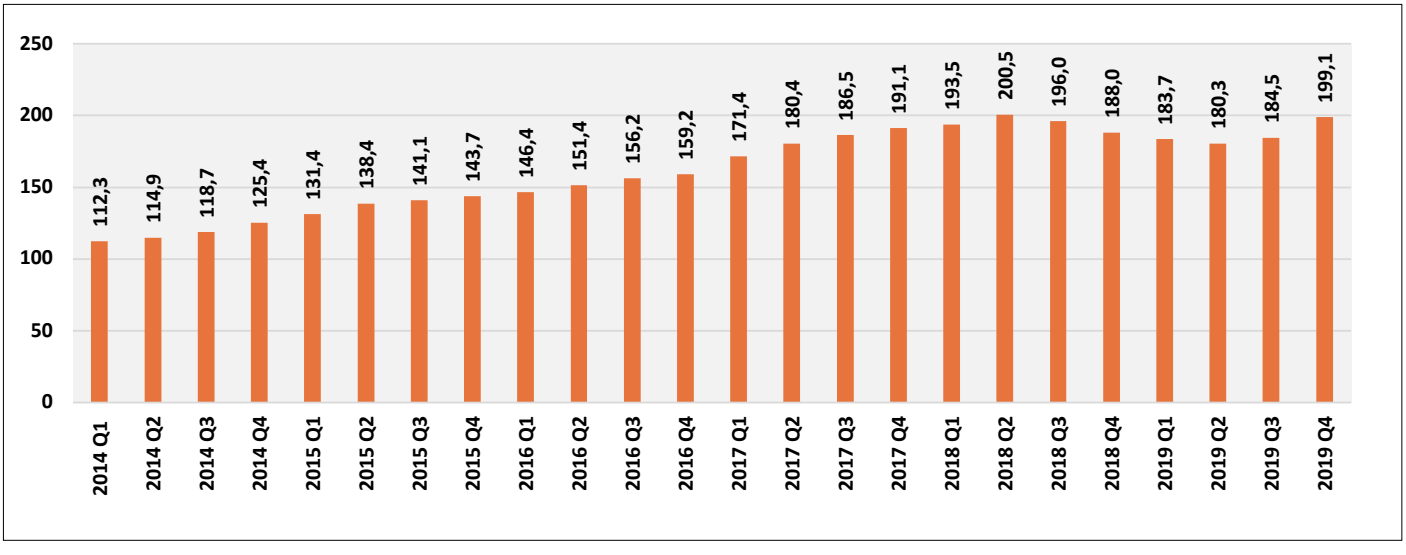

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, BDDK

Konut Satışlarında Düşen Faiz Oranları Nedeniyle Kredi Kullanımı Yükseldi

Konut satışlarında peşinat, banka kredisi ve senet üç önemli ödeme veya satın alma aracı olarak kullanılmaktadır. Bu araçların konut satın alımındaki payları dönemler itibarıyla değişen koşullara göre farklılıklar göstermektedir. 2019 yılında konut satın alımında kullanılan araçlarda önemli dalgalanmalar yaşanmıştır. Yıl genelinde kademeli olarak düşen konut kredisi faiz oranları nedeniyle kredi kullanımının payı yılın ilk ayında yüzde 10 iken aralık ayında yüzde 17'ye yükselmiştir. Peşinatın payı ise ocak ayında yüzde 52 iken aralık ayında yüzde 53 olmuş ve çok değişmemiştir. Senet kullanımının payında ise gerileme olmuştur. Yılın ilk ayında senetlerin payı yüzde 38 iken aralık ayında yüzde 30'a inmiştir. Konut kredilerinin payı artarken senetlerin payı azalmıştır.

Konut Kredilerinde Yeniden Artış Yaşandı

Türkiye'de konut kredi sistemi 2002 yılından sonra faiz oranlarının kullanılabilir seviyelere gelmesinin ardından gelişmeye başlamıştır. Buna bağlı olarak konut kredileri 2002 yılından 2017 yılına kadar artmış ve 2017 sonunda 193,5 milyar TL'ye kadar yükselmiştir. Konut kredileri 2018 yılında ise ilk kez gerilemiş ve yıl sonunda 188,0 milyar TL'ye inmiştir.

2019 yılının ilk yarısında kullanılan konut kredilerinin büyüklüğü azalmaya devam etmiştir. Konut stoku 2019 ilk çeyreğinde 183,7 milyar TL'ye ve ikinci çeyrekte ise 180,3 milyar TL'ye inmiştir. Yılın ikinci yarısında ise konut kredi faiz oranları hızla gerilemeye başlamıştır. Kredi koşulları cazip hale gelmeye, bankalar kredi vermekte istekli olmaya başlamıştır. Kamu da özellikle kamu bankaları aracılığı ile kredi genişlemesini desteklemiştir. Özel sektör bankaları da yılın özelikle son çeyreğinde konut kredisi portföylerini büyütme eğilimi içinde olmuşlardır.

Bu gelişmelere bağlı olarak konut kredi stoku üçüncü çeyrekte 184,5 milyar TL olmuştur. Esas sıçrama son çeyrekte yaşanmış ve kredi stoku yılı 199,1 milyar TL seviyesinde kapatmıştır.

Konut Kredi Faizlerinde Önemli Düşüş Yaşandı

2018 yılı ikinci yarısında konut kredileri faiz oranlarında sıçrama yaşanmış ve yıl sonunda aylık ortalama faizler yüzde 2,72'ye yükselmişti. 2019 yılının ilk yarısında konut kredisi aylık ortalama faiz oranları gerileme eğilimi içinde olmasına rağmen oranlar yine çok yüksek kalmıştır. Haziran ayı sonunda aylık ortalama faizler yüzde 2,06 olarak gerçekleşmiştir. Yılın ikinci yarısında ise faiz oranlarında sert bir düşüş eğilimi yaşanmıştır. T.C. Merkez Bankası'nın agresif faiz indirimi ile kredi faiz oranları da hızla düşmüştür. Aylık ortalama konut kredisi faiz oranları üçüncü çeyrek sonunda yüzde 1,29'a ve yıl sonunda ise yüzde 1,05'e inmiştir.

II.4 KONUT DIŞI BİNALAR SEKTÖRÜ

İnşaat sektöründe yer alan üç ana sektörden bir diğeri konut dışı binalar sektörüdür. Konut dışı binalar üç ana grupta toplanmaktadır. Bunlardan ilki, büyük bölümü özel sektör tarafından yapılan ve işletilen ticari binalardır. Ofisler, ticaret binaları, konaklama tesisleri, alışveriş merkezleri, sanayi binaları ve depolar ile diğer ticari binalar bu grupta yer almaktadır. Bu grup aynı zamanda ticari gayrimenkul sektörünün de aktiflerini oluşturmaktadır. İkinci ana grup kamu hizmet binalarıdır. Bunlar merkezi ve yerel yönetimler ile diğer kamu idari kurumlarının kullandıkları binalardır. Üçüncü ana grupta ise halka açık ikamet yerleri ile eğitim, sağlık, spor, bakım, dinlence gibi faaliyetlerin yürütüldüğü binalar yer almaktadır.

Grafik.45 Konut Kredisi Aylık Ortalama Faiz Oranı; Yüzde

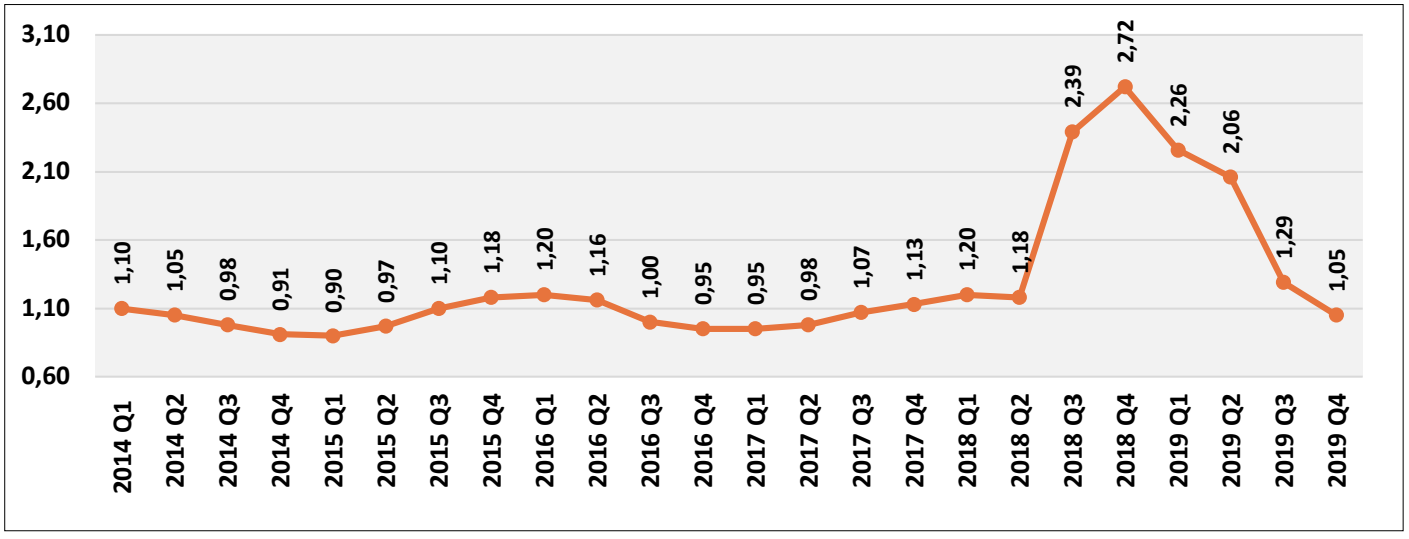

Kaynak: T.C. Merkez Bankası

Konut Dışı Bina İnşaatları 2019 Yılında Daraldı

Konut dışı bina inşaatlarında arz ve talebi iki önemli unsur belirlemektedir. Bunlardan ilki iktisadi faaliyetlerdeki gelişmelere ve beklentilere bağlı olarak oluşan ticari binalar talebidir. İkincisi ise kamunun idari bina ve hizmet binası ihtiyacı ile kamunun alt yapı yatırım politikalarıdır.

Bu iki unsur itibarıyla değerlendirdiğinde 2019 yılında ticari bina talebi önemli ölçüde daralmıştır. 2018 yılının ağustos ayında ortaya çıkan finansal dalgalanma ile satın alma ve kiralamalarda arz/talep ve fiyat dengeleri bozulmuştur. Bu gelişmenin etkisi 2019 yılı boyunca da yaşanmıştır. Oteller, ofisler, ticari binalar ile sanayi-lojistik binalar için alınan yapı ruhsatlarında metrekare cinsinden sert düşüşler yaşanmıştır. Tüm bina gruplarında alınan yapı ruhsatları metrekare olarak yüzde 50'ye yakın azalmıştır. Miktar olarak en yüksek düşüş ticari binalar ile sanayi-depolama binalarında gerçekleşmiştir. Otel ve konaklama binaları ile ofis binaları için alınan yapı ruhsatlarında da 2019 yılında önemli düşüşler olmuştur.

Kamu tarafında ise 2019 yılı bütçesi üzerindeki açık baskısı nedeniyle alt yapı yatırımları daralmıştır. 2019 yılında kamunun hayata geçirdiği, halka açık ikamet yerleri ile eğitim, sağlık, spor, bakım dinlence gibi faaliyetlerin yürütüldüğü binalar için alınan yapı ruhsatları yüzölçümü olarak yüzde 61,1 küçülmüştür.

Tablo.27 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Yapı Ruhsatları; Bina Sayısı

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
OTEL VE KONAKLAMA	1.392	824	1.042	1.376	1.437	816
OFİS VE İŞYERİ	2.682	3.950	2.947	3.826	1.238	459
TİCARET BİNALARI (AVM VB.)	5.967	3.238	3.257	3.684	4.645	2.420
SANAYİ BİNALARI VE DEPOLAR	4.045	3.306	4.047	4.412	4.369	2.109
EĞLENCE, SPOR, EĞİTİM, HASTANE, BAKIM BİNALARI	2.579	2.101	2.379	2.846	3.010	1.492

Kaynak: TÜİK

Tablo.28 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Yapı Ruhsatları; Alan m²

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
OTEL VE KONAKLAMA	5.705.815	3.399.611	3.012.747	3.820.504	2.170.227	1.220.207
OFİS VE İŞYERİ	7.428.798	8.502.992	7.926.729	11.793.250	2.189.927	1.189.088
TİCARET BİNALARI (AVM VB.)	11.557.734	7.184.821	6.940.232	7.169.611	7.870.741	4.131.009
SANAYİ BİNALARI VE DEPOLAR	9.844.702	7.705.828	6.987.008	8.564.645	8.541.094	4.278.421
EĞLENCE, SPOR, EĞİTİM, HASTANE, BAKIM BİNALARI	12.918.480	13.239.920	11.724.694	16.024.561	13.236.092	6.146.027

Kaynak: TÜİK

Tablo.29 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Yapı Ruhsatları; İnşaat Değeri Milyon TL

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
OTEL VE KONAKLAMA	4.427,7	2.767,4	2.691,9	4.076,9	2.853,9	1.900,1
OFİS VE İŞYERİ	5.722,7	7.057,3	7.232,8	12.496,6	2.804,1	1.900,7
TİCARET BİNALARI (AVM VB.)	9.095,5	5.972,5	6.070,5	7.485,7	10.664,6	6.519,1
SANAYİ BİNALARI VE DEPOLAR	7.435,7	6.096,1	5.923,0	8.875,1	11.326,2	6.577.8
EĞLENCE, SPOR, EĞİTİM, HASTANE, BAKIM BİNALARI	10.154,6	11.183,3	10.527,9	17.109,8	18.069,8	9.855,9

Kaynak: TÜİK

Konut Dışı Binalar Arzında 2019 Yılında Gerileme Yaşandı

Ekonomide yaşanan gelişmeler ve iktisadi faaliyetlerdeki yavaşlama ticari bina talebini sınırlamıştır. 2019 yılının büyük bölümünde uygulanan sıkı para ve maliye politikaları nedeniyle iktisadi faaliyetlerde büyümeler sınırlı kalmıştır. Yüksek döviz kurları ve yılın ilk yarısında yüksek kalan finansman maliyetleri de konut dışı bina yatırımlarını olumsuz etkilemiştir. Mevcut ve yeni binalarda boşluk oranları da yükselmiştir. Bu gelişmelere ve nedenlere bağlı olarak 2019 yılında konut dışı bina arzlarında gerilemeler yaşanmıştır.

Tablo.30 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Kullanım İzinleri; Bina Sayısı

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
OTEL VE KONAKLAMA	1.419	644	985	847	804	706
OFİS VE İŞYERİ	1.336	2.897	2.381	2.424	1.808	524
TİCARET BİNALARI (AVM VB.)	8.609	5.772	4.543	4.522	5.274	4.613
SANAYİ BİNALARI VE DEPOLAR	3.598	2.413	3.369	2.783	3.924	2.772
EĞLENCE, SPOR, EĞİTİM, HASTANE, BAKIM BİNALARI	1.448	1.212	1.391	1.379	1.627	1.669

Kaynak: TÜİK

Otel ve konaklama tesisleri, ofis ve işyeri, AVM ve ticari binalar ile sanayi binalarının arzı bir önceki yıla göre önemli ölçüde düşmüştür. Ofis ve işyerlerinde yeni arzların düşüşü metrekare olarak bir önceki yıla göre yüzde 66,4 olmuştur.

Yine daha çok kamunun hayata geçirdiği halka açık ikamet yerleri ile eğitim, sağlık, spor, bakım dinlence gibi faaliyetlerin yürütüldüğü binalar için alınan yapı izinleri ise 2019 yılında yüzölçümü olarak yüzde 4,2 gerilemiştir.

II.5 KAMU ALT YAPI YATIRIMLARI VE İNŞAATLARI

Özel sektörün etkin faaliyet gösterebileceği koşulların sağlanması için ve ayrıca hane halklarının talep ve beklentilerinin karşılanması amacıyla; temel kamusal hizmetlerin, yeterli, hızlı ve etkili, kaliteli ve eşit bir biçimde sunumunun sağlanması ülkelerin en önemli hedeflerinden birini oluşturmaktadır. Kamunun gerçekleştirdiği altyapı yatırımları özel sektör için dışsallıklar yaratmaktadır. Bu tür altyapı yatırımları, özel sektörün üretken yatırımlarını kolaylaştırmakta, etkinlik ve verimliliği ile kârlılığını artırmakta ve sermaye birikimine de katkıda bulunmaktadır.

Kamu alt yapı yatırımları aynı zamanda inşaat sektörü için de önemli bir faaliyet alanını oluşturmaktadır. Kamu alt yapı yatırımları konut ve konut dışı bina inşaatları ile inşaat faaliyetlerindeki en büyük üç alandan biridir. Kamu kesimi ge-

Tablo.31 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Kullanım İzinleri; Alan m²

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
OTEL VE KONAKLAMA	4.504.521	2.348.868	3.056.558	2.638.174	2.435.887	1.875.254
OFİS VE İŞYERİ	4.009.078	7.546.068	6.013.947	6.657.720	4.277.747	1.438.714
TİCARET BİNALARI (AVM VB.)	9.922.748	9.246.326	8.695.063	8.499.300	10.822.503	9.928.456
SANAYİ BİNALARI VE DEPOLAR	7.038.556	4.049.147	6.264.301	4.957.298	7.088.634	5.917.742
EĞLENCE, SPOR, EĞİTİM, HASTANE, BAKIM BİNALARI	6.134.232	3.336.873	6.659.209	8.431.304	7.776.637	7.447.340

Kaynak: TÜİK

Tablo.32 Konut Dışı Binalar İçin Alınan Kullanım İzinleri; İnşaat Değeri Milyon TL

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
OTEL VE KONAKLAMA	3.482,3	1.942,3	2.689,0	2.774,3	3.231,5	2.984,6
OFİS VE İŞYERİ	3.105,3	6.273,6	6.013,9	7.237,6	5.548,1	2.290,0
TİCARET BİNALARI (AVM VB.)	7.639,9	7.373,1	7.614,2	8.765,1	14.870,9	15.601,2
SANAYİ BİNALARI VE DEPOLAR	5.251,5	3.191,2	5.475,7	5.196,7	9.437,0	9.169,2
EĞLENCE, SPOR, EĞİTİM, HASTANE, BAKIM BİNALARI	4.746,5	4.441,4	5.944,7	8.431,3	7.776,6	7.447,3

Kaynak: TÜİK

nellikle yatırım programları kapsamında alt yapı yatırımlarını sürdürürken, ihtiyaç duyulması halinde iktisadi faaliyetlerin canlandırılması için kamu alt yapı yatırımlarını ve inşaat harcamalarını artırabilmektedir.

Kamu kesimi alt yapı yatırımlarını merkezi yönetim bütçesi ile yerel yönetimler ve diğer kamu kurumları vasıtasıyla hayata geçirmektedir. Yerel yönetimlerin yatırımları da önemli bir pay alarak inşaat sektörü için destek olmaktadır.

Kamu alt yapı yatırımları 1980'li yıllara kadar büyük ölçüde kamu kaynakları (bütçe, dış kredi, tahvil ihracı) ile finanse edile gelmiştir. Ancak projelerin ölçeklerinin büyümesi ve kamu kaynaklarının sürdürülebilir altyapı finansmanında yetersiz kalması ile altyapı finansmanında kamu-özel sektör işbirliği modelleri geliştirilmeye ve uygulanmaya başlanmıştır.

Bugün kamu alt yapı yatırımları hemen hemen tüm ülkelerde kamu ve kamu-özel sektör işbirliği ile yapılmaktadır. Türkiye altyapı yatırımlarında kamu-özel işbirlikleri modellerinin geliştirilmesi ve uygulanmasında oldukça başarılı bir ülke konumundadır.

Türkiye'de geliştirilen ve uygulanan kamu-özel sektör işbirliği modelleri ile hem kamu alt yapı yatırımları hızlanmış hem de inşaat sektörünün faaliyetlerine de katkı sağlanmıştır. Özellikle son yıllarda mega projeler olarak tanımlanan kamu alt yapı yatırımları inşaat sektörü için ilave önemli iş fırsatları yaratmıştır.

2019 Yılında Merkezi Yönetim Kamu Yatırımlarına 65,4 Milyar TL Harcandı

Merkezi Yönetim Bütçesi kapsamında hayata geçirilen ve finanse kamu yatırımları stoku 2019 yılı itibari ile 2.964 proje olmuştur. 2.964 projenin toplam proje tutarı 977,8 milyar TL'dir. Bu projeler için 2019 yılında 65,4 milyar TL ilave yatırım harcaması yapılmıştır. Böylece mevcut yatırım stokunun toplam proje tutarının yüzde 6,7'si 2019 yılı içinde harcanmıştır. 2019 yılında sıkı maliye politikası ihtiyacı nedeniyle merkezi bütçedeki yatırım harcamaları azaltılmıştır. Kamu alt yapı yatırımlarındaki daralma inşaat sektörüne de olumsuz yansımış, konut ve konut dışı bina yatırımlarındaki daralmaya karşı sektöre destek olamamıştır.

Tablo.33 Merkezi Yönetim Kamu Yatırım Stoku ve Harcamalar

	2010	2015	2016	2017	2018	2019
PROJE SAYISI	2.332	2.915	3.008	3.042	3.212	2.964
TOPLAM PROJE TUTARI MİLYAR TL	245,8	477,3	543,3	636,1	804,6	977,8
CARİ YIL ÖNCESİ KÜMÜLATİF HARCAMA MİLYAR TL	110,9	211,2	239,4	251,4	308,2	409,2
CARİ YIL HARCAMA MİLYAR TL	21,5	53,5	64,9	80,4	88,0	65,4
YATIRIM PROGRAMINA ALINAN YENİ PROJE SAYISI ÇOK YILLI PROJELER	279	235	276	222	276	212
CARİ YIL HARCAMA/TOPLAM PROJE TUTARI %	8,7	11,2	12,0	12,6	10,9	6,7
YATIRIM STOKUNUN ORTALAMA TAMAMLANMA SÜRESİ YIL	5,3	4,0	3,7	3,8	4,6	4,8

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2020 Yılı Programı

Tablo.34 Genel Kamu Sabit Sermaye Yatırım Harcamaları Sektör Dağılımı 2019, Milyon TL

	MERKEZİ YÖNETİM	İŞLETMECİ KİT'LER	YEREL YÖNETİMLER	DİĞER (1)	TOPLAM
TARIM	6.662	99	953	171	7.885
MADENCİLİK	327	5.503	4	1	5.835
İMALAT	224	533	0	82	839
ENERJİ	1.266	7.232	792	0	9.290
ULAŞTIRMA	28.601	8.425	16.946	74	54.046
TURİZM	327	0	17	17	361
KONUT	406	0	1.058	1	1.465
EĞİTİM	13.706	3	640	106	14.455
SAĞLIK	7.163	0	29	82	7.274
DİĞER	13.791	7	19.167	305	33.270
TOPLAM	**72.474**	**21.802**	**39.608**	**836**	**134.720**

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2019 Yılı Programı,

Toplam Kamu Yatırım Harcamaları 134,7 Milyar TL Olurken, En Yüksek Harcama Ulaştırma Sektöründe Gerçekleşti

Merkezi bütçenin yanı sıra yerel yönetimler, işletmeci kamu iktisadi teşekkülleri (KİT)'ler ve diğer kamu kurumları yatırımları ile 2019 yılında toplam kamu yatırım harcamaları 134,72 milyar TL olmuştur. 2018 yılındaki 158,6 milyar TL tutarındaki yatırımlara göre 2019 yılında harcamalar yüzde 15,1 azalmıştır. Yerel yönetimler 39,61 milyar TL yatırım harcaması yapmıştır. İşletmeci KİT yatırımları ise 21,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Toplam kamu yatırımları içinde ulaştırma yatırımları 54,05 milyar TL ile en yüksek payı almıştır. Eğitim ve sağlık yatırımları da ağırlıklı inşaat faaliyetlerini kapsamakta olup yine yüksek pay alan alanlar olmuştur.

(1) Döner Sermayeli Kuruluşlar, İller Bankası, Özelleştirme Kapsamındaki KİT'ler

Büyük Kamu Yatırım Projeleri Sürüyor

2019 yılında kamunun büyük yatırım projeleri sürmüş ve bu projeler inşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sektörü için katkı vermiştir. 2019 yılı yatırım programında 134,72 milyar TL tutarında kamu sabit sermaye yatırımı planlanmış olup yatırım programında yer alan 2.964 adet projeye 65,4 milyar TL ödenek tahsis edilmiştir.

Kamu yatırımlarında eğitim, sağlık, içme suyu ve kanalizasyon, sulama, bilim teknoloji, bilişim ve başta demiryolu, liman, lojistik merkezleri olmak üzere ulaştırma sektörlerine öncelik verilmiştir. Kamu yatırımları, bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmayı ve bölgesel gelişme potansiyelini değerlendirmeyi hedefleyen alanlara yönlendirilmeye devam edilmiştir. Bu kapsamda kentsel gelişme odaklı projelerin yanı sıra, GAP bölgesinde üretken özel sektör yatırımlarını destekleyecek ekonomik ve sosyal altyapı projelerine, DAP, KOP ve DOKAP bölgelerinde de eylem planlarıyla öncelikli projelere ağırlık verilmiştir.

Projeler içinde önemli ve yeni büyük kamu yatırımları da bulunmaktadır. İlk 20 yatırım büyük proje olarak nitelendirilebilecektir. İlk 20 yatırımın toplam yatırım tutarı 211,33 milyar TL'dir. İlk 20 proje için ayrılan ödenek 2018 yılında 9,99 milyar TL iken 2019 yılında 19,15 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Kamu yatırımları inşaat sektöründe ve inşaat malzemeleri sanayisine ilave destek vermeyi sürdürmektedir.

Tablo.35 2019 Yılı Yatırım Programı İlk 20 Büyük Kamu Yatırım Projesi

PROJELER	PROJE TUTARI MİLYON TL	2019 YILI ÖDENEK TUTARI MİLYON TL
Tuz Gölü Doğal Gaz Yeraltı Depolama (KOP)	26.698	1.729
Yüksek Hızlı Tren Seti (106 Adet)	22.419	378
Ankara-İstanbul Hızlı Tren	21.378	354
İstanbul Yeni Havalimanı Raylı Sistemler Bağlantı Yolları	13.420	1.850
Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Tren Projesi	13.172	1.030
Silvan I. Merhale (GAP) Depolama/Sulama	11.110	161
Demiryolu Boğaz Tüp Geçişi İnşaatı	10.556	339
Gebze-Sabiha Gökçen-Yavuz Sultan Selim Köprüsü-3.Havalimanı YHT	10.434	1.000
Gebze-Haydarpaşa, Sirkeci-Halkalı Banliyö Hattı İyileştirme	9.592	2.092
Vezirhan Köseköy Yüksek Hızlı Ten	7.503	60
Halkalı-Kapıkule Yüksek Standartlı Demiryolu	7.414	2.000
Kanal İstanbul Bağlantı Yollar	7.217	6.298
Silvan Cazibe Sulamaları	7.039	30
Konya-Karaman-Niğde-Mersin-Adana Yüksek Standartlı Demiryolu	6.876	60
Sivas-Erzincan Demiryolu (DAP)	6.876	60
Ankara-Polatlı-Afyonkarahisar-Uşak-Manisa-İzmir Demiryolu	6.555	100
İnönü-Vezirhan Yüksek Hızlı Tren	5.899	80
Kabataş-Mecidiyeköy-Mahmutbey Metro Hattı	5.859	498
Zonguldak Amasra Kurucuş ile Karayolu Tüneli	5.707	918
Aşağı Fırat II. Merhale (GAP)	5.612	117
İlk 20 Toplam	**211.336**	**19.154**

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Yatırım Programı 2019

Tablo.36 Kamu Özel İşbirliği Yatırım Projeleri

	2018		2019	
PROJE ALANLARI	PROJE SAYISI	PROJE TUTARI MİLYON DOLAR	PROJE SAYISI	PROJE TUTARI MİLYON DOLAR
KARAYOLU	42	20.129	41	23.577
HAVALİMANI	19	18.693	18	19.076
YAT LİMANI VE TURİZM TESİSİ	17	922	18	1.258
DEMİRYOLU	1	272	1	279
KÜLTÜR VE TURİZM TESİSİ	1	141	1	141
GÜMRÜK TESİSİ	18	503	19	529
ENDÜSTRİYEL TESİS	2	1.433	2	1.465
SAĞLIK TESİSİ	20	11.236	20	11.595
ENERJİ	92	9.405	97	18.233
LİMAN	23	131	23	2.195
MADENCİLİK	8	-	8	-
KATI ATIK			1	-
TOPLAM	**242**	**62.865**	**249**	**78.348**

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı

Tablo.37 Kamu Özel İşbirliği Yatırım Projeleri, Modeller İtibarıyla

PROJE ALANLARI	2018		2019	
	PROJE SAYISI	PROJE TUTARI MİLYON DOLAR	PROJE SAYISI	PROJE TUTARI MİLYON DOLAR
YAP İŞLET DEVRET	109	45.842	115	49.882
İŞLETME DEVRİ HAKKI	108	1.445	109	9.834
YAP KİRALA DEVRET	20	11.236	20	11.595
YAP İŞLET	5	4.342	5	6.996
TOPLAM	**242**	**62.865**	**247**	**78.348**

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı

Tablo.38 2019 Yılında Devam Eden Seçilmiş KOİ Projeleri

	PROJELER	TUTARI MİLYON DOLAR
1	İstanbul Yeni Havaalanı Projesi (Açıldı)	14.948
2	Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolu Projesi (Açıldı)	7.961
3	Kuzey Marmara Otoyolu Kınalı-Tekirdağ-Çanakkale-Balıkesir	2.947
4	Kuzey Marmara Otoyolu (Kurtköy Akyazı Kesimi)	2.090
5	İkitelli Entegre Sağlık Kampüsü	1.560
6	Ankara -Niğde Otoyolu	1.414
7	Etlik Entegre Sağlık Kampüsü	1.167
8	Bilkent Entegre Sağlık Kampüsü	1.289
9	Kuzey Marmara Otoyolu (Kınalı-Odayeri Kesimi)	1.251
10	Gaziantep Entegre Sağlık Kampüsü	932
11	Haliç Yat Limanı ve Kompleksi	765
12	FTR Psikiyatri ve YGASP Hastaneleri Projesi	696
13	İzmir Bayraklı Entegre Sağlık Kampüsü	614
14	Menemen-Aliağa-Çandarlı Otoyolu	468
15	Şanlıurfa Şehir Hastanesi	405
16	Bursa Entegre Sağlık Kampüsü (Açıldı)	399
17	Kocaeli Entegre Sağlık Kampüsü	396
18	Konya Karatay Entegre Sağlık Kampüsü	269
19	Tekirdağ Devlet Hastanesi	252
20	Kütahya Şehir Hastanesi	187

Kaynak: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı

Kamu Özel İşbirliği Uygulamaları İnşaat Sektörüne Canlılık Getiriyor

Türkiye'de Yap-İşlet-Devret (YİD), Yap-İşlet (Yİ), Yap-Kirala-Devret (YKD) ve İşletme Hakkı Devri (İHD) olmak üzere dört temel Kamu Özel İşbirliği (KÖİ) modeli uygulanmaktadır. Bu modellerle yapılabilecek projelerin sektör kapsamı oldukça geniş olup, hâlihazırda karayolu, havaalanı, liman, yat limanı ve turizm tesisi, gümrük tesisi ve gümrük kapısı, kentsel altyapı, sağlık tesisi ve enerji tesisi projeleri yürütülmektedir.

1986 yılından başlamak üzere, 2019 yıl sonuna kadar 249 KÖİ projesi için uygulama sözleşmesi imzalanmıştır. Proje dağılımında 97 projeyle ilk sırada yer alan enerji sektörünü, karayolu (41), liman (23), sağlık (20), gümrük tesisi (19), havalimanı (18) ve yat limanı (18) projeleri takip etmektedir. Mevcut durumda, 212 proje işletmeye alınmış olup, 37 projenin yürütülmesine devam edilmektedir. İHD modeliyle yürütülenler hariç olmak üzere, uygulama sözleşmesi imzalanan projelerin toplam yatırım büyüklüğü 2019 yılı fiyatlarıyla 78,35 milyar dolara ulaşmaktadır. Halen yatırımı devam eden ve başlanacak 36 projenin toplam yatırım tutarı 36,6 milyar dolardır. 2019 yılında 2 proje işletmeye alınmıştır.

2019 yılı sonu itibarıyla uygulanan KÖİ modelindeki projelerin dağılımı değerlendirildiğinde en çok 115 proje ile Yap-İşlet-Devret modelinin kullanılmakta olduğu görülmektedir. İşletme devri hakkı modeli ile de 109 proje yürütülmektedir.

II.6 GAYRİMENKUL SEKTÖRÜ VE İNŞAAT SEKTÖRÜNE KATKILARI

Gayrimenkul sektörünü oluşturan faaliyetler gayrimenkul proje geliştirme, gayrimenkul projeleri ile ilgili mimarlık ve mühendislik hizmetleri, gayrimenkul alım-satımına aracılık, gayrimenkul kiralama işleri, gayrimenkul yönetim hizmetleri ve gayrimenkul bakım ve onarım hizmetleri ile diğer ilgili hizmet faaliyetleridir.

Gayrimenkul sektörü inşaat sektörüne yönelik katkıları çerçevesinde değerlendirilmektedir. Türkiye'de gayrimenkul sektöründeki faaliyetlerde özellikle ilk aşama olarak nitelendirilen gayrimenkul proje geliştirme sürecinin ardından inşaat faaliyetleri devreye girmektedir. İnşaatın ve projenin tamamlanması aşamasında veya sonrasında satış, kiralama, yönetim ve bakım hizmetleri süreci yer almaktadır.

Gayrimenkul Sektöründe Büyüme Yavaşladı

Türkiye'de gayrimenkul sektöründe faaliyetler 2012 yılına kadar oldukça canlı gerçekleşmiş, ancak 2013 yılından itibaren yavaşlama sürecine girilmiştir. 2017 yılında yüzde 2,3 büyüyen gayrimenkul sektöründe büyüme 2018 yılında yüzde 2,9'a yükselmiştir. 2019 yılında ise gayrimenkul sektöründe büyüme yüzde 2,5 olmuştur. 2019 yılında da yine zayıf bir büyüme yaşanmıştır.

Gayrimenkul faaliyetlerinin önemli bir bölümü ticari gayrimenkuller alanında gerçekleşmektedir. Ticari gayrimenkul alanında yeni geliştirilen ve başlanan projeler azalmaktadır. 2018 ile özellikle 2019 yılında satın alma ve kiralama işlerinden de talepte gerileme yaşanmıştır. Yabancıların ticari gayrimenkul talebinde de gerileme sürmektedir. Bunlara bağlı olarak gayrimenkul sektöründe büyüme 2019 yılında yine zayıf gerçekleşmiştir.

Tablo.39 İnşaat ve Gayrimenkul Sektöründe Büyüme; Yüzde

DÖNEM	İNŞAAT	GAYRİMENKUL	GSYİH
2010	17,1	4,5	8,6
2011	24,7	4,9	11,1
2012	8,4	4,3	4,9
2013	14,0	2,9	8,5
2014	5,0	2,5	5,2
2015	4,9	2,4	6,1
2016	5,4	3,6	3,2
2017	9,0	2,3	7,5
2018	-2,1	2,9	2,8
2019	-8,6	2,5	0,9

Kaynak: TÜİK

İstanbul Gayrimenkul Sektörünün Cazibesi Azaldı

Türkiye'de uluslararası ölçekte en gelişmiş gayrimenkul piyasasına sahip olan şehir İstanbul'dur. İstanbul Avrupa'da diğer önemli şehirler ile karşılaştırmalı olarak 2013 yılına kadar gelişme beklentileri itibarıyla ilk sırada yer almaktaydı. İzleyen yıllarda ise yatırım ve gelişme beklentileri önemli ölçüde bozulmuştur.

İstanbul, 2020 için karşılaştırma yapılan 31 Avrupa şehri arasında gayrimenkul sektörü genel görünümü itibarıyla 30. sırada yer almıştır. Ekonomide yaşanan finansal dalgalanma yanı sıra siyasi, dış politik ve jeopolitik riskler İstanbul'un yatırım performansını ve beklentileri olumsuz etkilemeye devam etmiştir.

Tablo.40 İstanbul Gayrimenkul Pazarı İle İlgili Değerlendirmeler

	GÖRÜNÜM			SIRALAMA		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Mevcut Yatırım Performansı	Durağan	Zayıf	Zayıf	31	31	30
Gelişme Beklentileri	Durağan	Zayıf	Zayıf	31	31	30

Kaynak: ULI, PWC Emerging Trends in Real Estate Europe 2018, 2019,2020

Tablo.41 Avrupa Şehirlerinde Gayrimenkul Sektörü 2020 Yılı Beklentileri

SIRA	ŞEHİRLER	KİRA GETİRİLERİNDE DEĞİŞİM %	VARLIK DEĞERLERİNDE DEĞİŞİM %
1	ATİNA	4,14	4,00
2	LİZBON	3,87	3,75
3	BERLİN	3,84	3,70
4	AMSTERDAM	3,78	3,874
5	MÜNİH	3,84	3,67
6	HAMBURG	3,80	3,65
7	FRANLFURT	3,73	3,62
8	LYON	3,66	3,68
9	LUKSEMBURG	3,69	3,64
10	KOPENHAG	3,69	3,56
11	DUBLIN	3,69	3,57
12	PARİS	3,65	3,58
13	HELSİNKİ	3,65	3,58
14	OSLO	3,75	-3,47
15	MADRİD	3,63	3,54
16	VİYANA	3,50	3,62
17	VARŞOVA	-3,47	3,57
18	PRAG	3,54	-3,46
19	BUDAPEŞTE	3,52	-3,46
20	MİLANO	3,51	-3,45
21	STOKHOLM	3,59	-3,36
22	BARSELONA	-3,43	-3,24
23	ZÜRİH	-3,19	-3,45
24	BRÜKSEL	-3,32	-3,30
25	EDİNBURG	-3,28	-3,11
26	ROMA	-3,18	-3,09
27	BIRMINGHAM	-3,24	-3,00
28	MOSKOVA	-3,05	-3,11
29	MANCHESTER	-3,11	-3,00
30	LONDRA	-2,65	-2,57
31	İSTANBUL	-2,60	-2,56

Kaynak: PWC, ULI, Emerging Trends in Real Estate Europe 2020

Gayrimenkul Sektöründe Satın Almalar 2019'da Durdu

Türkiye mevcut potansiyeline rağmen piyasaların küçük kalması ve kurumsal yatırımcıların eksikliği nedeniyle ticari gayrimenkul sektörüne yeterince yatırımcı çekememektedir. 2016 ve 2017 yıllarında satın alma işleri önemli ölçüde küçülmüştü. 2018 yılında ise satın alma işlemleri neredeyse durmuştu. Satın almaya yönelik yatırımlar 2013 yılında 1,91 milyar dolar olurken, 2014 yılında 787 milyon dolara gerilemiş, 2015 yılında ise 1,44 milyar dolar olarak gerçekleşmişti. 2016 ve 2017 yıllarında ise satın alma işlemleri önemli ölçüde zayıflamış ve 2017 yılında 264 milyon dolar olarak gerçekleşmişti. 2018 yılında satın alma işlemleri neredeyse durmuş ve 15 milyon dolara gerilemişti. 2019 yılında ise satın alma işlemi gerçekleşmemiştir. Yatırım performansı ve beklentilerdeki bozulma yanı sıra Türk Lirası'nda yaşanan hızlı gerileme de satış işlemlerini durdurmuştur.

Grafik.46 Türkiye'de Ticari Gayrimenkul Satın Almaları; Milyon Dolar

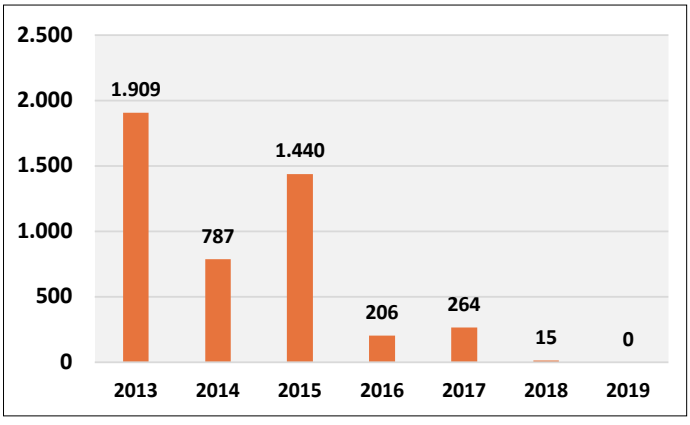

Kaynak: Cushman Wakefield International Investment Atlas 2015, 2017,2019, PWC, ULI, Emerging Trends in Real Estate Europe 2020

Ticari Gayrimenkul Yatırımı Getirileri 2019 Yılında Gerileme Gösterdi

Ticari gayrimenkul yatırımlarının getirileri 2018 yılındaki sınırlı artışın ardından 2019 yılında gerilemiştir. 2019 yılında varlık değerleri ve getirileri önemli ölçüde erozyona uğramıştır. Ticari gayrimenkul pazarında arz/talep dengesi ile fiyat dengesi bozulmuştur.

Tablo.42 Türkiye'de Gayrimenkul Yatırımlarının Yıllık Ortalama Getirileri (Sermaye + Kira Getirisi)

YATIRIM ALANLARI	YILLIK YATIRIM GETİRİLERİ %				
	2015	2016	2017	2018	2019
OFİS YATIRIMI GETİRİLERİ	6,80	6,80	7,25	7,50	6,00
AVM YATIRIMI GETİRİLERİ	7,00	5,80	6,50	6,60	5,80
SANAYİ YATIRIMI GETİRİLERİ	9,00	8,75	9,00	9,00	8,50

Kaynak: Cushman Wakefield International Investment Atlas 2015, 2017,2019 için Çalışma Ekibi

II.7 YURTDIŞI MÜTEAHHİTLİK VE MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ

II.7.1 YURTDIŞI MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ

Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri 2019 Yılında Zorlu Dış Koşullar İle Karşılaştı, Daha Çok Proje Üstlendi

Türk müteahhitlik sektörü 1972 yılından 2019 sonuna kadar 126 farklı ülkede toplam 403,0 milyar dolar değerinde 10.147 proje üstlenmiştir. Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri yıllar içinde hem faaliyet alanlarını çeşitlendirmekte hem de daha büyük projeler üstlenmektedir. 2005 yılında toplam üstlenilen proje bedelinde ilk defa 10 milyar dolar sınırını aşan Türk müteahhitlik sektörü dünyada yaşanan siyasi ve ekonomik dalgalanmalara rağmen 2006-2015 yıllarında her yıl 20 milyar doların üzerinde iş yüklenmeyi başarmıştır. 2012 yılında üstlenilen 31,36 milyar dolarlık proje bedeli ulaşılan en yüksek rakam olmuştur.

2014 ve 2015 yıllarında yurtdışı müteahhitlik işleri performansı zayıflamaya başlamıştır. 2016 yılında ise yurtdışı müteahhitlik işleri önemli ölçüde gerilemiştir. 2016 yılında pazarlarımızda yaşanan gelişmeler ve ikili ilişkilerdeki gerginlikler yurtdışı müteahhitlik hizmetlerini olumsuz etkilemiştir. 2017 yılında bu gerileme durmuş ve sınırlı bir toparlanma yaşanmıştır. 2018 yılında yurtdışı müteahhitlik işlerinde yeniden önemli bir artış yaşanmıştır. 2018 yılında 324 proje üstlenilmiş olup toplam proje tutarları 21,21 milyar dolar olmuştur. Önemli pazarlarımızdan bazılarında işler yeniden hareketlenmeye başlamıştır.

2019 yılında ise dünya ticaretinde ortaya çıkan korumacılık eğilimleri sınır ötesi müteahhitlik işlerini de olumsuz etkilemeye başlamıştır. Böyle bir ortamda 2019 yılında 19,15 milyar dolar proje değerinde 475 yeni proje üstlenilmiştir.

Grafik.47 Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri İş Bedelleri (2002-2018)

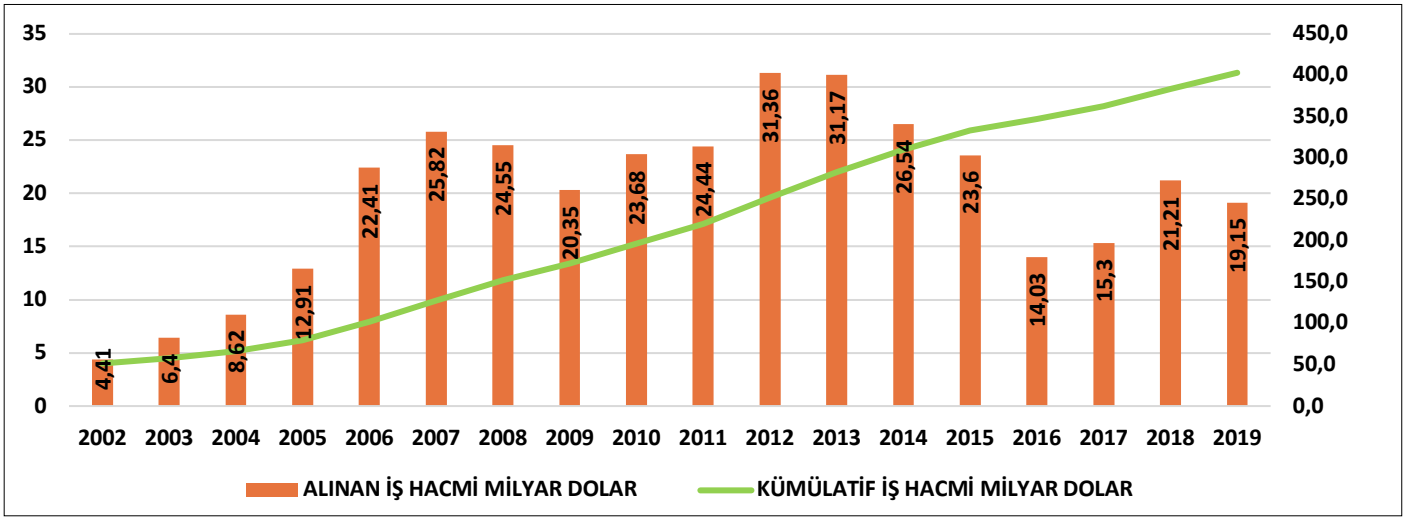

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

Yurtdışı Müteahhitlik İşlerinde 2019 Yılında Daha Çok Sayıda Proje Üstlenilirken Ortalama Proje Bedelleri Azaldı

Yurtdışı müteahhitlik sektörü iş hacmini artırmanın yanı sıra son yıllarda üç alanda önemli gelişmeler sağlamıştır. Bunlardan ilki üstlenilen proje sayısındaki artıştır. İkinci gelişme alanı olarak ise sektör giderek daha büyük ölçekli ve daha katma değerli projeler üstlenmektedir. Nitekim 2000'li yılların başında ortalama alınan proje büyüklüğü yaklaşık 19 milyon dolar iken, 2015 yılında 87,1 milyon dolar seviyesine kadar yükselmiştir. Ortalama proje büyüklüğünde sağlanan bu artış üçüncü gelişme alanından kaynaklanmakta olup müteahhitlerimiz havalimanı, metro, endüstriyel tesisler, doğalgaz-petrol rafinerileri, otoyol ve enerji santralleri gibi katma değeri daha yüksek projeleri üstlenmektedirler.

2016 ve 2017 yıllarında iyileşme ve gelişme alanlarında zayıflamalar yaşandıktan sonra 2018 yılında yeninden toparlanma görülmüştür. 2019 yılında ise üstlenilen proje sayısı önemli artış göstermiştir. Ancak ortalama proje bedelleri azalmıştır. 2019 yılında proje sayısı 475'e çıkarken, ortalama proje büyüklüğü 40,33 milyon dolara inmiştir. Böylece hem ölçekler küçülmüş hem de sektörün aldığı toplam proje bedeli düşmüştür.

Tablo.43 Üstlenilen Proje Sayıları ve Bedelleri (2002-2019)

Yıllar	Proje Sayısı	Toplam Proje Bedeli Dolar	Ortalama Proje Bedeli Dolar
2002	208	4.411.725.105	21.210.217
2003	339	6.397.601.656	18.871.981
2004	477	8.620.027.566	18.071.337
2005	450	12.906.620.409	28.681.379
2006	577	22.408.201.125	38.835.704
2007	617	25.815.417.471	41.840.223
2008	665	24.553.910.179	36.923.173
2009	512	20.349.995.792	39.746.086
2010	631	23.681.580.865	37.530.239
2011	563	24.439.104.088	43.408.711
2012	544	31.355.701.868	57.639.158
2013	431	31.166.855.426	72.312.890
2014	345	26.541.381.690	76.931.541
2015	271	23.602.448.750	87.093.907
2016	198	14.033.966.105	70.878.617
2017	301	15.298.777.326	50.826.503
2018	324	21.214.757.889	65.477.648
2019	475	19.154.558.085	40.325.385

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

Önemli Müteahhitlik Pazarlarımızın Bir Bölümünde Yeniden Toparlanma Yaşanıyor

Türk müteahhitlik sektörünün başlıca pazarlarında son yıllarda önemli sıkıntılar yaşanmaya başlamıştır. Irak ve Suriye pazarları yaşanan iç savaşlar ve karışıklıklar ile karşılaşmıştır. Rusya pazarı önce batı yaptırımlarından, sonra enerji fiyatlarındaki düşüşten ve son olarak da ikili ilişkilerde yaşanan krizden etkilenmiştir. Orta Doğu'da yaşanan gerginliklerin yanı sıra yine enerji fiyatlarındaki dalgalanmalar, gelirleri büyük ölçüde enerji ihracatına dayalı inşaat pazarlarını olumsuz etkilemiştir. Yine Orta Doğu ülkeleri ile politik gerginlikler oluşmuştur. İran pazarı yeniden kapanmıştır.

2019 yılında ise pazarlarımızdaki koşullarda kısmen iyileşmeler yaşanmıştır. Enerji fiyatlarındaki artış pazarlarda toparlanmaya ve yatırımların kademeli olarak yeniden devreye alınmasını sağlamaya başlamıştır. Rusya ile ilişkilerde iyileşme sağlanmıştır. Orta Doğu ülkeleri ile yaşanan siyasi gerginlikler müteahhitlik sektörünün potansiyelini 2019 yılında sınırlamıştır. Irak'ta iç çatışmaların sona ermesi 2019 yılı işlerine olumlu yansımıştır. Katar ile ilişkiler gelişmeye devam etmiş, Körfez pazarında Kuveyt'te ilerleme sağlanmıştır. Orta Asya ülkelerinden Özbekistan'da hızlı bir ekonomik büyüme yaşanmaktadır. Kazakistan ve Türkmenistan'da da ekonomik toparlanma sürmüştür.

Bu çerçevede 2019 yılında en çok müteahhitlik işi üstlenilen ülkeler Tablo.44'te sunulmaktadır. 2019 yılında ilk sırayı, payı geçmiş yıla göre 10,4 puan artan ve yüzde 30,5 paya ulaşan Rusya almıştır. Katar ile ilişkilerin gelişmesi müteahhitlik işlerine de yansımıştır. Katar ikinci sıraya yükselmiştir. Irak pazarı yeniden hareketlenmiştir ve Irak üçüncü sıraya çıkmıştır. Kuveyt de dördüncü sırada yer almıştır. Orta Asya'da üç ülke Kazakistan, Özbekistan ve Türkmenistan izleyen pazarlar olmuştur. İlişkilerde yaşanan sıkıntılara rağmen Suudi Arabistan en çok iş alınan sekizinci ülke olmuştur. Azerbaycan yeniden ilk 10 ülke arasına girmiştir. Macaristan ilk on içine ilk kez girmiş ve ilk on içinde yer alan tek Avrupa ülkesi olmuştur.

Tablo.44 Müteahhitlik Firmalarının Üstlendikleri Projelerin Ülkelere Dağılımı 2019

Ülkeler	Toplam Proje Bedeli Milyon Dolar	Pay %
RUSYA	5.833.617.011	30,5%
KATAR	1.391.944.793	7,3%
IRAK	1.140.898.833	6,0%
KUVEYT	1.064.494.958	5,6%
KAZAKİSTAN	1.017.265.388	5,3%
ÖZBEKİSTAN	973.814.717	5,1%
TÜRKMENİSTAN	815.435.948	4,3%
SUUDİ ARABİSTAN	559.337.200	2,9%
AZERBAYCAN	550.819.831	2,9%
MACARİSTAN	442.811.492	2,3%
DİĞER ÜLKELER	5.364.117.914	28,0%
Toplam	**19.154.558.085**	**100,0%**

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

2019 Yılında Toplam Proje Bedeli Yüksek İşler Ulaştırma ve Enerji Santralleri İnşaatları Oldu

2019 yılında üstlenilen müteahhitlik hizmetleri çok farklı alanlardaki projelere dağılmış bulunmaktadır. Üstlenilen işlerde sektör sayısı çeşitlenmektedir. Daha önceki yıllarda konut, bina, karayolu ve baraj yapımında toplulaşan işler son 10 yılda çeşitlenmiştir.

2019 yılında üstlenilen işlerin yüzde 15,6'sını karayolu, tünel, köprü ve enerji santralleri inşaatları oluşturmuştur. İkinci sırada yüzde 13,4 payı ile konut projeleri bulunmaktadır. Havalimanı projeleri yüzde 11,5 payı ile üçüncü sıradadır. Son yıllarda gelişme gösteren petro-kimya tesisleri ise yüzde 9,3 pay almıştır. Geleneksel iş alanı olan ticaret merkezleri inşaatları ise 2019 yılında ilk beş iş alanı içinde yer almış ve payı yüzde 8,8 olmuştur.

Tablo.45 Üstlenilen Müteahhitlik İşlerinin Sektör Dağılımı 2019; Yüzde

Sektörler	Toplam Proje Bedeli Dolar	Pay %
Karayolu/Tünel/Köprü Enerji Santrali	2.979.223.353	15,6
Konut	2.563.533.414	13,4
Havalimanı	2.207.574.419	11,5
Petrokimya Tesisi	1.785.562.080	9,3
Ticaret Merkezi	1.687.482.442	8,8
Diğer	7.931.182.377	41,4

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

Türk Müteahhitlik Firmaları Uluslararası Alanda Rekabet Güçlerini Sürdürüyor

Türk müteahhitlik sektörü uluslararası alandaki rekabet gücünü sürdürmektedir. Müteahhitlik hizmetleri sektörünün önde gelen yayınlarından "Engineering News Record (ENR) Dergisi"nin bir yıl içerisinde üstlenilen projelerin toplam bedeli üzerinden her yıl belirlediği dünyanın en büyük 250 müteahhitlik firmasını gösteren listede Türkiye 2003 yılında sadece 8 müteahhitlik firması ile yer alırken bu sayı 2017 yılında 46 müteahhitlik firmasına yükselmiştir. 2018 yılında ise Türk müteahhitlik sektörü ilk 250 içinde 44 firma ile yer almıştır. Türkiye listede firma sayısı itibarıyla Çin'den sonra 2. sırada yer almayı sürdürmektedir.

Tablo.46 Dünyanın En Büyük Müteahhitlik Firmaları Arasında Türk Firmalarının Yeri

Yıllar	250 İçinde Türk Firma Sayısı	Firma Sayısı İtibarıyla Türkiye'nin Sıralaması
2010	31	2.
2011	33	2.
2012	38	2.
2013	42	2.
2014	43	2.
2015	40	2.
2016	46	2.
2017	46	2.
2018	44	2.

Kaynak: Engineering News Record

Türk Firmalarının Üstlendikleri İş Payı 2018 Yılında Yüzde 4,6 Oldu

2018 yılı gelirlerine göre Türkiye 44 müteahhitlik firmasının üstlendiği 22,2 milyar dolar toplam proje bedeli ile yeniden 8. sıradan 7. sıraya 2018 yılında 324 proje üstlenilmiş olup toplam proje tutarları 21,21 milyar dolar olmuştur. İlk 250 içinde Türk müteahhitlik sektörü toplam 487,3 milyar dolarlık gelir pastasından 2018 yılında yüzde 4,6 pay almıştır. 2017 yılında üstlenilen 23,2 milyar dolar iş ile alınan pay yüzde 4,8 olmuştu. Bu çerçevede Türk müteahhitlerinin payı 0,2 puan düşmüştür.

Tablo.47 Dünyanın En Büyük Müteahhitlik Firmaları Arasında Türk Firmalarının İş Payı

Yıllar	Türk Firmalarının Üstlendiği İş Toplamı Milyar Dolar	250 Firma İş Toplamı Milyar Dolar	Türk Firmaların Payı %
2010	15,75	383,7	4,1
2011	17,46	453,0	3,9
2012	20,15	507,5	4,0
2013	20,67	544,0	3,8
2014	22,43	521,7	4,3
2015	22,59	500,1	4,6
2016	25,60	468,1	5,5
2017	23,20	482,4	4,8
2018	22,20	487,3	4,6

Kaynak: Engineering News Record

II.7.2 TEKNİK MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ

Müşavirlik, mühendislik ve mimarlık hizmetleri yurtdışı müteahhitlik hizmetleri gibi önemli bir hizmet alanını oluşturmaktadır. Türkiye'de bu alanda gelişmiş bir kurumsal yapı bulunmaktadır. Ancak özellikle uluslararası işlerde yüksek rekabet olmasından dolayı sektörün rekabet gücünü artırma ihtiyacı yaşanmaktadır.

Türkiye'de müşavirlik ve mühendislik-mimarlık hizmetlerine ilişkin en sağlıklı veriler Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği (TürkMMMB), tarafından hazırlanmaktadır. TürkMMMB, 1980 yılında kurulan bir sivil toplum örgütüdür. Merkez ofisi Ankara'dadır. Birlik, 1987 yılında Müşavir Mühendisler Uluslararası Federasyonu-FIDIC'e ve 2001 yılında Avrupa Müşavirlik Mühendislik Birlikleri Federasyonu-EFCA'ya üye olmuştur ve her iki organizasyonun da Türkiye'deki tek temsilcisidir.

TürkMMMB üyeleri ve üyelerin firmaları mühendislik ve mimarlık alanlarını kapsayan farklı disiplinlerdendir. 68 farklı ülkede hizmet sunmuş veya sunmakta olan TürkMMMB üyelerinin tamamının yurtdışı deneyimi bulunmaktadır. Müşavirlik sektörüne ilişkin değerlendirmeler TürkMMMB verileri çerçevesinde yapılmaktadır.

Sektörde Yurtdışı Hizmetler Mimari ve Mühendislik Hizmetlerinde Yoğunlaşmaktadır

TürkMMMB üyelerinin en çok yoğunlaştığı hizmet alanı 2019 yılında da yüzde 90 ile mimari ve mühendislik hizmetleridir. Mimari ve mühendislik hizmetlerini yüzde 70 payı ile ihale dokümanlarının hazırlanması takip etmektedir. Yüzde 65 pay ile inşaat kontrollüğü ve yine yüzde 65 pay ile tasarım ve gözden geçirme, yurtdışında ağırlığa sahip hizmet alanlarıdır. Daha sonra yüzde 60 pay ile proje yönetimi, yüzde 50 pay ile çevresel ve sosyal etki analizi ve yüzde 45 payı ile yatırım planlama ve fizibilite hizmetleri gelmektedir. Bunlara ilave olarak yapılan diğer hizmetlerin payları ise şöyledir; yüzde 30 sözleşme yönetimi, yüzde 25 kalite ve maliyet kontrolü, yüzde 20 işletmeye alma hizmetleri ve yüzde 15 ile değer mühendisliği hizmetleri.

Sektörde Yurtdışı Hizmetlerde Uzmanlık Alanlarının Başında Su ve Atık Su İle Binalar Gelmektedir

Müşavirlik sektöründe yer alan firmaların yurtdışı hizmetlerde uzmanlık alanı dağılımında ilk sırayı yüzde 75 ile su ve atık su işleri almaktadır. Yine bir diğer yüksek uzmanlık alanının, yüzde 70 ile binalar sektöründe olduğu görülmektedir. Binaları takiben yüzde 55 ulaştırma alanı gelmektedir. Yüzde 50 pay ile üç iştigal alanı sıralanmaktadır. Bunlar endüstriyel tesisler, toprak ve su kaynakları geliştirilmesi ve enerjidir. Bunların ardından yüzde 40 ile çevre, yüzde 10 ile petrol ve gaz endüstrisi yer almaktadır.

Grafik.48 TMMMB Üyelerinin Yurtdışı Hizmet Alanlarının Dağılımı 2019; Yüzde

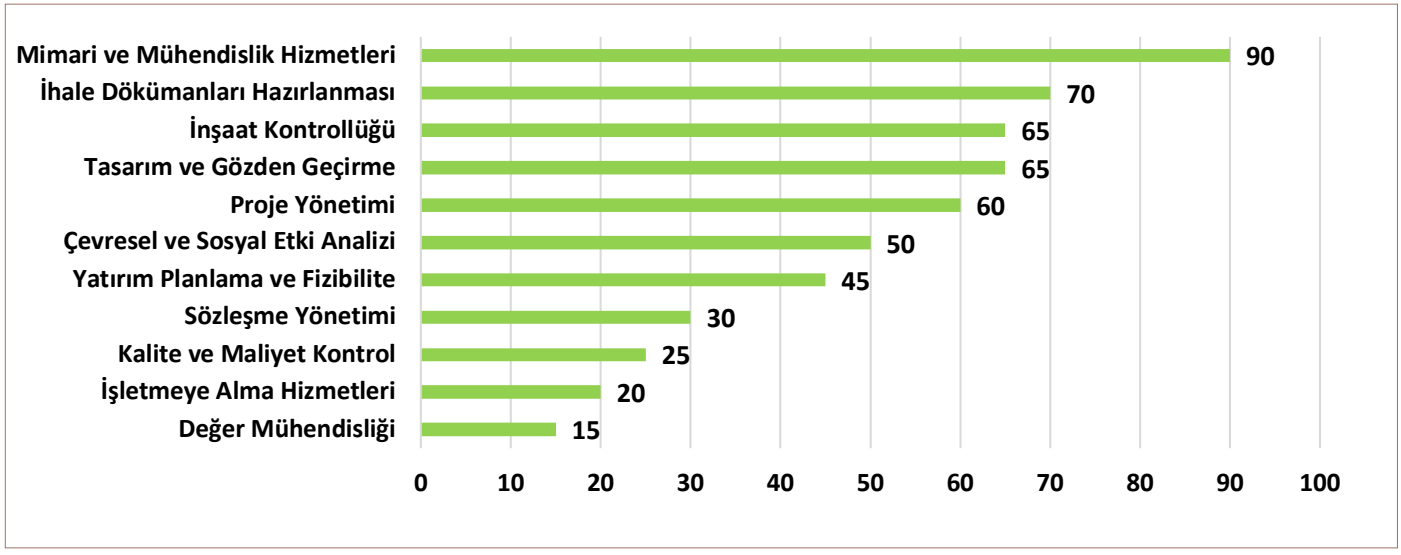

Kaynak: Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği, 2020

Grafik.49 TMMMB Üyelerinin Uzmanlık Alanlarının Dağılımı 2019; Yüzde

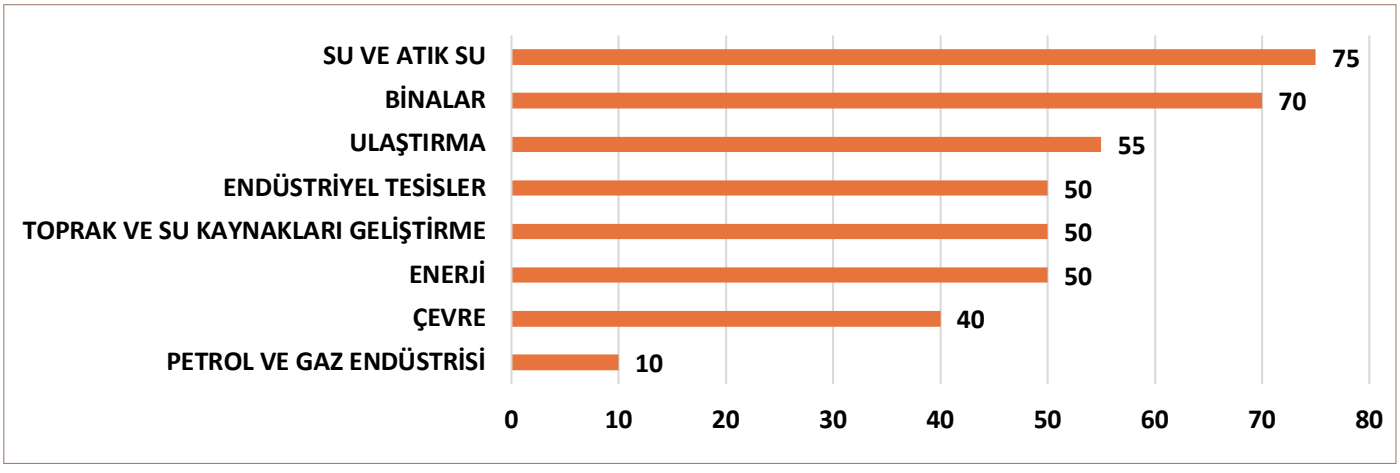

Kaynak: Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği, 2020

Müşavirlik Sektöründe Her Ölçekte Firma Yer Almaktadır

2019 yılında personel sayısı dağılımına göre Türk müşavir firmaları en çok yüzde 59 ile 1-25 arası ve yine yüzde 18 ile 26-50 arası personel çalıştırmaktadır. 51-100 arası personel çalıştıran firmaların payı yüzde 5'tir. 101-200 arası ile 201-500 arası personel çalıştıranların oranları ise yüzde 9'dur.

TürkMMMB üyelerinin (2019 yılı anketine katılan) yüzde 65'inin şu anda yurt dışında projesi devam etmektedir. Yüzde 35'i de geçmiş yıllarda yurt dışında projelerde yer almıştır. 2018 yılında bu oranlar yüzde 65 ve yüzde 35 olarak gerçekleşmişti. 2019 yılında da aynı oranlar korunmuştur.

Tablo.48 Türk Firmalarının Yurtdışında İş Yaptığı Seçilmiş Ülkeler 2019

ABD	Filipinler	Kırgızistan	Panama
Almanya	Filistin	Kosova	Rusya
Arnavutluk	Gürcistan	KKTC	Somali
Azerbaycan	Hindistan	Letonya	Suriye
Brezilya	Irak	Libya	Suudi Arabistan
Bosna-Hersek	İran	Makedonya	Tacikistan
Bulgaristan	İsrail	Meksika	Tanzanya
Cezayir	Katar	Mısır	Türkmenistan
Cibuti	Kamerun	Umman	Uganda
BAE	Kazakistan	Özbekistan	Ukrayna
Fas	Kenya	Pakistan	Ürdün
			Vietnam

Kaynak: Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği, 2020

II.8 İNŞAAT SEKTÖRÜ VE FİNANSMAN

İnşaat sektörü ile finans sektörü arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Finans sektörü inşaat sektöründe hem üretim hem de tüketim tarafında üretici ve tüketicilere finansman sağlamaktadır. Bu çerçevede özellikle inşaat şirketleri ile gayrimenkul geliştiricileri finansman olanaklarından yararlanırken, hane halkları da bireysel konut kredileri kullanmaktadırlar.

Finans sektöründe bankalar ile finansal kiralama şirketleri ve faktöring şirketleri inşaat firmaları ile gayrimenkul geliştiricilerine finansman sağlayan en önemli finans kurumlarıdır. Türkiye'de inşaat şirketleri ile gayrimenkul geliştiricileri için en önemli finansman kaynağını banka kredileri oluşturmaktadır. Finansal kiralama sektörü de son yıllarda farklı finansman araçları ile sektöre artan oranda finansman sağlamaya başlamıştır. Bununla birlikte inşaat sektörü açısından yurtiçi banka kredisi olanakları ve varlığı halen büyük önem taşımaktadır.

İnşaat Sektörünün Banka Kredileri Büyümesinde Yavaşlama

Bankaların inşaat sektörü şirketlerine sunduğu hizmetler diğer sektörlerden daha yaygın ve büyük ölçektedir. Özellikle gayri nakdi kredilerin doğru politikalarla verilmesi inşaat sektörünün ve özellikle taahhüt firmalarının iç ve dış pazar rekabet gücünü doğrudan artırmaktadır. İnşaat sektöründe 2014-2016 döneminde kullanılan nakdi ve gayri nakdi kredilerde önemli bir büyüme yaşanmıştır. 2017 yılında bu kez genişletici para ve kredi politikası benimsenmiş ve ekonominin yeniden canlandırılması için özellikle inşaat sektö-

Grafik.50 Teknik Müşavirlik Firmalarının Personel Sayısına Göre Dağılımı 2019; Yüzde

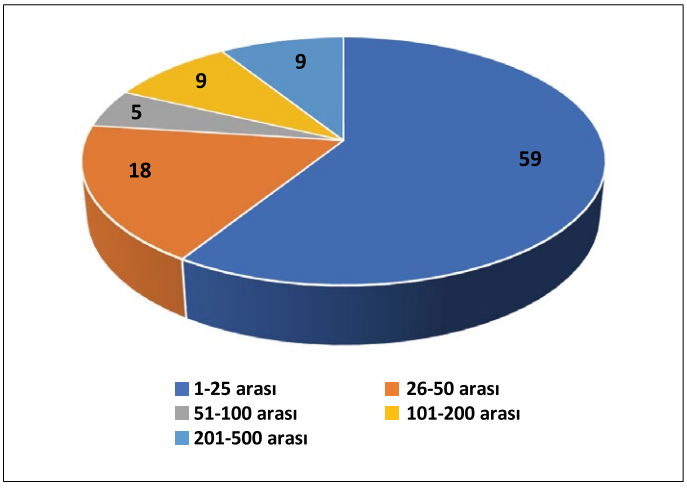

Kaynak: Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği, 2020

Grafik.51 Firmaların Uluslararası İş Deneyimi 2019; Yüzde

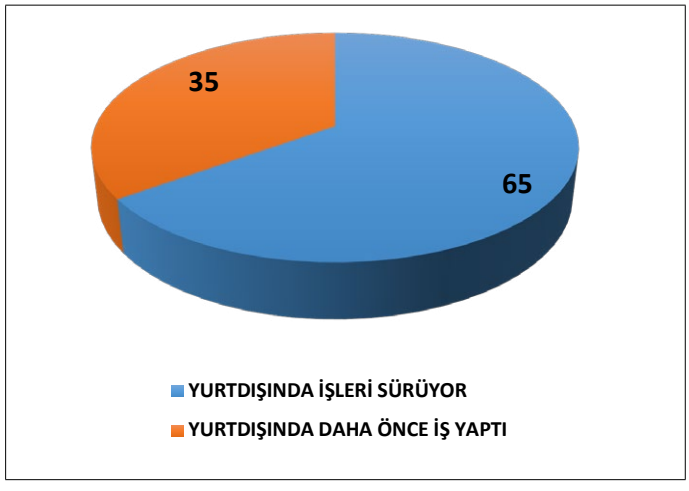

Kaynak: Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği, 2020

Tablo.49 İnşaat ve Gayrimenkul İş Geliştirme Sektörlerinin Kullandığı Yurtiçi ve Yurtdışı Krediler

DÖNEM	İNŞAAT SEKTÖRÜ TİCARİ KREDİLER MİLYON TL	İNŞAAT SEKTÖRÜ YURTDIŞI KREDİLER MİLYON DOLAR	GAYRİMENKUL SEKTÖRÜ TİCARİ KREDİLER MİLYON TL	GAYRİMENKUL SEKTÖRÜ YURTDIŞI KREDİLER MİLYON DOLAR
2012	59.030	4.878	29.855	5.135
2013	85.090	5.328	40.244	5.377
2014	103.113	6.792	58.115	5.185
2015	139.226	8.906	83.952	4.817
2016	157.173	10.669	87.960	5.359
2017	206.343	12.028	118.195	5.324
2018	245.028	16.080	148.807	5.753
2019	230.361	17.876	158.163	5.507

Kaynak: T.C. Merkez Bankası, Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi

Grafik.52 İnşaat Sektörünün Yurtiçinden Kullandığı Krediler; Milyar TL

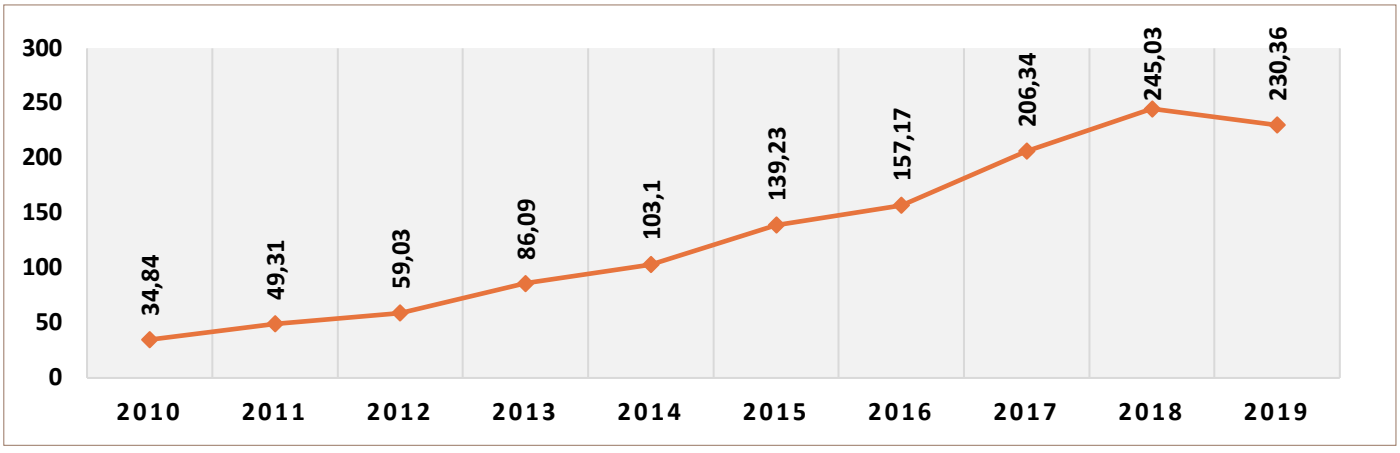

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, Risk Merkezi

rüne verilen destekler artırılmıştır. Bankacılık kesimi de kredi garanti fonu uygulamasının sağladığı teminat olanakları ile inşaat sektörüne yönelik kredilerde daha istekli olmuştur. 2018 yılında inşaat sektörünün yurtiçinden kullandığı nakdi krediler 245,03 milyar TL'ye ulaşmıştır.

2019 yılında ise inşaat sektöründe yurtiçinden kullanılan krediler yüzde 6,1 daralmış ve 230,36 milyar TL'ye inmiştir. 2018 yılındaki finansal dalgalanma inşaat sektörünün mali yapısını olumsuz etkilemiştir. İnşaat sektöründe tasfiye edilecek krediler önemli ölçüde artmıştır. Buna bağlı olarak bankacılık sektörünün inşaat sektörüne yönelik kredi verme isteği de azalmış ve sektörün kullandığı kredi stokunda önemli bir daralma ortaya çıkmıştır.

Gayrimenkul iş geliştirme sektörünün kullandığı krediler ise 2019 yılında yüzde 6,3 artarak 158,2 milyar TL'ye ulaşmıştır. Gayrimenkul sektörü inşaat sektörüne göre kredi stokunu artırabilmiştir. İnşaat sektörü 2019 yılında yurtiçi banka finansmanına erişimde sıkıntı yaşamıştır.

2019 yılında inşaat sektöründe yurtdışından kullanılan kredileri ise yüzde 11,1 artarak 17,88 milyar dolara yükselmiştir. Gayrimenkul iş geliştirme sektöründe ise yurtdışı krediler aynı dönemde yüzde 4,3 azalarak 5,5 milyar dolara inmiştir.

İnşaat Sektöründe Geri Dönmeyen Krediler Miktar ve Oran Olarak Yükseldi

İnşaat sektörü 2018 yılında yaşanan finansal şokun ve ardından ortaya çıkan ekonomik daralmanın olumsuz etkilerini mali açıdan en çok yaşayan sektör olmuştur. Buna bağlı olarak 2019 yılında inşaat sektöründe geri dönmeyen krediler yüzde 136,3 artarak 28,75 milyar Türk Lirasına ulaşmıştır. Geri dönmeyen kredilerin yurtiçinden kullanılan toplam kredi stokuna oranı ise yüzde 12,48 ile çok yüksek bir seviyeye yükselmiştir.

Tablo.50 İnşaat Sektöründe Yurtiçi Kredilerde Geri Dönmeyen Krediler

YILLAR	BRÜT KREDİLER MİLYON TL	TASFİYE OLUNACAK KREDİLER MİLYON TL	TASFİYE OLUNACAK KREDİLERİN PAYI %
2013	85.090	3.188	3,75
2014	103.113	3.837	3,72
2015	139.226	4.376	3,14
2016	157.173	6.241	3,97
2017	206.343	7.509	3,64
2018	245.028	12.168	4,97
2019	230.361	28.747	12,48

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi

Tablo.52 İnşaat Sektörünün Faktöring Şirketlerinden Kullandıkları Krediler

YILLAR	BRÜT KREDİLER MİLYON TL	TASFİYE OLUNACAK KREDİLER MİLYON TL	TASFİYE OLUNACAK KREDİLERİN PAYI %
2014	3.235	272	8,41
2015	3.265	309	9,46
2016	3.791	325	8,57
2017	6.105	326	5,34
2018	4.203	505	12,02
2019	3.720	760	20,40

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi

Sektörün Banka Dışı Finans Kuruluşlarından Kullandıkları Kredilerde Sert Daralma Yaşandı

İnşaat sektörü banka dışı finans kurumları olarak finansal kiralama ve faktöring şirketlerinden kredi kullanmaktadır. 2018 yılına kadar kullanılan kredilerde büyüme yaşanmıştır. Ancak 2019 yılında kullanılan krediler sert bir düşüş göstermiştir.

2019 yılında finansal kiralama şirketlerinden kullanılan kredileri yüzde 38,6 azalmış ve 7,96 milyar TL'ye gerilemiştir. Geri dönmeyen krediler ise yüzde 38,9 artmış ve 1,24 milyar TL'ye çıkmıştır. Geri dönmeyen kredilerin oranı yüzde 15,54'e yükselmiştir.

İnşaat sektörünün 2019 yılında faktöring şirketlerinden kullanılan kredileri ise yüzde 11,5 azalmış ve 3,72 milyar TL'ye inmiştir. Geri dönmeyen krediler ise yüzde 50,5 artmış ve 760 milyon TL'ye yükselmiştir. Geri dönmeyen kredilerin oranı yüzde 20,4 olmuştur.

İnşaat sektörü 2019 yılını mali açıdan sıkıntılı geçirmiştir. Bankalar ile banka dışı finansman kurumlarına olan kredi geri ödemelerinde zorluklar yaşanmıştır. Geri dönmeyen kredilerde önemli bir artış olmuştur. Buna bağlı olarak sektöre yönelik kredi verme iştahı da azalmıştır. Finansmana erişiminin sınırlanması sektördeki küçülmenin bir diğer nedeni olmuştur.

Tablo.51 İnşaat Sektörünün Finansal Kiralama Şirketlerinden Kullandıkları Krediler

YILLAR	BRÜT KREDİLER MİLYON TL	TASFİYE OLUNACAK KREDİLER MİLYON TL	TASFİYE OLUNACAK KREDİLERİN PAYI %
2014	5.540	437	7,89
2015	6.612	490	7,41
2016	8.194	584	7,11
2017	10.075	540	5,36
2018	12.971	891	6,87
2019	7.962	1.238	15,54

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi

II.9 İNŞAAT KONUT VE GAYRİMENKUL SEKTÖRÜNDE DİĞER GELİŞMELER

İnşaat, konut ve gayrimenkul sektöründe diğer gelişmeler başlığı altında dört konu değerlendirilmektedir. Bunlar kentsel dönüşüm faaliyetleri, yabancıların gayrimenkul alımları, inşaat sektöründe iş kazaları ile yeşil binalardır.

II.9.1 KENTSEL DÖNÜŞÜM

Kentsel Dönüşüm Faaliyetleri Yavaşlıyor

Kentsel dönüşüm kavramı Türkiye'nin gündemine özellikle 1999 yılında yaşanan Marmara depremi sonrası girmiştir. Bu tarihten sonra kentsel dönüşüm süreci çeşitli aşamalardan geçerek 2012 yılında kanuni alt yapısı oluşturulmuş ve fiilen uygulamaya geçilmiştir.

Bugünkü kentsel dönüşüm uygulamalarına temel oluşturan 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun 2012 yılı mayıs ayında çıkarılmış ve yürürlüğe girmiştir.

Kanun kentsel dönüşümü; ya belli bir alanı riskli alan ilan ederek tüm yapılaşmayı, sosyal ve kültürel donatı alanları, yeşil alanları yeniden kurgulayarak safha safha yıkıp yeniden yapma yoluyla ya da riskli yapı adıyla bina bazında yıkıp yerinde yeniden yaparak veya komşu parselleri birleştirip ada bazında yeniden yaparak gerçekleştirmektedir.

Bakanlığın riskli alanlardaki imar planlarını, kentsel tasarımları onaylayarak veya bizzat yaparak kontrol ettiği tam bir merkez karar organı olarak yer aldığı yeni kentsel dönüşüm yaklaşımında belediyeler, yerel organizatörler olarak dönüşüme katılarak konut ve işyeri sahipleri olan halkla yapılacak anlaşmaları oluşturmaktadır.

6306 sayılı kanun ve ilgili yönetmeliklerle getirilen yeni Kentsel Dönüşüm Yasası Belediye Kanunu 73. Maddesi ve 5366 Sayılı Kanun ile birlikte uygulanmaya başlanarak kent-

sel dönüşüm için gerekli hukuki yapının büyük bölümünü karşılamıştır.

Kentsel dönüşüm ile ilgili olarak 2014 yılında iki önemli düzenleme yapılmıştır. Buna göre ilk olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na kentsel dönüşüm kapsamında acele kamulaştırma yetkisi tanınmıştır. Riskli alan ilan edilen bölgelerde mülk sahiplerinin üçte ikisinin anlaşma imzalaması halinde geri kalan mülkler için acele kamulaştırma yetkisi getirilmiştir ve Bakanlık bu yetkisini ilk olarak İstanbul Fikirtepe'de kullanmıştır.

2014 yılında çıkan ikinci düzenleme ise kentsel dönüşüm yasası yönetmeliğinde yapılan değişiklikler olmuştur. Buna göre inşaat şirketlerinde ve riskli bina tespiti yapan kuruluşlar disiplin altına alınırken, binasını yıktırmak istemeyen mülk sahiplerine güçlendirme olanağı getirilmiştir.

Son yıllarda kentsel dönüşümün hızı yavaşlamıştır. Kentsel dönüşüm daha çok özel sektörün kentsel yenileme faaliyetlerine dönüşmektedir. Riskli bölgelerdeki kentsel dönüşümden çok getirisi yüksek bölgelerde mevcut konut stokunun yenilenmesi giderek ağırlık kazanmaktadır. Bu çerçevede yeniden riskli alanlara odaklanacak kentsel dönüşüm için yeni bir ivmeye ihtiyaç bulunmaktadır.

6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında yedi buçuk yıllık uygulama dönemini geride kalmıştır. Kentsel dönüşüm faaliyetlerine ilişkin olarak resmi verileri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı açıklamaktadır.

2019 Yıl Sonu İtibarıyla Riskli Alan İlan Edilen Alanlardaki Bina Sayısı 616.270

Riskli Alan Uygulamaları 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ile Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun Uygulama Yönetmeliği kapsamında riskli alanların tespit edilmesi iş ve işlemleri sürdürülmektedir. Yürütülen çalışmaların 2019 yılı sonuna kadarki envanteri Tablo.53'te yer almaktadır.

Riskli alan ilan edilen il sayısı 2019 yılında 53 olarak gerçekleşmiştir. Riskli ilan edilen alan sayısı iptal edilen 10 alan dahil 240'a ulaşmıştır. 2019 sonunda bu alanlarda yer alan yapı sayısı 286.640, riskli alandaki bağımsız birim sayısı 616.270 ve riskli alanda ikamet eden nüfus sayısı 2.015.205'tir. Riskli alanın yüzölçümü 12.818 ha olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.53 Riskli Alan Uygulamaları Envanteri 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
Riskli Alan İlan edilen İl Sayısı	50	52	53	53
Riskli Alan Sayısı	192	209	238	240
Riskli Alandaki Yapı Sayısı	243.773	285.495	255.851	286.640
Riskli Alandaki Bağımsız Birim Sayısı	529.683	539.092	556.640	616.270
Riskli Alanda İkamet Eden Nüfus Sayısı	1.734.000	1.748.922	1.836.170	2.015.205
Riskli Alanın Yüzölçümü	12.099,44 ha	12.219,67 ha	12.711,25 ha	12.818 ha

Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı İdari Faaliyet Raporları, 2020 Yıllık Program

240 adet riskli alanın; 185'inde kendi belediyesi, 4'ünde TOKİ, 10 alanda ise maliklerce uygulama yapılmasına yönelik yetkilendirme yapılmış, geriye kalan 31 alanda doğrudan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından uygulamalar gerçekleştirilmektedir. Ayrıca 10 adet Riskli Alan ilanına karşı iptal kararı verilmiştir.

Rezerv Yapı Alanı Uygulamaları çerçevesinde 48 ilde yeni yerleşim alanı olarak kullanılmak üzere 46.000 hektar büyüklüğe sahip Rezerv Yapı Alanı belirlenmiştir ve riskli alanlardaki uygulamalarla koordineli şekilde yapım ve değerlendirme süreçleri devam etmektedir.

Kentsel Dönüşüm Gelişim, Proje ve Yenileme Alanları Çalışmaları 5393 sayılı Kanun uyarınca 30 ilde 141 adet Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı (KDGPA) ve 5366 sayılı Kanun uyarınca 6 ilde 10 adet yenileme alanı belirlenerek uygulamalar ilgili belediyelerce yürütülmektedir. Söz konusu dönüşüm alanlarının büyüklüğü ise 15.425 hektardır.

Riskli alan ilan edilen birimleri ilgilendiren nüfus sayısı 2,02 milyon kişiye ulaşmıştır. Dönüşüm projeleri özel hesabının ihdas edildiği 2012 yılından itibaren kurumsal ve bireysel kira yardımı taşınma desteği, faiz desteği, kamulaştırma ve dönüşüm uygulamaları olmak üzere toplam yaklaşık 11,0 milyar TL harcama yapılmıştır.

12 Eylül 2019 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafında kentsel dönüşüm strateji ve eylem planı belgesi açıklanmıştır. Kentsel dönüşüm 4 büyük fazda gerçekleştirilecektir. Bunlar; "deprem riski altındaki yapıların ve alanların dönüşümü", "sel ve heyelan riski altındaki alanların taşınması", "tarihi kent merkezleri ve meydanların ihyası" ve "sanayi alanlarının taşınması ve dönüşümü" temel başlıkları altında gruplandırılmıştır.

Grafik.53 Yabancıların Gayrimenkul Alımları; Milyon Dolar

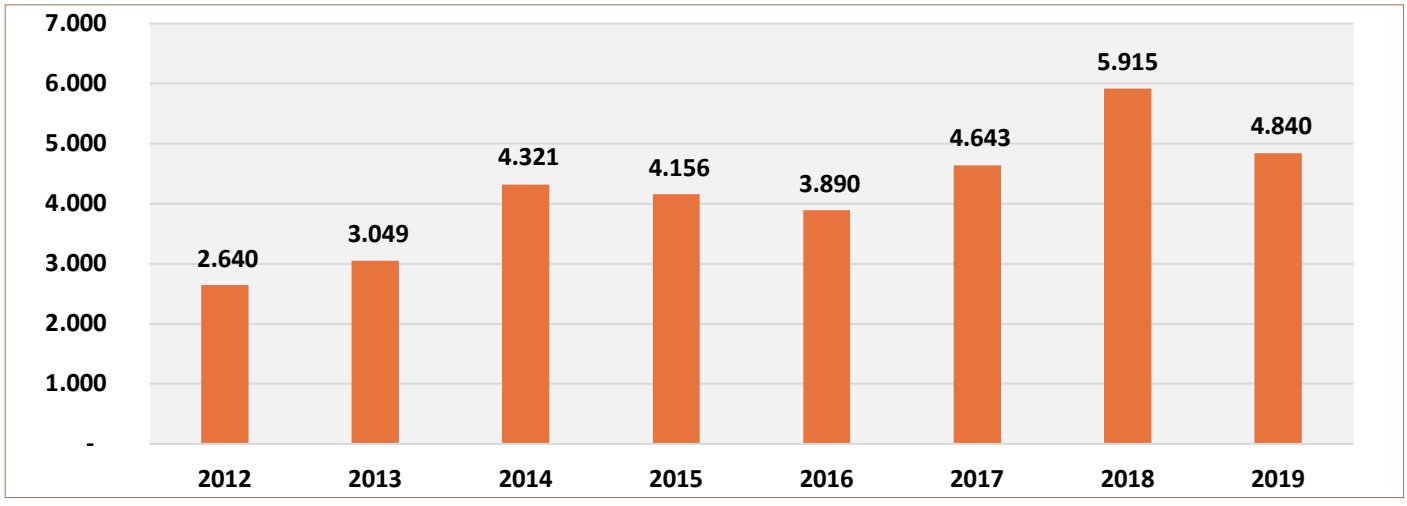

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

II.9.2 YABANCILARIN GAYRİMENKUL EDİNİMLERİ

Yabancıların Gayrimenkul Edinimleri 2019 Yılında Yüzde 18,2 Geriledi

Yabancıların Türkiye'den gayrimenkul edinimlerine ilişkin olarak üç ayrı istatistik yayınlanmaktadır. Bunların ilki gerçek ve tüzel kişilerin Türkiye'den yaptıkları gayrimenkul alımlarının parasal değeridir.

Yabancıların Türkiye'den gayrimenkul edinimleri 2019 yılında değer olarak yüzde 18,2 azalarak 4,84 milyar dolar olmuştur. Yabancıların gayrimenkul alımları 2018 yılında en yüksek değere ulaştıktan sonra 2019 yılında gerileme göstermiştir.

Yabancılara Konut Satışı Tüm İllere Yaygınlaşıyor

Yabancıların gayrimenkul edinimlerine ilişkin ikinci istatistik ise TÜİK tarafından yayınlanan yabancılara konut satışı verileridir. 2017 yılında yabancıların konut alımı yüzde 22,2 artmış ve 22.234 daire olarak gerçekleşmişti. 2018 yılı yabancıların Türkiye'de en çok konut satın aldıkları yıl olarak yaşanmıştı. 2018 yılında yabancılar 39.663 adet konut satın almıştı.

2019 yılında ise yabancılara belli bir değerin üzerindeki konut alımında getirilen vatandaşlık elde etme olanağının teşviki ile yabancıların konut alımı yüzde 14,7 artmış ve 45.483 adet olarak gerçekleşmiştir. Böylece 2019 yabancılara en yüksek konut satılan yıl olmuştur.

2019 yılında yabancılara en çok konut satılan illerin başında 20.857 daire ile İstanbul gelmektedir. Antalya'da yabancılara 8.951 konut satışı gerçekleşmiştir. Üçüncü sırada 2.539 konut ile Ankara gelmektedir. Her üç ilde de yabancılara konut satışlarında önemli artışlar görülmüştür.

2019 yılında yabancılara konut satışında Bursa ve Yalova dördüncü ve beşinci sıralarda yer almışlardır. Yabancılara en çok konut satılan ilk 10 il içinde Sakarya, Trabzon, Aydın, Mersin ve Muğla bulunmaya devam etmiştir. İlk 10 il dışındaki illerde de başta Samsun olmak üzere yabancılara konut satışı artmıştır. Yabancılara konut satışı diğer illere de kademeli olarak yayılmaya devam etmektedir.

Tablo.54 Yabancılara Konut Satışında İller; Daire Sayısı

İLLER	2014	2015	2016	2017	2018	2019
TOPLAM	18.959	22.830	18.198	22.234	39.663	45.483
İSTANBUL	5.580	7.493	5.811	8.182	14.270	20.857
ANTALYA	6.542	6.072	4.352	4.707	7.938	8.951
ANKARA	369	599	623	817	2.133	2.539
BURSA	954	1.501	1.318	1.474	2.720	2.213
YALOVA	765	1.425	822	1.079	2.063	1.696
SAKARYA	512	833	657	770	1.366	1.247
MUĞLA	1.050	830	632	634	512	957
TRABZON	225	778	810	978	1.344	935
AYDIN	1.191	1.107	871	826	1.070	837
MERSİN	783	717	580	600	1.022	811
DİĞER İLLER	876	1.475	1.713	2.167	5.225	440

Kaynak: TÜİK

Orta Doğu ve Körfez Ülkelerinden Talep Artarken, Rusya ve Avrupa Vatandaşları Geri Dönüyor

Türkiye'de konut satın alan yabancıların ülkelerine ilişkin gelişmelerde geçmiş yıllarda ilk sıraları Avrupa ülkeleri ve Rusya vatandaşları almaktaydı. 2016 ve 2017 yıllarında bu ağırlık değişmiş ve Orta Doğu ve Körfez ülkeleri vatandaşları ön plana çıkmaya başlamıştır. 2018 ve 2019 yıllarında Orta Doğu ve Körfez ülkeleri vatandaşlarının konut alımları artmaya devam ederken Rusya, Almanya, İngiltere ve İsveç vatandaşlarının konut alımının yeniden artmaya başladığı görülmektedir.

2019 yılında en çok konut satın alanların başında 7.596 daire ile Iraklılar gelmektedir. Iraklıların satın alımları bir önceki yıla göre düşmüş olmakla birlikte yine de yüksek gerçekleşmiştir. 2019 yılında ikinci sırada yine İran yer almaktadır. Rusya vatandaşlarının konut talebi 2016 yılında yaşanan keskin düşüşün ardından 2018 yılında iki katına yakın artış göstermiş, 2019 yılında da artış devam etmiştir. Suudi Arabistan vatandaşlarının alımları gerilemiş ve 2019 yılında alım 2.208 adet daire olmuştur. Kuveyt vatandaşları ise 1.903 daire satın almıştır. Afganistan, Ürdün ve Yemen vatandaşlarının konut alımları da önemli ölçüde yükselmiştir.

En çok konut satın alan ülkeler arasındaki sıralamada aşağıda sunulan ilk 17 ülke içinde 3 Avrupa ülkesi yer almıştır. İngiltere ve İsveç vatandaşlarının konut alımları 2019 yılında artmış, Alman vatandaşlarının ise düşmüştür.

Tablo.55 Yabancılara Konut Satışında Ülkeler Daire Sayısı

ÜLKE	2015	2016	2017	2018	2019
IRAK	4 228	3 036	3.805	8.205	7.596
İRAN	744	664	792	3.652	5.423
RUSYA	2 036	1 224	1.331	2.297	2.893
SUUDİ ARABİSTAN	2 704	1 886	3.345	2.718	2.208
AFGANİSTAN	656	1 205	1.078	2.084	2.191
KUVEYT	2 130	1 744	1.691	2.199	1.903
ALMANYA	869	714	772	1.866	1.723
ÜRDÜN	243	345	483	1.362	1.596
YEMEN	231	174	390	851	1.564
İNGİLTERE	1 054	827	794	1.237	1.353
AZERBAYCAN	815	610	942	1.250	1.191
LİBYA	132	192	201	374	1.103
MISIR	318	348	587	725	991
KAZAKİSTAN	540	380	334	542	776
İSVEÇ	541	417	406	723	754
KATAR	277	256	305	764	721
UKRAYNA	608	484	505	624	719

Kaynak: TÜİK

2019 Yılında Muğla, Aydın ve İzmir'de Yabancıların Taşınmazları Azalırken, Bursa, Yalova, Sakarya ve Kocaeli'nde Arttı

Yabancıların kat mülkiyetine konu olan ve konu olmayan mülk edinimlerine ilişkin olarak yayınlanan yıllık verilere göre 2018 yılı sonu itibarıyla yabancıların taşınmaz parsel sayısı itibari ile en çok mülke sahip olduğu il İstanbul, toplam taşınmaz alanı itibarıyla en çok mülke sahip olduğu il ise Antalya'dır.

2018 yılında hemen tüm illerde artışlar yaşanmıştır. Özellikle Bursa, Kocaeli, Sakarya ve Yalova'daki artışlar dikkat çekicidir. Muğla, Aydın, İzmir gibi daha çok Avrupa ülkeleri vatandaşlarının sahip oldukları taşınmazlarda sınırlı artışlar yaşanmıştır. Muğla ikinci sırada yer almaya devam etmiştir. Gerileme yaşanan il Hatay olmuştur. İstanbul'da daha çok konut satışı gerçekleşmiştir. Antalya'da yabancıların toplam taşınmaz alanları 2018 yılında da artmıştır. Trabzon ve Edirne'de de hissedilir artışlar olmuştur.

II.9.3 İNŞAAT SEKTÖRÜNDE İŞ GÜVENLİĞİ

Türkiye'de inşaat sektöründe işçi sağlığı ve güvenliği konusu önemli bir alanı oluşturmaktadır. Her yıl birçok çalışan, çalışma alanlarında meydana gelen kazalar sonucunda ölmekte, yaralanmakta veya hastalanmaktadır. Ayrıca ekonomi de dolaylı olarak zarar görmektedir. Bu nedenle, iş kazası ve meslek hastalıklarının azaltılması konusunda toplumsal bilinçlenme büyük önem taşımaktadır.

İş kazaları ve meslek hastalıkları özellikle inşaat sektöründe daha fazla yaşanmaktadır. Bunun en önemli sebebi, inşaat sektörünün kendine özgü çalışma koşulları olmasındandır. İnşaat sektörünün diğer sektörlerden farklı olmasının başlıca nedeni, her projenin birbirinden farklı olması ve bu yüzden her projede değişik çalışma koşulları ve farklı risklerle karşı karşıya kalınmasıdır. İşçiler, endüstriyel sektördeki gibi tek bir fabrikada çalışma imkânı bulamadıkları için sürekli olarak bir projeden başka bir projeye hareket halindedir.

Bunların yanı sıra inşaat, tehlikeli ve çok sayıda risk içeren faaliyetlerden oluşmaktadır ve bu ortamda çalışmak için tecrübeli ve fiziksel zorluklara alışık olmak gerekmektedir. Ayrıca bir inşaat projesinde aynı anda birden fazla işçi grubu da çalışabilir ki bu da tehlike ve riskleri daha da artırmaktadır. Bu nedenlerden dolayı, inşaat sektörü diğer sektörlere göre daha fazla risk altındadır ve işçi sağlığı ve iş güvenliğini sağlamak daha güç ve karmaşık olabilmektedir.

İnşaat sektöründe iş sağlığı ve güvenliği konusundaki eksiklik, yaşanan ekonomik, bilimsel ve teknolojik gelişmelerden, iş kazalarını önlemek amacıyla yararlanılmamasından kaynaklanmaktadır. İşverenler, iş kazalarını önleyici tedbirler almak için yapılacak harcamaların gereksiz olduğunu, iş-

Tablo.56 Yabancı Gerçek Kişilerin Türkiye'de Sahip Olduğu Toplam Taşınmaz Alanlar

İLLER	2017		2019	
	TOPLAM TAŞINMAZ PARSEL SAYISI	TOPLAM TAŞINMAZ ALANI m²	TOPLAM TAŞINMAZ PARSEL SAYISI	TOPLAM TAŞINMAZ ALANI m²
ANTALYA	9.840	6.461.414	11.063	7.045.845
MUĞLA	6.002	6.434.583	6.328	6.561.587
İSTANBUL	13.615	4.302.421	17.997	5.298.938
AYDIN	3.648	2.544.343	3.876	2.624.283
BURSA	2.709	1.692.397	6.874	2.299.738
KOCAELİ	831	1.012.226	1.136	1.925.355
SAKARYA	1.266	1.264.434	1.852	1.850.183
YALOVA	2.746	1.522.016	3.494	1.756.493
İZMİR	3.015	1.546.137	3.860	1.684.451
HATAY	301	1.436.627	343	1.123.981
ANKARA	2.499	602.742	4.065	977.541
MERSİN	1.527	636.646	1.966	686.443
TRABZON	702	472.188	915	625.407
EDİRNE	121	163.199	494	583.533
SAMSUN	940	393.387	1.511	500.965
TEKİRDAĞ	658	429.109	891	468.681

Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

çilerin gerektiği kadar dikkatli olmadığını, kazaların işçilerin dikkatsizliğinden kaynaklandığını düşünmektedir. İş kazalarının oluşmasındaki asıl neden, iş sağlığı ve güvenliği konusunda yapılacak düzenlemeler için gerekli harcamaların yapılmamasıdır.

Yıllar itibarıyla inşaat sektöründe ve Türkiye genelinde meydana gelen iş kazaları sonucu ortaya çıkan ölüm sayıları Tablo.57'de sunulmaktadır. İnşaat sektörü en çok ölümlü iş kazalarının gerçekleştiği sektör olmayı sürdürmektedir. Tablodaki veriler İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'ne aittir.

Tablo.57 İnşaat Sektöründe İş Kazaları

YILLAR	İŞ KAZALARI SONUCU İNŞAAT SEKTÖRÜNDE ÖLÜMLER	İŞ KAZALARI SONUCU TÜRKİYE'DE ÖLÜMLER	İNŞAAT SEKTÖRÜNÜN PAYI %
2013	294	1.235	23,8
2014	423	1.886	22,4
2015	426	1.730	24,6
2016	442	1.970	22,4
2017	453	2.006	22,6
2018	438	1.923	22,8
2019	336	1.736	19,4

Kaynak: İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi

İnşaat Malzemeleri Sanayisinde İş Kazaları, İnşaat Sektörü ve Diğer Riskli Sektörlere Göre Daha Düşük

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin ve diğer kamu ve özel kurumların açıkladığı yıllık istatistiklerde inşaat sektörüne ilişkin veriler yer almakla birlikte inşaat malzemesi sanayine ilişkin özel bir veri yer almamaktadır. Bu çerçevede inşaat malzemesi sanayisi ile inşaat sektörü ayrımı önem kazanmaktadır. İnşaat malzemeleri sanayisinde iş kazalarının, inşaat sektörü ve diğer riskli sektörlere oranla çok daha düşük olduğu bilinmektedir. Nitekim, ihracat ağırlıklı çalışan inşaat malzemeleri sanayisi, gelişmiş ve dünya ile entegre olmuş bir sanayi dalı olarak işin doğası gereği asgari iş, çalışma ve çalışan standartlarının üzerinde faaliyet göstermektedir.

II.9.4 SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE DOSTU BİNALAR

Sürdürülebilir, ekolojik, yeşil, çevre dostu ve benzeri pek çok isim altında tanımlanan doğayla uyumlu yapılar, yapının arazi seçiminden başlayarak yaşam döngüsü çerçevesinde değerlendirilmektedir. Yeşil binalar, bütüncül ve sosyal-çevresel sorumluluk anlayışıyla tasarlanan, iklim verilerine ve bulunduğu yere özgü koşullara uygun, ihtiyacı kadar tüketen, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelen, doğal ve atık üretmeyen malzemelerin kullanıldığı katılımı teşvik eden, ekosistemlere duyarlı yapılar olarak tarif edilmektedir.

Yeşil binaların yaygınlaşmasını sağlamanın en etkili yollarından biri bu binalara bir "yeşil bina sertifikası" verilmesidir. Bu sertifika sayesinde bir binanın yeşil bina kriterlerine ve bu kriterleri oluşturan standartlar çerçevesinde doğaya, çevreye ve insana ne kadar uyumlu olduğu tescil edilmektedir. Bu standartlar ve kriterler aynı zamanda yeşil bina tasarlamak isteyen mimar ve mühendisler için kılavuz niteliği taşımaktadır. Yeşil bina sertifikalı binalara yönelmek şirketler için geleceğe yaşanabilir bir çevre bırakmak hedefindeki bir sosyal sorumluluk projesi olarak da görülmektedir.

Günümüzde binaları çevresel etkilerine göre değerlendiren pek çok sistem geliştirilmiş ve geliştirilmektedir. Bu sistemler, yeşil dönüşüm sürecinde etkili bir araç, önemli bir ilk adım-

dır. Dünya'da birçok yeşil bina sertifika sistemi bulunmaktadır. Bunlar içinde en önemlileri 1990'da İngiltere'de ortaya çıkan BREEAM (Building Research Establishment Environmental Assessment Method), 1998'de Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkan LEED (Leadership in Energy and Environmental Design), 1998'de gelişmiş ülkelerin bir araya gelmesiyle kurulan IISBE (International Initiative for Sustainable Built Environment)'dir. 2003'de Avustralya'da oluşturulan Greenstar, 2004'de Japonya'da ortaya çıkan CASBEE (Comprehensive Assessment for Building Environmental Efficiency) ve 2009'da Almanya'da ortaya çıkan DGNB (Deutsche Gesellschaft fur Nachhaltiges Bauen) diğer sertifika sistemleridir.

Çevre Dostu Yeşil Binalar Derneği (ÇEDBİK), ülkemizde sürdürülebilirlik hareketinin binalardan, yerleşimlere ve şehirlere doğru yayılmasında ve pazarın dönüşümünde öncülük etmektedir. Türkiye'de yeşil binalar konusuna bütünsel bir bakışla odaklanıp çevre ve insan sağlığı konularına öncelik vererek yeşil bina hedefine bir adım daha yaklaşılmasına yardımcı olmaktadır.

Dünya Yeşil Bina Konseyi (WGBC) kurucu üyesi, aynı zamanda WGBC'nin Avrupa ayağı olan Avrupa Bölgesel Ağı (ERN)'nın İcra Kurulu üyesi olan ÇEDBİK, Avrupa'daki Yeşil Bina çalışmalarının uluslararası stratejisi ve politikasının oluşmasında rol almaktadır.

Türkiye'de ise yeşil binalar alanındaki araştırma ve çalışmalara devam eden ÇEDBİK, yeni konut projelerinde uygulanmak üzere Türkiye koşullarına uygun sertifika sistemi olan "Binalarda Ekolojik ve Sürdürülebilir Tasarım Sertifikası –B.E.S.T" oluşturmuştur.

ÇEDBİK Türkiye'deki yeşil bina sertifikası almış projeleri güncel olarak web sayfasında yayınlamaktadır. https://cedbik.org/tr/sertifikali-projeler

Leadership in Energy and Environmental Design, LEED

Enerji ve Çevre Dostu Tasarımda Liderlik (LEED) ABD Çevre Dostu Binalar Konseyi (USGBC) tarafından geliştirilen bir dizi kriterler listesidir. Bu sistemin puanlaması 9 kategoride yapılmaktadır. Bunlar:

1. Bütünleşik süreç
2. Konum Ulaşım
3. Sürdürülebilir Araziler
4. Su verimliliği
5. Enerji ve Atmosfer
6. Malzeme ve Kaynaklar
7. İç Hava Kalitesi
8. İnovasyon
9. Bölgesel öncelik

Binalar Sertifikalı, Gümüş, Altın, Platin olmak üzere dört ayrı seviyede sertifika alabilmektedir.

USGBC tarafından her yıl, ABD dışında en çok LEED sertifikalı yeşil binalara sahip ülkeler sıralamaktadır. 2018 yılı sonu itibarıyla ABD hariç dünyada toplam 7.797 proje ve 210 milyon metrekare brüt yapılı alan LEED sertifikasına sahiptir. 2018 yılında, 167 ülkede 96.275 adet sertifika verilmiştir. 2019 yılı içinde ise ABD dışındaki ilk 10 ülkede toplam 30.273 metrekare proje sertifikalandırılmıştır. Türkiye 1.569,6 m^2 alan ile ilk 10 ülke arasında 6. sırasındaki yerini korumuştur.

Tablo.58 LEED Sertifikası Alınan Büyüklük İtibarıyla Ülkeler

Sıra	Ülkeler	2017		2018	
		Sertifikalı Brüt Alan Milyon m^2	Sertifikalı Toplam Bina Sayısı	Sertifikalı Brüt Alan Milyon m^2	Sertifikalı Toplam Bina Sayısı
1	ÇİN	47,16	1.211	68,83	1.494
2	KANADA	40,77	2.970	46.81	3.254
3	HİNDİSTAN	20,28	752	24,81	899
4	BREZİLYA	14,83	461	16,74	531
5	GÜNEY KORE	6,66	106	12,15	143
6	TÜRKİYE	6,06	245	10,90	337
7	ALMANYA	7,00	276	8,47	327
8	MEKSİKA	5,16	305	8,41	370
9	TAYVAN	6,15	124	7,30	144
10	İSPANYA	4,76	212	5,81	299
	ABD	385,65	30.669	441,60	33.632

Kaynak: USGBC (Amerikan Yeşil Binalar Konseyi)

2019 yılı sonu itibari ile tüm dünya da 125.785 sertifikalı bina bulunmaktadır. Türkiye için 380 adet sertifikalı ve 517 kayıtlı toplamda 817 bina bulunmaktadır.

Building Research Establishment Environmental Assessment Method (BREEAM), bir binanın çevreye olan etkilerini basit ve ekonomik bir şekilde değerlendirebilmek ve böylelikle bu etkileri azaltabilmek için 1990 yılında oluşturulmuştur. Bu süreç içerisinde gelişip çok kapsamlı ve detaylı bir metot haline gelmiştir.

BREEAM' a göre puanlama 10 ana kategoride yapılır:

1. Şantiye ve Bina Yönetimi,
2. Sağlık ve Konfor
3. Enerji verimliliği
4. Su verimliliği
5. Arazi Kullanımı ve Ekoloji
6. Ulaşım
7. Malzeme kullanım
8. Atıklar yönetimi
9. Kirlilik
10. İnovasyon

Bu ana başlıkların da bulundukları ülkenin veya coğrafyanın koşullarına göre ağırlıkları vardır. BREEAM'ın bu yöntemi, onu diğer metotlara göre, farklı ülke ve coğrafyalara adaptasyon konusunda çok avantajlı kılmaktadır.

2019 yılsonu itibarıyla dünyada 590.691 bina BREEAM sertifikası almıştır.

Türkiye'de ise yine 2019 yılsonu itibarıyla 70 bina BREEAM sertifikası almaya hak kazanmıştır.

Excellence in Design For Greater Efficencies, EDGE

Uluslararası Finans Kurumu (International Finance Corporation, IFC) , gelişen pazarlarda yeşil binaların yaygınlaşma-

sı amacıyla "Excellence in Design for Greater Efficencies, EDGE" sertifikasını oluşturmuştur. Hızlı, kolay ve hesaplı olan EDGE sertifikası, proje geliştiricilere projelerinin çevre üzerindeki etkilerini azaltan, maliyetleri düşürürken, öngörülen tasarrufları sağlayan teknik çözümler seçme imkânı sunmaktadır.

EDGE 130 ülkede, konutlar, oteller, hastaneler, mağazalar ve ofisler olmak üzere yeni binalar tasarlamak amacıyla herkes tarafından kullanılabilen ücretsiz bir uygulamayı desteklemektedir. Projelerin EDGE standardına ulaşması ve sertifikasyona hak kazanması için enerji verimliliği, su verimliliği ve malzeme ve kaynak kullanımı alanlarında en az yüzde 20 verimlilik sağlaması gerekmektedir. Türkiye'de 3 konut ve 1 hastane olmak üzere toplam 4 bina EDGE sertifikası almaya hak kazanmıştır.

Binalarda Ekolojik ve Sürdürülebilir Tasarım Sertifikası, B.E.S.T

ÇEDBİK 2019 yılı başı itibari ile "Binalarda Ekolojik ve Sürdürülebilir Tasarım Sertifikası B.E.S.T" 'i hayata geçirmiştir. Sertifika 9 ana başlık ve 4'ü ön koşul olmak üzere 44 alt başlıktan oluşmaktadır. Kategoriler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

1. Bütünleşik Yeşil Proje Yönetimi
2. Arazi Kullanımı
3. Su Kullanımı
4. Enerji Kullanımı
5. Sağlık ve Konfor
6. Malzeme ve Kaynak Kullanımı
7. Konutta Yaşam
8. İşletme ve Bakım
9. Yenilikçilik

B.E.S.T Konut Sertifika sisteminde projeler Onaylı, İyi, Çok iyi ve Mükemmel olmak üzere dört ayrı seviyede derecelendirilmektedir.

ÇEDBİK 2019 yılında ilk projesine resmi olarak B.E.S.T sertifikası vermiştir. KİPTAŞ tarafından yapılan ve 23 bloktan oluşan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Bayrampaşa-Paşa Konutları projesi sertifika almaya hak kazanmıştır.

II.9.5 İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİ LOJİSTİĞİ

İnşaat malzemeleri sanayisi üretim, dış ticaret ve tüketim aşamalarında önemli bir taşımacılık ve lojistik faaliyeti yaratmaktadır. İnşaat malzemeleri Türkiye'de en yüksek taşımacılık hacmi olan sektör konumundadır. Bu nedenle inşaat malzemeleri taşımacılığı ve lojistiği hem sanayi için hem de lojistik sektörü için ayrı bir önem taşımaktadır.

Taşımacılık ve lojistik faaliyetleri inşaat malzemeleri sanayisi için birkaç yönden büyük önem taşımaktadır. İlk olarak taşımacılık ve lojistik faaliyetleri önemli bir maliyet kalemi oluşturmaktadır. İkinci olarak ihracat taşımalarında maliyet ve zaman olarak rekabet gücünü etkilemektedir. Üçüncü olarak ise yurtiçinde yoğun taşımacılığın yarattığı yük de ilave maliyetler oluşturmaktadır.

İnşaat malzemeleri üretimi 2019 yılında 258,4 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Bu üretimin elde edilmesi için bu tutara yakın bir hammadde ve yardımcı malzeme ile katkı malzemeleri üretim tesislerine taşınmaktadır. Bu taşımacılık yurtiçinde büyük ölçüde kara yolu ile ve kısmen deniz ve demir yolu ile yapılmaktadır.

İnşaat malzemeleri ürünleri içinden 2019 yılında 51,6 milyon ton ihracat konu olmuş ve yurtdışı taşımacılığı gerçekleştirilmiştir. İhracat taşımacılığı deniz yolu ve kara yolu ile yapılmaktadır.

İthalat hacmi ise giderek azalmaktadır ve 2019 yılında 2,53 milyon ton olmuştur. İthalat taşımacılığı da büyük ölçüde deniz ve kara yolu ile yapılmaktadır. İthal ürünler çoğunlukla nihai ürünler olup proje ve inşaat alanlarına taşınmaktadır.

Yurtiçi tüketim ise 2019 yılında 209,3 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. İnşaat malzemeleri tüketim için Türkiye'nin hemen her bölgesinde yoğun bir taşımacılık ve lojistik faaliyeti yaratmaktadır. Tüketimde hem yeni hem de yenileme pazarı taşımacılığı yapılmaktadır.

Tablo.59 Lojistik Faaliyetlerine Konu Olan İnşaat Malzemesi Büyüklüğü

YILLAR	ÜRETİM TON	İHRACAT TON	İTHALAT TON	TÜKETİM TON
2014	308.116.437	41.060.277	4.237.419	271.293.579
2015	315.212.300	35.350.230	4.510.744	284.372.814
2016	312.440.505	35.426.582	4.547.773	281.561.696
2017	326.240.420	38.162.030	3.924.540	292.002.930
2018	297.993.671	41.111.118	3.252.408	260.134.961
2019	258.390.420	51.601.436	2.532.895	209.321.879

Kaynak: Çalışma Ekibi

II.9.6 KENTSEL VE ENDÜSTRİYEL YENİLEME

İnşaat malzemeleri pazar büyüklüğü içinde iki alt pazar bulunmaktadır. Bunlardan ilki yeni inşaatlarda kullanılan ürünlerin yer aldığı yeni pazardır. Diğeri ise kentsel ve endüstriyel yenileme pazarıdır. Gelişmiş ülkelerde yeni pazar ile yenileme pazarı büyüklükleri birbirlerine yakındır. Gelişmekte olan ülkelerde ise yeni pazar çok daha büyük bir pay almaktadır. Bu ülkelerde nüfus artışı, kentleşme, sanayileşme gibi evreler sürdüğü için yeni inşaat yatırımları büyük paya sahiptir.

Yenileme pazarı mevcut yapı stoku içinde yapılan yenilemeler ve güçlendirmeler için kullanılan inşaat malzemelerinin oluşturduğu pazardır. Her türlü yapı stokunda kullanım aşamasında yapılan inşaat faaliyetlerini kapsamaktadır.

Türkiye'de yenileme pazarı 2010'lu yıllara kadar inşaat malzemeleri pazarı içinde yüzde 10'nun üzerinde pay alarak gelişim göstermiş ve hemen hemen tüm bölgelerde canlı bir yenileme pazarı oluşmuştur.

"Derin yenileme" ise bir yapının dış cephesinden iç makyaj-

lanmasına, bacasından tesisatına kadar her unsurunun yenilenmesini kapsamaktadır. Burada yenileme kapsamı, sadece kozmetik yenileme değil tesisat (elektrik, su vb.), ısıtma-soğutma, havalandırma sistemleri, yalıtım dahil cephe sistemleri, pencere-cam ve çatı-baca sistemleri gibi geniş bir alanı içermektedir. Amacına göre yenilenme çeşitleri; deprem güvenliği, yangın güvenliği, enerji verimliliği, konfor ve estetik olarak sıralanmaktadır.

Güçlendirme çalışmaları ise 'Derin Yenileme' çalışmalarının bir bölümünü oluşturmaktadır. Güçlendirme Türkiye'nin deprem kuşağında yer alması sebebiyle ayrı bir öneme sahiptir.

Türkiye'de kentsel dönüşüm sürecinde, tek uygun çözüm olarak vurgulanan yıkım ve yeniden yapımın, evrensel olarak güçlendirmenin/yenilemenin ekonomik veya mümkün olmadığı yerlerde tercih edildiği bilinmektedir. Hatta doğal kaynak tüketiminin azaltılması ve yıkım sonucu ortaya çıkan molozun doğada neden olduğu tahribat gerekçeleri ve sürdürülebilirlik kavramı doğrultusunda, Avrupa'da son yıllarda kabul gören eğilim, ekonomik olmasa da teknik olarak mümkün olduğunda, yıkım-yeniden yapım yerine, güçlendirme/yenileme yaklaşımının benimsenmesi yönündedir.

Avrupa Komisyonu tarafından yapılan araştırmaya göre 2015 yılında AB yenileme pazarı 109 milyar Euro olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, 882 bin 900 iş anlamına gelmektedir. Pazarın neredeyse yarısını Almanya, Fransa ve İtalya oluşturmaktadır. Sadece Almanya pazardan yüzde 22'lik pay almaktadır. 2015 yılında yenileme pazarı, toplam inşaat sektörünün yüzde 57'sini oluştururken, bu oranın yüzde 65'i konutlarda gerçekleşmiştir. AB'nin 2020 yılında yüzde 20 enerji verimliliği hedefini gerçekleştirebilmesi için kişi başına düşen yenileme yatırımının 2014 yılı orta ortalaması 30 Euro'dan 150 Euro'ya çıkması gerekmektedir.

Housing Europe ve BPIE tarafından hazırlanan raporlara göre; Avrupa Birliği inşaat sektöründe yenileme yatırımlarını büyük ölçüde sürdürülebilirlik hedefleri şekillendirmeye başlamıştır. Avrupa Birliği 2050 yılında sıfır karbon salımını hedeflemektedir. Bu hedef çerçevesinde yeni inşaatlarda artan ürün standartları kullanılmaktadır. Diğer yandan mevcut konut ve konut dışı bina stokunun da sıfır karbon salımı hedefine uygun olarak yenilenmesi gerekmektedir. Mevcut konutlar ile konut dışı binalarda önemli bir yenileme ihtiyacı bulunmaktadır. Avrupa Birliği'nde mevcut bina stokunun 2050 hedefleri ile uyumlu hale getirilmesi için her yıl yaklaşık 243 milyar euro tutarında yenileme harcamasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bunun dışında da binaların diğer ihtiyaçları için de ayrıca yenileme harcamaları olacaktır. Bu harcamaların yaklaşık 90 milyar eurosunun her yıl kamu tarafından karşılanması öngörülmektedir. Diğer harcamalar ise mülk sahipleri tarafından yapılacaktır.

Tablo.60 Türkiye'de İnşaat Malzemeleri Yenileme Pazarı; Milyar TL

YILLAR	İNŞAAT MALZEMELERİ PAZARI MİLYAR TL	YENİLEME PAZARI PAY %	YENİLEME PAZARI MİLYAR TL
2010	94	11	10,34
2011	129	10	12,90
2012	147	10	14,70
2013	189	9	17,01
2014	220	9	19,80
2015	247	8	19,76
2016	276	7	19,32
2017	348	7	24,36
2018	420	7	29,40
2019	378	6	22,70

Kaynak: Çalışma Ekibi

Türkiye'de ise 2010'lu yılların başından itibaren yenileme pazarının payı gerilemeye başlamıştır. Bu gerilemenin üç önemli nedeni bulunmaktadır. İlki konut kredi sisteminin çalışması ile hane halklarının konut satın alımı kolaylaşmış ve hane halkları oturdukları yapılarda yenileme yerine yeni konut almaya başlamıştır. İkinci olarak çok önemli bir konut üretimi gerçekleşmiştir. Ayrıca konut dışı binalarda da önemli bir yeni stok yaratılmıştır. Bu dönemde yenileme yerine yeni yapılar tercih edilmiştir. Üçüncü olarak ise kentsel dönüşüm süreci başlamış ve mevcut yapılar için dönüşüm öncelikli hale gelmiştir. Hane halkları ve tüzel kişiler yenilemeleri ötelemişler ve kentsel dönüşüm kapsamında yeni yapılara sahip olmayı amaç edinmişlerdir. Kentsel dönüşüm halen yeterli bir iyileşme sağlayamamış olmakla birlikte yenileme pazarını olumsuz etkilemeye devam etmektedir.

İnşaat malzemeleri pazarında yenileme pazarının payı bu gelişmeler çerçevesinde 2010'lu yıllarda gerilemeye başlamıştır. Yenileme pazarı payının 2017 ve 2018 yıllarında yüzde 7,0 olarak gerçekleştiği öngörülmektedir. 2019 yılında ise ekonomide yaşanan daralma nedeniyle yenileme pazarı payının 1 puan daha düşerek yüzde 6 olarak gerçekleştiği tahmin edilmektedir.

Türkiye'de inşaat faaliyetleri 2000'li yılların başından itibaren çeşitlenmeye başlamıştır. Konutların yanı sıra özellikle uluslararası nitelikte konut dışı binalar inşa edilmiştir. Alışveriş merkezleri, ofisler, sanayi ve lojistik binaları ile konaklama tesisleri bunların başında gelmektedir. Ayrıca yine hastane, yurtlar, eğitim kurumları, kamu binaları gibi alanlarda da bina stokunda önemli bir artış yaşanmıştır.

Türkiye'de bu alanlarda mevcut stokun ortalama yaşı 15 yılı aşmıştır ve ekonomik ve teknik olarak yenilenme ihtiyacı duymaktadır. Ancak bu alanlarda yenileme eğilimi henüz çok sınırlıdır. İnşaat sektörü ve inşaat malzemeleri sanayisi açısından bu alanlardaki yenileme ihtiyacı önemli bir potansiyel oluşturmaktadır.

Özellikle turizm sektöründe binalarda 7 yılda bir önemli yenileme gerekmektedir. Türkiye'de turizm sektöründe mevcut tesislerin ortalama yaşı dikkate alındığında önümüzdeki 5-10 yıl içinde önemli bir yenileme ihtiyacı olacaktır.

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2019

III. Bölüm
İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ GENEL DEĞERLENDİRME

İnşaat malzemeleri sanayisinde genel değerlendirme "Dünya İnşaat Malzemeleri Sanayi" ve "Türkiye İnşaat Malzemeleri Sanayi" olarak iki ayrı başlık altında yapılmaktadır. Değerlendirmelerde pazar büyüklükleri, ihracat, ihracat pazarları, üretim gibi bilgilere yer verilmektedir. Sayısal veriler ile genel eğilimler ortaya konulmaktadır.

III.1 DÜNYA İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ

Dünya İnşaat Malzemeleri Pazarı 2019 Yılında Yüzde 2,6 Büyüyerek 6,23 Trilyon Dolar Oldu

Dünya inşaat malzemeleri pazarı dünya inşaat harcamalarındaki gelişmelere paralel olarak hareket etmektedir. İnşaat harcamaları kamu-özel, altyapı, konut ve konut dışı bina yatırımlarına yapılan inşaat harcamalarını kapsamaktadır. Dünya inşaat malzemeleri pazarında büyüme inşaat harcamaları ile ortaya çıkan talebe göre şekillenmektedir.

İnşaat malzemeleri pazarında büyüme 2016 yılında yüzde 2,5 olduktan sonra pazar 2017 yılında yüzde 2,8 büyümüş ve 5,88 trilyon dolar olmuştu. 2018 yılında özellikle gelişmiş ülkelerdeki toparlanma ile inşaat malzemeleri pazarı yüzde 3,2 büyüyerek 6,07 trilyon dolara ulaşmıştı. Yine 2018 yılında inşaat malzemeleri pazarındaki büyümeye gelişen ülkelerin de katkısı artmıştı.

2019 yılında ise küresel inşaat sektöründe yaşanan yavaşlama inşaat malzemeleri pazarını da etkilemiştir. 2019 yılında inşaat malzemeleri pazarının yüzde 2,6 büyüdüğü ve 6,23 trilyon dolara ulaştığı öngörülmektedir. İnşaat malzemeleri pazarındaki büyümeye gelişmiş ülkelerin katkısı azalmıştır.

İnşaat Malzemeleri Dünya İhracatı 2019 Yılında Yüzde 1,3 Daraldı

Dünya inşaat malzemeleri pazarında talebin yaklaşık yüzde 20'sine yakını ithalat yoluyla karşılanmaya devam etmektedir. Bu çerçevede dünya inşaat malzemeleri ihracatını iki ana unsur belirlemektedir. Birincisi inşaat harcamalarında büyüme ile oluşan malzeme talebidir. İkincisi ise ihracata konu olan malzeme fiyatlarıdır. 2014 yılında dünya inşaat malzemeleri ihracatı 932,3 milyar dolar olarak tarihin en yüksek seviyesine ulaşmış 2015 ve 2016 yıllarında ise fiyatlardaki düşüş ve talep yavaşlaması ile gerilemişti. 2017 yılında inşaat malzemeleri dünya ihracatında yüzde 6 büyüme yaşanmıştı. 2017 yılında artan talep ve fiyatlardaki artışlar olumlu katkı sağlamıştı. 2018 yılında dünya inşaat malzemeleri ihracatı yüzde 6,5 artmış ve 925,6 milyar dolara ulaşmıştı.

2019 yılında ise dünya inşaat malzemeleri ihracatı yeniden daralmıştır. İhracat 2019 yılında yüzde 1,3 daralarak 913,7 milyar dolara inmiştir. İhracattaki daralmanın üç önemli nedeni bulunmaktadır. İlk olarak dünya ticaretindeki korumacılık uygulamaları dünya mal ticaretinin genelini olduğu gibi inşaat malzemeleri ihracatını da olumsuz etkilemiştir. İkinci olarak dünya inşaat sektöründe büyüme yavaşlamıştır. Üçüncü olarak ise 2019 yılında emtia fiyatları ve buna bağlı olarak da birçok inşaat malzemesi fiyatı gerilemiştir.

Böylece dünya inşaat malzemeleri ihracatı iki yıl aradan sonra yeniden daralmıştır.

Dünya İnşaat Malzemeleri Dış Ticaretinde Çin Yine En Büyük İhracatçı

Dünya inşaat malzemeleri ihracatında Çin en büyük ihracatçı ülke konumunda olmayı sürdürmektedir. Dünya inşaat malzemeleri ihracatında 2019 yılı itibarıyla en büyük ihracatçılar Tablo.61'de değerlendirilmektedir.

2019 yılı ihracat verilerine göre Çin 213,6 milyar dolar ile en büyük ihracatçıdır. Çin'i sırası ile Almanya 98,4 milyar dolar, ABD 59,1 milyar dolar, İtalya 48,9 milyar dolar ve Japonya 27,8 milyar dolar ile izlemektedir. Türkiye 21,48 milyar dolar ihracatı ile bir sıra yükselerek 2019 yılında dünyanın on birinci ihracatçısı ülkesi olmuştur.

Grafik.54 Dünya İnşaat Malzemeleri Pazar Büyüklüğü; Trilyon Dolar

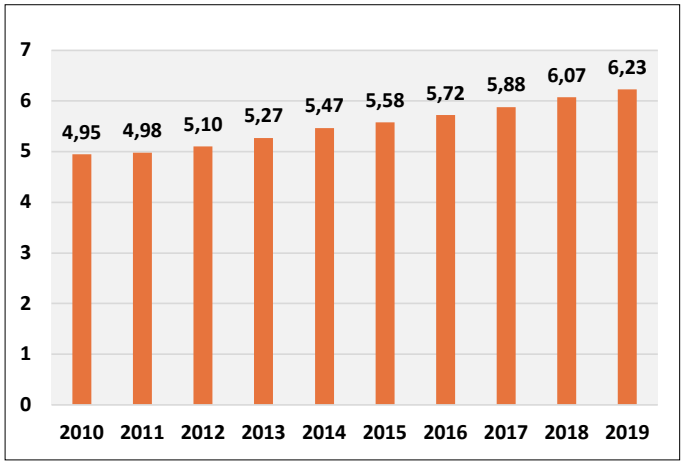

Kaynak: Çalışma Ekibi Hesaplamaları

Grafik.55 Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatı; Milyar Dolar

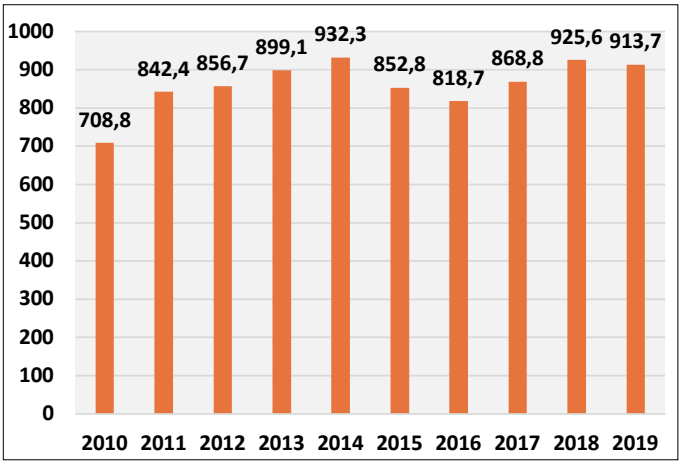

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Tablo.61 Dünya İnşaat Malzemesi İhracatçısı Ülkeleri 2018-2019

2018	2019	ÜLKELER	2018	2019	2018/2019 Değişim %
1	1	ÇİN	208.559	213.571	2,4
2	2	ALMANYA	104.780	98.382	-6,1
3	3	ABD	62.242	59.106	-5,0
4	4	İTALYA	52.299	48.940	-6,4
5	5	JAPONYA	29.243	27.842	-4,8
6	6	İSPANYA	26.100	25.134	-3,7
7	7	FRANSA	25.143	24.279	-3,4
9	8	POLONYA	23.752	22.370	-5,8
10	9	HOLLANDA	22.479	22.114	-1,6
8	10	GÜNEY KORE	23.944	22.002	-8,1
12	11	TÜRKİYE	21.557	21.484	-0,3
11	12	MEKSİKA	21.734	20.380	-6,2
13	13	BELÇİKA	17.673	17.740	0,4
14	14	HONG KONG	17.514	16.866	-3,7
15	15	İNGİLTERE	16.945	16.541	-2,4
17	16	AVUSTURYA	16.268	15.761	-3,1
16	17	ÇEKYA	16.545	15.698	-5,1
18	18	KANADA	15.802	15.213	-3,7
19	19	TAYVAN	15.744	14.423	-8,4
20	20	TAYLAND	13.542	13.538	0,0
21	21	HİNDİSTAN	11.127	12.257	10,2
25	22	VİETNAM	9.513	10.720	12,7
23	23	MALEZYA	10.077	10.229	1,5
22	24	RUSYA	10.653	9.956	-6,5
24	25	İSVİÇRE	9.748	8.825	-9,5
26	26	İSVEÇ	8.094	8.029	-0,8
28	27	MACARİSTAN	7.026	6.843	-2,6
27	28	ROMANYA	7.139	6.626	-7,2
29	29	DANİMARKA	6.567	6.069	-7,6
30	30	BREZİLYA	6.409	5.855	-8,7

Kaynak: International Trade Center verilerinden Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri tarafından hesaplanmıştır.

Tablo.62 Dünya İnşaat Malzemesi İthalatçısı Ülkeleri 2018-2019

2018	2019	ÜLKELER	2018	2019	2018/2019 Değişim %
1	1	ABD	124.379	115.277	-7,3
2	2	ALMANYA	65.307	60.716	-7,0
3	3	ÇİN	50.706	48.943	-3,5
4	4	FRANSA	36.810	36.222	-1,6
5	5	İNGİLTERE	33.204	32.388	-2,5
6	6	KANADA	29.373	27.940	-4,9
7	7	MEKSİKA	28.320	27.279	-3,7
9	8	HOLLANDA	25.210	25.349	0,5
10	9	JAPONYA	24.190	23.839	-1,5
8	10	İTALYA	19.815	18.804	-5,1
12	11	HONG KONG	19.341	17.819	-7,9
11	12	GÜNEY KORE	17.810	17.797	-0,1
13	13	VİETNAM	13.618	16.079	18,1
14	14	RUSYA	15.421	16.038	4,0
15	15	POLONYA	17.954	15.547	-13,4
17	16	BELÇİKA	15.449	15.192	-1,7
16	17	AVUSTURYA	14.372	14.897	3,7
18	18	İSPANYA	14.263	14.464	1,4
19	19	BAE	11.294	13.885	22,9
20	20	İSVİÇRE	14.004	13.322	-4,9
21	21	ÇEKYA	13.556	13.039	-3,8
25	22	AVUSTRALYA	14.126	12.510	-11,4
23	23	HİNDİSTAN	15.784	12.247	-22,4
22	24	TAYLAND	11.550	11.512	-0,3
24	25	SİNGAPUR	11.429	11.162	-2,3
26	26	İSVEÇ	10.784	10.100	-6,3
28	27	ENDONEZYA	10.793	9.849	-8,7
27	28	NORVEÇ	9.838	9.185	-6,6
29	29	SUUDİ ARABİSTAN	9.962	9.148	-8,2
30	30	MALEZYA	9.695	8.913	-8,1
33	37	TÜRKİYE	8.100	6.788	-16,2

Kaynak: International Trade Center verilerinden Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri tarafından hesaplanmıştır.

En Büyük İnşaat Malzemesi İthalatçısı ABD

Dünya inşaat malzemeleri ithalatçıları ihracat pazarlarını oluşturmaktadır. 2019 yılı itibarıyla en büyük ithalatçı veya ihracat pazarı, 115,3 milyar dolar ile ABD'dir. ABD'nin 2019 yılında ithalatı yüzde 7,3 azalmıştır. İkinci büyük pazar 60,7 milyar dolar ile Almanya'dır. Almanya'nın 2019 yılında inşaat malzemesi ithalatı yüzde 7 azalmıştır. Üçüncü büyük pazar ise 48,9 milyar dolar ile Çin'dir. Çin'in ithalatı ise 2019 yılında yüzde 3,5 düşmüştür.

Türkiye 2019 yılında 6,8 milyar dolar ithalatı ile 37. büyük pazar veya ithalatçı konumundadır ve 2018 yılına göre 4 sıra gerilemiştir.

III.2 TÜRKİYE İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ

İnşaat Malzemesi Sanayi Üretimi 2019 Yılında Yüzde 13 Daraldı

2019 yılında inşaat malzemeleri sanayi üretimi 2018 yılına göre yüzde 13 gerilemiştir. Üretimdeki gerilemede daha çok inşaat sektöründe yaşanan sıkıntılar etkili olmuştur. İç pazarda yıl genelinde inşaat malzemeleri talebi gerilemiştir. Üretimdeki gerilemede ana belirleyici iç pazardaki bu talep daralması olmuştur. İhracatın miktar olarak artması üretimdeki gerilemeyi sadece sınırlayabilmiştir. İnşaat sektöründe 2019 yılı genelinde yaşanan sıkıntılar inşaat malzemeleri sanayi üretimini 2019 yılında çok olumsuz etkilemiştir.

Grafik.56 İnşaat Malzemeleri Sanayi Üretimi Büyüme; Yüzde

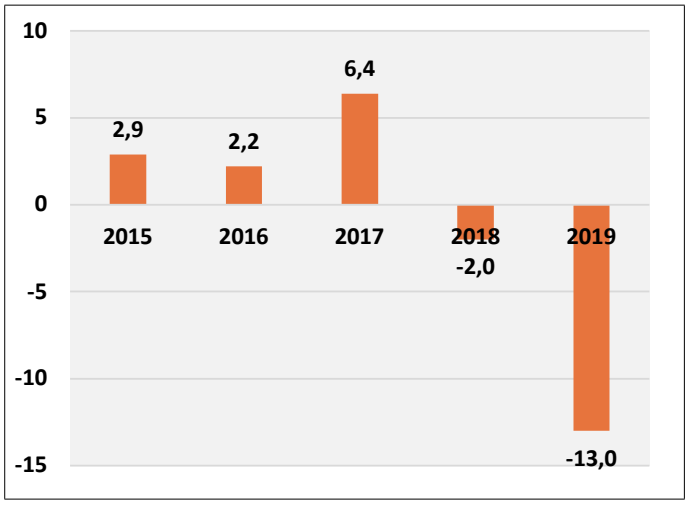

Kaynak: TÜİK verilerinden Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri tarafından hesaplanmıştır

2019 yılında inşaat malzemeleri alt sektörlerindeki sanayi üretiminde artış eğilimi ağırlık kazanmıştır. 22 alt sektörden 21'inde üretim geçen yıla göre düşerken sadece 1 alt sektörde üretim geçen yıla göre artmıştır. Üretim artışı gerçekleşen tek sanayi düz cam ve yalıtım camları olmuştur.

2019 yılında 22 alt sektörün 21'inde üretim bir önceki yıla göre düşmüştür. 2019 yılında üretimde en yüksek gerilemenin yaşandığı üç sektör yüzde 38,8 tuğla ve kiremit, yüzde 37,6 ile hazır beton ve yüzde 23,4 ile çimento ve betondan eşyalar olmuştur.

2019 yılında 2 sektörde üretim gerilemesi yüzde 30'un, 1 sektörde yüzde 20'nin ve 10 sektörde ise yüzde 10'nun üzerinde gerçekleşmiştir. Tek haneli gerileme yaşanan sektör sayısı ise 8 olarak gerçekleşmiştir. Bu sekiz sektör ısıtma ve soğutma cihazları, armatür musluk vana ve valfler, inşaat boya ve vernikleri, demir çelik radyatör, kilit ve donanım eşyaları, metal yapı ve yapı parçaları, seramik sağlık gereçleri ve elektrikli aydınlatma ekipmanları olmuştur.

2019 yılında inşaat sektöründe yaşanan yüzde 8,6 daralmaya bağlı olarak inşaat malzemeleri sanayi üretimi de 2008 yılından bu yana en sert daralma ile karşı karşıya kalmıştır.

Tablo.63 Türkiye İnşaat Malzemeleri Sanayi Üretiminde Büyüme; Yüzde

İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİLERİ	ÜRETİM BÜYÜME 2017	ÜRETİM BÜYÜME 2018	ÜRETİM BÜYÜME 2019
Düz Cam ve Yalıtım Camı (İnşaat Camı)	13,5	-19,1	2,8
Isıtma ve Soğutma Cihazları	17,2	11,4	-0,4
Armatür Musluk Vana ve Valfler	11,9	-1,6	-2,8
İnşaat Boya ve Vernikleri	8	-3,6	-4,6
Demir Çelik Radyatör	17,7	0,4	-5,9
Kilit ve Donanım Eşyaları	17,3	5,5	-7,2
Metal Yapı ve Yapı Parçaları	1,5	-3,9	-7,6
Seramik Sağlık Gereçleri	11,5	-0,1	-7,8
Elektrikli Aydınlatma Ekipmanları	6,4	-3,8	-8,6
İşlenmiş Taşlar (Mermer ve Granit)	1,9	1,9	-10,3
Çimento	10,6	0,6	-10,7
Seramik Kaplama Malzemeleri	3,5	16,7	-11,2
Demir Çelik Çubuk ve Profiller	-3	-5,3	-12,4
Demir Çelik İnşaat Ürünleri	3,3	-2,3	-12,6
Plastik İnşaat Malzemeleri	11	-1,1	-13,2
Yalıtımlı Kablolar	10,6	-2,3	-15,5
Birleştirilmiş Parke Yer Döşemeleri	5,1	-7,9	-16,5
Ahşap İnşaat Malzemeleri	-16,5	-23,1	-18,7
Metalden Kapı ve Pencereler	16,6	-17,8	-18,9
Çimento ve Betondan Eşya	13,6	4,4	-23,4
Hazır Beton	5,6	-9,6	-37,6
Tuğla ve Kiremit	-0,1	-3,6	-38,8
İnşaat Malzemeleri Sanayi Ağırlıklı Ortalama Büyüme*	6,4	-2,0	-13,0

*Kaynak: *TÜİK verilerinden Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri tarafından hesaplanmıştır*

İnşaat Malzemeleri İç Pazarı 2019 Yılında Cari Fiyatlarla Yüzde 9,8 Daraldı

2015 ve 2016 yıllarında inşaat malzemeleri pazarında büyümeler inşaat faaliyetlerindeki yavaşlama ile daha sınırlı gerçekleşmişti. 2017 yılında inşaat sektörüne verilen teşvikler inşaat faaliyetlerinde ve inşaat harcamalarında önemli bir artışa neden olmuştu.

2018 yılında inşaat malzemeleri iç pazarında yılın ilk yarısında önemli bir büyüme yaşanmıştı. Ancak özellikle ağustos ayında yaşanan finansal şoklar ardından inşaat sektöründe ortaya çıkan sıkıntılar nedeniyle inşaat malzemelerine talep küçülmüştü. Bu gelişmeler çerçevesinde 2018 yılında inşaat malzemeleri iç pazarı cari fiyatlarla yüzde 20,4 büyümüş ve 419,0 milyar TL olarak gerçekleşmişti. Ancak inşaat malzemeleri fiyatlarında yaşanan yıllık yüzde 29 artış ile karşılaştırıldığında iç pazar reel olarak yüzde 8,2 küçülmüştü.

2019 yılında ise inşaat sektöründe yaşanan yüzde 8,6 daralma nedeniyle inşaat malzemelerine yönelik talepte de sert düşüş yaşanmış ve inşaat malzemeleri pazarı 2019 yılında cari fiyatlarla yüzde 9,8 daralmıştır. Yüzde 5,12 olan 2019 yılı inşaat malzemeleri fiyat artışları da dikkate alındığında pazar reel olarak yüzde 14,9 küçülmüştür.

Grafik.57 İnşaat Malzemeleri İç Pazar Büyüklüğü; Milyar TL

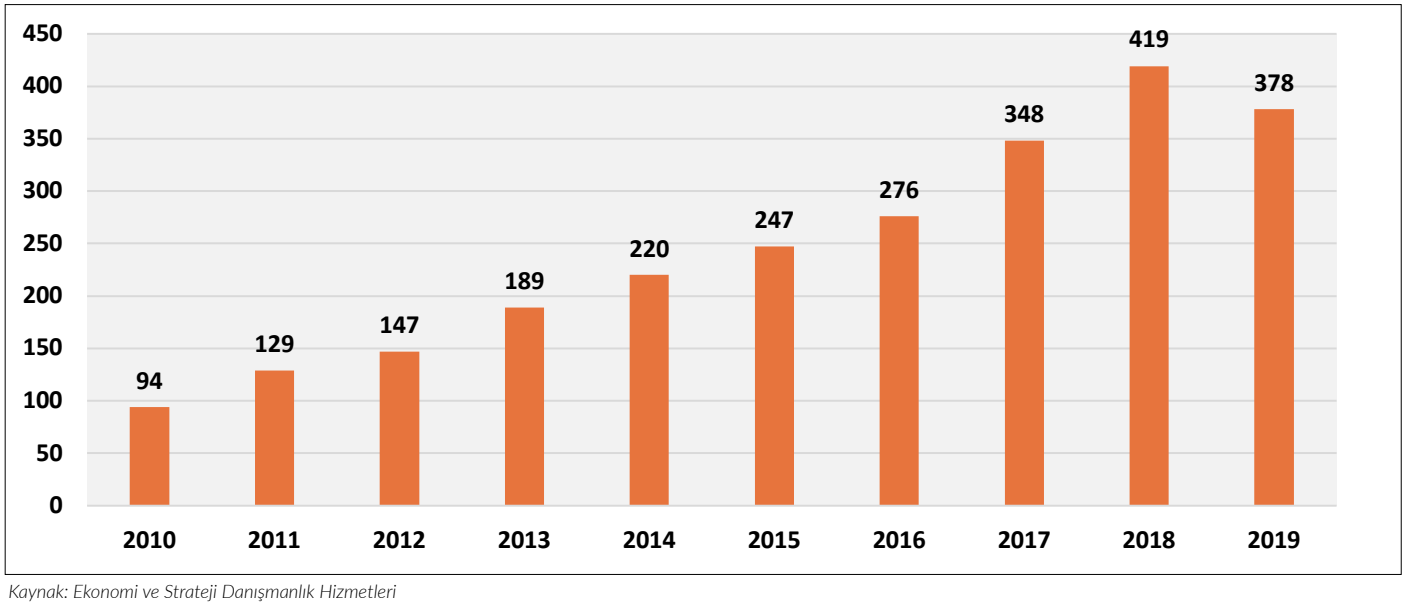

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Grafik.58 Türkiye İnşaat Malzemeleri İhracatı; Milyar Dolar

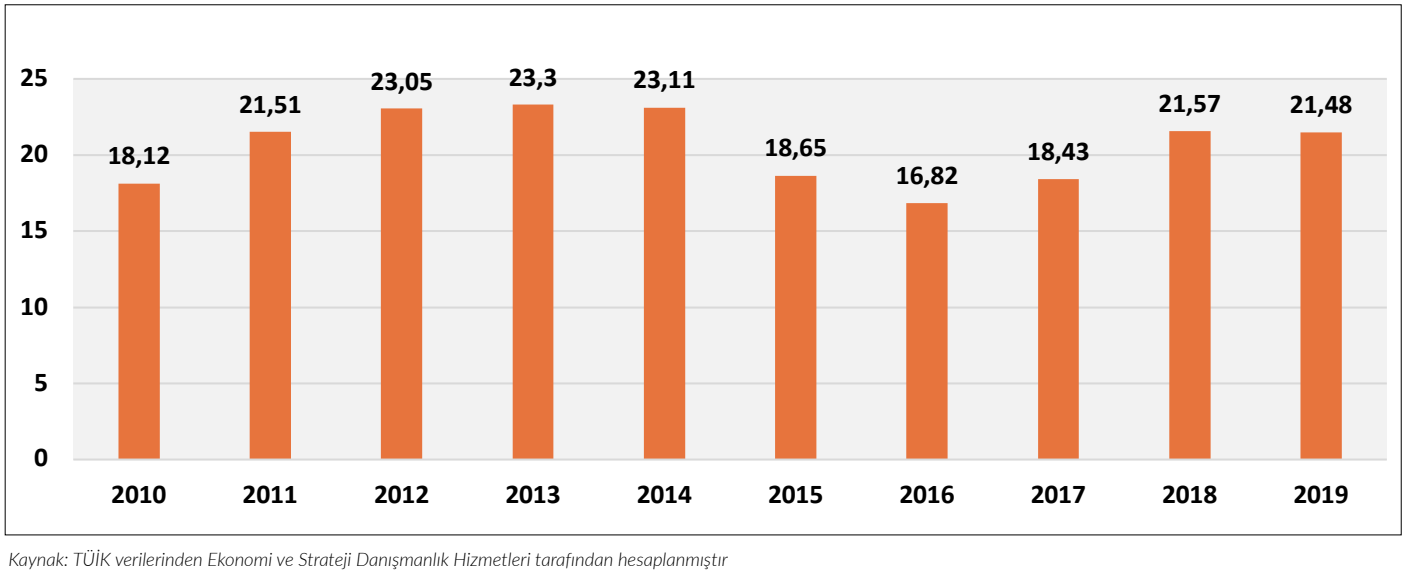

Kaynak: TÜİK verilerinden Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri tarafından hesaplanmıştır

İnşaat Malzemeleri İhracatı 2019 Yılında Yüzde 0,4 Geriledi

İnşaat malzemeleri ihracatı 2015 ve 2016 yılındaki gerilemelerin ardından 2017 yılında yüzde 9,6 artmış ve 18,43 milyar dolar olarak gerçekleşmişti. 2018 yılında ihracat artışı hızlanmış ve yüzde 17 olarak gerçekleşmiş ve 21,57 milyar dolar olmuştu. 2014 yılından sonra ihracat tekrar 20 milyar dolar seviyesini aşmıştı.

2019 yılında ise ihracat yüzde 0,4 gerilemiş ve 21,48 milyar dolara inmiştir. 2019 yılında ihracattaki gerilemede iki unsur belirleyici olmuştur. Bunlardan ilki dünya ticaretinde ortaya çıkan korumacılık eğilimi ile dünya mal ticaretinin de daralmış olmasıdır. Ekonomiler de ivme kaybetmeye başlamış ve Türkiye'nin inşaat malzemeleri ihracat pazarlarının performansı zayıflamıştır. Diğer unsur; Türk ihraç ürünlerinin ortalama birim fiyatı da gerilemiştir.

Ayrıca müteahhitlik işlerindeki durağanlık ve yakın ve komşu ülkeler ile yaşanan diplomatik sıkıntılar ve bölgedeki çatışmalar da ihracatta sınırlayıcı olmaya devam etmiştir.

İhracat Pazarlarımızda İlk Sıraya İsrail Yükseldi

Türkiye inşaat malzemeleri sektöründe ihracat 2019 yılında yüzde 0,4 düşerek 21,48 milyar dolara inmiştir. İnşaat malzemeleri sanayisinin ihracatı çok sayıda alt sektörden ve çok çeşitli ürünlerden oluşmaktadır. Bu nedenle ihracat pazarları da çok çeşitlilik göstermektedir.

İnşaat pazarlarındaki gelişmeler ve ihracat pazarlarımız ile olan ilişkiler inşaat malzemesi ihracatında belirleyici olmaktadır. 2019 yılında birçok önemli ihracat pazarımızda yine önemli gelişmeler yaşanmış olup bu gelişmeler ihracatımızı farklı yönlerde etkilemiştir.

İnşaat malzemeleri ihracat pazarlarımızda ilk sırayı 2016 yılında ABD, 2017 yılında İngiltere ve 2018 yılında Almanya almıştı. 2019 yılında ise bu kez ilk sıraya İsrail yükselmiştir. İsrail'e ihracat yüzde 8,7 artmıştır. İsrail'i Irak, İngiltere, Almanya ve ABD izlemiştir. Böylece bu dört büyük pazarımız ilk beş sırada yer almaya devam etmiştir. Ancak Irak'a ihracat 2019 yılında önemli ölçüde canlanarak yüzde 16,6 artmıştır. Brexit etkisindeki İngiltere'ye ihracat yüzde 6,2 düşmüştür. Almanya'ya da ihracat 2019 yılında yüzde 7,9 gerilemiştir. İnşaat sektörü yavaşlayan ABD'ye de ihracat yüzde 8,2 düşmüştür.

2019 yılında ilk 30 ihracat pazarımız sıralamasında birçok bölgeden ülke yer almıştır. Çin'e ihracat 2019 yılında yüzde 11, Romanya'ya ise yüzde 10 gerilemiştir. Milyar dolar üzerinde ihracat yapılan 7 pazardan beşinde ihracat 2019 yılında düşüş göstermiştir.

İlk on pazarımız içinde yer alan diğer üç ülke Fransa, Yemen ve Suudi Arabistan'a ise ihracat artmıştır. Özellikle ilişkilerin gerildiği Suudi Arabistan'a ihracat yüzde 19,3 artmıştır. Komşu ülkelerden Rusya, Gürcistan ve Azerbaycan'a ihracat 2019 yılında artış göstermiştir.

2019 yılında Fas, Singapur ve Ukrayna'ya ihracatlar yüzde 30'un üzerinde artış göstermiştir. Özbekistan ve Türkmenistan'a da ihracat yüksek oranlı artmıştır. İran'a ihracat ise yüzde 24,4 gerilemiştir. İlk 30 pazar içinde ihracatın en çok gerilediği ülkeler Cezayir, İran ve Belçika olmuştur. Cezayir, Türk ürünlerine karşı koruma önlemleri uygulamaya başlamıştır. İran'da ise uygulanan ambargoların etkisi ile ekonomi ve inşaat sektörü zayıflamıştır.

Rusya'da yaşanan ekonomik toparlanma ve inşaat faaliyetlerinin yeniden başlaması ile ihracatımız yüzde 5,6 artmış ve 358 milyon dolara yükselmiştir.

Tablo.64 Türkiye İnşaat Malzemeleri İhracatı İlk 30 Pazar; Milyon Dolar

SIRA	ÜLKE	2018	2019	Değişim %
1	İSRAİL	1.192	1.297	8,7
2	IRAK	1.056	1.231	16,6
3	İNGİLTERE	1.303	1.222	-6,2
4	ALMANYA	1.316	1.212	-7,9
5	ABD	1.242	1.140	-8,2
6	ÇİN	915	815	-11,0
7	ROMANYA	792	713	-10,0
8	FRANSA	513	522	1,7
9	YEMEN	471	502	6,6
10	SUUDİ ARABİSTAN	315	376	19,3
11	GÜRCİSTAN	359	373	3,8
12	İTALYA	413	371	-10,3
13	RUSYA	339	358	5,6
14	FAS	270	358	32,6
15	BULGARİSTAN	347	353	1,9
16	SİNGAPUR	254	335	31,8
17	İSPANYA	333	326	-2,1
18	AZERBAYCAN	283	314	11,2
19	SERBEST BÖLGELER	236	312	32,0
20	MISIR	316	306	-3,2
21	UKRAYNA	173	282	63,0
22	POLONYA	269	282	4,6
23	BELÇİKA	379	271	-28,5
24	BAE	248	268	7,9
25	HOLLANDA	330	267	-18,9
26	ÖZBEKİSTAN	198	251	26,9
27	LİBYA	119	244	105,9
28	CEZAYİR	390	237	-39,1
29	TÜRKMENİSTAN	132	229	74,3
30	İRAN	299	226	-24,4

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Türkiye'nin Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatında Payı yüzde 2,35'e Yükseldi

Türkiye'nin dünya inşaat malzemeleri ihracatındaki payı 2012 yılında yüzde 2,69 ile en yüksek seviyesine ulaştıktan sonra gerileme eğilimine girmişti. Özellikle yakın ve komşu pazarlarımızdaki kayıplar nedeniyle Türkiye'nin payı düşmeye başlamıştı. 2016 yılına kadar gerileme sürmüş ve payımız

2016 yılında yüzde 2,05 olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılında dünya inşaat malzemeleri ihracatındaki payımız 6 sene aradan sonra yeniden yükselmiş ve yüzde 2,12'ye çıkmıştı. 2018 yılında da dünya ihracatı içinde alınan payda artış devam etmişti.

2019 yılında ise hem Türkiye'nin hem de dünyanın inşaat malzemeleri ihracatı gerilemiştir. Dünya inşaat malzemeleri ihracatı yüzde 1,3 küçülürken Türkiye'nin ihracatı bunun altında kalarak yüzde 0,4 daralmıştır. Böylece Türkiye'nin dünya inşaat malzemeleri ihracatı içindeki payı da yüzde 2,35'e yükselmiştir.

Grafik.59 Türkiye'nin Dünya İnşaat Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde

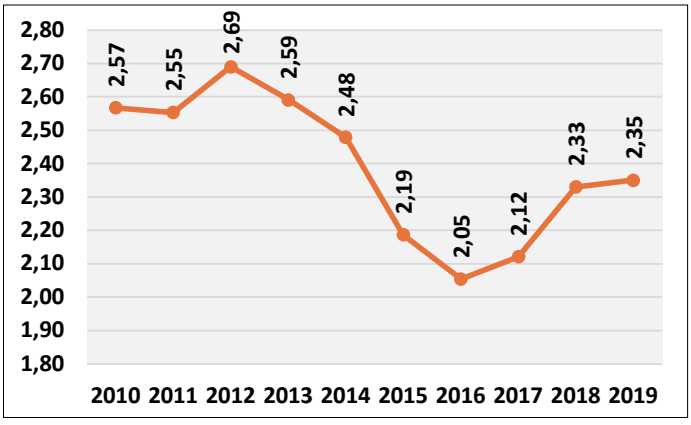

Kaynak: Ekonomi Ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

2019 yılında 26 Malzemenin İhracatı Artarken 9 Malzemenin İhracatı Düştü

İnşaat malzemeleri dış ticareti 36 alt gruptan oluşmaktadır. 2019 yılında 36 alt gruptan 26 alt grubun ihracatı artarken, 9 malzeme alt grubunda ihracat düşmüştür. 1 alt grubun ihracatı ise değişmemiştir. 2019 yılında oran olarak en yüksek ihracat artışı yüzde 48,6 ile alçı çimento beton eşya ve yüzde 42,7 ile çimentoda gerçekleşmiştir. 2019 yılında en yüksek ihracat 4,69 milyar dolar ile yine demir çelik çubuk profillerinde yaşanmıştır. İhracatta en çok gerileme yaşanan sektör ise yine demir çelik çubuk profilleri olmuştur. Demir çelik boru ve bağlantı parçaları ihracatı da yüzde 12 düşmüştür. ABD'nin 2019 yılında uyguladığı ilave ithalat gümrük vergileri demir çelik ürünlerinde ihracatta düşüşe yol açmıştır.

İnşaat Malzemeleri İthalatı 2019 Yılında Yüzde 16,2 Geriledi

İnşaat malzemeleri ithalatı 2019 yılında yüzde 16,2 gerileyerek 6,79 milyar dolara inmiştir. İthalatta 2018 yılında yaşanan yüzde 10,5 gerileme ardından 2019 yılında daha yüksek bir gerileme yaşanmıştır. İnşaat sektöründeki küçülme, oluşan olumsuz ekonomik ve finansal koşullar ile döviz kurlarındaki artışlar inşaat malzemeleri ithalatında daha keskin bir düşüşe neden olmuştur. 2017 ve 2018 yıllarındaki gerileme sonrası 2019 yılında ithalatta yüksek bir daralma yaşanmıştır. Böylece ithalat son üç yılda yüzde 27,8 düşmüştür.

2019 yılında 31 Malzemenin İthalatı Düşerken 5 Malzemenin İthalatı Arttı

İnşaat malzemeleri dış ticareti 36 alt gruptan oluşmaktadır. 2019 yılında 36 alt gruptan 31 alt grubun ithalatı düşerken 5 malzeme alt grubunda ithalat artmıştır. 2019 yılında oran olarak en yüksek ithalat düşüşü yüzde 66,7 ile demir çelik dikenli tel ve yüzde 60,5 ile ağaç ürünlerinde gerçekleşmiştir. 2019 yılında en yüksek ithalat 952 milyon dolar ile elektrik malzemelerinde yaşanmıştır. Elektrik malzemeleri ithalatı da 2019 yılında yüzde 15,7 gerilemiştir. Demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları ithalatı yüzde 18,5 azalmıştır. Yüksek ithalat yapılıp ithalatı artan ürün grubu yüzde 1,8 ile armatür musluk vana ve valfler olmuştur. İthalat artışı gerçekleşen diğer malzemelerde de artışlar sınırlı gerçekleşmiştir.

Grafik.60 Türkiye İnşaat Malzemeleri İthalatı; Milyar Dolar

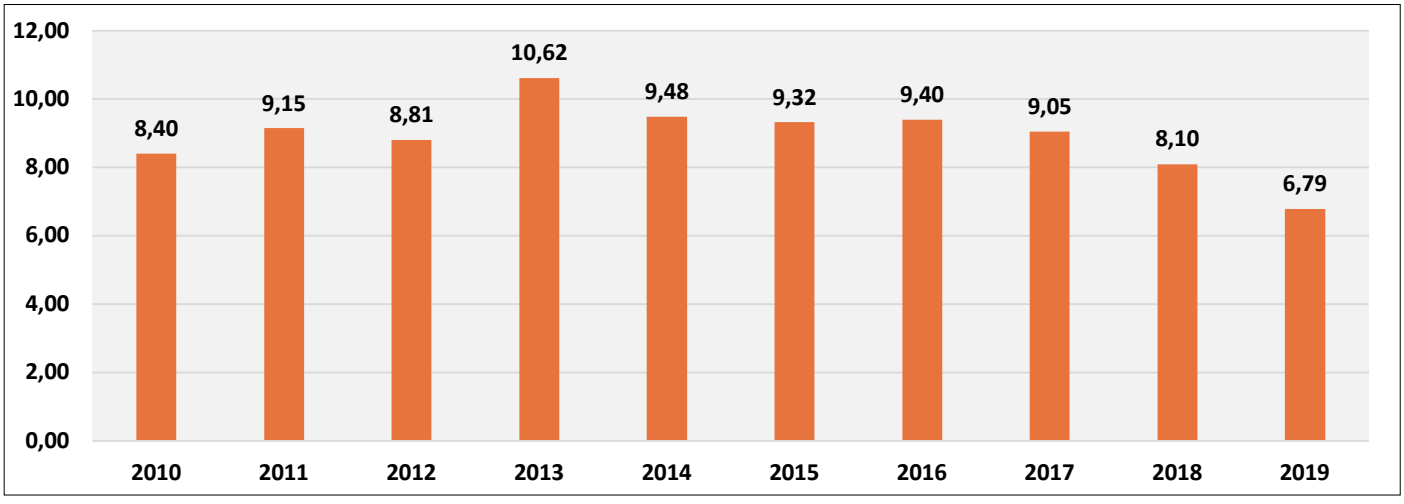

Kaynak: TÜİK verilerinden Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri tarafından hesaplanmıştır

Tablo.65 İnşaat Malzemeleri İhracatı; Milyon Dolar

İNŞAAT MALZEMELERİ	2018	2019	DEĞİŞİM %
DEMİR ÇELİK ÇUBUK PROFİL	5.425	4.694	-13,5
ALÜMİNYUM İNŞAAT MALZEMELERİ VE AKSAMLARI	1.696	1.846	8,8
DEMİR ÇELİK BORU VE BAĞLANTI PARÇALARI	1.783	1.569	-12,0
YALITIMLI KABLOLAR	1.555	1.508	-3,0
DEMİR ÇELİK İNŞAAT AKSAMI	1.213	1.327	9,4
PLASTİK İNŞAAT MALZEMELERİ	931	1.001	7,5
İŞLENMİŞ TAŞLAR (MERMER VE GRANİT)	943	973	3,2
ÇİMENTO	614	876	42,7
BLOK MERMER	944	864	-8,5
SERAMİK KAPLAMA	598	665	11,2
ISITMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI	688	656	-4,7
AHŞAP İNŞAAT MALZEMELERİ	516	560	8,5
DEMİR ÇELİK BAĞLANTI ELEMANLARI	527	516	-2,1
ELEKTRİK MALZEMELERİ	496	505	1,8
YAPI KİMYASALLARI	476	491	3,2
KİLİTLER VE DONANIM EŞYALARI	455	460	1,1
DEMİR ÇELİK RADYATÖR	458	457	-0,2
ARMATÜR, MUSLUK, VANA VE VALFLER	351	400	14,0
İNŞAAT CAMLARI (DÜZ CAM VE YALITIM CAMLARI)	290	354	22,1
SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ	259	271	4,6
AYDINLATMA EKİPMANLARI	232	229	-1,3
İNŞAAT BOYA VE VERNİKLERİ	214	218	1,9
ALÇI LEVHA İLE ÇİMENTO VE BETONDAN EŞYA	142	211	48,6
PREFABRİK YAPILAR	212	205	-3,3
YALITIM MALZEMELERİ	158	162	2,5
ASANSÖR YÜRÜYEN MERDİVEN VE KÖRÜKLER	87	118	35,6
DEMİR ÇELİK SAĞLIK GEREÇLERİ	63	68	7,9
ALÇI SIVA	52	65	25,0
DEMİR ÇELİK TEL ÖRGÜ KAFES AĞ	55	64	16,4
AHŞAP MUTFAK VE BANYO DOLAPLARI	46	59	28,3
SAYAÇLAR	41	45	9,8
DUVAR KAĞITLARI	13	19	46,2
DEMİR ÇELİK DİKENLİ TEL VE ÇİTLER	8	10	25,0
GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ	7	10	42,9
TUĞLA VE KİREMİT	8	8	0,0
ALÜMİNYUM SAĞLIK GEREÇLERİ	1,8	1,9	5,6

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Tablo.66 İnşaat Malzemeleri İthalatı; Milyon Dolar

İNŞAAT MALZEMELERİ	2018	2019	DEĞİŞİM %
ELEKTRİK MALZEMELERİ	1.129	952	-15,7
DEMİR ÇELİK BORU VE BORU BAĞLANTI PARÇALARI	821	669	-18,5
ARMATÜR, MUSLUK, VANA VE VALFLER	598	609	1,8
ALÜMİNYUM İNŞAAT MALZEMELERİ VE AKSAMLARI	679	579	-14,7
YAPI KİMYASALLARI	624	565	-9,5
DEMİR ÇELİK BAĞLANTI ELEMANLARI	562	469	-16,5
ISITMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI	386	392	1,6
İNŞAAT BOYA VE VERNİKLERİ	417	391	-6,2
YALITIMLI KABLOLAR	383	335	-12,5
PLASTİK İNŞAAT MALZEMELERİ	364	333	-8,5
DEMİR ÇELİK ÇUBUK PROFİL	416	273	-34,4
İNŞAAT CAMLARI (DÜZ CAM VE YALITIM CAMLARI)	205	182	-11,2
AYDINLATMA EKİPMANLARI	239	175	-26,8
KİLİTLER VE DONANIM EŞYALARI	208	172	-17,3
YALITIM MALZEMELERİ	173	151	-12,7
DEMİR ÇELİK İNŞAAT AKSAMI	192	122	-36,5
ASANSÖR YÜRÜYEN MERDİVEN VE KÖRÜKLER	200	108	-46,0
AHŞAP İNŞAAT MALZEMELERİ	185	73,0	-60,5
İŞLENMİŞ TAŞLAR	100	73,0	-27,0
GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ	49,8	46,7	-6,2
SAYAÇLAR	19,8	19,0	-4,0
ALÇI LEVHA İLE ÇİMENTO VE BETONDAN EŞYA	27,6	15,7	-43,1
DEMİR ÇELİK RADYATÖR	16,8	13,7	-18,5
SERAMİK KAPLAMA	18,1	11,4	-37,0
DEMİR ÇELİK TEL ÖRGÜ KAFES VE AĞ	15,6	10,0	-35,9
PREFABRİK YAPILAR	11,8	7,8	-33,9
DEMİR ÇELİK SAĞLIK GEREÇLERİ	10,4	7,1	-31,7
ÇİMENTO	6,8	6,9	1,5
AHŞAP MUTFAK VE BANYO DOLAPLARI	16,4	6,6	-59,8
BLOK MERMER	3,1	5,3	71,0
DUVAR KAĞIDI	8,7	5,0	-42,5
SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ	6,3	4,5	-28,6
ALÇI SIVA	6,6	3,7	-43,9
TUĞLA VE KİREMİT	1,1	0,9	-18,2
ALÜMİNYUM SAĞLIK GEREÇLERİ	0,1	0,2	100,0
DEMİR ÇELİK DİKENLİ TEL ÇİT	0,3	0,1	-66,7

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

En Yüksek İnşaat Malzemesi İthalatı Yapılan İlk Altı Pazarda İthalat 2019 Yılında Geriledi

Türkiye'nin inşaat malzemeleri ithalatı 2017 ve 2018 yıllarında önemli gerileme göstermişti. 2019 yılında ise ithalatta daha yüksek bir gerileme yaşanmıştır. Bu gerileme ithalattaki tedarikçiler üzerinde de etkili olmaktadır. Türkiye'nin ilk 30 ithalatçısı 2019 yılı itibarıyla aşağıda yer almaktadır. En çok ithalat yaptığımız ilk altı ülkeden 2019 yılında yapılan ithalat önemli ölçüde gerilemiştir.

2019 yılı itibarıyla ilk sırada 1,22 milyar dolar ile Çin yer almaktadır. Çin'den ithalat yüzde 24,1 düşmüştür. İkinci sıradaki Almanya'dan ithalat yüzde 17,3 düşmüş ve 1,18 milyar dolara inmiştir. Üçüncü sıradaki İtalya'dan da ithalat 2019 yılında yüzde 15,3 azalarak 665 milyon dolara inmiştir. Fransa, ABD ve İspanya'dan yapılan ithalatlar da azalmıştır.

2019 yılında ilk 30 sırada yer ülkelerden sadece yedisinden ithalat artış göstermiştir. Ancak bu ithalat artışları sınırlı kalmıştır. En yüksek artış yüzde 127,5 ile Hırvatistan'dan ve yüzde 82 ile İran'dan yaşanmıştır.

İç Pazarın İthalat İle Karşılanma Oranı Yüzde 10,2 Oldu

İnşaat malzemeleri iç pazarı 2019 yılında dolar cinsinden ve cari fiyatlarla yüzde 25,1 küçülmüş ve 66,5 milyar dolar olmuştur. Bu daralma ile inşaat malzemeleri ithalatı da yüzde 16,2 gerilemiş ve 6,79 milyar dolara inmiştir. Böylece iç pazarın ithalat ile karşılanma oranı yüzde 10,2'ye yükselmiştir. İthalat düşmesine rağmen iç pazarda daha yüksek bir pay almıştır. Bunda Türk lirasının yüksek kaybı ile dolar cinsinden hesaplanan iç pazar büyüklüğünün önemli ölçüde erimesi etkili olmuştur.

İç pazarın ithalat ile karşılanma oranı 2010 yılında bu yana gerileme eğilimi içindedir. 2010 yılında yüzde 13,4 ile en yüksek seviyedeki karşılama oranı 2014 yılında yüzde 9,4'e kadar inmiştir. 2015 ve 2016 yıllarında oran tekrar yüzde 10'nun üzerine çıkmıştır. 2017 yılındaki yüzde 9,5 oranından sonra 2018 yılında yüzde 9,1 ile son 8 yıl içindeki en düşük orana gerilemiştir. 2019 yılında ise yeniden yüzde 10'un üzerine çıkmıştır.

İnşaat Malzemeleri Dış Ticaretinde Net Fazla 14,69 Milyar Dolara Yükseldi

İnşaat malzemeleri dış ticareti sürekli net fazla vermeye devam etmektedir. Net fazla 2010 yılından 2012 yılına kadar artmış ve 2012 yılında 14,24 milyar dolar ile en yüksek seviyesine çıkmıştır. 2013 ve 2014 yıllarındaki dalgalanma ardından net dış ticaret fazlası 2015 yılında 9,33 milyar dolara ve 2016 yılında ise 7,42 milyar dolara kadar gerilemiştir. 2017 yılında ise yaşanan ihracat artışı ve ithalattaki gerileme ile net dış ticaret fazlası yeniden artış göstermiş ve 9,38 milyar dolara yükselmiştir.

Net dış ticaretteki esas önemli artış ise 2018 yılında yaşanmıştır. 2018 yılında hem ihracatta hızlı artış hem de ithalattaki keskin daralma ile net dış ticaret fazlası yüzde 43,6 artarak 13,47 milyar dolara yükselmiştir.

Net dış ticaretteki artış 2019 yılında da sürmüştür. İhracatın yüzde 0,4 düşmesine rağmen ithalatta görülen yüksek gerileme nedeniyle 2019 yılında net dış ticaret fazlası 14,69 milyar dolara yükselmiştir. Böylece son 2012 yılı fazlası da aşılarak 10 yılın en yüksek net dış ticaret fazlası gerçekleşmiştir.

Tablo.67 Türkiye İnşaat Malzemeleri İthalatı İlk 30 Ülke; Milyon Dolar

SIRA	ÜLKE	2018	2019	Değişim %
1	ÇİN	1.602	1.217	-24,1
2	ALMANYA	1.422	1.176	-17,3
3	İTALYA	785	665	-15,3
4	FRANSA	424	369	-13,0
5	ABD	366	350	-4,4
6	İSPANYA	319	223	-30,3
7	GÜNEY KORE	185	199	7,7
8	İNGİLTERE	273	190	-30,3
9	JAPONYA	176	154	-12,7
10	POLONYA	164	145	-11,6
11	ÇEKYA	157	135	-13,8
12	SERBEST BÖLGELER	141	129	-8,4
13	BELÇİKA	118	113	-4,9
14	ROMANYA	120	104	-13,6
15	AVUSTURYA	117	102	-12,8
16	HOLLANDA	108	102	-6,1
17	HİNDİSTAN	154	97	-36,6
18	SLOVAKYA	96	83	-14,0
19	İRAN	50	82	64,9
20	İSVİÇRE	92	78	-16,1
21	HIRVATİSTAN	31	71	127,5
22	TAYVAN	84	69	-17,7
23	RUSYA	101	67	-34,2
24	İSVEÇ	55	66	20,0
25	YUNANİSTAN	85	64	-24,4
26	PORTEKİZ	54	60	11,6
27	FİNLANDİYA	36	47	29,6
28	UKRAYNA	39	45	15,8
29	TAYLAND	84	44	-47,3
30	MACARİSTAN	55	44	-19,6

Kaynak: Ekonomi Ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Tablo.68 İç Pazarın İthalat İle Karşılanma Oranı

	İÇ PAZAR MİLYAR DOLAR	İTHALAT MİLYAR DOLAR	İTHALAT / İÇ PAZAR %
2010	62,7	8,40	13,4
2011	76,8	9,15	11,9
2012	81,2	8,81	10,8
2013	98,9	10,62	10,7
2014	100,9	9,48	9,4
2015	90,8	9,32	10,3
2016	91,4	9,40	10,3
2017	95,0	9,05	9,5
2018	88,8	8,10	9,1
2019	66,5	6,79	10,2

Kaynak: Çalışma Ekibi Hesaplamaları

2019 Yılında İnşaat Malzemeleri İhracatı Miktar Olarak Artarken İthalat Geriledi

İnşaat malzemeleri dış ticaretinde ihracat ve ithalat değer büyüklüklerinde belirleyici, miktar ve birim fiyatlardaki gelişmeler olmaktadır. Bu itibarla değerlendirildiğinde inşaat malzemeleri ihracatı miktar olarak 2017 yılında yüzde 7,7 ve 2018 yılında yine yüzde 7,7 artarak 41,09 milyon tona yükselmişti. 2019 yılında ise miktar artışı yüzde 25,6 olmuş ve ihracat 51,6 milyon tona yükselmiştir. Böylece son yılların en yüksek miktar cinsinden ihracatı gerçekleşmiştir.

İthalat ise miktar olarak 2017 yılında yüzde 3,7 ve 2018 yılında yüzde 17,1 düşerek 3,25 milyon tona gerilemişti. İthalat 2019 yılında ise miktar olarak yüzde 22 gerilemiş ve 2,53 milyon tona inmiştir.

Tablo.69 İnşaat Malzemeleri Dış Ticaretinde Miktar ve Birim Fiyat Gelişmeleri

YILLAR	İHRACAT			İTHALAT		
	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2014	41.060.277	23.112	0,56	4.237.419	9.483	2,24
2015	35.350.230	18.649	0,53	4.510.744	9.315	2,07
2016	35.426.582	16.824	0,47	4.547.773	9.397	2,07
2017	38.162.030	18.433	0,48	3.924.540	9.053	2,31
2018	41.091.747	21.556	0,52	3.251.552	8.100	2,50
2019	51.601.436	21.483	0,42	2.532.895	6.788	2,68

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Grafik.61 İnşaat Malzemeleri Dış Ticaretinde Denge; Milyar Dolar

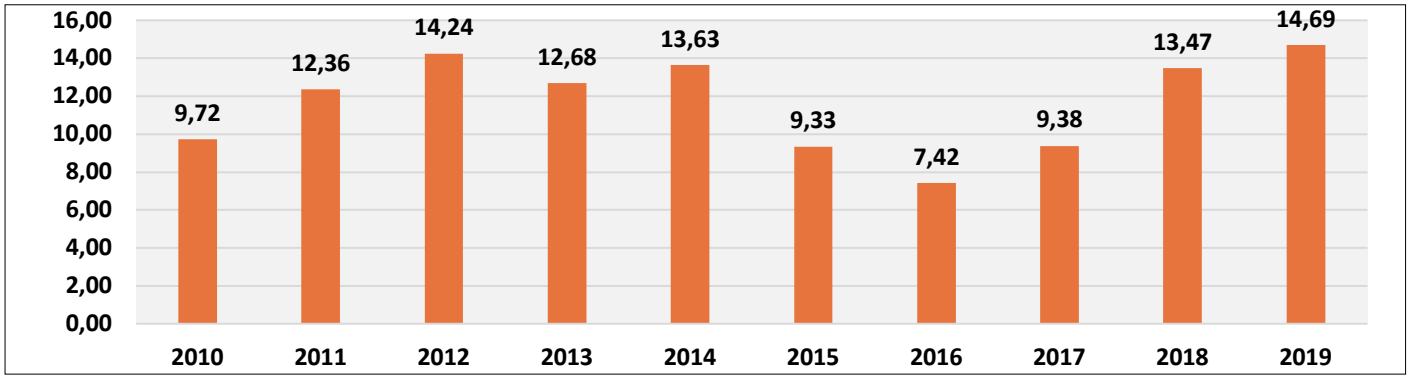

Kaynak: Çalışma Ekibi Hesaplamaları

Grafik.62 İnşaat Malzemeleri İhracat ve İthalat Birim Fiyatları

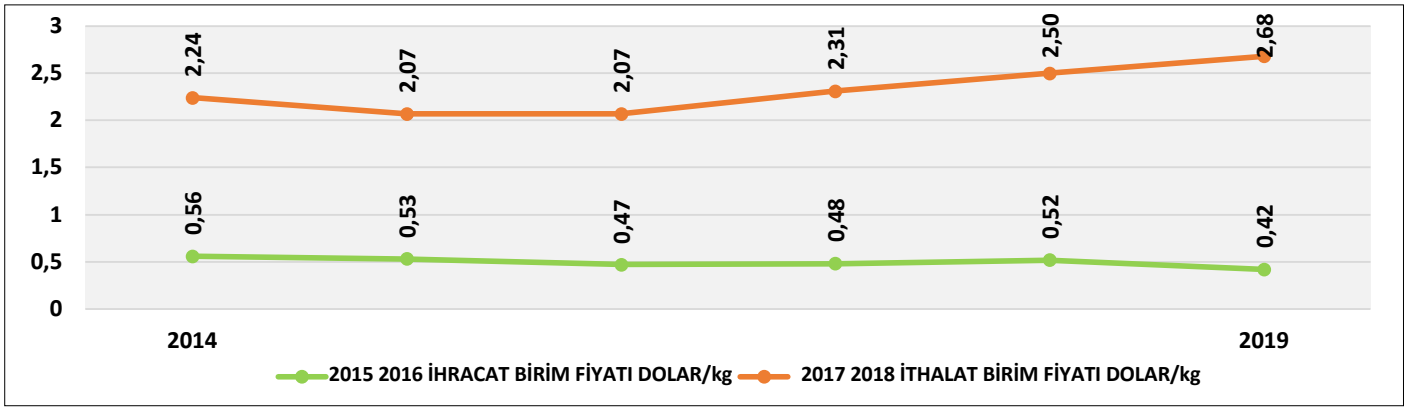

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

İnşaat Malzemeleri İhraç Birim Fiyatları 2019 Yılında Gerilerken İthalat Birim Fiyatları Yükseldi

İnşaat malzemeleri ihraç birim fiyatları 2019 yılında önemli ölçüde düşerken, ithalat birim fiyatları yükselmiştir. İhracat birim fiyatları 2018 yılında 0,52 dolar/kg iken 2019 yılında 0,42 dolara inmiştir. 2019 yılında büyük ölçüde ihracata ağırlık verilmiş ve fiyatlarda rekabet ile ortaya çıkan düşüşler yaşanmıştır.

İthalat birim fiyatları ise 2018 yılında 2,50 dolar/kilogram iken 2019 yılında 2,68 dolar/kg seviyesine yükselmiştir. Döviz kurlarındaki artış nedeniyle geleneksel ürünlerin ithalatı azalırken daha yüksek katma değerli ürünlerin zorunlu ithalatı ile ortalama ithalat birim fiyatları yükselmiştir.

En Yüksek Ortalama Fiyat İle İhracat Özbekistan, Polonya ve Almanya'ya Yapıldı

Türkiye çok sayıda pazara yine çok çeşitli inşaat malzemeleri ihracatı yapmaktadır. Buna bağlı olarak pazarlarda farklı ihracat birim fiyatları oluşmaktadır. 2019 yılında en yüksek ihracat birim fiyatı ile ihracat yapılan ilk üç ülke Özbekistan, Polonya ve Almanya olmuştur. Özbekistan'a ihracat ortalama birim fiyatı 2,41 dolar/kg olmuştur. Özbekistan'a göreceli olarak daha sınırlı ihracat yapılmaktadır. 2019 yılında Polonya'ya ortalama ihracat birim fiyatı 1,64 dolar/kg, Almanya'ya ise 1,63 dolar/kg olmuştur. En çok ihracat yapılan ilk üç pazarda ise İsrail'e ortalama 0,26 dolar/kg, Irak'a 0,73 dolar/kg ve İngiltere'ye ise 1,21 dolar/kg ortalama fiyat ile ihracat yapılmıştır. ABD ve Çin'e ise ihracat birim fiyatları sırasıyla 0,20 dolar/kg ve 0,24 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir. Avrupa ülkelerine daha yüksek ortalama birim fiyatlar ile ihracat yapılmaktadır.

En Yüksek Ortalama Fiyat İle İthalat ABD, Macaristan ve Japonya'dan Yapıldı

Türkiye yine çok sayıda ülkeden yine çok çeşitli inşaat malzemeleri ithalatı yapmaktadır. Buna bağlı olarak tedarikçilerde farklı ithalat birim fiyatları oluşmaktadır. 2019 yılında en yüksek ithalat birim fiyatı ile ithalat yapılan ilk üç ülke ABD, Macaristan ve Japonya olmuştur.

En çok ithalat yapılan Çin'den ortalama ithalat birim fiyatı 2019 yılında 2,79 dolar olmuştur. Bu birim fiyat Türkiye'nin ortalama ithalat birim fiyatının az üzerinde gerçekleşmiştir. Almanya'dan ithalatta ortalama birim fiyat 4,72 dolar/kg, İtalya'dan 4,76 dolar /kg ve Fransa'dan ise 5,31 dolar/kg olmuştur. İspanya, Güney Kore ve İngiltere'den göreceli olarak daha düşük ortalama fiyat ile ithalat yapılmıştır.

ABD ve Japonya hem yüksek ithalat yapılan hem de ithalat birim fiyatları en yüksek ülkeler olmuşlardır. Rusya ve İran'dan ithalat çok düşük birim fiyatlar ile yapılmaktadır.

Tablo.70 Ülkelere Göre Ortalama İhracat Birim Fiyatları; Dolar/kg

SIRA	ÜLKE	2018	2019	Değişim %
1	İSRAİL	0,36	0,26	-26,8
2	IRAK	0,74	0,73	-1,6
3	İNGİLTERE	1,36	1,21	-10,5
4	ALMANYA	1,57	1,63	4,1
5	ABD	0,31	0,20	-36,2
6	ÇİN	0,23	0,24	3,4
7	ROMANYA	0,79	0,60	-24,0
8	FRANSA	1,19	1,00	-16,0
9	YEMEN	0,51	0,46	-10,6
10	SUUDİ ARABİSTAN	0,70	0,69	-1,7
11	GÜRCİSTAN	0,50	0,50	0,1
12	İTALYA	0,93	0,68	-26,5
13	RUSYA	0,80	0,95	17,9
14	FAS	0,65	0,60	-7,1
15	BULGARİSTAN	0,50	0,44	-12,2
16	SİNGAPUR	0,53	0,47	-12,6
17	İSPANYA	1,05	0,91	-13,1
18	AZERBAYCAN	1,56	1,60	2,6
19	SERBEST BÖLGELER	0,39	0,21	-47,1
20	MISIR	0,67	0,61	-9,0
21	UKRAYNA	0,91	0,50	-45,1
22	POLONYA	1,66	1,64	-1,3
23	BELÇİKA	0,83	0,48	-42,3
24	BAE	1,07	1,04	-2,5
25	HOLLANDA	0,76	0,96	25,9
26	ÖZBEKİSTAN	2,37	2,41	1,7
27	LİBYA	0,81	0,63	-22,0
28	CEZAYİR	1,51	1,13	-25,2
29	TÜRKMENİSTAN	1,59	1,37	-14,0
30	İRAN	1,55	1,14	-26,1

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Tablo.71 Ülkelere Göre Ortalama İthalat Birim Fiyatları; Dolar/kg

SIRA	ÜLKE	2018	2019	Değişim %
1	ÇİN	2,95	2,79	-5,4
2	ALMANYA	3,94	4,72	19,7
3	İTALYA	4,39	4,76	8,5
4	FRANSA	5,22	5,31	1,9
5	ABD	9,22	11,51	24,9
6	İSPANYA	1,55	1,49	-4,1
7	GÜNEY KORE	3,47	2,94	-15,2
8	İNGİLTERE	1,65	2,39	45,0
9	JAPONYA	8,15	10,29	26,3
10	POLONYA	3,12	4,85	55,6
11	ÇEKYA	8,11	7,78	-4,1
12	SERBEST BÖLGELER	0,94	0,83	-11,4
13	BELÇİKA	2,00	1,81	-9,7
14	ROMANYA	1,67	1,78	6,6
15	AVUSTURYA	2,28	2,59	14,0
16	HOLLANDA	4,42	4,32	-2,2
17	HİNDİSTAN	1,21	1,12	-7,5
18	SLOVAKYA	4,41	4,31	-2,5
19	İRAN	0,31	0,30	-4,8
20	İSVİÇRE	4,89	4,91	0,3
21	HIRVATİSTAN	3,95	6,77	71,4
22	TAYVAN	4,43	4,66	5,0
23	RUSYA	0,76	0,99	31,0
24	İSVEÇ	4,46	5,22	17,0
25	YUNANİSTAN	0,36	1,08	199,2
26	PORTEKİZ	5,17	2,85	-44,9
27	FİNLANDİYA	4,25	7,78	82,9
28	UKRAYNA	1,18	1,14	-3,4
29	TAYLAND	5,07	6,24	23,0
30	MACARİSTAN	6,76	10,99	62,6

Kaynak: Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Tablo.72 Dünya İnşaat Malzemeleri Dış Ticareti Sıralamasında Türkiye'nin Yeri 2017-2019

	İHRACAT			İTHALAT		
İNŞAAT MALZEMELERİ	**2017**	**2018**	**2019**	**2017**	**2018**	**2019**
BLOK MERMER	1	1	1	31	38	27
ALÇI SIVA	8	8	5	50	46	67
ÇİMENTO	4	3	2	114	139	130
İNŞAAT BOYA VE VERNİKLERİ	19	20	20	17	16	17
YAPI KİMYASALLARI	18	18	16	15	19	22
PLASTİK İNŞAAT MALZEMELERİ	12	14	12	24	31	34
AHŞAP İNŞAAT MALZEMELERİ	21	19	17	19	42	60
AHŞAP MUTFAK VE BANYO DOLAPLARI	17	20	16	30	43	61
DUVAR KÂĞITLARI	23	17	17	16	37	53
İŞLENMİŞ TAŞLAR	4	4	4	11	25	28
ALÇI LEVHA İLE ÇİMENTO VE BETONDAN EŞYA	24	21	14	41	64	78
TUĞLA VE KİREMİT	32	31	32	74	100	111
SERAMİK KAPLAMA	5	5	5	60	108	129
SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ	5	5	5	95	106	118
İNŞAAT CAMLARI	16	16	14	23	25	28
DEMİR ÇELİK ÇUBUK PROFİL	1	1	1	26	31	37
DEMİR ÇELİK BORU VE BORU BAĞLANTI PARÇALARI	14	11	10	29	31	35
DEMİR ÇELİK İNŞAAT AKSAMI	13	13	11	30	46	74
DEMİR ÇELİK DİKENLİ TEL VE ÇİTLER	8	6	4	83	102	116
DEMİR ÇELİK TEL ÖRGÜ KAFES VE AĞ	19	17	12	39	43	48
DEMİR ÇELİK BAĞLANTI ELEMANLARI	22	21	21	15	27	32
DEMİR ÇELİK RADYATÖR	1	1	1	30	33	35
DEMİR ÇELİK SAĞLIK GEREÇLERİ	8	9	8	45	51	67
ALÜMİNYUM İNŞAAT MALZEMELERİ VE AKSAMI	11	10	9	27	26	30
ALÜMİNYUM SAĞLIK GEREÇLERİ	19	19	18	69	97	70
KİLİTLER VE DONANIM EŞYALARI	15	16	15	28	33	38
ISITMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI	14	14	16	9	23	23
ASANSÖR YÜRÜYEN MERDİVEN VE KÖRÜKLER	20	16	15	4	8	14
ARMATÜR MUSLUK VANA VE VALFLER	25	26	25	19	25	25
GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ	39	42	38	16	23	24
ELEKTRİK MALZEMELERİ	30	30	30	24	28	29
YALITIMLI KABLOLAR	8	8	9	29	34	37
SAYAÇLAR	24	22	22	38	45	46
AYDINLATMA EKİPMANLARI	22	21	22	28	36	41
PREFABRİK YAPILAR	16	16	15	45	91	112
YALITIM MALZEMELERİ	29	24	24	24	23	27

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2019

IV. Bölüm
2020 YILI ÖNGÖRÜLERİ

IV.1 COVID-19 SALGINI VE EKONOMİK KRİZİN TANIMI

Dünya ekonomisi bundan önce bir çok kez kriz ile karşı karşıya kalmıştır. Krizlerin nedenleri birbirlerine benzer veya farklı olmuştur. Ancak daha önce yaşanılan krizler hep ekonomik nedenlerden kaynaklanmıştır. Çok geriye gitmeden geçmiş krizler hatırlanacak olursa 1973 ve 1979 krizleri petrol fiyatları kaynaklı yaşanmıştır. 1991 resesyonu 1. Körfez Savaşı'nın petrol piyasalarına etkileri ile gerçekleşmiştir. 1997 Asya Pasifik krizi bir döviz krizi olarak ortaya çıkmıştır. 2008 krizi önce konut finansman krizi olarak başlamış, sonra bankacılık krizine dönüşmüş ve en sonunda şirketleri ve ülkeleri borç krizine sürüklemiştir. Bu krizler karşısında çoğunlukla ortadan kalkan talebi desteklemek için canlandırıcı destek ve önlem politikaları uygulanmıştır. Krizler çoğunlukla kalıcı hasarları ile sona ermiş ve bir sonraki krize kadar yine genişleyen ekonomiler görülmüştür.

Covid-19 salgını ile ortaya çıkan ekonomik kriz ise daha önce yaşanılan krizlerden çok farklı ortaya çıkmıştır ve bu nedenle etkileri de çok farklı olacaktır. Bu kriz ile mücadele için de çok farklı desteklere ihtiyaç duyulacaktır. Öncelikle ekonomik kriz bir virüs salgını ile ortaya çıkmış olup ekonomiye etkilerini salgının yayılma coğrafyası ile yayılma hızı belirleyecektir. Bu çerçevede salgın tüm dünya ülkelerine yayılmıştır. Salgının merkezi önce Çin, sonra Avrupa ve ABD olmuş en son olarak da Güney Amerika'ya yerleşmiştir. Salgının ne zaman ve nasıl sonuçlanacağı bir bilinmezdir. İyimser beklentiler yaz aylarında zirveye ulaşması ardından salgının kontrol altına alınmasıdır. Böyle olsa dahi ekonomiler üzerinde çok ciddi hasarlar bırakacaktır. Ekonomiler derken; kamu kesimleri, finansal kesim, reel sektör ve hane halkları ile çalışanların hepsi etkilenecektir.

Bu nedenle ülkeler önceki krizlerden farklı olarak "canlandırma" önlemleri yerine "yaşatma" veya "hayatta kalma" önlemleri almaktadır. Hükümetlerin destek paketleri firmaların ve istihdamın korunmasına ve işini kaybedenler ile düşük gelir gruplarına yardıma odaklanmıştır. Merkez Bankaları da neredeyse sonsuz parasal genişleme ve destek programları uygulamaktadırlar. Bu destekler kaybedilen gelirleri bir süre ikame etmeye çalışacaktır.

IV.2 COVID-19 SALGINI İLE YENİ NORMALE GEÇİŞ VE DÜNYA EKONOMİSİNDE BEKLENTİLER

Covid-19 salgınının dünya genelinde yaz aylarında kontrol altına alınması beklenmektedir. Ancak bu, salgının bittiği anlamını taşımayacaktır. Bu nedenle bir sonraki aşama yeni normal olarak adlandırılmaktadır. Yeni normal dönemi aşı bulunana ve dünya genelinde uygulanarak Covid-19'a karşı bağışıklık kazanılana kadar sürecektir.

Yeni normal içinde Covid-19'a karşı alınan önlemler de sürecektir. Aşının bulunması ve dünya genelinde uygulanarak korunma sağlanması için 2021 yılı haziran ayına kadar uzayan bir takvim bulunmaktadır. Yeni normal de bu takvime bağlı olarak en azından 2021 yılı yaz aylarına kadar sürecektir.

Covid-19 salgınına ve yeni normale ilişkin bu iyimser varsayımlar çerçevesinde dünya ekonomisinin 2020 yılında yüzde 4 küçülmesi, dünya mal ticaretinin de değer olarak yüzde 20 daralması beklenmektedir. Ekonomide ve ticarette küçülme yaşanacak olmakla birlikte yıl içinde ilerlendikçe toparlanma olacağı da öngörülmektedir. Nitekim salgını kontrol altına alan ülkeler normalleşme planlarını açıklamakta ve uygulamaya koymaktadırlar.

Bu aşamada kritik konu toparlanmanın hangi hızla ve hangi takvim içinde gerçekleşeceği olmaktadır. Ekonomi ve de mal ve hizmet ticaretlerinde muhtemelen farklı takvimler içinde toparlanma olacaktır.

Dünya ekonomisinde 2020 yılı ilk çeyreğinde sınırlı bir daralma, ikinci çeyreğinde ise sert bir küçülme olması beklenmektedir. İkinci çeyrek iktisadi faaliyetlerin dip yapacağı dönem olacaktır. Üçüncü çeyrekten itibaren ise iktisadi faaliyetlere kademeli ve kontrollü dönüş ile toparlanmanın başlaması beklenmektedir. Ancak buna rağmen dünya ekonomisi üçüncü ve dördüncü çeyrekte de daralacaktır. Sadece daralma hızları yavaşlayacaktır. Dünya ekonomisinde ilk büyümenin 2021 yılı ilk veya ikinci çeyreğinde olacağı öngörülmektedir. 2021 yılı ikinci yarısında ise büyüme baz etkisi ile hızlanacaktır. 2019 yılındaki iktisadi faaliyetler seviyesine 2021 yılı sonunda dönülebilecektir.

Dünya mal ticaretinin ise değer olarak 2020 yılında yüzde 20 daralacağı öngörülmektedir. Yılın ikinci çeyreğinde daralma yüzde 30 seviyelerinde gerçekleşecektir. Yılın üçüncü çeyreğinde mal ticaretinde toparlanma başlayacaktır, ancak yine de geçen seneye göre yüzde 25 oranında bir daralma yaşanması muhtemeldir. Yılın son çeyreğinde ise ticaretteki küçülme önemli ölçüde yavaşlayacaktır. Yine muhtemelen son çeyrekte mal ticaretinde küçülme yüzde 15'e kadar inebilecektir.

Dünya mal ticareti ilk büyümeye 2021 yılının ilk veya ikinci çeyreğinde geçebilecektir. 2021 yılında yaşanacak büyüme ile dünya mal ticareti 2019 yılı seviyesinin yüzde 90'ına ancak dönebilecektir. 2019 yılında 18,25 trilyon dolar olan dünya mal

ticareti 2020 yılında 14,5 trilyon dolar seviyesine kadar inebilecektir. 2021 yılında ise 16,0 trilyon dolara ulaşabilecektir.

Emtia fiyatlarındaki gerileme de dünya mal ticaretinin büyüklüğünü olumsuz etkileyecektir. Örneğin petrol fiyatları için mevcut talep artışı beklentisi ile 2020 yılında ortalama 30 dolar, 2021 yılı için ise 40 dolar fiyatları tahmin edilmektedir. Buna bağlı olarak petrol kimya ve diğer kimyasal ürün fiyatları da düşük kalmaya devam edecektir. Metal fiyatlarında da sınırlı toparlanmalar olacaktır. Bu da ana metal sanayi ile metal eşyalar sanayinde fiyatları sınırlayacaktır.

Diğer sanayi ürünlerinin ticareti de tüketicilerin, sektörlerin ve kamunun yeni normal içindeki talep şekillenmesine bağlı olarak gelişme gösterecektir. Öncelikle kamu kesimleri krize karşı açıkladıkları destek paketleri nedeniyle kaynaklarını bu alana yönlendirecektir. Sağlık ve ilgili alanlar hariç diğer kamu yatırımlarında ve harcamalarında kısıntılara gidilecektir. Tüketiciler ise iş ve gelir kayıpları ve yeni normal koşulları içinde önemli bir süre zorunlu harcamaları dışında tasarruf eğilimi içinde kalacaktır. Sektörler de tüketicilerin bu eğilimine paralel olarak kademeli bir talep artışı gösterecektir. Tüm bu beklentiler bir arada değerlendirildiğinde sanayi malları ticaretinde de 2021 yılı sonuna kadar yayılacak kademeli bir toparlanma olacaktır.

IV.3 TÜRKİYE'DE COVID-19 SALGINI VE EKONOMİYE ETKİLERİ

Türkiye de diğer tüm ülkeler gibi Covid-19 salgını ile karşı karşıya kalmıştır ve ekonomisi de salgından etkilenmektedir. Hükümet bir yandan salgın ile mücadele için etkin önlemler alırken diğer yandan ekonomiyi desteklemek için ekonomide istikrar kalkanı programını uygulamaya başlamıştır.

Açıklanan desteklerin finansmanı için bütçede ve T.C. Merkez Bankası'nın para politikasında genişletici politikalar kaçınılmazdır. Genişletici politikalar enflasyon yaratmayacaktır, çünkü talep tamamen ortadan kalkmıştır. Önemli olan kriz döneminde sektörleri, firmaları ve hane halklarını azami korumak ve önlemleri zamanında bitirebilmektir.

Türkiye Covid-19 salgınını sağlık alanında aldığı önlemler ile yaz aylarında kontrol altına alabilecektir. Bu çerçevede yine yaz aylarında yeni normal döneme geçilecek olup, iktisadi faaliyetler kontrollü şekilde ve kademeli olarak başlayacaktır.

Türkiye ekonomisi de 2020 yılında muhtemelen küçülecektir. İhracat ve ithalatta ve de turizm gelirlerinde önemli düşüşler olacaktır. Bütçe yüksek bir açık verecektir. Tüketimdeki daralma ve emtia fiyatlarındaki düşüş ile tüketici enflasyonu hedefi yakın olacaktır. Ancak üretici fiyatlarında maliyet artışları ile yükselme gerçekleşecektir.

T.C. Merkez Bankası bir yandan piyasaların ve finansal kurumların ihtiyaç duyduğu likiditeyi sağlayacak, diğer yandan kamunun artan borçlanma gereğinin karşılanması için kaynak yaratmaya çalışacaktır. T.C. Merkez Bankası yine reeskont kredileri aracılığı ile reel sektöre de finansman desteği sağlamaktadır.

2020 yılında Türkiye için en önemli risk sınırlı döviz rezervleri seviyesinden kaynaklanan ve Türk Lirası'nda değer kaybına yol açan finansal riskler olacaktır.

Bu koşular içinde firmalar ilk aşamada krizin olumsuz etkilerini yönetmeye hedeflenecek ardından da 2021 yılı sonuna kadar sürmesi muhtemel kademeli toparlanma beklentileri çerçevesinde yeni üretim, tedarik, istihdam, ihracat ve finansman planları hazırlayacaklardır. Firmalar öncelikle karlılıklarını sürdürebilecekleri yeni başa baş noktalarına uyum sağlamak için de mali iyileştirmeler yapacaklardır.

IV.4 İNŞAAT SEKTÖRÜ VE İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ İÇİN BEKLENTİLER

Covid-19 salgını 2020 yılında dünya ve Türkiye ekonomisinde daralmaya yol açacaktır. İnşaat sektörü de hem dünyada hem de Türkiye'de bundan olumsuz etkilenecektir. İnşaat sektörü dinamikleri gereği krizden daha çok etkilenecek ve daha geç toparlanacaktır. Muhtemelen dünya inşaat sektöründe sınırlı bir küçülme yaşanacaktır.

Türkiye'de ise inşaat sektörü 2019 yılında yüzde 8,6 küçülmüş ve yapısal sorunlarını 2020 yılına taşımıştır. Bu nedenle muhtemelen inşaat sektörü Türkiye'de turizm ve havacılık ile yeme-içme sektörü kadar olumsuz etkilenebilecektir.

İnşaat malzemeleri sanayisi ise konut, konut dışı bina ve alt yapı yatırımlarındaki daralmalara bağlı olarak 2020 yılında küçülecek, 2021 yılında ise toparlanmaya başlayacaktır.

IV.5 EKONOMİK BEKLENTİLER SALGININ SEYRİNE GÖRE DEĞİŞEBİLİR

Dünya ve Türkiye bir salgının ekonomik etkileri ile karşı karşıya kalmıştır. 2020 ve 2021 yılına ilişkin yukarıdaki öngörüler salgının 2020 yılı yaz aylarında kontrol altına alınacağı, iktisadi faaliyetlere yine yaz aylarında kademeli ve kontrollü olarak geri dönüleceği, 2020 sonlarında aşının bulunacağı ve 2021 yılı ilk yarısı sonuna kadar aşının dünya genelinde uygulanacağı varsayımlarına dayalıdır. Bu varsayımlardaki farklılaşmalar ekonomilere ilişkin öngörülerde de değişikliklere yol açacaktır.

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2019

V. Bölüm
İNŞAAT MALZEMELERİ SANAYİSİ

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2019

Demir Çelik Ürünleri

Demir Çelik Sektörü Temel Göstergeleri
Demir Çelik Çubuk Profil
Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları
Demir Çelik İnşaat Aksamı
Özel Bölüm: İnşaat İskele ve Kalıpları
Demir Çelik Bağlantı Elemanları
Demir Çelik Radyatör
Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler
Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ
Özel Bölüm: Galvaniz

DEMİR ÇELİK SEKTÖRÜ TEMEL GÖSTERGELERİ

Türkiye'nin Ham Çelik Üretimi 2019 Yılında Yüzde 9,6 Geriledi

Türkiye ham çelik üretimi 2017 yılında yüzde 13,1 oranında artışla 37,52 milyon tona çıkmıştı. Ham çelik üretimi iç ve dış talepteki hareketlenme ile 2017 yılında önemli bir artış göstermişti. 2018 yılında ham çelik üretiminde büyüme, ekonomide yılın ikinci yarısında ortaya çıkan yavaşlama nedeniyle ivme kaybetmiş ve yüzde 0,6 azalarak 37,31 milyon ton olarak gerçekleşmişti. Özellikle iç talepteki daralma etkili olmuştu.

2019 yılında ise ham çelik üretimi yüzde 9,6 düşmüş ve 33,7 milyon tona inmiştir. Gerilemede hem iç talepteki daralma hem de ihracatta ABD tarafından uygulanan ithalat gümrük vergileri nedeniyle yaşanan gerileme etkili olmuştur.

Dünya ham çelik üretimi 2019 yılında yüzde 3,4 artmıştır. Artış, büyük ölçüde Çin'deki yüzde 8,3 oranında gerçekleşen üretim artışından kaynaklanmıştır. Türkiye 2019 yılında üretimdeki gerilemesine rağmen gerçekleştirdiği 33,7 milyon ton ham çelik üretimi ile dünyanın 8., Avrupa'nın ise 2. en büyük ham çelik üreticisi konumunu sürdürmüştür.

Tablo.73 Ham Çelik Üretimi

YILLAR	Bin Ton
2010	29.143
2015	31.517
2016	33.163
2017	37.523
2018	37.311
2019	33.700

Kaynak: Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, (2020)

Ürünlere Göre Ham Çelik Üretiminde Yassı Ürün Üretimi 2019 Yılında Büyümeye Devam Etti

2019 yılında Türkiye'nin kütük üretimi yüzde 16 düşüşle 20,73 milyon tona gerilerken, slab üretimi 2018 yılına kıyasla yüzde 2,6 artarak 12,98 milyon ton seviyesine ulaşmıştır. Yassı çelik ürünlerine yönelik talebe bağlı olarak yassı ürünlerde artış 2019 yılında da devam etmiştir.

Tablo.74 Ürünlere Göre Ham Çelik Üretimi; Bin Ton

YILLAR	KÜTÜK	SLAB	TOPLAM
2010	21.827	7.316	29.143
2015	23.231	8.286	31.517
2016	23.015	10.147	33.163
2017	25.839	11.684	37.523
2018	24.669	12.642	37.311
2019	20.725	12.975	33.700

Kaynak: Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, (2020)

Yöntemlere Göre Ham Çelik Üretiminde Elektrikli Ocaklar Üretimi Yüzde 12 Geriledi

Ham çelik üretimi iki ayrı yöntemle gerçekleşmektedir. İlki elektrik ocaklı (EO) tesislerdeki üretimdir. İkincisi ise bazik oksijen fırını (BOF) olarak bilinen entegre tesislerdeki üretimdir. Elektrik ocaklı tesisler girdi olarak hurda, entegre tesisler ise girdi olarak demir cevheri kullanmaktadır. 2019 yılında elektrik ark ocaklı tesislerde üretim yüzde 12 düşerek 22,7 milyon tona, entegre tesislerde de üretim yüzde 4,5 düşerek 11,0 milyon tona gerilemiştir.

Tablo.75 Yöntemlere Göre Ham Çelik Üretimi; Bin Ton

YILLAR	EO	BOF	TOPLAM
2010	20.905	8.238	29.143
2015	20.482	11.035	31.517
2016	21.846	11.316	33.163
2017	25.962	11.561	37.523
2018	25.798	11.513	37.311
2019	22.700	11.000	33.700

Kaynak: Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, (2020)

Yassı Mamul Üretimi 2019 Yılında Yüzde 15,3 Uzun Mamul Üretimi Yüzde 20 Düştü

2019 yılında Türkiye'nin nihai mamul üretimi 2018 yılına oranla yüzde 13 düştü ve 33,6 milyon tona inmiştir. 2019 yılında yassı mamul ürünlerin üretimi yüzde 15,3 düşerek 12,66 milyon tona inmiştir. Uzun ürünlerin üretimi ise yüzde 20 gerilemiş ve 18,95 milyon tona gerilemiştir.

Tablo.76 Türkiye'nin Nihai Mamul Üretimi; Bin Ton

YILLAR	UZUN	YASSI	TOPLAM
2010	19.671	6.629	26.300
2015	26.550	10.389	36.939
2016	26.011	10.869	36.880
2017	26.195	12.990	39.185
2018	23.680	14.940	38.620
2019	18.945	12.655	33.600

Kaynak: Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, (2020)

Uzun Mamul Tüketimi 2019 Yılında Yüzde 28 Daraldı

Türkiye'nin nihai ürün tüketimi 2019 yılında yüzde 15,3 oranında düşerek 26,0 milyon ton seviyesine inmiştir. Uzun ürün tüketimi yüzde 28 oranında düşerek 10,3 milyon tona düşmüştür. Yassı ürün tüketimi ise yüzde 4,5 gerilemiş ve 15,7 milyon ton seviyesine gerilemiştir. Uzun ürünlerin tüketimi 2010 yılından bu yana en düşük seviyesine inmiştir.

Tablo.77 Türkiye'nin Nihai Mamul Tüketimi; Bin Ton

YILLAR	UZUN	YASSI	TOPLAM
2010	11.660	11.944	23.604
2015	17.908	16.454	34.381
2016	17.622	16.448	34.070
2017	18.400	17.700	36.100
2018	14.269	16.440	30.700
2019	10.300	15.700	26.000

Kaynak: Türkiye Çelik Üreticileri Derneği, (2020)

DEMİR ÇELİK ÇUBUK PROFİL

Girişim Sayısı ve Üretim

İnşaat demiri olarak kullanılan demir çelik çubuk profil sanayisi Türkiye'nin en eski ve köklü sanayilerinden biri olup dünya ölçeğinde üretim kapasitesine sahiptir. Demir çelik çubuk profil sanayisinde 2019 yılı itibarıyla 270 girişim faaliyet göstermektedir.

Demir çelik çubuk profil üretimi 2017 yılında iç talepteki toparlanma ile yüzde 1,8 artmış ve 27,26 milyon tona yükselmiştir. 2018 yılında üretimde yüzde 9 düşüş yaşanmıştır. Demir çelik çubuk profil üretimi 2018 yılında 24,81 milyon tona gerilemiştir. Gerilemede, iç pazarda yılın ikinci yarısında yaşanan sert daralma etkili olmuştur. 2019 yılında üretim bu kez yüzde 12,5 düşerek 21,7 milyon tona inmiştir. Daralan iç talep ve ihracatta ABD pazarında uygulanan ilave gümrük vergileri üretimde yüksek düşüşe yol açmıştır.

Tablo.78 Demir Çelik Çubuk Profil Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM MİLYON TON
2016	262	26,79
2017	286	27,26
2018	280	24,81
2019	270	21,70

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Demir çelik çubuk profil iç pazarında tüketim büyüklüğü ve eğilimleri inşaat sektörü için de önemli bir öncü göstergedir. İç tüketim 2017 yılında yüzde 11,8 artmış ve 19,69 milyon tona yükselmiştir. 2018 yılında ise iç pazarda tüketim yüzde 19 daralmış ve çok sert bir düşüş göstermiştir. İç tüketim 15,95 milyon tona gerilemiştir. 2019 yılında da iç tüketimde yüksek daralma devam etmiştir. İç tüketim yüzde 19,9 düşerek 12,77 milyon tona kadar inmiştir. İnşaat sektöründe yaşanan küçülme ile demir çelik çubuk profil tüketimi de önemli ölçüde daralmıştır. İç pazar son 10 yılın en zayıf büyüklüğüne inmiştir.

Tablo.79 Demir Çelik Çubuk Profil İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	26.788.315	9.209.541	653.873	18.232.647
2017	27.259.207	8.088.278	519.548	19.690.477
2018	24.810.500	9.403.558	538.542	15.945.484
2019	21.700.000	9.350.658	417.714	12.767.056

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye demir çelik çubuk profil dış ticaretinde çok önemli bir ihracatçı ülkedir. 2018 yılında ihracat 4 yılın ardından ilk kez yeniden yükselmiş, miktar olarak yüzde 16,4 ve değer olarak ise yüzde 38,7 artmıştı. 2019 yılında ise ihracat miktar olarak yüzde 0,6 oranında gerilemiş, değer olarak ise düşüş yüzde 13,5 olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında ihracat birim fiyatları 0,50 dolar/kg seviyesine inmiştir. Dünya ticaretinde korunma önlemleri ile ortaya çıkan yavaşlama ve talepteki yavaşlama çelik fiyatlarında düşüşe yol açmıştır. Türkiye'nin ihracat birim fiyatı da buna bağlı olarak gerilemiştir.

Tablo.80 Demir Çelik Çubuk Profil İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	9.209.541	3.696,4	0,40
2017	8.088.278	3.914,7	0,48
2018	9.403.558	5.424,9	0,58
2019	9.350.658	4.693,5	0,50

Kaynak: TÜİK

Türkiye sınırlı ölçüde demir çelik çubuk profil ithalatı da yapmaktadır. İthalat daha çok farklı nitelik ihtiyaçlarını karşılamak üzere, kısmen fiyat avantajları için ve de yurtiçi teslimlerde yaşanan sıkışıklık dönemlerinde yapılmaktadır. 2019 yılında ithalat miktar ve değer olarak önemli ölçüde gerilemiştir. Gerilemede iç pazardaki sert daralma etkili olmuştur. Ayrıca dünya çelik fiyatlarındaki düşüş ithalat birim fiyatlarında gerilemeye yol açmıştır.

Tablo.81 Demir Çelik Çubuk Profil İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	653.873	374,3	0,57
2017	519.548	344,4	0,66
2018	538.542	416,4	0,77
2019	417.714	273,2	0,65

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye çok farklı ve uzak coğrafyalardaki pazarlara demir çelik çubuk profil ihracatı yapmaktadır. 2019 yılında en büyük pazar olarak ilk sırada yine İsrail 629,9 milyon dolar ile yer almıştır. İsrail'e ihracat artmıştır. Yemen 2. sırasını korumuştur ve ihracat 2019 yılında da artmaya devam etmiştir. Bir diğer yüksek ihracat artışı gerçekleşen Singapur 3. sırada yer almıştır. Etiyopya ilk 10'a, 2019 yılında 4. sıradan girmiştir. Romanya ihracatın düşmesine rağmen 5. sıraya yükselmiştir. Fas'a ihracat artmıştır. Irak ve Mısır yeniden ilk 10 pazarımız içine girmiştir. Malezya'ya ihracat gerilemiştir. ABD'ye ihracat koruma önlemleri nedeniyle 2019 yılında neredeyse sıfırlanmıştır. BAE ve Suudi Arabistan ilk 10 dışında kalmaya devam etmişlerdir.

Tablo.82 Demir Çelik Çubuk Profil İhracat Pazarlarımız 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	İSRAİL	621.062.488	1	İSRAİL	629.850.527
2	YEMEN	451.570.325	2	YEMEN	474.668.867
3	SİNGAPUR	234.990.596	3	SİNGAPUR	320.555.960
4	KANADA	215.729.438	4	ETİYOPYA	159.062.970
5	ABD	208.268.707	5	ROMANYA	155.356.857
6	ROMANYA	186.196.111	6	FAS	152.542.696
7	HONG KONG	182.814.673	7	HONG KONG	101.122.123
8	BELÇİKA	173.345.976	8	IRAK	98.148.192
9	MALEZYA	143.332.572	9	MALEZYA	94.627.606
10	FAS	138.433.403	10	MISIR	92.165.669
TOPLAM İHRACAT		5.424.911.902	TOPLAM İHRACAT		4.693.544.761

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin demir çelik çubuk profil ithalatında, ilk sıralarda geleneksel olarak Avrupa Birliği ülkeleri bulunmaktadır. Ancak 2019 yılında ilk sıraya İran yükselmiştir. İran'dan ithalat önemli ölçüde artmıştır. İspanya, İngiltere ve Almanya İran'ı izlemiştir. İtalya'dan ithalat önemli ölçüde düşmüştür. AB ülkelerinden daha nitelikli ve yüksek performanslı ürünler ithalatı yapılmaktadır. Güney Kore ve Çin'den ithalat 2019 yılında gerilemiştir. Romanya ve Rusya'dan, fiyat avantajı için ve içerideki tedarik yoğunluklarının aşılması için ithalat yapılmaktadır.

Tablo.83 Demir Çelik Çubuk Profil İthalat Yaptığımız Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İNGİLTERE	83.076.719	1	İRAN	49.935.167
2	İSPANYA	78.081.452	2	İSPANYA	42.738.323
3	İTALYA	35.826.098	3	İNGİLTERE	24.856.390
4	ALMANYA	34.056.537	4	ALMANYA	21.541.827
5	ÇİN	25.150.298	5	ÇİN	17.735.315
6	LÜKSEMBURG	19.426.349	6	ROMANYA	14.651.935
7	GÜNEY KORE	18.068.161	7	GÜNEY KORE	14.188.894
8	ROMANYA	17.903.711	8	İTALYA	13.877.142
9	İRAN	17.895.975	9	LÜKSEMBURG	12.947.687
10	POLONYA	13.244.578	10	RUSYA	8.285.591
TOPLAM İTHALAT		416.357.196	TOPLAM İTHALAT		273.232.252

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Türkiye'nin dünya demir çelik çubuk profil ihracatı içindeki payı 2014 yılında yüzde 13,3 ile zirveye ulaşmıştır. 2015 yılında ihracat payı yüzde 11,8'e inmiştir. 2016 ve 2017 yıllarında paylar yüzde 11,6 ve yüzde 11,4 olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılında ise Türkiye'nin payı yeniden yüzde 12,5'e yükselmiştir. Bu artışta Türkiye'nin pazarlarında yaşanan iyileşmelerin yanı sıra iç pazardaki sert daralma nedeniyle ihracata verilen ağırlık belirleyici olmuştur. 2019 yılında ise hem dünya ihracatı hem de Türkiye'nin ihracatı önemli ölçüde düşmüştür. Türkiye'nin payı ise yüzde 12,8 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.84 Demir Çelik Çubuk Profil İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	6.069	45.643	13,3
2015	4.239	35.889	11,8
2016	3.696	31.926	11,6
2017	3.915	34.480	11,4
2018	5.425	43.578	12,5
2019	4.694	36.647	12,8

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.63 Türkiye'nin Demir Çelik Çubuk Profil İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

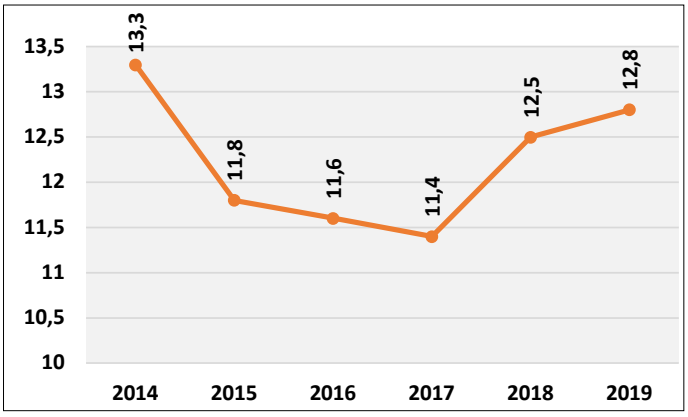

Dünya Demir Çelik Çubuk Profil İhracatçıları ve İthalatçıları

Türkiye dünya demir çelik çubuk profil ihracatında 2019 yılında 4,7milyar dolar ihracatı ile yine ilk sırada yer almaktadır. Türkiye'yi Çin, Almanya, İtalya ve İspanya izlemektedir. Çin Almanya'nın önünde 2. sıraya yükselmiştir. Daha sonra Rusya, Güney Kore, Polonya ve Japonya sıralanmaktadır. Bu sıralama geçen yılki gibi gerçekleşmiştir. Türkiye en yakın rakibinden yaklaşık 1,6 milyar dolar daha fazla ihracat yaparak liderliğini güçlendirmiştir.

Tablo.85 Dünya Demir Çelik Çubuk Profil İhracatında İlk 10 Ülke 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	TÜRKİYE	5.425.451.902	1	TÜRKİYE	4.693.544.761
2	ALMANYA	3.694.208.000	2	ÇİN	3.050.486.000
3	İTALYA	3.401.228.000	3	ALMANYA	2.745.896.548
4	ÇİN	2.882.556.000	4	İTALYA	2.731.200.955
5	İSPANYA	2.729.902.000	5	İSPANYA	2.345.327.000
6	RUSYA	1.695.089.000	6	RUSYA	1.438.894.000
7	GÜNEY KORE	1.457.302.000	7	GÜNEY KORE	1.316.506.286
8	POLONYA	1.442.345.000	8	POLONYA	1.207.653.202
9	JAPONYA	1.265.258.000	9	JAPONYA	1.108.456.142
10	FRANSA	1.262.476.000	10	FRANSA	946.476.000
TOPLAM İHRACAT		43.578.183.000	TOPLAM İHRACAT		36.646.566.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya demir çelik çubuk profil ithalatında 2019 yılında ilk sırada Almanya yer almıştır. Almanya'nın ithalatında önemli bir gerileme yaşanmıştır. ABD uyguladığı koruma önlemleri ile ithalatını azaltmış olmasına rağmen 2. sırada kalmıştır. İthalatta 3. sırada Fransa bulunmaktadır. Hollanda, Güney Kore, Kanada ve Polonya ile İngiltere bu ülkeleri izlemektedir. Önemli üretici ve ihracatçı ülkeler aynı zamanda ithalatçı konumdadırlar. Türkiye 2018 yılında 31. ithalatçı iken 2019 yılında 37. ithalatçı olmuştur.

Tablo.86 Dünya Demir Çelik Çubuk Profil İthalatında İlk 10 Ülke 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	3.619.977.000	1	ALMANYA	2.937.246.150
2	ABD	2.304.363.000	2	ABD	1.905.171.550
3	FRANSA	1.921.334.000	3	FRANSA	1.652.723.000
4	KANADA	1.443.579.000	4	HOLLANDA	1.214.540.000
5	HOLLANDA	1.402.899.000	5	GÜNEY KORE	1.184.016.663
6	POLONYA	1.387.192.000	6	KANADA	1.122.213.701
7	İNGİLTERE	1.200.207.000	7	POLONYA	1.059.086.783
8	SİNGAPUR	1.109.137.000	8	HONG KONG	1.022.849.876
9	GÜNEY KORE	1.069.883.000	9	İNGİLTERE	937.812.425
10	HONG KONG	1.065.751.000	10	SİNGAPUR	930.814.000
31	TÜRKİYE	416.357.196	37	TÜRKİYE	273.232.252
TOPLAM İTHALAT		44.489.693.000	TOPLAM İTHALAT		37.586.530.001

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

DEMİR ÇELİK BORU VE BORU BAĞLANTI PARÇALARI

Girişim Sayısı, İstihdam, Üretim

Demir çelik boru (tüpler, içi boş profiller) ve boru bağlantı parçaları sanayi, demir çelik sektöründe üretim ve ihracat açısından Türkiye'nin en önemli sanayilerinden olmaya devam etmektedir. Her türlü alt yapı inşaat ve projesi için çelikten boru üreten sanayi özellikle petrol ve doğal gaz iletim hatlarında kullanılan boruların tedarikini gerçekleştirmektedir. Üretim ve ihracat büyük projelere bağlı olarak dalgalanmalar gösterebilmektedir.

Demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları sanayi üretimi 2018 yılında yüzde 10,4 gerileme ile 4,52 milyon tona inmişti. 2019 yılında ise üretim yüzde 10 gerilemiş ve 4,06 milyon tona inmiştir. Üretimdeki gerilemede iç talepteki hızlı daralma etkili olmuştur. İhracatta ABD'nin ilave vergi, AB'nin ise kota uygulaması sınırlayıcı etki yapmıştır. Sanayide girişimci sayısı ile istihdamda sınırlı değişiklikler yaşanmaktadır. 2019 yılında üretimdeki sert düşüş istihdamı da olumsuz etkilemiştir.

Tablo.87 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları Girişim Sayısı; İstihdam ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	İSTİHDAM	ÜRETİM TON
2016	202	17.010	5.200.000
2017	201	17.100	5.040.000
2018	198	16.840	4.515.000
2019	195	16.400	4.063.500

Kaynak: TÜİK, Çelik Boru Üreticileri Derneği

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları hem iç pazarın ihtiyaçlarını büyük ölçüde karşılamakta hem de önemli ölçüde ihracat gerçekleştirmektedir. İç pazarda yer alan büyük ölçekli projelerin taleplerine bağlı olarak iç tüketim yıllar itibarıyla dalgalanma göstermeye devam etmektedir. 2018 yılında ekonomideki yavaşlama ve yatırımların küçülmesi ile iç pazar tüketimi yüzde 24,1 düşerek 3,0 milyon tona inmişti. 2019 yılında ise iç pazarda tüketim yüzde 16,7 daralarak 2,5 milyon tona inmiştir. Ekonomideki daralma ve yatırımlardaki küçülme demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları sanayi için olumsuz etkiler yaratmıştır.

Tablo.88 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2016	5.200.000	1.695.548	547.985	4.052.437
2017	5.040.000	1.882.978	537.934	3.694.956
2018	4.515.000	2.013.589	494.091	2.995.520
2019	4.063.500	1.952.192	388.117	2.499.425

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları sanayisinin dış pazarlarda rekabet gücü yüksek olup üretiminin önemli bir bölümünü ihraç etmektedir. Dünyadaki inşaat ve alt yapı yatırım faaliyetlerindeki gelişmelerin yarattığı talep dalgalanmaları ihracatı da etkilemektedir. 2018 yılında iç pazarda yaşanan sert daralma sonucu ihracata daha çok ağırlık verilmiştir. 2018 yılında ihracat miktar olarak yüzde 7,5 artarak 2,03 milyon tona yükselmiştir.

2019 yılında ise bir yandan iç pazarda daralma devam etmiş diğer yandan önemli ihracat pazarlarımız olan ABD ve AB'nin ithalat kısıtlamaları ile karşılaşılmıştır. 2019 yılında ihracat miktar olarak yüzde 3, değer olarak ise yüzde 12 gerilemiştir. Dünyada demir-çelik fiyatlarında 2019 yılında yaşana gerileme ile ihracat birim fiyatı da 0,80 dolar/kg inmiştir.

Tablo.89 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	1.695.548	1.160,2	0,68
2017	1.882.978	1.431,8	0,76
2018	2.013.589	1.783,0	0,89
2019	1.952.192	1.569,3	0,80

Kaynak: TÜİK

Demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları ithalatı daha çok yurtiçindeki büyük enerji ve alt yapı projeleri ihalelerine katılan ve kazanan yabancı üreticiler ile gerçekleşmektedir. Türkiye'deki yatırım projeleri ve ölçekleri bu itibarla ithalat için de ölçü olabilmektedir. Demir çelik boru ve bağlantı parçaları ithalatı 2019 yılında miktar olarak yüzde 21,5 gerilemiş, değer olarak ise yüzde 18,5 düşmüştür. İthalat birim fiyatları ise 1,72 dolar/kilograma yükselmiştir.

Tablo.90 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2016	547.985	799,7	1,46
2017	537.934	773,9	1,44
2018	494.091	821,0	1,66
2019	388.177	668,6	1,72

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

2018 yılında, ABD'nin Section 232 uygulamasıyla başlayan ve diğer ihracat pazarlarımızda da uygulamaya konulan koruma önlemleri 2019 yılında da devam etmiştir. ABD'de önce yüzde 50 sonra yüzde 25 olarak uygulanan gümrük vergisi nedeni ile bu pazara olan ihracat durma noktasına gelmiştir. Diğer taraftan, AB'nin başlatmış olduğu kota uygulaması da ihracatımızı kısıtlamıştır. Bununla birlikte, ülke bazında kota uygulaması yapılan ve Türkiye için çok düşük miktarda kota tahsis edilen büyük çaplı borularda girişimler sonucunda global kotaya dönüş sağlanmıştır. Bu gelişmeler çerçevesinde Romanya 2019 yılında ilk sıradaki ihracat pazarı haline gelmiştir. İngiltere 2. sıraya yükselmiştir. Irak 2019 yılında 3. sıraya çıkmıştır. İsrail'e ihracat artarken Almanya'ya gerilemiştir. ABD 7. sıraya inmiştir.

Tablo.91 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracat Pazarlarımız 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ABD	251.401.837	1	ROMANYA	196.434.324
2	ROMANYA	247.214.598	2	İNGİLTERE	136.411.744
3	İNGİLTERE	149.283.813	3	IRAK	135.093.825
4	IRAK	121.184.832	4	İSRAİL	78.561.635
5	ALMANYA	118.478.769	5	KANADA	78.302.245
6	İSRAİL	69.805.889	6	ALMANYA	67.361.219
7	İTALYA	60.467.903	7	ABD	60.256.582
8	KANADA	56.262.041	8	BELÇİKA	54.390.003
9	GÜRCİSTAN	51.044.053	9	GÜRCİSTAN	46.536.114
10	BELÇİKA	49.675.099	10	İTALYA	45.062.818
TOPLAM İHRACAT		1.783.089.102	TOPLAM İHRACAT		1.569.345.787

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

2019 yılında demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları ithalatında Çin ve Almanya yer değiştirmiş ve İtalya ile ilk üç önemli tedarikçi olmaya devam etmiştir. Çin ürünleri fiyat avantajı, İtalya ve Almanya ürünleri ise teknik özellikleri nedeniyle ithal edilmiştir. Diğer önemli üretici ülkelerden de geleneksel ithalat sürmüştür. 2019 yılında Güney Kore yeni tedarikçi olarak görülmektedir.

Tablo.92 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İthalatı Yaptığımız Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	185.373.670	1	ÇİN	175.777.076
2	ÇİN	178.304.176	2	ALMANYA	98.480.866
3	İTALYA	121.316.994	3	İTALYA	87.539.838
4	ROMANYA	25.071.004	4	UKRAYNA	33.485.779
5	UKRAYNA	24.495.995	5	GÜNEY KORE	22.595.554
6	AVUSTURYA	21.846.728	6	AVUSTURYA	21.455.146
7	İSPANYA	19.908.637	7	ROMANYA	16.411.593
8	HİNDİSTAN	18.981.541	8	VİETNAM	15.714.575
9	RUSYA	18.474.810	9	RUSYA	14.607.238
10	VİETNAM	18.071.864	10	İSPANYA	13.478.781
TOPLAM İTHALAT		821.015.354	TOPLAM İTHALAT		668.647.684

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

2017 yılında küresel ekonomide, inşaat faaliyetlerinde ve alt yapı yatırımlarında toparlanma demir çelik boru ve bağlantı parçaları ihracatını olumlu etkilemiştir. Demir çelik fiyatlarında da artışlar yaşanmıştır. 2018 yılının ilk yarısında da benzer koşullar sürmüştür. İkinci yarıda ise koşullar bozulmaya başlamıştır. Dünya ihracatı 2017 yılında 73,52 milyar dolar, 2018 yılında ise 78,27 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2019 yılında ise dünya ihracatı yüzde 6,1 daralarak 73,53 milyar dolara inmiştir. Dünya ticaretinde özellikle demir çelik ürünlerine getirilen korunma önlemleri ile ticaret önemli ölçüde daralmıştır.

Türkiye'nin dünya demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları ihracatı içindeki payı 2018 yılında yüzde 2,29'a yükselmiştir. Ancak ihracat düşüşü ile payı 2019 yılında yüzde 2,13 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye önemli pazarlarındaki korunma önlemi uygulamalarından olumsuz etkilenmiştir.

Tablo.93 Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	1.726,2	97.655	1,77
2015	1.402,3	73.403	1,91
2016	1.160,2	61.298	1,89
2017	1.431,8	73.520	1,95
2018	1.783,1	78.268	2,29
2019	1.569,3	73.532	2,13

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.64 Türkiye'nin Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde

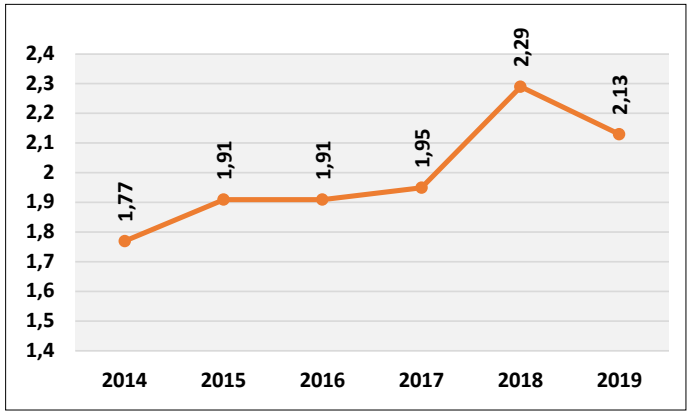

Dünya Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracatçıları ve İthalatçıları

Dünya demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları ihracatında ilk sırayı 2019 yılında da Çin almaktadır. Çin 14,89 milyar dolar ihracat ile ilk sıradadır ve geçen yılki ile aynı ihracatı gerçekleştirmiştir. 2. ve 3. sırada iki AB ülkesi ve önemli üretici ülkeler olan İtalya ve Almanya yer almaktadır. Yine geleneksel üreticiler ABD, Japonya, Güney Kore, Rusya, Hindistan ve İspanya diğer önemli ihracatçılardır. Türkiye ihracatta 2018 yılında 11. sırada yer alırken, 2019 yılında Meksika'yı geçerek 10. sıraya yükselmiştir.

Tablo.94 Dünya Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	14.886.878.000	1	ÇİN	14.888.750.000
2	İTALYA	7.365.777.000	2	İTALYA	7.056.767.188
3	ALMANYA	7.252.178.000	3	ALMANYA	6.569.985.874
4	ABD	4.363.071.000	4	ABD	3.828.144.183
5	JAPONYA	3.872.743.000	5	JAPONYA	4.122.632.157
6	GÜNEY KORE	3.478.816.000	6	GÜNEY KORE	3.109.765.161
7	RUSYA	2.686.501.000	7	RUSYA	2.179.806.000
8	HİNDİSTAN	2.158.241.000	8	HİNDİSTAN	2.244.941.825
9	İSPANYA	1.963.896.000	9	İSPANYA	1.689.966.000
10	MEKSİKA	1.934.285.000	10	TÜRKİYE	1.569.345.787
11	TÜRKİYE	1.794.589.102			
TOPLAM İHRACAT		78.268.351.0000	TOPLAM İHRACAT		73.532.086.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

ABD dünyanın en büyük demir çelik boru ve boru bağlantı parçaları ithalat pazarı olmayı sürdürmektedir. ABD'nin ithalatı korunma önlemleri ile 2019 yılında ithalat rakamı 9,99 milyar dolara inmiştir. Almanya diğer büyük pazar olarak 2. sıradadır. Kanada, Fransa, Çin, İtalya ve İngiltere ilk sıralarda yer almaktadır. İnşaat işlerindeki yavaşlama nedeniyle Suudi Arabistan ve BAE 10 büyük ithalatçı ülke içinden çıkmıştır. Hindistan ve Polonya 2018 yılından itibaren ilk 10 içine girmiştir. Türkiye 2018 yılında 31. sırada yer alırken 2019 yılında 35. sıraya inmiştir.

Tablo.95 Dünya Demir Çelik Boru ve Boru Bağlantı Parçaları İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	11.839.642.000	1	ABD	9.992.502.698
2	ALMANYA	4.596.923.000	2	ALMANYA	4.350.081.156
3	KANADA	3.407.682.000	3	KANADA	2.994.148.746
4	FRANSA	2.454.205.000	4	FRANSA	2.287.182.000
5	ÇİN	2.436.109.000	5	ÇİN	2.018.608.000
6	İTALYA	2.183.207.000	6	İTALYA	2.160.658.946
7	İNGİLTERE	2.111.032.000	7	İNGİLTERE	2.091.375.152
8	HOLLANDA	2.011.550.000	8	HOLLANDA	1.979.525.000
9	HİNDİSTAN	1.654.887.000	9	HİNDİSTAN	1.740.427.433
10	POLONYA	1.633.856.000	10	POLONYA	1.438.405.825
31	TÜRKİYE	821.015.354	35	TÜRKİYE	668.647.684
TOPLAM İTHALAT		79.471.419.000	TOPLAM İTHALAT		76.275.278.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

DEMİR ÇELİK İNŞAAT AKSAMI

Girişim Sayısı ve Üretim

Demir çelik inşaat aksamı; inşaat ve inşaatın parçaları için metal çatıların ya da iskeletlerin imalatı (kuleler, direkler, destekler, köprüler vb.)- metal endüstriyel iskeletlerin imalatı (yüksek fırınlar, kaldırma teçhizatları, taşıma ekipmanları vb. için iskeletler)- çoğunluğu metalden inşaat şantiyeleri, modüler sergi elemanları vb. gibi prefabrik binaların imalatını kapsamaktadır. Ayrıca bu kapsamda çelik tel çubukların soğuk çekilmesi yöntemiyle çekilmiş ve inşaatlarda kullanılan çelik tel imalatı da yer almaktadır.

Demir çelik inşaat aksamı üretimi 2014 yılından 2017 yılına kadar kademeli bir artış göstermiştir. 2018 yılında üretim yüzde 7,5 azalarak 2,06 milyon tona inmiştir. 2019 yılında ise üretimde yüzde 12,4 daralma yaşanmış ve üretim 1,81 milyon tona gerilemiştir. Üretim 2015 yılı seviyesinin de altına düşmüştür. İhracattaki miktar artışına rağmen üretimde düşüş yaşanmıştır.

Tablo.96 Demir Çelik İnşaat Aksamı Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	671	1.882.868
2016	916	2.203.766
2017	921	2.233.020
2018	1.022	2.062.485
2019	1.010	1.806.740

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Demir çelik inşaat aksamı iç tüketimi 2014-2016 arasında hızlı bir artış göstermiştir. İç talepteki artış ihracatı da sınırlamıştır. 2017 yılında iç tüketim yüzde 3,7, 2018 yılında ise yüzde 16,5 daralmıştır. İç tüketim 2019 yılında ise bu kez yüzde 26,5 ile yüksek oranda küçülmüş ve 1,04 milyon tona gerilemiştir. İnşaat sektöründe yaşanan küçülme ile iç pazarda sert bir daralma yaşanmıştır. İthalatta da yüksek bir daralma olmuştur.

Tablo.97 Demir Çelik İnşaat Aksamı İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	1.882.868	662.799	92.306	1.312.375
2016	2.203.766	570.713	130.493	1.763.546
2017	2.233.020	625.101	89.106	1.697.025
2018	2.062.485	711.355	62.442	1.413.572
2019	1.806.740	813.810	45.683	1.038.613

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Demir çelik inşaat aksamı da Türkiye'nin önemli ihracat kalemlerinden biri olmaya devam etmektedir. 2019 yılında dünya ticaretindeki gerileme ve inşaat pazarlarımızdaki yavaşlamaya rağmen ihracat miktar olarak yüzde 14,4 artmış ve 813,8 bin tona yükselmiştir. İhracat değer olarak ise yüzde 9,3 artarak 1.326,7 milyon dolara ulaşmıştır. İç pazardaki daralma ile ihracat artışı hızlanmıştır. İhracat birim fiyatları ise demir çelik fiyatlarındaki gerilemeye paralel olarak 2019 yılında 1,63 dolar/kg seviyesine düşmüştür.

Tablo.98 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	662.799	1.244,9	1,88
2016	570.713	1.000,4	1,75
2017	625.101	1.047,7	1,68
2018	711.355	1.213,4	1,71
2019	813.810	1.326,7	1,63

Kaynak: TÜİK

Demir çelik inşaat aksamı ithalatı 2019 yılında miktar ve değer olarak önemli ölçüde gerilemiştir. İnşaat sektöründe yatırımlarda yaşanan sert daralma ile ithalat düşmüştür. 2019 yılında ithalat miktar olarak yüzde 26,8 düşmüştür. İthalat değer olarak ise yüzde 36,4 gerilemiştir. İthalat birim fiyatı da 2019 yılında gerilemiş ve 2,68 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.99 Demir Çelik İnşaat Aksamı İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	92.306	291,3	3,16
2016	130.493	392,2	3,01
2017	89.106	305,9	3,44
2018	62.442	192,2	3,08
2019	45.683	122,3	2,68

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Demir çelik inşaat aksamı ihracatında ilk sıraları yakın ve komşu pazar ülkeler almaktadır. İhracat yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinden olumlu etkilenmektedir. Hacim ve ağırlık olarak büyük olan ihracat taşımaları nedeniyle daha çok yakın pazarlar tercih edilmektedir. İnşaat faaliyetlerinin ve şantiyelerinin yoğunlaştığı yakın ve komşu ülkelere ihracat artmaktadır. 2019 yılında ihracatta ilk üç sırayı Irak, Ukrayna ve İsrail almıştır. Azerbaycan, Almanya ve Katar ilk üç ülkeyi izlemektedir. Cezayir 2019 yılında 7. sıraya inmiştir. Türkiye daha çok yakın ve komşu pazarlarındaki fırsatları değerlendirmektedir. 2019 yılında ilk 10 içine Ukrayna, İsrail, Kuveyt ve Türkmenistan girmiştir. Özbekistan, Sırbistan, Senegal ve Mısır çıkmıştır.

Tablo.100 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	CEZAYİR	85.329.269	1	IRAK	120.598.140
2	IRAK	74.775.294	2	UKRAYNA	61.142.363
3	KATAR	64.904.320	3	İSRAİL	54.038.333
4	ALMANYA	48.678.349	4	AZERBAYCAN	51.332.599
5	AZERBAYCAN	40.674.446	5	ALMANYA	49.176.450
6	ÖZBEKİSTAN	39.277.885	6	KATAR	41.508.384
7	SENEGAL	35.908.415	7	CEZAYİR	39.317.786
8	SIRBİSTAN	34.947.551	8	KUVEYT	38.589.832
9	MISIR	33.096.153	9	GÜRCİSTAN	34.787.513
10	GÜRCİSTAN	30.283.724	10	TÜRKMENİSTAN	34.758.352
TOPLAM İHRACAT		1.214.120.344	TOPLAM İHRACAT		1.326.686.464

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

2019 yılı itibarıyla en çok demir çelik inşaat aksamı ithalatı yapılan ülke Almanya olmuştur. Ancak Almanya'dan ithalat önemli ölçüde düşmüştür. Almanya'yı İtalya ve Çin izlemektedir. Portekiz 4. sıraya yükselmiştir. ABD ilk 10 tedarikçi içinden çıkmıştır. İthalat farklı ürün ihtiyaçlarına göre çeşitlilik gösterebilmektedir. 2019 yılında Avusturya, Norveç ve Polonya bu kapsamda ithalat yapılan ülkeler olmuştur.

Tablo.101 Demir Çelik İnşaat Aksamı İthalat Yapılan Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	43.649.186	1	ALMANYA	16.909.697
2	İTALYA	25.580.125	2	İTALYA	14.583.393
3	ÇİN	22.899.720	3	ÇİN	14.291.937
4	ABD	17.956.418	4	PORTEKİZ	12.354.802
5	AVUSTURYA	16.234.878	5	RUSYA	10.456.169
6	İSPANYA	4.772.719	6	AVUSTURYA	6.009.478
7	NORVEÇ	4.322.640	7	NORVEÇ	5.515.398
8	POLONYA	4.059.306	8	İSPANYA	3.337.871
9	JAPONYA	3.315.885	9	POLONYA	3.300.462
10	MALEZYA	3.299.612	10	HOLLANDA	1.468.169
TOPLAM İTHALAT		192.223.208	TOPLAM İTHALAT		122.292.092

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Türkiye'nin demir çelik inşaat aksamı ihracatı 2015 ve 2016 yıllarında yakın ve komşu pazarlarında yaşanan sıkıntılar nedeniyle gerilemiştir. Bu gerileme dünya pazarlarındaki daralmadan daha şiddetli olmuştur. Bu nedenle 2014 yılındaki dünya ihracatı içindeki pay yüzde 2,92'den 2016 yılında yüzde 2,18'e inmiştir. 2017 yılında sağlanan ihracat artışı ile dünya ihracatı içindeki pay yüzde 2,20'ye yükselmiştir. 2018 yılında daha hissedilir bir artış yaşanmış ve pay yüzde 2,48'e çıkmıştır. Pay artışı 2019 yılında da devam etmiştir. Dünya demir çelik inşat aksamı ihracatı uygulanan korunma önlemleri ile yüzde 0,7 daralmıştır. Türkiye ise ihracatını daralan pazarda artırmıştır. Buna bağlı olarak Türkiye'nin 2019 yılında payı yüzde 2,73'e çıkmıştır.

Tablo.102 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	1.473,2	50.755,2	2,92
2015	1.244,9	47.399,9	2,59
2016	1.000,4	45.986,4	2,18
2017	1.047,7	47.611,2	2,20
2018	1.213,4	48.985,3	2,48
2019	1.326,7	48.618,1	2,73

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.65 Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde

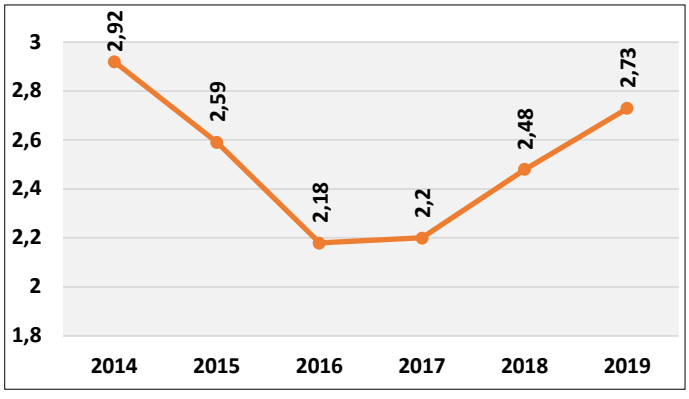

Dünya Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracatı ve İthalatında Ülkeler

Dünya demir çelik inşaat aksamı ihracatında ilk sırayı 13,37 milyar dolar ile Çin almaktadır. Çin kendisine uygulanan korunma önlemlerine rağmen 2019 yılında ihracatını artırmıştır. Almanya 2. sırada yer alırken Polonya 3.'lüğünü korumuştur. Polonya çok önemli bir ihracatçı ülke haline gelmiştir. Güney Kore ise 8. sıraya inmiştir. Diğer geleneksel ülkelerden Hollanda, İspanya, Belçika ve İtalya yine ilk 10 içinde yer almaya devam etmektedir. Çek Cumhuriyeti de ilk 10 içindeki konumunu güçlendirmektedir. Türkiye 2018 yılında dünya ihracatında 13. sırada iken 2019 yılında 11. sıraya yükselmiştir.

Tablo.103 Dünya Demir Çelik İnşaat Aksamı İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	11.491.286.000	1	ÇİN	13.373.224.000
2	ALMANYA	4.929.887.000	2	ALMANYA	4.643.513.205
3	POLONYA	2.764.402.000	3	POLONYA	2.939.314.068
4	GÜNEY KORE	2.373.341.000	4	HOLLANDA	1.977.160.000
5	HOLLANDA	2.056.512.000	5	İSPANYA	1.945.010.000
6	İSPANYA	2.025.549.000	6	BELÇİKA	1.651.971.284
7	İTALYA	1.804.186.000	7	İTALYA	1.596.737.384
8	BELÇİKA	1.592.464.000	8	GÜNEY KORE	1.531.784.728
9	ÇEK CUMHURİYETİ	1.390.832.000	9	ÇEK CUMHURİYETİ	1.343.437.000
10	AVUSTURYA	1.275.573.000	10	KANADA	1.328.823.157
13	TÜRKİYE	1.213.550.344	11	TÜRKİYE	1.326.686.464
TOPLAM İHRACAT		48.985.363.000	TOPLAM İHRACAT		48.618.057.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ABD en büyük demir çelik inşaat aksamı ithalatçısı olmaya devam etmektedir. Uyguladığı korunma önlemlerine rağmen ABD'nin ithalatı 2019 yılında yüzde 7,6 artarak 4,98 milyar dolar olmuştur. Diğer önemli ithalatçı ülkeler aynı zamanda önemli ihracatçı ülkeler olarak dikkat çekmektedir. İlk 10 pazar içinde gelişmiş ve zengin ülkeler yer almaktadır. Türkiye ithalatta 2018 yılında 46. sırada yer almışken 2019 yılında 74. sıraya inmiştir.

Tablo.104 Dünya Demir Çelik İnşaat Aksamı İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	4.629.709.000	1	ABD	4.981.011.439
2	ALMANYA	3.520.564.000	2	ALMANYA	3.262.780.056
3	İNGİLTERE	2.405.473.000	3	İNGİLTERE	2.805.839.548
4	NORVEÇ	2.231.293.000	4	JAPONYA	2.232.059.293
5	JAPONYA	2.149.773.000	5	FRANSA	1.972.138.000
6	FRANSA	2.014.222.000	6	NORVEÇ	1.550.037.000
7	HOLLANDA	1.517.283.000	7	GÜNEY KORE	1.504.365.537
8	BAE	1.512.753.000	8	HOLLANDA	1.459.858.000
9	KANADA	1.137.562.000	9	AVUSTURYA	1.138.057.000
10	AVUSTURYA	1.115.776.000	10	KANADA	1.082.345.732
46	TÜRKİYE	192.223.208	74	TÜRKİYE	122.292.092
TOPLAM İTHALAT		47.541.975.000	TOPLAM İTHALAT		50.612.828.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Özel Bölüm: İskele ve Kalıpları

İnşaat iskele ve kalıpları; demir çelik inşaat malzemelerinin önemli bir alt kolunu oluşturmaktadır. Bu kapsamda yer alan ürünler inşaat ve inşaatın parçaları için iskeleler, (kuleler, direkler, destekler, köprüler vb.), metal endüstriyel iskeleler (yüksek fırınlar, kaldırma teçhizatları, taşıma ekipmanları vb. için iskeleler) ile diğer metalden iskele ve kalıplardır. İnşaat iskele ve kalıpları konut, baraj, ticari bina, havaalanı, hastane, yol, metro, endüstriyel projeler ve benzeri inşaatlarda kullanılmaktadır.

Türkiye'de inşaat iskele ve kalıpları üretimi yapan firma sayısı 2018 yılında 138'dir. 2018 yılında gerileyen üretim 334.160 ton olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında ise üretim yüzde 12,5 gerilemiş ve 292.725 ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.105 İnşaat İskele ve Kalıpları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2014	126	386.440
2015	134	374.130
2016	137	355.616
2017	140	380.120
2018	138	334.160
2019	134	292.725

Kaynak: TÜİK

Türkiye inşaat iskele ve kalıpları ihracatı yıllar itibarıyla gelişmektedir. 2019 yılında ihracat yüzde 22,5 artarak 117,5 milyon dolara ulaşmıştır. İhracat yapılan ülkeler içinde ilk üç sırada 2018 yılında Belçika, Rusya ve Katar bulunurken, 2019 yılında Irak, Almanya ve İsrail yer almıştır.

Tablo.106 Türkiye'nin İnşaat İskele ve Kalıpları İhracatı 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	BELÇİKA	8.955.640	1	IRAK	9.333.037
2	RUSYA	8.537.188	2	ALMANYA	7.695.641
3	KATAR	6.196.097	3	İSRAİL	7.362.728
4	FRANSA	5.905.594	4	RUSYA	7.357.989
5	AZERBAYCAN	5.742.183	5	FRANSA	6.404.416
6	İSVİÇRE	4.438.205	6	AZERBAYCAN	6.206.348
7	ALMANYA	4.069.790	7	ÖZBEKİSTAN	5.535.632
8	ÖZBEKİSTAN	4.064.361	8	BELÇİKA	5.356.301
9	KUVEYT	4.044.702	9	GÜRCİSTAN	5.315.007
10	İSRAİL	3.756.213	10	KUVEYT	5.148.425
TOPLAM İHRACAT		95.939.770	TOPLAM İHRACAT		117.512.420

Kaynak: TÜİK

İnşaat iskele ve kalıpları ithalatı ise 2019 yılında yüzde 44,9 azalarak 18,42 milyon dolar olmuştur. En çok ithalat Almanya'dan yapılmıştır. Almanya'yı Avusturya ve Hindistan izlemektedir. Şili, Çin, Polonya ve Portekiz diğer ithalat yapılan ülkelerdir.

Tablo.107 Türkiye'nin İnşaat İskele ve Kalıpları İthalatı 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	14.524.194	1	ALMANYA	6.675.125
2	AVUSTURYA	8.690.676	2	AVUSTURYA	3.858.312
3	HİNDİSTAN	2.668.494	3	HİNDİSTAN	1.994.396
4	ÇİN	1.730.354	4	ŞİLİ	1.403.710
5	POLONYA	1.369.914	5	ÇİN	1.240.203
6	PORTEKİZ	1.352.757	6	POLONYA	771.350
7	ŞİLİ	1.103.019	7	PORTEKİZ	249.906
8	HIRVATİSTAN	606.239	8	BELÇİKA	147.326
9	ABD	290.237	9	İSVEÇ	137.001
10	İSVİÇRE	284.292	10	HIRVATİSTAN	136.696
TOPLAM İTHALAT		33.413.425	TOPLAM İTHALAT		18.420.418

Kaynak: TÜİK

DEMİR ÇELİK BAĞLANTI ELEMANLARI

Girişim Sayısı ve Üretim

Demir çelik vida cıvata somun ve benzeri gibi ürünler inşaat sanayisinde kullanılan bağlantı elemanlarını oluşturmaktadır. Demir çelik bağlantı elemanları sanayisi, Türkiye'de hem önemli bir üretici hem de ihracatçıdır. Demir çelik bağlantı elemanları üretimi 2015 yılından 2017 yılına kadar kademeli olarak artmıştır. 2017 yılında üretim 652 bin tona kadar çıkmıştır. 2018 yılında iç talepteki daralmaya bağlı olarak üretim yüzde 9 daralmış ve 592 bin tona inmiştir. 2019 yılında ise üretim iç talepteki daralmanın sürmesine rağmen ihracat artışı nedeniyle yüzde 4 yükselmiştir. 2019 yılında üretim 616 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.108 Demir Çelik Bağlantı Elemanları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	183	509.221
2016	203	531.558
2017	191	652.187
2018	188	592.500
2019	190	616.200

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

İnşaatlarda kullanılan demir çelik bağlantı elemanları iç tüketimi 2017 yılında 589 bin tona yükselmiştir. İç tüketim en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2018 yılında iç tüketimde bu kez sert bir daralma yaşanmıştır. İç tüketim 2018 yılında yüzde 16 düşmüş ve 494 bin tona inmiştir. İnşaat sektöründeki daralma demir çelik bağlantı elemanları sanayisini de olumsuz etkilemiştir. 2019 yılında iç tüketim gerilemeye devam etmiştir. İç tüketim yüzde 2,9 düşmüş ve 480 bin tona inmiştir.

Tablo.109 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	509.221	134.909	102.173	476.485
2016	531.558	133.283	94.779	493.054
2017	652.187	160.633	97.177	588.731
2018	592.500	191.734	93.672	494.438
2019	616.200	201.850	74.533	479.883

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

İnşaat sektöründe kullanılan demir çelik bağlantı elemanları ihracatı miktar ve değer olarak artış eğilimindedir. 2017 ve 2018 yıllarında ihracat artışı hızlanmıştır. Dünya ekonomisi ve pazarlardaki inşaat faaliyetlerindeki toparlanma ihracatı desteklemiştir. 2018 yılında ihracat miktar olarak yüzde 19,4 artarak 191,8 bin tona, değer olarak ise yüzde 29 artarak 527,6 milyon dolara yükselmiştir. İhracat 2019 yılında da pazarlardaki sıkıntılara rağmen artış eğilimini korumaya çalışmıştır. 2019 yılında ihracat miktar olarak 10 artarken değer olarak ise yüzde 2,3 gerilemiştir. İhracat birim fiyatı ise 2018 yılında 2,75 dolar/kg iken 2019 yılında 2,44 dolar/kg seviyesine inmiştir.

Tablo.110 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	134.909	328,3	2,43
2016	133.283	344,2	2,58
2017	160.633	409,4	2,55
2018	191.734	527,6	2,75
2019	210.850	515,5	2,44

Kaynak: TÜİK

Türkiye'de inşaat sektöründe kullanılan demir çelik bağlantı elemanları için önemli bir iç pazar bulunmaktadır. İç pazarın ihtiyaçları daha çok içeriden karşılanmakla birlikte ithalat da yapılmaktadır. İthalat daha çok yüksek katma değerli ve yüksek teknolojili ürünlerde yapılmaktadır. Bu nedenle ithalat birim fiyatları, ihracat birim fiyatlarının yaklaşık 3 katıdır. 2019 yılında ithalat hem miktar hem de değer olarak önemli ölçüde gerilemiştir. Miktar olarak düşüş yüzde 20,4 ve değer olarak ise yüzde 16,5'tir. İthalat birim fiyatı ise 6,30 dolar/kg seviyesine yükselmiştir.

Tablo.111 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	102.173	674,6	6,60
2016	94.779	713,8	7,53
2017	97.177	764,4	7,87
2018	93.672	561,9	6,00
2019	74.533	469,4	6,30

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin inşaatlarda kullanılan demir çelik bağlantı elemanlarında en büyük pazarı Almanya'dır. İhracatın yaklaşık yüzde 30'u Almanya'ya yapılmaktadır. ABD, Fransa, İtalya ve İspanya gibi dört gelişmiş ülke de diğer ilk sıralardaki pazarlardır. Cezayir 2019 yılında 6. sırada yer almıştır. İlk 10 içinde yer alan diğer ihracat pazarları da yine gelişmiş ülkelerdir.

Tablo.112 Türkiye'nin Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	181.993.095	1	ALMANYA	156.804.526
2	ABD	45.387.686	2	ABD	56.619.231
3	CEZAYİR	20.464.781	3	FRANSA	16.548.968
4	FRANSA	16.960.245	4	İTALYA	16.208.660
5	İTALYA	16.461.291	5	İSPANYA	15.153.938
6	İSPANYA	13.511.978	6	CEZAYİR	14.987.384
7	İNGİLTERE	12.857.534	7	İNGİLTERE	11.575.472
8	SLOVAKYA	11.822.954	8	POLONYA	11.117.512
9	AVUSTURYA	11.082.843	9	SLOVAKYA	10.920.118
10	POLONYA	10.046.593	10	ÇEK CUMHURİYETİ	10.324.430
TOPLAM İHRACAT		**527.632.030**	**TOPLAM İHRACAT**		**515.516.346**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin inşaat sektöründe kullanılan demir çelik bağlantı elemanları ithalatında, 2019 yılında, ilk sırada Almanya yer almıştır. Çin ise uzun yıllar sonra 4. sıraya gerilemiştir. Çin'den ithalat daha çok standart ürünlerde ve fiyat avantajı nedeniyle yapılmaktadır. İthalat yapılan diğer ülkeler ise gelişmiş ülkeler olup daha yüksek katma değerli ürünler ithal edilmektedir. ABD ve Japonya sırasıyla 2. ve 3. sıraya yükselmiştir. İtalya, Fransa ile Tayvan, Güney Kore, Çek Cumhuriyeti ve İspanya ithalat yapılan ilk 10 ülke içinde yer almışlardır.

Tablo.113 Türkiye'nin Demir Çelik Bağlantı Elemanları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	102.216.280	1	ALMANYA	86.253.588
2	ÇİN	81.735.591	2	ABD	56.123.311
3	JAPONYA	57.425.752	3	JAPONYA	52.196.304
4	FRANSA	52.610.522	4	ÇİN	45.384.424
5	ABD	50.866.997	5	İTALYA	44.692.010
6	İTALYA	44.065.645	6	FRANSA	34.076.217
7	TAYVAN	35.427.075	7	TAYVAN	27.040.130
8	ÇEK CUMHURİYETİ	21.012.056	8	GÜNEY KORE	19.347.290
9	GÜNEY KORE	19.379.554	9	ÇEK CUMHURİYETİ	17.892.380
10	İSPANYA	13.283.622	10	İSPANYA	14.694.899
TOPLAM İTHALAT		561.890.659	TOPLAM İTHALAT		469.295.292

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Türkiye'nin inşaatlarda kullanılan demir çelik bağlantı elemanları ihracatının dünya ihracatı içindeki payı artmaktadır. Türkiye'nin ihracatı 2017 yılında daha hızlı büyümüş ve buna bağlı olarak dünya ihracatı içindeki payı ilk kez yüzde 1'i geçerek yüzde 1,05 olmuştur. 2018 yılında Türkiye'nin ihracat payı yüzde 1,12'ye yükselmiştir.

2019 yılında dünya ihracatı yüzde 3,9 daralarak 43,36 milyar dolara inmiştir. Türkiye'nin ihracatı ise yüzde 2,3 gerilemiştir. Bu gelişmelere bağlı olarak Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı 2019 yılında yüzde 1,19'a yükselmiştir.

Tablo.114 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	344,6	40.039,5	0,86
2015	328,3	36.380,4	0,90
2016	344,2	36.182,0	0,95
2017	409,4	39.076,0	1,05
2018	527,6	45.137,0	1,12
2019	515,5	43.356,0	1,19

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.66 Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde

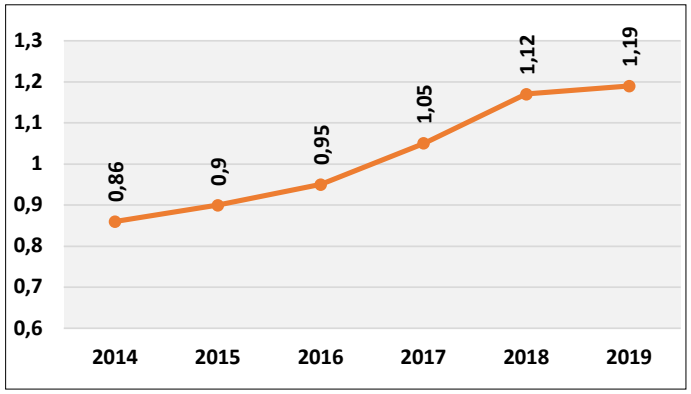

Dünya Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracatı ve İthalatında Ülkeler

Dünya demir çelik bağlantı elemanları ihracatında yüksek bir rekabet yaşanmaktadır ve kuvvetli ihracatçı ülkeler yer almaktadır. Çin dünya ihracatında ilk sırada bulunurken, Almanya yakın bir fark ile Çin'in arkasından gelmektedir. ABD 2019 yılında 3. sıraya yükselmiştir. Tayvan, Japonya ve İtalya, ABD'den sonra sıralanmaktadırlar. Bu ülkeleri Fransa, Hollanda, İsviçre ve Güney Kore izlemektedir. Çin hariç diğer tüm ülkeler yüksek katma değerli ürün ihracatı yapmaktadırlar. Yüksek rekabet ortamında Türkiye 2019 yılında da 21. sıradadır.

Tablo.115 Dünya Demir Çelik Bağlantı Elemanları İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	7.999.377.000	1	ÇİN	7.960.908.000
2	ALMANYA	6.956.401.000	2	ALMANYA	6.665.952.488
3	TAYVAN	4.762.055.000	3	ABD	4.465.836.770
4	ABD	4.407.754.000	4	TAYVAN	4.421.202.000
5	JAPONYA	2.994.884.000	5	JAPONYA	2.775.051.230
6	İTALYA	2.113.743.000	6	İTALYA	1.943.175.428
7	FRANSA	1.659.582.000	7	FRANSA	1.609.061.000
8	HOLLANDA	1.166.565.000	8	HOLLANDA	1.062.489.000
9	İSVİÇRE	1.040.073.000	9	İSVİÇRE	953.817.138
10	GÜNEY KORE	986.283.000	10	GÜNEY KORE	940.476.754
21	TÜRKİYE	527.632.030	21	TÜRKİYE	515.516.346
TOPLAM İHRACAT		45.136.955.000	TOPLAM İHRACAT		43.356.030.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

İnşaatlarda kullanılan demir çelik bağlantı elemanlarında en yüksek ithalatı ABD ve Almanya yapmaktadır. Meksika 2019 yılında 3. büyük ithalatçı olmuştur. Çin 4. sıraya inmiştir. Fransa, Kanada, İngiltere ve Hollanda'nın yanı sıra Japonya ve Tayland da ilk 10 ithalatçı arasında yer almayı sürdürmektedir. Türkiye ithalatta 2018 yılında 27. sırada iken 2019 yılında 32. sıraya inmiştir.

Tablo.116 Dünya Demir Çelik Bağlantı Elemanları İthalatçıları 2018-2019

2018			2018		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	7.086.858.000	1	ABD	6.773.292.164
2	ALMANYA	4.549.360.000	2	ALMANYA	4.179.927.401
3	ÇİN	3.237.594.000	3	MEKSİKA	3.046.353.951
4	MEKSİKA	3.014.579.000	4	ÇİN	2.856.088.000
5	FRANSA	1.912.687.000	5	FRANSA	1.817.411.000
6	KANADA	1.775.579.000	6	KANADA	1.774.966.398
7	İNGİLTERE	1.504.256.000	7	İNGİLTERE	1.457.100.110
8	HOLLANDA	1.319.388.000	8	HOLLANDA	1.233.047.000
9	TAYLAND	1.095.172.000	9	JAPONYA	1.077.276.670
10	JAPONYA	1.062.233.000	10	TAYLAND	1.049.234.000
27	TÜRKİYE	561.890.659	32	TÜRKİYE	469.295.292
TOPLAM İTHALAT		47.978.651.000	TOPLAM İTHALAT		45.581.538.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

DEMİR ÇELİK RADYATÖR

Girişim Sayısı ve Üretim

Demir çelik radyatörler kapsamında merkezi ısıtma radyatörleri (elektrikli radyatörler hariç) bulunmaktadır. Türkiye demir çelik radyatör sanayisinde de önemli üreticilere ve uzun yılların birikimine sahiptir. Demir çelik radyatör üretimi 2017 yılında önemli bir artış gerçekleştirmiştir. 2018 yılında üretimde yüzde 16,1 gerileme yaşanmıştır. 2019 yılında ise demir çelik radyatör üretimi yüzde 5,9 düşerek 459 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Özellikle iç talep daralırken, üretimi ihracat desteklemiştir.

Tablo.117 Demir Çelik Radyatör Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	65	473.698
2016	69	473.646
2017	68	582.288
2018	63	488.336
2019	62	459.524

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Demir çelik radyatör iç pazarı 2017 yılında yüzde 37,9 artarak 270 bin tona yükselmiştir. İnşaat faaliyetlerindeki canlanma ve hızlı büyüme demir çelik radyatör talebinde önemli bir artış yaratmıştır. 2018 yılında ise tam tersi bir gelişme yaşanmıştır. İç tüketim 2018 yılında bu kez yüzde 35,4 küçülmüş ve 174 bin tona inmiştir. İç pazardaki daralma 2019 yılında da devam etmiştir. 2019 yılında iç tüketim bu kez yüzde 32 daralmış ve 118 bin tona inmiştir.

Tablo. 118 Demir Çelik Radyatör İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	473.698	270.084	2.338	205.952
2016	473.646	279.679	1.744	195.711
2017	582.288	314.471	2.163	269.980
2018	488.336	315.901	2.078	174.513
2019	459.524	343.149	2.286	118.661

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye demir çelik radyatörlerde geleneksel ve önemli bir ihracatçı ülkedir. Son beş yıldır ihracat miktar olarak artış eğilimindedir. 2017 yılında ihracat miktar olarak yüzde 12,4 ve değer olarak yüzde 16,4 artış göstermiştir. Birim fiyatlarında da sınırlı olmakla birlikte artış yaşanmıştır. 2018 yılında ihracat miktar olarak sadece yüzde 0,3 artmıştır. Buna karşın ihracat birim fiyatların da artışı ile değer olarak 7,5 yükselmiştir.

2019 yılında ise iç talepteki sert daralma nedeniyle ihracata daha çok ağırlık verilmiştir. 2019 yılında ihracat miktar olarak yüzde 8,6 artmıştır. Buna karşın ihracat değer olarak hemen hemen aynı kalmıştır. Metal fiyatlarındaki düşüş nedeniyle ihracat birim fiyatı 1,33 dolar/kg seviyesine inmiştir.

Tablo.119 Demir Çelik Radyatör İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	270.084	387,8	1,44
2016	279.679	366,4	1,31
2017	314.471	426,4	1,36
2018	315.901	457,6	1,45
2019	343.149	457,4	1,33

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin demir çelik radyatör ithalatı miktar ve değer olarak oldukça düşüktür. İç talep büyük ölçüde yurtiçi üretim ile karşılanmaktadır. İthalat daha çok yüksek katma değerli ve özellikli ürünler için yapılmaktadır. 2019 yılında ithalat 13,7 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.120 Demir Çelik Radyatör İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	2.338	20,5	8,77
2016	1.744	15,5	8,88
2017	2.163	17,7	8,17
2018	2.078	16,8	8,09
2019	2.286	13.7	5,99

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin demir çelik radyatör ihracatı farklı coğrafyalardaki çeşitli pazarlara erişmiştir. İhracatta ilk sırayı İngiltere almaktadır ve İngiltere en önemli pazardır. Çin ve Romanya 2. ve 3. sırada yer almaktadır. Çin'e yapılan ihracat önemlidir ve artış göstermektedir. İlk 10 içindeki diğer ülkeler ise Avrupa ülkeleri ile kuzey komşumuz Rusya'dır.

Tablo.121 Demir Çelik Radyatör İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	İNGİLTERE	126.957.634	1	İNGİLTERE	128.671.069
2	ROMANYA	46.891.600	2	ÇİN	50.996.188
3	ÇİN	38.599.281	3	ROMANYA	44.980.889
4	ALMANYA	30.471.278	4	ALMANYA	27.485.369
5	POLONYA	20.992.490	5	POLONYA	19.127.697
6	MACARİSTAN	17.669.910	6	RUSYA	17.173.946
7	RUSYA	17.332.389	7	MACARİSTAN	16.810.094
8	HOLLANDA	12.377.126	8	HOLLANDA	16.548.652
9	UKRAYNA	12.271.383	9	İTALYA	11.300.249
10	İTALYA	12.121.773	10	SIRBİSTAN	8.403.469
TOPLAM İHRACAT		457.596.104	TOPLAM İHRACAT		457.414.833

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin en çok demir çelikten radyatör ithalatı yaptığı ülke yine Almanya olmuştur. Fransa ve Polonya 2019 yılında sırasıyla 2. ve 3. sıraya çıkarken, İtalya 4. sıraya inmiştir. Bu dört ülkeden de özellikli ürünler ithal edilmektedir. Sonrasında ise Çin, Çek Cumhuriyeti ve ABD gelmektedir. İthalatlar daha çok proje bazlı olarak gerçekleşmektedir. 2019 yılında ilk 10 içine yeni tedarikçi olarak Cezayir ve Çek Cumhuriyeti girmiştir. Mısır ilk 10 içinde kalmıştır.

Tablo.122 Türkiye'nin Demir Çelik Radyatör İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	6.828.778	1	ALMANYA	5.000.023
2	İTALYA	2.481.497	2	FRANSA	2.062.447
3	POLONYA	1.465.562	3	POLONYA	1.235.747
4	FRANSA	1.454.093	4	İTALYA	1.181.926
5	ÇİN	1.330.033	5	ÇİN	922.318
6	ABD	1.004.753	6	ÇEK CUMHURİYETİ	678.244
7	MISIR	758.307	7	ABD	589.093
8	İNGİLTERE	249.272	8	MISIR	532.343
9	HOLLANDA	227.628	9	İNGİLTERE	186.458
10	İSVEÇ	201.283	10	CEZAYİR	151.551
TOPLAM İTHALAT		16.798.524	TOPLAM İTHALAT		13.664.367

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Türkiye, dünya demir çelik radyatör ihracatında ilk sırada yüksek bir pay ile yer almaktadır. İhracat payı 2014-2016 döneminde birbirine yakın kalmıştır. 2017 yılında dünya ihracatı içinden pay 0,84 puan artarak yüzde 13,33'e yükselmiştir. 2018 yılında pay yüzde 13,18 olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında ise pay yeniden artmış ve yüzde 13,42 olmuştur. Türkiye demir çelik radyatör ihracatında yüksek rekabet gücüne sahiptir.

Tablo.123 Demir Çelik Radyatör İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	450,7	3.500,5	12,89
2015	387,8	3.072,4	12,63
2016	366,4	2.933,8	12,49
2017	426,4	3.197,8	13,33
2018	457,6	3.476,3	13,18
2019	457,4	3.407,9	13,42

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.67 Demir Çelik Radyatör İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı; Yüzde

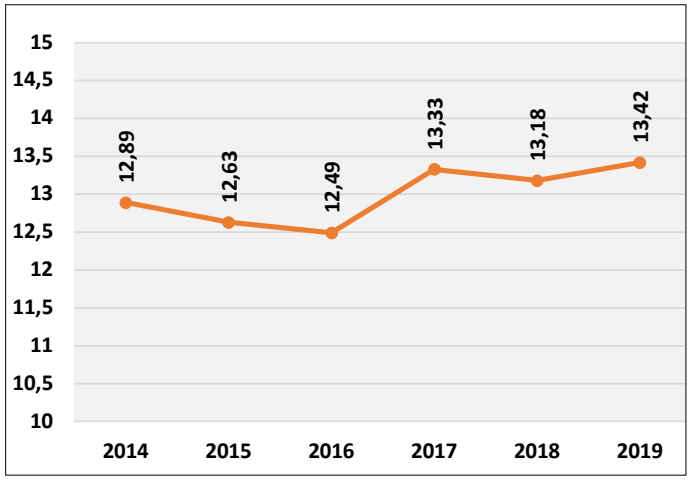

Türkiye dünya demir çelik radyatör ihracatında ilk sırada yer almaktadır. Türkiye'nin arkasından önemli diğer ihracatçılar olarak Meksika, ABD ve Almanya gelmektedir. Polonya ve Çek Cumhuriyeti demir çelik radyatör ihracatında yine ilk 10 içinde yer almışlardır. Hollanda, İtalya ve Belçika diğer geleneksel ihracatçılardır.

Tablo.124 Dünya Demir Çelik Radyatör İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	TÜRKİYE	457.596.104	1	TÜRKİYE	457.414.833
2	ABD	383.059.000	2	MEKSİKA	400.123.148
3	MEKSİKA	358.661.000	3	ABD	391.684.376
4	ALMANYA	285.019.000	4	ALMANYA	278.420.537
5	HOLLANDA	257.735.000	5	POLONYA	249.421.340
6	POLONYA	253.833.000	6	HOLLANDA	233.797.000
7	İTALYA	233.029.000	7	İTALYA	201.038.127
8	BELÇİKA	181.738.000	8	ÇEK CUMHURİYETİ	172.154.096
9	ÇEK CUMHURİYETİ	176.741.000	9	ÇİN	165.812.000
10	ÇİN	154.954.000	10	BELÇİKA	152.414.748
TOPLAM İHRACAT		3.476.290.000	TOPLAM İHRACAT		3.407.903.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Demir çelik radyatör ithalatında ilk sırada yer alan ABD en büyük pazarı oluşturmaktadır. Kanada, Almanya ve İngiltere de göreceli olarak büyük pazarlardır. Rusya ile Fransa, Hollanda, Belçika ve Polonya da diğer ülkelerdir. Romanya da en yüksek ithalat yapan 10. ülkedir. Türkiye 2019 yılında 35. sırada yer almıştır.

Tablo.125 Dünya Demir Çelik Radyatör İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	684.792.000	1	ABD	710.734.083
2	KANADA	385.253.000	2	KANADA	384.948.402
3	ALMANYA	382.137.000	3	ALMANYA	339.865.646
4	İNGİLTERE	328.407.000	4	İNGİLTERE	331.387.389
5	RUSYA	195.753.000	5	RUSYA	197.637.000
6	FRANSA	194.650.000	6	FRANSA	194.060.000
7	HOLLANDA	162.657.000	7	HOLLANDA	154.439.000
8	BELÇİKA	131.432.000	8	BELÇİKA	122.277.981
9	POLONYA	120.616.000	9	POLONYA	118.986.217
10	ROMANYA	92.574.000	10	ROMANYA	87.140.521
33	TÜRKİYE	16.798.524	35	TÜRKİYE	13.664.367
TOPLAM İTHALAT		3.798.610.0000	TOPLAM İTHALAT		3.657.863.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

DEMİR ÇELİK DİKENLİ TEL VE ÇİTLER

Bu grubun altında dikenli teller ve dikenli tel engelleri, çelik veya çelik telinden yapılmış olanlar değerlendirilmektedir.

Girişim Sayısı ve Üretim

Demir çelik dikenli tel ve çitler üretimi 2017 yılında yüzde 8,2 artarak 186.827 tona yükselmiş, girişim sayısı ise 24 olmuştur. 2018 ve 2019 yılarında ise girişim sayısı korunmakla birlikte üretimde önemli düşüş yaşanmıştır. 2018 yılında üretim yüzde 6,6 gerilemiştir. 2019 yılında ise üretim düşüşü yüzde 12 olmuş ve üretim 153.510 ton olarak gerçekleşmiştir. İç talepteki daralma üretimi olumsuz etkilemiştir.

Tablo.126 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	27	123.092
2016	23	172.715
2017	24	186.827
2018	24	174.440
2019	24	153.510

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Demir çelik dikenli tel ve çitler üretiminin önemli bir bölümü iç pazarda tüketilmektedir. 2016 ve 2017 yıllarında iç pazardaki tüketimde önemli bir artış yaşanmıştır. 2018 ve 2019 yıllarında ise gerileme gerçekleşmiştir. 2018 yılında iç pazar yüzde 8,3 daralmış ve 168.123 tona inmiştir. 2019 yılında ise iç pazardaki daralma yüzde 13,2 olarak gerçekleşmiştir. Tüketim 145.782 tona inmiştir.

Tablo.127 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	123.092	6.716	1.214	117.590
2016	172.715	4.978	669	168.406
2017	186.827	3.991	444	183.280
2018	174.440	6.520	203	168.123
2019	153.510	7.801	73	145.782

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Demir çelik dikenli tel ve çitlerin ihracatı göreceli olarak düşüktür ve son dört yıllık süreçte gerileme eğilimindedir. 2016 ve 2017 yıllarında ihracat miktar olarak önemli ölçüde azalmıştır. 2018 yılında ise ihracatta önemli bir artış yaşanmıştır. İç talepteki daralma ile ihracata ağırlık verilmiştir. 2019 yılında da ihracat miktar ve değer olarak artmıştır. 2019 yılında ihracat 10 milyon dolara yükselmiştir. İhracat birim fiyatları ise 2018 yılında 1,25 dolar/kg iken 2019 yılında 1,28 dolar/kg olmuştur.

Tablo.128 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	6.716	8,4	1,24
2016	4.978	6,1	1,23
2017	3.991	4,8	1,19
2018	6.520	8,2	1,25
2019	7.801	10,0	1,28

Kaynak: TÜİK

Demir çelik dikenli tel ve çitlerin ithalatı da çok sınırlı ölçüde yapılmaktadır ve ithalat da gerileme eğilimindedir. İthalat 2019 yılında miktar olarak 73 ton ve değer olarak ise 0,1 milyon dolar olmuştur. İthalat birim fiyatları ise dalgalanma göstermektedir. 2018 yılında 1,47 dolar/kg iken 2019 yılında 1,10 kg/dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.129 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	1.214	1,2	0,97
2016	669	0,5	0,76
2017	444	0,35	0,78
2018	203	0,30	1,47
2019	73	0,08	1,10

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye demir çelik dikenli tel ve çitlerin ihracat pazarlarını büyük ölçüde Avrupa ülkeleri ile yakın ve komşu ülkeler oluşturmaktadır. 2019 yılı itibarıyla ilk üç ihracat pazarımız sırasıyla Belçika, Fransa ve Sırbistan olmuştur. Irak, Gürcistan, İsrail, Romanya ve Polonya ile Azerbaycan ve İtalya ilk 10 içindeki diğer ülkelerdir.

Tablo.130 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	POLONYA	1.128.097	1	BELÇİKA	1.350.386
2	SIRBİSTAN	1.004.610	2	FRANSA	1.338.712
3	IRAK	685.114	3	SIRBİSTAN	1.317.433
4	GÜRCİSTAN	539.304	4	IRAK	572.520
5	FRANSA	501.002	5	GÜRCİSTAN	555.455
6	CEZAYİR	341.771	6	İSRAİL	456.487
7	AZERBAYCAN	317.689	7	ROMANYA	447.199
8	ROMANYA	298.957	8	POLONYA	431.495
9	KATAR	251.078	9	AZERBAYCAN	300.178
10	İSRAİL	247.705	10	İTALYA	275.918
TOPLAM İHRACAT		8.269.864	TOPLAM İHRACAT		10.034.729

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye 2019 yılı itibarıyla 5 ülkeden demir çelik dikenli tel ve çit ithalatı yapmıştır. İthalatın tamamına yakını Çin'den gerçekleştirilmektedir. Çin'den ithalat fiyat avantajı nedeniyle yapılmaktadır. Diğer ülkelerden yapılan ithalat ise çok düşüktür.

Tablo.131 Türkiye'nin Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	279.889	1	ÇİN	76.270
2	İTALYA	6.614	2	KARADAĞ	1.763
3	ALMANYA	4.878	3	FRANSA	1.535
4	FRANSA	4.750	4	ABD	675
5	HİNDİSTAN	3.031	5	İSPANYA	165
TOPLAM İTHALAT		299.162	TOPLAM İTHALAT		80.521

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya demir çelik dikenli tel ve çitlerin ihracatı iki yıllık gerilemenin ardından 2017 yılında 180, 2018 yılında ise 206 milyon dolara yükselmiştir. 2019 yılında ise dünya ihracatı 225 milyon dolar olmuştur. Türkiye'nin ihracatı ise 2018 yılında sıçrama gösterdikten sonra artışını 2019 yılında da sürdürmüştür. Bu çerçevede dünya dikenli tel ve çit ihracatı içindeki payımız 2017 yılında yüzde 2,67 iken 2019 yılında yüzde 4,44'e yükselmiştir.

Tablo.132 Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	8,1	211	3,84
2015	8,4	202	4,16
2016	6,1	174	3,47
2017	4,8	180	2,67
2018	8,2	206	3,98
2019	10,0	225	4,44

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya demir çelik dikenli tel ve çitler ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin toplam ihracatın yüzde 44'nü gerçekleştirmektedir. Çin'in ardından Hollanda ve İspanya gelmektedir. Türkiye 2019 yılında 4. sıraya yükselmiştir. Güney Afrika, Mısır ve Brezilya Türkiye'den sonra gelmektedir.

Tablo.133 Dünya Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	79.116.000	1	ÇİN	99.433.000
2	HOLLANDA	21.343.000	2	HOLLANDA	27.272.000
3	MEKSİKA	16.020.000	3	İSPANYA	14.488.000
4	İSPANYA	14.089.000	4	TÜRKİYE	10.034.729
5	G. AFRİKA CUMHURİYETİ	11.819.000	5	G. AFRİKA CUMHURİYETİ	7.872.000
6	TÜRKİYE	8.269.864	6	MISIR	6.868.389
7	BREZİLYA	6.893.000	7	BREZİLYA	5.544.000
8	İNGİLTERE	6.084.000	8	TAYLAND	4.916.000
9	BELÇİKA	4.296.000	9	KOSTA RİKA	4.789.000
10	KOSTA RİKA	3.402.000	10	BELÇİKA	4.004.741
TOPLAM İHRACAT		206.105.000	TOPLAM İHRACAT		224.591.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya demir çelik dikenli tel ve çitlerin ithalatında 2019 yılında ilk sıraya İspanya yükselmiştir. ABD 2. sıraya inmiştir. ABD'yi Fransa, Portekiz, Brezilya ve Filipinler izlemektedir. İlk 10 içinde üç Latin Amerika ülkesi bulunmaktadır. Türkiye dünya ithalatında 2018 yılında 102. sırada iken 2019 yılında 116. sıraya inmiştir.

Grafik.68 Türkiye'nin Dünya Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracatı İçinde Payı; Yüzde

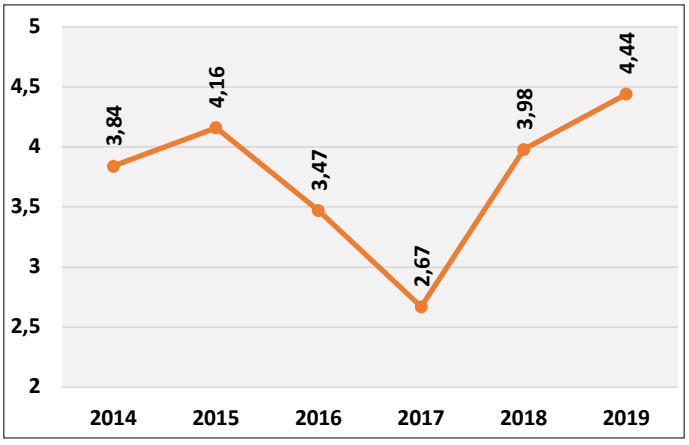

Tablo.134 Dünya Demir Çelik Dikenli Tel ve Çitler İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	13.129.000	1	İSPANYA	12.033.000
2	İSPANYA	10.592.000	2	ABD	11.902.267
3	FRANSA	6.861.000	3	FRANSA	7.091.000
4	BREZİLYA	5.495.000	4	PORTEKİZ	4.959.599
5	PORTEKİZ	4.758.000	5	BREZİLYA	4.085.000
6	BOLİVYA	4.524.000	6	FİLİPİNLER	3.997.000
7	ZİMBABVE	4.352.000	7	İNGİLTERE	3.984.451
8	AVUSTRALYA	4.047.000	8	BOLİVYA	3.839.000
9	NİKARAGUA	3.957.000	9	VİETNAM	3.655.000
10	SUUDİ ARABİSTAN	3.822.000	10	KOSTA RİKA	3.425.000
102	TÜRKİYE	299.162	116	TÜRKİYE	80.521
TOPLAM İTHALAT		184.510.000	TOPLAM İTHALAT		181.696.001

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

DEMİR ÇELİK TEL ÖRGÜ KAFES VE AĞ

Bu başlığın altında demir çelikten yapılan tel örgüler, kafes ve ağlar ile ızgaralar ve benzer ürünler yer almakta ve değerlendirilmektedir.

Girişim Sayısı ve Üretim

Demir çelik tel örgü kafes ve ağ girişim sayısı 2017 yılında 77'ye yükseldikten sonra 2018 ve 2019 yılında düşerek en son 60 olmuştur. Üretim ise 2016 yılından sonraki üç yıl boyunca gerilemiştir. 2018 yılında 407.173 ton olan üretim 2019 yılında yüzde 8 düşerek 374.600 tona gerilemiştir. İnşaat sektöründeki küçülme talebi ve üretimi olumsuz etkilemiştir.

Tablo.135 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	55	395.698
2016	75	518.931
2017	77	509.452
2018	63	407.173
2019	60	374.600

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Türkiye'de büyük bir demir çelik tel örgü kafes ve ağ pazarı bulunmaktadır. Pazar yıllar itibarıyla da büyüme göstermiştir. Ancak 2018 ve 2019 yıllarında iç pazarda sert daralmalar yaşanmıştır. 2018 yılında iç tüketim yüzde 23,9, 2019 yılında ise yüzde 13,2 daralarak 321.128 tona gerilemiştir. İthalat da oldukça sınırlı kalmaya devam etmektedir. İç pazarın yüzde 1-2 arası ithalat ile karşılanmaktadır.

Tablo.136 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	395.698	35.643	8.949	369.004
2016	518.931	32.822	8.704	494.813
2017	509.452	33.042	9.455	485.865
2018	407.173	47.032	9.623	369.764
2019	374.600	58.974	5.502	321.128

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Demir çelik tel örgü kafes ve ağ ihracatı miktar ve değer olarak 2017 yılında sınırlı ölçüde bir artış göstermiştir. 2018 yılında ihracatta değer olarak yüzde 53,3 artış yaşanmıştır ve ihracat 55,2 milyon dolara yükselmiştir. 2019 yılında ise ihracat miktar olarak yüzde 25,4, değer olarak ise yüzde 15,8 büyümüştür. İhracat birim fiyatı ise 2019 yılında 1,08 dolar/kg olmuştur ve bir önceki yıla göre düşüş yaşanmıştır.

Tablo.137 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	35.643	36,8	1,03
2016	32.822	34,9	1,06
2017	33.042	36,0	1,09
2018	47.032	55,2	1,17
2019	58.974	63,9	1,08

Kaynak: TÜİK

Demir çelik tel örgü kafes ve ağ ithalatı 2017 yılında miktar ve değer olarak artmıştır. 2018 yılında ithalat değer olarak hemen hemen aynı kalırken miktar olarak yüzde 1,8 artmıştır. 2019 yılında ise ithalat miktar ve değer olarak önemli ölçüde gerilemiştir. İthalat birim fiyatı ise 2018 yılında 1,62 dolar/kg iken 2019 yılında 1,82 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.138 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	8.949	13,2	1,47
2016	8.704	11,6	1,33
2017	9.455	15,7	1,66
2018	9.623	15,6	1,62
2019	5.502	10,0	1,82

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Demir çelik tel örgü kafes ve ağ ihracatında çok farklı coğrafyalardaki pazarlara ihracat yapılmaktadır. İhracatta Almanya ilk sırayı almıştır. Yakın komşularımız İsrail, Irak ve Gürcistan önemli pazarlardır. Avrupa'da Fransa, Sırbistan ve Hollanda ilk 10 içinde yer alan pazarlardır. Cezayir ve Katar diğer önemli pazarlardır. Azerbaycan 10. sırada yer almıştır. 2019 yılında, ilk 10 içinde Afrika'dan ülke yer bulamamıştır.

Tablo.139 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	İSRAİL	6.167.267	1	ALMANYA	8.032.049
2	IRAK	4.075.603	2	İSRAİL	7.146.525
3	GÜRCİSTAN	3.767.813	3	IRAK	6.560.354
4	SENEGAL	3.184.339	4	FRANSA	4.579.274
5	ALMANYA	2.869.922	5	GÜRCİSTAN	3.480.187
6	FRANSA	2.167.493	6	KATAR	2.558.259
7	CEZAYİR	1.854.932	7	CEZAYİR	1.814.808
8	HİNDİSTAN	1.652.504	8	SIRBİSTAN	1.743.258
9	HOLLANDA	1.565.025	9	HOLLANDA	1.674.571
10	KATAR	1.421.678	10	AZERBAYCAN	1.315.182
TOPLAM İHRACAT		55.188.367	TOPLAM İHRACAT		63.867.542

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye demir çelik tel örgü kafes ve ağ ithalatının önemli bir bölümünü Çin'den gerçekleştirmektedir. Slovakya, Almanya, İtalya ve Polonya en çok ithalat yapılan diğer ülkelerdir. Çin'den ithalat daha çok fiyat avantajı için, diğer üç ülkeden ithalat ise teknik özellikler nedeniyle yapılmaktadır. İthalat yapılan 10 ülkeden 7'si Avrupa ülkesidir. ABD ve Rusya'dan da ithalat yapılmıştır.

Tablo.140 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	9.113.122	1	ÇİN	5.264.683
2	İSVİÇRE	871.343	2	SLOVAKYA	875.604
3	ALMANYA	826.531	3	ALMANYA	643.123
4	YUNANİSTAN	716.508	4	İTALYA	322.039
5	İTALYA	690.647	5	POLONYA	303.873
6	SLOVAKYA	533.152	6	RUSYA	297.730
7	HİNDİSTAN	242.952	7	ABD	172.020
8	İSVEÇ	207.574	8	İSVİÇRE	149.443
9	TAYVAN	190.115	9	İSPANYA	125.604
10	FRANSA	96.995	10	YUNANİSTAN	116.369
TOPLAM İTHALAT		15.616.857	TOPLAM İTHALAT		10.019.727

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya demir çelik tel örgü kafes ve ağ ihracatı 2015 ve 2016 yıllarında önemli ölçüde gerilemiştir. Talebin azalması ve fiyatlardaki düşüşler bu gerilemede etkili olmuştur. 2017 ve 2018 yıllarında dünya demir çelik tel örgü kafes ve ağ ihracatı hızlı artış göstermiştir. Dünya ihracatı 2019 yılında ise tekrar yüzde 4,3 azalarak 4 milyar doların hemen altına gerilemiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2017 yılında yüzde 1,16 olarak gerçekleştikten sonra 2018 yılında yüzde 1,32'ye ve 2019 yılında ise yüzde 1,60'a yükselmiştir.

Tablo.141 Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	43,4	3.781	1,15
2015	36,8	3.272	1,12
2016	34,9	2.980	1,17
2017	36,0	3.100	1,16
2018	55,2	4.167	1,32
2019	63,9	3.989	1,60

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.69 Türkiye'nin Dünya Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracatı İçinde Payı; Yüzde

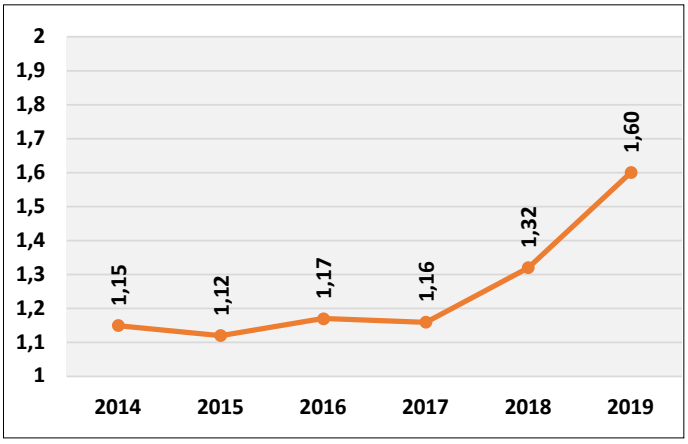

Dünya demir çelik tel örgü kafes ve ağ ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin'in ardından ilk 10 büyük ihracatçı içinde 8 Avrupa ülkesi yer almaktadır. Bunlar arasında Almanya, İtalya ve Hollanda ilk sıralardadır. Meksika ilk 10 içinde yer alan diğer ihracatçı ülkedir. Türkiye demir çelik tel örgü kafes ve ağ ihracatında 2019 yılında 12. sırada yer almaktadır.

Tablo.142 Dünya Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	914.876.000	1	ÇİN	971.687.000
2	ALMANYA	454.403.000	2	ALMANYA	404.121.892
3	İTALYA	450.073.000	3	İTALYA	392.619.214
4	HOLLANDA	322.210.000	4	HOLLANDA	298.913.000
5	BELÇİKA	238.017.000	5	BELÇİKA	219.890.879
6	İSPANYA	221.379.000	6	İSPANYA	206.151.000
7	POLONYA	186.377.000	7	POLONYA	166.118.854
8	ÇEK CUMHURİYETİ	115.949.000	8	PORTEKİZ	114.092.034
9	MEKSİKA	105.762.000	9	ÇEK CUMHURİYETİ	90.702.630
10	PORTEKİZ	105.226.000	10	MEKSİKA	71.648.184
17	TÜRKİYE	55.188.367	12	TÜRKİYE	63.867.542
TOPLAM İHRACAT		4.167.161.000	TOPLAM İHRACAT		3.989.239.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya demir çelik tel örgü kafes ve ağ ithalatında ilk üç sırayı birbirlerine çok yakın ithalatları ile Fransa, Almanya ve ABD almaktadır. İlk 10 ithalatçı içinde yer alan diğer ithalatçıların da 6'sı Avrupa ülkesi ile Avustralya'dır. 2019 yılında Türkiye ithalatta 48. sırada yer almaktadır.

Tablo.143 Dünya Demir Çelik Tel Örgü Kafes ve Ağ İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	FRANSA	452.855.000	1	FRANSA	417.426.000
2	ALMANYA	436.767.000	2	ALMANYA	412.441.440
3	ABD	382.745.000	3	ABD	383.563.507
4	BELÇİKA	177.414.000	4	İSVEÇ	295.316.287
5	AVUSTURYA	162.549.000	5	BELÇİKA	172.810.151
6	HOLLANDA	155.907.000	6	HOLLANDA	153.494.000
7	İNGİLTERE	155.819.000	7	AVUSTURYA	153.290.000
8	İTALYA	86.556.000	8	İNGİLTERE	149.675.658
9	İSVEÇ	84.506.000	9	İTALYA	79.900.883
10	AVUSTRALYA	73.571.000	10	AVUSTRALYA	66.674.000
43	TÜRKİYE	15.616.857	48	TÜRKİYE	10.019.727
TOPLAM İTHALAT		3.980.003.000	TOPLAM İTHALAT		3.832.566.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ÖZEL BÖLÜM: GALVANİZ

Türkiye sıcak daldırma galvaniz sektörü ile ilgili verilerde kaynak olarak Genel Galvanizciler Derneği (Galder)'ne ait bilgiler kullanılmaktadır. Bu veriler sadece parça galvanizi sektörünü kapsamakta olup; boru, tel ve sac galvaniz verileri dahil edilmemiştir.

2019 yılı itibarıyla Türkiye'de sıcak daldırma galvaniz sektörüne ait firma sayısı 48, tesis sayısı ise 57 olmuştur. Sağlanan istihdam sayısı 3.500'e yükselmiştir.

Türkiye sıcak daldırma galvaniz sektörü 2019 yılı üretim miktarı 800 bin ton olmuştur. 2019 yılında üretim sırasında 48 bin ton çinko, 16 bin ton HCL tüketilmiştir, 32 bin ton çürük asit oluşmuştur.

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2019

MİNERAL TAŞ VE TOPRAK ÜRÜNLERİ

Çimento
Blok Mermer
İşlenmiş Taşlar (Mermer ve Granit)
Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya
Özel Bölüm: Hazır Beton
Özel Bölüm: Gazbeton
Özel Bölüm: BİMS'den İnşaat Malzemeleri
Tuğla ve Kiremit
Seramik Kaplama
Seramik Sağlık Gereçleri
İnşaat Camları (Düz Cam ve Yalıtım Camları)
Alçı Sıva

ÇİMENTO

Girişim Sayısı ve Üretim

Çimento sanayisinde büyük ölçekli yerli ve yabancı sermayeli önemli girişimler üretim ve ihracat yapmaktadır. 2019 yılı itibarıyla sektörde 52 entegre tesis ve 20 öğütme tesisi bulunmaktadır. 2019 yılında çimento üretimi yüzde 21,5 gerilemiş ve 56,96 milyon tona inmiştir. Klinker üretimi ise 2019 yılında yüzde 17,8 azalarak 57,80 milyon ton olmuştur.

Tablo.144 Çimento Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI ÖĞÜTME	FİRMA SAYISI ENTERGRE	ÇİMENTO ÜRETİM MİLYON TON	KLİNKER ÜRETİM MİLYON TON
2015	17	52	73,80	62,00
2016	18	54	78,50	67,90
2017	20	52	83,60	70,81
2018	20	52	72,54	70,34
2019	20	52	56,96	57,80

Kaynak: TÜİK, Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Çimento sektörü hem yurtiçindeki talebin tamamına yakınını karşılamakta hem de önemli ölçüde ihracat yapmaktadır. Türkiye çimento tüketimi olarak dünyanın ilk 10 ülkesi içinde yer almaktadır. 2014 ve 2015 yıllarında durağan kalan iç tüketim 2016 ve 2017 yıllarında artış göstermiştir. İç tüketim 2018 yılında ise yeniden gerileme göstermiştir. 2018 yılında iç tüketim yüzde 14,1 azalarak 65,08 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. İç tüketim 2019 yılında da daralmaya devam etmiştir. İç tüketim yüzde 29,5 gerilemiş ve 45,85 milyon tona inmiştir.

Tablo.145 Çimento İç Pazarı; Milyon Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	73,80	7,76	0,28	66,32
2016	78,50	7,61	0,33	71,22
2017	83,60	7,98	0,14	75,76
2018	72,54	7,47	0,01	65,08
2019	56,96	11,11	0,03	45,85

Kaynak: Türkiye Çimento Müstahsilleri Birliği

Dış Ticaret

Çimento ihracatı Türkiye'nin miktar olarak en yüksek ihracat yaptığı inşaat malzemesi olmayı sürdürmektedir. Türkiye çimento net dış ticaretinde önemli ölçüde fazla vermektedir. Çimento ihracatı miktar olarak 2019 yılında önemli ölçüde artış göstermiştir. İç talepteki sert daralma nedeniyle ihracata ağırlık verilmiştir. Çimento ve klinker birlikte hesaplandığında ihracat miktar olarak 2019 yılında yüzde 67,4 artmıştır. Değer olarak ise ihracat yüzde 42,6 artarak 876,3 milyon dolara ulaşmıştır. İhracat birim fiyatları ise 2018 yılında 0,045 dolar/kg iken 2019 yılında ise 0,038 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.146 Çimento (Klinker Dahil) İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	10.684.521	549,3	0,051
2016	11.356.197	512,4	0,043
2017	12.779.414	551,4	0,042
2018	13.767.754	614,4	0,045
2019	23.049.649	876,3	0,038

Kaynak: TÜİK

Türkiye çimentoda önemli bir üretici ve ihracatçı ülkedir. Buna karşın sınırlı ölçüde çimento ithalatı yapılmaktadır. İthalat daha çok sınır illerinde bölgesel ihtiyaçlar için veya özellikli ürünler için yapılmaktadır. İthalat bu çerçevede ihtiyaçlara göre dalgalanma göstermektedir. İthalat 2018 ve 2019 yıllarında önemli ölçüde düşmüştür.

Tablo.147 Çimento İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	280.722	17,1	0,06
2016	334.951	16,5	0,05
2017	143.562	11,3	0,08
2018	13.556	6,8	0,50
2019	26.720	6,9	0,26

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Çimento ihracatı hemen hemen tüm mesafelerdeki pazarlara yapılmaktadır. 2019 yılında Türkiye'nin çimento ihracatında ilk sırayı yine uzak bir pazar olan ABD almıştır. ABD'ye ihracat yüzde 74,5 yükselmiştir. 2. ve 3. sırada İsrail ve Gana vardır. İsrail ve Gana'ya da ihracat önemli ölçüde artmıştır. Suriye'ye ihracat aynı kalmıştır. Sahra Afrika ve Latin Amerika ülkeleri ise diğer önemli ihracat pazarlarıdır. En önemli pazarlarımızdan biri olan Irak'a da ihracat gerilemektedir. Irak ilk 10 ülke içinde yine yer alamamıştır.

Tablo.148 Türkiye'nin Çimento İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ABD	102.931.139	1	ABD	179.604.735
2	İSRAİL	63.842.982	2	İSRAİL	93.369.026
3	GANA	62.057.186	3	GANA	88.969.926
4	SURİYE	36.817.709	4	FİLDİŞİ SAHİLLERİ	50.871.919
5	HAİTİ	23.076.312	5	SURİYE	36.200.481
6	KOLOMBİYA	19.846.102	6	KOLOMBİYA	29.983.209
7	GİNE	17.157.693	7	GİNE	27.619.046
8	SENEGAL	17.069.873	8	MORİTANYA	19.939.924
9	FİLDİŞİ SAHİLİ	16.363.114	9	KAMERUN	19.069.168
10	BULGARİSTAN	15.780.224	10	HAİTİ	16.534.594
TOPLAM İHRACAT		614.359.851	TOPLAM İHRACAT		876.258.703

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin çimento ithalatı yaptığı ülkelerde ilk sırada Fransa yer almaktadır. 2. ve 3. sırada ise İngiltere ve Almanya yer almaktadır. Polonya ve Hollanda ilk üç ülkeyi izlemektedirler.

Tablo.149 Türkiye'nin Çimento İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	FRANSA	2.800.776	1	FRANSA	2.105.941
2	İNGİLTERE	974.768	2	İNGİLTERE	1.163.120
3	HOLLANDA	919.237	3	ALMANYA	1.087.845
4	POLONYA	811.628	4	POLONYA	829.793
5	ALMANYA	518.585	5	HOLLANDA	447.850
6	HIRVATİSTAN	398.857	6	HIRVATİSTAN	232.734
7	ÇEK CUMHURİYETİ	87.552	7	ÇİN	145.748
8	RUSYA	79.391	8	ABD	107.577
9	İRAN	68.047	9	DANİMARKA	103.688
10	BREZİLYA	66.518	10	İTALYA	103.457
TOPLAM İTHALAT		6.835.006	TOPLAM İTHALAT		6.861.152

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya çimento ihracatı 2015 ve 2016 yıllarında küresel inşaat faaliyetlerindeki yavaşlama ile gerilemiştir. 2017 yılındaki canlanma bu kez çimento ihracatını artırmıştır. 2018 yılında dünya çimento ihracatı yeniden yüzde 0,8 azalarak 10,14 milyar dolara inmiştir. Dünya çimento ihracatı 2019 yılında ise sadece yüzde 0,9 artış göstermiştir. Ticari korumacılık ve inşaat işlerindeki yavaşlama etkili olmuştur.

Türkiye'nin çimento ihracatı ise 2019 yılında yüksek bir artış göstermiştir. İç pazardaki daralma nedeniyle çimento sektörü 2018 ve 2019 yıllarında ağırlığını ihracata vermiştir. Buna bağlı olarak Türkiye'nin dünya çimento ihracatı içindeki payı 2018 yılında yüzde 6,06'ya 2019 yılında ise yüzde 8,57'ye yükselmiştir.

Tablo.150 Çimento İhracatının Dünya Çimento İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	640,0	12.305	5,20
2015	549,3	10.390	5,28
2016	512,4	9.748	5,26
2017	551,4	10.220	5,40
2018	614,0	10.139	6,06
2019	876,3	10.228	8,57

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.70 Türkiye'nin Dünya Çimento İhracatında Payı; Yüzde

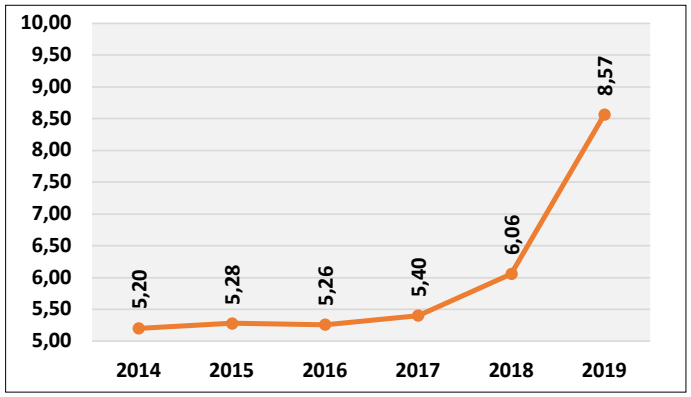

Dünya çimento ihracatında ilk üç sırada önemli değişiklikler olmuştur. Vietnam, Çin'in yerine ilk sıraya yükselmiş ve 2019 yılında da ilk sırasını korumuştur. Çin 7. sıraya inmiştir. Türkiye Tayland'ı geçerek 2019 yılında 2. sıraya yükselmiştir. Tayland 3. sıraya inmiştir. Vietnam ve Tayland dünya tüketiminin üçte ikisinin gerçekleştiği Asya bölgesi ağırlıklı üretim ve ihracat yapmaktadırlar. İlk üç ülkeyi Almanya, Kanada, İspanya, Çin, Japonya ve Pakistan izlemektedir. İlk 10 içindeki diğer ihracatçı ülke 2019 yılında Hindistan'ın yerine Güney Kore olmuştur.

Tablo.151 Dünya Çimento İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	VİETNAM	1.124.645.000	1	VİETNAM	1.354.983.000
2	TAYLAND	633.775.000	2	TÜRKİYE	876.258.703
3	TÜRKİYE	614.359.851	3	TAYLAND	677.410.000
4	ALMANYA	541.557.000	4	ALMANYA	549.107.227
5	KANADA	536.584.000	5	KANADA	542.722.936
6	ÇİN	491.676.000	6	İSPANYA	374.874.000
7	İSPANYA	437.780.000	7	ÇİN	347.282.000
8	JAPONYA	327.092.000	8	JAPONYA	340.969.546
9	HİNDİSTAN	295.791.000	9	PAKİSTAN	260.494.872
10	PAKİSTAN	264.415.000	10	GÜNEY KORE	256.790.001
TOPLAM İHRACAT		10.138.711.000	TOPLAM İHRACAT		10.228.299.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya çimento ithalatında ilk sırada ABD yer almaktadır. ABD dünyanın en büyük çimento ithalat pazarıdır. Diğer ithalatçı ülkeler ise farklı coğrafyalardan ülkelerdir ve bir bölümü nihai çimento ürünleri ithal ederken bir bölümü de çimento üreticisi olup hammadde yetersizliği nedeniyle klinker ithal eden ülkelerdir. Türkiye çimento ithalatında 130. sırada yer almaktadır.

Tablo.152 Dünya Çimento İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	1.365.448.000	1	ABD	1.417.350.652
2	ÇİN	652.068.000	2	ÇİN	1.154.474.000
3	FİLİPİNLER	540.607.000	3	FİLİPİNLER	543.941.000
4	FRANSA	408.455.000	4	FRANSA	420.629.000
5	HOLLANDA	376.693.000	5	HOLLANDA	328.431.000
6	BANGLADEŞ	329.405.000	6	BANGLADEŞ	262.193.000
7	GANA	323.382.000	7	İSRAİL	233.016.000
8	HONG KONG	316.322.000	8	SİNGAPUR	216.254.000
9	İSRAİL	235.324.000	9	AVUSTRALYA	209.490.000
10	SRİ LANKA	228.514.000	10	ALMANYA	173.012.039
139	TÜRKİYE	6.835.006	130	TÜRKİYE	6.861.152
TOPLAM İTHALAT		10.987.470.000	TOPLAM İTHALAT		10.639.253.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

BLOK MERMER

Blok mermerler kapsamında mermer, granit, kumtaşı gibi anıt ve inşaat taşlarının çıkartılması, kabaca kırpılması ve kesilmesi, süsleme ve yapı taşlarının kırılması ve kesilmesi yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Blok mermer üretiminde bulunan firma sayısı 2018 ve 2019 yıllarında iç talepte yaşanan daralma nedeniyle azalmıştır. Üretici firma sayısı 2017 yılında 407 iken 2019 yılında 340'a inmiştir. Blok mermer üretimi de 2018 ve 2019 yıllarında önemli ölçüde gerilemiştir. Üretim 2018 yılında yüzde 22,7, 2019 yılında ise yüzde 8,4 düşmüş ve 9,49 milyon tona inmiştir.

Tablo.153 Blok Mermer Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	344	11.240.670
2016	397	12.560.220
2017	407	13.408.769
2018	366	10.364.908
2019	340	9.494.255

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Blok mermer iç tüketimi 2018 ve 2019 yıllarında önemli ölçüde gerilemiştir. İç tüketim 2016 yılında 8,54 milyon ton ile en yüksek seviyesinde gerçekleşmiş ardından gerileme eğilimine girmiştir. İç tüketim 2018 yılında yüzde 31,3, 2019 yılında ise yüzde 5,5 daralmış ve 5,03 milyon tona inmiştir.

Tablo.154 Blok Mermer İç Pazarı; Milyon Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	11.240.670	4.355.345	11.804	6.897.129
2016	12.560.220	4.030.187	9.562	8.539.595
2017	13.408.769	5.667.209	12.977	7.754.537
2018	10.364.908	5.056.276	12.710	5.321.342
2019	9.494.255	4.489.210	21.685	5.026.730

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Blok mermer Türkiye'nin miktar olarak en yüksek ihracat yaptığı inşaat malzemelerinden biri olmayı sürdürmektedir. Türkiye blok mermer net dış ticaretinde önemli ölçüde fazla vermektedir. Blok mermer ihracatı miktar olarak 2017 yılında önemli ölçüde artmış, 2018 yılında ise 5,06 milyon tona gerilemiştir. İhracatta gerileme 2019 yılında da sürmüştür. İhracat değer olarak yüzde 8,5, miktar olarak yüzde 11 düşmüştür. İhracat birim fiyatı ise son üç yıldır 0,19 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.155 Blok Mermer İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	4.355.345	872,0	0,20
2016	4.030.187	859,1	0,21
2017	5.667.209	1.103,4	0,19
2018	5.056.276	944,2	0,19
2019	4.489.210	863,9	0,19

Kaynak: TÜİK

Türkiye çok sınırlı blok mermer ithalatı yapmaktadır. İthalat 2019 yılında 21.685 ton ve 5,35 milyon dolar olmuştur. İthalat birim fiyatı ise 2019 yılında 0,25 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.156 Blok Mermer İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	11.804	2,49	0,21
2016	9.562	2,03	0,21
2017	12.977	2,76	0,21
2018	12.710	3,07	0,24
2019	21.685	5,35	0,25

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin blok mermer ihracatında en büyük pazarı Çin'dir. İhracatın yüzde 80'i Çin'e yapılmaktadır. Türkiye'nin blok mermer ihracatında 2. sırada Hindistan yer almaktadır ve Hindistan'a ihracat artmaktadır. İtalya ve Mısır ilk 2 ülkeyi izlemektedirler. İlk 10 içinde uzak pazarlar olarak Tayvan, Bangladeş ve Vietnam yer almaktadır. Cezayir, Suriye ve Yunanistan ilk 10 içinde yer alan diğer ihracat pazarlarıdır.

Tablo.157 Türkiye'nin Blok Mermer İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	772.205.265	1	ÇİN	692.807.922
2	HİNDİSTAN	87.507.292	2	HİNDİSTAN	88.639.481
3	İTALYA	12.518.992	3	İTALYA	16.817.607
4	MISIR	9.877.031	4	MISIR	11.580.946
5	TAYVAN	9.736.633	5	TAYVAN	8.046.844
6	ENDONEZYA	6.031.855	6	CEZAYİR	6.440.155
7	VİETNAM	5.644.514	7	BANGLADEŞ	4.344.966
8	TAYLAND	4.053.312	8	YUNANİSTAN	3.866.589
9	YUNANİSTAN	3.534.321	9	SURİYE	3.455.627
10	İSPANYA	3.109.469	10	VİETNAM	3.273.156
TOPLAM İHRACAT		944.193.251	TOPLAM İHRACAT		863.889.320

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin blok mermer ithalatı yaptığı ülkelerde ilk sırada İran daha sonra ise Kuzey Makedonya vardır. İtalya, Belçika ve Yunanistan diğer ülkelerdir.

Tablo.158 Türkiye'nin Blok Mermer İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İRAN	887.462	1	İRAN	2.378.006
2	KUZEY MAKEDONYA	709.846	2	KUZEY MAKEDONYA	1.065.417
3	YUNANİSTAN	371.539	3	İTALYA	1.056.074
4	İTALYA	331.960	4	BELÇİKA	200.230
5	KOSOVA	298.964	5	YUNANİSTAN	165.161
6	ÇİN	247.205	6	ÇİN	128.857
7	TUNUS	146.570	7	TUNUS	92.432
8	BULGARİSTAN	27.166	8	FRANSA	73.554
9	FAS	18.536	9	ARNAVUTLUK	48.635
10	HONG KONG	10.121	10	İSPANYA	32.798
TOPLAM İTHALAT		3.070.858	TOPLAM İTHALAT		5.345.634

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya blok mermer ihracatı 2017 yılındaki artış sonrası 2018 ve 2019 yıllarında düşmüştür. Dünya blok mermer ihracatı 2019 yılında 2,42 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye dünyanın en büyük blok mermer ihracatçısıdır. Dünya blok mermer ihracatının yaklaşık yüzde 35'ni Türkiye gerçekleştirmektedir. 2017 yılında yüzde 41,9 olan pay 2019 yılında yüzde 35,7'ye inmiştir.

Tablo.159 Blok Mermer İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	976,0	2.244,5	43,5
2015	872,0	2.118,2	41,3
2016	859,1	2.047,6	41,9
2017	1.103,4	2.630,1	41,9
2018	944,2	2.513,2	37,6
2019	863,9	2.416,8	35,7

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.71 Türkiye'nin Dünya Blok Mermer İhracatında Payı; Yüzde

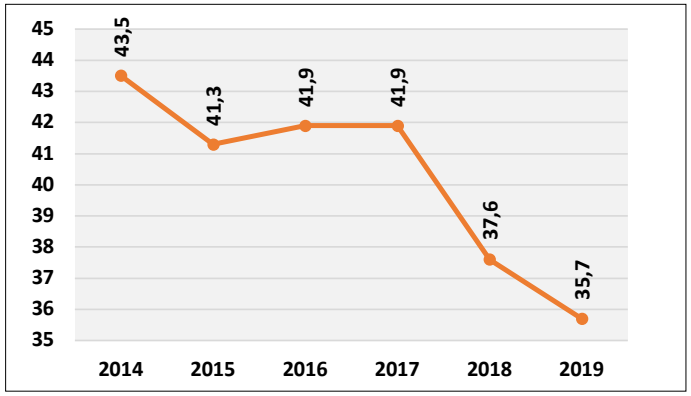

Dünya blok mermer ihracatında ilk sırada Türkiye yer almaktadır. Türkiye'yi İtalya ve Yunanistan izlemektedir. Daha sonra İran, Portekiz ve Mısır gelmektedir. İspanya, Kuzey Makedonya, Hindistan ve BAE de ilk 10 ihracatçı içinde yer almaktadırlar. ABD ve Vietnam 2019 yılında ilk 10 ihracatçı içinden çıkmıştır.

Tablo.160 Dünya Blok Mermer İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	TÜRKİYE	944.290.000	1	TÜRKİYE	863.889.320
2	İTALYA	436.263.000	2	İTALYA	424.677.186
3	YUNANİSTAN	342.329.000	3	YUNANİSTAN	277.823.685
4	İRAN	156.904.000	4	İRAN	135.417.000
5	İSPANYA	101.259.000	5	PORTEKİZ	117.527.441
6	PORTEKİZ	100.917.000	6	MISIR	96.768.000
7	KUZEY MAKEDONYA	52.568.000	7	İSPANYA	74.771.000
8	HİNDİSTAN	39.074.000	8	KUZEY MAKEDONYA	57.166.538
9	ABD	30.888.000	9	HİNDİSTAN	38.097.319
10	VİETNAM	30.777.000	10	BAE	36.935.000
TOPLAM İHRACAT		2.513.016.000	TOPLAM İHRACAT		2.416.802.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya blok mermer ithalatında ilk sırada Çin yer almaktadır. Çin dünya ithalatının yaklaşık yüzde 68'ini tek başına gerçekleştirmektedir. Hindistan 2. büyük ithalatçıdır ve ithalatı artmaktadır. İtalya, Mısır ve Tayvan ilk iki ülkeyi izlemektedirler. Türkiye blok mermer ithalatında 27. sırada yer almaktadır.

Tablo.161 Dünya Blok Mermer İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	1.550.555.000	1	ÇİN	1.597.059.000
2	HİNDİSTAN	208.682.000	2	HİNDİSTAN	210.401.885
3	İTALYA	91.787.000	3	İTALYA	108.800.285
4	MISIR	54.648.000	4	MISIR	48.476.903
5	TAYVAN	52.913.000	5	TAYVAN	44.794.000
6	İNGİLTERE	27.484.000	6	SUUDİ ARABİSTAN	33.458.000
7	CEZAYİR	27.435.000	7	CEZAYİR	29.727.000
8	YUNANİSTAN	26.232.000	8	YUNANİSTAN	25.083.394
9	ENDONEZYA	23.702.000	9	İNGİLTERE	20.566.987
10	TAYLAND	20.806.000	10	TAYLAND	19.292.000
38	TÜRKİYE	3.070.858	27	TÜRKİYE	5.345.634
TOPLAM İTHALAT		2.377.549.000	TOPLAM İTHALAT		2.361.542.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

İŞLENMİŞ TAŞLAR (MERMER VE GRANİT)

İşlenmiş taşlar Türkiye'nin geleneksel olarak üretim, ihracat ve rekabet gücünün yüksek olduğu ürün gruplarından biridir. Türkiye doğal taşlar anlamında sahip olduğu zengin kaynakları önemli ölçüde işleyerek katma değer yaratmaktadır.

İşlenmiş taşlar mermer, traverten, kaymaktaşı (su mermeri), işlenmiş ve bunlardan yapılmış ürünler (kaldırım döşeme taşı, kaldırım kenar taşı, büyük ve yassı döşeme taşı, karo, parke taşı ve benzeri ürünler hariç); mermer, traverten ve kaymaktaşının yapay olarak renklendirilmiş granülleri, küçük parçaları ve tozları kapsamaktadır. Kapsam içinde ayrıca diğer işlenmiş süsleme veya yapı taşları ile bunlardan yapılmış ürünler; diğer doğal taşların suni olarak renklendirilmiş granülleri ve tozları; aglomera edilmiş kayağan taşından (arduvaz/kayraktaşı) yapılan ürünler de yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Türkiye zengin ve kaliteli bir doğal taş rezervine sahiptir. Doğal taş olarak çıkarılan ham ürünler işlenerek katma değerli işlenmiş ürünler haline gelmekte ve inşaat malzemeleri olarak kullanılmaktadır.

İşlenmiş taşlar sanayisinde 2019 yılında firma sayısı 500'e inmiştir. Üretim ise 2019 yılında yüzde 10,3 düşerek 4,29 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.162 İşlenmiş Taşlar Girişim Sayıları ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	598	4.760.493
2016	620	4.734.948
2017	592	4.762.303
2018	521	4.779.269
2019	500	4.287.004

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Türkiye işlenmiş taşlarda önemli bir üretici olarak hem ihracat yapmakta hem de iç talebi önemli ölçüde yurtiçi üretim ile karşılamaktadır. İnşaat sektöründeki büyümeye bağlı olarak işlenmiş taşlar iç pazarı ve tüketimi de yıllar itibarıyla gelişme göstermiş, iç pazarda 2017 yılından itibaren daralma yaşanmaya başlamıştır. İç tüketim 2018 yılında yüzde 10,5 ve 2019 yılında ise yüzde 27,6 daralmış ve 1,93 milyon tona inmiştir.

Tablo.163 İşlenmiş Taşlar İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	4.760.493	2.047.179	356.930	3.070.244
2016	4.734.948	2.046.200	349.306	3.038.054
2017	4.762.303	2.209.545	430.466	2.983.224
2018	4.779.269	2.345.462	237.302	2.671.109
2019	4.287.004	2.535.829	183.256	1.934.431

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

İşlenmiş taşlar ihracatı, Türkiye'nin inşaat malzemeleri ihracatında yüksek paya sahip olan ve rekabet gücü yüksek sanayi ihracatıdır. Önemli pazarlardaki yavaşlama ile Türkiye'nin işlenmiş taşlar ihracatı 2017 ve 2018 yıllarında dış talepteki iyileşme ile miktar olarak artmıştır. İhracattaki artış 2019 yılında da sürmüştür. İhracat miktar olarak yüzde 8,1 ve değer olarak ise yüzde 3,2 artmıştır. İç talepteki sert daralma nedeniyle sektör ağırlığını ihracata vermiştir. İhracat birim fiyatı ise 0,38 dolar/kg olmuştur.

Tablo.164 İşlenmiş Taşlar İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	2.047.179	1.016,5	0,50
2016	2.046.200	924,0	0,45
2017	2.209.545	927,4	0,42
2018	2.345.462	942,3	0,42
2019	2.535.829	972,7	0,38

Kaynak: TÜİK

Türkiye, zengin doğal taş kaynaklarına ve önemli bir işlenmiş taş üretimine sahip ülke olarak 2017 yılına kadar göreceli yüksek bir işlenmiş taş ithalatı yapmıştır. 2018 ve 2019 yılarında ise ithalatta miktar ve değer olarak sert düşüşler yaşanmıştır. İç talepteki sert daralma ile ithalat miktar olarak 2019 yılında yüzde 22,8 azalmıştır. Değer olarak da 73,0 milyon dolara inmiştir.

Tablo.165 İşlenmiş Taşlar İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	356.930	201,7	0,57
2016	349.306	198,3	0,57
2017	430.466	172,7	0,40
2018	237.302	100,4	0,42
2019	183.256	73,0	0,40

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarları ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin işlenmiş taşlar ihracatında geleneksel olarak ABD ilk sırayı almaktadır. Uzak bir pazar olmasına rağmen Türkiye yıllar itibarıyla en yüksek işlenmiş taşlar ihracatını ABD'ye yapmaya devam etmektedir. ABD'den sonraki ilk dört ülke komşu ve yakın ülkelerden oluşmaktadır. Suudi Arabistan önemli bir pazarımızdır. İsrail ve Irak'a ihracat artmaktadır. İlk 10 içinde yer alan diğer ihracat pazarlarını gelişmiş Avrupa ülkeleri ile yine uzak bir pazar olan Kanada ve Avustralya oluşturmaktadır. 2019 yılında ilk 10 pazarın içinde Kuveyt ve Almanya yerine Fas ve Libya girmiştir.

Tablo.166 Türkiye'nin İşlenmiş Taşlar İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ABD	294.897.364	1	ABD	279.753.418
2	SUUDİ ARABİSTAN	105.186.179	2	SUUDİ ARABİSTAN	124.771.644
3	IRAK	61.902.037	3	İSRAİL	63.940.687
4	İSRAİL	59.202.342	4	IRAK	63.596.077
5	FRANSA	55.052.292	5	FRANSA	61.411.807
6	BAE	53.354.604	6	AVUSTRALYA	39.423.678
7	AVUSTRALYA	39.687.713	7	BAE	39.275.735
8	KANADA	27.885.164	8	LİBYA	24.940.987
9	ALMANYA	19.608.169	9	KANADA	21.701.306
10	KUVEYT	15.890.360	10	FAS	17.229.576
TOPLAM İHRACAT		942.617.053	TOPLAM İHRACAT		972.705.797

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye işlenmiş taşlar ithalatını değişik coğrafyalardaki ülkelerden yapmaktadır. En çok ithalat yapılan ilk üç ülke Hindistan, İtalya ve Vietnam'dır. Hemen ardından İspanya gelmektedir. Vietnam son 2 yıldır yeni bir tedarikçi ülke olarak 2019'da 3. sırada yer almıştır. Yunanistan, Çin ve İran geleneksel ihracatçı ülkeler olarak Türkiye'nin de ithalat yaptığı önemli ülkeler içinde bulunmaktadır. Portekiz ve Mısır da ilk 10 içinde yer alan dikkat çekici ülkelerdir.

Tablo.167 Türkiye'nin İşlenmiş Taşlar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	HİNDİSTAN	41.200.805	1	HİNDİSTAN	27.522.677
2	VİETNAM	13.779.731	2	İTALYA	11.991.575
3	İSPANYA	13.147.478	3	VİETNAM	8.989.581
4	İTALYA	9.640.429	4	İSPANYA	8.451.827
5	İRAN	7.727.298	5	YUNANİSTAN	5.642.743
6	YUNANİSTAN	4.985.278	6	ÇİN	4.234.597
7	ÇİN	4.150.717	7	İRAN	2.985.629
8	BREZİLYA	1.868.186	8	FRANSA	789.443
9	FRANSA	982.783	9	PORTEKİZ	429.970
10	ALMANYA	787.191	10	MISIR	285.943
TOPLAM İTHALAT		100.431.224	TOPLAM İTHALAT		72.952.921

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya işlenmiş taşlar ihracatı 2016 yılında gerilemiş, 2017 yılında ise yeniden artarak 14,07 milyar dolara yükselmiştir. 2018 ve 2019 yıllarında ise dünya işlenmiş taşlar ihracatı sırasıyla yüzde 12,1 ve yüzde 5,5 düşerek 11,68 milyar dolara inmiştir.

Türkiye dünyanın önemli işlenmiş taş ihracatçısı ülkelerinden biridir. Türkiye'nin 2014 yılında dünya işlenmiş taş ihracatı içindeki payı yüzde 7,48 olmuş 2015, 2016 ve 2017 yıllarında ise payı gerilemiştir. 2018 yılında Türkiye'nin payında yeniden hızlı bir artış olmuş ve payı yüzde 7,63'e yükselmiştir. Türkiye'nin pay artış 2019 yılında da devam etmiştir. Dünya ihracatındaki daralmaya karşın Türkiye'nin ihracatı artmıştır. Buna bağlı olarak ihracat payı 2019 yılında yüzde 8,33'e yükselmiştir.

Tablo.168 İşlenmiş Taşlar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	1.125,0	15.047	7,48
2015	1.016,5	15.091	6,74
2016	924,0	13.699	6,75
2017	927,4	14.070	6,59
2018	943,1	12.359	7,63
2019	972,7	11.681	8,33

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.72 Türkiye'nin Dünya İşlenmiş Taşlar İhracatında Payı; Yüzde

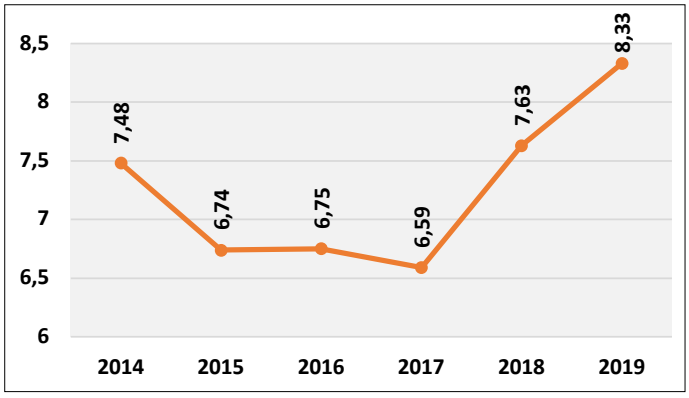

Dünya işlenmiş taşlar ihracatında ilk sırayı 4,76 milyar dolar ihracatı ve yüzde 40,7 payı ile Çin almaya devam etmektedir. Çin büyük bir farkla bu üründe dünyanın en büyük ihracatçısıdır. Geleneksel ihracatçı İtalya 2. sırada yer alırken geçmiş yıllarda Türkiye'yi geçerek 3. sıraya yükselen Hindistan konumunu güçlendirmektedir. Türkiye 4. sırada yer alırken, Brezilya Türkiye'yi yakından izlemektedir. İspanya, Portekiz ve Mısır diğer geleneksel ihracatçılar olarak sıralanmaktadır.

Tablo.169 Dünya İşlenmiş Taşlar İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	5.169.970.000	1	ÇİN	4.761.931.000
2	İTALYA	1.664.715.000	2	İTALYA	1.490.766.176
3	HİNDİSTAN	1.022.981.000	3	HİNDİSTAN	1.051.256.682
4	TÜRKİYE	942.617.053	4	TÜRKİYE	972.705.797
5	BREZİLYA	761.554.000	5	BREZİLYA	803.616.000
6	İSPANYA	691.497.000	6	İSPANYA	644.354.000
7	PORTEKİZ	253.901.000	7	PORTEKİZ	255.322.528
8	MISIR	197.165.000	8	MISIR	199.455.212
9	KANADA	187.178.000	9	KANADA	179.343.982
10	YUNANİSTAN	183.925.000	10	YUNANİSTAN	177.683.509
TOPLAM İHRACAT		12.359.082.000	TOPLAM İHRACAT		11.681.298.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünyanın en önemli işlenmiş taşlar ithalatçı ülkesi ABD'dir. ABD dünya toplam ithalatının yaklaşık yüzde 27'sini gerçekleştirmektedir. Güney Kore son yıllarda artan ithalatı ile Japonya'yı geçerek 2. sıraya yükselmiştir. Japonya, Fransa, Almanya geleneksel ithalatçı ülkeler olarak sıralanmaktadır. Vietnam ilk 10 içine 2018 yılında 6. sıradan girmiş, 2019 yılında Almanya'yı geçerek 5. sıraya yükselmiştir. Suudi Arabistan ve BAE diğer önemli ithalatçı iki ülkedir. İngiltere ve Kanada ilk 10 ithalatçı ülke içinde kalmaktadır. Türkiye ise 2018 yılında 25. sırada yer alırken 2019 yılında 28.sıraya inmiştir.

Tablo.170 Dünya İşlenmiş Taşlar İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	3.063.481.000	1	ABD	2.770.221.786
2	GÜNEY KORE	879.736.000	2	GÜNEY KORE	721.834.022
3	JAPONYA	535.465.000	3	JAPONYA	540.807.891
4	FRANSA	411.584.000	4	FRANSA	412.385.000
5	ALMANYA	401.704.000	5	VİETNAM	405.945.000
6	VİETNAM	382.531.000	6	ALMANYA	376.942.281
7	SUUDİ ARABİSTAN	350.815.000	7	İNGİLTERE	333.432.660
8	İNGİLTERE	323.880.000	8	SUUDİ ARABİSTAN	287.343.000
9	BAE	301.697.000	9	BAE	241.212.000
10	KANADA	257.182.000	10	KANADA	218.559.085
25	TÜRKİYE	100.431.224	28	TÜRKİYE	72.952.921
TOPLAM İTHALAT		11.274.826.000	TOPLAM İTHALAT		10.382.588.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ALÇI LEVHA İLE ÇİMENTO VE BETONDAN EŞYA

Alçı levha ile çimento ve betondan eşya altında iki yapı malzemesi yer almaktadır. Bunlar alçıdan levhalar ile çimento ve betondan inşaat malzemeleridir.

Alçıdan üretilmiş yapı malzemelerini iki karton arasına sıkıştırılarak güçlendirilen kuru alçı duvar levhaları ve benzeri ürünler oluşturmaktadır. Alçı levhalar, inşaatlarda yangın güvenliği, akustik ve ısı ve ses yalıtımı sağlamaktadır. Tesisatları kolayca örtme özelliğine sahiptir, ekonomik ve hafif bir üründür. (Fasıla kodu 23.62.10)

Çimento ve betondan eşyalar ise şunlardan oluşmaktadır;

- Çimentodan ve betondan veya suni taştan karolar, döşeme taşları, tuğlalar, inşaat blokları ve benzeri ürünler, (Fasıla kodu 23.61.11),

- Bina veya bina dışı inşaat işleri için çimentodan, betondan veya suni taştan prefabrik yapı elemanları; beton direkler, beton travers, kirişler, kolonlar, panolar, döşeme elemanları vb. gibi beton prefabrik yapı elemanları, gaz beton yapı elemanları, (Fasıla kodu 23.61.12)
- Borular, çimento, beton veya suni taşlardan (Fasıla kodu 23.69.19.30)
- Asbestli çimentodan, selüloz lifli çimentodan ve benzerlerinden yapılan ürünler (Fasıla kodu 23.65.12)

Girişim Sayısı ve Üretim

İnşaat amaçlı alçı levha üretimi 2017 yılında yüzde 12,1 artarak 218,7 milyon metrekareye yükselmiştir. Alçıdan eşyalar üretimi 2018 yılında yüzde 1,2 düşerek 215,94 milyon metrekareye inmiştir. 2019 yılında ise üretim yüzde 5,5 düşerek 204,13 milyon metrekare olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.171 Alçı Levha Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM m²
2015	45	220.409.149
2016	38	194.993.583
2017	38	218.657.947
2018	27	215.940.570
2019	26	204.125.000

Kaynak: TÜİK

Çimento ve betondan eşyalar üretiminde 2014-2017 yılları arasında önemli bir artış yaşanmıştır. İnşaat sektöründe özellikle alt yapı yatırımlarındaki genişleme ve sürdürülen mega projeler prefabrik çimento ve betondan eşyalar talebini artırmıştır. 2018 yılında çimento ve betondan eşyalar üretimi yavaşlamış ve büyüme yüzde 4,4 olarak gerçekleşmiştir. Üretim 2019 yılında ise sert bir düşüş göstermiştir. İç talepteki daralma etkili olmuştur. Üretim yüzde 23,4 daralarak 24,94 milyon tona inmiştir.

Tablo.172 Çimento ve Betondan Eşya Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	604	26.765.218
2016	706	27.996.116
2017	700	31.131.449
2018	666	32.526.851
2019	640	24.944.024

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Alçı levha ile çimento ve betondan eşya üretiminin tamamına yakını iç pazarda tüketilmektedir. Ürünlerin taşımacılık maliyetleri çok yüksek olduğu için dış ticareti oldukça sınırlıdır. Türkiye sınırlı ölçüde ihracat yaparken, yine çok düşük ithalat gerçekleşmektedir. Bu itibarla değerlendirildiğinde iç tüketim büyüklükleri alçıdan eşyalar için 2019 yılında yaklaşık 197 milyon metrekare, çimentodan ve betondan eşyalar iç pazarı ise yine yaklaşık 24,2 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

Dış Ticaret

Alçı levha ile çimento ve betondan eşya dış ticareti sınırlı ölçüde gerçekleşmektedir. Bunun en önemli nedeni yükün ağır ve ürünün birim fiyatının düşük olması nedeniyle taşımacılık maliyetlerinin yüksek kalmasıdır. Türkiye'nin de ihracatı bu çerçevede üretim ve iç tüketime göre sınırlı kalmaktadır. 2019 yılında ihracat miktar olarak yüzde 33,3 artarak 839.672 tona yükselmiştir. Değer olarak ihracat 210,8 milyon dolar olmuştur. İhracat birim fiyatı ise son dört yılda hemen hemen aynı kalarak 2018 yılında 0,25 dolar/kg seviyesine yükselmiştir.

Tablo.173 Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	429.571	95,4	0,22
2016	405.699	95,8	0,24
2017	476.599	105,0	0,22
2018	630.038	142,1	0,23
2019	839.672	210,8	0,25

Kaynak: TÜİK

Türkiye önemli bir üretici ülke olması nedeniyle de çok sınırlı ithalat yapmaktadır. Ayrıca ithalat 2015 yılında sonra miktar ve değer olarak da azalma eğilimindedir. 2018 yılında ithalat 33.773 ton ve 27,6 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında ise ithalat miktar olarak 20.612 tona ve değer olarak ise 15,7 milyon dolara düşmüştür.

Tablo.174 Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	48.670	46,8	0,96
2016	39.723	41,2	1,04
2017	28.885	33,7	1,17
2018	33.773	27,6	0,82
2019	20.612	15,7	0,76

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin alçı levha ile çimento ve betondan eşya ihracat pazarları içinde ilk sırayı uzak bir pazar olan ABD almaktadır. ABD sonrasındaki ülkeler ise daha çok yakın ve komşu ülkelerdir. Irak ve İsrail 2. ve 3. sıradadır. Gürcistan yakın komşu pazardır. Afrika'dan Mozambik ve Tanzanya ilk 10 pazarımız içinde yer almıştır. Katar'a ve Cezayir'e ihracat artmaktadır. Karadağ 2019 yılında ilk 10 pazarımız içine girmiştir.

Tablo.175 Türkiye'nin Alçı Levha ile Çimento Betondan Eşya İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ABD	32.846.238	1	ABD	82.842.312
2	İSRAİL	15.798.277	2	IRAK	20.505.306
3	IRAK	12.358.846	3	İSRAİL	15.260.467
4	GÜRCİSTAN	8.821.278	4	GÜRCİSTAN	8.462.193
5	RUSYA	7.594.964	5	MOZAMBİK	6.600.318
6	KAMERUN	4.888.573	6	İNGİLTERE	6.522.724
7	KATAR	3.937.351	7	KARADAĞ	4.864.805
8	LÜBNAN	3.882.412	8	CEZAYİR	4.593.672
9	YUNANİSTAN	2.820.688	9	KATAR	4.405.619
10	CEZAYİR	2.735.781	10	TANZANYA	3.761.676
TOPLAM İHRACAT		142.141.099	TOPLAM İHRACAT		210.804.735

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin alçı levha ile çimento ve betondan eşya ithalatı yaptığı ülkeler içinde ilk üç sırayı Çin, İspanya ve Almanya almaktadır. Türkiye, Çin haricinde gelişmiş ülkelerden özellikli ürünlerin ithalatını yapmaktadır.

Tablo.176 Türkiye'nin Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	7.248.956	1	ÇİN	4.617.917
2	ALMANYA	5.476.010	2	İSPANYA	2.112.360
3	İSPANYA	5.026.792	3	ALMANYA	1.896.790
4	YUNANİSTAN	2.448.560	4	YUNANİSTAN	1.717.456
5	İTALYA	1.969.391	5	BULGARİSTAN	1.121.251
6	SLOVAKYA	659.994	6	SLOVAKYA	1.119.253
7	İNGİLTERE	625.015	7	İTALYA	697.171
8	BELÇİKA	505.736	8	İSRAİL	508.780
9	BULGARİSTAN	466.331	9	BELÇİKA	434.897
10	ÇEK CUMHURİYETİ	384.286	10	ÇEK CUMHURİYETİ	428.165
TOPLAM İTHALAT		27.575.216	TOPLAM İTHALAT		15.704.399

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya alçı levha ile çimento ve betondan eşya ihracatı 2018 yılında yüzde 24, 2019 yılında ise yüzde 1 artarak 14,0 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2015 yılında yüzde 0,84'e sert bir iniş gösterdikten sonra yeniden artmaya başlamıştır. 2018 yılında pay yeniden yüzde 1'i aşarak yüzde 1,02 olmuştur. 2019 yılında ise payı önemli ölçüde yükselmiş ve yüzde 1,51 olmuştur.

Tablo.177 Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	116,6	11.266	1,03
2015	95,4	11.376	0,84
2016	95,8	10.874	0,88
2017	105,0	11.185	0,93
2018	142,1	13.867	1,02
2019	210,8	14.005	1,51

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.73 Türkiye'nin Dünya Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracatında Payı; Yüzde

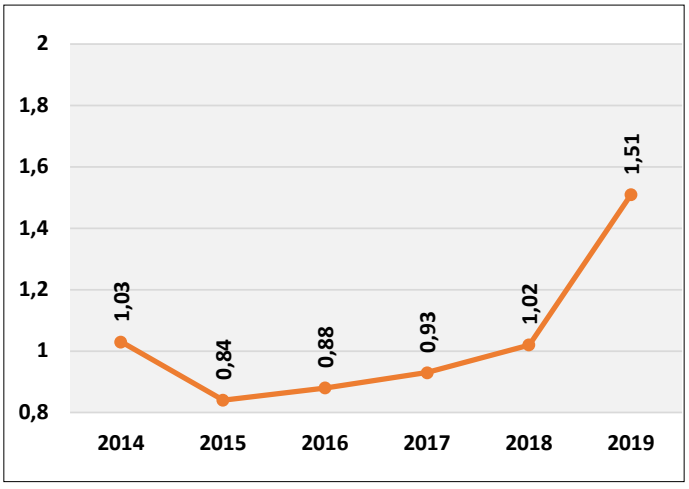

Dünya alçı levha ile çimento ve betondan eşya ihracatında ilk sırada yüzde 26 payı ve 3,65 milyar dolar ihracatı ile Çin gelmektedir. Diğer önemli ihracatçı ülke Almanya'dır. Bu iki ülkeyi İspanya, ABD, Belçika, Hollanda, İtalya ve Polonya birbirlerine yakın ihracatları ile takip etmektedirler. Türkiye dünya ihracat sıralamasında 14. sırada yer almaktadır.

Tablo.178 Dünya Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	3.950.911.000	1	ÇİN	3.652.432.000
2	ALMANYA	1.343.021.000	2	ALMANYA	1.281.468.834
3	İSPANYA	842.903.000	3	İSPANYA	883.651.000
4	ABD	611.825.000	4	ABD	552.545.361
5	BELÇİKA	585.588.000	5	BELÇİKA	592.126.931
6	HOLLANDA	487.752.000	6	HOLLANDA	468.749.000
7	İTALYA	473.318.000	7	İTALYA	466.549.947
8	POLONYA	456.873.000	8	POLONYA	470.899.841
9	MALEZYA	421.901.000	9	MALEZYA	567.648.000
10	KANADA	365.537.000	10	KANADA	380.262.979
21	TÜRKİYE	142.141.099	14	TÜRKİYE	210.804.735
TOPLAM İHRACAT		13.866.899.000	TOPLAM İHRACAT		14.004.728.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya alçı levha ile çimento ve betondan eşya ithalatında ilk sırada yüzde 21,2 payı ve 2,6 milyar dolar ithalatı ile yine ABD yer almaktadır. ABD sonrasında ilk 10 büyük ithalatçı içinde yer alan diğer tüm ülkelerin tamamı gelişmiş ülkelerdir. Türkiye dünya ithalatında 78. sırada yer almaktadır.

Tablo.179 Dünya Alçı Levha ile Çimento ve Betondan Eşya İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	2.757.496.000	1	ABD	2.604.516.964
2	HOLLANDA	625.177.000	2	HOLLANDA	628.452.000
3	İNGİLTERE	620.059.000	3	İNGİLTERE	607.310.963
4	KANADA	618.904.000	4	KANADA	574.025.914
5	FRANSA	549.575.000	5	FRANSA	557.967.000
6	ALMANYA	454.173.000	6	ALMANYA	485.540.822
7	SİNGAPUR	394.109.000	7	SİNGAPUR	470.903.000
8	İSVİÇRE	361.950.000	8	İSVİÇRE	348.123.968
9	AVUSTRALYA	357.800.000	9	İSVEÇ	334.825.547
10	İSVEÇ	314.491.000	10	AVUSTRALYA	313.809.000
64	TÜRKİYE	27.575.216	78	TÜRKİYE	15.704.399
TOPLAM İTHALAT		12.385.896.000	TOPLAM İTHALAT		12.294.817.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ÖZEL BÖLÜM: HAZIR BETON

İnşaat malzemeleri sanayisinde teknolojik gelişmeler ve yapı kimyasallarındaki ilerlemeler ile malzemelerin kullanımı da değişim göstermekte ve yeni ürünler öne çıkmaktadır. Bu ürünlerin biri de mineral esaslı ürünler içinde yer alan hazır betondur. Hazır beton inşaat sektöründe artan kullanımı ile önemli bir sanayi haline gelmiştir. Bu nedenle alçı levha ile çimento ve betondan eşyalar başlığı altında özel bölüm içinde değerlendirilmektedir.

Hazır beton ürünü iki saat içerisinde tüketilmesi gereken bir üründür ve hazırlığı da çok kısa sürede gerçekleşmektedir. Bu nedenle büyük ölçüde yerel pazarda kullanılmaktadır. Üretim tesisi kurulması oldukça kolaydır. Belli bir kapasitenin altında ÇED ön Raporu da aranmamaktadır. Sanayi bölgelerinde kurulabileceği gibi kentsel gelişim alanlarına, proje bölgelerinde ve hatta bina şantiyelerinin içine beton tesisleri kurulabilmektedir. Bu tesislerin mobil versiyonları da bulunmakta ve çekici kamyon arkasında getirilerek saatler içerisinde kurulabilmektedir.

Türkiye'de inşaat sektöründe özellikle 2010 yılından sonra yaşanan hızlı büyüme, büyük alt yapı projeleri ve mega projeler ile hazır beton kullanımına yönelik talep de önemli ölçüde artmıştır. Yüksek binaların yapımının artması ve beton standartlarının artırılması da hazır beton talebini desteklemiştir.

Bu çerçevede Türkiye'de hazır beton üretimi yapan girişim ve tesis sayısı ile üretim kapasitesi, üretimi ve tüketimi hızlı büyüme göstermiştir. Veriler için kaynak olarak TÜİK ve Türkiye Hazır Beton Birliği istatistikleri kullanılmaktadır. 2018 yılında üretim yüzde 13 gerilemiştir. Buna göre üretim ve doğal olarak tüketim 2018 yılında 100 milyon metreküp veya 162,82 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında ise üretim ve tüketimde sert bir daralma yaşanmıştır. TÜİK sanayi üretim istatistiklerine göre hazır beton üretimi 2019 yılında yüzde 37,6 düşmüştür. Böylece üretim 2019 yılında 62,4 milyon metreküpe inmiştir.

Türkiye bu daralan üretim göstergelerine rağmen Çin ve ABD'den sonra dünyanın 3. büyük hazır beton üreticisi ve tüketicisi konumunda bulunmaktadır. Avrupa'da da halen ilk sırada yer almaktadır.

Tablo.180 Hazır Beton Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	GİRİŞİM SAYISI	*ÜRETİM m^3	ÜRETİM MİLYON TON
2010	500	79.680.000	107,85
2011	520	90.450.000	128,64
2012	540	93.050.000	140,23
2013	580	102.000.000	151,05
2014	580	107.000.000	174,16
2015	621	107.000.000	179,35
2016	570	109.000.000	179,37
2017	540	115.000.000	191,02
2018	495	100.000.000	162,82
2019	470	62.400.000	101,60

*Kaynak: TÜİK, *Türkiye Hazır Beton Birliği*

ÖZEL BÖLÜM: GAZBETON

Gazbeton doğal hammaddeler ve endüstriyel üretim teknolojisi ile üretilmektedir. Bir tür hafif beton olarak da bilinen gazbetonun, yaklaşık %85'ini durgun hava kabarcıklarının oluşturduğu gözenekli bir yapısı vardır. Yangın sınıfı A1'dir.

TÜİK 23.61.12.00.04 üretim NACE kodu ile gazbeton yapı elemanları istatistiklerini açıklamaktadır. Buna göre 2019 yılı verilerine göre Türkiye'de 10 gazbeton üreticisi firma bulunmaktadır. Gazbeton üretim verileri TÜİK tarafından ton olarak açıklanmaktadır ve 2018 yılında yüzde 10,4 düşerek 2,26 milyon tona gerilemiştir. Tüketim ise 2018 yılında yüzde 10 gerileyerek 2,29 milyon tona inmiştir.

2019 yılında gazbeton üretimi yüzde 14 azalarak 1,94 milyon tona inmiştir. Tüketim ise yüzde 16 azalarak 1,82 milyon ton olmuştur.

Tablo.181 Gazbeton Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON	TÜKETİM TON
2014	11	2.477.859	2.469.349
2015	13	2.516.337	2.509.401
2016	14	2.607.049	2.568.391
2017	13	2.523.312	2.543.728
2018	10	2.260.947	2.165.224
2019	10	1.944.414	1.818.788

Kaynak: TÜİK

ÖZEL BÖLÜM: BİMS'DEN İNŞAAT MALZEMELERİ

BİMS (pomza) endüstriyel bir hammadde olarak birçok sektörde kullanılmaktadır. Bu kullanım endüstriyel amacına göre ya ana hammadde olarak veya katkı malzemesi biçimindedir. Pomza taşının dünyada ve Türkiye'de en yaygın kullanım alanı inşaat sektörüdür. Pomza, inşaat sektöründe kullanılacak ana materyallerde teknik açıdan genellikle aranılan birçok teknolojik özelliklere sahip olması nedeniyle, yapı malzemesi olarak kullanılan doğal bir malzemedir. Doğal bir malzeme oluşu, kimyasal tepkimesiz, yanmaz, gözenekli olması nedeniyle hafif, atmosferik ortam koşullarına karşı dayanıklı olması bu özellikler arasında yer almaktadır.

İnşaat sektöründe son yıllarda hafif yapı malzemelerine verilen önemin giderek artmasıyla birlikte, hammadde tüketiminde pomza taşının yapı malzemesi olarak kullanımı da giderek yaygınlaşmaktadır. Türkiye'de 2019 yılı itibarıyla BİMS'den inşaat elemanı üreten 20 firma bulunmaktadır. Üretim 2019 yılı itibarıyla 2.880.000 ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.182 BİMS'den İnşaat Malzemeleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	22	2.694.472
2016	25	2.880.352
2017	23	3.413.224
2018	21	3.112.352
2019	20	2.880.000

Kaynak: TÜİK

Türkiye, 2019 yılında 22,86 milyon dolar tutarında 432.411 ton BİMS'den inşaat elemanı üretimi gerçekleştirmiştir. En çok ihracat yapılan ilk üç pazar Bangladeş, Pakistan ve Çin olmuştur.

Tablo.183 BİMS'den İnşaat Malzemeleri İhracatı 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	BANGLADEŞ	4.562.775	1	Bangladeş	5.943.992
2	PAKİSTAN	4.054.610	2	Pakistan	4.831.172
3	ÇİN	2.631.233	3	Çin	4.325.402
4	GÜRCİSTAN	2.259.418	4	Mısır	1.230.096
5	İSRAİL	946.676	5	Vietnam	874.126
6	MISIR	768.438	6	BAE	744.176
7	TUNUS	719.630	7	Tunus	617.312
8	BAE	522.512	8	Sri Lanka	460.018
9	VİETNAM	489.210	9	İsrail	372.308
10	İTALYA	476.413	10	Fas	362.095
TOPLAM İHRACAT		18.510.946	TOPLAM İHRACAT		22.875.883

Kaynak: TÜİK

TUĞLA VE KİREMİT

Tuğla başlığı altında inşaat tuğlaları ateşe dayanıklı olmayan kilden (silisli fosil unlarından veya silisli topraklardan olanlar hariç), kaba tuğlalar, putrel üstü tuğla vb. eşya (asmolen dahil) (adi topraktan olan), ateşe dayanıksız kilden ile kaba tuğlalar, putrel üstü tuğla vb. eşya (diğer seramik maddeden), ateşe dayanıksız kilden yer almaktadır.

Kiremit başlığı altında ateşe dayanıklı olmayan kilden kiremitler, mahya ve köşe kaplamaları (düz kiremit), inşaat ürünleri, ateşe dayanıklı olmayan kilden (baca şapkaları, baca boruları, baca astarları ve baca gazı blokları, mimari süsler, havalandırma ızgaraları, kil latalar dahil; borular, oluklar, vb. hariç) bulunmaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Yıllar itibarıyla tuğla ve kiremit sanayisinde yer alan girişim sayıları aşağıda sunulmaktadır. Tuğla sanayinde 2015 yılında 266 olan girişimci sayısı 2019 yılında 220 olarak gerçekleşmiştir. Kiremit sanayisinde firma sayısı ise 51'dir. Her iki sanayide de girişim sayıları 2019 yılında gerilemiştir.

Tablo.184 Tuğla ve Kiremit Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI TUĞLA	FİRMA SAYISI KİREMİT
2015	266	62
2016	264	66
2017	255	57
2018	231	53
2019	220	51

Kaynak: TÜİK

İnşaat tuğlalarının üretimi 2019 yılında yüzde 35 gerilemiş ve 23.300 bin metreküp olarak gerçekleşmiştir. Kaba tuğlalar üretiminde de benzer bir düşüş yaşanmıştır. 2018 yılında 1,41 milyon ton olan üretim 2019 yılında 1,06 milyon tona inmiştir.

Kiremit sanayisinde 2018 yılında 325,5 milyon adet olan düz kiremit üretimi 2019 yılında yüzde 32,1 düşerek 220,9 milyona adete inmiştir. Kilden baca şapkaları ve blokları üretimi de yıllar itibarıyla gerileme eğilimi içindedir ve üretim 2019 yılında 51.440 tona gerilemiştir.

Dış Ticaret

Türkiye'nin tuğla ve kiremit ihracatı miktar olarak 2017 yılında yüzde 26,1 artmıştır. 2018 yılında ise ihracat yüzde 48,1 artarak 42.110 ton olarak gerçekleşmiştir. Tuğla ve kiremit ihracatı değer olarak da 2017 ve 2018 yıllarında yükselmiştir. 2019 yılında ise ihracat miktar olarak yüzde 1,9 düşüş göstermiştir. İthalat birim fiyatı ise değişmemiştir.

Tablo.186 Tuğla ve Kiremit İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	24.949	6,4	0,26
2016	22.547	6,1	0,27
2017	28.442	7,6	0,27
2018	42.110	8,1	0,19
2019	41.309	7,7	0,19

Kaynak: TÜİK

Türkiye giderek gerileyen, sınırlı ölçüde tuğla ve kiremit ithalatı yapmaktadır. İthalat 2019 yılında da gerilemesini sürdürmüş ve 2.844 tona inmiştir. Değer olarak ise 0,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalat birim fiyatı ise 2019 yılında artarak 0,32 dolar/kg olmuştur. İthalat birim fiyatları ihracat birim fiyatlarının üzerindedir.

Tablo.187 Tuğla ve Kiremit İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	13.189	3,6	0,27
2016	6.244	1,8	0,28
2017	3.918	1,4	0,35
2018	3.693	1,1	0,31
2019	2.844	0,9	0,32

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin tuğla ve kiremit ihracatında ilk sırayı yüzde 71 payı ile İngiltere almaktadır. İngiltere'ye 2019 yılında 5,51 milyon dolar ihracat yapılmıştır. İlk 10 pazarda yer alan diğer ülkelere yapılan ihracat göreceli olarak daha düşüktür ve birbirine yakındır. 2019 yılında KKTC'ye önemli bir ihracat yapılmıştır. İsrail, Bulgaristan ve Azerbaycan diğer üç pazardır. Diğer ülkeler de yakın ve komşu ülkelerdir.

Tablo.185 Tuğla ve Kiremit Üretim Göstergeleri

ÜRÜN	2015	2016	2017	2018	2019
İnşaat Tuğlaları (Bin m^3)	33.415	35.909	57.380	35.845	23.300
Kaba Tuğla (Adi Topraktan, Asmolen) (Ton)	1.587.250	1.266.831	1.356.242	1.413.281	1.060.960
Düz Kiremit (Adet)	256.088.120	299.568.477	193.665.866	325.518.133	220.865.000
Baca Şapkaları Blokları Kilden (Ton)	96.640	75.060	88.865	79.135	51.440

Kaynak: TÜİK

Tablo.188 Türkiye'nin Tuğla ve Kiremit İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	İNGİLTERE	5.364.282	1	İNGİLTERE	5.505.193
2	SUUDİ ARABİSTAN	281.577	2	KKTC	513.707
3	RUSYA	242.845	3	İSRAİL	199.362
4	HOLLANDA	179.956	4	BULGARİSTAN	191.642
5	AZERBAYCAN	167.772	5	AZERBAYCAN	160.781
6	IRAK	150.822	6	IRAK	149.359
7	BULGARİSTAN	122.648	7	GÜRCİSTAN	124.054
8	İSRAİL	110.931	8	SUUDİ ARABİSTAN	75.621
9	ALMANYA	94.285	9	BAE	71.170
10	GÜRCİSTAN	68.331	10	SURİYE	41.365
TOPLAM İHRACAT		8.093.236	TOPLAM İHRACAT		7.689.349

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin tuğla ve kiremit ithalatı yaptığı ilk üç ülke Çin, Belçika ve İtalya'dır. Vietnam ve Almanya onları izlemektedir. Çin 2019 yılında ilk sıraya yükselmiştir. İlk beş ülkenin ardından Yunanistan ve İspanya gelmektedir. Farklı kalite ve birim fiyatlarda çeşitli ülkelerden sınırlı ithalatlar yapıldığı görülmektedir.

Tablo.189 Türkiye'nin Tuğla ve Kiremit İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	BELÇİKA	313.468	1	ÇİN	243.286
2	VİETNAM	248.096	2	BELÇİKA	169.704
3	ALMANYA	225.787	3	İTALYA	138.298
4	YUNANİSTAN	136.738	4	VİETNAM	105.156
5	ÇİN	108.428	5	ALMANYA	78.590
6	İSPANYA	44.254	6	YUNANİSTAN	72.873
7	İTALYA	29.272	7	İSPANYA	58.637
8	HIRVATİSTAN	13.485	8	G. AFRİKA CUM	6.003
9	MACARİSTAN	4.813	9	SIRBİSTAN	2.132
10	ABD	3.954	10	İSVİÇRE	1.561
TOPLAM İTHALAT		1.128.497	TOPLAM İTHALAT		878.206

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya tuğla ve kiremit ihracatı 2017 yılında değer olarak yüzde 4 artmış, 2018 yılında ise yüzde 9,3 gerilemiştir. 2019 yılında ise dünya ihracatı yüzde 21,3 artarak 2,25 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye'nin dünya tuğla ve kiremit ihracatından aldığı pay ise 2018 yılında yüzde 0,44'e yükseldikten sonra 2019 yılında tekrar yüzde 0,34'e inmiştir.

Tablo.190 Tuğla ve Kiremit İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	8,0	2.385	0,34
2015	6,4	2.332	0,27
2016	6,1	1.966	0,31
2017	7,6	2.044	0,37
2018	8,1	1.855	0,44
2019	7,7	2.251	0,34

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.74 Türkiye'nin Dünya Tuğla ve Kiremit İhracatında Payı; Yüzde

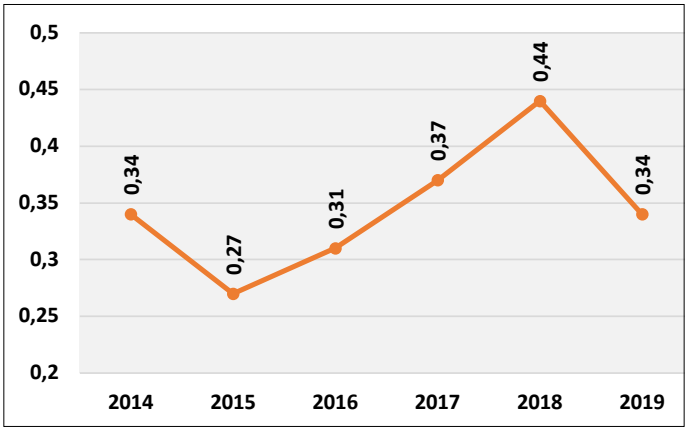

Dünya tuğla ve kiremit ihracatında ilk iki sırayı Çin ve Almanya almaktadır. Bu iki ülkeyi diğer 8 AB ülkesi izlemektedir. AB ülkelerinin dünya ihracatında önemli bir hâkimiyeti bulunmaktadır. Türkiye 32. ihracatçı olarak sıralanmaktadır.

Tablo.191 Dünya Tuğla ve Kiremit İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	586.411.000	1	ÇİN	724.359.000
2	ALMANYA	370.695.000	2	ALMANYA	346.822.990
3	HOLLANDA	204.754.000	3	BELÇİKA	179.436.406
4	BELÇİKA	185.539.000	4	HOLLANDA	178.770.000
5	FRANSA	83.607.000	5	FRANSA	86.221.000
6	DANİMARKA	76.011.000	6	İSPANYA	71.418.000
7	İSPANYA	74.194.000	7	DANİMARKA	66.495.328
8	SIRBİSTAN	48.141.000	8	SIRBİSTAN	57.265.994
9	İTALYA	47.358.000	9	MACARİSTAN	45.801.349
10	MACARİSTAN	41.847.000	10	İTALYA	41.854.784
31	TÜRKİYE	8.093.236	32	TÜRKİYE	7.689.349
TOPLAM İHRACAT		1.854.473.000	TOPLAM İHRACAT		2.251.140.415

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya tuğla ve kiremit ithalatında ilk sırayı İngiltere almaktadır. İngiltere 226 milyon dolar ithalatı ile en büyük pazardır. İlk sırada yer alan İngiltere'yi çok sayıda Avrupa ülkesi ve ABD birbirine yakın ithalatlar ile izlemektedir. Romanya ve Rusya da ilk 10 büyük ithalatçı içinde sıralanmaktadır. Türkiye 111. ithalatçı olarak yer almaktadır.

Tablo.192 Dünya Tuğla ve Kiremit İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İNGİLTERE	219.678.000	1	İNGİLTERE	225.873.299
2	POLONYA	82.073.000	2	POLONYA	90.478.837
3	HOLLANDA	80.999.000	3	ABD	83.123.407
4	ABD	80.242.000	4	HOLLANDA	76.654.000
5	ALMANYA	77.066.000	5	ALMANYA	73.101.070
6	BELÇİKA	72.028.000	6	BELÇİKA	71.146.772
7	ROMANYA	50.044.000	7	ROMANYA	53.659.382
8	FRANSA	49.104.000	8	FRANSA	49.617.000
9	AVUSTURYA	43.616.000	9	AVUSTURYA	40.391.000
10	RUSYA	35.888.000	10	RUSYA	37.071.000
100	TÜRKİYE	1.128.497	111	TÜRKİYE	878.206
TOPLAM İTHALAT		1.654.213.200	TOPLAM İTHALAT		1.893.775.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

SERAMİK KAPLAMA

Girişim Sayısı ve Üretim

Seramik kaplama sanayisi inşaat seramikleri içindeki iki büyük gruptan biri olup Türkiye'nin geleneksel üretici olduğu inşaat malzemesi sanayilerinin başında gelmektedir. Seramik kaplama sanayisi hem ihracat yapmakta hem de yurtiçi ihtiyacın önemli bir bölümünü yurtiçi üretim ile karşılamaktadır. Seramik kaplama üretimi yıllar itibarıyla da kademeli bir artış göstermektedir. Ancak üretim 2019 yılında yüzde 12 düşerek 4,88 milyon tona inmiştir. İnşaat sektöründeki küçülme ile iç pazarda önemli bir daralma yaşanmış bu da üretimi olumsuz etkilemiştir.

Tablo.193 Seramik Kaplama Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON	ÜRETİM MİLYON m²
2015	53	5.392.000	337
2016	49	5.344.000	334
2017	47	5.472.000	343
2018	46	5.552.000	347
2019	45	4.880.000	305

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Seramik kaplama malzemeleri iç pazarı inşaat sektöründeki büyümeye paralel olarak yıllar itibarıyla sınırlı olmakla birlikte kademeli ve istikrarlı genişlemesini sürdürmüştür. İç pazarda 2018 yılında ilk gerileme yaşanmıştır. 2019 yılında ise iç pazarda önemli bir daralma yaşanmıştır. İç tüketim yüzde 24,4 düşerek 187,6 milyon metrekareye inmiştir.

İç pazar tüketim rakamı içinde stoklar da bulunmaktadır. İç pazardaki tüketim verisi üretim ile ihracat ve ithalat verileriyle hesaplanmakta olup iç tüketime ayrılan miktardır. Ancak bu miktarın belli bir bölümü halen stokta olabilmektedir.

Tablo.194 Seramik Kaplama İç Pazarı; Milyon Metrekare

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	337	77	4,40	264,4
2016	334	81	3,00	256,0
2017	343	90	1,26	254,3
2018	347	100	1,00	248,0
2019	305	118	0,63	187,6

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye seramik kaplama ihracatında dünyada söz sahibidir ve her yıl geleneksel olarak önemli bir ihracat gerçekleştirmektedir. İhracat 2015 yılından itibaren miktar ve değer olarak artış göstermektedir. İhracat artışı 2019 yılında da sürmüştür. İhracat 2019 yılında miktar olarak yüzde 17,5 artarak 2,09 milyon tona yükselmiştir. Değer olarak ise artış yüzde 11,2 olmuş ve 664,7 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat birim fiyatları ise 2019 yılında sınırlı ölçüde düşmüştür.

Tablo.195 Seramik Kaplama İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	1.323.457	500,3	0,38
2016	1.416.558	512,4	0,36
2017	1.603.208	551,4	0,34
2018	1.780.470	597,7	0,34
2019	2.091.150	664,7	0,32

Kaynak: TÜİK

Türkiye çok sınırlı ölçüde seramik kaplama ithalatı yapmaktadır. Ürün kalitesi ve çeşitliliği açısından ithal ürünler çok az tercih edilmekte ve fiyat avantajlı ürünler ise kaliteleri nedeniyle daha az tercih edilmektedirler. Seramik kaplama ithalatı 2019 yılında 10.438 ton ve değer olarak ise 11,4 milyon dolar olmuştur. İthalat birim fiyatları ise 1,09 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.196 Seramik Kaplama İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	78.591	78,2	1,00
2016	60.796	65,1	1,07
2017	25.170	32,7	1,30
2018	16.910	18,1	1,07
2019	10.438	11,4	1,09

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye seramik kaplama ihracatı ağırlıklı olarak gelişmiş ülkelere yapılmaktadır. İhracatta ilk sıraya 2019 yılında ABD yükselmiştir. ABD'ye ihracat yüzde 47,4 artmıştır. Almanya uzun yıllar sonra 2. sıraya inmiştir. Almanya'ya da ihracat 2019 yılında yükselmiştir. İsrail hızlı gelişen bir pazarımız olarak 3. sırada yer almıştır. Ardından İngiltere, Fransa ve Kanada pazarları gelmektedir. Romanya sonrasında yine Avrupa'nın gelişmiş ülkeleri sıralanmaktadır. Irak 2019 yılında yeniden ilk 10 ihracat pazarımız içine girmiştir.

Tablo.197 Türkiye'nin Seramik Kaplama İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	82.601.370	1	ABD	93.183.059
2	İSRAİL	68.821.565	2	ALMANYA	92.238.585
3	ABD	63.199.784	3	İSRAİL	67.195.579
4	İNGİLTERE	56.574.796	4	İNGİLTERE	65.286.464
5	FRANSA	30.830.258	5	FRANSA	28.195.253
6	KANADA	28.356.310	6	KANADA	22.606.920
7	ROMANYA	19.005.675	7	ROMANYA	19.098.863
8	HOLLANDA	18.519.389	8	BELÇİKA	18.269.827
9	BELÇİKA	15.048.887	9	HOLLANDA	17.110.859
10	FİNLANDİYA	12.128.257	10	IRAK	13.646.591
TOPLAM İHRACAT		**597.733.886**	**TOPLAM İHRACAT**		**664.712.628**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye sınırlı ölçüde seramik kaplama ithalatı yapmaktadır. İthalatta ilk üç sırayı geleneksel üretici ve ihracatçı ülkeler olan İtalya, İspanya ve Çin almaktadır. Ancak 2019 yılında 3. sıraya Mısır yükselmiştir. Çin 5. sıraya inmiştir. Almanya, ABD ve Hindistan diğer ithalat yapılan ülkelerdir. İlk 10 içinde yer alan diğer ülkelerden ithalat oldukça sınırlıdır.

Tablo.198 Türkiye'nin Seramik Kaplama İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İSPANYA	6.015.299	1	İTALYA	4.375.871
2	İTALYA	5.701.012	2	İSPANYA	4.295.597
3	ÇİN	2.092.838	3	MISIR	788.880
4	ALMANYA	1.869.349	4	ALMANYA	585.977
5	HİNDİSTAN	1.056.240	5	ÇİN	527.562
6	ABD	485.864	6	ABD	377.403
7	FRANSA	434.941	7	HİNDİSTAN	344.755
8	HOLLANDA	204.206	8	İNGİLTERE	180.340
9	RUSYA	35.378	9	BAE	139.263
10	İSRAİL	27.684	10	HOLLANDA	135.838
TOPLAM İTHALAT		**18.089.525**	**TOPLAM İTHALAT**		**11.378.912**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya seramik kaplama ihracatında dalgalanma devam etmektedir. 2015 ve 2016 yıllarındaki gerileme ve 2017 yılındaki artışın ardından, dünya ihracatı 2018 yılında yeniden gerilemiştir. Gerileme 2019 yılında da sürmüştür. Dünya ihracatı yüzde 1,9 düşmüş ve 17,08 milyar dolara inmiştir. Türkiye'nin dünya seramik kaplama ihracatı içindeki payı ise 2015 yılında yüzde 2,49'a indikten sonra artışa geçmiştir. Türkiye'nin payı 2019 yılında yüzde 3,89'a yükselmiştir.

Tablo.199 Seramik Kaplama İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	598,4	20.992	2,86
2015	500,3	20.115	2,49
2016	512,4	17.740	2,89
2017	551,4	18.980	2,91
2018	597,7	17.404	3,43
2019	664,7	17.076	3,89

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.75 Türkiye'nin Dünya Seramik Kaplama İhracatında Payı; Yüzde

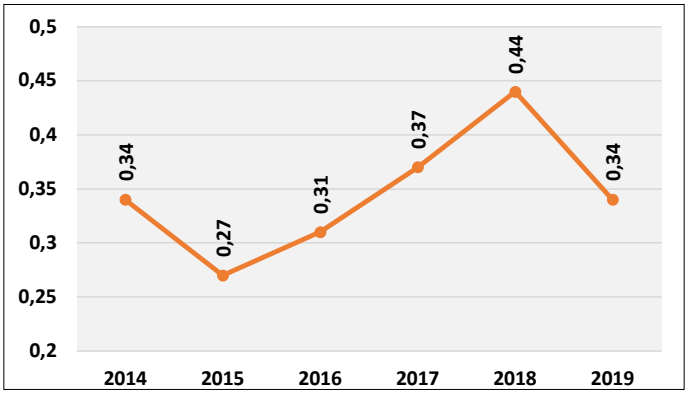

Dünya seramik kaplama ihracatında ilk sıraya 2019 yılında yeniden Çin yükselmiştir. İtalya 2. sıraya inmiştir. 3. sırada ise yine İspanya yer almaktadır. Her üç ülke de dünya seramik sanayisindeki en güçlü ilk üç ülkedir. Bu üç ülkeyi diğer önemli üretici ve ihracatçı iki ülke olan Hindistan ve Türkiye izlemektedir. Türkiye dünya seramik kaplama ihracatında 5. sırada yer almaktadır. Almanya 2019 yılında 6. sıraya yükselmiş ve Brezilya'nın yerini almıştır. Avrupa'dan Portekiz ve Çek Cumhuriyeti ilk 10 içinde yer almaktadırlar. Rusya 2019 yılında Polonya'nın yerine ilk 10 ihracatçı içine girmiştir.

Tablo.200 Dünya Seramik Kaplama İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	İTALYA	4.670.800.000	1	ÇİN	4.555.308.000
2	ÇİN	4.436.260.000	2	İTALYA	4.381.367.910
3	İSPANYA	3.225.443.000	3	İSPANYA	3.212.043.000
4	HİNDİSTAN	1.013.030.000	4	HİNDİSTAN	1.310.472.740
5	TÜRKİYE	597.733.886	5	TÜRKİYE	664.712.628
6	BREZİLYA	449.878.000	6	ALMANYA	416.389.251
7	ALMANYA	439.493.000	7	BREZİLYA	345.127.000
8	POLONYA	312.620.000	8	PORTEKİZ	264.133.347
9	PORTEKİZ	290.054.000	9	ÇEK CUMHURİYETİ	146.254.936
10	ÇEK CUMHURİYETİ	144.230.000	10	RUSYA	145.670.000
TOPLAM İHRACAT		17.404.285.000	TOPLAM İHRACAT		17.076.316.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya seramik kaplama ithalatında ilk sırayı ABD almaktadır. ABD 2,01 milyar dolar ithalatı ile dünyanın en büyük ithalat pazarıdır. Fransa ve Almanya bu ülkeyi izlemektedirler. Vietnam 2019 yılında 4. büyük ithalatçı ülke olmuştur. Suudi Arabistan ve İngiltere 5. ve 6. büyük pazarlar olarak sıralanmaktadırlar. Daha sonra Rusya ve Güney Kore gelmektedir. BAE ve İsrail 2019 yılında Avustralya ve Kanada'nın yerine en büyük ilk 10 ithalatçı içine girmişlerdir. Türkiye dünya seramik kaplama ithalatında 129. sırada yer almaktadır.

Tablo.201 Dünya Seramik Kaplama İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	2.151.102.000	1	ABD	2.011.527.256
2	FRANSA	1.077.910.000	2	FRANSA	1.038.329.000
3	ALMANYA	806.178.000	3	ALMANYA	768.174.129
4	SUUDİ ARABİSTAN	446.836.000	4	VİETNAM	526.856.000
5	İNGİLTERE	438.468.000	5	SUUDİ ARABİSTAN	514.452.000
6	GÜNEY KORE	390.070.000	6	İNGİLTERE	469.983.428
7	RUSYA	383.403.000	7	RUSYA	376.775.000
8	AVUSTRALYA	358.160.000	8	GÜNEY KORE	357.001.532
9	VİETNAM	346.484.000	9	BAE	306.175.000
10	KANADA	336.415.000	10	İSRAİL	305.369.000
108	TÜRKİYE	18.089.525	129	TÜRKİYE	11.378.912
TOPLAM İTHALAT		16.584.838.000	TOPLAM İTHALAT		15.999.240.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

SERAMİK SAĞLIK GEREÇLERİ

Girişim Sayısı ve Üretim

Türkiye inşaat seramikleri içinde yer alan seramik sağlık gereçlerinde de geleneksel üretici ve ihracata da rekabetçi bir ülke olarak yer almaktadır. Bu çerçevede seramik sağlık gereçleri üretimi 2014-2017 yılları arasında kademeli artış göstermiştir. Üretim 2018 yılında yüzde 0,6 gerilemiş ve 350 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında ise üretimde yüzde 7,8 daralma yaşanmıştır. Üretim 322.700 tona inmiştir.

Tablo.202 Seramik Sağlık Gereçleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	43	300.000
2016	44	316.000
2017	48	352.000
2018	46	350.000
2019	45	322.700

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Seramik sağlık gereçleri tüketimi 2014-2017 yılları arasında kademeli bir artış göstermiştir. Türkiye bu ürün grubunda önemli bir ihracatçı ülke olmakla birlikte, yurtiçi tüketim de büyük ölçüde yerli üretim ile karşılanmaktadır. Yurtiçi tüketim için çok düşük ithalat yapılmaktadır. 2018 ve 2019 yıllarında ise iç tüketim önemli ölçüde gerilemiştir. 2019 yılında iç tüketim yüzde 19,5 düşerek 159.255 tona inmiştir. İç pazar tüketim rakamı içinde stoklar da bulunmaktadır. İç pazardaki tüketim verisi üretim ile ihracat ve ithalat verileriyle hesaplanmakta olup iç tüketime ayrılan miktardır. Ancak bu miktarın belli bir bölümü halen stokta olabilmektedir.

Tablo.203 Seramik Sağlık Gereçleri İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	300.000	121.964	2.679	180.715
2016	316.000	128.414	1.968	189.554
2017	352.000	140.774	2.135	213.361
2018	350.000	154.362	2.451	198.089
2019	322.700	164.880	1.435	159.255

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye seramik sağlık gereçleri ihracatında dünyanın önemli ve rekabetçi ülkelerinden biridir. Bu nedenle üretim kapasitesinin önemli bir bölümü ihracata yönelik olarak faaliyet göstermektedir. İhracat pazar koşulları nedeniyle 2015 yılından sonra artış eğilimi içindedir. İç pazardaki dalgalanma ve daralmalar nedeniyle ihracata daha çok ağırlık verilmektedir. 2019 yılında ihracat miktar olarak yüzde 6,8 artarak 164.880 tona ve değer olarak ise yüzde 4,9 artarak 271,2 milyon dolara yükselmiştir. İhracat birim fiyatı ise 1,64 dolar/kg seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo.204 Seramik Sağlık Gereçleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	121.964	198,1	1,62
2016	128.414	211,8	1,65
2017	140.774	230,8	1,64
2018	154.362	258,5	1,67
2019	164.880	271,2	1,64

Kaynak: TÜİK

Türkiye seramik sağlık gereçleri ürünlerinde çok sınırlı ölçüde ithalat yapmaktadır. İthalat 2018 yılında artarak miktar olarak 2.451 ton ve değer olarak 6,3 milyon dolar olurken, ihracat birim fiyatı ise 2,57 dolar/kg'ye düşmüştür. 2019 yılında ise ithalat hem miktar hem de değer olarak önemli ölçüde düşmüştür. İthalat birim fiyatı ise 3,14 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.205 Seramik Sağlık Gereçleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	2.679	9,1	3,40
2016	1.968	7,2	3,65
2017	2.135	7,1	3,36
2018	2.451	6,3	2,57
2019	1.435	4,5	3,14

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin seramik kaplama ihracatında ilk 10 içinde ve ilk sıralarda büyük ölçüde gelişmiş ülkeler yer almaktadır. İhracatta ilk sırada dünyanın önemli ihracatçı ülkelerinden Almanya yer almaktadır. Fransa, İngiltere, İtalya ve ABD bu ülkeyi izlemektedirler. İsrail gelişen bir pazarımız olarak ihracatta 6. sırada yer almıştır.

Tablo.206 Türkiye'nin Seramik Sağlık Gereçleri İhracat Pazarları 2018 -2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	41.572.086	1	ALMANYA	42.561.128
2	FRANSA	30.424.915	2	FRANSA	35.667.150
3	İNGİLTERE	23.951.102	3	İNGİLTERE	22.630.079
4	İTALYA	18.381.596	4	İTALYA	15.919.085
5	ABD	11.697.724	5	ABD	15.495.814
6	İSRAİL	7.755.556	6	İSRAİL	9.941.785
7	İSPANYA	6.806.989	7	İSPANYA	6.746.062
8	HOLLANDA	5.999.768	8	HOLLANDA	6.410.758
9	ÜRDÜN	5.966.822	9	İSVEÇ	6.382.832
10	İSVEÇ	5.820.734	10	POLONYA	6.326.413
TOPLAM İHRACAT		258.540.261	TOPLAM İHRACAT		271.232.501

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye sınırlı ölçüde gerçekleştirdiği seramik sağlık gereçleri ithalatının yaklaşık yarısını üç ülkeden; Çin, Almanya ve İtalya'dan yapmaktadır. Diğer iki ithalatçı ülke Rusya ve Hindistan'dır. İlk 10 içinde sıralanan diğer ülkelerden yapılan ithalat ise oldukça düşük gerçekleşmektedir.

Tablo.207 Türkiye'nin Seramik Sağlık Gereçleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	1.231.286	1	ÇİN	944.585
2	RUSYA	1.160.361	2	ALMANYA	746.427
3	ÇİN	1.030.547	3	İTALYA	649.926
4	İTALYA	675.147	4	RUSYA	492.817
5	HİNDİSTAN	539.370	5	HİNDİSTAN	319.836
6	NORVEÇ	211.644	6	MACARİSTAN	156.514
7	TAYVAN	177.131	7	FRANSA	137.730
8	ROMANYA	151.041	8	ÇEK CUMHURİYETİ	99.855
9	TAYLAND	96.657	9	MISIR	88.093
10	PORTEKİZ	89.103	10	İSVİÇRE	87.759
TOPLAM İTHALAT		6.298.633	TOPLAM İTHALAT		4.537.900

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya seramik sağlık gereçleri ihracatı 2015 yılında küresel koşullardaki bozulmaya rağmen en yüksek seviyesinde gerçekleşmiştir. 2016'daki gerileme ardından dünya seramik sağlık gereçleri ihracatı 2017 ve 2018 yıllarında yeniden artmıştır. 2019 yılında ise dünya ihracatı yüzde 2,5 azalarak 7,54 milyar dolara inmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2015 yılındaki düşüş ardından yükselmeye başlamıştır. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı 2019 yılında yüzde 3,60 olmuştur.

Tablo.208 Seramik Sağlık Gereçleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	221,8	6.925	3,20
2015	198,1	7.911	2,50
2016	211,8	6.357	3,33
2017	230,8	6.865	3,36
2018	258,5	7.737	3,34
2019	271,2	7.540	3,60

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.76 Türkiye'nin Dünya Seramik Sağlık Gereçleri İhracatında Payı; Yüzde

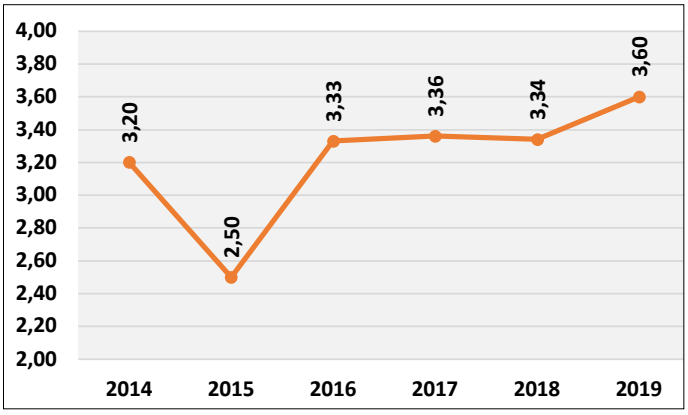

Dünya seramik sağlık gereçleri ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin 3,98 milyar dolar ihracatı ile tek başına dünya ihracatının yaklaşık yüzde 52,8'ini gerçekleştirmektedir. Çin bu ürün grubunda üstünlük kurmuştur. İhracatta Çin'i yakın ihracat büyüklükleri ile Meksika ve Almanya izlemektedir. Yine arkalarından yakın ihracat büyüklükleri ile İtalya ve Türkiye gelmektedir. Türkiye dünyanın 5. büyük ihracatçısıdır.

Tablo.209 Dünya Seramik Sağlık Gereçleri İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	3.878.022.000	1	ÇİN	3.984.884.000
2	MEKSİKA	497.363.000	2	MEKSİKA	471.266.367
3	ALMANYA	461.710.000	3	ALMANYA	457.207.745
4	İTALYA	309.816.000	4	İTALYA	277.520.547
5	TÜRKİYE	258.540.261	5	TÜRKİYE	271.232.501
6	TAYLAND	214.104.000	6	TAYLAND	204.735.000
7	PORTEKİZ	173.363.000	7	POLONYA	158.762.635
8	POLONYA	161.479.000	8	VİETNAM	154.756.000
9	VİETNAM	130.766.000	9	PORTEKİZ	154.518.356
10	HİNDİSTAN	129.945.000	10	HİNDİSTAN	139.845.951
TOPLAM İHRACAT		7.737.240.410	TOPLAM İHRACAT		7.540.616.300

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya seramik sağlık gereçleri ithalatında ilk sırayı ABD almaya devam etmektedir. Almanya, Fransa, İngiltere, Kanada, İspanya, Güney Kore ve İtalya ilk 10 içinde yer alan diğer gelişmiş ülkelerdir. 2019 yılında, ilk 10 içinde Vietnam dünyanın 3. büyük ithalatçısı haline gelmiştir. BAE 4. sırada yer almıştır. Suudi Arabistan 2019 yılında ilk 10 ithalatçı içinden çıkmıştır. Türkiye bu ürün grubunda dünya ithalat sıralamasında 118. sırada yer almaktadır.

Tablo.210 Dünya Seramik Sağlık Gereçleri İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	1.352.649.000	1	ABD	1.387.507.368
2	ALMANYA	434.251.000	2	ALMANYA	425.084.025
3	İNGİLTERE	291.297.000	3	VİETNAM	387.983.000
4	FRANSA	289.752.000	4	BAE	332.611.000
5	BAE	289.707.000	5	FRANSA	313.691.000
6	SUUDİ ARABİSTAN	216.847.000	6	İNGİLTERE	306.150.004
7	KANADA	211.879.000	7	KANADA	220.870.535
8	VİETNAM	196.187.000	8	İSPANYA	195.212.000
9	İSPANYA	188.257.000	9	GÜNEY KORE	155.232.145
10	GÜNEY KORE	161.269.000	10	İTALYA	139.576.159
106	TÜRKİYE	6.298.633	118	TÜRKİYE	4.537.900
TOPLAM İTHALAT		6.864.149.000	TOPLAM İTHALAT		6.660.544.312

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

İNŞAAT CAMLARI (DÜZ CAM VE YALITIM CAMLARI)

Cam sektöründe üretilen ürünler başta inşaat sektörü ve yapılarda olmak üzere, ulaştırma araçlarında, mobilyalarda ve sanayi ürünleri gibi alanlarda kullanılmaktadır. Bu çerçevede inşaat sektöründe kullanılan camlar tasnif edilerek inşaat camları olarak tanımlanmaktadır.

İnşaat camları kapsamında aşağıdaki ürünler yer almaktadır;

- Dökülmüş, haddelenmiş, çekilmiş veya üflenmiş, levha halinde (başka şekilde işlenmemiş) camlar.
- Float cam ve yüzeyi cilalanmış veya parlatılmış cam, levha halinde (başka şekilde işlenmemiş).
- Diğer cam aynalar, çerçeveli olsun veya olmasın.
- Sertleştirilmiş (temperlenmiş) emniyet camları.
- Lamine edilmiş emniyet camları.
- Levha şeklinde, kavislendirilmiş, kenarları işlenmiş, gravür yapılmış, delinmiş, sırlanmış veya başka bir şekilde işlenmiş, fakat çerçevelenmemiş veya monte edilmemiş camlar.

Girişim Sayısı ve Üretim

İnşaat camları sanayisinde girişim sayıları ve üretim değerleri Tablo.212'de sunulmaktadır. Bununla birlikte verilere ilişkin olarak bir takım kısıtlar bulunmaktadır. Bazı ürünlerin üretiminde az sayıda firma olduğu için TÜİK istatistik kuralları gereği üretim büyüklüğü yayınlanmamaktadır. Farklı ürünlerin üretim büyüklükleri ton ve metrekare olarak verildiği için aynı birimde toplam değere ulaşmak zor olmaktadır.

Tablo.211 İnşaat Camları Girişim Sayıları

ÜRÜN KODU	ÜRÜN TANIMI	2015	2016	2017	2018
23.11.11	DÜZ CAMLAR	25	18	16	9
23.11.12	FLOAT CAMLAR	13	10	9	8
23.12.13.30	ÇOK KATLI YALITIM CAMI	138	176	167	165
23.19.12	CAM TUĞLALAR	9	7	8	7
23.12.11	ŞEKİL VERİLMİŞ CAMLAR	20	32	33	34
23.12.12.30	TEMPERLENMİŞ EMNİYET CAMI	67	79	82	86
23.12.12.70	LAMİNE EDİLMİŞ EMNİYET CAMI	32	32	29	27
23.12.13.90	CAM AYNALAR	34	45	48	43

Kaynak: TÜİK

İnşaat sektöründe kullanılan düz camların üretimi ile ilgili sağlıklı veri bulunmamaktadır. En büyük üretici firma toplam düz cam pazarına ve kendi üretimine ilişkin veri açıklamakla birlikte bunların içinden inşaat camları için ayrıca veriye ihtiyaç duyulmaktadır.

Dış Ticaret

İnşaat camları göstergeleri ve değerlendirmeleri yukarıda kapsamı verilen tüm ürünleri kapsamaktadır. Buna göre Türkiye'nin inşaat camları ihracatı 2016 ve 2017 yıllarında artışlar göstermiştir. İhracat 2018 yılında ise miktar olarak yüzde 6,4 düşerken, değer olarak ise yüzde 4,5 artış ile 290,4 milyon dolar olmuştur. 2019 yılında ise ihracatta hem miktar hem de değer olarak önemli bir artış yaşanmıştır. İhracat miktar olarak yüzde 51 ve değer olarak yüzde 21,8 artmıştır. İhracat birim fiyatı 0,62 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.213 İnşaat Camları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	288.390	230,1	0,80
2016	321.846	241,0	0,75
2017	401.741	278,1	0,69
2018	375.956	290,4	0,77
2019	567.512	353,7	0,62

Kaynak: TÜİK

Türkiye önemli bir üretici ve ihracatçı ülke olmakla birlikte yüksek miktarda inşaat camları ithalatı da yapmaktadır. İthalat daha çok fiyat avantajı nedeniyle yapılmaktadır. Bununla birlikte ithalat 2018 yılında döviz kurlarının artışı ve fiyat avantajının azalması ile miktar olarak yüzde 23,4 gerilemiştir. Korunma önlemleri de ithalatı sınırlamıştır. İthalat 2019 yılında da miktar ve değer olarak gerilemeye devam etmiştir. İthalat 2019 yılında 300 bin tonun altına inmiştir. İthalat birim fiyatları 2019 yılında hemen hemen aynı kalmıştır.

Tablo.214 İnşaat Camları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	496.724	246,0	0,50
2016	474.159	237,7	0,50
2017	427.143	239,2	0,56
2018	327.491	204,8	0,62
2019	296.416	181,6	0,61

Kaynak: TÜİK

Tablo.212 İnşaat Camları Üretim

ÜRÜN KODU	ÜRÜN TANIMI	BİRİM	2015	2016	2017	2018
23.11.11	İNŞAAT DÜZ CAMLARI	TON	-	-	-	-
23.11.12	FLOAT CAMLAR	m²	5.399.373	5.765.043	23.559.117	19.318.380
23.12.13.30	ÇOK KATLI YALITIM CAMI	m²	16.946.640	18.483.573	20.140.470	18.971.710
23.19.12	CAM TUĞLALAR	TON	5.279	5.068	4.153	4.985
23.12.11	ŞEKİL VERİLMİŞ CAMLAR	TON	74.716	82.933	102.513	107.469
23.12.12.30	TEMPERLENMİŞ EMNİYET CAMI	m²	16.856.772	19.399.054	23.071.908	23.165.252
23.12.12.70	LAMİNE EDİLMİŞ EMNİYET CAMI	m²	6.165.459	5.113.169	5.340.420	5.170.000
23.12.13.90	CAM AYNALAR	TON	55.853	58.140	65.598	102.237

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye inşaat camları ihracatını büyük ölçüde Avrupa ülkeleri ile yakın ve komşu ülkelere yapmaktadır. En yüksek ihracat Almanya'ya yapılmaktadır. İsrail 2019 yılında tekrar 2. sıraya yükselmiştir. İspanya, Bulgaristan, İtalya, Romanya, İngiltere ihracat yapılan diğer Avrupa ülkelerdir. ABD'ye ihracat devam etmiştir. Fransa ve Fas ilk 10 ihracat pazarımız içinden çıkmıştır. Güney Kore ve Polonya ilk 10 içine girmişlerdir.

Tablo.215 Türkiye'nin İnşaat Camları İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	27.762.672	1	ALMANYA	29.021.661
2	BULGARİSTAN	18.959.497	2	İSRAİL	27.247.903
3	İSRAİL	18.693.878	3	İSPANYA	23.707.814
4	İSPANYA	13.761.467	4	BULGARİSTAN	23.752.086
5	İTALYA	12.929.115	5	İTALYA	15.635.459
6	İNGİLTERE	11.531.569	6	ROMANYA	15.997.518
7	ROMANYA	10.788.359	7	İNGİLTERE	15.452.399
8	FRANSA	10.110.466	8	GÜNEY KORE	14.279.063
9	ABD	9.483.275	9	POLONYA	10.791.687
10	FAS	7.405.066	10	ABD	10.537.236
TOPLAM İHRACAT		290.477.592	TOPLAM İHRACAT		353.682.407

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye en yüksek inşaat camları ithalatını Çin'den yapmaktadır. Almanya 2. sıradadır. Çin'den daha çok fiyat avantajlı ürünler gelmektedir. Almanya'dan ise daha çok nitelikli camlar gelmektedir. 3. sıraya çıkan İran'dan fiyat avantajı olan ürünler gelmektedir. Belçika ve Fransa ardından yer alan Bulgaristan'dan yapılan ithalat yerli büyük üreticinin bu ülkede yer alan tesislerinden getirilen ürünlerdir. 2019 yılında Rusya ve Malezya'dan ithalat devam etmiştir. Rusya'dan ithalat önemli ölçüde düşmüştür. ABD ilk 10 içinden çıkarken Romanya girmiştir.

Tablo.216 Türkiye'nin İnşaat Camları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	37.087.914	1	ÇİN	34.789.968
2	ALMANYA	25.603.647	2	ALMANYA	26.729.545
3	BULGARİSTAN	19.383.617	3	İRAN	20.179.496
4	İRAN	17.217.099	4	BELÇİKA	18.910.609
5	BELÇİKA	16.922.300	5	FRANSA	15.138.305
6	FRANSA	14.377.639	6	BULGARİSTAN	12.409.068
7	RUSYA	13.310.121	7	RUSYA	10.525.460
8	İTALYA	9.445.555	8	İTALYA	7.739.893
9	ABD	8.865.089	9	ROMANYA	4.074.849
10	MALEZYA	7.901.741	10	MALEZYA	3.397.041
TOPLAM İTHALAT		204.754.668	TOPLAM İTHALAT		181.633.192

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya inşaat camları ihracatı 2016 yılında yüzde 6,6 artarak 21,47 milyar dolara yükselmiştir. 2017 yılında dünya ihracatı yüzde 3,3 genişlemiş ve 22,18 milyar dolara çıkmıştır. 2018 yılında ise dünya inşaat camları ihracatı yüzde 7,3 artarak 23,82 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin dünya inşaat camları ihracatı içindeki payı 2015 ve 2016 yıllarında düşmüş, 2017 yılında tekrar yüzde 1,25'e yükselmiştir. 2019 yılında ise yüzde 1,43 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.217 Türkiye'nin İnşaat Camları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	276,6	22.298	1,24
2015	230,1	20.144	1,14
2016	241,0	21.474	1,12
2017	278,1	22.180	1,25
2018	290,4	23.816	1,22
2019	353,7	24.682	1,43

Kaynak: TÜİK

Grafik.77 Türkiye'nin Dünya İnşaat Camları İhracatında Payı; Yüzde

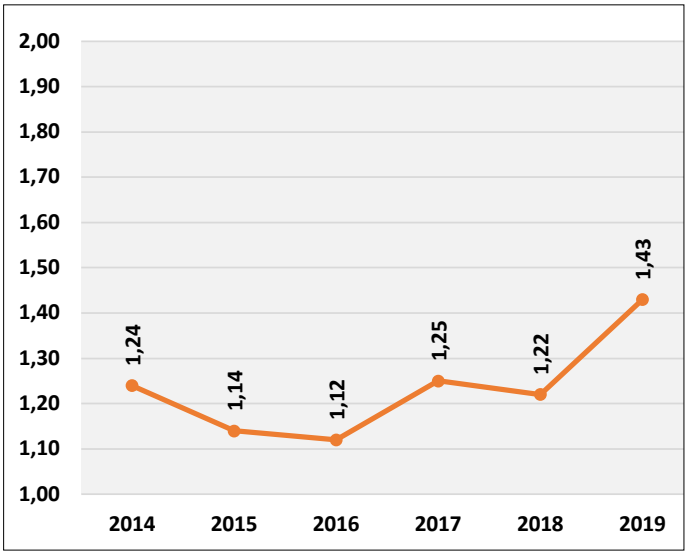

Dünya inşaat camları ihracatında ilk sırayı 6,79 milyar dolar ihracatı ile Çin almaktadır. Çin dünya ihracatının yüzde 27,5'ini yapmaktadır. Hong Kong ihracatı daha çok Çin ürünlerine aracılık şeklinde olmaktadır. Almanya, Japonya, Belçika, Güney Kore, ABD ve Tayvan Çin'i izlemektedirler. Fransa ve Polonya ilk 10 ihracatçı içinde yer almaktadır. Polonya ilk 10 arasına 2018 yılında katılmıştır. Türkiye dünya ihracatında 14. sırada yer almaktadır.

Tablo.218 Dünya İnşaat Camları İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	6.248.130.000	1	ÇİN	6.789.644.000
2	HONG KONG	2.531.319.000	2	HONG KONG	2.598.337.790
3	ALMANYA	2.148.837.000	3	ALMANYA	1.942.977.123
4	JAPONYA	1.381.984.000	4	JAPONYA	1.470.874.671
5	GÜNEY KORE	1.234.225.000	5	BELÇİKA	1.286.507.375
6	ABD	1.081.431.000	6	GÜNEY KORE	1.218.330.073
7	TAYVAN	968.250.000	7	ABD	1.086.536.957
8	BELÇİKA	661.250.000	8	TAYVAN	844.125.000
9	FRANSA	628.519.000	9	FRANSA	612.894.000
10	POLONYA	558.510.000	10	POLONYA	556.394.801
16	TÜRKİYE	290.477.592	14	TÜRKİYE	353.682.407
TOPLAM İHRACAT		23.815.904.000	TOPLAM İHRACAT		24.682.083.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya inşaat camlarında Çin en büyük ihracatçı olduğu gibi aynı zamanda en büyük ithalatçıdır. Ancak fiili ithalatı dışında Hong Kong ile karşılıklı ticaretin de etkisi bulunmaktadır. ABD 2. büyük ithalatçıdır. Güney Kore, Almanya, Tayvan ve Japonya gibi önemli ihracatçılar da yine önemli ithalatçı ülkeler olarak sıralanmaktadırlar. Kanada ve Malezya da yüksek ithalat yapmaktadır. Türkiye dünya ithalatında 28. sırada bulunmaktadır.

Tablo.219 Dünya İnşaat Camları İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	4.560.927.000	1	ÇİN	4.643.410.000
2	ABD	2.376.295.000	2	ABD	2.161.067.914
3	HONG KONG	1.482.913.000	3	HONG KONG	1.689.641.643
4	GÜNEY KORE	1.019.823.000	4	GÜNEY KORE	1.042.994.361
5	ALMANYA	837.162.000	5	ALMANYA	820.920.621
6	KANADA	817.045.000	6	KANADA	781.854.042
7	TAYVAN	778.354.000	7	TAYVAN	703.300.000
8	JAPONYA	717.955.000	8	JAPONYA	655.097.204
9	FRANSA	637.524.000	9	FRANSA	611.825.000
10	MALEZYA	614.404.000	10	MALEZYA	506.413.000
25	TÜRKİYE	204.754.668	28	TÜRKİYE	181.633.192
TOPLAM İTHALAT		24.298.518.000	TOPLAM İTHALAT		24.166.561.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ALÇI SIVA

Bu bölümde kalsine alçı taşı veya kalsiyum sülfat içeren ve inşaatta kullanılan alçı sıvalar yer almaktadır. Alçıdan yapılan inşaat malzemeleri bu kapsamda bulunmamaktadır.

İnşaat alçıları toz halinde üretilmiş, daha sonra suyla karıştırılarak plastik bir kıvam alan ve böylece yapı inşaatında duvar ve tavanlara uygulanan sıvalardır ve yanmaz özelliktedir.

Girişim Sayısı ve Üretim

Alçı sıva üretimi 2015-2017 arasında önemli ölçüde gerilemiş ve 2017 yılında 11,53 milyon tona inmiştir. 2018 yılında inşaatlarda kullanılan alçı taşı ve alçı sıva üretimi yüzde 6,2 artarak 12,25 milyon tona yükselmiştir. 2019 yılında ise üretim yüzde 12 gerilemiş ve 10,78 milyon tona inmiştir. Firma sayısı 2019 yılında 29 olmuştur.

Tablo.220 Alçı Sıva Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	29	13.292.725
2016	34	11.456.403
2017	31	11.532.288
2018	29	12.246.306
2019	29	10.776.749

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Türkiye'de inşaat sektöründeki büyüme geleneksel alçı sıva talebini de artırmaktadır. Ayrıca kireç kullanımına son verilmiş olması nedeniyle alçı sıva talebi 2018 yılında artmıştır. Önemli bir üretici olan alçı sıva sanayi iç tüketimin büyük bölümünü yurtiçi üretim ile karşılamaktadır. İç tüketim için ithalat da yapıldığı görülmektedir. Alçı sıva iç pazarı 2016 ve 2017 yıllarında geriledikten sonra 2018 yılında yüzde 3,7 büyümüştür. 2019 yılında ise iç tüketim yüzde 16,4 daralarak 9,64 milyon tona inmiştir. İnşaat sektöründeki sert daralma iç talebi olumsuz etkilemiştir.

Tablo.221 Alçı Sıva İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	13.292.725	646.060	247.835	12.894.500
2016	11.456.403	576.305	264.851	11.144.949
2017	11.532.288	683.131	265.857	11.115.014
2018	12.246.306	916.824	200.279	11.530.211
2019	10.776.749	1.170.564	31.087	9.637.272

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye alçı sıva ihracatı miktar olarak son üç yıldır önemli artış göstermektedir. İç talepteki daralma ile sektör ihracata ağırlık vermektedir. İhracat miktar olarak 2017 yılında yüzde 18,6, 2018 yılında yüzde 34,2 artmıştır. 2019 yılında ise miktar artışı yüzde 27,7 olarak gerçekleşmiştir. Alçı sıva ihracatı değer olarak ise 2019 yılında yine yüzde 27,7 artmış ve 64,7 milyon dolar olmuştur. İhracat birim fiyatı ise çok değişmemektedir.

Tablo.222 Alçı Sıva İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	646.060	51,5	0,08
2016	576.305	40,2	0,07
2017	683.131	49,5	0,07
2018	916.824	52,1	0,06
2019	1.170.564	64,7	0,06

Kaynak: TÜİK

İthalat 2016 ve 2017 yıllarında artış gösterdikten sonra 2018 yılında gerilemiştir. 2019 yılında ise ithalatta sert bir düşüş yaşanmıştır. İthalat miktar olarak yüzde 84,5 ve değer olarak 44 düşmüştür. İthalat 2019 yılında 3,7 milyon dolar olmuştur. İthalat ortalama birim fiyatı ise 0,12 dolar/kg seviyesine yükselmiştir.

Tablo.223 Alçı Sıva İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	247.835	6,2	0,025
2016	264.851	6,2	0,023
2017	265.857	6,8	0,026
2018	200.729	6,6	0,03
2019	31.087	3,7	0,12

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız

Türkiye'nin alçı sıva ihracatında ilk sırayı yüksek payı ile Nijerya almaktadır. Rusya ve Gürcistan bu ülkeyi izlemektedirler. Alçı sıva ihracatında yer alan ilk 10 pazarı çoğunlukla gelişen ülkeler oluşturmaktadır. Yakın ve komşu pazarlar öne çıkmaktadır. İngiltere 8. sırada yer almaktadır. Uzak pazarlar olarak ise ABD'ye ihracat yapılmıştır.

Tablo.224 Türkiye'nin Alçı Sıva İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	NİJERYA	16.749.765	1	NİJERYA	24.047.718
2	RUSYA	5.446.420	2	RUSYA	5.745.529
3	GÜRCİSTAN	5.031.728	3	GÜRCİSTAN	5.068.419
4	BULGARİSTAN	2.544.713	4	BULGARİSTAN	2.633.376
5	UKRAYNA	2.497.738	5	UKRAYNA	2.577.633
6	ABD	1.326.826	6	GANA	2.440.060
7	İNGİLTERE	1.296.060	7	IRAK	2.202.546
8	HİNDİSTAN	1.241.284	8	İNGİLTERE	1.369.325
9	GANA	1.204.841	9	ABD	1.311.841
10	TAYLAND	1.128.411	10	LÜBNAN	1.163.175
TOPLAM İHRACAT		**52.097.219**	**TOPLAM İHRACAT**		**64.725.547**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin en çok alçı sıva ithalatı yaptığı ülkelerin başında yıllar itibarıyla Yunanistan gelmektedir. Toplam ithalatın yaklaşık yüzde 50'si bu ülkeden yapılmaktadır. Ancak 2019 yılında ilk sıraya İngiltere yükselmiştir. Almanya ve Yunanistan bu ülkeyi izlemiştir. İlk 10 içinde yer alan diğer ülkelerden ise oldukça sınırlı ithalat yapılmaktadır.

Tablo.225 Türkiye'nin Alçı Sıva İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018 -2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	YUNANİSTAN	3.309.670	1	İNGİLTERE	2.179.805
2	İNGİLTERE	1.989.610	2	ALMANYA	791.011
3	ALMANYA	990.289	3	YUNANİSTAN	395.814
4	ÇİN	117.964	4	ÇİN	166.624
5	HİNDİSTAN	66.748	5	HİNDİSTAN	31.462
6	İSPANYA	64.640	6	ABD	29.556
7	İTALYA	29.679	7	FRANSA	16.206
8	AVUSTURYA	15.253	8	KANADA	14.584
9	FRANSA	12.404	9	AVUSTURYA	12.135
10	ABD	8.532	10	İSPANYA	9.210
TOPLAM İTHALAT		**6.613.397**	**TOPLAM İTHALAT**		**3.664.668**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya alçı sıva ihracatı 2015 ve 2016 yıllarında gerilemiş, 2017 yılında yüzde 3,1 artarak yeniden 1 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. 2018 yılında dünya alçı sıva ihracatı yüzde 10,9 artarak 1,11 milyar dolara yükselmiştir. 2019 yılında ise dünya alçı sıva ihracatı yeniden yüzde 1,8 düşerek 1.095 milyon dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Türkiye alçı sıvada ilk 10 içinde yer alan bir ihracatçıdır. Ancak payı 2014 yılında yüzde 7,23 iken 2018 yılında yüzde 4,67'ye inmiştir. Dünya ihracatı içinde alınan pay 2019 yılında ise 1 puandan fazla artarak yüzde 5,91'e yükselmiştir.

Tablo.226 Alçı Sıva İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	77,7	1.075	7,23
2015	51,5	985	5,23
2016	40,2	975	4,12
2017	49,5	1.005	4,93
2018	52,1	1.115	4,67
2019	64,7	1.095	5,91

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.78 Türkiye'nin Dünya Alçı Sıva İhracatı İçinde Payı; Yüzde

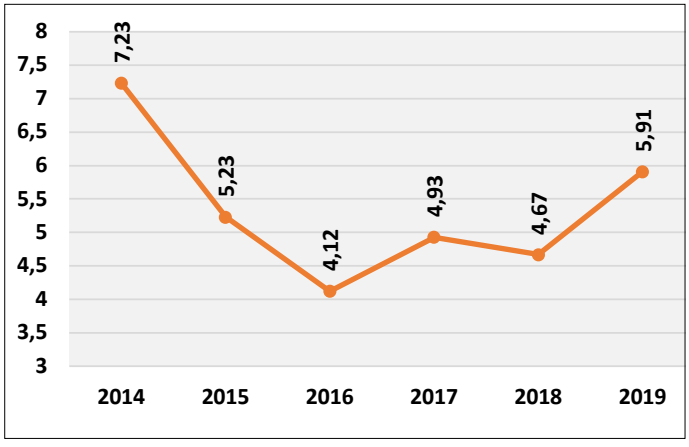

Dünya alçı sıva ihracatında ilk sırayı Tayland almaktadır. Tayland geleneksel önemli bir üretici ve ihracatçıdır ve Asya pazarının ihtiyacının önemli bir bölümünü karşılamaktadır. Tayland alçı sıva üretiminde kullanılan mineraller açısından oldukça zengindir. İhracatta 2. ve 3. sıralarda Almanya ve İspanya yer alırken, Umman bu ülkeleri izlemektedir. Türkiye 2019 yılında 5. büyük ihracatçı haline gelmiştir. Fransa, ABD ve BAE Türkiye'nin ardında sıralanmaktadırlar.

Tablo.227 Dünya Alçı Sıva İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	TAYLAND	182.033.000	1	TAYLAND	178.929.000
2	ALMANYA	134.729.000	2	ALMANYA	129.911.000
3	UMMAN	123.170.000	3	İSPANYA	101.283.000
4	İSPANYA	94.319.000	4	UMMAN	92.927.000
5	FRANSA	59.944.000	5	TÜRKİYE	64.725.547
6	ABD	58.040.000	6	FRANSA	60.068.000
7	İRAN	54.190.000	7	ABD	58.950.000
8	TÜRKİYE	52.097.219	8	BAE	46.472.000
9	MEKSİKA	32.435.000	9	KANADA	36.059.000
10	İNGİLTERE	23.915.000	10	İRAN	29.891.000
TOPLAM İHRACAT		1.114.501.000	TOPLAM İHRACAT		1.094.809.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

2019 yılında ABD tekrar en yüksek ithalatı yaparak en büyük pazar haline gelmiştir. Hindistan 2. sıraya inmiştir. Japonya 3. yer almaktadır. İnşaat sektöründe hızlı büyüme yaşanan, gelişen ülkeler Nijerya ve Malezya ilk 10 içinde yer almaktadır. Endonezya ve Filipinler ilk 10 içinden çıkmışlardır. Belçika, İngiltere, Kanada ve Güney Kore ile Çin diğer ithalatçılardır. Türkiye dünya alçı sıva ithalatında 67. sırada yer almaktadır.

Tablo.228 Dünya Alçı Sıva İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	HİNDİSTAN	135.234.000	1	ABD	150.229.000
2	ABD	112.580.000	2	HİNDİSTAN	126.808.000
3	JAPONYA	96.644.000	3	JAPONYA	99.071.000
4	ENDONEZYA	85.960.000	4	NİJERYA	85.215.000
5	BELÇİKA	72.809.000	5	BELÇİKA	84.398.000
6	İNGİLTERE	61.689.000	6	İNGİLTERE	64.472.000
7	NİJERYA	58.427.000	7	ÇİN	47.558.000
8	ÇİN	45.203.000	8	MALEZYA	43.393.000
9	MALEZYA	44.533.000	9	KANADA	42.605.000
10	FİLİPİNLER	37.528.000	10	GÜNEY KORE	34.699.000
46	TÜRKİYE	6.613.397	67	TÜRKİYE	3.664.668
TOPLAM İTHALAT		1.445.640.000	TOPLAM İTHALAT		1.413.811.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2019

KİMYASAL ÜRÜNLER

İnşaat Boya ve Vernikleri
Plastik İnşaat Malzemeleri
Yapı Kimyasalları

İNŞAAT BOYA VE VERNİKLERİ

Boya inşaat, ulaşım araçları ve sanayi ürünleri gibi çok geniş alanlarda kullanımı olan kimyasal bir üründür. İnşaat boya ve vernikleri de boya sanayisinde önemli bir yer almaktadır. Türkiye'de boya üretiminin yaklaşık yüzde 60'ı inşaat boyalarında gerçekleşmektedir. İnşaat sektöründe kullanılan dekoratif boyalar boya sektöründe sürükleyici konumdadır. Türkiye'de son on yıl içinde inşaat boyalarında kalite ve teknoloji alanında da önemli gelişmeler yaşanmaktadır.

Bu bölümde inşaat sektöründe kullanılan inşaat boyaları veya dekoratif boyalar ile vernikler yer almaktadır. İnşaat boya ve vernikleri kapsamında iç ve dış cepheler için sulu ortamda dağılan ve çözülen akrilik ve vinil polimer esaslı boyalar ve vernikler, yine iç ve dış cephe için kullanılan susuz ortamda dağılan ve çözülen akrilik ve vinil polimer esaslı boyalar ve vernikler bulunmaktadır. Ayrıca yapay inşaat son kat boyaları ile inşaat sektöründe kullanılan diğer sentetik boyalar da yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

İnşaat boya ve verniklerinde girişim sayısı ve üretim son iki yıldır düşüş göstermektedir. İnşaat sektöründeki daralma, boya üretimini olumsuz etkilemiştir. İnşaat boya ve vernikleri üretimi 2018 yılında yüzde 4 düşerek 569.720 ton olmuştur. Üretim 2019 yılında ise yüzde 4,6 azalmış ve 544.650 ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.229 İnşaat Boya ve Vernikleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	293	541.380
2016	296	549.500
2017	301	593.460
2018	294	569.720
2019	290	544.650

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

İnşaat boya ve vernikleri iç pazarı 2018 ve 2019 yıllarında daralmıştır. 2018 yılında iç pazarda tüketim yüzde 4,3 azalmıştır. 2019 yılında inşaat boya ve verniklerine olan talep daha sert düşmüştür. İç tüketim 2019 yılında yüzde 6,4 azalmış ve 543.199 ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.230 İnşaat Boya ve Vernikleri İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	541.380	93.460	98.924	546.844
2016	549.500	89.617	98.546	558.429
2017	593.460	94.600	107.380	606.240
2018	569.720	93.045	103.430	580.105
2019	544.650	101.392	99.941	543.199

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

İnşaat boya ve vernikleri Türkiye'nin geleneksel inşaat malzemesi ihracat ürünleri içinde yer almaktadır. Daha çok yakın ve komşu ülkelere ihracat yapılmaktadır. İnşaat boya ve vernikleri ihracatı 2018 yılında miktar olarak sınırlı ölçüde düşmüş ancak değer olarak artış göstermiştir. İhracat 2019 yılında ise miktar olarak yüzde 8,9 artmıştır. İç pazardaki daralma nedeniyle sektör ihracata ağırlık vermiştir. 2019 yılında ihracat değer olarak ise yüzde 1,9 yükselmiştir. İhracat birim fiyatı 2,15 dolar/kg seviyesine inmiştir.

Tablo.231 İnşaat Boya ve Vernikleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	93.460	229,6	2,46
2016	89.617	197,3	2,20
2017	94.600	200,8	2,12
2018	93.045	213,8	2,30
2019	101.392	217,8	2,15

Kaynak: TÜİK

Türkiye inşaat boya ve verniklerinde önemli bir üretici ve ihracatçı olmasına karşın ihracatın üzerinde ithalat yapmaktadır. İthalat miktar olarak 2017 yılında, değer olarak 2018 yılında zirve yapmıştır. İnşaat boya ve vernikleri ithalatı 2019 yılında ise miktar olarak yüzde 3,4, değer olarak ise yüzde 6,2 gerilemiştir. İthalat birim fiyatı 2019 yılında 3,91 dolar/kg olmuştur.

Tablo.232 İnşaat Boya ve Vernikleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	98.924	386,0	3,90
2016	98.546	373,0	3,78
2017	107.380	404,2	3,76
2018	103.430	416,9	4,03
2019	99.941	391,0	3,91

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin inşaat boya ve vernikleri ihracatında büyük payı yakın ve komşu ülke pazarları almaktadır. İhracatta ilk üç sırayı Irak, Azerbaycan ve Özbekistan yer almaktadır. Gürcistan ve İran bu üç ülkeyi izlemektedir. Suriye sıralamada ilk 10 içinden çıkmıştır. İlk 10 pazarın tamamı gelişen ülkelerdir. Yakın ve komşu ülkeler ile ilişkiler ihracatı da doğrudan etkilemektedir.

Tablo.233 İnşaat Boya ve Vernikleri İhracat Pazarlarımız 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	28.487.419	1	IRAK	30.651.285
2	AZERBAYCAN	19.610.217	2	AZERBAYCAN	19.030.175
3	ÖZBEKİSTAN	13.715.911	3	ÖZBEKİSTAN	16.105.834
4	GÜRCİSTAN	13.676.788	4	GÜRCİSTAN	15.014.278
5	SURİYE	9.706.936	5	İRAN	11.026.046
6	CEZAYİR	8.768.478	6	MACARİSTAN	7.261.429
7	İRAN	8.670.122	7	TÜRKMENİSTAN	6.698.389
8	MACARİSTAN	6.640.152	8	RUSYA	6.513.962
9	ROMANYA	6.414.458	9	ROMANYA	6.196.381
10	TÜRKMENİSTAN	6.058.818	10	CEZAYİR	6.159.230
TOPLAM İHRACAT		213.913.715	TOPLAM İHRACAT		217.832.985

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin en çok inşaat boya ve vernikleri ithalatı yaptığı ilk üç ülke Fransa, İngiltere ve İspanya'dır. Bu üç ülkeyi daha sonra Almanya ve Hollanda izlemektedir. İlk 10 ithalatçı ülke içinde Hırvatistan 10. sıradadır ve ilk dokuz ithalat yaptığımız ülke gelişmiş ülkelerdir.

Tablo.234 İnşaat Boya ve Vernikleri İthalat Yaptığımız Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	109.561.337	1	FRANSA	163.674.875
2	İTALYA	75.154.903	2	İNGİLTERE	134.531.021
3	İSPANYA	29.303.650	3	İSPANYA	121.647.981
4	FRANSA	28.152.047	4	ALMANYA	106.628.525
5	İNGİLTERE	24.201.761	5	HOLLANDA	100.672.336
6	HOLLANDA	19.848.543	6	BELÇİKA	79.402.528
7	BELÇİKA	14.409.046	7	İTALYA	76.885.590
8	İSVEÇ	12.541.787	8	ABD	74.909.083
9	JAPONYA	12.354.524	9	İSVEÇ	70.143.769
10	HIRVATİSTAN	11.931.226	10	HIRVATİSTAN	60.917.636
TOPLAM İTHALAT		416.853.999	TOPLAM İTHALAT		391.029.537

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya inşaat boya ve vernikleri ihracatı 2017 yılında yüzde 4, 2018 yılında ise yüzde 10,5 artarak 22,42 milyar dolara ulaşmıştır. Bu artış diğer birçok inşaat malzemesi dünya ihracatındaki artış ile paralel gerçekleşmiştir. 2019 yılında ise dünya ihracatı yüzde 3 azalarak 21,74 milyar dolara inmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2014-2018 arasında gerilemiştir. 2019 yılında ise payı tekrar artarak yüzde 1 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.235 İnşaat Boya ve Vernikler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	278,9	22.466	1,24
2015	229,6	19.925	1,15
2016	197,3	19.500	1,01
2017	200,8	20.280	0,99
2018	213,9	22.418	0,95
2019	217,8	21.742	1,00

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.79 Türkiye'nin Dünya İnşaat Boya ve Vernikleri İhracatında Payı; Yüzde

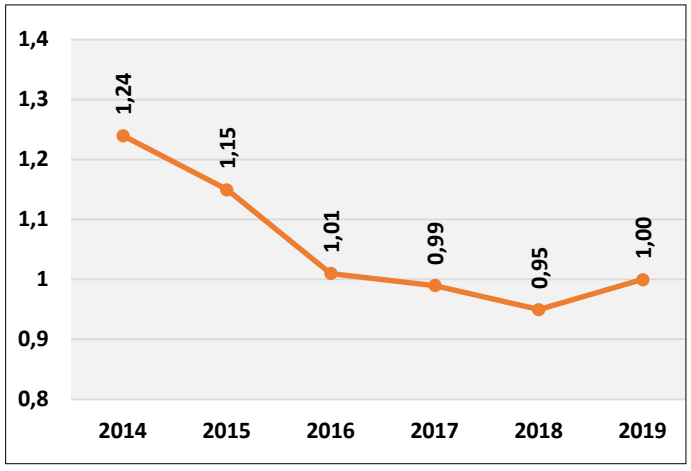

Dünya inşaat boya ve vernikleri ihracatında ilk sırada Almanya yer almaktadır. Almanya 3,67 milyar dolar ihracat yapmaktadır. Almanya'yı yine yüksek ihracatları ile ABD, Japonya ve İtalya izlemektedir. Dünya ihracatında ilk 10 içinde yer alan ülkelerin tamamı gelişmiş ülkelerdir. İlk 10 ülke arasında yüksek bir rekabet yaşanmaktadır. Türkiye dünya ihracatında 20. sırada bulunmaktadır.

Tablo.236 Dünya İnşaat Boya ve Vernikleri İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	3.870.868.000	1	ALMANYA	3.665.231.777
2	ABD	2.408.308.000	2	ABD	2.439.081.467
3	JAPONYA	1.900.100.000	3	JAPONYA	1.853.132.340
4	İTALYA	1.697.513.000	4	İTALYA	1.630.022.315
5	HOLLANDA	1.154.010.000	5	HOLLANDA	1.139.603.000
6	FRANSA	1.090.160.000	6	FRANSA	1.079.839.000
7	BELÇİKA	1.002.490.000	7	İNGİLTERE	960.387.857
8	İNGİLTERE	956.349.000	8	BELÇİKA	953.828.062
9	İSPANYA	763.979.000	9	İSPANYA	742.443.758
10	GÜNEY KORE	693.294.000	10	GÜNEY KORE	663.334.507
20	TÜRKİYE	213.913.715	20	TÜRKİYE	217.832.985
TOPLAM İHRACAT		**22.418.392.000**	**TOPLAM İHRACAT**		**21.741.836.000**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya inşaat boya ve vernikleri ithalatında ilk sıraya 1,22 milyar dolar ithalatı ile Çin yükselmiştir. En büyük ihracatçı Almanya ise 2. sıraya inmiştir. Kanada 3. sıradaki yerini korumuştur. ABD, Polonya, Fransa, Belçika ve Meksika diğer ülkelerdir. İlk 10 içinde yer alan son iki ülke ise Rusya ve Hollanda'dır. Türkiye 2019 yılı itibarıyla 17. ithalatçıdır.

Tablo.237 Dünya İnşaat Boya ve Vernikleri İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	1.160.469.000	1	ÇİN	1.221.961.000
2	ÇİN	1.074.227.000	2	KANADA	1.085.902.018
3	KANADA	1.068.420.000	3	ALMANYA	1.083.103.014
4	ABD	966.626.000	4	ABD	984.742.640
5	FRANSA	888.199.000	5	POLONYA	842.559.990
6	POLONYA	857.229.000	6	FRANSA	841.046.000
7	BELÇİKA	770.309.000	7	BELÇİKA	772.513.390
8	MEKSİKA	738.169.000	8	MEKSİKA	743.395.551
9	HOLLANDA	730.396.000	9	RUSYA	726.072.000
10	RUSYA	728.123.000	10	HOLLANDA	719.929.000
16	TÜRKİYE	416.853.999	17	TÜRKİYE	391.029.537
TOPLAM İTHALAT		**21.653.468.000**	**TOPLAM İTHALAT**		**21.239.601.000**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

PLASTİK İNŞAAT MALZEMELERİ

İnşaat sektöründeki büyüme ile birlikte kullanılan plastik inşaat malzemeleri de artmakta ve çeşitlenmektedir. Bu çerçevede plastik inşaat malzemeleri başlığı altında çok sayıda ürün grubu yer almaktadır.

Plastikten boru ve hortumlar, plastikten diğer tüp, boru ve hortumlar ile bunların bağlantı elemanları, plastikten rulo ve karo şeklinde zemin, duvar veya tavan kaplamaları ile plastikten

Tablo.238 Plastik İnşaat Malzemeleri Girişim Sayısı

	2015	2016	2017	2018	2019
Boru ve hortumlar	74	103	98	106	105
Diğer tüp, boru ve hortumlar ile bunların bağlantı elemanları	123	144	135	129	130
Rulo ve karo şeklinde zemin, duvar veya tavan kaplamaları	63	66	51	46	45
Sağlık Gereçleri	118	124	121	118	120
Depolar, tanklar, fıçılar	32	40	41	39	38
Kalıcı tesisat için kullanılan montaj ve bağlantı elemanları	145	157	154	117	115
Elektrik yalıtım malzemeleri	14	17	14	12	12
Panjur, stor, jaluzi ve benzeri eşyalar ile bunların parçaları	50	59	56	47	45
Kapı, pencere ve bunların kasaları ile pervazları ve kapı eşikleri	329	397	398	402	397
TOPLAM	**948**	**1.107**	**1.068**	**1.016**	**1.007**

Kaynak: TÜİK

Tablo.239 Plastik İnşaat Malzemeleri Üretim Göstergeleri

	2015	2016	2017	2018	2019
Boru ve hortumlar (TON)	1.058.364	1.135.996	1.075.987	970.458	854.000
Diğer tüp, boru ve hortumlar ile bunların bağlantı elemanları (TON)	662.205	649.806	430.568	293.633	258.397
Rulo ve karo şeklinde zemin, duvar veya tavan kaplamaları (bin m^2)	58.231	54.409	56.307	68.334	59.450
Sağlık Gereçleri (adet)	94.405	80.355	72.249	78.675	68.450
Depolar, tanklar, fıçılar (TON)	8.723	13.821	15.093	14.430	12.554
Kalıcı tesisat için kullanılan montaj ve bağlantı elemanları (TON)	250.540	257.295	178.117	133.785	116.393
Elektrik yalıtım malzemeleri (TON)	15.068	11.873	7.069	8.240	8.150
Storlar, jaluziler ve benzeri eşyalar ile bunların parçaları (TON)	26.582	25.498	29.399	36.572	31.818
Kapı, pencere ve bunların kasaları ile pervazları ve kapı eşikleri (adet)	75.510.097	95.036.878	101.218.999	101.864.979	88.622.530
Kapı, pencere ve bunların kasaları ile pervazları ve kapı eşikleri (TON)	392.653	494.192	523.727	524.150	456.011
TOPLAM (TON)	**2.263.011**	**2.296.350**	**2.313.990**	**2.260.140**	**1.988.923**

Kaynak: TÜİK

sağlık gereçleri, banyo küvetleri, lavabolar, alafranga/alaturka tuvaletler, klozet kapakları, oturakları ve rezervuarları ile benzeri sağlık gereçleri önemli bir grubu oluşturmaktadır. Yine depolar, tanklar, fıçılar ve benzeri kaplar, (kapasitesi > 300 litre olanlar), plastikten kalıcı tesisat için kullanılan montaj ve bağlantı elemanları, plastikten elektrik yalıtım bağlantı parçaları ile panjurlar, storlar, jaluziler ve benzeri eşyalar ile bunların parçaları da yer almaktadır.

Plastikten inşaat malzemeleri içinde bir diğer önemli ürün grubu ise kapı, pencere ve bunların kasaları ile pervazları ve kapı eşikleri oluşturmaktadır.

İnşaat sektöründe kullanılmayan, ancak bazı inşaat malzemelerinin üretiminde ara mal olarak kullanılan plastikten çubuk ve profil halinde olan monofilamentler, (enine kesitinin boyutu > 1 mm olanlar) inşaat malzemeleri grubu içinde yer almamaktadır.

Plastik inşaat malzemeleri kapsamında değerlendirilen ürünlerin üretimi Tablo.240'da sunulmaktadır. Buna göre toplam üretim 2017 yılına kadar artış göstermiştir. 2018 ve 2019 yıllarında ise üretim gerilemiştir. 2019 yılında üretim yüzde 12 düşerek 1,99 milyon tona inmiştir.

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Plastik inşaat malzemeleri iç pazarı 2014-2017 yılları arasında hızlı bir büyüme göstermiştir. 2018 ve 2019 yıllarında ise iç pazarda daralma yaşanmıştır. İç pazar 2019 yılında yüzde 18 daralarak 1,62 milyon tona inmiştir. İç pazardaki tüketimin büyük bölümü yurtiçi üretim ile karşılanmaktadır. İç pazardaki tüketim içinde ithalat sınırlı ölçüde yer almaktadır.

Tablo.240 Plastik İnşaat Malzemeleri İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	2.263.011	425.423	65.842	1.903.430
2016	2.296.350	345.939	62.638	2.013.049
2017	2.313.990	335.155	64.920	2.043.755
2018	2.260.140	343.643	64.792	1.981.289
2019	1.988.923	418.890	54.894	1.624.927

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye plastik inşaat malzemelerinde önemli bir ihracatçı ülkedir. Bununla birlikte ihracat miktar ve değer olarak 2014-2017 arasında önemli ölçüde gerilemiştir. 2018 ve özellikle 2019 yıllarında ise ihracatta yeniden artış yaşanmıştır. 2019 yılında ihracat miktar olarak yüzde 22 artarken değer olarak yüzde 7,5 artmış ve 1 milyar dolara ulaşmıştır. İhracat birim fiyatı ise 2019 yılında 2,39 dolar/kg seviyesine inmiştir.

Tablo.241 Plastik İnşaat Malzemeleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	425.423	1.108,3	2,61
2016	345.939	894,5	2,59
2017	335.155	872,0	2,60
2018	343.643	930,8	2,71
2019	418.890	1.000,8	2,39

Kaynak: TÜİK

Türkiye plastik inşaat malzemelerinde önemli bir üretici ve ihracatçı olmakla birlikte miktar olarak düşük, ancak değer olarak göreceli yüksek bir ithalat yapmaktadır. İthalat miktar olarak son dört yıldır hemen hemen aynıdır. Ancak değer olarak kademeli şekilde yükselmiştir. 2019 yılında ise gerilemiştir. İthalat birim fiyatları ihracat birim fiyatlarının ise yaklaşık 2,5 katıdır.

Tablo.242 Plastik İnşaat Malzemeleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	65.842	348,4	5,29
2016	62.638	367,6	5,87
2017	64.920	395,9	6,10
2018	64.792	363,5	5,61
2019	54.894	333,2	6,07

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin plastik inşaat malzemeleri ihracatında geleneksel en büyük pazarı Irak'tır. 2. sırada bir diğer geleneksel pazar Almanya yer almaktadır. Fransa ve İspanya yine ilk 10 ülke pazarı içinde yer almaktadır. İlk 10 ihracat pazarı içinde yer alan diğer ülkeler ise yakın ve komşu ülkelerdir. Yakın ve komşu ülkelerdeki gelişmeler toplam ihracat üzerinde belirleyici olmaktadır. Özellikle Irak pazarı belirleyicidir.

Tablo.243 Türkiye'nin Plastik İnşaat Malzemeleri İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	135.307.365	1	IRAK	161.663.785
2	ALMANYA	53.627.550	2	ALMANYA	57.093.398
3	FRANSA	40.567.652	3	ROMANYA	40.591.330
4	GÜRCİSTAN	36.996.519	4	FRANSA	38.922.058
5	ROMANYA	36.216.370	5	GÜRCİSTAN	37.150.979
6	CEZAYİR	33.206.996	6	LİBYA	34.386.294
7	BULGARİSTAN	29.772.794	7	BULGARİSTAN	29.780.418
8	İRAN	28.561.691	8	CEZAYİR	26.708.819
9	SURİYE	21.827.525	9	RUSYA	24.977.380
10	İNGİLTERE	19.724.602	10	İSPANYA	21.629.302
TOPLAM İHRACAT		931.028.688	TOPLAM İHRACAT		1.000.776.557

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye çok sayıda ülkeden, birbirlerine yakın plastik inşaat malzemesi ithalatı yapmaktadır. 2019 yılında en yüksek ithalat Almanya'dan yapılmıştır. 2. sıraya Fransa yükselmiştir. Çin 3. sıraya inmiştir. İtalya ve İsveç ilk üç ülkeyi izlemektedir. Hollanda ithalat yapılan ilk 10 ülke arasına girmiştir.

Tablo.244 Türkiye'nin Plastik İnşaat Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	71.303.036	1	ALMANYA	60.925.676
2	ÇİN	52.939.990	2	FRANSA	35.949.600
3	FRANSA	39.233.946	3	ÇİN	35.701.609
4	İTALYA	27.888.844	4	İTALYA	24.063.351
5	ABD	16.289.521	5	İSVEÇ	23.490.068
6	ÇEK CUMHURİYETİ	11.971.252	6	ABD	15.812.690
7	İNGİLTERE	11.947.683	7	POLONYA	14.946.763
8	İSRAİL	11.734.165	8	ÇEK CUMHURİYETİ	12.212.834
9	POLONYA	10.720.137	9	İNGİLTERE	10.104.454
10	İSVEÇ	10.071.583	10	HOLLANDA	8.591.025
TOPLAM İTHALAT		363.547.349	TOPLAM İTHALAT		333.168.798

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya plastik inşaat malzemeleri ihracatında arz ve talebin yanı sıra diğer kimyasal temelli ürünlerde olduğu gibi hammadde olarak kullanılan petrol ürünlerinin fiyatlarındaki gelişmeler yüksek oranda etkili olmaktadır. 2017 yılında dünya ihracatı 42,66 milyar dolara yükselmiştir. 2018 yılında petrol fiyatlarının da artış etkisi ile dünya ihracatı yüzde 20,8 büyüyerek 51,54 milyar dolara çıkmıştır. Türkiye'nin dünya ihracatındaki payı son dört yıl gerilemiştir. 2019 yılında ise payı tekrar artış göstermiştir. 2019 yılında ihracat artışı yüzde 7,5 olarak gerçekleşince dünya ihracatından alınan pay da yüzde 1,91'e yükselmiştir.

Tablo.245 Plastik İnşaat Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	1.416,1	43.978	3,22
2015	1.108,3	40.677	2,72
2016	894,5	41.431	2,16
2017	872,0	42.660	2,05
2018	931,0	51.544	1,81
2019	1.000,8	52.299	1,91

Kaynak: TÜİK

Grafik.80 Türkiye'nin Dünya Plastik İnşaat Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde

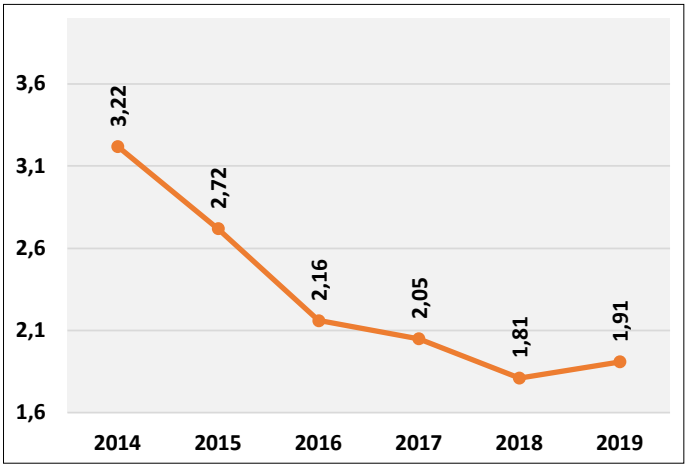

Dünya plastik inşaat malzemeleri ihracatında ilk sırada 11,97 milyar dolar ihracatı ile Çin yer almaktadır. Almanya 6,90 milyar dolar ihracatı ile 2. sıradadır. ABD de 3,86 milyar dolar ihracatı ile 3. sıradadır ve önemli bir ihracatçı ülkedir. Polonya bu alandaki gelişimi ile dünyanın 4. büyük ihracatçısı olmuştur. On büyük ihracatçı içinde kalan diğer altı ülke gelişmiş ülkedir. Türkiye dünya ihracatında 12. sırada bulunmaktadır.

Tablo.246 Dünya Plastik İnşaat Malzemeleri İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	11.198.602.000	1	ÇİN	11.968.290.000
2	ALMANYA	7.135.924.000	2	ALMANYA	6.904.557.051
3	ABD	3.951.955.000	3	ABD	3.855.077.160
4	POLONYA	2.937.490.000	4	POLONYA	2.969.308.923
5	İTALYA	2.321.005.000	5	İTALYA	2.234.905.801
6	BELÇİKA	1.740.079.000	6	HOLLANDA	1.844.753.000
7	HOLLANDA	1.672.384.000	7	BELÇİKA	1.748.887.972
8	FRANSA	1.568.517.000	8	FRANSA	1.511.230.000
9	İNGİLTERE	1.452.600.000	9	İNGİLTERE	1.424.142.708
10	KANADA	1.251.849.000	10	KANADA	1.210.505.886
14	TÜRKİYE	931.028.688	12	TÜRKİYE	1.000.776.557
TOPLAM İHRACAT		51.544.422.000	TOPLAM İHRACAT		52.299.461.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya plastik inşaat malzemeleri ithalatında gelişmiş ülkeler yine önemli pazarları oluşturmaktadır. ABD 8,5 milyar dolar ithalatı ile en büyük pazardır. ABD'nin arkasından Fransa, Almanya, Hollanda ve İngiltere gelmektedir. Meksika 7. sıradadır. Çin'in ithalatı 2019 yılında düşmüştür. Türkiye dünya ithalatında 34. sırada yer almaktadır.

Tablo.247 Dünya Plastik İnşaat Malzemeleri İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	8.565.885.000	1	ABD	8.497.723.121
2	ALMANYA	3.985.882.000	2	FRANSA	5.482.960.000
3	FRANSA	2.767.508.000	3	ALMANYA	3.992.578.887
4	İNGİLTERE	1.783.489.000	4	HOLLANDA	1.983.228.000
5	HOLLANDA	1.732.768.000	5	İNGİLTERE	1.839.566.451
6	KANADA	1.701.704.000	6	KANADA	1.695.743.399
7	MEKSİKA	1.595.641.000	7	MEKSİKA	1.512.449.018
8	ÇİN	1.382.838.000	8	ÇİN	1.325.625.000
9	BELÇİKA	1.257.824.000	9	BELÇİKA	1.242.829.669
10	AVUSTURYA	1.092.859.000	10	AVUSTURYA	1.129.509.000
31	TÜRKİYE	363.547.349	34	TÜRKİYE	333.168.798
TOPLAM İTHALAT		49.553.307.000	TOPLAM İTHALAT		50.348.690.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

YAPI KİMYASALLARI

Türkiye'de hem konut hem de alt yapı yatırımları ile hızla gelişen inşaat sektöründe çok gelişmiş çimento ve hazır beton sanayi mevcuttur. Son yıllarda hızla gelişen teknolojiler ile inşaat sektöründe kullanılan hazır beton, hazır harç ve sıvalar üretilmiş bu ürünlerin her türlü hava koşulunda dayanıklılığı arttırılmış, yalıtım özellikleri katılmış, hazırlanması ve uygulaması daha pratik hale getirilmiştir. Bu süreçlerin hepsinde en önemli katkı da yapı kimyasalları tarafından sağlanmaktadır.

Yapı kimyasalları başlığı altında değerlendirilen ürün grupları çimento harç ve beton katkıları, kimyasal karışımlı hazır harçlar, yanmayı ve su geçirmeyi önleyen müstahzarlar, hazır tutkal ve yapıştırıcılar, cam macunları, macun reçineli çimentolar, boyacılıkta kullanılan dolgu ve sıvama ürünleri ile dış cephe hazır sıva, çimento esaslı seramik yapıştırıcı ve dolgulardır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Türkiye'de yapı kimyasalları sanayi üretimi istikrarlı ve kademeli bir büyüme göstermektedir. İnşaat sektöründe yaşanan çeşitli dalgalanmalara karşın yapı kimyasalları ürünlerine olan talep artış eğilimini sürdürmektedir. Bu çerçevede 2015-2018 arasında artan yapı kimyasalları üretimi 2019 yılında yüzde 14 daralarak 4,87 milyon tona inmiştir. Yapı kimyasallarında üretim yapan firma sayısı da 2019 yılında gerileme göstermiştir.

Tablo.248 Yapı Kimyasalları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	284	3.972.614
2016	335	4.245.928
2017	321	4.907.826
2018	328	5.661.156
2019	325	4.868.594

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Yapı kimyasalları iç pazarında 2015-2018 yılları arasında hızlı bir büyüme yaşanmıştır. İç pazar bu dönemde yaklaşık yüzde 50 büyüyerek 5,23 milyon tona ulaşmıştır. 2019 yılında ise iç pazar bu kez yüzde 17,9 küçülmüş ve 4,3 milyon tona inmiştir. İç talep ihtiyacının önemli bir bölümü yurtiçi üretim ile karşılanırken pazarın yüzde 7-8'i oranında ithalat da yapılmaktadır.

Tablo.249 Yapı Kimyasalları İç Pazarı Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	3.972.614	719.558	289.864	3.542.920
2016	4.245.928	706.156	306.116	3.845.888
2017	4.907.826	662.552	330.958	4.576.232
2018	5.661.156	736.412	308.129	5.232.873
2019	4.868.594	872.408	300.598	4.296.784

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye yapı kimyasalları alanında önemli bir üretici ve ihracatçı ülke haline gelmektedir. Yakın ve komşu pazarlar odaklı olarak gelişen ihracat son üç yıl içinde gerileme gösterdikten sonra 2018 ve 2019 yıllarında yeniden artış göstermiştir. Bu artışta iç pazardaki daralma etkili olmuştur. 2019 yılında ihracat 872.408 ton olurken değer olarak da 491,5 milyon dolara ulaşmıştır. İhracat birim fiyatları ise 2019 yılında düşerek 0,56 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.250 Yapı Kimyasalları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	719.558	408,0	0,57
2016	706.156	401,4	0,57
2017	662.552	415,9	0,63
2018	736.412	476,0	0,65
2019	872.408	491,5	0,56

Kaynak: TÜİK

Türkiye yapı kimyasalları alanında önemli bir üretici ve ihracatçı ülke haline gelirken özellikli ürünler ağırlıklı olarak ithalat da yapmaktadır. İthalat miktar olarak 2015-2017 döneminde artış gösterdikten sonra 2018 ve 2019 yıllarında gerilemiştir. İthalat miktar olarak 2019 yılında 300.598 ton olmuştur. İthalat değer olarak ise 2019 yılında 565,3 milyon dolara inmiştir. İthalat birim fiyatları 2019 yılında düşerken ihracat birim fiyatlarının yaklaşık üç katıdır.

Tablo.251 Yapı Kimyasalları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	289.864	594,2	2,05
2016	306.116	581,2	1,90
2017	330.958	635,5	1,92
2018	308.129	624,3	2,03
2019	300.598	565,3	1,88

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin yapı kimyasalları ihracat pazarlarını büyük ölçüde yakın ve komşu ülkeler oluşturmaktadır. İhracatta ilk üç sırada Irak, İran ve Gürcistan yer almaktadır. Ardından Rusya, Özbekistan, Suudi Arabistan ve Azerbaycan gelmektedir. İlk 10 içindeki diğer ülkelerde yine geleneksel ve yakın pazarlardır.

Tablo.252 Yapı Kimyasalları İhracat Pazarlarımız 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	43.933.837	1	IRAK	56.180.717
2	İRAN	37.017.163	2	İRAN	36.123.539
3	GÜRCİSTAN	24.062.478	3	GÜRCİSTAN	26.473.743
4	RUSYA	19.498.110	4	RUSYA	21.170.577
5	UKRAYNA	16.853.265	5	ÖZBEKİSTAN	20.154.438
6	ÖZBEKİSTAN	15.916.741	6	SUUDİ ARABİSTAN	17.875.635
7	CEZAYİR	15.764.932	7	AZERBAYCAN	17.729.650
8	AZERBAYCAN	15.508.270	8	UKRAYNA	16.068.932
9	SUUDİ ARABİSTAN	14.361.256	9	MISIR	14.313.143
10	MISIR	13.720.618	10	ROMANYA	11.655.904
TOPLAM İHRACAT		475.949.613	TOPLAM İHRACAT		491.485.486

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin yapı kimyasalları ithalatı yaptığı ülkelerin başında Almanya gelmektedir. Toplam ithalatın yaklaşık yüzde 27'si Almanya'dan yapılmaktadır. Fransa, Belçika, Çin, Güney Kore ve İtalya Almanya'yı izlemektedir. İthalat yapılan diğer üç ülke de yapı kimyasallarında gelişmiş ülkelerdir. Mısır da ilk 10 içinde yer almaktadır.

Tablo.253 Yapı Kimyasalları İthalat Yaptığımız Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	171.079.219	1	ALMANYA	151.194.330
2	FRANSA	54.477.136	2	FRANSA	47.276.166
3	ÇİN	48.285.464	3	BELÇİKA	42.457.473
4	İTALYA	41.355.213	4	ÇİN	42.176.183
5	BELÇİKA	38.208.735	5	GÜNEY KORE	33.685.394
6	GÜNEY KORE	36.956.541	6	İTALYA	33.552.084
7	İNGİLTERE	28.417.091	7	İNGİLTERE	23.380.514
8	ABD	24.987.440	8	ABD	20.751.895
9	MISIR	24.232.945	9	İSVİÇRE	20.715.455
10	İSVİÇRE	23.104.373	10	MISIR	18.369.360
TOPLAM İTHALAT		624.349.386	TOPLAM İTHALAT		565.280.835

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünyada önemli bir yapı kimyasalları ihracatı ve ticareti gerçekleşmektedir. Bununla birlikte dünya ihracatı 2015 ve 2016 yıllarında daha çok petrol fiyatlarındaki düşüşün yarattığı fiyat etkisi ile gerilemiştir. 2017 yılında dünya ihracatı yüzde 4,2 artış gösterdikten sonra 2018 yılında yüzde 15 büyümüştür. 2019 yılında ise hem petrol fiyatlarındaki düşüş hem de dünya ticaretindeki daralma nedeniyle ihracat yeniden gerilemiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içinden aldığı pay ise 2014 yılında yüzde 1,51 iken 2018 yılında yüzde 1,43'e kadar gerilemiştir. 2019 yılında ise dünya ihracatı daralırken Türkiye'nin ihracatı artmıştır. Buna bağlı olarak payı da yüzde 1,52'ye yükselmiştir.

Tablo.254 Yapı Kimyasalları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	468,6	31.045	1,51
2015	408,0	27.896	1,46
2016	401,4	27.804	1,44
2017	415,9	28.971	1,43
2018	475,9	33.318	1,43
2019	491,5	32.414	1,52

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.81 Türkiye'nin Dünya Yapı Kimyasalları İhracatında Payı; Yüzde

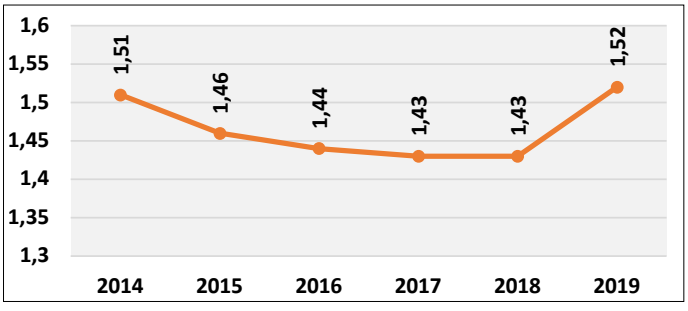

Dünya yapı kimyasalları ihracatında ilk sırayı Almanya almaktadır. 6,0 milyar dolar ihracat yapan Almanya'yı ABD ve Çin izlemektedir. Yapı kimyasallarında gelişmiş ülkeler arasında önemli bir rekabet yaşanmaktadır. Sonrasında Güney Kore ve Hollanda ile Japonya, Belçika, Tayvan ve İtalya sıralanmaktadırlar. İlk 10 içinde yer alan diğer iki ülke ise İtalya ve Fransa'dır. Türkiye 2019 yılında dünya ihracatında 16. sıraya yükselmiştir.

Tablo.255 Dünya Yapı Kimyasalları İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	6.276.376.000	1	ALMANYA	6.004.063.299
2	ABD	3.684.970.000	2	ABD	3.648.201.343
3	ÇİN	3.113.916.000	3	ÇİN	3.243.792.000
4	GÜNEY KORE	1.819.859.000	4	GÜNEY KORE	1.837.004.571
5	HOLLANDA	1.441.511.000	5	HOLLANDA	1.435.219.000
6	JAPONYA	1.436.612.000	6	JAPONYA	1.402.132.444
7	İTALYA	1.323.630.000	7	BELÇİKA	1.285.128.015
8	TAYVAN	1.323.288.000	8	TAYVAN	1.271.031.000
9	BELÇİKA	1.315.405.000	9	İTALYA	1.248.352.813
10	FRANSA	1.176.669.000	10	FRANSA	1.036.747.000
18	TÜRKİYE	475.949.613	16	TÜRKİYE	491.485.486
TOPLAM İHRACAT		33.317.964.000	TOPLAM İHRACAT		32.414.432.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya yapı kimyasalları ithalatında ilk üç pazar Çin, Almanya ve ABD'dir. İhracattaki ilk üç ülke aynı zamanda yapı kimyasallarında en büyük üç ithalat pazarını oluşturmaktadırlar. Fransa, Kanada ve Meksika ile diğer iki gelişmiş ülke, Rusya ve İngiltere de büyük pazarlardır. Türkiye dünya ithalatında 22. sıradadır.

Tablo.256 Dünya Yapı Kimyasalları İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	4.041.729.000	1	ÇİN	4.007.088.000
2	ALMANYA	2.310.357.000	2	ALMANYA	2.164.963.701
3	ABD	1.630.968.000	3	ABD	1.634.636.454
4	FRANSA	1.130.473.000	4	FRANSA	1.113.155.000
5	MEKSİKA	1.077.074.000	5	KANADA	1.063.268.319
6	KANADA	1.056.983.000	6	MEKSİKA	1.009.327.474
7	İNGİLTERE	976.838.000	7	RUSYA	954.688.000
8	RUSYA	966.521.000	8	İNGİLTERE	933.978.187
9	HOLLANDA	884.130.000	9	HOLLANDA	858.941.000
10	İTALYA	840.670.000	10	İTALYA	781.631.135
19	TÜRKİYE	624.349.386	22	TÜRKİYE	565.280.835
TOPLAM İTHALAT		34.569.949.000	TOPLAM İTHALAT		33.504.408.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2019

METAL BAZLI ÜRÜNLER

Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları
Alüminyum Sağlık Gereçleri
Kilitler ve Donanım Eşyaları
Armatür Musluk Vana ve Valfler
Demir Çelik Sağlık Gereçleri

ALÜMİNYUM İNŞAAT MALZEMELERİ VE AKSAMLARI

Alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları iki ana gruptan oluşmaktadır. İlk grupta bar, çubuk ve profiller, alüminyumdan ve alüminyum karışımdan ve kalınlığı > 0,2 mm olan tabakalar, levhalar ve şeritler ile yapılarda kullanılan tabakalar, çubuklar, köşebentler ve diğer şekillerde olan yapılar ve yapı parçaları yer almaktadır.

İkinci grupta ise alüminyumdan kapılar, kapı eşikleri, pencereler ve bunların kasaları (çerçeveleri) bulunmaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Alüminyum inşaat malzemeleri girişim sayıları ve üretim değerleri iki grupta değerlendirilmektedir. Buna göre ilk grupta yer alan alüminyum çubuk, profil, levha ve yapı parçaları girişim sayısı ve üretiminde 2014-2016 arası kademeli bir artış yaşanmıştır. 2018 ve 2019 yıllarında ise gerileme ortaya çıkmıştır. 2019 yılında girişim sayısı 350'ye düşerken, üretim yüzde 7,6 gerileyerek 1.073.900 ton olmuştur.

Tablo.257 Alüminyum Çubuk, Profil, Levha ve Yapı Parçaları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	356	1.288.862
2016	382	1.324.176
2017	385	1.267.063
2018	352	1.162.230
2019	350	1.073.900

Kaynak: TÜİK

Alüminyum inşaat malzemelerinde 2. grupta yer alan alüminyum kapı ve pencerelerde üretim 2019 yılında yüzde 18,9 gerilemiştir. Alüminyumdan kapı ve pencere üretimi 2019 yılında 25,57 milyon adet veya 306.855 ton olmuştur.

Tablo.258 Alüminyum Kapı Pencereler Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM ADET	ÜRETİM TON
2015	260	29.190.784	349.693
2016	307	35.115.234	421.396
2017	319	33.991.794	407.907
2018	291	31.570.704	378.842
2019	285	25.571.700	306.855

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Alüminyum inşaat malzemeleri iç pazarı 2014-2016 arasında kademeli ve istikrarlı bir büyüme göstermiştir. 2018 ve 2019 yıllarında ise iç pazarda önemli bir gerileme yaşanmıştır. Türkiye alüminyum inşaat malzemelerinde önemli bir üretici ve ihracatçı ülkedir. Ayrıca hızlı büyüyen bir iç pazara da sahiptir. Ancak 2018 ve özellikle 2019 yılında inşaat sektöründe yaşanan daralma nedeni ile iç pazar yüzde 20 küçülmüş ve 1,01 milyon tona inmiştir.

Tablo.259 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	1.638.555	388.447	141.741	1.391.849
2016	1.745.572	397.579	154.540	1.502.533
2017	1.674.970	401.610	170.212	1.443.571
2018	1.541.072	466.990	196.425	1.270.507
2019	1.380.755	551.606	185.214	1.014.363

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ihracatında rekabetçi ve önemli bir ülkedir. Alüminyum inşaat malzemelerinde yüksek bir ihracat gerçekleşmektedir. İhracat miktar olarak da yıllar itibarıyla artış göstermektedir. 2019 yılında ihracat miktar olarak yüzde 18,1 artarak 551.606 ton olmuştur. Değer olarak ise ihracat 2019 yılında yüzde 8,8 artarak 1,85 milyar dolara ulaşmıştır. Alüminyum ihracat birim fiyatları 2018 ve 2019 yıllarında büyük ölçüde dünya alüminyum fiyatlarındaki dalgalanmaya paralel hareket etmiştir.

Tablo.260 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	388.447	1.342,8	3,46
2016	397.579	1.286,3	3,24
2017	401.610	1.417,4	3,53
2018	466.990	1.695,6	3,63
2019	551.606	1.846,0	3,35

Kaynak: TÜİK

Türkiye önemli bir üretici ve ihracatçı ülke olmasına karşın alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ithalatı da yapılmakta ve ithalat yıllar itibarıyla miktar olarak yükselmektedir. Ancak 2019 yılında ithalat gerilemiştir. İthalat miktar olarak 2019 yılında yüzde 5,7 azalarak 185.214 ton olmuştur. İthalat değer olarak da düşmüştür ve 2019 yılında 579,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalat birim fiyatları ihracat birim fiyatlarına yakındır ve 2019 yılında düşmüştür.

Tablo.261 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	141.741	506,4	3,57
2016	154.540	505,4	3,27
2017	170.212	578,0	3,40
2018	196.425	678,5	3,45
2019	185.214	579,4	3,13

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin en önemli alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ihracat pazarı Almanya'dır. İhracatın yaklaşık yüzde 17'si Almanya'ya yapılmaktadır. 2019 yılında ABD'ye ihracatta sıçrama yaşanmıştır ve ABD 2. pazarımız konumunu güçlendirmiştir. Irak 3. sıraya yükselmiştir. İngiltere, İsviçre ve Fransa ilk üç ülkeyi izleyen diğer önemli pazarlardır. İlk 10 içinde yer alan diğer ihracat pazarı ülkeler ise gelişmiş ülkeler ile Polonya'dır.

Tablo.262 Türkiye'nin Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	300.398.271	1	ALMANYA	308.618.713
2	ABD	127.335.993	2	ABD	156.997.596
3	İNGİLTERE	97.734.398	3	IRAK	120.647.253
4	IRAK	95.166.767	4	İNGİLTERE	104.971.937
5	İSVİÇRE	70.017.675	5	İSVİÇRE	71.337.461
6	FRANSA	65.304.361	6	FRANSA	67.083.669
7	AVUSTURYA	63.056.769	7	AVUSTURYA	63.688.030
8	İSPANYA	59.293.447	8	POLONYA	60.770.985
9	İTALYA	52.754.178	9	İTALYA	57.308.761
10	POLONYA	51.083.409	10	İSPANYA	52.533.076
TOPLAM İHRACAT		1.695.892.368	TOPLAM İHRACAT		1.846.042.564

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye en çok alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ithalatını 2019 yılında Çin'den yapmıştır. Çin'in ardından 2. sırada yine Almanya gelmektedir. Daha sonra ABD, Güney Kore, Yunanistan ve Fransa sıralanmaktadır. Avusturya, Romanya ve İtalya ile İngiltere ithalat yapılan ülkeler arasındadır.

Tablo.263 Türkiye'nin Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	209.283.138	1	ÇİN	165.156.668
2	ALMANYA	168.527.101	2	ALMANYA	113.400.319
3	YUNANİSTAN	51.926.928	3	ABD	41.501.634
4	ABD	30.185.259	4	GÜNEY KORE	48.390.690
5	İTALYA	25.268.831	5	YUNANİSTAN	41.011.799
6	ROMANYA	24.070.349	6	FRANSA	23.334.829
7	GÜNEY KORE	17.845.345	7	AVUSTURYA	22.626.862
8	FRANSA	16.416.440	8	ROMANYA	21.273.848
9	İNGİLTERE	13.983.634	9	İTALYA	16.424.547
10	AVUSTURYA	12.686.540	10	İNGİLTERE	13.938.986
TOPLAM İTHALAT		678.495.023	TOPLAM İTHALAT		579.352.956

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ihracatı oldukça yüksek bir değere ulaşmıştır. Dünya ihracatı 2017 yılında değer olarak yüzde 1,95 artarak 57,61 milyar dolara yükselmiştir. Dünya ihracatında esas artış ise 2018 yılında gerçekleşmiştir. Dünya ihracatı 2018 yılında yüzde 18,6 artmış ve 68,3 milyar dolara ulaşmıştır. 2019 yılında ise değer olarak gerileme yaşanmıştır. 2019 yılında alüminyumdan metal ürünler gibi birçok metal ürünü ticaretine koruma önlemleri uygulanmıştır. Bu nedenle dünya alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ihracatı değer olarak yüzde 5,8 daralmıştır. Türkiye'nin ihracatı ise yüzde 18,1 yükselmiştir. Buna bağlı olarak Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2019 yılında ise yüzde 2,87'ye yükselmiştir.

Tablo.264 Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	1.471,4	58.967	2,50
2015	1.342,8	57.404	2,34
2016	1.286,3	56.511	2,28
2017	1.417,4	57.612	2,46
2018	1.695,6	68.311	2,48
2019	1.846,0	64.330	2,87

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.82 Türkiye'nin Dünya Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracatında Payı; Yüzde

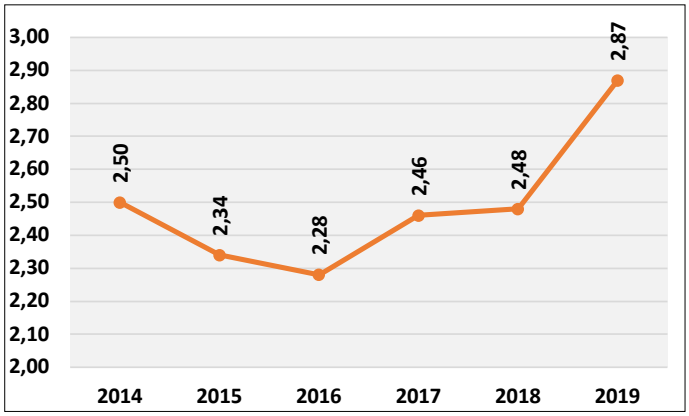

Dünya alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ihracatında güçlü ülkeler sıralanmaktadır. Dünya ihracatında ilk sırayı 13,22 milyar dolar ihracatı ile Çin almaktadır. Çin arkasından Almanya ve ABD yine yüksek ihracatları ile sıralanmaktadır. Bu ülkeleri 3 Avrupa ülkesi izlemektedir. Güney Kore ve Avusturya ilk 10 ihracatçı içindeki diğer ülkelerdir. Türkiye ise 2019 yılında 9. büyük ihracatçı haline gelmiştir. Belçika 10. sıraya inmiştir.

Tablo.265 Dünya Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	13.808.680.000	1	ÇİN	13.220.527.000
2	ALMANYA	9.395.981.000	2	ALMANYA	9.081.737.058
3	ABD	5.201.701.000	3	ABD	4.499.177.208
4	İTALYA	2.885.675.000	4	İTALYA	2.687.865.022
5	FRANSA	2.549.363.000	5	FRANSA	2.325.601.000
6	İSPANYA	2.235.910.000	6	İSPANYA	2.163.082.034
7	AVUSTURYA	2.037.401.000	7	GÜNEY KORE	2.019.469.495
8	GÜNEY KORE	2.022.358.000	8	AVUSTURYA	1.884.357.000
9	BELÇİKA	1.922.545.000	9	TÜRKİYE	1.846.042.564
10	TÜRKİYE	1.695.892.368	10	BELÇİKA	1.661.285.164
TOPLAM İHRACAT		68.311.186.000	TOPLAM İHRACAT		64.330.031.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya alüminyum inşaat malzemeleri ve aksamları ithalatında ABD 2019 yılında yine Almanya'nın önünde en büyük ithalat pazarı olmuştur. ABD 6,49 milyar dolar ithalat yapmıştır. ABD'yi Almanya 5,97 milyar dolar ithalat ile izlemektedir. 2019 yılında ülkelerin ithalatları azalmıştır. Fransa ve İngiltere ilk iki ülkeyi izlemektedirler. Meksika yine 5. sıradadır. Kanada, Japonya ve Hollanda diğer ithalat pazarlarıdır. Türkiye ithalatta 2019 yılında 30. sıraya gerilemiştir.

Tablo.266 Dünya Alüminyum İnşaat Malzemeleri ve Aksamları İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	6.762.421.000	1	ABD	6.489.775.727
2	ALMANYA	6.570.303.000	2	ALMANYA	5.970.466.814
3	FRANSA	3.475.947.000	3	FRANSA	3.258.122.000
4	İNGİLTERE	3.337.302.000	4	İNGİLTERE	3.087.589.130
5	MEKSİKA	2.598.585.000	5	MEKSİKA	2.748.587.513
6	KANADA	2.458.948.000	6	KANADA	2.207.274.954
7	HOLLANDA	1.687.744.000	7	JAPONYA	1.838.324.723
8	JAPONYA	1.633.434.000	8	HOLLANDA	1.647.545.000
9	POLONYA	1.615.142.000	9	AVUSTURYA	1.545.909.000
10	AVUSTURYA	1.553.436.000	10	İTALYA	1.469.479.562
26	TÜRKİYE	678.495.023	30	TÜRKİYE	579.352.956
TOPLAM İTHALAT		62.805.183.000	TOPLAM İTHALAT		59.639.413.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ALÜMİNYUM SAĞLIK GEREÇLERİ

Bu bölümde dökme alüminyumdan üretilen mutfak ve banyolarda kullanılan sağlık gereçleri yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Alüminyum sağlık gereçleri girişim sayısı ve üretimi yıllar itibarıyla kademeli ve istikrarlı bir artış göstermiş, 2015 ve 2016 yıllarında yeni girişimlerin de eklenmesi ile önemli ölçüde artmıştır. 2017 yılında alüminyumdan sağlık gereçleri üretimi yüzde 1,8 artış göstermiş ve 29.685 ton olarak gerçekleşmiştir. 2018 ve 2019 yıllarında ise üretim düşmüştür. 2018 yılında yüzde 18,6 gerileyen üretim 2019 yılında ise yüzde 7,5 düşmüş ve 22.360 tona inmiştir.

Tablo.267 Alüminyum Sağlık Gereçleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	14	25.151
2016	16	29.160
2017	17	29.685
2018	15	24.170
2019	15	22.360

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Alüminyum sağlık gereçleri üretiminin önemli bir bölümü iç pazarda kullanılmaktadır. İhracat ve özellikle ithalat düşük gerçekleşmektedir. Bu çerçevede iç pazarda da kademeli bir büyüme yaşanmaktadır. İç pazar 2017 yılında yüzde 2,4 büyüdükten sonra 2018 yılında yüzde 18,6 ve 2019 yılında ise yüzde 7,8 küçülmüş ve 22.110 ton olmuştur.

Tablo.268 Alüminyum Sağlık Gereçleri İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	25.151	648	14	24.517
2016	29.160	417	12	28.755
2017	29.685	241	5	29.449
2018	24.170	202	4	23.972
2019	22.360	254	4	22.110

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye diğer inşaat malzemeleri ile mukayese edildiğinde miktar ve değer olarak göreceli daha düşük ihracat yapmaktadır. İhracat miktar ve değer olarak 2015-2017 döneminde gerilemiştir. İhracat 2019 yılında ise artmış, 254 ton ve 2,08 milyon dolar olmuştur. İhracat birim fiyatları ise yüksektir ve 2019 yılında 8,19 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.269 Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	648	3,48	5,34
2016	417	2,41	5,60
2017	241	1,74	7,20
2018	202	1,85	9,14
2019	254	2,08	8,19

Kaynak: TÜİK

Türkiye miktar ve değer olarak çok düşük ithalat yapmaktadır. 2019 yılında ithalat sadece 4 ton ve 208.221 dolar olmuştur. İthalat birim fiyatı 2019 yılında artış göstermiştir ve ihracat birim fiyatının yaklaşık altı katı olmuştur.

Tablo.270 Alüminyum Sağlık Gereçleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	14	0,3	22,21
2016	12	0,3	22,44
2017	5	0,1	21,21
2018	4	0,11	27,78
2019	4	0,21	52,50

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin alüminyum sağlık gereçleri ihracatında en büyük pazarı Almanya'dır. Toplam ihracatının yaklaşık yüzde 67'si Almanya'ya yapılmaktadır. Diğer ihracat pazarlarını ise yakın ve komşu pazarlar oluşturmaktadır.

Tablo.271 Türkiye'nin Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	1.409.702	1	ALMANYA	1.399.906
2	MISIR	90.896	2	IRAK	253.332
3	AZERBAYCAN	42.483	3	MISIR	65.104
4	RUSYA	39.748	4	RUSYA	62.196
5	GÜRCİSTAN	39.510	5	AZERBAYCAN	56.608
6	LİBYA	22.403	6	GÜRCİSTAN	32.332
7	SURİYE	21.367	7	KATAR	26.658
8	İRAN	18.480	8	PAKİSTAN	22.342
9	MAKEDONYA	17.806	9	FAS	19.132
10	ROMANYA	14.551	10	KIBRIS	17.089
TOPLAM İHRACAT		**1.849.394**	**TOPLAM İHRACAT**		**2.076.584**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin alüminyum sağlık gereçleri ithalatı yaptığı en önemli ülke Almanya'dır. 2. sıraya ABD yükselmiştir. Çin 3. sıraya inmiştir. Diğer ülkelerden yapılan ithalat ise çok düşüktür.

Tablo.272 Türkiye'nin Alüminyum Sağlık Gereçleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	50.355	1	ALMANYA	176.418
2	ÇİN	38.561	2	ABD	11.517
3	ÇEK CUMHURİYETİ	9.417	3	ÇİN	7.828
4	ABD	6.442	4	HİNDİSTAN	7.356
5	POLONYA	1.780	5	JAPONYA	1.419
6	AVUSTURYA	1.221	6	FRANSA	1.324
7	HOLLANDA	557	7	İNGİLTERE	1.250
8	İNGİLTERE	449	8	AVUSTURYA	569
9	FRANSA	271	9	İTALYA	540
10	SLOVENYA	238			
TOPLAM İTHALAT		**109.583**	**TOPLAM İTHALAT**		**208.221**

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya alüminyum sağlık gereçleri ihracatı diğer inşaat malzemeleri ihracatı ile karşılaştırıldığında küçük kalmaktadır. 2018 yılında yüzde 5,4 düşen dünya ihracatı 2019 yılında ise yüzde 5,7 düşmüş ve 265 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2014-2017 arasında geriledikten sonra 2018 yılında yüzde 0,69'a ve 2019 yılında ise yüzde 0,78'e yükselmiştir.

Tablo.273 Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	4,20	334	1,26
2015	3,48	283	1,24
2016	2,41	289	0,83
2017	1,74	297	0,57
2018	1,85	281	0,69
2019	2,08	265	0,78

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.83 Türkiye'nin Dünya Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracatında Payı; Yüzde

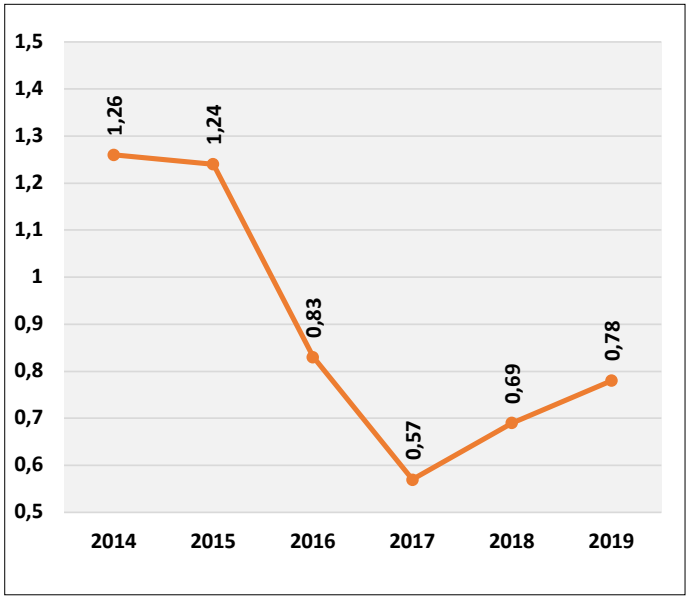

Dünya alüminyum sağlık gereçleri ihracatında ilk sırayı İtalya almaktadır. Çin 2. sıradadır. Bu iki ülkeyi İspanya, Almanya ve Çek Cumhuriyeti izlemektedir. İlk 10 ihracatçı içinde yer alan diğer ülkeler gelişmiş ülkelerdir. Polonya 2019 yılında ilk 10 ihracatçı içine girmiştir. Türkiye 18. ihracatçı olarak sıralanmaktadır.

Tablo.274 Dünya Alüminyum Sağlık Gereçleri İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	İTALYA	79.997.000	1	İTALYA	77.132.587
2	ÇİN	62.568.000	2	ÇİN	58.178.000
3	İSPANYA	17.681.000	3	İSPANYA	17.138.719
4	AVUSTURYA	12.662.000	4	ALMANYA	13.271.743
5	ALMANYA	12.634.000	5	ÇEK CUMHURİYETİ	13.068.895
6	ÇEK CUMHURİYETİ	12.170.000	6	AVUSTURYA	11.719.000
7	DANİMARKA	11.067.000	7	DANİMARKA	9.930.922
8	İSVİÇRE	5.887.000	8	POLONYA	6.821.524
9	FRANSA	5.875.000	9	HOLLANDA	6.128.000
10	İSVEÇ	5.695.000	10	İSVİÇRE	4.874.542
19	TÜRKİYE	1.849.394	18	TÜRKİYE	2.076.584
TOPLAM İHRACAT		278.045.000	TOPLAM İHRACAT		264.886.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya alüminyum sağlık gereçleri ithalatında ilk iki sırayı Almanya ve İrlanda almaktadır. İrlanda 2019 yılında 2. sıraya yükselmiş, Fransa 3. sıraya inmiştir. İlk 10 pazar içinde yer alan diğer ithalatçı ülkeler gelişmiş ülkelerdir. Türkiye ithalatta 2019 yılında 70. sıradadır.

Tablo.275 Dünya Alüminyum Sağlık Gereçleri İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	32.486.000	1	ALMANYA	58.136.698
2	FRANSA	27.255.000	2	İRLANDA	27.621.000
3	İRLANDA	22.661.000	3	FRANSA	20.439.000
4	İSVİÇRE	18.245.000	4	ABD	18.506.228
5	ABD	16.886.000	5	İSVİÇRE	13.391.235
6	HOLLANDA	14.247.000	6	HOLLANDA	11.669.000
7	İTALYA	10.968.000	7	BELÇİKA	10.785.492
8	AVUSTURYA	10.483.000	8	İNGİLTERE	10.654.764
9	İSVEÇ	10.215.000	9	AVUSTURYA	10.049.000
10	BELÇİKA	10.119.000	10	İSVEÇ	9.902.994
97	TÜRKİYE	109.583	70	TÜRKİYE	208.221
TOPLAM İTHALAT		278.045.000	TOPLAM İTHALAT		284.940.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

KİLİTLER VE DONANIM EŞYALARI

Bu bölüm altında iki ana ürün grubu olarak metalden kilitler ve metalden donanım eşyaları yer almaktadır. Kilitleri; metalden asma kilitler, metalden bina kapıları için kullanılan silindir kilitler ve silindir kilitler hariç bina kapıları için kullanılan metalden kilitler oluşturmaktadır.

Donanım eşyaları olarak ise metalden parçalar (asma kilitler, kilitler ile kilitli klipsler ve kilitli çerçeveler için), metalden otomatik kapı kapayıcıları ile yine metalden şapka askıları, şapka kancaları, dirsekler, portmantolar, havluluklar, fırçalıklar ve anahtar askıları yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Kilitler ve donanım eşyaları üretimi 2017 yılında önemli bir toparlanmanın ardından 2018 ve 2019 yıllarında gerileme göstermiştir. Kilit üretimi 2019 yılında yüzde 7,2 azalarak 141,65 milyon adede inmiştir. Yine benzer şekilde donanım eşyası üretimi de yüzde 7,2 düşerek 155.980 ton olarak gerçekleşmiştir. Donanım eşyası girişim sayıları da kademeli olarak düşmektedir.

Tablo.276 Kilitler ve Donanım Eşyaları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	KİLİTLER		DONANIM EŞYASI	
	FİRMA SAYISI	ÜRETİM ADET	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	42	135.603.000	148	134.344
2016	50	125.938.752	172	141.770
2017	45	167.611.288	180	188.290
2018	46	152.645.579	137	168.081
2019	46	141.654.600	135	155.980

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Metal kilitler ve donamım eşyaları iç pazarı 2014-2016 arasındaki zayıf talep sonrası 2017 yılında yüzde 42,8 büyüyerek 177.119 ton olarak gerçekleşmiştir. 2018 ve 2019 yıllarında ise iç tüketim önemli ölçüde küçülmüştür. 2019 yılında iç tüketim yüzde 20,4 daralarak 109.231 tona kadar gerilemiştir. Böylece 2015 yılı tüketim seviyesinin de altına inilmiştir.

Tablo.277 Kilitler ve Donamım Eşyaları İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	175.025	82.372	27.928	120.581
2016	179.552	82.191	26.648	124.009
2017	239.773	92.044	29.390	177.119
2018	213.875	103.896	27.260	137.239
2019	198.476	110.880	21.635	109.231

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye, metal kilitler ve donanım eşyalarında önemli bir ihracat gerçekleştirmektedir. 2017 yılında ihracat miktar olarak yüzde 12, 2018 yılında yüzde 13 artmış ve 103.896 ton olmuştur. 2019 yılında ise ihracat miktar olarak yüzde 6,7 artmış ve 110.880 tona yükselmiştir. İhracat değer olarak ise 2019 yılında 460,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat birim fiyatları ise gerileme eğilimindedir.

Tablo.278 Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	82.372	384,6	4,67
2016	82.191	379,2	4,61
2017	92.044	413,9	4,50
2018	103.896	455,1	4,38
2019	110.880	460,3	4,15

Kaynak: TÜİK

Türkiye, metal kilitler ve donanım eşyalarında, birim fiyatları daha yüksek olan ürünler ağırlıklı olmak üzere istikrarlı bir ithalat da yapmaktadır. Ancak ithalat 2018 yılında sınırlı, 2019 yılında ise önemli bir gerileme göstermiştir. İthalat birim fiyatları ihracat fiyatlarının oldukça üzerindedir.

Tablo.279 Kilitler ve Donanım Eşyaları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	27.928	252,6	9,05
2016	26.648	230,3	8,64
2017	29.390	251,7	8,56
2018	27.260	208,1	7,63
2019	21.635	171,9	7,95

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin kilitler ve donanım eşyaları ihracatında ilk 4 sırayı yakın ve komşu ülkeler almaktadır. Rusya ilk sıradaki yerini korumuştur. Romanya, Irak ve İran Rusya'yı izlemektedirler. ABD 5. sıraya çıkmıştır. Daha sonra ilk 10 ihracat pazarı içinde Almanya, Suudi Arabistan ve Fransa gibi ülkeler yer almaktadır.

Tablo.280 Türkiye'nin Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	RUSYA	41.630.126	1	RUSYA	42.611.183
2	ROMANYA	33.909.062	2	ROMANYA	34.109.600
3	İRAN	30.965.750	3	IRAK	27.127.300
4	IRAK	26.398.855	4	İRAN	24.023.497
5	ALMANYA	23.334.682	5	ABD	23.558.650
6	ABD	21.727.719	6	ALMANYA	23.556.091
7	SUUDİ ARABİSTAN	15.855.035	7	SUUDİ ARABİSTAN	19.718.573
8	FRANSA	15.272.652	8	FRANSA	17.925.620
9	CEZAYİR	14.131.191	9	UKRAYNA	13.903.999
10	UKRAYNA	13.857.612	10	MISIR	13.359.417
TOPLAM İHRACAT		454.999.443	TOPLAM İHRACAT		460.306.827

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin en çok kilitler ve donanım eşyaları ithalatı yaptığı ülke 2019 yılında Almanya olmuş, Çin 2. sıraya inmiştir. İtalya, ABD ve Fransa bu iki ülkeyi izlemektedirler. Diğer ilk 10 ithalatçı ülke arasında Polonya ve Çek Cumhuriyeti de yer almaktadır.

Tablo.281 Türkiye'nin Kilitler ve Donanım Eşyaları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	50.085.477	1	ALMANYA	42.750.421
2	ALMANYA	48.489.572	2	ÇİN	35.581.247
3	İTALYA	20.340.049	3	İTALYA	17.295.253
4	FRANSA	12.993.458	4	ABD	11.017.523
5	ABD	9.219.128	5	FRANSA	10.029.552
6	AVUSTURYA	7.652.249	6	İSPANYA	7.415.201
7	GÜNEY KORE	7.459.455	7	POLONYA	6.946.994
8	İSPANYA	6.251.320	8	AVUSTURYA	5.931.879
9	ÇEK CUMHURİYETİ	5.779.635	9	GÜNEY KORE	5.287.611
10	POLONYA	5.572.858	10	ÇEK CUMHURİYETİ	3.841.590
TOPLAM İTHALAT		208.050.097	TOPLAM İTHALAT		171.853.020

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya kilitler ve donanım eşyaları ihracatı 2017 yılında değer olarak yüzde 1,9 artarak 25,44 milyar dolara ulaşmıştır. Esas artış 2018 yılında yaşanmıştır. Dünya ihracatı yüzde 19,3 artarak 30,35 milyar dolara yükselmiştir. 2019 yılında ise dünya ihracatı yüzde 4,4 düşmüş ve 29,0 milyar dolara inmiştir.

Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise yıllar itibarıyla dalgalanma göstermektedir. Türkiye'nin payı 2014 yılında yüzde 1,71 iken 2015 yılında yüzde 1,49'a düşmüştür. İzleyen iki yıl ise pay artmış ve 2017 yılında yüzde 1,63 olmuştur. 2018 yılında pay yeniden yüzde 1,5'e inmiştir. Türkiye'nin payı 2019 yılında ise yüzde 1,59'a yükselmiştir.

Tablo.282 Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	451,2	26.371	1,71
2015	384,6	25.807	1,49
2016	379,2	24.963	1,52
2017	413,9	25.444	1,63
2018	455,0	30.347	1,50
2019	460,3	28.997	1,59

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.84 Türkiye'nin Dünya Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracatında Payı; Yüzde

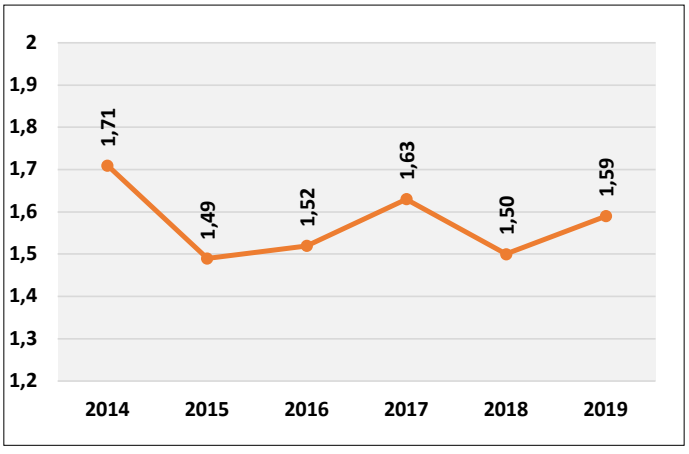

Dünya kilitler ve donanım eşyaları ihracatında ilk sırayı büyük bir farkla Çin almaktadır. Çin dünya ihracatının yaklaşık üçte birini yapmaktadır. Çin'i Almanya, ABD ve İtalya izlemektedir. Avusturya, Meksika ve Tayvan da önemli ihracatçı ülkeler olarak sıralanmaktadır. Polonya ilk 10 büyük ihracatçı arasında yer almaktadır. Türkiye 2019 yılında dünya ihracatında 15. sırada yer almaktadır.

Tablo.283 Dünya Kilitler ve Donanım Eşyaları İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	9.204.648.000	1	ÇİN	10.029.928.000
2	ALMANYA	3.756.782.000	2	ALMANYA	3.656.853.002
3	ABD	2.139.540.000	3	ABD	2.257.881.359
4	İTALYA	1.572.276.000	4	İTALYA	1.462.393.724
5	AVUSTURYA	1.069.917.000	5	AVUSTURYA	1.067.988.000
6	TAYVAN	1.059.132.000	6	MEKSİKA	1.056.900.044
7	MEKSİKA	1.049.813.000	7	TAYVAN	1.040.958.000
8	POLONYA	669.679.000	8	POLONYA	694.765.377
9	FRANSA	523.848.000	9	FRANSA	539.220.000
10	ÇEK CUMHURİYETİ	513.254.000	10	KANADA	511.768.978
16	TÜRKİYE	454.999.443	15	TÜRKİYE	460.306.827
TOPLAM İHRACAT		28.919.654.000	TOPLAM İHRACAT		28.996.691.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya kilitler ve donanım eşyaları ithalatında ilk sırayı büyük bir farkla ABD almaktadır. ABD dünya ithalatının beşte birini yapmaktadır. Almanya, Fransa ve İngiltere ABD'yi izlemektedir. Kanada ithalatta 5. sıraya yükselmiştir. Meksika, Polonya ve Çin de ihracatçı olmalarına rağmen aynı zamanda ilk 10 büyük ithalat pazarı içinde de yer almaktadırlar. 2019 yılında ilk 10 ithalatçı içinden Rusya çıkmış, Japonya girmiştir. Türkiye dünya ithalatında 38. sıradadır.

Tablo.284 Dünya Kilitler Ve Donanım Eşyaları İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	6.325.097.000	1	ABD	6.089.923.532
2	ALMANYA	2.005.972.000	2	ALMANYA	1.995.444.998
3	FRANSA	1.354.944.000	3	FRANSA	1.478.558.000
4	İNGİLTERE	1.269.788.000	4	İNGİLTERE	1.287.540.375
5	MEKSİKA	1.205.372.000	5	KANADA	1.199.974.593
6	KANADA	1.174.235.000	6	MEKSİKA	1.138.590.534
7	POLONYA	920.443.000	7	POLONYA	942.994.826
8	ÇİN	874.551.000	8	ÇİN	863.483.000
9	HOLLANDA	811.692.000	9	HOLLANDA	860.273.000
10	RUSYA	720.394.000	10	JAPONYA	675.055.953
33	TÜRKİYE	208.050.097	38	TÜRKİYE	171.853.020
TOPLAM İTHALAT		30.347.026.000	TOPLAM İTHALAT		30.395.469.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ARMATÜR MUSLUK VANA VE VALFLER

Bu grup altında eviye, lavabo, klozet, küvet ve benzeri sabit eşyalar için armatür, musluk, tıkaç ve vanalar ile işlem kontrol valfler; sürgülü valfler, glob valfler ve diğer valfler yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Armatür musluk vana ve valfler üretimi 2017 yılında yüzde 23 artarak 46.613 ton olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılında üretim bu kez yüzde 0,8 düşmüş ve 46.249 ton olmuştur. 2019 yılında ise üretim yüzde 2 düşerek 45.325 ton olarak gerçekleşmiştir. İşlem kontrol valfleri ise 2017 yılında 47.855 ton üretildikten sonra 2018 yılında üretim yüzde 48 artarak 71.075 tona ulaşmıştır. 2019 yılında ise üretim yüzde 2 gerileyerek 69.655 tona inmiştir.

Tablo.285 Armatür Musluk Vana ve Valfler Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	ARMATÜR MUSLUK VE VANALAR		İŞLEM KONTROL VALFLERİ	
	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	62	46.212	70	43.259
2016	73	37.923	88	44.248
2017	67	46.613	88	47.855
2018	58	46.249	88	71.075
2019	58	45.325	88	69.655

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Armatür musluk vana ve valfler iç pazarı 2014-2018 arasında miktar olarak önemli bir artış eğilimi göstermiştir. 2018 yılında pazar büyüklüğü 109.887 tona ulaşmıştır. 2019 yılında ise iç pazarda tüketim yüzde 8,6 küçülmüştür. Türkiye üretiminin yaklaşık üçte birini her yıl ihraç etmektedir. Ancak önemli ölçüde ithalat yaptığı da görülmektedir. Buna karşın 2019 yılında ithalatta da önemli düşüş yaşanmıştır. Bu çerçevede iç pazar veya tüketim 2019 yılında 100.421 ton olmuştur.

Tablo.286 Armatür Musluk Vana ve Valfler İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	89.741	34.053	31.010	86.698
2016	82.171	32.452	40.146	89.865
2017	94.467	33.157	39.148	100.458
2018	117.324	36.059	28.622	109.887
2019	114.980	39.000	24.441	100.421

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye armatür musluk vana ve valfler alanında rekabetçi ve önemli bir ihracatçı ülkedir. İhracat küresel koşullar ve pazar koşullarındaki iyileşmeler ile 2017 yılında yeniden artmış, 2018 ve 2019 yıllarında da yükselmiştir. İhracat 2019 yılında ise miktar olarak yüzde 8,2 artmış ve 39.000 tona çıkmıştır. İhracat değer olarak da 400,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat birim fiyatları 2018 yılından sonra 2019 yılında da yükselmiştir.

Tablo.287 Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	34.053	356,8	10,48
2016	32.452	302,5	9,32
2017	33.157	317,2	9,57
2018	36.059	350,7	9,73
2019	39.000	400,3	10,26

Kaynak: TÜİK

Türkiye armatür musluk vana ve valfler alanında rekabetçi ve önemli bir ihracatçı ülke olmasına karşın değer olarak ihracatının çok üzerinde ithalat da yapmaktadır. Ancak ithalat 2018 ve 2019 yıllarında miktar olarak önemli ölçüde düşmüştür. İthalat 2019 yılında değer olarak ise yüzde 1,8 yükselerek 608,5 milyon dolar olmuştur. İthalat birim fiyatları 2019 yılında önemli ölçüde yükselmiştir.

Tablo.288 Armatür Musluk Vanalar ve Valfler İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	31.010	620,7	20,01
2016	40.146	734,0	18,28
2017	39.148	755,5	19,30
2018	28.622	597,7	20,89
2019	24.441	608,5	24,90

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin armatür musluk vana ve valfler ihracatında geleneksel ihracat pazarları bulunmaktadır. Irak, Almanya ve Mısır 2019 yılında da ilk üç pazarı oluşturmaktadır. ABD, BAE, Azerbaycan ve Suudi Arabistan diğer önemli pazarlardır. Ardından yine yakın ve komşu ülkeler sıralanmaktadır. Hindistan 2019 yılında ilk 10 ihracat pazarı içine 6. sıradan girmiştir. Rusya 7. sıraya inmiştir. Libya da ilk 10 pazarımız içine katılmıştır.

Tablo.289 Türkiye'nin Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	36.159.436	1	IRAK	35.062.995
2	MISIR	26.745.249	2	ALMANYA	25.911.582
3	ALMANYA	26.733.085	3	MISIR	21.000.196
4	ABD	17.114.859	4	ABD	18.968.525
5	AZERBAYCAN	12.284.145	5	BAE	17.418.143
6	RUSYA	10.482.503	6	HİNDİSTAN	14.770.937
7	ÖZBEKİSTAN	10.139.643	7	RUSYA	14.392.494
8	İRAN	9.545.944	8	SUUDİ ARABİSTAN	14.173.846
9	ÜRDÜN	9.275.350	9	AZERBAYCAN	12.187.852
10	İTALYA	8.835.122	10	LİBYA	11.030.099
TOPLAM İHRACAT		350.798.574	TOPLAM İHRACAT		400.334.917

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin en çok armatür musluk vana ve valfler ithalatı yaptığı ülkelerin başında İtalya gelmektedir. Almanya 2. sıraya yükselmiştir. Çin ve ABD bu iki ülkeyi izlemektedirler. Çek Cumhuriyeti ve Polonya önemli ithalat yaptığımız ülkeler haline gelmiştir. İthalat yaptığımız ilk 10 içinde yer alan diğer ülkeler ise gelişmiş ülkeler olarak sıralanmaktadır.

Tablo.290 Türkiye'nin Armatür Musluk Vana ve Valfler İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İTALYA	120.937.904	1	İTALYA	141.173.514
2	ÇİN	105.597.376	2	ALMANYA	94.094.467
3	ALMANYA	74.451.313	3	ÇİN	69.902.285
4	ABD	63.556.208	4	ABD	67.303.834
5	ÇEK CUMHURİYETİ	29.235.401	5	ÇEK CUMHURİYETİ	29.800.144
6	FRANSA	28.413.100	6	FRANSA	25.811.970
7	POLONYA	26.761.117	7	POLONYA	22.625.384
8	İSPANYA	20.787.279	8	İSPANYA	22.399.057
9	İNGİLTERE	14.692.839	9	JAPONYA	18.937.335
10	HOLLANDA	14.495.732	10	HOLLANDA	18.887.553
TOPLAM İTHALAT		597.695.742	TOPLAM İTHALAT		608.516.372

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya armatür musluk vana ve valfler ihracatı 2017 yılında yüzde 2,2 artarak 47,98 milyar dolara yükselmiştir. 2018 yılında ihracat bu kez yüzde 11,6 artmış ve 53,55 milyar dolara ulaşmıştır. 2019 yılında ise dünya ihracatı durağanlaşmış ve yüzde 0,4 düşmüştür. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2014 yılında yüzde 0,82 iken 2016 yılında yüzde 0,64'e düşmüş, 2017 ve 2018 yılında yüzde 0,66'ya yükselmiştir. 2019 yılında ise Türkiye'nin payı yüzde 0,75 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.291 Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	435,3	52.894	0,82
2015	356,8	48.593	0,73
2016	302,5	46.947	0,64
2017	317,2	47.980	0,66
2018	350,8	53.554	0,66
2019	400,3	53.333	0,75

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.85 Türkiye'nin Dünya Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracatında Payı; Yüzde

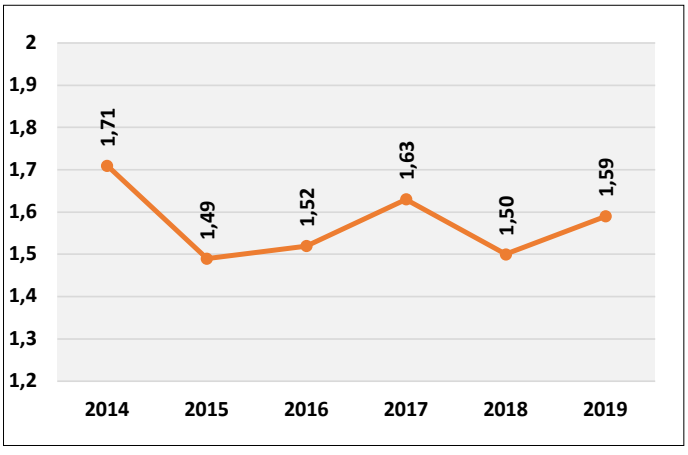

Dünya armatür musluk vana ve valfler ihracatında önemli ve güçlü ülkeler bulunmaktadır. Çin dünya ihracatında ilk sırayı almaktadır. Almanya, ABD ve İtalya birbirilerine yakın ve yüksek ihracatları ile Çin'i izlemektedirler. Japonya ve Fransa önemli ihracatçı ülkelerdir. Meksika, Çek Cumhuriyeti ve Güney Kore de ilk 10 ihracatçı içinde yer almaktadır. Türkiye 2019 yılında 25. sıraya yükselmiştir.

Tablo.292 Dünya Armatür Musluk Vana ve Valfler İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	11.316.574.000	1	ÇİN	11.118.347.125
2	ALMANYA	7.025.833.000	2	ALMANYA	7.054.415.527
3	ABD	6.633.594.000	3	ABD	6.405.692.885
4	İTALYA	5.450.174.000	4	İTALYA	5.386.044.582
5	JAPONYA	2.115.589.000	5	JAPONYA	1.915.033.390
6	FRANSA	1.608.394.000	6	FRANSA	1.638.882.000
7	MEKSİKA	1.585.300.000	7	İNGİLTERE	1.598.877.582
8	İNGİLTERE	1.529.593.000	8	MEKSİKA	1.574.841.409
9	ÇEK CUMHURİYETİ	1.310.923.000	9	ÇEK CUMHURİYETİ	1.290.738.735
10	GÜNEY KORE	1.135.712.000	10	GÜNEY KORE	1.098.971.697
26	TÜRKİYE	350.798.574	25	TÜRKİYE	400.334.917
TOPLAM İHRACAT		53.553.528.000	TOPLAM İHRACAT		53.332.828.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya armatür musluk vana ve valfler ithalatında en büyük pazar ABD'dir. Çin, Almanya ve Kanada ABD'yi izlemektedirler. 2019 yılında Brezilya ilk 10 içine 5. sıradan girmiştir. Fransa ile İngiltere bu ülkeleri izlemektedirler. Rusya ve Meksika 2019 yılında da ilk 10 ithalatçı içinde yer almıştır. Türkiye dünya ithalatında 25. sırada yer bulmaktadır.

Tablo.293 Dünya Armatür Musluk Vana ve Valfler İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	9.525.110.000	1	ABD	8.725.685.256
2	ÇİN	4.219.117.000	2	ÇİN	4.324.619.000
3	ALMANYA	3.356.908.000	3	ALMANYA	3.372.396.888
4	KANADA	2.340.697.000	4	KANADA	2.283.678.469
5	FRANSA	1.991.168.000	5	BREZİLYA	2.166.304.000
6	İNGİLTERE	1.849.885.000	6	FRANSA	2.093.167.000
7	GÜNEY KORE	1.579.807.000	7	İNGİLTERE	1.860.391.115
8	RUSYA	1.492.903.000	8	RUSYA	1.765.922.000
9	MEKSİKA	1.467.607.000	9	GÜNEY KORE	1.588.746.046
10	JAPONYA	1.362.715.000	10	MEKSİKA	1.470.104.949
25	TÜRKİYE	597.695.742	25	TÜRKİYE	608.516.372
TOPLAM İTHALAT		54.682.104.000	TOPLAM İTHALAT		55.731.797.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

DEMİR ÇELİK SAĞLIK GEREÇLERİ

Demir çelik sağlık gereçleri başlığı altında paslanmaz çelikten eviyeler ve lavabolar, dökme demirden küvetler (emaye yapılmış olsun olmasın), diğer demirden veya çelikten küvetler (emaye yapılmış olsun olmasın) ile birlikte demir çelik diğer sağlık gereçleri ve bunların parçaları yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Demir çelik sağlık gereçleri üretimi eviye, lavabo ve küvetler ile diğer sağlık gereçleri için ayrı değerlendirilmektedir. Adet olarak izlenen eviye lavabo ve küvet üretimi 2018 yılındaki düşüşün ardından 2019 yılında da yüzde 7 azalarak 3.531.200 adet olarak gerçekleşmiştir. Ton olarak izlenen diğer sağlık gereçleri üretiminde ise 2018 yılındaki yüksek artışın ardından 2019 yılında üretim yüzde 7 düşerek 11.000 ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.294 Demir Çelik Sağlık Gereçleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	EVİYE, LAVABO, KÜVET		DİĞER SAĞLIK GEREÇLERİ	
	FİRMA SAYISI	ÜRETİM ADET	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	26	6.695.063	10	6.347
2016	28	6.236.836	25	7.446
2017	26	5.273.656	28	6.723
2018	23	3.797.013	25	11.828
2019	23	3.531.200	25	11.000

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Demir çelik sağlık gereçleri tüketimi büyük ölçüde iç üretim ile karşılanmaktadır. Üretim bilgilerinin adet ve ton olarak ayrı ayrı hesaplanıyor olması mutlak tüketim verilerine ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Bununla birlikte ithalat ve ihracat verileri miktar olarak oldukça sınırlı olduğu için iç pazar tüketiminin üretim verilerine yakın gerçekleştiği öngörülmektedir.

Dış Ticaret

Türkiye'nin demir çelik sağlık gereçleri ihracatı diğer ürünler ile karşılaştırıldığında miktar ve değer olarak daha sınırlı kalmaktadır. Demir çelik sağlık gereçleri ihracatı miktar olarak 2019 yılında yüzde 10,9 artmıştır. İhracat değer olarak 2019 yılında yüzde 8,1 artmış ve 68,1 milyon dolara çıkmıştır. Ortalama ihracat birim fiyatı ise 2018 yılında sınırlı ölçüde yükseldikten sonra 2019 yılında bu kez sınırlı ölçüde düşmüştür. Ancak ihracat birim fiyatları Türkiye ortalamasına göre yüksektir.

Tablo.295 Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	9.719	65,8	6,77
2016	9.030	61,0	6,75
2017	9.450	59,5	6,30
2018	9.834	63,0	6,41
2019	10.903	68,1	6,25

Kaynak: TÜİK

Türkiye demir çelik sağlık gereçleri ithalatı miktar ve değer olarak 2018 ve 2019 yıllarında gerilemiştir. 2019 yılında 741 ton karşılığında 7,1 milyon dolar tutarında ithalat yapılmıştır. İthalat birim fiyatı ise 2019 yılında sınırlı ölçüde yükselmiştir.

Tablo.296 Demir Çelik Sağlık Gereçleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	1.204	13,1	10,86
2016	1.153	11,7	10,18
2017	1.260	12,3	9,73
2018	1.109	10,4	9,36
2019	741	7,1	9,58

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin demir çelik sağlık gereçleri öncelikli pazarlarını geleneksel yakın ve komşu pazarlar ile AB ülkeleri oluşturmaktadır. 2019 yılında ihracatta ilk sıraya Mısır yükselmiştir. Almanya ve ABD Mısır'ı izlemektedir. Polonya 4. sırada yer almıştır. Fransa, Romanya, İngiltere ve Rusya diğer pazarlardır. Fas 2019 yılında ilk 10 ihracatçı içine girmiştir.

Tablo.297 Türkiye'nin Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	7.125.440	1	MISIR	6.112.707
2	MISIR	6.990.400	2	ALMANYA	5.207.563
3	ABD	4.520.174	3	ABD	3.914.356
4	POLONYA	3.366.150	4	POLONYA	3.378.593
5	FRANSA	1.912.312	5	FRANSA	2.846.798
6	İSPANYA	1.777.900	6	ROMANYA	2.769.145
7	İNGİLTERE	1.696.500	7	İNGİLTERE	2.498.046
8	ROMANYA	1.555.717	8	RUSYA	2.292.750
9	BAE	1.504.100	9	BAE	2.246.972
10	RUSYA	1.177.400	10	FAS	1.978.002
TOPLAM İHRACAT		63.040.525	TOPLAM İHRACAT		68.093.663

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin en çok demir çelik sağlık gereçleri ithalatı yaptığı ülkelerin başında Çin gelmektedir. Çin'den göreceli fiyat avantajı olan ürünler ithal edilmektedir. İthalatta 2. ve 3. sırada Almanya ve İtalya yer almaktadır. Bu ülkelerden ise daha nitelikli ürünler ithalatı yapılmaktadır.

Tablo.298 Türkiye'nin Demir Çelik Sağlık Gereçleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	4.126.535	1	ÇİN	2.765.743
2	ALMANYA	2.030.527	2	ALMANYA	1.361.543
3	İTALYA	1.459.562	3	İTALYA	1.193.603
4	İSPANYA	659.755	4	MISIR	477.151
5	MISIR	629.457	5	İSPANYA	269.830
6	YUNANİSTAN	221.030	6	YUNANİSTAN	164.183
7	AVUSTURYA	202.899	7	ABD	160.107
8	ABD	171.068	8	AVUSTURYA	157.200
9	SLOVENYA	127.360	9	İSVİÇRE	139.762
10	DANİMARKA	75.448	10	FİNLANDİYA	77.581
TOPLAM İTHALAT		10.371.082	TOPLAM İTHALAT		7.106.265

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya demir çelik sağlık gereçleri ihracatı diğer birçok inşaat malzemesinde olduğu gibi küresel koşulların iyileşmesi ile 2017 yılında toparlanmıştır. Dünya ihracatı 2018 yılında yüzde 15,3 artarak 3,44 milyar dolara çıkmıştır. 2019 yılında ise diğer birçok inşaat malzemesinden farklı olarak demir çelik sağlık gereçleri ihracatı artmıştır. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı 2014 yılında yüzde 2,47 iken 2018 yılında yüzde 1,84 olmuştur. Pay 2019 yılında ise tekrar artarak yüzde 1,91'e çıkmıştır.

Tablo.299 Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	83,2	3.378	2,47
2015	65,8	3.324	2,00
2016	61,0	2.965	2,06
2017	59,5	2.980	2,00
2018	63,0	3.436	1,84
2019	68,1	3.566	1,91

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.86 Türkiye'nin Dünya Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracatında Payı; Yüzde

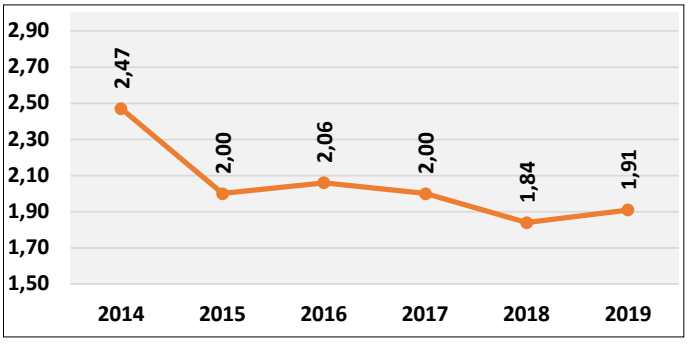

Dünya demir çelik sağlık gereçleri ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin dünya ihracatının yaklaşık yüzde 51'ini gerçekleştirmektedir. Almanya, ABD ve İtalya nitelikli ürünleri ile Çin'i izlemektedir. İtalya, Tayvan ve Hollanda ilk üç ülkeyi izlemektedir. Türkiye dünya demir çelik sağlık gereçleri ihracatında 2019 yılında 8. sıraya yükselmiştir.

Tablo.300 Dünya Demir Çelik Sağlık Gereçleri İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	1.647.992.000	1	ÇİN	1.828.235.000
2	ALMANYA	401.376.000	2	ALMANYA	385.078.654
3	İTALYA	125.411.000	3	ABD	124.686.700
4	ABD	120.066.000	4	İTALYA	114.739.046
5	TAYVAN	102.316.000	5	TAYVAN	94.785.000
6	İSPANYA	82.553.000	6	HOLLANDA	80.855.000
7	HOLLANDA	72.346.000	7	İSPANYA	77.580.592
8	MEKSİKA	63.117.000	8	TÜRKİYE	68.093.663
9	TÜRKİYE	63.040.525	9	MEKSİKA	57.880.293
10	VİETNAM	57.071.000	10	PORTEKİZ	52.428.557
TOPLAM İHRACAT		3.435.901.000	TOPLAM İHRACAT		3.566.377.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya demir çelik sağlık gereçleri ithalatında ABD en büyük pazardır. ABD dünya ithalatının yaklaşık yüzde 20'sini yapmaktadır. Almanya ve İngiltere diğer önemli ithalat pazarlarıdır. Vietnam 2019 yılında 4. büyük ithalatçı haline gelmiştir. Fransa, Hollanda ve Kanada diğer ülkelerdir. Rusya 9. büyük pazardır. Türkiye ithalatta 2019 yılında 67. sıraya inmiştir.

Tablo.301 Dünya Demir Çelik Sağlık Gereçleri İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	645.310.000	1	ABD	552.062.698
2	ALMANYA	187.177.000	2	ALMANYA	187.178.377
3	İNGİLTERE	145.196.000	3	İNGİLTERE	138.475.811
4	FRANSA	113.667.000	4	VİETNAM	135.362.000
5	HOLANDA	108.600.000	5	FRANSA	113.894.000
6	VİETNAM	106.504.000	6	HOLLANDA	112.941.001
7	KANADA	101.056.000	7	KANADA	91.413.315
8	AVUSTRALYA	87.838.000	8	AVUSTRALYA	77.234.000
9	RUSYA	76.324.000	9	RUSYA	74.737.000
10	İSVİÇRE	74.801.000	10	İSVİÇRE	74.206.452
51	TÜRKİYE	10.371.082	67	TÜRKİYE	7.106.265
TOPLAM İTHALAT		3.102.246.000	TOPLAM İTHALAT		3.073.723.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2019

ELEKTRİK MALZEMELERİ VE TEÇHİZATLARI

Elektrik Malzemeleri
Yalıtımlı Kablolar
Isıtma ve Soğutma Cihazları
Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler
Güvenlik ve Alarm Sistemleri
Sayaçlar
Aydınlatma Ekipmanları

ELEKTRİK MALZEMELERİ

İnşaat sektöründe kullanılan elektrik malzemelerinin kapsamı şöyledir; sigortalar, voltaj ≤1000 V için olanlar, otomatik devre kesiciler, voltaj ≤1000 V için olanlar, başka yerde sınıflandırılmamış elektrik devrelerini koruma cihazları, voltaj ≤1000 V için olanlar. Röleler, voltaj ≤1000 V için olanlar, anahtarlar, voltaj ≤ 1000 V için olanlar, lamba duyları, voltajı ≤ 1000 V için olanlar, başka yerde sınıflandırılmamış fiş, priz ve diğer malzemeler. (elektrik devrelerini anahtarlama veya koruma için)

Girişim Sayısı ve Üretim

Elektrik malzemeleri sanayisinde yer alan girişim sayıları ile üretim verileri Tablo.302'de sunulmaktadır. Elektrik malzemeleri kapsamında çok fazla sayıda alt ürün bulunmaktadır. Bu nedenle toplulaştırılmış bir üretim bilgisine ulaşma olanağı oldukça sınırlıdır. Yine üretim bilgileri TÜİK tarafından adet olarak hesaplanmakta ve 1 yıl geriden gelerek yayınlanmaktadır.

Tablo.302 Elektrik Malzemeleri Girişim Sayısı

	2014	2015	2016	2017	2018
Sigortalar	10	11	12	13	11
Otomatik devre kesiciler	2	4	2	2	2
Elektrik devrelerini koruma cihazları	6	7	8	11	8
Röleler	22	22	21	24	23
Anahtarlar	34	35	36	34	40
Lamba duyları	4	3	5	4	5
Fişler, prizler ve benzer diğer malzemeler	71	82	84	91	86

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Elektrik malzemeleri iç pazarı inşaat faaliyetlerindeki büyümeye paralel olarak genişlemektedir. Ancak çok sayıda alt üründen oluşan pazarda toplulaştırılmış sağlıklı iç pazar büyüklerine ulaşmak henüz mümkün olamamıştır.

Dış Ticaret

Türkiye inşaat sektöründe kullanılan elektrik malzemelerinde önemli bir üretici ülkedir ve yine önemli ölçüde ihracat gerçekleştirmektedir. İhracat 2018 yılında önemli ölçüde artış göstermiştir. 2018 yılında ihracat 495,4 milyon dolar olmuştur. 2019 yılında ise elektrik malzemeleri ihracatı miktar olarak yüzde 7,1 ve değer olarak yüzde 1,9 yükselmiştir. İhracat birim fiyatları da 2015-2017 döneminde birbirine oldukça yakın gerçekleşmiş, 2018 ve 2019 yıllarında ise gerilemiştir. Buna rağmen ihracat birim fiyatları ortalama inşaat malzemeleri ihracat fiyatlarının oldukça üzerindedir.

Tablo.304 Elektrik Malzemeleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	36.338	484,5	13,30
2016	34.188	447,1	13,08
2017	34.852	463,0	13,29
2018	39.585	495,4	12,51
2019	42.397	505,0	11,91

Kaynak: TÜİK

Türkiye üretici ve ihracatçı bir ülke olmasına rağmen yüksek oranda elektrik malzemeleri ithalatı da yapmaktadır. İthalat 2014-2016 yılları arasında hem miktar hem de değer olarak düşüş göstermiştir. 2017 yılında tekrar arttıktan sonra 2018 ve 2019 yıllarında yine gerilemiştir. İthalat 2019 yılında miktar olarak yüzde 20,1 düşmüştür. Değer olarak ise yüzde 15,6 azalarak 1 milyar doların altına inmiştir. İthalat ortalama birim fiyatları oldukça yüksektir ve ortalama ihracat fiyatlarının da üzerinde gerçekleşmektedir.

Tablo.305 Elektrik Malzemeleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	36.779	1.074,2	29,21
2016	34.644	1.029,9	29,73
2017	40.970	1.176,4	28,71
2018	36.461	1.128,7	31,01
2019	29.113	952,3	32,71

Kaynak: TÜİK

Tablo.303 Elektrik Malzemeleri Üretim Göstergeleri; Adet

	2014	2015	2016	2017	2018
Sigortalar	53.340.700	53.520.800	53.336.750	53.512.120	50.970.588
Otomatik devre kesiciler	-	-	-	-	-
Elektrik devrelerini koruma cihazları	497.689	436.885	446.453	454.241	184.136
Röleler	4.170.030	4.134.148	3.074.673	3.337.649	3.098.289
Anahtarlar	273.005.883	259.068.705	110.133.985	132.338.015	127.163.881
Lamba duyları	5.640.270	5.488.420	5.720.300	5.812.500	5.750.000
Fişler, prizler ve benzer diğer malzemeler	887.275.767	872.095.495	910.073.027	1.026.265.062	1.236.944.671

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarları ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye elektrik malzemeleri ihracatında ilk 10 içinde Avrupa ülkeleri ile yakın ve komşu ülkeler yer almaktadır. En çok ihracat yapılan ilk üç ülke Fransa, BAE ve Almanya'dır. BAE 2019 yılında 2. sıraya yükselmiştir. Bu ülkeleri İran, Rusya ve Bulgaristan izlemektedir. Rusya 5. sıraya inmiştir. Irak'a ihracat artmıştır. İlk 10 içinden Cezayir ve Macaristan çıkarken, Azerbaycan ve Özbekistan ilk 10 içine girmiştir.

Tablo.306 Türkiye'nin Elektrik Malzemeleri İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	FRANSA	85.939.247	1	FRANSA	76.446.678
2	ALMANYA	30.601.013	2	BAE	29.627.409
3	RUSYA	23.559.302	3	ALMANYA	29.602.063
4	İRAN	21.406.799	4	İRAN	22.290.324
5	BULGARİSTAN	18.499.881	5	RUSYA	22.290.037
6	BAE	16.966.239	6	BULGARİSTAN	17.019.183
7	İTALYA	16.327.236	7	İTALYA	16.867.007
8	CEZAYİR	14.426.396	8	IRAK	16.019.711
9	IRAK	13.376.243	9	AZERBAYCAN	15.239.716
10	MACARİSTAN	12.595.794	10	ÖZBEKİSTAN	12.836.551
TOPLAM İHRACAT		495.440.132	TOPLAM İHRACAT		504.963.254

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin elektrik malzemeleri ithalatı yaptığı ülkelerin başında Çin gelmektedir. Çin'i yakın ithalat büyüklüğü ile Almanya izlemektedir. Fransa ve İtalya ithalat yapılan diğer iki önemli ülkedir. İthalat yapılan diğer altı ülkenin dördünü gelişmiş ülkeler oluştururken Hindistan'dan da ithalat yapılmaktadır. 2019 yılında ilk 10 içinde İngiltere'nin yerini Macaristan almıştır.

Tablo.307 Türkiye'nin Elektrik Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	209.326.089	1	ÇİN	178.823.090
2	ALMANYA	189.493.453	2	ALMANYA	147.292.321
3	FRANSA	105.181.726	3	FRANSA	82.672.219
4	İTALYA	89.691.657	4	İTALYA	81.097.025
5	ABD	62.984.169	5	ABD	56.261.785
6	ÇEK CUMHURİYETİ	51.610.313	6	ÇEK CUMHURİYETİ	40.413.719
7	JAPONYA	47.205.020	7	JAPONYA	38.267.238
8	HİNDİSTAN	36.474.278	8	İSPANYA	33.343.221
9	İSPANYA	33.080.638	9	HİNDİSTAN	24.520.849
10	İNGİLTERE	32.247.605	10	MACARİSTAN	17.774.464
TOPLAM İTHALAT		1.128.661.306	TOPLAM İTHALAT		952.329.113

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Elektrik malzemeleri ihracatı dünya inşaat malzemeleri arasında ihracatı en yüksek gerçekleşen sanayi gruplarının başında gelmektedir. Dünya elektrik malzemeleri ihracatı 2017 yılında yüzde 3,8, 2018 yılında da yüzde 11,7 atmış ve 108,9 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. 2019 yılında ise dünya ihracatı yüzde 3,2 gerilemiş ve 105,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin dünya elektrik malzemeleri ihracatındaki payı 2014-2018 döneminde gerileyerek 2018 yılında yüzde 0,46'ya inmiştir. 2019 yılında ise payı tekrar artmış ve yüzde 0,48 olmuştur.

Tablo.308 Elektrik Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	568,7	100.231	0,57
2015	484,5	92.582	0,52
2016	447,1	93.946	0,48
2017	463,0	97.516	0,47
2018	495,4	108.939	0,46
2019	505,0	105.445	0,48

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.87 Türkiye'nin Dünya Elektrik Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde

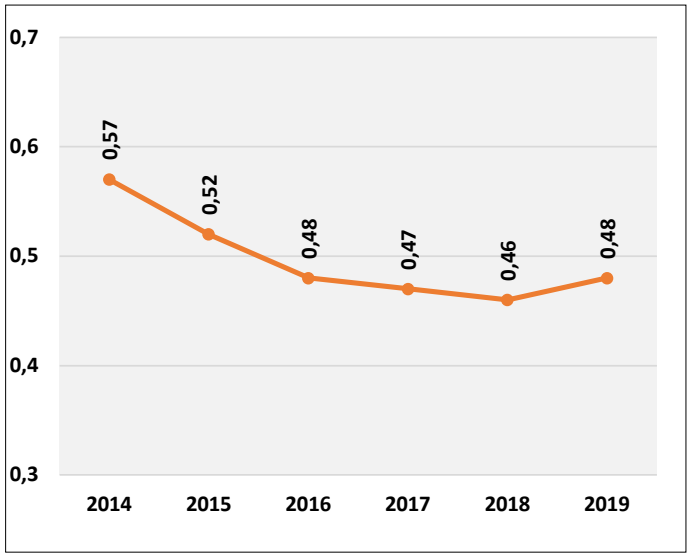

Dünya elektrik malzemeleri ihracatında ilk üç sırayı alan Çin, Almanya ve ABD arasında yüksek bir rekabet bulunmaktadır. Bu üç ülkenin ihracatları göreceli olarak birbirlerine yakındır. İlk 10 içinde daha sonra Hong Kong, Japonya ve Fransa gelmektedir. Meksika ve Çek Cumhuriyeti de ilk 10 ihracatçı içinde bulunmaktadır. Türkiye dünya ihracatında 30. sırada bulunmaktadır.

Tablo.309 Dünya Elektrik Malzemeleri İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	16.092.760.000	1	ÇİN	16.269.415.000
2	ALMANYA	15.441.838.000	2	ALMANYA	14.490.562.598
3	ABD	11.011.515.000	3	ABD	10.449.685.464
4	HONG KONG	8.687.932.000	4	HONG KONG	8.545.701.045
5	JAPONYA	8.160.079.000	5	JAPONYA	7.490.572.705
6	FRANSA	4.834.245.000	6	FRANSA	4.683.998.000
7	MEKSİKA	3.672.059.000	7	MEKSİKA	3.727.682.404
8	ÇEK CUMHURİYETİ	3.284.890.000	8	ÇEK CUMHURİYETİ	3.020.295.924
9	İTALYA	2.911.217.000	9	GÜNEY KORE	2.926.226.817
10	GÜNEY KORE	2.893.344.000	10	İTALYA	2.744.102.484
30	TÜRKİYE	495.440.132	30	TÜRKİYE	504.963.254
TOPLAM İHRACAT		108.939.191.000	TOPLAM İHRACAT		105.444.740.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE,Trademap

Dünya elektrik malzemeleri ithalatında ilk üç sırada Çin, ABD ve Almanya yer almaktadır. Bu üç ülke aynı zamanda ilk üç büyük ihracatçı olarak da sıralanmıştır. Hong Kong, Meksika, Fransa ve Japonya diğer önemli ithalat pazarlarıdır. 2019 yılında Singapur ilk 10 ithalatçı ülke içinden çıkmış ve yerine Vietnam girmiştir. İlk 10 ithalatçı içinde İngiltere ve Hollanda da yer almaktadırlar. Türkiye dünya ithalatında 29. sırada yer almaktadır.

Tablo.310 Dünya Elektrik Malzemeleri İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	15.833.523.000	1	ÇİN	14.617.026.000
2	ABD	11.756.447.000	2	ABD	11.181.710.491
3	ALMANYA	8.473.421.000	3	ALMANYA	7.922.503.175
4	HONG KONG	7.945.385.000	4	HONG KONG	7.255.814.582
5	MEKSİKA	6.449.410.000	5	MEKSİKA	6.508.842.072
6	FRANSA	3.303.193.000	6	FRANSA	3.196.738.000
7	JAPONYA	3.178.280.000	7	JAPONYA	2.892.899.927
8	İNGİLTERE	2.906.723.000	8	İNGİLTERE	2.884.869.079
9	SİNGAPUR	2.569.284.000	9	VİETNAM	2.737.084.000
10	HOLLANDA	2.437.369.000	10	HOLLANDA	2.376.351.000
28	TÜRKİYE	1.128.661.306	29	TÜRKİYE	952.329.113
TOPLAM İTHALAT		112.584.580.000	TOPLAM İTHALAT		108.074.680.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

YALITIMLI KABLOLAR

Kablolar sanayisi de elektrik malzemeleri ve teçhizatları grubu içinde sınıflandırılmaktadırlar. Bu sınıflandırma kapsamında çok çeşitli alanlarda kullanılan kablolar yer almaktadır. Yalıtımlı kablolar başlığı altında ise inşaatlarda kullanılan kablolara yer verilmektedir. Bu kablolar voltaj ≤ 1000 V için olan kablolar olup bağlantı parçaları olanlar ve olmayanlar şeklinde ikiye ayrılmaktadırlar.

Girişim Sayısı ve Üretim

İnşaatlarda kullanılan yalıtımlı kablolarda girişim sayısı 2019 yılı itibarıyla 95 olmuştur. Üretim ise 2018 yılında geriledikten sonra 2019 yılında da yüzde 15 düşmüş ve 818.330 tona inmiştir. İnşaat sektöründeki küçülme ve iç talepteki sert daralma ile yalıtımlı kablo üretimi son iki senede önemli ölçüde düşmüştür.

Tablo.311 Yalıtımlı Kablolar Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	101	938.858
2016	96	960.302
2017	100	1.154.986
2018	95	962.741
2019	95	818.330

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

İnşaat sektöründe 2018 ve 2019 yıllarında yaşanan daralmaya bağlı olarak inşatlarda kullanılan kablo talebi ve tüketimi de düşmüştür. İç tüketim 2018 yılında yüzde 24,3 daralmış ve 665.741 tona gerilemiştir. 2019 yılında ise gerileme yüzde 24,6 olarak gerçekleşmiş ve iç tüketim 501.713 tona inmiştir.

Tablo.312 Yalıtımlı Kablolar İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	938.858	305.078	37.635	671.415
2016	960.302	321.286	48.077	687.093
2017	1.154.986	316.784	41.601	879.803
2018	962.741	332.011	35.011	665.741
2019	818.330	346.311	29.694	501.713

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye inşaatlarda kullanılan yalıtımlı kablolarda önemli ölçüde ihracat gerçekleştirmektedir. Bununla birlikte ihracat pazar koşullarına bağlı olarak son beş yıldır dalgalanmaktadır. 2018 yılında ihracat miktar olarak yüzde 4,8 artarak 332.011 tona yükselmiştir. İhracat değer olarak ise 2018 yılında yüzde 11,3 artmış ve 1,55 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında ihracat artışı miktar olarak sürmüştür. İhracat miktar olarak 2019 yılında yüzde 4,3 yükselmiştir. Ancak değer olarak yüzde 3 düşmüştür. İhracat birim fiyatındaki gerileme değer olarak ihracatın da düşmesine neden olmuştur.

Tablo.313 Yalıtımlı Kablolar İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	305.078	1.322,4	4,33
2016	321.286	1.229,8	3,83
2017	316.784	1.396,9	4,41
2018	332.011	1.554,9	4,68
2019	346.311	1.507,5	4,35

Kaynak: TÜİK

Türkiye miktar olarak düşük, değer olarak ise göreceli yüksek yalıtımlı kablo ithalatı yapmaktadır. İthalat 2018 ve 2019 yıllarında gerilemiştir. İthalat değer olarak 2019 yılında yüzde 12,4, miktar olarak ise yüzde 15,2 düşmüştür. İthalat birim fiyatı ise 2019 yılında sınırlı ölçüde artmıştır ve ihracat birim fiyatlarının iki katının üzerinde gerçekleşmiştir.

Tablo.314 Yalıtımlı Kablolar İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	37.635	379,3	10,08
2016	48.077	434,7	9,05
2017	41.601	424,9	10,21
2018	35.011	383,0	10,96
2019	29.694	335,2	11,29

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarları ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin yalıtımlı kablolar ihracatında en önemli pazar İngiltere'dir. İngiltere'ye toplam ihracatın yaklaşık yüzde 30'u yapılmaktadır. Türkiye hem gelişmiş ülke pazarlarına hem de yakın ve komşu ülke pazarlarına ihracat yapmaktadır. Geleneksel Irak pazarına ihracat yeniden artmıştır. İsrail 3. sıradaki yerini korumuştur.

Tablo.315 Türkiye'nin Yalıtımlı Kablolar İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	İNGİLTERE	502.331.589	1	İNGİLTERE	446.061.823
2	IRAK	122.667.842	2	IRAK	132.306.382
3	İSRAİL	108.694.744	3	İSRAİL	99.902.616
4	ALMANYA	59.625.864	4	ALMANYA	69.854.683
5	CEZAYİR	52.681.165	5	İRLANDA	49.692.689
6	İRLANDA	49.501.940	6	FRANSA	33.341.591
7	BULGARİSTAN	32.144.492	7	BULGARİSTAN	28.604.656
8	FRANSA	31.375.482	8	KAZAKİSTAN	27.574.586
9	KATAR	29.310.560	9	YUNANİSTAN	24.804.686
10	BELÇİKA	24.344.872	10	GÜRCİSTAN	24.685.855
TOPLAM İHRACAT		1.555.099.786	TOPLAM İHRACAT		1.507.514.626

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin en çok yalıtımlı kablo ithalatı yaptığı ülke Çin'dir. Toplam ithalatın yaklaşık dörtte biri Çin'den gelmektedir. Türkiye bunun dışında birçok ülkeden ithalat yapmaktadır. İthalatta 2. sırada Almanya yer almaktadır. Portekiz, ABD, İtalya ve Fransa diğer ithalat yapılan ülkeler olarak sıralanmaktadırlar. Çek Cumhuriyeti'nden de ithalat yapılmaktadır.

Tablo.316 Türkiye'nin Yalıtımlı Kablolar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	106.043.149	1	ÇİN	92.434.764
2	ALMANYA	36.191.883	2	ALMANYA	31.843.767
3	ABD	25.760.026	3	PORTEKİZ	20.893.991
4	PORTEKİZ	23.492.850	4	ABD	19.627.358
5	İTALYA	13.627.391	5	İTALYA	12.680.679
6	FRANSA	12.528.747	6	FRANSA	10.808.491
7	İNGİLTERE	11.349.826	7	İNGİLTERE	9.276.530
8	ÇEK CUMHURİYETİ	10.624.584	8	ÇEK CUMHURİYETİ	8.683.603
9	İSPANYA	8.030.103	9	JAPONYA	7.814.708
10	GÜNEY KORE	8.653.755	10	GÜNEY KORE	6.784.005
TOPLAM İTHALAT		383.011.054	TOPLAM İTHALAT		335.186.052

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

İnşaat sektöründe kullanılan yalıtımlı kablolar dünya ihracatı 2017 yılında yüzde 8,6, 2018 yılında ise yüzde 8,7 artmış ve 61,97 milyar dolara ulaşmıştır. 2019 yılında dünya yalıtımlı kablo ihracatı bu kez yüzde 3,1 düşmüş ve 60,0 milyar dolara inmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2014 yılında yüzde 2,92 iken 2016 yılında yüzde 2,34'e kadar inmiştir. 2017 yılında tekrar yüzde 2,45'e yükselmiş, 2018 yılında ise yüzde 2,51'e çıkmıştır. 2019 yılında da payı değişmemiş ve yüzde 2,51 olarak kalmıştır.

Tablo.317 Yalıtımlı Kablolar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	1.693,7	58.035	2,92
2015	1.322,4	53.554	2,47
2016	1.229,8	52.481	2,34
2017	1.396,9	56.994	2,45
2018	1.555,0	61.966	2,51
2019	1.507,5	60.063	2,51

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.88 Türkiye'nin Dünya Yalıtımlı Kablo İhracatında Payı; Yüzde

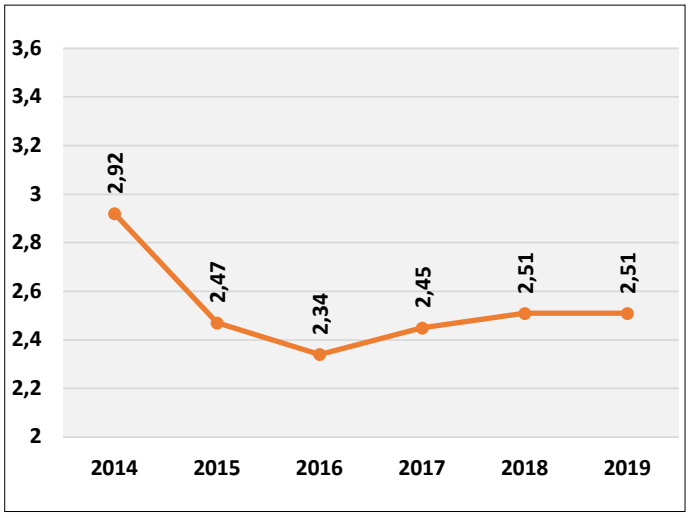

Dünya yalıtımlı kablo ihracatında ilk sırada Çin yer almaktadır. Çin 15,0 milyar dolar ihracatı ile dünya ihracatının tek başına yaklaşık dörtte birini yapmaktadır. Çin'in arkasından ABD ve Almanya 2. ve 3. büyük ihracatçılar olarak sıralanmaktadırlar. Meksika, Hong Kong, Çek Cumhuriyeti, Vietnam ve Polonya da önemli ihracatçı ülkeler haline gelmiştir. Türkiye dünya ihracatında 9. sırada bulunmaktadır.

Tablo.318 Dünya Yalıtımlı Kablo İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	15.595.464.000	1	ÇİN	14.990.549.000
2	ABD	5.369.589.000	2	ABD	5.005.177.867
3	ALMANYA	5.156.542.000	3	ALMANYA	4.804.379.201
4	MEKSİKA	3.102.538.000	4	MEKSİKA	3.048.901.599
5	HONG KONG	2.989.007.000	5	HONG KONG	2.742.536.089
6	İTALYA	2.325.231.000	6	İTALYA	2.117.887.941
7	ÇEK CUMHURİYETİ	1.763.158.000	7	VİETNAM	1.776.293.000
8	TÜRKİYE	1.555.100.000	8	ÇEK CUMHURİYETİ	1.638.539.613
9	VİETNAM	1.444.455.000	9	TÜRKİYE	1.507.514.626
10	POLONYA	1.415.820.000	10	POLONYA	1.383.051.507
TOPLAM İHRACAT		61.965.834.000	TOPLAM İHRACAT		60.063.459.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya yalıtımlı kablolar ithalatında ilk üç büyük pazar sırası ile ABD, Almanya ve Çin'dir. Bu üç ülke aynı zamanda farklı sıralama ile en büyük üç ihracatçıdır. Meksika 4. büyük pazardır. İlk 10 ithalatçı içinde yer alan diğer ülkeler gelişmiş ülkelerdir. Türkiye dünya ithalatında 37. sırada bulunmaktadır.

Tablo.319 Dünya Yalıtımlı Kablo İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	7.861.823.000	1	ABD	7.292.409.207
2	ALMANYA	4.954.783.000	2	ALMANYA	4.572.379.979
3	ÇİN	4.375.332.000	3	ÇİN	3.987.391.000
4	MEKSİKA	3.509.011.000	4	MEKSİKA	3.453.261.307
5	HONG KONG	3.474.318.000	5	HONG KONG	3.135.659.994
6	JAPONYA	2.146.731.000	6	JAPONYA	2.147.294.269
7	İNGİLTERE	2.009.193.000	7	FRANSA	1.988.854.000
8	FRANSA	1.955.321.000	8	İNGİLTERE	1.876.859.942
9	HOLLANDA	1.437.817.000	9	HOLLANDA	1.557.970.000
10	KANADA	1.318.916.000	10	KANADA	1.283.620.114
34	TÜRKİYE	383.011.054	37	TÜRKİYE	335.186.052
TOPLAM İTHALAT		61.038.792.000	TOPLAM İTHALAT		58.953.872.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

ISITMA VE SOĞUTMA CİHAZLARI

İnşaat sektöründe kullanılan ısıtma ve soğutma cihazları kapsamında merkezi olarak kullanılan cihazlar bulunmaktadır. Pencere ve duvar tipi klimalar, elektrikli su ısıtıcıları (şofbenler) ve benzeri gibi daha sonra konutlarda kullanılmak üzere takılan cihazlar kapsamda yer almamaktadır. Kapsam içinde şu ürünler yer almaktadır; buhar üretim kazanları, kızgın su kazanları, kazanlar (boylerler) için yardımcı üniteler; buhar veya diğer buhar güç üniteleri için kondansatörler, merkezi ısıtma kazanları (boyler), sıcak su veya alçak basınçlı buhar üretmek için (kombi sistemleri dahil), merkezi olarak kullanılan elektrikli anında veya depolu su ısıtıcılar ve daldırma tipi ısıtıcılar, ocak brülörleri (ocak ateşleyicileri) katı veya gaz yakıtlı olanlar. (Kombine ateşleyiciler dahil)

Girişim Sayısı ve Üretim

Isıtma ve soğutma cihazları girişim sayıları ve üretim göstergeleri Tablo.320'de paylaşılmaktadır. Veriler bir yıl geriden gelmektedir. Buna göre girişim sayısı 2018 yılında 175 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.320 Isıtma ve Soğutma Cihazları Girişim Sayısı

YILLAR	2014	2015	2016	2017	2018
Merkezi ısıtma ve soğutma cihazları	37	39	63	68	61
Kazanlar için yardımcı üniteler	6	8	13	16	11
Merkezi ısıtma kazanları (elektrikli, kombi vb. sistemler)	65	66	72	79	68
Elektrikli su ısıtıcıları	19	18	23	26	24
Ocak brülörleri	12	11	10	11	11
TOPLAM	**139**	**142**	**181**	**200**	**175**

Kaynak: TÜİK

Üretim verileri ise adet olarak hesaplanmaktadır. Birbirlerinden farklı ürün grupları yer almaktadır. Bu nedenle toplulaştırılmış bir büyüklük elde etmek çok sağlıklı olmamaktadır. Tablo.321'de ürün grupları itibarıyla üretim büyüklükleri sunulmaktadır. TÜİK yıllık sanayi üretim istatistiklerinde ısıtma ve soğutma cihazları üretiminin 2017 yılında yüzde 17,2 büyüdüğünü, 2018 yılında ise yüzde 11,4 arttığını açıklamıştır. 2019 yılında ise üretim yüzde 0,4 düşmüştür.

Dış Ticaret

Isıtma ve soğutma cihazları dış ticaretinde Türkiye yüksek ihracat ve ithalat gerçekleştirmektedir. Isıtma ve soğutma cihazları ihracatı 2017 yılında miktar olarak yüzde 13,1, değer olarak ise yüzde 21,1 artmıştır. 2018 yılında ihracat miktar olarak gerilemiş ancak değer olarak yüzde 9,8 artmış ve 688,3 milyon dolara yükselmiştir. 2019 yılında ise ihracat bu kez miktar olarak artmış, değer olarak ise gerilemiştir. İhracat değer olarak yüzde 4,7 düşmüştür. Bu gerilemede ihracat birim fiyatının 8,12 dolar/kg seviyesine inmesi belirleyici olmuştur.

Tablo.322 Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	77.209	538,3	6,97
2016	70.772	517,5	7,31
2017	80.026	627,0	7,83
2018	79.583	688,3	8,64
2019	80.784	656,2	8,12

Kaynak: TÜİK

Isıtma ve soğutma cihazları ithalatı 2017 ve 2018 yıllarında sert düşüş göstermiştir. İthalat düşüşü 2019 yılında ise yavaşlamıştır. İthalat 2019 yılında miktar olarak yüzde 5,7 düşerken, değer olarak ise yüzde 1,5 yükselmiştir. İthalat birim fiyatı 2019 yılında 9,35 dolar/kg seviyesine yükselmiştir.

Tablo.321 Isıtma ve Soğutma Cihazları Üretim Göstergeleri; Adet

YILLAR	2014	2015	2016	2017	2018
Merkezi ısıtma ve soğutma cihazları	41.368	46.889	47.321	89.826	67.882
Kazanlar için yardımcı üniteler	2.156.458	7.727.496	5.799.161	3.401.140	3.973.271
Merkezi ısıtma kazanları (elektrikli, kombi vb. sistemler)	1.757.575	1.702.768	1.747.102	2.165.950	2.242.321
Elektrikli su ısıtıcıları	2.305.547	2.859.205	4.319.005	4.168.836	5.772.402
Ocak brülörleri	16.064	33.611	41.460	44.240	46.400

Kaynak: TÜİK

Tablo.323 Isıtma ve Soğutma Cihazları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	101.996	624,6	6,12
2016	120.099	832,7	6,93
2017	60.977	466,5	7,65
2018	44.433	386,3	8,70
2019	41.918	392,0	9,35

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin ısıtma ve soğutma cihazları ihracatında ilk sırada Almanya almaktadır. 2. sıraya 2019 yılında İngiltere yükselmiştir. 3. sıraya yükselen ülke ise Polonya olmuştur. İtalya'ya ihracat gerilemiştir. Çin'e de ihracat düşmüş ve Çin 8. sıraya inmiştir. İspanya ve Rusya diğer iki önemli ihracat pazarıdır. İlk 10 büyük pazarımız içinde olan Rusya'ya ihracat yeniden artmıştır. Özbekistan 10. sıradaki yerini korumuştur. İlk 10 içine giren yeni ülke Ukrayna olurken Belçika da ilk 10 ülke arasından çıkmıştır.

Tablo.324 Türkiye'nin Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	105.215.213	1	ALMANYA	109.905.539
2	İTALYA	62.869.439	2	İNGİLTERE	69.641.200
3	ÇİN	59.705.191	3	POLONYA	42.754.628
4	İNGİLTERE	58.587.495	4	İSPANYA	42.303.433
5	İSPANYA	45.282.136	5	RUSYA	38.392.433
6	POLONYA	42.080.063	6	İTALYA	35.934.661
7	RUSYA	37.800.914	7	ROMANYA	32.304.892
8	ROMANYA	37.158.690	8	ÇİN	24.205.216
9	BELÇİKA	17.537.239	9	UKRAYNA	23.048.801
10	ÖZBEKİSTAN	16.532.030	10	ÖZBEKİSTAN	18.770.249
TOPLAM İHRACAT		688.354.816	TOPLAM İHRACAT		656.216.924

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin ısıtma ve soğutma cihazları ithalatında ilk iki sırayı Almanya ve Çin almaktadır. 2019 yılında Almanya ilk sıraya yükselirken Çin'den ithalat düşmüştür. Hırvatistan 2019 yılında 3. sıraya yükselmiştir. Slovakya 4. sıradadır. İtalya ve Polonya ilk dört ülkeyi izlemektedir. Tayland 7. sıraya inmiştir. Romanya ve Güney Kore ithalat yapılan ilk 10 ülke içinden çıkmıştır. Yerlerine Finlandiya ve Hırvatistan girmiştir.

Tablo.325 Türkiye'nin Isıtma ve Soğutma Cihazları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	116.832.513	1	ALMANYA	86.151.069
2	İTALYA	64.176.012	2	ÇİN	75.137.447
3	SLOVAKYA	50.140.231	3	HIRVATİSTAN	51.692.407
4	TAYLAND	47.497.713	4	SLOVAKYA	42.351.059
5	ALMANYA	46.823.769	5	İTALYA	34.545.535
6	POLONYA	10.886.928	6	POLONYA	17.929.797
7	HOLLANDA	9.442.325	7	TAYLAND	14.546.907
8	İNGİLTERE	7.591.471	8	FİNLANDİYA	11.612.866
9	ROMANYA	5.087.946	9	HOLLANDA	7.835.211
10	GÜNEY KORE	3.328.761	10	İNGİLTERE	6.117.506
TOPLAM İTHALAT		386.278.806	TOPLAM İTHALAT		392.003.654

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya ısıtma ve soğutma cihazları ihracatı 2017 yılında yüzde 14,5 artarken 2018 yılında yüzde 1,9 gerilemiş ve 36,74 milyar dolara inmiştir. Dünya ihracatı 2019 yılında yüzde 2,7 düşerek 35,75 milyar dolara inmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı payı 2017 yılında yüzde 1,67 olduktan sonra 2018 yılında yüzde 1,87'ye yükselmiş ve son beş yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2019 yılında ise payı yüzde 1,84'e gerilemiştir.

Tablo.326 Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	619,9	36.696	1,69
2015	538,3	32.896	1,64
2016	517,5	32.699	1,58
2017	627,0	37.440	1,67
2018	688,4	36.738	1,87
2019	656,2	35.748	1,84

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.89 Türkiye'nin Dünya Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracatında Payı; Yüzde

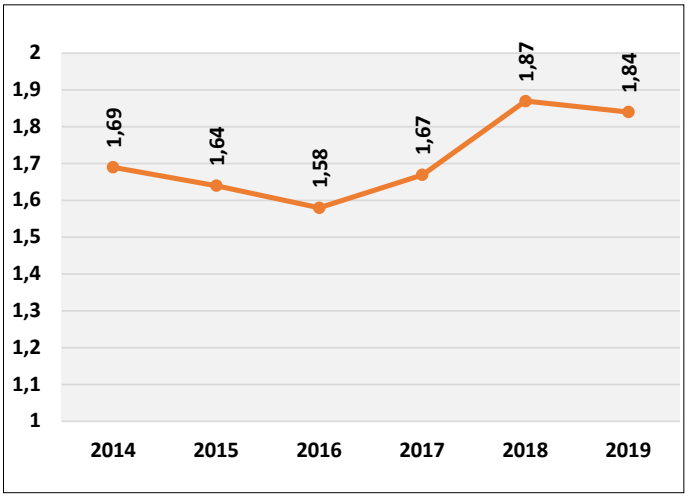

Dünya ısıtma ve soğutma cihazları ihracatında Çin 12,06 milyar dolar ihracatı ile ilk sırada yer almaktadır. Çin tek başına dünya ihracatının yaklaşık yüzde 33,5'ini gerçekleştirmektedir. Çin'i izleyen ülkeler ile Çin'in ihracatı arasında büyük bir fark vardır ve Çin ihracatta önemli bir egemenlik kurmuştur. Çin'i bir diğer önemli üretici ve ihracatçı Asya ülkesi Tayland izlemektedir. Almanya, İtalya ve Güney Kore ilk beş içindeki diğer ülkelerdir. Türkiye dünya ihracatında 16. sırada bulunmaktadır. İhracatta ilk 10 içinde ABD ve Japonya'nın yanı sıra Meksika, Slovakya ve Malezya gibi yeni sanayileşen ülkeler yer almaktadır.

Tablo.327 Dünya Isıtma ve Soğutma Cihazları İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	12.577.375.000	1	ÇİN	12.064.087.000
2	TAYLAND	3.854.790.000	2	TAYLAND	4.111.999.000
3	ALMANYA	2.880.805.000	3	ALMANYA	2.587.407.041
4	İTALYA	2.189.571.000	4	İTALYA	1.974.705.402
5	GÜNEY KORE	1.647.524.000	5	GÜNEY KORE	1.167.304.122
6	ABD	1.139.866.000	6	ABD	1.118.243.843
7	MALEZYA	960.956.000	7	MEKSİKA	992.384.500
8	MEKSİKA	934.427.000	8	MALEZYA	977.384.001
9	JAPONYA	911.762.000	9	SLOVAKYA	896.023.391
10	SLOVAKYA	876.579.000	10	JAPONYA	784.366.310
14	TÜRKİYE	688.354.816	16	TÜRKİYE	656.216.924
TOPLAM İHRACAT		36.738.420.440	TOPLAM İHRACAT		35.748.370.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ABD dünya ısıtma ve soğutma cihazları ithalatında en büyük pazardır. ABD 3,47 milyar dolar ithalat yapmaktadır. Almanya ve Japonya ABD'yi izlemektedir. Fransa 4. sıraya yükselmiştir. Endonezya 5. sıraya inmiştir. Daha sonra İngiltere ve Vietnam sıralanmaktadır. Vietnam 7. sıraya yükselmiştir. Türkiye 2017 yılında ilk 10 ithalatçı içinden çıkmış, 2018 ve 2019 yıllarında dünya ithalatında 23. sıraya inmiştir.

Tablo.328 Dünya Isıtma ve Soğutma Cihazları İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	4.167.451.000	1	ABD	3.471.539.735
2	ALMANYA	1.867.599.000	2	ALMANYA	1.752.475.525
3	JAPONYA	1.851.551.000	3	JAPONYA	1.715.346.038
4	ENDONEZYA	1.747.575.000	4	FRANSA	1.303.054.000
5	İNGİLTERE	1.584.268.000	5	ENDONEZYA	1.269.136.000
6	İTALYA	1.262.649.000	6	İNGİLTERE	1.219.876.767
7	FRANSA	1.229.376.000	7	VİETNAM	1.163.156.000
8	VİETNAM	990.092.000	8	İTALYA	1.153.402.161
9	RUSYA	888.691.000	9	RUSYA	912.127.000
10	İSPANYA	870.181.000	10	KANADA	871.255.502
23	TÜRKİYE	386.278.806	23	TÜRKİYE	392.003.654
TOPLAM İTHALAT		36.619.563.000	TOPLAM İTHALAT		35.334.567.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ASANSÖR YÜRÜYEN MERDİVEN VE KÖRÜKLER

İnşaat malzemeleri olarak değerlendirilen asansör, yürüyen merdiven ve körükler kapsamında elektrikli ve elektriksiz asansörler ile skipli yük asansörleri, yürüyen merdivenler ve yürüyen yollar ile havalimanlarında kullanılan yolcu biniş köprüleri bulunmaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Türkiye'de asansör yürüyen merdiven ve körükler sanayisinde üretim yapan girişim sayıları ile üretim göstergeleri Tablo.329'da sunulmaktadır. Buna göre 2019 yılı itibarıyla asansör üretimi yapan 67 firma ve yürüyen merdiven yapan 7 firma bulunmaktadır.

Tablo.329 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler Girişim Sayısı

YILLAR	ASANSÖR VE SKİPLİ YÜK ASANSÖRÜ	YÜRÜYEN MEDİVEN
2015	88	8
2016	92	5
2017	102	5
2018	67	7
2019	67	7

Kaynak: TÜİK

Üretim verileri adet olarak hesaplanmakta ve paylaşılmaktadır. TÜİK verilerine göre 2019 yılında hem asansör üretiminde hem de yürüyen merdiven üretiminde gerileme yaşanmıştır. 2019 yılında 65.000 asansör ve 700 yürüyen merdiven üretilmiştir.

Tablo.330 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler Üretim Göstergeleri; Adet

YILLAR	ASANSÖR VE SKİPLİ YÜK ASANSÖRÜ	YÜRÜYEN MEDİVEN
2015	97.525	1.649
2016	67.400	817
2017	58.226	925
2018	73.867	896
2019	65.000	700

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye'nin asansör yürüyen merdiven ve körükler dış ticareti birlikte değerlendirilmektedir. Buna göre asansör yürüyen merdiven ve körükler ihracatı 2019 yılında miktar ve değer olarak artış göstermiştir. İhracat 2019 yılında 33.550 ton olurken, değer olarak da yüzde 36,2 artmış ve 117,8 milyon dolara yükselmiştir. İhracat birim fiyatları ise 2019 yılında 3,51 dolar/kg olmuştur.

Tablo.331 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	11.193	43,2	3,86
2016	12.444	51,1	4,11
2017	16.145	61,1	3,79
2018	23.544	86,5	3,67
2019	33.550	117,8	3,51

Kaynak: TÜİK

Türkiye önemli ölçüde asansör yürüyen merdiven ve körükler ithalatı yapmaktadır. İthalat 2016 yılında en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2017 ve 2018 yıllarında miktar olarak gerilemiştir. 2019 yılında gerileme daha sert olmuştur. 2019 yılında 107,8 milyon dolar tutarında asansör yürüyen merdiven ve körükler ithalatı yapılmıştır. İthalat birim fiyatları ise 2019 yılında yeniden düşmüştür.

Tablo.332 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	44.568	194,5	4,36
2016	53.818	236,2	4,39
2017	46.694	188,3	4,03
2018	44.525	199,6	4,48
2019	28.233	107,8	3,82

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye asansör yürüyen merdiven ve körükler ihracatının büyük bölümünü komşu ve yakın ülke pazarlarına yapmaktadır. 2019 yılında en yüksek ihracat Cezayir'e yapılmıştır. Azerbaycan, Rusya ve Ukrayna Cezayir'i izlemektedir. İsrail, Irak ve Gürcistan ile BAE ilk 10 pazar içindedir. Özbekistan ve Libya ilk 10 pazar içine girmiştir. İngiltere ilk 10 pazarımız içinden çıkmıştır.

Tablo.333 Türkiye'nin Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	CEZAYİR	13.781.527	1	CEZAYİR	15.424.723
2	İSRAİL	6.888.695	2	AZERBAYCAN	11.104.329
3	RUSYA	6.645.176	3	RUSYA	9.319.138
4	İNGİLTERE	6.132.791	4	UKRAYNA	8.675.421
5	GÜRCİSTAN	5.848.710	5	İSRAİL	8.101.142
6	UKRAYNA	5.140.619	6	IRAK	6.612.863
7	KUVEYT	3.540.659	7	GÜRCİSTAN	6.070.013
8	IRAK	2.877.860	8	ÖZBEKİSTAN	3.353.574
9	BAE	2.363.985	9	BAE	2.954.977
10	KATAR	1.738.337	10	LİBYA	2.899.356
TOPLAM İHRACAT		86.540.150	TOPLAM İHRACAT		117.794.526

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye en yüksek asansör yürüyen merdiven ve körükler ithalatını Çin'den yapmaktadır. Toplam ithalatın yarısından fazlası Çin'den gerçekleşmektedir. Almanya Çin'i izlemektedir. Tayland ithalat yapılan ülkeler içinde 2019 yılında 3. sıraya yükselmiştir. İtalya ve Slovakya diğer ülkelerdir. Çek Cumhuriyeti ilk 10 ithalat yaptığımız ülke içine 6. sıradan girmiştir. Güney Kore ilk 10 ülke içinden çıkmıştır. Diğer ithalat yapılan ülkeler İspanya, Hollanda, Norveç ve Finlandiya'dır.

Tablo.334 Türkiye'nin Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	127.056.269	1	ÇİN	77.932.011
2	İSPANYA	30.353.318	2	ALMANYA	10.128.664
3	ALMANYA	9.515.074	3	TAYLAND	5.399.700
4	SLOVAKYA	8.761.735	4	İTALYA	3.319.408
5	HIRVATİSTAN	6.977.125	5	SLOVAKYA	4.358.561
6	İTALYA	3.602.202	6	ÇEK CUMHURİYETİ	1.529.246
7	TAYLAND	2.735.116	7	İSPANYA	1.291.304
8	GÜNEY KORE	1.933.435	8	HOLLANDA	1.014.148
9	JAPONYA	1.527.153	9	NORVEÇ	596.158
10	İSVEÇ	1.349.041	10	FİNLANDİYA	328.303
TOPLAM İTHALAT		199.644.091	TOPLAM İTHALAT		107.812.981

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya asansör yürüyen merdiven ve körükler ihracatı 2017 yılında yüzde 2,3, 2018 yılında ise yüzde 8,9 artarak 7,61 milyar dolara ulaşmıştır. 2019 yılında ise dünya ihracatı gerilemiş ve yüzde 4,2 düşerek 7,3 milyar dolara inmiştir. Türkiye'nin dünya asansör ve yürüyen merdiven ihracatı içindeki payı ise 2016 yılından itibaren artış göstermektedir. 2018 yılında yüzde 1,13 olan payı 2019 yılında yüzde 1,61'e sıçramıştır.

Tablo.335 Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	56,5	7.047	0,80
2015	43,2	6.846	0,63
2016	51,1	6.835	0,75
2017	61,1	6.990	0,87
2018	86,5	7.613	1,13
2019	117,8	7.295	1,61

Kaynak: TÜİK

Grafik.90 Türkiye'nin Dünya Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracatında Payı; Yüzde

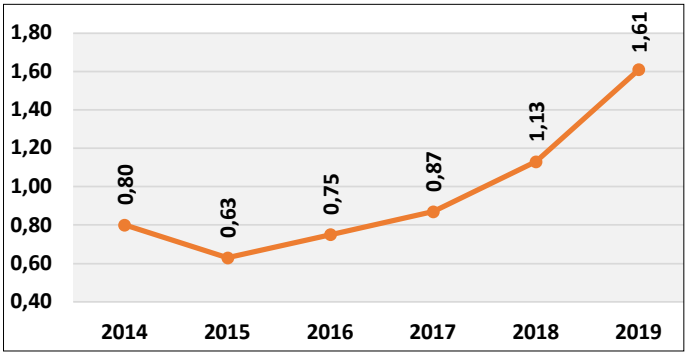

Dünya asansör yürüyen merdiven ve körükler ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin dünya ihracatının yaklaşık yüzde 30'unu gerçekleştirmektedir. Çin'i İspanya, Almanya, Hollanda ve İtalya izlemektedirler. Slovakya ve Tayland ilk 10 ihracatçı içindedir. ABD 8. ihracatçıdır. Türkiye dünya ihracatında 15. sıraya yükselmiştir.

Tablo.336 Dünya Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	2.178.470.000	1	ÇİN	2.082.987.000
2	İSPANYA	887.430.000	2	İSPANYA	716.764.454
3	ALMANYA	743.008.000	3	ALMANYA	662.882.307
4	İTALYA	607.215.000	4	HOLLANDA	523.324.000
5	HOLLANDA	475.150.000	5	İTALYA	503.441.700
6	TAYLAND	327.780.000	6	SLOVAKYA	305.786.907
7	ABD	273.494.000	7	TAYLAND	302.522.000
8	FRANSA	234.284.000	8	ABD	276.401.245
9	İSVEÇ	210.243.000	9	İSVEÇ	226.598.922
10	SLOVAKYA	248.184.000	10	FRANSA	221.566.000
16	TÜRKİYE	86.540.150	15	TÜRKİYE	117.794.526
TOPLAM İHRACAT		7.613.426.000	TOPLAM İHRACAT		7.294.627.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya asansör yürüyen merdiven ve körükler ithalatında ilk üç sırayı Rusya, ABD ve Kanada almaktadır. Daha sonra İngiltere ve Hollanda sıralanmaktadır. BAE de ilk 10 ithalatçı ülke içindedir. Türkiye 2019 yılında dünya ithalatında 14. sıraya inmiştir.

Tablo.337 Dünya Asansör Yürüyen Merdiven ve Körükler İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	RUSYA	347.660.000	1	RUSYA	333.039.000
2	İNGİLTERE	303.879.000	2	ABD	297.280.494
3	KANADA	262.705.000	3	KANADA	271.677.550
4	ABD	245.211.000	4	İNGİLTERE	258.188.751
5	SUUDİ ARABİSTAN	212.951.000	5	HOLLANDA	214.688.000
6	HOLLANDA	212.321.000	6	İSVİÇRE	201.058.095
7	BAE	211.382.000	7	BAE	188.335.000
8	TÜRKİYE	199.644.091	8	BELÇİKA	186.255.734
9	AVUSTRALYA	199.303.000	9	İSVİÇRE	201.058.095
10	İSVİÇRE	195.779.000	10	AVUSTRALYA	184.648.000
			14.	TÜRKİYE	107.812.981
TOPLAM İTHALAT		6.984.411.000	TOPLAM İTHALAT		6.782.672.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

GÜVENLİK VE ALARM SİSTEMLERİ

Güvenlik ve alarm sistemleri inşaat malzemeleri içinde yer almaya başlayan yeni nesil ve göreceli olarak yüksek teknolojiye sahip malzemelerdir. Güvenlik ve alarm sistemleri kapsamında başta hırsız ve yangın alarmları olmak üzere, uyarı işlevi gören benzeri cihazlar yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Güvenlik ve alarm sistemleri girişim sayısı ve üretimi yıllar itibarıyla kademeli bir artış içindedir ve veriler 1 yıl geriden gelmektedir. Girişim sayısı 2017 yılı itibarıyla 11'e gerilemiştir. Üretim ise adet olarak hesaplanmakta ve açıklanmaktadır. Üretim 2018 yılında 3.231.501 adet olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.338 Güvenlik ve Alarm Sistemleri Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM ADET
2014	9	872.844
2015	10	873.740
2016	14	825.965
2017	11	3.053.217
2018	11	3.231.501

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye güvenlik ve alarm sistemleri üretimini arttırdığı gibi ihracata da başlamıştır. İhracat ve ithalat verileri ton olarak hesaplanmakta ve açıklanmaktadır. Bu itibarla değerlendirildiğinde güvenlik ve alarm sistemleri ihracatı 2019 yılında miktar olarak artmış ve 295 ton olarak gerçekleşmiştir. İhracat değer olarak ise 10,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracat birim fiyatları inşaat malzemeleri içinde en yüksek fiyata sahip ürünlerdir. Fiyatlarda ihraç ürün gruplarına bağlı olarak dalgalanma yaşandığı görülmektedir. İhraç birim fiyatları 2019 yılında artmıştır.

Tablo.339 Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	291	9,6	32,95
2016	265	9,3	35,28
2017	266	8,3	31,22
2018	227	7,4	32,60
2019	295	10,3	34,92

Kaynak: TÜİK

Türkiye güvenlik ve alarm sistemleri üretim ve ihracatı ile karşılaştırıldığında önemli ölçüde ithalat yapmaktadır. İthalat miktar olarak da artmaktadır. Ancak ithalat 2019 yılında miktar ve değer olarak düşmüş, 584 ton olan ithalat değeri 46,7 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalat birim fiyatları ihracat birim fiyatlarının yaklaşık iki katıdır. 2019 yılında ortalama ithalat fiyatları artmıştır.

Tablo.340 Güvenlik ve Alarm Sistemleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	749	53,3	71,21
2016	881	61,5	69,87
2017	972	57,3	58,99
2018	774	49,8	64,26
2019	584	46,7	79,97

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye güvenlik ve alarm sistemleri ağırlıklı olarak yakın ve komşu ülkelerine ihracat yapmaktadır. İhracatta ilk sıraya Azerbaycan yükselmiştir. BAE ve Irak 2. ve 3. sıradadır. İlk 10 ihracat pazarı içinde daha çok gelişen ülkeler yer almaktadır. Hindistan 4. sıradan ilk 10 ihracat pazarı içine girmiştir. Fransa ve Almanya da gelişmiş ülkeler olarak ilk 10 içinde yer almışlardır.

Tablo.341 Türkiye'nin Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	813.356	1	AZERBAYCAN	1.019.431
2	AZERBAYCAN	765.421	2	BAE	756.673
3	BAE	440.225	3	IRAK	755.203
4	İRAN	439.888	4	HİNDİSTAN	629.023
5	GÜRCİSTAN	332.965	5	ROMANYA	447.332
6	SENEGAL	322.434	6	FRANSA	370.385
7	ROMANYA	311.012	7	ALMANYA	357.568
8	TÜRKMENİSTAN	241.375	8	GİNE	318.970
9	ARNAVUTLUK	239.759	9	GÜRCİSTAN	311.880
10	SUUDİ ARABİSTAN	194.529	10	KAZAKİSTAN	303.741
TOPLAM İHRACAT		7.404.535	TOPLAM İHRACAT		10.272.226

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin en çok alarm cihazları ithalatı yaptığı ülkelerde ilk sıraya 2019 yılında ABD yükselmiştir. ABD'den 8,3 milyon dolar ithalat yapılmıştır. Çin 6,97 milyon dolar ithalat ile 2. sıraya inmiştir. Rusya 3. büyük tedarikçimiz olmuştur. İngiltere ve Romanya ilk üç ülkeyi izlemektedir. Gelişmiş ülkelerden yapılan ithalatın yanı sıra Slovakya'dan da ithalat yapılmaktadır.

Tablo.342 Türkiye'nin Güvenlik ve Alarm Sistemleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	12.449.492	1	ABD	8.313.436
2	İNGİLTERE	4.083.433	2	ÇİN	6.970.030
3	ABD	3.648.429	3	RUSYA	3.141.042
4	ALMANYA	3.067.974	4	İNGİLTERE	2.896.479
5	İTALYA	3.033.509	5	ROMANYA	2.675.985
6	PORTEKİZ	2.700.516	6	ALMANYA	2.653.979
7	KANADA	2.374.644	7	TAYVAN	2.516.263
8	MEKSİKA	2.362.512	8	İTALYA	2.263.866
9	ROMANYA	2.114.419	9	İSVİÇRE	1.608.623
10	İSVİÇRE	2.052.998	10	SLOVAKYA	1.589.941
TOPLAM İTHALAT		49.752.831	TOPLAM İTHALAT		46.716.918

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya güvenlik ve alarm sistemleri ihracatı son beş yıldır yaklaşık 5 milyar dolar olarak gerçekleşmektedir. Dünya ihracatı 2015 ve 2016 yıllarında sınırlı ölçüde gerilemiş, 2017 yılında yüzde 3 artarak tekrar 4,94 milyar dolara yükselmiştir. 2018 yılında dünya ihracatı 5,0 milyar doları aşmıştır. 2019 yılında da yine 5,0 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Türkiye dünya ihracatı içinde oldukça küçük bir pay almaktadır. Ancak payı 2019 yılında yüzde 0,20'ye yükselmiştir.

Tablo.343 Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	9,9	4.958	0,20
2015	9,6	4.807	0,20
2016	9,3	4.797	0,20
2017	8,3	4.940	0,17
2018	7,4	5.088	0,15
2019	10,3	5.026	0,20

Kaynak: TÜİK

Grafik.91 Türkiye'nin Dünya Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracatında Payı; Yüzde

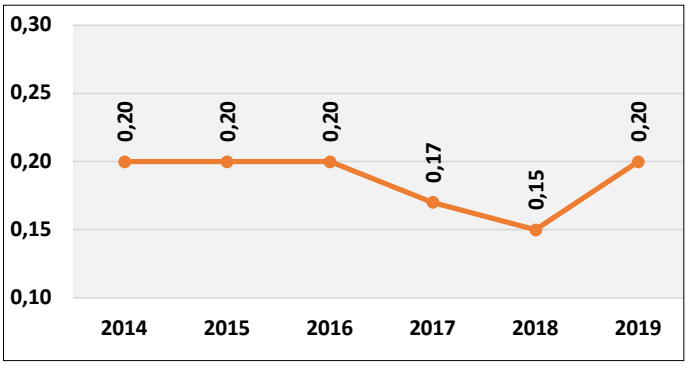

Dünya güvenlik ve alarm sistemleri ihracatında ilk sırada 1,03 milyar dolar ihracatı ile Çin yer almaktadır. İngiltere 2. büyük ihracatçıdır. Meksika 2019 yılında 3. sıraya yükselmiştir. İlk üçü Almanya ve ABD izlemektedir. İlk 10 ihracatçı ülkenin tamamı gelişmiş ülkelerdir. Türkiye dünya ihracatında 38. sırada yer almaktadır.

Tablo.344 Dünya Güvenlik ve Alarm Sistemleri İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	1.055.301.000	1	ÇİN	1.028.356.000
2	İNGİLTERE	451.712.000	2	İNGİLTERE	433.824.372
3	ALMANYA	387.028.000	3	MEKSİKA	424.027.207
4	ABD	342.087.000	4	ALMANYA	412.026.542
5	MEKSİKA	290.889.000	5	ABD	364.323.179
6	HONG KONG	278.439.000	6	HOLLANDA	239.059.000
7	İTALYA	254.725.000	7	HONG KONG	188.405.480
8	HOLLANDA	200.999.000	8	HOLLANDA	239.059.000
9	İRLANDA	197.768.000	9	İRLANDA	180.912.000
10	FRANSA	193.294.000	10	İTALYA	179.554.145
42	TÜRKİYE	7.404.535	38	TÜRKİYE	10.272.226
TOPLAM İHRACAT		5.087.528.000	TOPLAM İHRACAT		5.026.185.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ABD güvenlik ve alarm sistemleri ithalatında dünyanın en büyük pazarıdır. ABD'yi İngiltere ve Almanya izlemektedir. İlk 10 ithalatçı BAE hariç gelişmiş ülkelerdir. Çin ilk 10 ithalatçı içinden çıkmıştır. Türkiye dünya ithalatında 24. sıradadır.

Tablo.345 Dünya Güvenlik ve Alarm Sistemleri İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	809.716.000	1	ABD	779.974.236
2	ALMANYA	533.761.000	2	İNGİLTERE	456.218.202
3	İNGİLTERE	447.656.000	3	ALMANYA	434.743.709
4	FRANSA	215.355.000	4	HOLLANDA	237.248.000
5	HOLLANDA	210.014.000	5	FRANSA	215.206.000
6	HONG KONG	155.722.000	6	İSPANYA	130.649.396
7	İSPANYA	152.896.000	7	İSVEÇ	127.864.338
8	İSVEÇ	131.117.000	8	İTALYA	122.503.869
9	İTALYA	120.911.000	9	KANADA	102.548.320
10	KANADA	99.628.000	10	BAE	87.315.000
23	TÜRKİYE	49.752.831	24	TÜRKİYE	46.716.918
TOPLAM İTHALAT		4.639.684.000	TOPLAM İTHALAT		4.551.989.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE,Trademap

SAYAÇLAR

İnşaat malzemeleri kapsamında binalarda ve yapılarda kullanılan çeşitli sayaçlar da yer almaktadır. Bu çerçevede sayaçlar şu ürünleri içermektedir; gaz temin veya üretim sayaçları (kalibre edilmiş olanlar dahil), sıvı temin veya üretim sayaçları (kalibre edilmiş olanlar dahil) (pompalar hariç), elektronik elektrik sayaçları, alternatif akım için tek fazlı elektronik elektrik sayaçları ve alternatif akım için çok fazlı elektronik elektrik sayaçları.

Girişim Sayısı ve Üretim

Sayaçlar alanında üretim yapan girişim sayısı 2019 yılı itibarıyla 20 olmuştur. Sayaç üretimi adet olarak izlenmektedir ve 2016 yılına kadar artış göstermiştir. Üretim ilk kez 2015 yılında 10 milyon adeti geçmiştir. Üretim 2017 yılında gerilemedikten sonra 2018 ve 2019 yıllarında tekrar artmıştır. Üretim 2019 yılında 10,24 milyon adete yükselmiştir.

Tablo.346 Sayaçlar Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM ADET
2014	15	9.442.950
2015	18	10.415.438
2016	19	10.959.620
2017	21	9.805.518
2018	20	10.182.550
2019	20	10.240.450

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

İç pazara ilişkin sağlıklı sayısal veriler bulunmamakla birlikte üretim artışı ile dış ticaret verileri dikkate alındığında iç pazarın kademeli olarak büyümekte olduğu öngörülmektedir.

Dış Ticaret

Türkiye'nin sayaçlar ihracatı 2018 yılında gerileme göstermedikten sonra 2019 yılında yeniden artmıştır. İhracat 2019 yılında miktar olarak yüzde 8,6 artarak 3.150 tona çıkmıştır. İhracat değer olarak ise 44,7 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Göreceli olarak ortalama ihraç fiyatları yüksektir. İhraç birim fiyatı 2019 yılında hemen hemen aynı kalmıştır.

Tablo.347 Sayaçlar İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	2.114	31,8	15,00
2016	2.375	35,5	14,95
2017	3.225	43,9	13,62
2018	2.901	41,4	14,25
2019	3.150	44,7	14,20

Kaynak: TÜİK

Türkiye sınırlı ölçüde sayaçlar ithalatı da yapmaktadır. İthalat son beş yıldır birbirine yakın gerçekleşmektedir. 2019 yılında 902 ton ithalat yapılmıştır. İthalat değer olarak ise gerilemektedir. İthalat 2019 yılında 19,0 milyon dolara kadar gerilemiştir. İthalat birim fiyatlarında da son dört yıldır hissedilir bir gerileme yaşanmış, ilk kez 2019 yılında yeniden bir artış gerçekleşmiştir.

Tablo.348 Sayaçlar İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	1.026	28,8	28,09
2016	992	22,6	22,77
2017	1.011	20,1	19,89
2018	993	19,8	19,85
2019	902	19,0	21,06

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarları ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin sayaç ihracatı ağırlıklı olarak yakın ve komşu ülkelere yapılmaktadır. En yüksek ihracat 2019 yılında Azerbaycan'a yapılmıştır. Azerbaycan'ı İsrail ve Fildişi Sahili izlemiştir. Gürcistan ve Mısır diğer ihracat pazarlarıdır. Bangladeş ilk 10 ihracat pazarı içine 6. sıradan girmiştir. Polonya 7. sıraya yükselmiştir. Kolombiya ve Afganistan da 2019 yılında ilk 10 içine girmişlerdir.

Tablo.349 Türkiye'nin Sayaçlar İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	FİLDİŞİ SAHİLİ	3.108.521	1	AZERBAYCAN	2.372.934
2	İSRAİL	2.449.732	2	İSRAİL	2.262.372
3	İRAN	1.910.316	3	FİLDİŞİ SAHİLİ	2.070.368
4	AZERBAYCAN	1.869.457	4	GÜRCİSTAN	1.946.904
5	MISIR	1.826.776	5	MISIR	1.894.392
6	UMMAN	1.733.537	6	BANGLADEŞ	1.774.957
7	YUNANİSTAN	1.710.521	7	POLONYA	1.603.828
8	FAS	1.601.424	8	KOLOMBİYA	1.572.699
9	IRAK	1.549.192	9	ROMANYA	1.560.950
10	POLONYA	1.403.131	10	AFGANİSTAN	1.560.318
TOPLAM İHRACAT		41.386.918	TOPLAM İHRACAT		44.661.692

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin en çok sayaçlar ithalatı yaptığı ülke Almanya'dır. Almanya'yı Çin ve İtalya izlemektedir. Slovakya ve Hollanda bu üç ülkenin ardından gelmektedir. Polonya ve Macaristan da ilk 10 ithalat yapılan ülke içinde yer almaktadırlar.

Tablo.350 Türkiye'nin Sayaçlar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	6.910.739	1	ALMANYA	8.691.717
2	ÇİN	3.564.983	2	ÇİN	3.297.288
3	İTALYA	2.508.273	3	İTALYA	2.677.711
4	SLOVAKYA	1.672.126	4	SLOVAKYA	1.049.212
5	HOLLANDA	1.250.071	5	HOLLANDA	775.216
6	ABD	846.953	6	POLONYA	652.491
7	POLONYA	678.088	7	FRANSA	504.090
8	FRANSA	661.024	8	MACARİSTAN	249.253
9	YUNANİSTAN	339.882	9	ABD	193.047
10	MACARİSTAN	301.608	10	İNGİLTERE	85.159
TOPLAM İTHALAT		19.756.223	TOPLAM İTHALAT		18.987.045

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya sayaçlar ihracatı son beş yıldır kademeli ve istikrarlı bir artış göstermektedir. İhracat 2019 yılında yüzde 6,3 artarak 5,83 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı 2018 yılında gerilemiş ve yüzde 0,76 olmuştur. 2019 yılında ise payı değişmemiştir.

Tablo.351 Sayaçlar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	33,8	4.674	0,72
2015	31,8	4.742	0,67
2016	35,5	4.869	0,73
2017	43,9	5.112	0,86
2018	41,4	5.483	0,76
2019	44,6	5.831	0,76

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.92 Türkiye'nin Dünya Sayaçlar İhracatında Payı; Yüzde

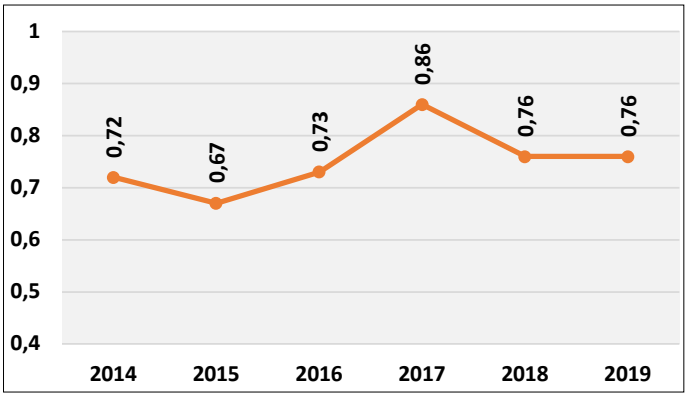

Dünya sayaç ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin'i Meksika ve ABD izlemektedir. Meksika 2019 yılında 2. sıraya yükselmiştir. İlk üç ihracatçı ülke ardından 3 Avrupa ülkesi Almanya, Romanya ve Polonya gelmektedir. Hindistan ilk 10 ihracatçı içinden çıkmıştır. Slovakya ilk 10 ihracatçı içinde kalmıştır. Yunanistan 2019 yılında ilk 10 içine 10. sıradan girmiştir. Türkiye dünya ihracatında 22. sırada yer almaktadır.

Tablo.352 Dünya Sayaç İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	1.082.831.000	1	ÇİN	1.278.374.000
2	ABD	665.440.316	2	MEKSİKA	704.923.612
3	MEKSİKA	635.543.000	3	ABD	597.645.096
4	ALMANYA	540.563.000	4	ALMANYA	399.278.280
5	POLONYA	422.603.000	5	ROMANYA	384.410.637
6	ROMANYA	344.658.000	6	POLONYA	384.204.597
7	FRANSA	297.625.000	7	FRANSA	237.867.000
8	İTALYA	216.018.000	8	İTALYA	177.732.911
9	HİNDİSTAN	169.773.000	9	SLOVAKYA	104.319.959
10	SLOVAKYA	165.158.000	10	YUNANİSTAN	96.814.923
22	TÜRKİYE	41.386.918	22	TÜRKİYE	44.661.692
TOPLAM İHRACAT		5.482.509.000	TOPLAM İHRACAT		5.831.349.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya sayaç ithalatında en büyük pazar ABD'dir. ABD'yi 4 büyük Avrupa ekonomisi izlemektedir. İlk 10 ithalatçı içindeki gelişen ülkeler Rusya ve Meksika'dır. Türkiye dünya ithalatında 46. sırada yer almaktadır.

Tablo.353 Dünya Sayaç İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	776.466.000	1	ABD	828.280.637
2	İTALYA	419.614.000	2	İTALYA	454.191.839
3	FRANSA	374.145.000	3	İNGİLTERE	345.206.948
4	İNGİLTERE	358.107.000	4	FRANSA	330.197.000
5	ALMANYA	229.708.000	5	ALMANYA	239.988.179
6	HOLLANDA	228.021.000	6	HOLLANDA	187.683.000
7	KANADA	143.987.000	7	KANADA	179.436.770
8	MEKSİKA	140.961.000	8	SİNGAPUR	149.646.027
9	SİNGAPUR	119.556.000	9	RUSYA	119.193.000
10	RUSYA	116.834.000	10	MEKSİKA	109.713.109
45	TÜRKİYE	19.756.223	46	TÜRKİYE	18.987.045
TOPLAM İTHALAT		5.363.436.000	TOPLAM İTHALAT		5.589.299.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

AYDINLATMA EKİPMANLARI

İnşaat malzemeleri çerçevesinde aydınlatma ekipmanları kapsamında şu ürünler yer almaktadır; elektrikli masa lambası, çalışma lambası, abajur ve benzeri ayaklı lambalar, elektrikli olmayan lambalar ve aydınlatma armatürleri, ışıklı tabela, ışıklı reklam panosu ve benzerleri, avizeler ve diğer elektrikli tavan veya duvar aydınlatma armatürleri, projektörler ve spot ışıkları, diğer lamba ve aydınlatma armatürleri ile camdan, metalden ve plastikten lambaların ve aydınlatma armatürlerinin, ışıklı işaretlerin, isim tabelalarının parçaları.

Girişim Sayısı ve Üretim

Aydınlatma ekipmanları üretimi adet olarak hesaplanmaktadır. Üretim 2014 yılından itibaren gerileme eğilimi içinde girmiştir. Üretim 2017 yılında yüzde 8,1 düşerek 52,26 milyon adete gerilemiştir. 2018 yılında üretim yüzde 3,8 düşmüş ve 50,28 milyon adet olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında ise aydınlatma ekipmanları üretimi yüzde 8,6 gerilemiştir. Girişim sayısı da 2019 yılında 330 olmuştur.

Tablo.354 Aydınlatma Ekipmanları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM ADET
2015	276	60.922.791
2016	349	56.867.210
2017	361	52.263.480
2018	340	50.277.468
2019	330	45.953.600

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Aydınlatma ekipmanları dış ticareti ton olarak hesaplanmaktadır. Bu çerçevede Türkiye'nin aydınlatma ekipmanları ihracatı miktar olarak son dört yıl gerilemiş, 2019 yılında ise artmıştır. İhracat değer olarak 2019 yılı dahil, son 4 yıl gerilemiştir. İhracat 2019 yılında 21.137 ton ve 228,8 milyon dolar olmuştur. İhracat birim fiyatları ise 2019 yılında düşmüş ve 10,82 dolar/kg seviyesine inmiştir.

Tablo.355 Aydınlatma Ekipmanları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	23.857	247,8	10,40
2016	23.579	256,2	10,86
2017	20.780	232,2	11,17
2018	20.251	232,0	11,43
2019	21.137	228,8	10,82

Kaynak: TÜİK

Türkiye önemli bir üretici ve ihracatçı olmasına karşın ihracatın üzerinde ithalat yapmaktadır. İthalat miktar olarak 2016 yılında önemli ölçüde düştükten sonra 2017 yılında miktar olarak sınırlı ölçüde artmıştır. İthalat 2018 ve 2019 yıllarında ise yeniden sert düşüşler göstermiştir. İthalat değer olarak 2019 yılında 175,1 milyon dolara inmiştir. Düşüşte ithalat birim fiyatlarındaki gerileme de etkili olmuştur.

Tablo.356 Aydınlatma Ekipmanları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	38.351	507,1	13,22
2016	28.960	358,9	12,39
2017	30.266	315,0	10,41
2018	28.857	238,7	8,27
2019	23.218	175,1	7,54

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarları ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye, aydınlatma ekipmanlarında daha çok yakın ve komşu ülkelere ihracat yapmaktadır. İhracatta ilk üç sırada sırasıyla Katar, BAE ve Suudi Arabistan yer almaktadır. Almanya, Fas ve Irak ilk üç ülkeyi izlemektedir. Irak'a ihracat yeniden artmaya başlamıştır.

Tablo.357 Türkiye'nin Aydınlatma Ekipmanları İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	BAE	16.091.395	1	KATAR	13.069.874
2	KATAR	13.356.091	2	BAE	11.757.934
3	SUUDİ ARABİSTAN	10.555.526	3	SUUDİ ARABİSTAN	11.285.189
4	ALMANYA	10.313.765	4	ALMANYA	10.768.448
5	CEZAYİR	9.352.896	5	FAS	10.167.052
6	RUSYA	7.091.218	6	IRAK	9.552.893
7	AZERBAYCAN	6.447.730	7	FRANSA	7.033.266
8	FAS	6.429.537	8	AZERBAYCAN	6.128.767
9	İTALYA	6.155.898	9	BELÇİKA	5.834.901
10	IRAK	6.026.877	10	ROMANYA	5.219.752
TOPLAM İHRACAT		232.062.760	TOPLAM İHRACAT		228.845.556

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin aydınlatma ekipmanları ithalatında ilk sırayı Çin almaktadır. Toplam ithalatın yaklaşık yüzde 57'si Çin'den yapılmaktadır. Çin'den gelen ürünler büyük ölçüde fiyat avantajına sahip olan ürünlerdir. Almanya ve İtalya ithalatta 2. ve 3. sırada yer almaktadır.

Tablo.358 Türkiye'nin Aydınlatma Ekipmanları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ÇİN	156.070.670	1	ÇİN	99.393.948
2	İTALYA	17.945.206	2	ALMANYA	16.751.935
3	ALMANYA	16.306.431	3	İTALYA	14.858.202
4	POLONYA	5.462.519	4	POLONYA	6.334.211
5	FRANSA	5.277.711	5	ABD	5.834.364
6	İSPANYA	5.214.522	6	İSPANYA	4.293.259
7	ABD	4.439.428	7	FRANSA	4.170.391
8	GÜNEY KORE	4.118.947	8	İNGİLTERE	2.509.602
9	HİNDİSTAN	2.974.063	9	DANİMARKA	2.503.859
10	ÇEK CUMHURİYETİ	2.893.939	10	GÜNEY KORE	2.061.654
TOPLAM İTHALAT		238.653.866	TOPLAM İTHALAT		175.080.594

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya aydınlatma ekipmanları ihracatı 2018 yılında yüzde 0,3 artmış, ardından 2019 yılında ise yüzde 3,8 yükselerek 56,62 milyar dolara çıkmıştır. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı 2017 ve 2018 yıllarında değişmemiş, ancak 2019 yılında düşmüştür. 2018 yılında yüzde 0,43 olan pay 2019 yılında yüzde 0,40'a inmiştir.

Tablo.359 Aydınlatma Ekipmanları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	314,6	54.847	0,57
2015	247,8	57.769	0,43
2016	256,2	52.577	0,49
2017	232,2	54.380	0,43
2018	232,1	54.522	0,43
2019	228,8	56.616	0,40

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.93 Türkiye'nin Dünya Aydınlatma Ekipmanları İhracatında Payı; Yüzde

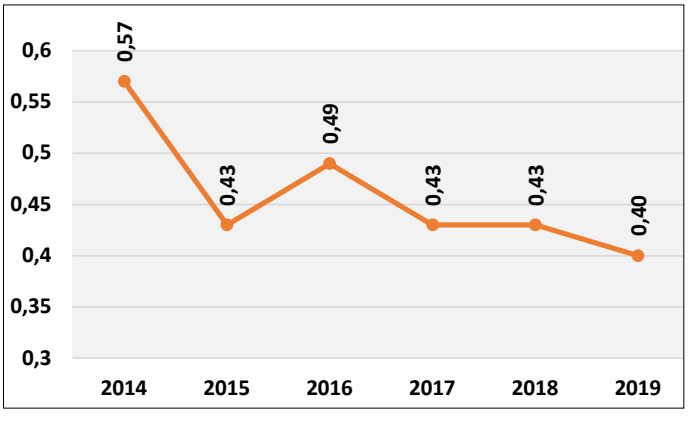

Dünya aydınlatma ekipmanları ihracatında Çin ilk sırada yer alırken 33,2 milyar dolar ihracatı ve yüzde 58,7 payı ile büyük bir ağırlığa sahip bulunmaktadır. Çin ile izleyen ülkelerin ihracat büyüklükleri arasında büyük fark bulunmaktadır. Almanya dünya ihracatında 2. sıradadır. Meksika önemli bir ihracatçı ülke olarak 3. sırada yer almaktadır. İtalya ve ABD ilk üç ülkeyi izlemektedirler. Türkiye dünya aydınlatma ekipmanları ihracatında 22. sırada bulunmaktadır.

Tablo.360 Dünya Aydınlatma Ekipmanları İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	30.586.158.000	1	ÇİN	33.197.800.000
2	ALMANYA	3.448.250.000	2	ALMANYA	3.185.096.157
3	MEKSİKA	2.363.202.000	3	MEKSİKA	2.123.359.887
4	İTALYA	2.005.662.000	4	İTALYA	1.899.888.288
5	ABD	1.937.486.000	5	ABD	1.886.168.305
6	HOLLANDA	1.536.241.000	6	HOLLANDA	1.468.565.000
7	POLONYA	1.143.827.000	7	POLONYA	1.289.568.659
8	AVUSTURYA	967.309.000	8	AVUSTURYA	1.037.547.000
9	İSPANYA	928.910.000	9	KANADA	927.402.147
10	FRANSA	893.878.000	10	FRANSA	905.391.000
21	TÜRKİYE	232.062.760	22	TÜRKİYE	228.845.556
TOPLAM İHRACAT		54.522.257.000	TOPLAM İHRACAT		56.615.839.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya aydınlatma ekipmanlarında en büyük pazar ABD'dir. ABD 10,76 milyar dolar ithalatı ile dünya ithalatının yaklaşık yüzde 23'ünü gerçekleştirmektedir. ABD ile diğer ithalatçı ülkeler arasında büyük bir fark bulunmaktadır. ABD'yi Almanya, Fransa ve İngiltere izlemektedir. İlk 10 büyük ithalat pazarında 9'u gelişmiş ülkelerdir. Vietnam ilk 10 büyük ithalatçı içine 7. sıradan girmiştir. Türkiye dünya ithalatında 41. sırada bulunmaktadır.

Tablo.361 Dünya Aydınlatma Ekipmanları İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	12.580.383.000	1	ABD	10.759.900.704
2	ALMANYA	3.613.826.000	2	ALMANYA	3.430.770.955
3	FRANSA	2.084.640.000	3	FRANSA	2.111.323.000
4	İNGİLTERE	1.948.258.000	4	İNGİLTERE	1.983.604.129
5	HOLLANDA	1.852.855.000	5	HOLLANDA	1.813.195.000
6	KANADA	1.704.329.000	6	KANADA	1.601.397.221
7	İTALYA	1.129.368.000	7	VİETNAM	1.128.861.000
8	JAPONYA	1.020.499.000	8	İTALYA	1.036.058.272
9	İSPANYA	1.010.029.000	9	JAPONYA	1.028.827.583
10	AVUSTRALYA	979.926.000	10	AVUSTURYA	986.314.000
36	TÜRKİYE	238.653.866	41	TÜRKİYE	175.080.594
TOPLAM İTHALAT		48.825.186.000	TOPLAM İTHALAT		47.231.332.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2019

AĞAÇ VE AHŞAP ÜRÜNLERİ

Ahşap İnşaat Malzemeleri
Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları
Duvar Kâğıtları

AHŞAP İNŞAAT MALZEMELERİ

İnşaat sektöründe kullanılan ahşap inşaat malzemeleri şu ürünleri kapsamaktadır; kontrplak, ahşap kaplama paneli ve benzeri lamine ahşap malzeme (bambudan yapılmış), diğer kontrplak, ahşap kaplama paneli ve benzeri lamine ahşap malzeme. Lif levha, ağaç veya diğer odunsu maddelerden yapılan. Birleştirilmiş parke paneller, pencereler, pencereli kapılar (Fransız penceresi) ve bunların kasaları ile kapılar ve bunların kasaları ve eşikleri. (Ahşaptan yapılmış) Beton kalıpları (beton inşaat işleri için), kiremitler ve çatı padavraları. (Ahşaptan yapılmış) Başka yerde sınıflandırılmamış inşaat doğrama ve marangozluk ürünleri.

Girişim Sayısı ve Üretim

Ahşap inşaat malzemeleri sanayisinde üretim yapan girişim sayıları Tablo.362'de sunulmaktadır. Girişim sayılarının yıllar itibarıyla sınırlı ölçüde arttığı görülmektedir. Girişim sayılarında 2018 ve 2019 yıllarında dalgalanmalar yaşanmıştır. Pencere ve kapılarda gerileme olmuştur.

Tablo.362 Ahşap İnşaat Malzemeleri Girişim Sayısı

Ürünler	2015	2016	2017	2018	2019
Bambudan ahşap malzeme	5	7	4	5	5
Kontrplak, lamine, ahşap malzeme	71	88	101	105	100
Lif levhalar	53	56	56	54	52
Birleştirilmiş parke ve paneller	53	71	72	81	80
Pencere ve kapılar	385	510	526	495	490
Beton kalıpları	8	11	12	8	8
Diğer doğrama ve marangozluk ürünleri	66	62	56	51	50

Kaynak: TÜİK

Ahşap inşaat malzemelerinde çok farklı ürün grupları bulunmaktadır. Bu ürün gruplarının üretimleri de farklı birimler ile ölçülmektedir. Tablo.363'te üretim verilerine yer verilmektedir.

Dış Ticaret

Türkiye önemli bir ahşap inşaat malzemeleri üreticisi ve ihracatçısıdır. Üretimde yeni eklenen kapasiteler ile ihracat olanakları da yükselmektedir. Nitekim işletmeye alınan yeni kapasiteler ile 2018 ve 2019 yıllarında ihracat miktar ve değer olarak yükselmiştir. 2019 yılında ihracat miktar olarak yüzde 30,5 artarak 994.000 tona, değer olarak ise 559,9 milyon dolara ulaşmıştır. İhracat birim fiyatları ise gerileme eğilimi içindedir.

Tablo.364 Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	546.830	465,5	0,85
2016	534.827	425,8	0,80
2017	748.336	506,0	0,68
2018	761.895	515,7	0,68
2019	994.000	559,9	0,56

Kaynak: TÜİK

Türkiye ahşap inşaat malzemeleri ithalatı son dört yıldır miktar ve değer olarak düşmektedir. Özellikle 2018 ve 2019 yıllarında ithalatta sert düşüşler yaşanmıştır. 2019 yılında ithalat miktar olarak yüzde 58,2 düşmüştür. Değer olarak da 72,8 milyon dolara inmiştir. İthalat birim fiyatlarında da gerileme görülmektedir.

Tablo.365 Ahşap İnşaat Malzemeleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	550.676	658,4	1,01
2016	487.886	506,4	1,04
2017	376.936	423,8	1,12
2018	190.038	185,2	0,97
2019	79.475	72,8	0,92

Kaynak: TÜİK

Tablo.363 Ahşap İnşaat Malzemeleri Üretim Göstergeleri

Ürünler	Birim	2015	2016	2017	2018	2019
Bambudan ahşap malzeme	m^3	90.433	62.660	25.793	49.254	40.050
Kontrplak, lamine, ahşap malzeme	m^3	1.849.960	2.327.381	2.753.658	3.013.792	2.450.210
Lif levhalar	m^2	441.857.221	469.644.342	508.603.676	392.412.104	319.031.040
Birleştirilmiş parke ve paneller	m^3	93.527.370	105.272.092	112.132.063	131.567.209	109.858.445
Pencere ve kapılar	Adet	21.985.193	18.652.026	22.109.545	18.653.786	15.165.530
Beton kalıpları	Ton	17.467	-	-	4.603	4.350
Diğer doğrama ve marangozluk ürünleri	Ton	84.047.718	80.739.421	75.400.147	58.940.891	47.918.940

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye, ahşap inşaat malzemelerini ağırlıklı olarak yakın ve komşu ülkelere ihraç etmektedir. Ahşap inşaat malzemeleri ihracatında ilk iki sırayı iki sınır komşusu Irak ve İran almaktadır. Tunus, Libya, Gürcistan ve Romanya bu iki ülkeyi izlemektedir. İlk 10 içinde yer alan ihracat pazarlarının dokuzu gelişen ülkelerdir. Kanada ilk 10 ülke içine girmiştir.

Tablo.366 Türkiye'nin Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	78.225.414	1	IRAK	94.535.722
2	İRAN	66.705.900	2	İRAN	35.663.602
3	TUNUS	32.424.001	3	TUNUS	30.727.193
4	SUUDİ ARABİSTAN	20.636.731	4	LİBYA	24.884.265
5	ROMANYA	20.048.423	5	GÜRCİSTAN	21.844.583
6	GÜRCİSTAN	18.160.541	6	ROMANYA	20.286.991
7	CEZAYİR	17.314.939	7	MISIR	19.069.065
8	MISIR	15.470.064	8	CEZAYİR	17.740.351
9	AZERBAYCAN	13.294.346	9	KANADA	17.515.424
10	BULGARİSTAN	12.968.437	10	BULGARİSTAN	15.555.102
TOPLAM İHRACAT		515.780.300	TOPLAM İHRACAT		559.911.966

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin ahşap inşaat malzemeleri ithalatında ilk sıraya Letonya yükselmiştir. Romanya ise 2. sıraya çıkmıştır. Rusya 3. sıraya inmiştir. Almanya ve Finlandiya ilk üç ülkeyi izlemektedirler. Orman varlıkları zengin ülkeler Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ülkeleri oluşturmaktadır. İtalya, Avusturya ve İspanya ile Fransa'dan da ithalat yapılmaktadır.

Tablo.367 Türkiye'nin Ahşap İnşaat Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	RUSYA	45.959.257	1	LETONYA	10.373.604
2	LETONYA	19.880.770	2	ROMANYA	8.300.579
3	ALMANYA	12.137.190	3	RUSYA	9.157.988
4	VİETNAM	11.792.825	4	ALMANYA	6.229.818
5	ROMANYA	10.837.169	5	FİNLANDİYA	3.751.854
6	AVUSTRUYA	10.720.696	6	İTALYA	3.687.100
7	UKRAYNA	6.248.846	7	AVUSTURYA	3.113.907
8	FİNLANDİYA	6.247.389	8	ÇİN	3.009.064
9	HİNDİSTAN	6.197.382	9	İSPANYA	2.509.937
10	BELÇİKA	5.964.801	10	FRANSA	1.991.320
TOPLAM İTHALAT		185.236.495	TOPLAM İTHALAT		72.810.570

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya ahşap inşaat malzemeleri ihracatı 2017 ve 2018 yıllarında artmıştır. 2017 yılında ihracat yüzde 3, 2018 yılında yüzde 2,2 büyümüş ve 42,1 milyar dolar olmuştur. 2019 yılında ise dünya ihracatı yüzde 10 daralmış ve 37,87 milyar dolara inmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2015 yılında yüzde 1,17 iken 2016 yılında yüzde 1,06'ya inmiştir. 2017 yılında ise tekrar artarak yüzde 1,23'e yükselmiştir. Pay 2018 yılında değişmemiş ve yine yüzde 1,23 olmuştur. 2019 yılında ise yüzde 1,48'e çıkarak önemli bir sıçrama göstermiştir.

Tablo.368 Ağaç İnşaat Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2015	465,5	39.743	1,17
2016	425,8	39.963	1,06
2017	506,0	41.170	1,23
2018	515,8	42.066	1,23
2019	559,9	37.872	1,48

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.94 Türkiye'nin Dünya Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde

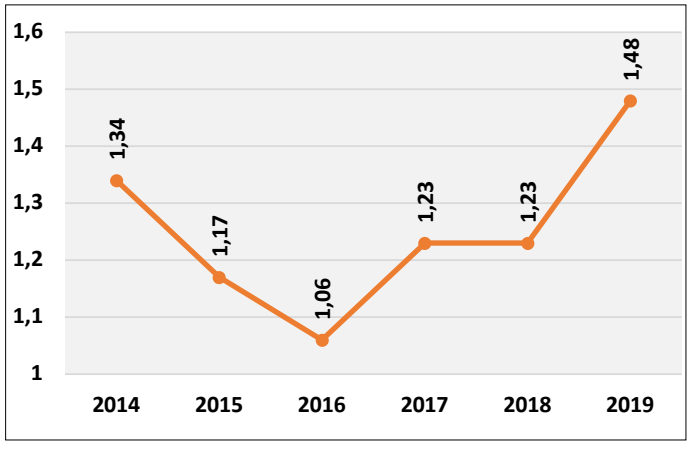

Dünya ahşap inşaat malzemeleri ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin 6,5 milyar dolar ihracat yapmaktadır. Almanya 3,49 milyar dolar ihracatı ile 2. büyük ihracatçıdır. Orman varlıkları zengin Endonezya dünyanın 3. büyük ihracatçısıdır. Kanada 4. sıraya yükselmiştir. Dünyada ilk 10 ihracatçı içinde yer alan diğer ülkeler de yine orman varlıkları zengin ülkelerdir. Rusya, Polonya, Malezya ve Brezilya ilk 10 ihracatçı içine katılmıştır. Türkiye dünya ihracatında 17. sıradadır.

Tablo.369 Dünya Ahşap İnşaat Malzemeleri İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	7.832.267.000	1	ÇİN	6.548.510.000
2	ALMANYA	3.661.763.000	2	ALMANYA	3.491.885.279
3	ENDONEZYA	2.599.767.000	3	ENDONEZYA	2.120.182.000
4	POLONYA	2.391.763.000	4	KANADA	1.940.144.685
5	AVUSTURYA	2.204.129.000	5	RUSYA	1.784.472.000
6	RUSYA	1.960.879.000	6	POLONYA	1.724.368.718
7	KANADA	1.928.144.000	7	MALEZYA	1.328.005.000
8	MALEZYA	1.691.554.000	8	BELÇİKA	1.075.003.745
9	BREZİLYA	1.353.512.000	9	BREZİLYA	1.067.627.000
10	BELÇİKA	1.109.743.000	10	ABD	878.509.273
19	TÜRKİYE	515.780.300	17	TÜRKİYE	559.911.966
TOPLAM İHRACAT		42.066.120.000	TOPLAM İHRACAT		37.871.697.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

ABD 6,2 milyar dolar ithalatı ile dünyanın en büyük ahşap inşaat malzemeleri ithalat pazarıdır. ABD'yi yine yüksek ithalatları ile Japonya ve Almanya izlemektedirler. İlk 10 büyük ithalatçının tamamı gelişmiş ülkelerdir. Türkiye ise dünya ithalatında 60. sıradadır.

Tablo.370 Dünya Ahşap İnşaat Malzemeleri İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	7.295.583.000	1	ABD	6.186.497.293
2	JAPONYA	3.588.336.000	2	JAPONYA	3.355.640.027
3	ALMANYA	2.761.172.000	3	ALMANYA	2.660.081.589
4	İNGİLTERE	2.194.898.000	4	İNGİLTERE	2.085.691.049
5	FRANSA	1.484.273.000	5	FRANSA	1.444.382.000
6	HOLLANDA	1.255.427.000	6	HOLLANDA	1.260.259.000
7	İTALYA	1.242.755.000	7	İTALYA	1.123.139.735
8	KANADA	1.204.885.000	8	KANADA	1.103.581.893
9	İSVİÇRE	1.080.103.000	9	İSVİÇRE	1.047.280.733
10	GÜNEY KORE	1.040.787.000	10	BELÇİKA	873.355.588
42	TÜRKİYE	185.236.495	60.	TÜRKİYE	72.810.570
TOPLAM İTHALAT		41.722.404.000	TOPLAM İTHALAT		37.997.144.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

AHŞAP MUTFAK VE BANYO DOLAPLARI

Girişim Sayısı ve Üretim

Ahşap mutfak ve banyo dolapları geleneksel olarak konutlarda yaygın şekilde kullanılan inşaat malzemeleridir. Ahşap banyo ve mutfak dolapları üretiminde girişim sayısı 2016 yılında önemli bir artış göstermiştir. 2017-2019 yıllarında ise girişim sayısı gerilemiştir. Üretim 2017 yılında adet olarak yüzde 10,9 artarak 3,22 milyon adet olarak gerçekleşmiştir. 2018 ve 2019 yıllarında ise üretim düşmüştür. 2019 yılında üretim yüzde 5 düşmüş ve 2,18 milyon adete inmiştir.

Tablo.371 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM ADET
2015	364	4.026.684
2016	491	2.905.674
2017	488	3.221.126
2018	442	2.298.238
2019	435	2.183.326

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Üretim verilerinin adet, dış ticaret verilerinin ise ton olarak hesaplanması nedeniyle ahşap mutfak ve banyo dolapları için sağlıklı bir sayısal büyüklük elde etmek zorlaşmaktadır. Bununla birlikte üretim ve dış ticaret miktar verileri birlikte değerlendirildiğinde iç pazarın 2015 ve 2016 yıllarında durağanlaştığı 2017 yılında ise yeniden büyüdüğü, 2018 ve 2019 yıllarında ise önemli ölçüde küçüldüğü görülmektedir.

Dış Ticaret

Türkiye'nin ahşap mutfak ve banyo dolapları ihracatı miktar olarak 2018 yılında gerilemiş, 2019 yılında ise yüzde 41,2 artmıştır. İhracat değer olarak ise 2018 ve 2019 yıllarında artış göstermiştir. İhracat 2019 yılında yüzde 29,5 artarak 59,2 milyon dolara yükselmiştir. İhracat birim fiyatı 2019 yılında düşmüş ve 3,26 dolar/kg olarak gerçekleşmiştir..

Tablo.372 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	16.045	64,6	4,02
2016	13.922	45,8	3,29
2017	13.611	39,1	2,89
2018	12.868	45,7	3,55
2019	18.170	59,2	3,26

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin ahşap mutfak ve banyo dolapları ithalatı ise kademeli bir gerileme içindedir. 2018 yılında 3.833 ton olan ithalat 2019 yılında 1.702 tona inmiştir. Değer olarak ise ithalat 16,4 milyon dolardan 6,6 milyon dolara gerilemiştir. İthalat birim fiyatlarında da kademeli bir düşüş yaşanmaktadır. Ancak ithalat fiyatları ihracat fiyatlarının üzerindedir.

Tablo.373 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	4.579	22,9	5,00
2016	4.935	22,5	4,57
2017	4.185	18,9	4,51
2018	3.833	16,4	4,29
2019	1.702	6,6	3,88

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin ahşap mutfak ve banyo dolapları ihracatında geleneksel pazarları bulunmaktadır. 2019 yılında ABD ilk sırayı korumuştur. İngiltere ve Irak ABD'yi izlemektedir. Yakın ve komşu ülkelere de ihracat gerçekleşmektedir. Suudi Arabistan, Libya, Gürcistan ve Katar diğer pazarlardır. Katar 2019 yılında ilk 10 içine yeniden girmiştir.

Tablo.374 Türkiye'nin Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ABD	11.656.107	1	ABD	15.150.937
2	IRAK	5.815.995	2	İNGİLTERE	6.481.174
3	İNGİLTERE	4.660.765	3	IRAK	5.307.565
4	SUUDİ ARABİSTAN	2.721.661	4	SUUDİ ARABİSTAN	2.639.403
5	İSRAİL	1.745.560	5	LİBYA	2.431.615
6	LİBYA	1.105.406	6	GÜRCİSTAN	2.375.312
7	FRANSA	1.081.276	7	KATAR	2.264.571
8	İRAN	1.013.928	8	ALMANYA	1.591.884
9	ALMANYA	976.375	9	FRANSA	1.213.774
10	HOLLANDA	857.589	10	İSRAİL	1.160.678
TOPLAM İHRACAT		45.714.123	TOPLAM İHRACAT		59.241.939

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye ahşap mutfak ve banyo dolapları ithalatının tamamına yakınını ilk iki sırayı alan İtalya ve Almanya'dan yapmaktadır. Bu iki ülkeden markalı ürünler ithal edilmektedir.

Tablo.375 Türkiye'nin Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	İTALYA	8.755.742	1	İTALYA	3.589.281
2	ALMANYA	5.801.926	2	ALMANYA	2.012.224
3	ROMANYA	341.979	3	LİTVANYA	351.877
4	RUSYA	221.609	4	ROMANYA	204.803
5	LİTVANYA	188.490	5	POLONYA	135.922
6	POLONYA	153.901	6	ÇİN	52.701
7	MALEZYA	144.891	7	MALEZYA	41.389
8	ÇİN	85.855	8	PORTEKİZ	28.786
9	FRANSA	34.080	9	SLOVENYA	22.145
10	SLOVENYA	33.088	10	İSPANYA	12.349
TOPLAM İTHALAT		16.446.646	TOPLAM İTHALAT		6.617.292

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya ahşap mutfak ve banyo dolapları ihracatı diğer inşaat malzemelerinden farklı olarak 2014-2017 arasında dalgalanma göstermemiş ve hemen hemen aynı gerçekleşmiş, ihracat 2018 yılında yüzde 16,9 artarak 7,6 milyar dolara yükselmiştir. 2019 yılında ise dünya ihracatı bu kez yüzde 6,2 düşerek 7,1 milyar dolara inmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2015 yılında yüzde 1 olduktan sonra 2016 ve 2017 yıllarında gerileyerek yüzde 0,6'ya kadar inmiştir. Türkiye'nin payı 2018 yılında değişmemiş ve yine yüzde 0,6 olmuştur. 2019 yılında ise önemli bir ihracat sağlayan Türkiye'nin payı yüzde 0,83'e yükselmiştir.

Tablo.376 Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	56,5	6.379	0,89
2015	64,6	6.423	1,00
2016	45,8	6.464	0,71
2017	39,1	6.512	0,60
2018	45,7	7.612	0,60
2019	59,2	7.145	0,83

Kaynak: TÜİK

Grafik.95 Türkiye'nin Dünya Ahşap Mutfak ve Banyo Dolapları İhracatında Payı; Yüzde

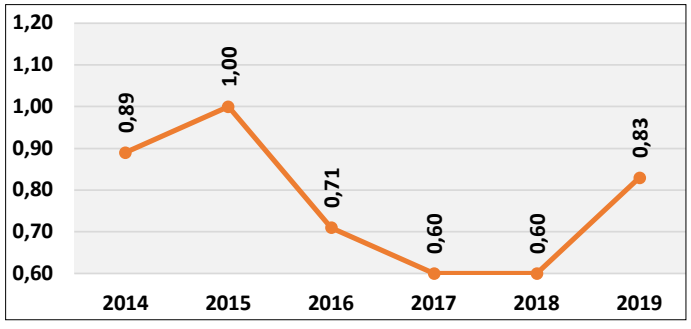

Dünya ahşap mutfak ve banyo dolapları ihracatında ilk üç ülke bu üründe geleneksel ihracatçı ülkeler olan Almanya, Çin ve İtalya'dır. Almanya ile İtalya markalı ve yüksek kaliteli ürünler ihraç etmektedir. Kanada ve Danimarka ağaç ürünleri için gerekli doğal kaynaklar bakımından zengin olup mobilya ihracatında ilk sıralarda yer almaktadırlar. Malezya, Vietnam ve Polonya üç önemli yeni oyuncu olarak ilk 10 içinde yükselmektedir. Türkiye dünya ihracatında 2019 yılında 16. sıraya çıkmıştır.

Tablo.377 Dünya Ahşap Banyo ve Mutfak Dolapları İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ALMANYA	2.415.048.000	1	ALMANYA	2.344.682.378
2	ÇİN	1.905.508.000	2	ÇİN	1.371.629.000
3	İTALYA	975.203.000	3	İTALYA	936.285.217
4	KANADA	338.031.000	4	KANADA	351.384.817
5	DANİMARKA	263.531.000	5	MALEZYA	276.118.000
6	MALEZYA	180.616.000	6	DANİMARKA	254.972.809
7	İSPANYA	155.590.000	7	VİETNAM	213.390.000
8	VİETNAM	155.250.000	8	İSPANYA	148.041.256
9	POLONYA	128.909.000	9	POLONYA	143.036.378
10	ABD	103.095.000	10	ABD	98.605.056
20	TÜRKİYE	45.714.123	16	TÜRKİYE	59.241.939
TOPLAM İHRACAT		7.612.088.000	TOPLAM İHRACAT		7.144.765.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya ahşap mutfak ve banyo dolapları ithalatında en büyük pazar ABD'dir. ABD 1,81 milyar dolar ithalat ile ilk sırada yer almaktadır. Fransa, Hollanda, İsviçre, Norveç ve Avusturya diğer ithalatçı ülkeler olarak sıralanmaktadır. Çin de ilk 10 ithalatçı içindedir. Türkiye dünya ithalatında 61. sırada bulunmaktadır.

Tablo.378 Dünya Ahşap Banyo ve Mutfak Dolapları İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	2.278.292.000	1	ABD	1.807.617.596
2	FRANSA	592.220.000	2	FRANSA	631.779.000
3	HOLLANDA	443.805.000	3	HOLLANDA	485.577.000
4	İSVİÇRE	362.485.000	4	İSVİÇRE	337.186.905
5	NORVEÇ	208.336.000	5	NORVEÇ	206.382.000
6	AVUSTURYA	195.706.000	6	AVUSTURYA	199.660.000
7	ÇİN	183.202.000	7	JAPONYA	161.245.539
8	JAPONYA	147.379.000	8	BELÇİKA	147.378.058
9	İNGİLTERE	142.711.000	9	ÇİN	142.392.000
10	BELÇİKA	140.253.000	10	İNGİLTERE	140.015.025
43	TÜRKİYE	16.446.646	61	TÜRKİYE	6.617.292
TOPLAM İTHALAT		6.582.181.000	TOPLAM İTHALAT		6.215.746.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

DUVAR KÂĞITLARI

Bu bölümde duvar kâğıtları, benzeri duvar kaplamaları ile şeffaf pencere kâğıtları yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Duvar kâğıtları üretiminde 16 girişim bulunmaktadır. Üretim 2017 yılında yüzde 24,3 artarak 69.020 tona yükselmiştir. Üretim 2018 yılında da artmış, 2019 yılında ise yüzde 5 düşerek 70.215 ton olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.379 Duvar Kâğıtları Girişim Sayısı ve Üretim Göstergeleri

YILLAR	FİRMA SAYISI	ÜRETİM TON
2015	11	35.398
2016	16	55.490
2017	18	69.020
2018	16	73.910
2019	16	70.215

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Duvar kâğıtları iç tüketimi 2014-2017 arasında önemli bir artış göstermiş ve 2017 yılında 69.003 tona yükselmiştir. İç tüketimde büyüme 2018 yılında yavaşlamış ve 71.866 ton olmuştur. 2019 yılında ise iç tüketim yüzde 8,3 daralarak 65.933 tona gerilemiştir. Tüketimin büyük bölümü 2016 yılından itibaren yurtiçi üretim ile karşılanmaktadır.

Tablo.380 Duvar Kâğıtları İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	35.398	1.237	10.931	45.092
2016	55.490	925	2.307	56.872
2017	69.020	2.120	2.103	69.003
2018	73.910	3.262	1.218	71.866
2019	70.215	4.948	666	65.933

Kaynak: TÜİK

Dış Ticaret

Türkiye sınırlı ölçüde duvar kâğıtları ihracatı gerçekleştirmektedir ve ihracat yıllar itibarıyla dalgalanma göstermektedir. 2015 ve 2016 yıllarında miktar ve değer olarak gerileyen ihracat 2017 ve 2018 yıllarında artış göstermiş ve 13,3 milyon dolara yükselmiştir. İhracat 2019 yılında ise yüzde 36,8 artış göstermiş ve 18,2 milyon dolara ulaşmıştır. İhracat birim fiyatlarında ise son beş yıldır gerileme yaşanmıştır.

Tablo.381 Duvar Kâğıtları İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	1.237	7,6	6,11
2016	925	4,8	5,14
2017	2.120	9,6	4,52
2018	3.262	13,3	4,02
2019	4.948	18,2	3,68

Kaynak: TÜİK

Türkiye 2015 yılına kadar miktar ve değer olarak önemli ölçüde duvar kâğıtları ithalatı yapmıştır. Alınan korunma önlemleri ithalatta gerilemeye yol açmıştır. İthalat 2019 yılında 666 ton ve 5,0 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında ithalat, ihracatın önemli ölçüde altına inmiştir. İthalat birim fiyatı ise 2019 yılında yükselmiştir.

Tablo.382 Duvar Kâğıtları İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	10.931	76,1	6,96
2016	2.307	17,6	7,62
2017	2.103	16,3	7,74
2018	1.218	8,7	7,09
2019	666	5,0	7,51

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarlarımız ve İthalat Yaptığımız Ülkeler

Türkiye'nin duvar kâğıtları ihracatında pazarlarını yakın ve komşu ülkeleri oluşturmaktadır. İlk dört pazar Azerbaycan, Irak, Suudi Arabistan ve Rusya'dır. Bu dört ülke duvar kâğıtlarında geleneksel pazarlardır.

Tablo.383 Türkiye'nin Duvar Kâğıtları İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	1.393.239	1	AZERBAYCAN	2.626.560
2	SUUDİ ARABİSTAN	1.336.399	2	IRAK	1.742.317
3	AZERBAYCAN	1.227.944	3	SUUDİ ARABİSTAN	1.525.291
4	RUSYA	1.035.609	4	RUSYA	1.332.488
5	KAZAKİSTAN	931.873	5	KAZAKİSTAN	909.712
6	ÜRDÜN	543.380	6	KATAR	671.820
7	İRAN	518.040	7	İRAN	657.935
8	ÖZBEKİSTAN	419.590	8	ÖZBEKİSTAN	641.517
9	LİBYA	414.106	9	BELARUS	602.075
10	KIRGIZİSTAN	403.223	10	LİBYA	297.247
TOPLAM İHRACAT		13.331.472	TOPLAM İHRACAT		18.227.919

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin duvar kâğıtları ithalatında ilk sırayı Almanya almaktadır. İtalya 2. sıraya çıkarken Çin 3. sıraya inmiştir. Almanya ve İtalya'dan yüksek kaliteli ürünler ithal edilmektedir. Belçika, Hollanda ve İngiltere ithalat yapılan diğer üç ülkedir. Rusya'dan ithalat önemli ölçüde azalmıştır. 2019 yılında ilk 10 ithalatçı içine ABD ve Japonya girmiştir.

Tablo.384 Türkiye'nin Duvar Kâğıtları İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	2.478.861	1	ALMANYA	1.889.917
2	ÇİN	1.539.466	2	İTALYA	1.040.338
3	İTALYA	1.337.676	3	ÇİN	475.239
4	BELÇİKA	709.219	4	BELÇİKA	459.680
5	RUSYA	472.105	5	HOLLANDA	245.249
6	UKRAYNA	466.494	6	İNGİLTERE	238.641
7	GÜNEY KORE	373.296	7	ABD	169.459
8	HOLLANDA	303.291	8	FRANSA	131.572
9	İNGİLTERE	292.711	9	RUSYA	89.887
10	FRANSA	289.721	10	JAPONYA	63.605
TOPLAM İTHALAT		8.655.400	TOPLAM İTHALAT		5.011.788

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya duvar kâğıtları ihracatı 2017 yılında yüzde 17,6 artarak 1,84 milyar dolara yükselmiş, 2018 yılında yüzde 12,9 düşerek 1,6 milyar dolara inmiştir. 2019 yılında ise yüzde 11,6 artış gösteren dünya duvar kâğıtları ihracatı 1,79 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2018 ve 2019 yıllarında önemli sıçrama göstermiştir. 2017 yılında yüzde 0,52 olan pay 2018 yılında yüzde 0,83'e, 2019 yılında ise yüzde 1,02'ye yükselmiştir. Dünya ihracatı içinde ilk kez yüzde 1 pay oranı aşılmıştır.

Tablo.385 Duvar Kâğıtları İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	15,9	2.354	0,68
2015	7,6	1.695	0,45
2016	4,8	1.565	0,31
2017	9,6	1.840	0,52
2018	13,3	1.603	0,83
2019	18,2	1.789	1,02

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

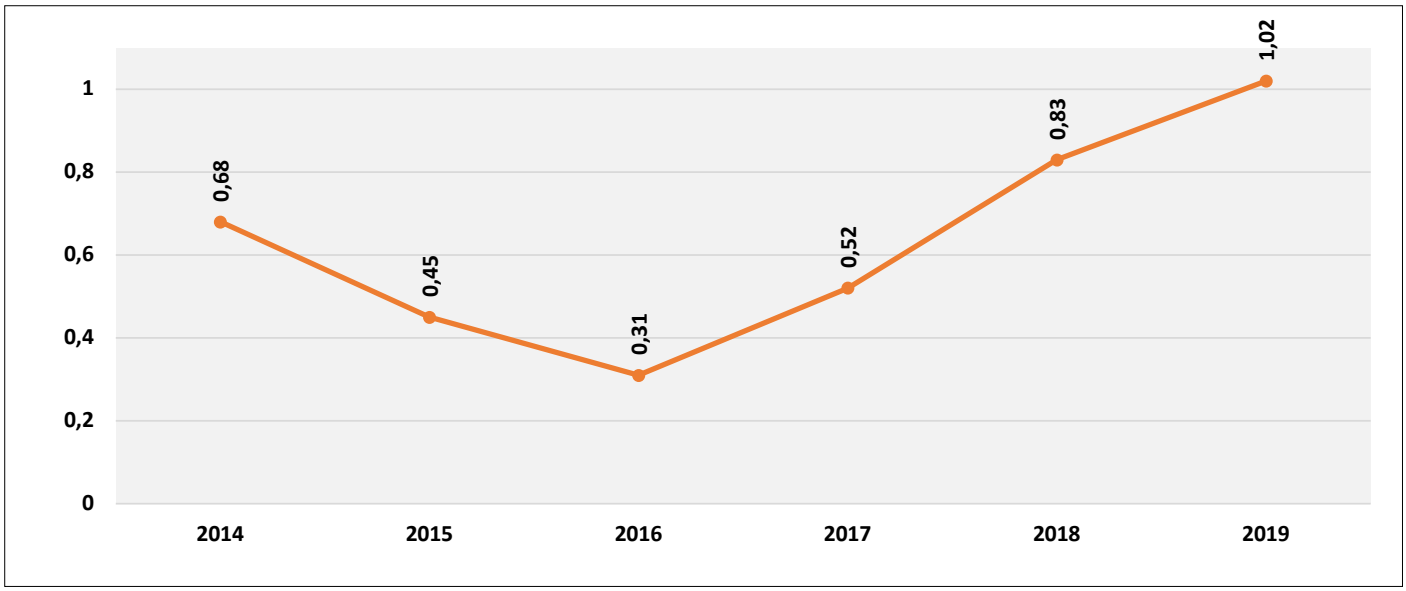

Dünya duvar kâğıtları ihracatında son yıllarda Çin ve Almanya birbirlerine yakın ihracatlar ile 1. ve 2. sırada yer almışlardır. 2019 yılında Çin yine ilk sırada yer alırken 2. sıraya ilk 10 dışından gelen Hindistan yükselmiştir. Almanya ise 3. sıraya gerilemiştir. Bu üç ülkeyi, yakın ihracat büyüklükleri ile Belçika, İngiltere ve Rusya izlemektedir. Ukrayna 2018 yılında 3. büyük ihracatçı iken 2019 yılında ilk 10 büyük ihracatçı içinde yer almamıştır. Türkiye dünya ihracatında 17. sırada bulunmaktadır.

Dünya duvar kâğıtları ithalatında uzun yıllardır ilk sırayı geleneksel tüketici Rusya almıştır. 2019 yılında ise ilk sıraya BAE yükselmiştir. İngiltere ve Fransa BAE ve Rusya'yı izlemektedir. Vietnam, ABD, Kazakistan, İran ve Çin ilk dört ülkeyi izlemektedir. İran yeniden 8. sıraya çıkmış, Çin 9. sıraya inmiştir. Türkiye dünya ithalatında 53. sıraya gerilemiştir.

Tablo.386 Dünya Duvar Kâğıtları İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	327.055.000	1	ÇİN	378.018.000
2	ALMANYA	243.115.000	2	HİNDİSTAN	216.801.939
3	UKRAYNA	134.651.000	3	ALMANYA	212.467.285
4	BELÇİKA	116.915.000	4	BELÇİKA	124.963.061
5	İNGİLTERE	101.150.000	5	İNGİLTERE	108.802.353
6	İTALYA	92.556.000	6	RUSYA	102.225.000
7	RUSYA	89.584.000	7	İTALYA	85.103.639
8	GÜNEY KORE	75.529.000	8	FRANSA	63.579.000
9	FRANSA	58.875.000	9	GÜNEY KORE	60.569.157
10	BELARUS	54.886.000	10	BELARUS	56.517.000
17	TÜRKİYE	13.331.472	17	TÜRKİYE	18.227.919
TOPLAM İHRACAT		1.602.966.000	TOPLAM İHRACAT		1.788.874.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Tablo.387 Dünya Duvar Kâğıtları İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	RUSYA	204.896.000	1	BAE	191.350.000
2	İNGİLTERE	110.141.000	2	RUSYA	140.927.000
3	FRANSA	99.516.000	3	İNGİLTERE	120.551.194
4	VİETNAM	75.382.000	4	FRANSA	103.283.000
5	ABD	68.007.000	5	VİETNAM	83.207.000
6	ÇİN	66.881.000	6	ABD	74.582.624
7	KAZAKİSTAN	65.655.000	7	KAZAKİSTAN	66.276.715
8	BAE	50.432.000	8	İRAN	56.031.000
9	BELARUS	43.652.000	9	ÇİN	40.741.000
10	İRAN	41.923.000	10	HOLLANDA	35.174.000
37	TÜRKİYE	8.655.400	53	TÜRKİYE	5.011.788
TOPLAM İTHALAT		1.538.119.000	TOPLAM İTHALAT		1.629.799.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2019

PREFABRİK YAPILAR

PREFABRİK YAPILAR

Prefabrik yapılar başlığı altında ahşap prefabrik yapılar, betondan prefabrik yapılar, demir çelikten prefabrik yapılar ile alüminyumdan prefabrik yapılar yer almaktadır.

Girişim Sayısı ve Üretim

Prefabrik yapılar için girişim sayıları ahşaptan, betondan, metalden ve plastikten olmak üzere ayrımları ile Tablo.388'de sunulmaktadır. Girişim sayıları verilerinde en son yıla ilişkin olarak 2018 yılı verileri yer almaktadır. Buna göre 2017 ve 2018 yıllarında girişim sayıları gerilemektedir.

Prefabrik yapıların üretim büyüklüklerine ilişkin olarak ise TÜİK tarafından üretilmiş olan bir bilgi bulunmamaktadır.

Tablo.388 Prefabrik Yapılar Girişim Sayısı

YILLAR	AHŞAP YAPILAR	BETONDAN YAPILAR	METAL YAPILAR	PLASTİK YAPILAR
2014	22	41	214	14
2015	21	46	223	20
2016	29	49	229	12
2017	28	44	202	12
2018	22	37	174	7

Kaynak: TÜİK

İç Pazar ve Genel Eğilimler

Üretim verilerinin bulunmaması nedeniyle prefabrik yapılara ilişkin olarak sağlıklı iç pazar değerlendirmesi yapılacak veri üretilememektedir. İhracat ve ithalat rakamları üretim ve tüketim büyüklükleri için göreceli bir fikir vermekle birlikte yine de yeterli olmamaktadır.

Dış Ticaret

Türkiye'nin prefabrik yapılar dış ticareti ahşap, beton, metal ve plastik prefabrik yapılar için birlikte değerlendirilmektedir. Türkiye'nin prefabrik yapı ihracatı 2018 yılındaki artışın ardından 2019 yılında düşmüştür. İhracat miktar olarak 2019 yılında yüzde 15,8 düşmüş ve 98.622 ton olmuştur. İhracat değer olarak ise yüzde 3,2 gerilemiş ve 205,0 milyon dolara inmiştir. İhracat birim fiyatları ise 2019 yılında yükselmiştir.

Tablo.389 Prefabrik Yapılar İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	127.884	249,0	1,95
2016	79.923	168,5	2,12
2017	84.224	167,8	1,99
2018	117.192	211,9	1,81
2019	98.622	205,0	2,08

Kaynak: TÜİK

Türkiye sınırlı ölçüde prefabrik yapılar ithalatı yapmaktadır ve ithalat yıllar itibarıyla dalgalanma gösterdikten sonra 2018 ve 2019 yıllarında sert şekilde düşmüştür. İthalat miktar olarak 2019 yılında 1.892 ton olurken değer olarak ise 7,8 milyon dolara inmiştir. İthalat birim fiyatları ise 2019 yılında sınırlı ölçüde artmıştır.

Tablo.390 Prefabrik Yapılar İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	4.419	18,7	4,22
2016	12.304	42,4	3,44
2017	5.217	17,0	3,26
2018	2.949	11,8	4,00
2019	1.892	7,8	4,12

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarları ve İthalat Yapılan Ülkeler

Türkiye'nin yıllar itibarıyla en çok ihracat yaptığı ülkeler pazarlarda oluşan talebe göre değişiklikler göstermektedir. 2019 yılında en çok prefabrik yapılar ihracatı yaptığı ülke Özbekistan olmuştur. Rusya 2018 ilk sırada iken 2019 yılında ilk 10 içinde yer almamıştır. İlk 10 içinde yer alan diğer ülkeler farklı coğrafyalarda yer almaktadır. Türkmenistan, Azerbaycan, Kazakistan ve Irak diğer büyük pazarlardır. 2019 yılında ilk 10 içine Demokratik Kongo ile Somali girmiştir. Katar 8. sıraya gerilemiştir.

Tablo.391 Türkiye'nin Prefabrik Yapılar İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	RUSYA	30.890.037	1	ÖZBEKİSTAN	28.300.789
2	ÖZBEKİSTAN	20.867.006	2	TÜRKMENİSTAN	26.640.429
3	KATAR	17.241.147	3	AZERBAYCAN	19.710.660
4	AZERBAYCAN	14.964.682	4	KAZAKİSTAN	17.973.929
5	KAZAKİSTAN	12.255.299	5	IRAK	8.325.539
6	TÜRKMENİSTAN	10.299.854	6	DEMOKRATİK KONGO	7.584.780
7	TANZANYA	7.814.944	7	İNGİLTERE	6.462.703
8	KUVEYT	5.279.844	8	KATAR	5.614.895
9	İNGİLTERE	4.890.412	9	SOMALİ	4.525.799
10	ALMANYA	4.887.857	10	HOLLANDA	4.158.820
TOPLAM İHRACAT		211.860.518	TOPLAM İHRACAT		204.989.673

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

2019 yılında, Türkiye'nin prefabrik yapılar ithalatı yaptığı ülkelerin başında İtalya gelmektedir. İtalya'yı Çin, Almanya ve Hollanda izlemektedir. İspanya 5. sıraya yükselmiştir. Bosna Hersek 6. sıradan ilk 10 ithalatçı ülke içine girmiştir. Avustralya ve İsrail ilk 10 içinden çıkmıştır. ABD'den ithalat azalmıştır.

Tablo.392 Türkiye'nin Prefabrik Yapılar İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	FRANSA	3.009.435	1	İTALYA	1.367.680
2	ÇİN	1.512.920	2	ÇİN	1.328.420
3	HOLLANDA	1.382.570	3	ALMANYA	1.164.295
4	ALMANYA	1.379.447	4	HOLLANDA	690.347
5	ABD	1.162.467	5	İSPANYA	666.511
6	İTALYA	1.049.807	6	BOSNA HERSEK	604.152
7	AVUSTRALYA	504.126	7	ABD	398.146
8	İSPANYA	436.760	8	İNGİLTERE	354.128
9	İNGİLTERE	362.059	9	FİNLANDİYA	285.263
10	İSRAİL	227.958	10	JAPONYA	250.747
TOPLAM İTHALAT		11.796.715	TOPLAM İTHALAT		7.842.559

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya prefabrik yapılar ihracatı 2018 yılında değer olarak yüzde 7,4 artarak 9,1 milyar dolara yükselmiştir. 2019 yılında ise dünya ihracatı yüzde 2,4 azalmış ve 8,88 milyar dolara inmiştir. Türkiye'nin dünya ihracatı içindeki payı ise 2016 ve 2017 yıllarında gerilemiş ve yüzde 2'nin altına düşmüştür. 2018 yılında ise tekrar yüzde 2,33'e yükselmiştir. Türkiye'nin payı 2019 yılında yüzde 2,31 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo.393 Prefabrik Yapılar İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	235,0	9.219	2,55
2015	249,0	8.285	2,98
2016	168,5	8.248	2,04
2017	167,8	8.470	1,98
2018	211,9	9.100	2,33
2019	205,0	8.881	2,31

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.97 Türkiye'nin Dünya Prefabrik Yapılar İhracatında Payı; Yüzde

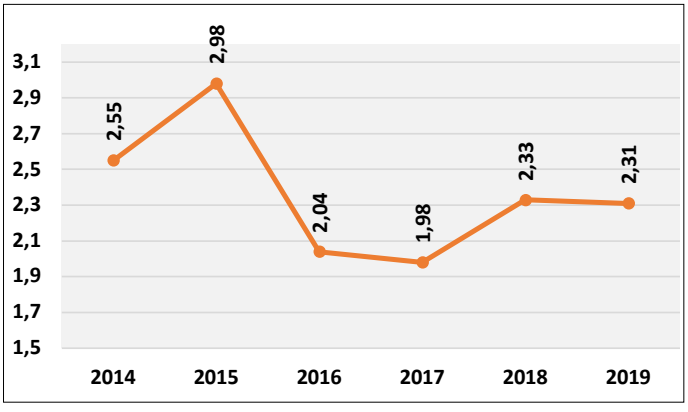

Dünya prefabrik yapılar ihracatında ilk sırayı Çin almaktadır. Çin, 2019 yılında 1,67 milyar dolar ihracat gerçekleştirmiştir. İlk 10 içinde yer alan diğer ülkelerin ihracatları birbirlerine yakındır ve yoğun bir rekabet olduğu görülmektedir. Hollanda 2. ülkedir. Estonya 2019 yılında 3.'lüğe yükselmiştir. ABD 4. sıraya inmiştir. Çek Cumhuriyeti, İspanya, İtalya, Almanya ve Slovenya gibi Avrupa ülkeleri ilk 10 içinde yer almaktadır. Kanada ilk 10 ülke içine girerken Polonya çıkmıştır. Türkiye dünya ihracatında 15. sırada bulunmaktadır

Tablo.394 Dünya Prefabrik Yapılar İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ÇİN	1.544.149.000	1	ÇİN	1.672.584.000
2	HOLLANDA	693.784.000	2	HOLLANDA	749.525.000
3	ABD	534.983.000	3	ESTONYA	496.353.132
4	ESTONYA	503.325.000	4	ABD	471.176.489
5	ALMANYA	492.793.000	5	ÇEK CUMHURİYETİ	412.271.086
6	ÇEK CUMHURİYETİ	412.829.000	6	İSPANYA	369.691.455
7	İTALYA	374.778.000	7	İTALYA	362.716.483
8	İSVEÇ	348.588.000	8	ALMANYA	355.258.535
9	POLONYA	294.139.000	9	SLOVENYA	314.703.000
10	SLOVENYA	272.128.000	10	KANADA	259.556.051
16	TÜRKİYE	211.860.518	15	TÜRKİYE	204.989.673
TOPLAM İHRACAT		9.099.997.000	TOPLAM İHRACAT		8.881.419.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Dünya prefabrik yapılar ithalatında en büyük pazarı Almanya oluşturmaktadır. Almanya'yı Norveç ve ABD izlemektedir. Bu ülkelerde özellikle kış koşullarına uygun prefabrik konutlar talep görmektedir. Özbekistan 2019 yılında doğrudan ilk 10 ithalatçı ülke içine 4. sıradan girmiştir. Fransa, Kanada, Hollanda ve İngiltere ile İsviçre için de aynı talep geçerlidir. Türkiye dünya ithalatında 112. sırada bulunmaktadır.

Tablo.395 Dünya Prefabrik Yapılar İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	643.088.000	1	ALMANYA	682.364.245
2	NORVEÇ	496.956.000	2	NORVEÇ	500.687.000
3	ABD	367.245.000	3	ABD	408.147.780
4	FRANSA	325.243.000	4	ÖZBEKİSTAN	299.912.000
5	KANADA	301.107.000	5	FRANSA	289.514.000
6	İNGİLTERE	295.140.000	6	KANADA	278.937.204
7	İSVİÇRE	280.770.000	7	HOLLANDA	274.585.000
8	HOLLANDA	240.666.000	8	İNGİLTERE	237.045.733
9	ENDONEZYA	228.640.000	9	İSVİÇRE	235.585.929
10	İSVEÇ	205.018.000	10	MISIR	191.683.000
91	TÜRKİYE	11.796.715	112	TÜRKİYE	7.842.559
TOPLAM İTHALAT		7.504.495.000	TOPLAM İTHALAT		7.317.476.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE, Trademap

Türkiye İMSAD
Yapı Sektörü Raporu 2019

YALITIM MALZEMELERİ

YALITIM MALZEMELERİ

Yalıtım malzemeleri inşaat sektöründe çok yaygın olarak kullanılmaya başlanan ve aynı zamanda kamu düzenlemeleri ile kullanımı zorunlu kılınan malzemelerdir. Yalıtım malzemeleri yangın, ısı, su, ses-gürültü yalıtımında kullanılmakta ve ürünler ana işlevleri ile örneğin "ısı yalıtım malzemeleri" gibi adlandırılmaktadır.

Ancak yalıtım malzemeleri çok farklı hammaddelerden türemekte olup sanayi ve dış ticaret ürün sınıflandırmalarında yine çok farklı ürün grupları altında dağınık olarak bulunmaktadır. Bu nedenle yalıtım malzemeleri ile ilgili olarak sayısal veriler üretilmesinde zorluklar yaşanmaktadır. Sanayi ve dış ticaret sınıflamalarında kullanılan ana hammaddeye göre isimlendirmeler yapılmaktadır. Bu nedenle ısı, yangın vb. gibi işlevsel ayrım yapmak da güçleşmektedir.

Girişim Sayısı ve Üretim

Sanayi ürün sınıflandırmasına bağlı olarak yalıtım malzemelerinin kapsadığı ürünler ve bu ürünlerde üretim yapan girişim sayıları Tablo.396'da sunulmaktadır.

Tablo.396 Yalıtım Malzemeleri Girişim Sayıları

	2014	2015	2016	2017	2018
Bitümenli Karışımlar	43	43	54	41	40
Çatılarda Su Yalıtımı İçin Kullanılan Bitümenli Rulolar, Membranlar	25	23	24	24	25
Su Yalıtımı İçin Kullanılan Bitümenli Diğer Ürünler (Çatı Kiremiti vs.)	13	11	15	14	14
Su Yalıtımı	81	77	91	79	79
Taş yünü	9	11	10	11	11
Polistren Yalıtım Levhaları EPS, XPS Paneller	58	64	66	65	64
Poliüretan Yalıtım Levhaları vs	32	33	29	31	32
Kauçuk Yalıtım Levhaları vs	13	12	15	14	14
Cam Liflerden (Cam Yünü Dahil) Tül	3	2	1	1	1
Cam Liflerden (Cam Yünü Dahil) Örtü Şilte ve Paneller	1	1	1	1	1
Camyünü ve Cam Liflerden Keçeler	3	3	4	3	3
Perlit	6	4	2	2	2
Isı Ses Yalıtım Malzemeleri	21	19	17	17	17
Isı Ses ve Yangın Yalıtımı	146	149	145	145	145
YALITIM MALZEMELERİ TOPLAMI	**227**	**226**	**236**	**224**	**224**

Yalıtım malzemeleri üretimi 2014-2017 arasında önemli bir artış göstermiştir. Yeni yatırımlar, artan üretim kapasitesi ve talep artışı üretimi desteklemiştir. Ancak üretim 2018 yılında yüzde 5,1 gerilemiş ve 1,29 milyon tona inmiştir. 2019 yılında ise bu kez inşaat sektöründeki daralma ve iç talepteki düşüş nedeniyle toplam üretim yüzde 7,6 düşmüş ve 1,2 milyon tona inmiştir.

Tablo.397 Yalıtım Malzemeleri Üretimi; Ton

YILLAR	ISI SES VE YANGIN YALITIM MALZEMELERİ	SU YALITIM MALZEMELERİ	TOPLAM YALITIM MALZEMELERİ
2015	596.469	470.640	1.067.109
2016	661.982	613.846	1.275.828
2017	699.247	662.805	1.362.052
2018	715.242	577.887	1.293.129
2019*	658.000	537.000	1.195.000

*Kaynak: *TÜİK, İZODER*

İç Pazar

Türkiye hızlı büyüyen ve geniş bir yalıtım malzemeleri iç pazarına sahiptir. İç pazar 2014-2017 arasında önemli ölçüde büyümüştür. 2018 yılında ise iç talep yüzde 8,1 daralmış ve 1,23 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. İç talepte daralma 2019 yılında da sürmüştür. İç talep 2019 yılında yüzde 9,6 düşmüş ve 1,1 milyon tona inmiştir.

Tablo.398 Yalıtım Malzemeleri İç Pazarı; Ton

YILLAR	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	İÇ PAZAR TÜKETİM
2015	1.067.109	99.416	85.072	1.052.765
2016	1.275.828	102.045	83.334	1.257.117
2017	1.362.052	116.322	89.848	1.335.578
2018	1.293.129	149.406	83.424	1.227.147
2019*	1.195.000	165.333	79.650	1.109.097

*Kaynak: *TÜİK, İZODER*

Dış Ticaret

Türkiye son on yılda yalıtım malzemelerinde üretim kapasitesini genişleterek artan oranda ihracat yapmaya başlamıştır. İhracat miktar olarak 2016 ve 2017 yıllarında yükselmiştir. 2018 yılında ise ihracat miktar olarak yüzde 28,5 artmış ve 149.406 ton ihracat gerçekleşmiştir. İhracat 2019 yılında da miktar olarak yüzde 10,8 genişlemiş, değer olarak ise 2019 yılında 162,1 milyon dolara ulaşmıştır. İhracat birim fiyatları 2019 yılında 1 dolar/kg seviyesinin altına inmiştir.

Tablo.399 Yalıtım Malzemeleri İhracat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	99.416	118,2	1,19
2016	102.045	110,6	1,09
2017	116.322	123,2	1,06
2018	149.406	157,7	1,06
2019	165.533	162,1	0,98

Kaynak: TÜİK

Üretimin artması ve artan üretim kalitesi ile Türkiye'nin yalıtım malzemeleri ithalatı durağanlaşmaya başlamıştır. 2018 ve 2019 yıllarında ithalat düşmüştür. İthalattaki düşüşte inşaat sektöründeki küçülme de etkili olmuştur. 2019 yılında ithalat 79.630 tona gerilemiştir. Değer olarak ise 150,6 milyon dolar olmuştur. İthalat birim fiyatı da 2019 yılında düşmüştür.

Tablo.400 Yalıtım Malzemeleri İthalat Göstergeleri

YILLAR	TON	MİLYON DOLAR	BİRİM FİYAT DOLAR/kg
2015	85.072	144,9	1,70
2016	83.334	143,9	1,73
2017	89.848	161,9	1,80
2018	83.424	173,2	2,08
2019	79.630	150,6	1,89

Kaynak: TÜİK

İhracat Pazarları ve Türkiye'nin İthalat Yaptığı Ülkeler

Türkiye yalıtım malzemeleri ihracatının büyük bölümünü yakın ve komşu ülkelere yapmaktadır. İhracatta ilk üç sırada Irak, İsrail ve Katar yer almaktadır. İlk 10 ihracat pazarı içinde diğer ülkelere ihracat birbirine yakın gerçekleşmektedir.

Tablo.401 Türkiye'nin Yalıtım Malzemeleri İhracat Pazarları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	IRAK	14.110.087	1	IRAK	20.718.788
2	İSRAİL	13.911.640	2	İSRAİL	12.774.440
3	KATAR	12.932.046	3	KATAR	8.961.887
4	ROMANYA	8.570.164	4	MISIR	6.213.091
5	BULGARİSTAN	7.610.831	5	BULGARİSTAN	5.893.908
6	MISIR	5.193.096	6	GÜRCİSTAN	5.484.398
7	AZERBAYCAN	5.192.135	7	YUNANİSTAN	4.901.538
8	GÜRCİSTAN	5.170.696	8	ROMANYA	4.568.991
9	YUNANİSTAN	5.014.186	9	AZERBAYCAN	4.491.440
10	FRANSA	4.318.875	10	FRANSA	3.781.413
TOPLAM İHRACAT		157.714.048	TOPLAM İHRACAT		162.116.520

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Türkiye'nin yalıtım malzemeleri ithalatında ilk sırayı 29,4 milyon dolar ile Almanya almaktadır. Daha sonra birbirlerine yakın büyüklükleri ile Çin, Fransa ve ABD gelmektedir. Yalıtım malzemeleri ithalatı daha çok gelişmiş ülkelerden yapılmaktadır. Polonya 8. sıradadır.

Tablo.402 Türkiye'nin Yalıtım Malzemeleri İthalatı Yaptığı Ülkeler 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ALMANYA	36.900.653	1	ALMANYA	29.379.619
2	ÇİN	16.563.193	2	ÇİN	17.310.358
3	FRANSA	16.336.480	3	FRANSA	15.206.544
4	ABD	13.772.530	4	ABD	12.215.372
5	İSPANYA	12.243.625	5	İNGİLTERE	9.426.246
6	İNGİLTERE	10.605.478	6	İSPANYA	8.759.286
7	HOLLANDA	8.412.283	7	HOLLANDA	8.070.264
8	POLONYA	6.716.634	8	POLONYA	5.944.943
9	AVUSTURYA	6.543.107	9	BELÇİKA	5.205.867
10	BELÇİKA	5.807.613	10	İTALYA	4.556.612
TOPLAM İTHALAT		173.220.395	TOPLAM İTHALAT		150.642.614

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Dünya Ticaretinde Payımız ve Sıralamamız

Dünya yalıtım malzemeleri ihracatı 2017 yılında yüzde 5,7 artarak yeniden 15,0 milyar dolara ulaşmıştır. 2018 yılında ise dünya ihracatı yüzde 7,2 artmış ve 16,11 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında bu kez dünya yalıtım malzemeleri ihracatı yüzde 1,6 daralmış ve 15,87 milyar dolara gerilemiştir. Türkiye'nin dünya yalıtım malzemeleri ihracatında payı 2014 yılında yüzde 0,9 olduktan sonra 2015 ve 2016 yıllarında düşmüştür. 2017 yılında ise tekrar yüzde 0,82'ye yükselmiştir. Esas artış 2018 yılında yaşanmış ve pay yüzde 0,98'e çıkmıştır. 2019 yılında ise Türkiye'nin payı ilk kez yüzde 1'i geçerek yüzde 1,02 olmuştur.

Tablo.403 Yalıtım Malzemeleri İhracatının Dünya İhracatı İçinde Payı

YILLAR	TÜRKİYE İHRACAT MİLYON DOLAR	DÜNYA İHRACAT MİLYON DOLAR	TÜRKİYE PAY %
2014	148,6	16.499	0,90
2015	118,2	14.862	0,79
2016	110,6	14.224	0,78
2017	123,2	15.040	0,82
2018	157,7	16.117	0,98
2019	162,1	15.866	1,02

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Grafik.98 Türkiye'nin Dünya Yalıtım Malzemeleri İhracatında Payı; Yüzde

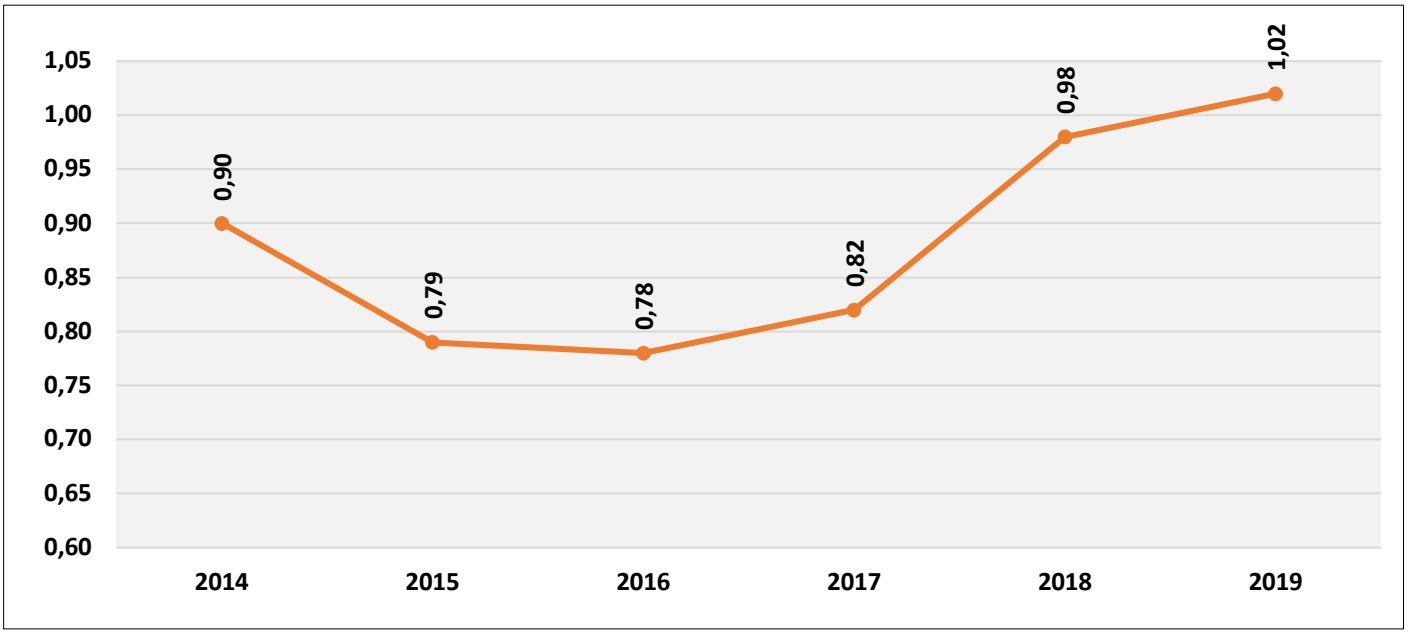

Dünya yalıtım malzemeleri ihracatında ilk sırada 1,83 milyar dolar ile ABD yer almaktadır. Almanya 2., Çin ise 3. büyük ihracatçıdır. Belçika ve Polonya ilk üç ülkeyi izlemektedirler. Polonya 5. sıraya yükselmiştir. Daha sonraki beş ihracatçının tamamı gelişmiş ülkelerdir. Malezya ilk 10 ihracatçı ülke içinden çıkmıştır. Yerine Japonya girmiştir. Türkiye yalıtım malzemeleri ihracatında 24. sırada yer almaktadır.

Üç büyük ihracatçı ülke ABD, Çin ve Almanya sıra değişikliği ile aynı zamanda ilk büyük üç ithalatçı ülkedir. ABD 2019 yılında yine ilk sıradadır. Diğer iki büyük pazar Fransa ve Kanada'dır. Meksika ve Polonya da ilk 10 büyük ithalat pazarı içinde bulunmaktadır. Türkiye dünya ithalatı içinde 27. sıradadır.

Tablo.404 Dünya Yalıtım Malzemeleri İhracatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İHRACAT (Dolar)
1	ABD	2.013.545.000	1	ABD	1.828.777.035
2	ALMANYA	1.845.193.000	2	ALMANYA	1.771.269.119
3	ÇİN	1.569.633.000	3	ÇİN	1.658.595.000
4	BELÇİKA	723.163.000	4	BELÇİKA	736.526.648
5	İNGİLTERE	672.434.000	5	POLONYA	689.248.402
6	POLONYA	668.242.000	6	İNGİLTERE	656.559.885
7	KANADA	660.812.000	7	KANADA	653.435.285
8	MALEZYA	563.969.000	8	JAPONYA	645.210.076
9	HOLLANDA	559.346.000	9	HOLLANDA	532.690.000
10	FRANSA	525.100.000	10	FRANSA	497.794.000
24	TÜRKİYE	157.714.048	24	TÜRKİYE	162.116.520
TOPLAM İHRACAT		16.116.989.000	TOPLAM İHRACAT		15.866.119.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

Tablo.405 Dünya Yalıtım Malzemeleri İthalatçıları 2018-2019

2018			2019		
SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)	SIRA	ÜLKE	İTHALAT (Dolar)
1	ABD	1.523.785.000	1	ABD	1.454.366.976
2	ÇİN	1.358.317.000	2	ÇİN	1.453.161.000
3	ALMANYA	1.257.188.000	3	ALMANYA	1.126.803.715
4	KANADA	893.697.000	4	FRANSA	875.840.000
5	FRANSA	801.551.000	5	KANADA	832.723.451
6	İNGİLTERE	545.125.000	6	İNGİLTERE	572.475.176
7	MEKSİKA	521.777.000	7	MEKSİKA	487.811.780
8	HOLLANDA	436.372.000	8	HOLLANDA	448.081.000
9	POLONYA	435.285.000	9	POLONYA	407.560.323
10	İTALYA	400.589.000	10	İTALYA	394.847.295
23	TÜRKİYE	173.220.395	27	TÜRKİYE	150.642.614
TOPLAM İTHALAT		15.951.675.000	TOPLAM İTHALAT		15.864.207.000

Kaynak: TÜİK, BM COMTRADE

DESTEKLEYENLER*

CERMIX
SOLUTIONS EXPERTES
www.cermix.com.tr
www.koramic.com.tr

Çanakkale Seramik
www.kale.com.tr

interal
ÇUHADAROĞLU
www.cuhadaroglu.com

E.C.A. SEREL
YILLARCA BERABER
www.eca.com.tr

FİBROBETON
Yapılarınıza Değer
www.fibrobeton.com.tr

Filli Boya
www.filliboya.com

+GF+ hakan PLASTİK
www.gfps.com/tr

GRUNDFOS
www.grundfos.com.tr

For all building materials
HCT
HEIDELBERGCEMENT Group
www.hctrading.com

Kalekim
www.kalekim.com

ODE
INSULATES THE FUTURE
www.ode.com.tr

VitrA
www.vitra.com.tr

YAPI FUARI
TURKEYBUILD İSTANBUL
a Hyve event
1 - 4 Nisan 2021
TÜYAP Büyükçekmece
www.yapifuari.com.tr

buildingSMART Türkiye
www.buildingsmartturkiye.org

*Logolar alfabetik sıraya göre dizilmiştir

TÜRKİYE İMSAD
İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİCİLERİ DERNEĞİ
ASSOCIATION OF TURKISH CONSTRUCTION MATERIAL PRODUCERS